A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM KÖNYVTÁRÁNAK CZÍMJEGYZÉKE.

II.

CZÍMERESLEVELEK.

BUDAPEST,
KIADJA A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM KÖNYVTÁRA
1904.

I.

A

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM

KÖNYVTÁRÁNAK

CZÍMERESLEVELEI.

1200—1868.

LEÍRTA

DR ÁLDÁSY ANTAL
MÚZEUMI ÖR, EGYETEMI MAGÁNTANÁR.

BUDAPEST,
1904.

Budapest, az Athenaeum r.-t. könyvnyomdája.

Kilencz esztendeje annak, hogy a Széchényi országos könyvtár leiró katalogusainak első kötete kikerült a sajtó alól. Az *ősnyomtatványok* leirását tartalmazó kötetre hosszú idő elteltével következik a második, mely a könyvtár levéltári osztályának egyik nagybecsű csoportjáról, a *czímeres nemeslevelekről* ád részletesen számot. A késedelmet a munka fáradságos volta, melynek teljesítéséért *Dr. Áldásy Antal* múzeumi őrt illeti az elismerés, eléggé igazolja.

Ujabb időben egyre nagyobb arányokban fordul a figyelem levéltárunknak azon csoportja felé, mely a czímeres nemesleveleket és nemesi iratokat foglalja magában; alig múlik el nap, hogy a Széchényi országos könyvtárat czímerkérdésben vagy nemességi ügyben fel ne keresné valaki. Családi érdeken kívül a magyar heraldika tudománya is egyre nagyobb arányokban merít abból a tanulságos anyagból, mely a czímertan legbecsesebb forrásában, az armálisokban számára kínálkozik. Ez az oka, hogy leiró katalogusaink második kötetét gazdag levéltárunk e sűrűn használt csoportjának szántuk.

Czímeresleveleink gyűjteménye több mint száz-esztendős fáradozással és tervszerű utánajárással került együvé. Végtelenűl gazdagította a sorozatot családainknak a tudomány érdekében eléggé nem dícsérhető eljárása, hogy levéltáraik kincseit örök letétemény gya-

nánt egyre nagyobb mértékben bízzák a Széchényi országos könyvtár gondozására. Ma már *hetvenkét* ily levéltár van a Nemzeti Múzeumban. Ezek legtöbbjében megvan a családnak s esetleg más családoknak is armálisa. Mindezt felöleli a jelen kötet, mely egyúttal az eredeti czímereslevélről készült hű rajzban bemutatja mindazon czímerek képét, melyeket eddigelé éppen nem vagy csak hibás ábrázolásban ismertünk.

Levéltárunk e csoportja nem befejezett gyűjtemény. Alig múlik el hónap, hogy annak anyaga ne gazdagodnék. E kötet mindazt magában foglalja, a mi a jelen év május 31-éig a Múzeumba került. A mi a kötet nyomtatása közben jutott birtokunkba, ha az évrendbe már beosztható nem volt, a *Pótlék*-ban kapott helyet. De még ezzel az eljárással sem lehetett elérnünk azt, hogy a kötet megjelente napján mindaz benne legyen, a mit addig megszerezni sikerült. Már ma is, mikor e sorokat írjuk, legalább 10—12 oly nagyérdekű darabbal gyarapodott a gyűjtemény, a melyeket csak egy — reméljük — nem sokára kiadható pótfüzetben ismertethetünk meg a szakkörökkel.

Budapesten, 1904. évi július hó 10-ikén.

Fejérpataky László
egyetemi tanár, a Széchényi orsz. könyvtár igazgatója.

ELŐSZÓ.

A Magyar Nemzeti Múzeumban őrzött czímereslevelek jegyzékével, mely a jelen kiadványban lát napvilágot, az első kötetet bocsátjuk közre a Magyar Nemzeti Múzeum levéltára katalogusainak sorozatából.

A múzeumi levéltár, mely a Széchényi országos könyvtárral szerves kapcsolatban, mint annak egyik osztálya kezeltetik, öt nagy csoportba osztva őrzi a tulajdonát képező anyagot.

Nem tartozván a szó igazi értelmében vett levéltárak közé, melyek egyes hatóságok vagy jogiszemélyek jogviszonyait érintő hivatalos iratok sorozatát foglalják magukban, az egyszerű gyűjtés utján keletkezett, tehát jóformán magángyűjtemény jellegével bíró levéltári anyag csoportosításánál természetesen nem a jogi, hanem a történelmi szempontok voltak irányadók, a melyek egyes korszakok és tárgyak szerint osztályozzák a mult idők okiratos emlékeit. Levéltárunk anyaga csoportosításának művelete azonban még koránt sincs befejezve s teljes kialakulása csak a levéltár végleges revideálása kapcsán várható. A rendezés mostani állapotában a középkori iratok csoportjában vannak összegyüjtve a mohácsi vészt megelőző századok összes okleveles emlékei, s az ujabbkori iratok gyüjtőneve alatt nyertek elhelyezést mindazon 1526 utáni oklevelek és akták, a melyek ma még nincsenek tartalmuk szerint külön csoportokba szétválasztva. Ebből a nagy gyűjteményből, mely idővel több önálló csoportra fog szétbomlani, már most külön csoportokul váltak ki a czéhiratok, az 1848/49-iki szabadságharczra vonatkozó

levéltári anyag és a nemesi iratok; külön csoportot alkotott kezdettől fogva a külföldi iratok sorozata, mely a nem hazai vonatkozású anyagot a XII. század utolsó évtizedétől kezdve egész a legujabb időkig időrendi egymásutánban öleli fel. E törzsanyaghoz csatlakozik az örök letéteményképen őrzött családi levéltárak, ez idő szerint 72 levéltár csoportja, melynek családok szerint elkülönítve kezelt anyaga szintén szoros időrendben foglalja magában a különböző tárgyakra vonatkozó iratok sorozatát.

A Széchényi országos könyvtár igazgatójának a jelen kötethez írt bevezető sorai és a kötet szerkesztőjének tollából származó tájékoztatás teljes mértékben felvilágosítják az olvasót amaz okok felől, a melyek oda hatottak, hogy e gazdag és változatos levéltári anyagból a nemesi iratok leíró-katalogusával kezdjük meg a levéltári osztály kiadványainak sorozatát. Az ezekben elmondottak reá mutatnak az anyag fontosságára, a melyet a levéltárnak ez a csoportja magában foglal, és az érdeklődés nagyságára, melylyel a tudományos körökön kivül a müvelt közönség minden rétege viseltetik a benne rejlő adatok tanuságai iránt. Mindez, attól eltekintve, hogy levéltárunk anyagának lajstromozásával e csoportnál készülhettünk el leghamarabb, eléggé megokolván e kötet közrebocsátását, alulírottnak, mint a levéltári osztály vezetőjének e helyütt egyéb feladata nem lehet, mint röviden megemlékezni azokról a munkálatokról, a melyek e kiadvány megjelenését megelőzték és előkészítették.

Czímeresleveleink és egyéb nemességbizonyító irataink eredetileg a levéltár törzsgyüjteményének évek szerint felállított nagy csoportjába voltak időrendben beosztva s mutatók hiányában jóformán teljesen elvesztek annak óriási anyagában. Két évvel az után, hogy a levéltár a Széchenyi országos könyvtár külön osztályaként szerveztetett, 1886-ban kezdte meg e sorok írója, Fejérpataky László akkori levéltárnok, könyvtárunk jelenlegi igazgatója utasításai nyomán, ez anyag kiválasztását és önálló csoportként való felállítását. A levéltár ez uj csoportja keletkezé-

sének évében 170 czímereslevelet, czímerkérő folyamodást és nemességi bizonyítványt foglalt magában, s ezek között 15 volt a középkori czímereslevelek száma. Az anyag teljes kiválasztása és a kettős, évek és családok szerint vezetett czédula-lajstrom elkészítése, a mely a családi levéltárak hasonló természetű anyagára is kiterjeszkedett, a levéltári osztály akkori személyzeti viszonyai mellett négy év munkáját vette igénybe. 1890-ben, mikor a rendezés befejeztetett, a csoport 193 nemesi iratot foglalt magában, s ehhez jött még a családi levéltárak 42 darabot számláló anyaga, ugy hogy az egész gyüjtemény darabszáma együttvéve 235-öt tett ki.

A nemesi iratok csoportjának felállításával természetszerüleg fokozódott a gyűjtemény tervszerű gyarapításának kötelessége. 1891-től 1896-ig egy évben, t. i. 1894-ben 31 volt, a többi években 10 és 20 között váltakozott azoknak a nemesi iratoknak száma, melyek részint ajándék, részint vétel utján gyűjteményünkbe kerültek. 1897-ben, a mikor az ezredéves országos kiállítás anyagáról készült másolatokat átvettük, a gyarapodási szám 91-re emelkedett, s 1898-tól 1902-ig a gyűjtemény 117 darabbal növekedett. 1903-ban a gyarapodás 43 darab volt; a jelen év első öt hónapjának szaporulata 28 darabbal növelte gyűjteményünk számát.

Annak a különös figyelemnek, a miben a nemesi iratok a levéltár gyarapításánál az utolsó évtizedek alatt részesültek, tulajdonitható első sorban, hogy a gyűjtemény darabjainak száma a végleges rendezés óta majdnem háromszorosára növekedett, s ma, 18 évvel azután, hogy a levéltári anyagban szétszórva lappangó nemesi iratok kiválasztását és összegyüjtését megkezdtük, a családi levéltárak gazdag anyagát is ide számítva, 631 czímeres nemeslevélnek és czímeradományra vonatkozó oklevélnek leírásával indíthatjuk meg e csoport leíró-lajstromának közzétételét.

A katalogus elkészítése 1900 tavaszán vette kezdetét; a szerkesztés fáradságos és nagy körültekintést igénylő munkájával

dr. *Áldásy Antal,* nemzeti múzeumi őr bizatott meg, ki ama feladatának, hogy az oklevelek szövegének a kutatóra nézve bárminő szempontból érdekkel biró összes adatait teljesen és híven értékesítse, a legnagyobb pontossággal és lelkiismeretességgel felelt meg. A felülvizsgálás és főleg a czímerleírásoknak az eredeti szöveg alapján való ellenőrzése munkájában alulírottal egyenlő mértékben osztozott a Széchényi országos könyvtár igazgatója, a kire azonfelül ebbeli tisztéből kifolyólag az egész kiadás szellemi és műszaki ügyei vezetésének feladata hárult.

Levéltári katalogusaink ez első kötetét remélhetőleg rövid időközökben fogják követhetni a levéltár többi kisebb csoportjainak leíró-lajstromai, mig elérkezik a régvárt idő, a mikor a Magyar Nemzeti Múzeum levéltára legértékesebb részének, a törzsgyűjtemény és a családi levéltárak középkori okleveleinek anyagát tartalmához méltó módon tehetjük közkincscsé.

Budapesten, 1904 július hó 12-ikén.

Schönherr Gyula
m. nemz. múzeumi igazgató-őr,
a levéltári osztály vezetője.

BEVEZETÉS.

A jelen kötet a Magyar Nemzeti Múzeumban őrzött czímeres nemesleveleknek és rangemelési diplomáknak leiró-jegyzékét tartalmazza, mellőzésével azoknak a nemesi iratoknak, mint vármegyei nemesi bizonyítványoknak, igazolványoknak, nemesi ügyekben fölvett jegyzőkönyveknek stb., melyekben czímereslevélre hivatkozás nem történik. Összesen 631 darabnak leírását közöljük, mely számból a magyarországi czímeres nemeslevelekre 575, a külföldiekre 56 esik.

A mint ez összegezésből látható, a múzeumi levéltár czímereslevelek tekintetében kiváló gazdagságú. Számra nézve gyüjteményünk nem versenyezhet az Országos Levéltár hasonló anyagával, és ez a múzeumi levéltár sajátos jellegéből következik, de az anyag érdekességére és fontosságára nézve az Országos Levéltáré mellé helyezhető.

Köztudomású dolog, hogy hazánkban a legelső czímeradományozások I. Károly királytól valók. Összesen három ily adományt ismerünk tőle és ezek közül kettőt a mi levéltárunk őriz, és pedig az 1327 október 28-ikán Donch mester Zólyomvármegye főispánja részére történt czímermázadományt, és az 1332 február 14-ikén a Némai Kolos család ősének, Kolos királyi apródnak adományozott sisakdíszről szólót. Növeli anyagunk értékét az a körülmény, hogy az első teljes czímeradományt, mely a pajzsból, sisakból és sisakdíszből áll, szintén a múzeumi levéltár őrzi. Ez Zsigmond királynak a Csentevölgyi család részére 1398 október 16-ikán adott czímereslevele, mely az adományozott teljes czímert részletesen leírja, és pedig meglehetősen homályos szövegezéssel, úgy hogy a czímer képéről, szerkezetéről helyes fogalmunk nincsen, s ezért heraldikusaink legkiválóbbjai is más-másképen rajzolják azt meg.

A XIV. század végén a külföldön kezdődő szokást, hogy a czímereslevélre az adományozott czímer képét szinekben is kifestik,

hazánkban is csakhamar követték. Az első ilynemű czímereslevelet ugyancsak múzeumunk levéltára őrzi. Ez Zsigmond királynak 1405-iki czímeradománya a Tétényi és Haraszti családok, a Kapyak ősei részére, az utóbbi család levéltárában. Ez a hazai első festett czímerképű oklevél egészen a német birodalmi czímereslevelek mintájára készült, a czímerkép az oklevél közepére van festve.

Ime a legelső magyar armálisok közül nem kevesebb mint négy van a Múzeum levéltárában.

A magyar középkor czímeres emlékei mintegy 200 darabra tehetők, ebből a számból gyüjteményünkre tekintélyes szám jut. Hazai középkori eredeti czímereslevéleink száma 39, ebből a törzsgyüjteményre 26, a családi levéltárakra 13 esik, mig külföldi középkori czímereslevelünk 3 van.

Mi őrizzük a gróf Forgách, gróf Berényi, gróf Rhédei, Kisfaludy, Soós, Kossuth, báró Radák, Petneházy, Bor, Radováni Keczer, Zuhodoli stb. családok középkori czímereslevéleit, melyeknek képét több család több-kevesebb változtatással ma is használja. A Berényi család például a későbbi rangemeléseknél is ragaszkodott 1431-ben nyert czímeréhez; grófi diplomája is ugyanezt a czímert mutatja minden változtatás nélkül.

Középkori czímereslevéleink közől csak nehány legérdekesebbet emelünk ki. A heraldikus közöttük számos szabályszerűleg, helyes heraldikai érzékkel megszerkesztettre fog találni, minő pl. a Halmai Bor családnak 1415-iki czímereslevele, a Petneházy családé 1417-ből, Barrwyi Simoné 1417-ből, a Kökényesi családé 1428-ból, a Karcsai és Gencsi családé 1434-ből. De nemcsak a heraldikus, hanem a középkori festészet iránt érdeklődő is nehány gyönyörűen megfestett, valóságos miniatürszerű czímerképre fog gyüjteményünkben akadni. Ilyen a történelmi nevezetességű Petneházy családnak 1462-ben kapott második czímereslevele, melyen a paizsot tartó angyal bármely külföldi miniatürfestő ecsetjének díszére válnék. A kiválóan díszes czímereslevelek közől megemlítjük Nezdei Mernyei Ambrus deáknak 1498-iki czímereslevelét, melynek czímerképe ritka ábrázolást, egy beszélő zöld papagályt mutat, továbbá a Hernáltmestery családnak remekbe készült armalisát 1500-ból, a viselet szempontjából érdekes Radák armálist 1514-ből, a gyönyörű kivitelű Radováni Keczer armálist 1514-ből, a Zuhodoli családét 1516-ból és a Forgách családét 1525-ből. Kiválóan érdekes

a Pogány családnak 1447-iki armálisa a Bethlen család levéltárában, mely Hunyady János kormányzótól származik, kitől mindössze csak három czímereslevelet ismerünk. V. Lászlótól egy eredeti armálist őrzünk, a Leövey családét 1453-ból, a családnak levéltárában. Érdekes különlegesség a Bossányi család 1415. évi birodalmi czímereslevele, melynek e czélra üresen hagyott helyén a czímerkép nincs kifestve, s az adományozott czímer a szövegben sincs leírva.

Gyüjteményünk mohácsi vész utáni anyagából annak gazdagsága miatt csakis nehányat, a legkiválóbbakat, emelhetjük ki. A XVI. századból egy érdekes darabot kell fölemlítenünk, mely a mohácsi vészszel, a magyar történet e legszomorúbb eseményével van összefüggésben. Ez a Szentgyörgyvölgyi Bakács család czímereslevele 1532-ből János királytól, a Tallián család levéltárában. A czímerkép a mohácsi csatának azt a jelenetét ábrázolja, midőn Bakács Sándor nemes önfeláldozással leszáll lováról és azt átadja a menekülő Bánffy Jánosnak, János király későbbi nádorának. A viselettörténeti szempontból is érdekes kép tele van élettel, és szinte megelevenedik előttünk a csatának ez az epizódja, melyet a családnak 1622-ből származó, ugyancsak múzeumunk levéltárában őrzött második czímereslevele is megörökít. János királytól még egy czímereslevelet bírunk, a Zárai családét 1533-ból. Érdekes a kihalt Blagay grófi család czímereslevele 1571-ből, mely átír egy állítólag Imre király által 1200-ban a család részére adott czímereslevelet. A monda szerint a római Orsiniaktól származó család, mely egykor minálunk is előkelő szerepet játszott, valóban nem szorult e minden kétségen kívül hamisított 1200-iki adományra.

Az ősrégi Berzeviczy családnak mindkét 1559 és 1560-ból származó czímereslevelét a család levéltárában őrizzük. A hazánk történetében kiváló szerepet játszott Brebiri Melyth családnak 1580-ból származó czímereslevelét, czímerkép nélkül, a Kállay család levéltára őrzi. A beszélő czímerekre érdekes példa a Kampmacher családnak 1588-iki czímereslevele, melynek négyelt pajzsában két arany fésű látható. Talán a czímerszerző polgári foglalkozását jelzi a Zombath családnak 1621-ből való armalisa, mely az osztott pajzs alsó mezejében egy szabóollót ábrázol.

A XVII. század történelmileg szereplő kiválóbb családok

armálisai sorából fölemlítjük többek között múzeumunk alapító családjának, a Széchényi grófok családjának, 1629-ből származó armálisát, valamint a családnak 1697-iki grófi diplomáját. A Szalai Barkóczy grófi családnak 1687-iki, valamint a családnak régebbi 1631-ből származó armálisait, úgyszintén a Bethleni Bethlen család bárói és grófi diplomáit 1693 és 1696 évekből az illető családi levéltár őrzi. Nehány év óta birtokunkban van koszorús költőnk, Arany János családjának czímereslevele, melyet ősei I. Rákóczy György erdélyi fejedelemtől 1634 május 10-ikén kaptak. A hazánknak két kiváló költőt is adott Balassa családnak bárói és grófi diplomáit is mi őrizzük, sajnos, kegyeletlen kéz által megcsonkítva, czímerképeik nélkül.

E kor czímereslevelei között nem egy ritka szép díszszel kiállítottat találunk. A bővebb szövegű czímereslevelek ekkor már alakjukban is változnak, és az oklevélalak helyébe a füzet, a könyv alakja lép, mely alkalmas arra, hogy a képet a czímerfestő ügyessége a czímerszerző bőkezűségéhez képest többé-kevésbbé díszesen állítsa ki. A lapszélekre, nem ritkán az első sorok közé is arabeszkes, virágos díszítés jő, és a czímerkép rámája, mely a középkoriaknál falszőnyegszerű díszítésű, a XVI. század második felétől kezdve építészeti, fülkeszerű motivumokkal van díszítve. A díszítés tekintetében már Rudolf király idejéből találunk nehány gyönyörű darabot, így pl. a Pesthy, a Hohenperger, a Sleger, a Kampmacher családok armálisait, melyeknek lapszélei és első sorai gyönyörü virágos arabeszkekkel ékítve, Rudolf király magyar czímerfestőjének, Bocskay Györgynek, ügyességét dicsérik.

A II. és III. Ferdinánd, továbbá az I. Lipót korából való armálisok között feltünő díszszel festett czímereslevéllel nem igen találkozunk. Ellenben a XVIII. századból valók, különösen pedig a Mária Terézia korabeliek ismét díszesebb kivitelűek, melyeknek lapnagyságú képei nem egyszer a miniatürfestészet valóságos remekművei. Ily kiváló és díszes e korból a Balog család grófi diplomája 1772-ből, Machay Zsigmond armálisa 1769-ből, a legérdekesebb pedig kétségkívül a Vidák családnak 1762-ből való armálisa, melynek lapjait Mária Teréziának, férjének Ferencznek és gyermekeiknek arczképei díszítik, pompás barokkstílű cartoucheokban, alul pedig a lapok alsó szélein Bécs, Temesvár és Karlovicz látképei láthatók. II. Józseftől két czímeres levelünk

van, ezek között a magyar könyvnyomdászat terén nagy érdemeket szerzett Landerer családnak czímereslevele. Birtokunkban van Miller János Ferdinándnak, a Magyar Nemzeti Múzeum és könyvtár első igazgatója családjának 1758-ból való czímereslevele is.

A XIX. század természetesen a leggyöngébben van képviselve, hiszen az e században czímereslevelet nyert családok nagy része még otthon őrzi nemesi levelét. Mindazonáltal e korból is őrzünk néhány oly darabot, mely a czímerszerző személyénél fogva kiválóan érdekes. Igy a legujabb korból bírjuk Homoky Imre lekéri apátnak Ferencz József uralkodó királyunktól 1868-ban kapott czímereslevelét. E czímereslevél nemcsak szép czímerénél fogva érdekes, hanem azért is, mert szerzője a királyi gyermekek magyar nevelője volt, kinek e téren szerzett érdemeiről az oklevél is megemlékezik.

A külföldi czímereslevelek közül csak nehányat emelünk ki. A középkoriak közt kiválik Weinangl Jánosnak 1492-ben Miksa császártól nyert czímereslevele, melynek képe oly épségben maradt meg, mintha csak most került volna ki a festő ecsetje alól. Kiemeljük a Rőringer családnak 1653-ból való birodalmi czímereslevelét, melyre a művész egy pompás tróntermet festett, a terem közepén álló trónon az uralkodó, körülötte pedig a hét választófejedelem foglalt helyet. Nem hagyhatjuk el a prágai egyetemnek 1763-ban Dubán Gáspár részére adott czímereslevelét sem, melynek osztogatására az egyetem egy 1680-ik évi császári kiváltság alapján volt jogosítva, mindenki részére, ki ott a »magister philosophiae« fokot elnyerte. Kiválóan érdekes a külföldiek között az Imbsen bárói családnak a XVIII. századból származó nemesi okmánygyüjteménye, mely függő pecséttel ellátott vastag könyv formájában a családnak czímereslevéleit, nemesi bizonyítványait, szóval az összes nemesi okiratokat, azonkívül a családdal rokon Dollberg és Locher családok diplomáit hiteles kiadványban tartalmazza. És végül meg kell említenünk egy sajátságos kuriosumot, egy magánember, t. i. a Flaviusok családjából eredő IX. János Antonius Flavius byzanczi trónkövetelő által kiállított diplomát, ki 1738-ban Wurmensteini Jánost byzanczi birodalmi bárói rangra emeli, neki czímert adományoz, és őt a Szent György rend keresztjével tünteti ki.

A mi a jelen munka kiadása körül követett eljárást illeti, arra nézve a következőket kell megjegyeznünk.

Az anyag elosztását magyarországi és külföldi czímereslevelekre, annak természete adta meg. A Pótlék a munka nyomása folyamán megszerzett és nehány, a szövegből véletlen folytán kimaradt darabot tartalmaz.

Az egyes armálisok szövegéből a czímer leírását, és a czímerszerzőre és családjára vonatkozó adatokat teljes szöveggel közöljük. Közöljük továbbá az armális kihirdetésére vonatkozó adatokat is. A külföldi német szövegű armálisok ortographiájára nézve a jelenleg elfogadott közlési módot követtük, mely szerint csakis a tulajdonnevek iratnak nagy kezdőbetükkel, a főnevek azonban nem. Ezt az elvet egész a XVIII. század végéig terjedő időből származó czímeresleveleknél követtük.

A czímerrajzok közlésénél követendő elvül szolgált, hogy csakis az eddig még közzé nem tett, avagy hibásan közölt czímerek rajzai közöltetnek, az utóbbiak közül is csak azok, melyek szerkezetükre nézve lényeges eltérést mutatnak. Ott, hol az eltérés csak a szinezésben, vagy a czímeralakok elhelyezésében mutatkozott, e körülményt a szövegben említettük meg, szintúgy azt a körülményt is, ha a czímerrajz és a leírás között eltérés forgott fenn. Összesen 258 czímernek rajzát közöljük, melyek egynehánynak kivételével most látnak először napvilágot. A czímerrajzok visszaadásánál a diplomatikai hűség feltüntetése lebegett szem előtt, s ennek megfelelőleg a rajzok mindegyike az eredetieknek a legapróbb részletekig hű másolatai, s mindegyikük az eredeti méreteknek felére kicsinyíttetett. Innen van az, hogy a czímerrajzok nagyság tekintetében egymástól szembetűnő eltérést mutatnak.

A czímerek ismert voltának megállapításában a Siebmacher-féle czímerkönyvre támaszkodtunk, mint a legteljesebb ilynemű gyüjteményre, melynek lap- és táblaszámaira a benne közzétett rajzoknál hivatkozunk. A középkori czímereslevelelknél a reájok vonatkozó irodalmat, a Magyar Heraldikai és Genealogiai Társaság közlönyét a »Turul«-t, az Archaeologiai Értesítőt, a Fejérpataky László által kiadott »Magyar Czímeres Emlékek« füzeteit stb. idéztük. A jelen munka első ívei már ki voltak nyomva, midőn a »Turul« 1903-iki évfolyamában R. Kiss Istvánnak »Természetes ábrázolás az 1526. év előtti magyar czímerekben«

czímű értekezése megjelent, úgy hogy reá hivatkozás már nem történhetett.

A kötet végéhez csatolt névmutató az összes előforduló neveket tartalmazza. A főczímerszerzők nevei cursiv betükkel vannak szedve. Oly esetekben, midőn a főczímerszerzőknek keresztneve is egyezik, a czímereslevél keltének kitevésével jeleztük a külömbséget. Külön jelöltük meg a grófi és bárói diplomákat is. Végül a közölt czímerrajzoknak betüsoros jegyzékét adjuk az armális keltének feltüntetésével.

Midőn kötetünket a nyilvánosság elé bocsátjuk, őszinte köszönetemet kell dr. *Fejérpataky László* egyetemi ny. r. tanár úrnak a Széchényi országos könyvtár igazgatójának és dr. *Schönherr Gyula* egyetemi magántanár, múzeumi igazgatóőr úrnak, a levéltári osztály vezetőjének, kifejeznem, a kik a szöveg felülvizsgálatának fáradságos munkáját végezték, és kiknek szakavatott tanácsai és útbaigazításai e munka teljességét egyébként is jelentékeny mértékben előmozdították.

Dr. Áldásy Antal.

TARTALOM.

I.

MAGYARORSZÁGI CZÍMERESLEVELEK.

I.

1200. Hely nélkül.

Imre király a római patricius Orsiniak nemzetségéből származó Nicoloti fiának Istvánnak Michovoi Albert leverésében szerzett érdemei jutalmául saját királyi czímerét adományozza.

»... arma etenim seu insignia ipsius domini et patris nostri et nostra, scutum et desuper galeam ac de summitate ipsius galee leonis anteriorem medietatem cum pedibus anterioribus ungula aurea rapaciam ac coronam auream in capite gestantem ...«

Miksa királynak 1571 november 7-én kelt átiratában, a gróf Blagay család levéltárában. (Az átirat szövegét l. XC. szám alatt.)

Thallóczy Lajos és Barabás Samu, A gróf Blagay-család oklevéltára, 1. l. — V. ö. Thallóczy, A Blagay-család eredete, az Oklevéltár bevezetésében, IX—XII. l., hol az oklevél koholt volta kétségtelenűl ki van mutatva.

II.

1327 október 23.

I. Károly király Donch mester zólyomi főispánnak aranyos czímerjelvényt adományoz s őt annak kizárólagos viselése jogával ruházza fel.

(Datum anno Domini millesimo trecentesimo septimo (sic!), decimo kalendas Novembris ...)

»... quocienscunque nos cum nostris hostibus personale inimus conflictum, tu tue persone arma et armorum quelibet insignia detectiva atque cristam et vexillum habeas et induas deaurata et sive puro per omnia accendas in auro ...«

Függő pecsétje hiányzik.

Anjoukori okmánytár, II. k. 336. l. — A magyar nemzet története, III. k.: Pór Antal és Schönherr Gyula, Az Anjou-kor és örökösei, 139. és 666. l. (az oklevél hasonmásával). — V. ö. Csoma József, Az első magán czímer-adományozások (Turul, 1900. évf. 2. l.)

III.

1332 február 14. Visegrád.

I. Károly király Kolos mesternek, Kolos fiának sisakdíszt adományoz.

(Datum in Vysagrad, in festo beati Valentini martiris . . .)

». . . in signum specialis dilectionis pro signo et titulo insignii galealis formam angustarii vulgariter cimer dictam continentem . . .«

Hátlapján pecsét nyomaival.

Majláth Béla, A Kolos család czímeres levele 1332-ből. (Turul, 1887. évf. 156. l.) — V. ö. Csoma József, Az első magán czímeradományozások (Turul, 1900. évf. 3. l.) és Fejérpataky László, Magyar czímeres emlékek, I. f. 10—11. l.

IV.

1398 október 16.

Zsigmond király Csentevölgyi Pál fiának Demeter kalocsai prépostnak és királyi káplánnak, testvérének Miklósnak, továbbá Szentlőrinczi Mihály fiának Jánosnak, Lőrincz fiának Máténak, György fiainak Mihálynak és Gergelynek, Mihály deáknak, Dobri Györgynek és Andrásnak, nemkülönben Gergely pesti plébánosnak és testvéreinek Babócsai (de Baboucha) Tamásnak és Andrásnak és ezek utódainak czímert adományoz.

(Datum in Wylak, in festo beati Galli confessoris . . .)

»Unum clipeum flaveum seu lazaro *(így)* colore depictum, in quo caput lupinum grisei coloris situatur, cum sagitta nigra a parte ferri sanguine aspersa, que in ore eiusdem capitis infixa a parte posteriori ipsius capitis lupini penetrare videatur, necnon cum auribus nigris ad disposicionem oris seu rostri unius galli dispositis, inter quas una crux alba parva tanquam de ore gallino egrediatur, item cum signo rubeo in gutture ipsius capitis taliter figurato, sicuti fueret vertex seu corona unius galli, ita quod dicto capite ad latus posito per premissas aures et dictum signum rubeum apparentia et dispositio fiat capitis gallini et consimilis capitis signum super casside seu gallea collocatum.«

A szöveg alatt pecsét nyomaival.

Fejér, Cod. Dipl. X/VIII. k. 439. l. — V. ö. Csoma József, Az első magán czímeradományozások (Turul, 1900. évf. 4. l.) és Fejérpataky László, Magyar czímeres emlékek, I. f. 12. l. (az oklevél hasonmásával).

Siebmacher, 109. l. és 85. t.

V.

1405 április 15.

Zsigmond király Tétényi Imre fiának Péter budai alvárnagynak, Tétényi Miklós fiának Andrásnak, továbbá Péter anyai unokatestvéreinek, Haraszthi János fia Jakab fiainak Jánosnak és Lászlónak s utódaiknak czímert adományoz.

(Datum . . . decimo septimo kalendas Martii . . .)

»Scutum campi aurei vel coloris crocei, et in eo unam gruem coloris proprii, in uno tantummodo pede stantem, idemque scutum duabus bandis seu tressis nigris a posteriori parte eiusdem gruis et superiori margine usque ad inferiorem, quasi per obliquum transversatum, galeam denique nigro tectam, cum retropendio coloris nigri, super coopertorium vero ipsius galee sertum seu crinale coloris aurei aut crochei, aliqua materia subtili et nigra intermixtum, et ex ipso serto seu crinali caput gruis cum collo et quasi medio pectoris in sursum eminens et erectum . . .«

Függő pecsét töredékével, a Kapy család levéltárában.

Báró Nyáry Albert, A heraldika vezérfonala, 229. l. (a czímerkép színes hasonmásával).

Siebmacher, 286. l. és 215. t.

VI.

1409 február 24.

Zsigmond király Mechynchei Garázda Miklós és Dénes, továbbá Szilágyi László régi czímerét megerősíti.

(Datum . . . sexto kalendas Martii . . .)

». . . scutum triangulare campi argentei albi, in medio superiorem mediam partem capre silvestris cornuorum et pilorum superiorum colli ac ungularum deaureatorum in flama ardenti ab inferiori positam et arborem abietis viridium ramorum in medio pedum habentem et de ramis ipsius comedentem, galeam denique albam in margine inferiori deauratam super idem scutum cum retro et antipendio coloris albi nigro commixti, super coopertorium vero ipsius galee arma seu insignia prescripta similiter in flama ardenti posita et collocata . . .«

Egyszerű XVIII. századi másolat, a czímer színes másával. Az oklevél eredetije a gróf Teleki család gyömrői levéltárában őríztetik, fényképe megvan a múzeumi levéltár fényképgyűjteményében.

Barabás Samu, A gróf Teleki család oklevéltára, I. k. 345. l. (a

czímerkép színes hasonmásával). — V. ö. Schönherr Gyula, A Garázda nemzetség czímeres levele (Turul, 1894. évf. 9. l.) Fejérpataky, M. Czímeres Emlékek, I. 29. l.

Siebmacher, 659. l. és 459. t.

VII.

1415 márczius 12. Konstancz.

Zsigmond király Bossányi Lőrincz fiának Mártonnak, atyai testvéreinek Ujfalvi Bálint fiainak Andrásnak és Jánosnak, továbbá osztályos atyafiainak Chermeni Tamás fiainak Mihálynak és Ellősnek, Bossányi János fiainak Barnisnak és Györgynek, Ujfalvi Antalnak és Péternek, nemkülönben Jókuthi László fiainak Detrének, Demeternek és Györgynek s ezek utódainak római szent birodalmi nemesi czímert adományoz.

Az oklevélben a czímer nincs leírva s a czímerkép helye üresen maradt; így a czímert nem lehet megállapitani.

Függő pecséttel.

VIII.

1415 márczius 24. Konstancz.

Zsigmond király Mellétei Barócz Jánosnak, atyjának Jakabnak, testvéreinek Györgynek, Imrének és Franknak, továbbá rokonainak Réz Domokosnak, Miklós fiának és Mellétei Barócz Imrének, Pál fiának czímert adományoz.

(Datum Constancie, in dominica Ramis palmarum.)

Az oklevélben a czímer nincs leírva; a festett czímerkép ezüst mezőben szerecsen fejet ábrázol, homlokán sárga pártaabroncscsal, melyet elől sárga forgó ékít; a sisakdíszben ugyane szerecsenfő ismétlődik, csonka törzssel, melynek fekete ruhája czímertakaróba megy át.

Függő pecséttel.

Báró Nyáry Albert, A Mellétei Baróczy-család armálisa 1415-ből (Turul, 1883. évf. 26. l.).

Siebmacher, 40. l. és 32. t.

IX.

1415 június 23. Konstancz.

Zsigmond király Hothvafői máskép Thamadócz Tamásnak, a királyné altárnokmesterének, apjának Miklósnak, testvérének

Györgynek valamint Doclinai Bothos Pál fiának Andrásnak és István fiának Gálnak czímert adományoz.

(Datum Constancie, in vigilia festi beati Johannis Baptiste.)

» . . . in qua quidem carta forma clipei campum coloris celestini seu lasurini habentis, et in eius medio forma leopardi coloris aurei ore aperto per modum mordere volentis cum cauda elevata inter pedes anteriores leporem argenteum tenentis apparebat; in summitate vero clipei . . . . dis . . . . celestini . . . . ab extra, ab intra vero argentei coloris tamquam fodro seu subductura per czoctas ante et retro dependentes colorum eorundem videbatur . . . ata tamquam vento agitatas aut alias motu forti impresso dispersas; cassis vero seu galea pro crista seu nobilitatis clenodio formam leopardi sursum erecti coloris aurei leporem tenentis superius descriptam habebat.«

A festett czímerképen a leopárd arany karikával ellátott vörös nyakörvet visel, mely arany gömbökkel van diszítve.

Függő pecsétje hiányzik.

Báró Nyáry Albert, A Hothvafői-család czímere 1415. évből (Turul, 1884. évf. 58. l.) — V. ö. Fejérpataky László, A Hettyey-család aragoniai czímere (Turul, 1897. évf. 187. l.)

Siebmacher, 249. l. és 192. t.

X.

1415 július 2. Konstancz.

Zsigmond király Halmai Mihály fiának Bor Mihály királyi allovászmesternek és testvéreinek Jakabnak, Miklósnak, Lászlónak, Jánosnak, Andrásnak, Tamásnak, Benedeknek, Zsigmondnak és Péternek, továbbá unokatestvéreinek néhai Halmai Tamás fiának Istvánnak, Zsigmond fiának Osvátnak, néhai Jakab fiának Istvánnak és ennek fiának Péternek és utódaiknak czímert adományoz.

(Datum Constancie, [in festo] visitationis gloriosissime Marie virginis . . .)

» . . . in qua quidem charta forma [scuti cum] campo coloris celestini seu lazurini et eius medio griffonis forma anteriori quasi divisis seu separatis, ore aperto et lingua extensa aparebat . . . . . pennis pavonis in forma arcularii tenre . . . . sumitate quantum ad unam aciem forma cassidis seu galee tectura etiam coloris celestini ab infra . . . . per modum . . . . . seu subducture cooperte . . . . . pendentibus, per modum venti seu motus fortis impressi hinc inde dispersus videbatur . . . . pro crista formam griffonis superius clarius de . . . . . in coloribus, figuris atque picturis continebat.«

Függő pecsétje hiányzik.

Csoma József, Bor Mihály czímerlevele 1415-ik évből (Turul, 1895. évf. 71. l.) — Fejérpataky László, Magyar czímeres emlékek, II. f. 13. l.

XI.

1417 május 20. Konstancz.

Zsigmond király Barrwy Simonnak, a királyi udvar belső tagjának, továbbá testvéreinek Pálnak, Mátyásnak, Jánosnak, Imrének, Istvánnak és másik Imrének czímert adományoz.

(Datum Constancie, in festo ascen[sionis domini] . . .)

Az oklevélben a czímer nincs leírva, a festett czímerkép balra dőlt, kék pajzsfővel és kék hullámos (felhőszerű) pajzslábbal ellátott, arany mezejű pajzsban a pajzslábon balra fordult arany koronás fekete hollót ábrázol, kiterjesztett ezüstözött szárnyakkal, csőrében arany karikagyűrűvel; pajzsalak fejével és szárnyaival a pajzsfőbe nyúlik; a pajzsot koronás sisak fedi, a sisakdíszben a pajzsalakkal és kék-sárga takarókkal.

Töredezett állapotban levő függő pecséttel.

Schönherr Gyula, Barrwy Simon czímeres levele 1417 (Turul, 1894. évf. 119. l.) — Fejérpataky László, Magyar czímeres emlékek I. f. 41. l.

Siebmacher, Supplementband, 129. l. 93. t.

XII.

1417 június 27. Konstancz.

Zsigmond király Szirmay Pál fiának Györgynek, Péter fiának Péternek a királyi kápolna őrének, továbbá János fiainak Miklósnak, Péternek és Pálnak, Domokos fiainak Antalnak és Jakabnak, végül Fábián fia János fiainak Jánosnak és Domokosnak, György osztályos testvéreinek czímert adományoz.

(Datum Constancie, in die festi beati Ladislai regis . . . .)

Egyszerü XVIII. századbeli másolat, czímerkép nélkűl, a Szirmay család levéltárában. Megvan még egy másolatban a Szirmay Tamás diariumát tartalmazó kötetben, ugyane levéltárban. Az oklevél eredetijét Szirmay Andor őrzi.

Borovszky Samu és Varjú Elemér, A Szirmay-család czímeres levele (Turul, 1899. évf. 71. l.) — Fejérpataky László, Magyar czímeres emlékek I. f. 43. l.

XIII.

1417 július 25. Konstancz.

Zsigmond király Petneházy Mártonnak, atyjának Istvánnak és testvérének Györgynek, továbbá osztályos atyafiainak: János fiainak Andrásnak, Benedeknek, Balázsnak, László fiainak Andrásnak, Jakabnak, Györgynek és Miklósnak, Péter fiának Gálnak és Tamás fiának Jakabnak az általuk bemutatott czímert adományozza.

(Datum Constancie, in festo beati Jacobi apostoli . . .)

Az oklevélben a czímer nincs leírva; a festett czímerkép balra dőlt pajzs vörös mezejében lebegő arany leveles-koronából kinövő, balra fordult ezüst oroszlánt ábrázol, mely első bal lábával arany íjjat, jobb lábával pedig az íjj hurját feszítve, rajta lövésre készen ezüst hegyű arany nyilat tart; a sisakdíszben a koronából kinövő pajzs-alakkal és vörös-arany takarókkal.

Függő pecsét töredékeivel.

Fejérpataky László, A Petneházy-család XV. századi czímeres levelei (Turul, 1888. évf. 11. l.) — U. az, Magyar czímeres emlékek I. f. 45. l.

Siebmacher, 498. l. 363. t.

XIV.

1418 február 27. Konstancz.

Zsigmond király Vay Miklós fiának Ábrahámnak, testvérének Istvánnak és osztályos atyafiainak Benedek fiainak Tamásnak és Istvánnak, nemkülönben László fiának Györgynek czímert adományoz.

(Datum Constancie, dominica Oculi . . .)

Az oklevélben a czímer nincs leírva; a festett czímerkép balra dőlt pajzs kék mezejében balra fordult sárga szarvast ábrázol, arany agancscsal és jobb szemébe felülről jobb haránt irányban befuródó fehér tollu arany nyilvesszővel; az állat feje, nyaka, szügye, első lábai fönt és a kinyomuló nyilhegy vérrel csepegtetvék; a sisakdíszben a növekvő pajzsalakkal, melynek meze sárga-kék takaróba megy át.

Egyszerű XIX. századi másolat, a czímerkép színes másával. Az oklevél eredetije a gróf Vay család berkeszi levéltárában.

Csoma József, Vay Ábrahám czímerlevele 1418-ból (Turul,

1900. évf. 49. l.) — Fejérpataky László, Magyar czímeres emlékek I. f. 47. l.

Siebmacher, 704. l. 483. t. Az ott közölt czímer az eredetitől több tekintetben eltér.

XV.

1418 márczius 6. Konstancz.

Zsigmond király nemes Sóvári Soós László fiának Miklósnak, a királyi udvar belső tagjának, unokatestvéreinek, János fiainak Simonnak és Lászlónak és Sóvári Soós György fiának Péternek czímert adományoz.

(Datum Constancie, in dominica Letare . . .)

Az oklevélben a czímer nincs leírva; a festett czímerkép balra dőlt pajzs kék mezejében arany leveles koronából kiemelkedő kar nélküli, szoborszerű női felső testet ábrázol, sárga (arany) hajjal és fejéből kinövő két arany kosszarvval; a pajzsot arany koronás zárt sisak fedi, sisakdíszül a pajzsbeli alakkal és kék-vörös takarókkal.

Függő pecséttel, a Soós család levéltárában.

Soós Elemér, A Sóvári Soós-család czímere (Turul, 1885. évf. 114. l.)

Siebmacher, 598. l. 419. t.

XVI.

1418 június 11. Basel.

Zsigmond király Csontos (Chontus) Péternek, Rongwai Balázs fiának és Legenyei Imre fiának Csontos Bertalannak czímert adományoz.

(Datum in nostra civitate Basiliensi, in festo beati Barnabe apostoli . . .)

Az oklevélben a czímer nincs leírva; a festett czímerkép balra dülő doborpajzs vörös mezejében barna sziklából kiemelkedő vörös ormu, ezüst vártornyot, s ennek nyitott ablakából kihajoló, vörös mezü, szőke haju s ugyanolyan bajuszu és szakálu férfiut ábrázol, hónaljig kinyulva, jobb kezével fekete kürtöt tartva, melynek felfelé álló nyilását a pajzs bal felső szögletéig terjedő nyolcz águ ezüst csillag érinti; a szikla és torony két oldalán egy szárból szétágazva 5—5 sárga liliom; a sisakdíszben a pajzsbeli képpel és vörös-ezüst takarókkal.

Függő pecsétje elveszett.

Nagy Iván, A Chontos-család czímere 1418-ból és némi heraldikai észrevételek (Turul, 1886. évf. 162. l.)
Siebmacher, 90. l. 115. t.

XVII.

1418 október ... Augsburg.

Zsigmond király Moghi Demeter fiának Mátyásnak és osztályos atyafiainak, Moghi György egri kanonoknak, Tamás fiainak Lászlónak és Györgynek, István fiának Györgynek, Péter fiának Jánosnak és András fiának Dénesnek czímert adományoz.

Az oklevélben a czímer nincs leírva; a festett czímerkép balra dőlt pajzs fekete mezejében zöld alapon, természetes színű ötágú aranyagancsos szarvast ábrázol, melynek hátán rózsaszínű takarón egy hosszú kék ruhás, arany övet és arany föveget viselő, fiatal nő ül, jobbjában ezüst (fehér) nyelű arany korbácsot tartva, baljával a szarvas agancsába fogódzva; a nő két karja vörös szalaggal van átkötve; a sisakdíszben a pajzsbeli alak ismétlődik, a takaró színe fekete-arany.

Függő pecséttel; megrongált állapotban.
Báró Nyáry Albert, Moghi Mátyás czímeres levele 1418-ból (Turul, 1885. évf. 57. l.)
Siebmacher, 428. l. 316. t.

XVIII.

1419 január 8. Passau.

Zsigmond király Kisfaludi Tamás fiának Andrásnak, Rumi Dorozlo királyi alpohárnok belső emberének, apjának Tamásnak, testvéreinek Györgynek, Miklósnak, Jánosnak és Benedeknek, továbbá osztályos atyafiainak, Kisfaludy György fiának Miklósnak valamint László fiának Istvánnak és rokonainak czímert adományoz.

(Datum [Passa]vie cis Danubium in dominica proxima post festum Epiphaniarum domini . . .)

Az oklevélben a czímer nincs leírva; a festett czímerkép balra dülő csúcsíves pajzs fehér mezejében fekete hármas halom közepén álló, balra tekintő, sárga csőrű, kiterjesztett szárnyu hollót ábrázol, mely jobb karmában fején felül nyúló arany keresztet tart; a pajzsot koronás sisak fedi, sisakdíszül a pajzsalakkal és fekete-arany takarókkal.

Függő pecsét töredékével, a Kisfaludy család levéltárában.

Szopori N. Imre, A Kisfaludyak czímeres levele (Turul, 1884. évf. 105. l.)
Siebmacher, 313. l. 236. t.

XIX.

1428 június 22. Galambócz vára alatt.

Zsigmond király Kökényesi György fiainak Jakabnak és Balázsnak czímert adományoz.

(Datum in descensu nostro campestri sub castro Galambacz, feria tertia proxima ante festum nati[vitatis] beati Johannis Baptiste . . .)

Az oklevélben a czímer nincs leírva; a festett czímerkép balra dőlt pajzs ezüst mezejében lebegő arany leveles-koronából kinövő, aranynyal fegyverzett kék griffet ábrázol, vörös szárnyakkal; pajzsot koronás sisak fedi, sisakdíszűl a koronából kinövő pajzsalakkal és kék-vörös takarókkal.

Függő pecsét nyomaival, nedvességtől megrongált állapotban, a Tallián család levéltárában.

Boncz Ödön, A Kökényesi utóbb Szent-Balázsi Szele család és 1428-iki czímeres levele (Turul, 1899. évf. 97. l.) — Fejérpataky László, Magyar czímeres emlékek, I. f. 57. l.

XX.

1431 márczius 12. Nürnberg.

Zsigmond király Berényi Kakas László fiának Jánosnak, Rozgonyi István és György Pozsony, Nyitra és Komárom vármegyék főispánjai belső emberének, apjának Lászlónak, testvéreinek István budai kanonoknak és Balázsnak czímert adományoz.

(Datum in civitate nostra imperiali Newrumberga vocata, in festo beati Gregorii pape . . .)

Az oklevélben a czímer nincs leírva; a festett czímerkép balra dőlt pajzs sárga mezejében ezüst koronán ülő feketés mókust ábrázol, az első lábaiban tartott mogyorót harapdálva; a pajzs bal felső sarkában hatágú szürke (ezüst?) csillag látható; a pajzsot ezüst koronás sisak fedi, sisakdíszűl a pajzsalakkal és sárga-fekete takarókkal.

Függő pecséttel, a gróf Berényi család levéltárában.

Dr. Schönherr Gyula, A Berényi-család czímeres levele 1431. évből (Turul, 1889. évf. 26. l.) — Fejérpataky László, Magyar czímeres emlékek, I. f. 63. l.

Siebmacher, 57. l. 46. t.

XXI.

1431 június 28. Nürnberg.

Zsigmond király Krisztalóczi Tarkasis Jósának, a kunok birájának, továbbá barátjainak Orbozi Borothva László fiainak Mihálynak és Barnabásnak czímert adományoz.

(Datum Neuremberge, secundo die festi beati Ladislai regis . . .)

Az oklevélben a czímer nincs leírva; a festett czímerkép balra dülő doborpajzs kék mezejében természetes alaku fekete sast ábrázol, arany csőrrel és karmokkal, torkán átfuródó aranymázos nyillal; a sisakdíszben a pajzsalakkal és sárga-kék takarókkal.

Függő pecséttel.

Báró Nyáry Albert, Krisztalóczi Tarkasis Józsa czímere (Turul, 1884. évf. 156. l.)

XXII.

1431 október 2. Feldkirchen.

Zsigmond király Jersai (Irsai) János fia Pál fiának Lászlónak, Alsólindvai Bánffy István fia Pál udvari emberének és általa atyjának Pálnak, az említett János fia István fiainak Györgynek, Tamásnak és Ferencznek, továbbá István fia János fiának Benedeknek, végül Szentbalázsi Szele (Zele) György fiainak Jakabnak és Balázsnak, czímert adományoz.

(Datum in Feldkirchen, feria tertia proxima post festum beati Michaelis archangeli . . .)

Az oklevélben a czímer nincs leírva; a festett czímerkép balra dőlt pajzs kék mezejében arany leveles-koronán könyöklő pánczélos balkart ábrázol, mely kézelős ezüst keztyüvel boritott markában rövid nyelü ezüst tollas buzogányt tart; a sisakdíszben a koronán nyugvó pajzsalakkal és kék-ezüst takarókkal.

Függő pecséttel, rendkivűl rongált állapotban.

Boncz Ödön, Az Irsay és Szentbalázsi Szele-család 1431-iki czímeres levele (Turul, 1900. évf. 31. l.) — Fejérpataky László, Magyar czímeres emlékek, II. f. 43. l.

Siebmacher, 271. l. 206. t.

XXIII.

1432 október 18. Siena.

Zsigmond király Szlopnai Gáspár fiának Péternek máskép Petrachnak, Thamási László királyi főajtónálló mester apródjának,

általa apjának Gáspárnak és testvéreinek Miklósnak és Gáspárnak, továbbá osztályos atyjukfiának Andrásnak, egy másik Szlopnai Péter fiának czímert adományoz.

(Datum in nostra imperiali civitate Senarum, partium Italie predictarum, in festo beati Luce evangeliste . . .)

Az oklevélben a czímer nincs leírva; a festett czímerkép balra dőlt pajzs vörös mezejében hármas — egy-egy nyilással ellátott — tornyu ezüst vár középtornya mögül kiemelkedő pánczélinges, sisakos vitézt ábrázol, ki bal kezét csipőjére támasztva, jobb kezével pallost tart feje fölé; a pajzsot szegekkel kivert ezüst csőrsisak fedi, csúcsán ezüst-vörös szalagból font pártával, melyből két sorban, elül öt (ezüst-vörös-ezüst-kék-ezüst), hátúl négy (ezüst-kék-kék-vörös) strucztoll emelkedik ki. A takarók színe vörös-ezüst-kék.

Függő pecséttel.

Nagy Iván, A Szlopnai-család és czímere 1432. évből (Turul, 1887. évf. 18. l.)

Siebmacher, 639. l. 449. t.

XXIV.

1434 márczius 12. Basel.

Zsigmond király Karcsai Péternek, Balázs fiának, atyjának Balázsnak és osztályos atyafiainak, Gencsi János fiának Gergelynek és Gencsi László fiának Jánosnak czímert adományoz.

(Datum in nostra imperiali civitate Basiliensi, in festo beati Gregorii pape . . .)

Az oklevélben a czímer nincs leírva; a festett czímerkép balra dőlt pajzs ezüst mezejében a pajzslábat képező kék felhőből kinövő, ezüsttel fegyverzett griffet ábrázol, kék szárnyakkal; a sisakdíszben a pajzsalakkal és vörös-kék takarókkal.

Függő pecsétje hiányzik.

Kollányi Ferencz, A Karcsai és Gencsi-családok czímerlevele 1434-ből (Turul, 1898. évf. 143. l.) — Fejérpataky László, Magyar czímeres emlékek II. f. 45. l.

XXV.

1436 július 9.

Zsigmond király Pozsony városa régi pecsétjét megerősíti.

(Datum per manus venerabilis domini Mathie de Gathaloucz, prepositi ecclesie Quinqueecclesiensis, aule nostre summi cancellarii fidelis nostri dilecti, anno . . . septimo idus mensis Julii . . .)

»Sigillum in forma circulari seu rotunda, campi rubei, in quo civitas alba quadrangularis, a parte inferiori quasi ex fundamento sursum erecta et certis moeniis adornata, habens tres turres, tecturis rubeis supra muros et edificia earundem turrium sursum erectis, coopertas duas scilicet declíviores et tertiam in medio ipsarum supra moenia civitatis in altum erectam et ipsas duas turres in altitudine et spissitudine precellentem; in cuius quidem turris a parte inferiori in sui ac pretacte civitatis introitu porta alba cum cancellis crocei coloris, in latitudine tres et in longitudine quinque lineas seu interstitia, quinque ferramentis acutis, eisdem appositis, per medium habenti, de sursumque infra pendenti; insuper enimenti vero summitate cuiuslibet turris ipsarum trium turrium duo globi rotundi aurei, unus in parte una et alter in parte altera sursum se extendere evidenter apparent. Predicti autem sigilli circumferentiales littere sunt hec: Sigillum Civitatis Posoniensis . . .«

Az oklevél kiemeli azokat az érdemeket, a melyeket Pozsony város lakosai a várost ostromló csehek és morvák ellen a város védelmében szereztek magoknak.

Egyszerű XIX. századi másolat a czímerkép színes másával. Az oklevél eredetije Pozsony város levéltárában.

Varjú Elemér, Pozsony város czímerlevele 1436-ból (Turul, 1901. évf. 134. l.)

XXVI.

1437 április 27. Prága.

Zsigmond király Azziwelghi Benedek deáknak, atyjának Jánosnak, testvéreinek Miklósnak és Jánosnak és atyai unokatestvérének András fiának Istvánnak czímert adományoz.

(Datum Prage, sabbato proximo post festum beati Marci ewangeliste . . .)

Az oklevélben a czímer nincs leírva; a festett czímerkép jobbra dőlt pajzs alján stilizált kék fellegekből kiemelkedő veres nyelvű, orrán és fülein ezüst karikákkal fékezett természetes szinű medvét ábrázol, a sisakdíszben a pajzsalakkal és vörös-kék t akarókkal.

Függő pecséttel.

Báró Nyáry Albert, Azzywelghi Benedek czímere 1437. (Turul, 1885. évf. 166.)

Siebmacher, Suppl., 19. l. 5. t.

XXVII.

1437 július 2. Buda.

Zsigmond király Patrohi Miklós fiának Mihálynak, ennek testvére Balázsnak és atyai unokatestvéreinek, Benedek fiainak Mihálynak és Istvánnak, valamint András fiának Tamásnak czímert adományoz.

(Datum Bude, in festo visitationis beate Marie virginis gloriose . . .)

Az oklevélben a czímer nincs leírva; a festett czímerkép balra dőlt pajzs kék mezejében bal felé lépkedő, fürtös farku, kiöltött vörös nyelvű sárga (arany) oroszlánt ábrázol, mely előlábaiban ezüst sisakot tart, a sisakdíszben a pajzsalakkal és kék-sárga takarókkal.

Függő pecséttel.

Báró Nyáry Albert, A heraldika vezérfonala, 110. l. (csak a czímer szines képe, az oklevél szövege nélkül).

Siebmacher, 485. l. 355. t.

XXVIII.

1447 október 13. Temesvár.

Hunyadi János kormányzó Pogány Miklós tordai polgárnak czímert adományoz.

(Datum in Themeswar, feria sexta proxima ante festum beati Galli confessoris . . .)

Az oklevélben a czímer nincs leírva; a festett czímerkép balra dőlt pajzs vörös mezejében lebegő sárga (arany) koronából kinövő természetes sárgás színű pelikán-fejet ábrázol, a sisakdíszben a pajzsalakkal és vörös-sárga takarókkal. (A takarók a pelikán természetes sárgás színét és nem a heraldikai sárga színt ismétlik.)

Függő pecsét nyomaival, a gróf Bethlen család levéltárában.

Dr. Csánki Dezső, Pogány Miklós czimerlevele 1447. évből (Turul, 1889. évf. 78. l.) — Fejérpataky László, Magyar czímeres emlékek II. évf. 53. l.

Siebmacher, 509. l. 370. t.

XXIX.

1453 május 3. Bécs.

V. László király Leövey (de Levew) Péter fiainak Antalnak és Mihálynak és Antal fiainak Gergelynek, Benedeknek, Mihálynak, Péternek, Györgynek és Lászlónak czímert adományoz.

(Datum Wyenne, in festo inventionis sancte crucis . . .)

Az oklevélben a czímer nincs leírva; a festett czímerkép balra dőlt paizs kék mezejében lebegő sárga holdsarlót ábrázol, fekvő állapotban, ölében és két szára közt három hatágú sárga csillaggal (2 : 1), melyek sugaraikkal a holdsarlót érintik; a holdsarló alatt szintén hatágú sárga csillag; a sisakdíszben a holdsarló ismétlődik, ölében egy hatágú, szarvaira tűzve pedig egy-egy nyolczágú sárga csillag; a takarók színe kék-sárga.

Töredezett függő pecséttel, a Leövey család levéltárában.

Fejérpataky László, A Leövey család czímere 1453. évből (Turul 1888. évf. 156. l.) — U. az, Magyar czímeres emlékek, I. 71. l. Siebmacher, 397. l. 276. t.

XXX.

1453 június 5. Bécs.

V. László király Bártfa városának Kassa városáéhoz hasonló czímert adományoz.

(Datum Wienne, feria tertia proxima post festum sacratissimi corporis Christi . . .)

Az oklevélben a czímer nincs leírva; a festett czímerkép vágott pajzs felső kék mezejében két egymással keresztező arany nyelű ezüst bárdot, a keresztezés alatt arany liliommal, felül arany leveles koronával kisérve ábrázol, az alsó mezőben a magyar országos czímer vörös és ezüst vágásai láthatók, vörössel kezdődve.

Egyszerű XIX. századbeli másolat, a czímerkép színes másával. Az oklevél eredetije Bártfa város levéltárában.

Wagner, Diplomatarium comitatus Sarosiensis 113. l.

XXXI.

1462 január 9. Buda.

Mátyás király Császári Császár István váradi kanonoknak és általa Petneházy Benedek fiainak Mátyásnak, Gergelynek, Tamásnak, Györgynek és Jánosnak czímert adományoz.

(Datum Bude, sabbato proximo post festum epiphaniarum domini . . .)

Az oklevélben a czímer nincs leírva; a festett czímerkép álló pajzs kék mezejében aranynyal fegyverzett, jobbra fordult fehér (ezüst) egyszarvút ábrázol; a sisak nélküli pajzs mögött hosszu fehérruhás angyal áll sárgával bélelt vörös palástban, ugyanolyan szárnyakkal s a pajzsot felső két szegleténél fogva, maga előtt tartja; hosszu, fehér ruhája és palástja a pajzs alatt kilátszanak.

Függő pecsétje elveszett.

Fejérpataky László, A Petneházy-család XV. századi czímeres levelei (Turul, 1888. évf. 66. l.) — U. az, Magyar czímeres emlékek, I. f. 75. l.

Siebmacher, 498. l. 363. t.

XXXII.

1466 február 6. Diósgyőr.

Mátyás király nemes Nagyrédei Jánosnak, Szentmártonrédei Bertalannak és Miklósnak, Nagy Demeternek és Pleskóczi Péternek czímert adományoz.

(Datum in Dyosgyewr, in festo beate Dorothee virginis et martiris . . .)

Az oklevélben a czímer nincs leírva; a festett czímerkép arany keretbe foglalt kék mezejü, fehér vonalakkal damaszkolt doborpajzsban két stilizált vörös oroszlánt ábrázol, melyek egymásnak fordulva, kiöltött nyelvvel, kettős farkkal, első lábaik közt kosfejet tartanak.

Függő pecsét töredékével, a gróf Rhédei család levéltárában.

Deák Farkas, A nemes és gróf Rhédei családnak egyik czímere (Turul, 1886. évf. 83. l.)

Siebmacher, 542. l. 389. t.

XXXIII.

1467 április 24. Buda.

Mátyás király Keveszarvi máskép Gosztonyi Tamás mester pécsi őrkanonoknak és általa testvéreinek Miklósnak és Gáspárnak, nemkülönben atyai unokatestvérének Orbánnak czímert adományoz.

(Datum Bude, in festo beati Georgii martyris . . .)

Az oklevélben a czímer nincs leírva; a festett czímerkép tárcsapajzs kék mezejében lebegő arany leveles-koronából kinyuló vörös ruhás kart ábrázol, mely ezüst kürtöt tart; a sisakdíszben a pajzsalakkal és vörös-kék takarókkal.

Az országos levéltár által 1759 julius 22-ikén hitelesített másolat. Az oklevél eredetije a m. k. országos levéltárban.

Siebmacher, Suppl. 55. l. 36. t. Az ott közölt czímer az adományozottól annyiban eltér, hogy a pajzs jobb felső sarkában ezüst félhold, bal felső sarkában hatágú arany csillag látható.

XXXIV.

1474 május 27. Buda.

Mátyás király Mérei Gáspár fiának Tamás deáknak, testvéreinek Jánosnak és Péternek, és atyai unokatestvérének Jánosnak Rangoni Gábor erdélyi püspök közbenjárására czímert adományoz.

(Datum Bude, feria sexta proxima ante festum penthecostes . . .)

» . . . scutum videlicet coloris celestini aereis varietatibus designatum, in cuius spacio pellicanus existit viridibus pennis, alis extensis, colo circumflexo, capite aureisradiis ornato, pectore rostro perforato, sanguine ab imo ipsius pectoris emanante, cruribus pedibusque rubeis, habens stellam lunamque aureas sub pedibus ipsis . . .«

Egyszerű XIX. századi másolat, a czímerkép nélkül. Az oklevél eredetije néhai Szalay Ágoston örököseinek gyűjteményében.

Schönherr Gyula, A Mérey-család czímer-levele 1474-ből (Turul, 1888. évf. 121. l.) — Fejérpataky László, Magyar czímeres emlékek, II. f. 59. l.

Siebmacher, 415. l. 308. t.

XXXV.

1479 június 15. Buda.

Mátyás király Kossuthi Miklósnak és utódainak czímert adományoz.

(Datum Bude, in festo beatorum Viti et Modesti martirum . . .)

Az oklevélben a czímer nincs leírva; a festett czímerkép balra dőlt, kékkel és vörössel négyelt pajzsot ábrázol, a hasítási vonalon zöld leveles liliomszál, fehér virággal, a jobb mezőben befelé fordult ágaskodó természetes kossal, a bal mezőben közelebbről meg nem határozható, kagyló- vagy süvegszerü lebegő arany czímerképpel; a sisakdíszben a pajzsbeli arany czímerképbe illesztett, kék-veressel váltakozva vágott szárnypár közt kibukkanó kos és hármas liliomszál; a takarók színe vörös-kék.

A családi levéltárban őrzött XVII. századi czímerleírás a pajzsbeli arany czímeralakot régi magyar süvegnek írja le (mitra antiqua Hungarica aureo colore picta), az eredetiben a rajz alakja, különösen az alsó részen látható rovátkák miatt inkább kagylóra emlékeztet.

Függő pecséttel, a Kossuth család levéltárában.

Thaly Kálmán, Kossuth Lajos három vitéz őse és a család eredete (Turul, 1894. évf. 153. l.) — Fejérpataky László, Magyar czímeres emlékek I. f. 79. l.

Siebmacher, 329. l. 248. t.

XXXVI.

1480 február 2. Buda.

Mátyás király Nagylucsei Orbán fejérvári prépostnak és királyi kincstartónak, s általa testvéreinek Balázsnak és Jánosnak, valamint unokaöcscsének néhai Benedek fiának Ferencznek nemesi czímert adományoz.

(Datum Bude, in festo purificationis beate Marie virginis...)

»... clipeum manerie bipartitum, rubeo scilicet superius et coelestino inferius coloribus indirecte per medium sibi inmediate correspondentibus distinctum; in quo equidem clipeo ipso colore rubeo leonem album capiti sublimato, ore aperto ac cauda in altum supra dorsum erecta, tenendo in pedibus anterioribus aureum pomum, ac supra clipeum galeam retropendiis vestitam et supra galeam stellam unam auream cum sex radiis refulgentem; in inferiori autem parte ipsius clipei super colore celestino aliam stellam auream, cum eisdem sex radiis micantem ...«

A leirás a festett czímerképben látható vörös-arany-kék sisaktakarókról nem tesz említést.

Egyszerű XIX. századi másolat. Az oklevél eredetije a m. k. országos levéltárban őriztetik.

Schönherr Gyula, Nagylucsei Orbán czímerlevele 1480-ból (Turul, 1898. évf. 66. l.) — Fejérpataky László, Magyar czímeres emlékek, II. f. 63. l.

Siebmacher, 139. l. 109. t. Az ott (Dóczy de Nagylucse név alatt) közölt czímer az eredetitől több tekintetben eltér.

XXXVII.

1488 április 10. Bécs.

Mátyás király Hradnai Holy Pálnak nemességet és czímert adományoz.

(Datum Vienne, feria quinta proxima post festum Pasce...)

Az oklevélben a czímer nincs leírva; a festett czímerkép álló pajzs kék mezejében kalászaival jobbra fektetett sárga búzakévén aranynyal futtatott szürke (ezüst?) kakast ábrázol, vörös

taréjjal ès torokdísszel; a sisakdíszben a pajzsalakkal és szürke (ezüst?)-sárga takarókkal.

Függő pecsétje elveszett.

Schönherr Gyula, Hradnai Holy Pál czímeres nemes levele 1488-ból (Turul, 1896. évf. 135. l.) — Fejérpataky László, Magyar czímeres emlékek, I. f. 81. l.

Siebmacher, 241. l. 186. t.

XXXVIII.

1498 január 6. Buda.

II. Ulászló király Somogy vármegyének czímert adományoz.

(Datum Bude, in festo Epiphaniarum domini . . .)

». . . clipeum cum campo celestino, in cuius fundo corona aureo fulgure splendet, de qua lacertus sive manus armata in cubito recurva in altumque versus spacium literarum protensa, tres vites sive palmites virides cum tribus foliis et duobus botris ex eisdem palmitibus dependentibus complectitur. Quorum quidem armorum vera denotatio est: quod cum ipsi fideles nostri penes sacram coronam ac maiestatem nostram, prout superius tactum est, multa et varia hostilia passi, gravamina experti, insultus insuper duros et casus, constanter adherere studuerunt, in multisque et variis conflictibus cum plerisque nostris et regni nostri emulis habitis plura certamina inita et victorias inter alios nostros fideles reportassent, iure meritoque insigniorum huiusmodi ornamentis illustrari meruerunt; palmites autem et botri exinde dependentes fertilitatem terre et vini denotant abundanciam, cuius in illo comitatu tanta abundancia est, ut cum aliis regni nostri opulencioribus comitatibus conferri potest. Super clipeum stat galea erecta argentei coloris, de cuius summitate flores variorum colorum hinc inde, velut flato violenciori agitati, circumfunduntur. Super verticem galee stat aquila erecta in modum scachi rubeo alboque coloribus distincta, pedibus in diversum sepositis, alisque ad volandum extensis, coronam auream in capite gestat.«

Az adomány Somi Józsa temesi főispán, az alvidék kapitánya és Butykai Péter somogyi főispán közbenjárására történt, jutalmul a hűségért, a mit Somogy vármegye Ulászló királyválasztása után Miksa császár hadjáratakor a király iránt tanusított.

Somogy vármegyének 1818-iki, a szöveget és czímerképet hitelesítő másolatában. Az oklevél eredetije Somogy vármegye levéltárában Kaposvárt.

XXXIX.

1498 deczember 8. Buda.

II. Ulászló király Nezdei Mernyey Ambrus deáknak az elődje Mátyás király, majd az ő szolgálataiban szerzett érdemeiért nemességet és czímert adományoz.

(Datum Bude, in festo conceptionis virginis Marie . . .)

Töredezett függő pecséttel.

»... Scutum coloris celestini, in quo psidicus avis nobilissima colore naturali depicta, super ramum viridem tribus rosis reflorentem stare, et in rostro tripplicatum AVE aureis litteris in carta scriptum, quod sibi a natura inditum est, gestare conspicitur.«

A leirás nem említi a festett czímerképen látható zárt sisakot, a sisakdíszben kék sasszárnyon a pajzsbeli alakkal és vörös-kék-arany-zöld takarókkal.

XL.

1499 május 22. Buda.

II. Ulászló király Malontai Balogh Illésnek, feleségének Ursulatának s fiaiknak Malontai másképp Tolnai Balogh Lászlónak, Barnabásnak és Benedeknek czímert adományoz.

(Datum Bude, feria quarta proxima post festum pentecostes . . .)

Az oklevélben a czímer nincs leirva; a festett czímerkép álló pajzs kék mezejében sárga koronából kiemelkedő pánczélos, sisakos ifjut ábrázol.

Egyszerű XIX. századi másolat. Az oklevél, mely Abauj-Torna megye levéltárában őriztetik, a másolathoz mellékelt följegyzés szerint XVI. századi hamisítvány; vörös-fehér zsinóron Ulászló király pecsétjének egy töredékével ellátva, az irás az Ulászló korabeli oklevelek jellegét igyekszik utánozni, de a czímerkép a legkezdetlegesebb

modorban van megfestve, s a pajzsalak csak tollal van megrajzolva, színezés nélkül.

Horváth Sándor, Czímerlevél-hamisítások és hamisítók (Nagy Iván, Családtörténeti értesítő 1901. évf. 157. l.) — V. ö. Varjú Elemér, Nagy Iván; könyvism. (Turul, 1901. évf. 208. l.) és Horváth Sándor, Néhány észrevétel Varjú Elemér úrnak »Czímerlevél-hamisítások és hamisítók« czímű czikkemre tett megjegyzéseire (Turul, 1902. évf. 43. l.)

Siebmacher, 32. l. 25. t.

XLI.

1500 február 12. Buda.

II. Ulászló király Hernálth-Mestery Balázsnak és testvéreinek, Ferencznek, Bernoldnak és Imrének régi nemességüket megújítva, czímert adományoz.

(Datum Bude, feria quarta proxima post festum beate Dorothee virginis et [martiris] . . .)

Az oklevélben a czímer nincs leírva; a festett czímerkép egyenesen álló, fehérrel damaszkolt kék pajzs jobb felső sarkából arany felhőből kinyuló vörös öltözetű kart ábrázol, mely markában arany nyelű ezüst kalapácsot tart, a bal alsó sarokban hatágú arany csillagtól kisérve; a pajzsot korona nélküli csőrös sisak fedi, a fehér-sárga (ezüst-arany) tekercsből kiemelkedő sisakdíszben kék sasszárnyon a pajzsbeli alakkal.

Töredezett függő pecséttel.

V. ö. Csergheö Géza, A Vay és Ibrányi családok czímerének bővitése 1507-ben (Turul, 1887. évf. 78. l.)

Siebmacher, 234. l. 182. t.

XLII.

1507 január 16. Buda.

II. Ulászló király Brassói Schyrmer Jánosnak, Brassó városa birájának czímert adományoz.

(Datum Bude, feria sexta proxima ante festum beati Anthonii confessoris . . .)

». . . scutum flaveo colore perfusum tribus constans angulis, altero ex superioribus parum obtruncato, quod quidem scutum draco suo formatus colore, surrectis ad caput auribus et ad dorsum pinnulis, flammas ore vomenti similis, per girum ductus introcludit, caudaque cervici supra truncati anguli situm circum-

voluta primis pedibus supremam scuti partem, posterioribus sinistrum clipei latus, altero ad inferiorem angulum demisso, altero ad superiorem porrecto videtur continere, regione intra orbem draconis et extra scuti posicionem luteo colore decorata. In scuto nudus ensis nigello fictus capulo, reliqua parte speciem ferri reddente, acumen suum versus angulum sinistrum porrigit, manubrio per transversum demisso, duo deinde sidera igneis formata coloribus interposito gladio obliquis sese obtutibus aspiciunt, altero sub mutilato angulo sibi locum occupante, altero in opposita illi per obliquum parte, non impari lumine rutilante. Supra collum draconis eminet galea, argenteo colore spectabilis, aurea premitur galea corona, ex qua medius prodire leo torvum spectans fulvo colore, iubato collo rictu patulo lingua prominente, cauda ex corona ad iubas reflexa, exstantibus anterioribus pedibus mucronem ad capulum tenere et illi quasi inhiare conspicitur. Ex galee summitate de sub corona flosculi procedunt, protenduntque pulcherrimi variis coloribus figurati, qui quasi miti zephyro agitati, draconem ipsum circumfluere et usque ad leonis verticem profundi ac totam utriusque fere regionem mirabiliter illustrare videntur . . .«

Egyszerü XIX. századbeli másolat.Az oklevél eredetije az Erdélyi Múzeum Egylet könyvtárában, Kolozsvárott.

V. ö. Csoma József, Az olasz renaissance a magyar heraldikában (Turul, 1892. évf. 157. l.)

Siebmacher, 566. l. 404. t.

XLIII.

1509 szeptember 29. Prága.

II. Ulászló Muronyi Veér Andrásnak, Lajos királyfi étekfogómesterének ennek szolgálatában szerzett érdemeiért régi czímerét megújítja.

(Datum Prage, in festo beati Michaelis archangeli . . .)

» . . . quae (t. i. arma) figuram seu simulacrum armigeri perpulchre compositi dextra ensem scapulotenus vibratam, sinistra vero pugionem circumcinctam continere videtur . . .«

Egyszerű XVII. századi másolat, a czímerkép mása nélkül. Az oklevél eredetije a m. k. országos levéltárban.

XLIV.

1510 október 10. Nagyszombat.

II. Ulászló király Nádasdi Erchy Albert mesternek, Szentgyörgyi és Bazini Péter gróf, erdélyi vajda és a székelyek ispánja titkárának és unokatestvéreinek Györgynek, Lőrincznek, Mihály zágrábi őrkanonoknak, Mártonnak és Gálnak, Péter gróf kérelmére czímert adományoz.

(Datum in civitate nostra Thirnaviense, feria quinta proxima post festum beati Dionysii martiris . . .)

». . . scutum videlicet triangulare, cuius campus duos colores habet, rubrum in ima scuti parte, in suprema vero coelestinum, porro in rubro scuti campo in medio lilium est, ab utroque latere duabus rosis candidis cinctum, in coelestino vero seu aereo campo, hoc est in superiori scuti parte lupus est, ex ipso rubeo campo medius exiliens, pedibus anterioribus in sublime levatis, guttur cruentum telo seu sagitta transfixus, in duobus denique superioribus angulis scuti, non procul a capite lupi duo sidera nitentia micant, totumque internum clipei spatium suo splendore illustrant. Supra quam quidem scuti formam galea est suo colore depicta, supra galeam corona, ex corona similiter lupus . . . . sublime prorumpit, ex quaquidem galea, qua corona . . . . et totam scuti formam circumquaque amplectitur . . .«

A sisakdísz a pajzsbeli farkast ismétli, a takarók színe vörös-arany.

Függő pecséttel.

Siebmacher, 157. l. 124. t.

XLV.

1514 január 4. Buda.

II. Ulászló király Frankóczi Paulik Bertalannak czímert és pallosjogot adományoz.

(Datum Bude, feria quarta proxima ante festum Epiphaniarum domini . . .)

Az oklevélben a czímer nincs leirva; a festett czímerkép, a mennyire rongált állapota kivenni engedi, medvével küzdő vörös zekéjű férfit ábrázol.

Függő pecséttel.

XLVI.

1514 január 18. Buda.

II. Ulászló király nemes Radák Balázsnak s testvéreinek Mihálynak, Istvánnak és Tamásnak czímert adományoz.

(Datum Bude, feria quarta proxima ante festum beatorum Fabiani et Seba[stiani martirum] . . .)

Az oklevélben a czímer nincsen leírva; a festett czímerkép kék pajzsban zöld alapon jobbra forduló barna nadrágos és kabátos férfit, kabátján vörös gallérral, lábain vörös csizmákkal, fején strucztollas zöld kalappal, oldalán fekete hüvelyes szablyával, arczához lövésre készen tartott puskát emelve, vele szemben vörös ruházatu férfiut zöld gallérral, vörös csizmákkal, fején vörös betétű turbánnal, oldalán görbe karddal, kezeiben lövésre felajzott ijat, nyillal együtt tartva ábrázol, ez utóbbi férfinak melle át van lőve, a sebből hátán és mellén vér folyik le. Sisakdísz, takarók hiányzanak.

Függő pecsét nyomaival, szakadozott állapotban, a báró Radák család levéltárában.

XLVII.

1514 április 6. Buda.

II. Ulászló király Érki Balázsnak és feleségének Orsolyának nemességet és czímert adományoz.

(Datum Bude, feria quinta proxima post festum beati Ambrosii episcopi et confessoris . . .)

Az oklevélben a czímer nincsen leírva; a festett czímerkép egyenesen álló pajzs kék mezejében jobb oldalról felhőkből kinyuló sárga ruházatu kart ábrázol, a csukló alatt nyillal átlőtt vérző sebbel, markában egyenes kardot villogtatva, a pajzs jobb felső sarkában, a kard hegye alatt ezüst (fehér) félhold által kisérve. A pajzsot balfelé néző zárt sisak fedi, a sisakdíszben kék liliommal és sárga-kék takarókkal.

Függő pecsét nyomaival, a Szirmay család levéltárában.

Áldásy Antal, Az Érky család czímeres levele 1514-ből (Turul, 1902. évf. 90. l.)

XLVIII.

1514 április 24. Buda.

II. Ulászló király Radováni Keczer Ferencznek, a zágrábi püspökség adminisztrátorának és fiainak Gáspárnak, Istvánnak, Jánosnak és Györgynek czímert adományoz.

(Datum Bude, in festo divi Georgii martiris.)

»Scutum videlicet bicolore, in infima parte celestini, in superiore rubri coloris, cuius quidem scuti campus inferior ceruleus cor habet sagitta transfixum ad denotandum videlicet manifestandumque, quod ad instar illius cordis telo transfixi, tu quoque ad fidelitatem eorum principum, quibus addictus fuisti et obsequia prestitisti, semper cor tuum fidelitatis fervore quodammodo saucium et traiectum gessisti, supra quod quidem cor est corona rutilantibus gemmis et preciosis margaritis adornata, ex corona ala sive crista argentei coloris pennis huc illuc sparsis in campum superiorem rubri coloris protenditur et a dextra quidem parte stellam habet auream et rutillantem, a leva orbem lune argentee dimidiatum. Supra quam quidem totalem scuti formam galea est suo colore depicta, supra galeam rursus corona cum crista supradicta in sublime extensa. Circumquaque autem lamine diversi coloris huc illuc latissime funduntur et totam exteriorem scuti circumferentiam decentissime ambiunt atque exornant ...«

Függő pecséttel.

XLIX.

1515 július 6. Pozsony.

II. Ulászló király Verssèndi máskép Tharyáni Ferencznek és fiának Jánosnak czímert és pallosjogot adományoz.

(Datum Posonii, in octava beatorum Petri et Pauli apostolorum . . .)

». . . scutum videlicet cerulei sive celestini coloris, in cuius

ima parte corona aurea est, ex corona leo dimidius fulvo ac prope aureo colore splendicans, ore patulo, lingua exerta exurgere atque erumpere conspicitur. Supra scutum galea est suo colore depicta, supra galeam similis leo ex corona emergens...« Takaró színe kék-arany.

Függő pecséttel.

V. ö. Két XVI. századi czímeres levél. (Turul, 1885. évf. 143. l.)

Siebmacher, 712. l. 487. t.

L.

1516 november 19. Buda.

II. Lajos király Brassói Bryganth Györgynek Podmanini Podmaniczky Mihály kérelmére nemességet és czímert adományoz.

(Datum Bude, in festo beate Elisabethe . . .)

Az oklevélben a czímer nincsen leírva; a festett czímerkép egyenesen álló pajzs fekete mezejében két egymást alul keresztező hat-hat águ arany szarvasagancsot ábrázol; a sisakdíszben a pajzsalak ismétlődik, csak az agancsok 5—5 águak; a takarók szine kék-arany.

Egyszerű XIX. századi másolat, a czímerkép másával. Az oklevél eredetije a leleszi konvent levéltárában.

Siebmacher, 86. l. 69. t.

LI.

1517 márczius 25. Buda.

II. Lajos király Jerosyni Brodarich István egyházjogi doktornak, a Szent-András apostol kápolnája comesének s pécsi kanonoknak, s általa testvérének Mátyásnak és ennek fiai Ferencznek és Eleknek régi czímerét kibővíti.

(Datum Bude, feria quarta proxima post dominicam Letare....)

». . . ad arma familie vestre avita, que in scuto coelestini coloris hominem armatum ab hostibus insequutum in cymbam transfretatoriam compulsum et in navicula ipsa concitatissimo cursu in aliam fluminis ripam tendentem gestare conspiciebantur, hoc fecimus additamentum: corvum videlicet de sublimi advolantem, coronam lauri semper virentis, quasi capiti illius bellatoris imponendam, rostro afferentem. Ad denotanda te familie tue, que non temere, sed ex eventu bellico, et ex illo transfretandi casu, priora illa insignia sortita fuerat, hoc novum decus

addidisse, ut illius, sive navigationem, seu potius bellicam virtutem eruditione tua et doctrina ornaveris, quo enim alio insignii id significari atque exprimi aptius potuit, quam corvo laureum sertum gestante, cum et corvus alis sit Phoebo dicata, et lauri ramis doctorum hominum ipsa cingi soleant.«

A czímeres levél szövege megemlékezik a czímerszerző egész fiatalságáról: »... prima adhuc pueritia ad omnium artium altricem Italiam missisti, eam ibi per multos annos variis disciplinis operam impendisti, ut adhuc adolescens et vir, dum pubertatem egressus, non solum Grecis ac Latinis litteris non mediocriter eruditus habereris, sed etiam iuris pontificii eam peritiam consequeris, ut te nobilissima orbis terrarum gymnasia ea adhuc etate eius discipline insignibus et ornamentis dignum iudicarunt, porro inde egressus, non socordie, neque ignavie animum dedisti, sed ne bonum otium inerti desidia .... primum reverendissimi domini Thome cardinali Strigoniensis ac patriarche Constantinopolitani etc. aulam es secutus; succedente deinde tempore in obsequia reverendissimi in Christo patris domini Georgii episcopi Quinqueecclesiensis summi et secretarii cancellarii nostri, fidelis nostri nobis sincere dilecti asciri voluisti, apud quos et maxime apud ipsum dominum episcopum Quinqueecclesiensem, qua fide, integritate, constantia, qua preterea industria ac sollicitudine sis versatus etc. ...«

Egyszerű XIX. századi másolat a czímerkép másával. Az oklevél eredetije báró Tallián Dénes tulajdonában.

V. ö. Szopori N. Imre, A Kisfaludyak czímerlevele (Turul, 1884. évf. 106. l.) — Szendrei, Magyar hadtörténelmi emlékek az ezredéves oszágos kiállításon, 129. l.

Siebmacher, 87. l. 69. t.

LII.

1519 május 31. Buda.

II. Lajos király Szigeti Literatus György kanczelláriai jegyzőnek és testvérének Péternek nemességet és czímert adományoz.

(Datum Bude, feria secunda proxima post festum beati Urbani pape ...)

»... scutum triangulare saphireo colore dempto infimo angulo, ubi colles herbidi exurgere visuntur; ultra pene collium immagines humana effigies umbilicotenus sursum apparet, lorica ferrea ad bellum armata, cuius caput casside perbrevi munitur, effigiei quidem humane manus dextra strictam tenet frameam, sinistra vero sagitte (cuspidem), qua pectus traiectum sanguis e corpore elicitur, vellicare cernitur. His armis ideo te insigni-

vimus, quoniam cum nuper vix dum ephebus cum Turcis descendere in certamen ausus fueris, neque aut comites tuos desereris, aut pugna excesseris, donec telo hostis letaliter vulneratus fuisti. Supra scutum et e lateribus scuti flores non uniformiter intorti coloratique diffluentes scutum ipsum undequaque exornant...«

A nemesítés azon érdemekért történt, melyeket György deák magának szerzett: »... in confinibus per certos annos tum vero in fudenda et profliganda foeda rusticorum ad pernitiem nobilitatis superiori tempore conspirata, manu strenue pugnando, et deinde in cancellaria maiestatis nostre post dominum tuum reverendum dominum Ladislaum episcopum Vaciensem cancellarium nostrum, nobis et sacre corone nostre te iugiter constantissimeque exhibuisse ...« Az oklevélben a király egyúttal György deáknak szülővárosában a máramarosmegyei Szigeten fekvő apai birtokát nemesi birtoknak nyilvánítja.

Egyszerű XIX. századi másolat, a czímerkép másával. Az oklevél eredetije a leleszi konvent levéltárában.

V. ö. Csergheö Géza, Arczképírás a magyar heraldikában (Turul, 1886. évf. 102. l.)

Siebmacher, 374. l. 280. t.

LIII.

1522 október 12. Prága.

II. Lajos király Gellyei Antal kir. étekfogómesternek és testvéreinek Sebestyénnek, Gothardnak és Pálnak régi czímerét megerősíti.

(Datum in arce nostra Pragensi, die dominico proximo post festum beati Dionisii martiris et sociorum eius ...)

»... hominem medium, arcumque extensum cum sagitta fere vibrata tenentem, centaurum in forma equi media homini ipsi medio umbilicotenus insertum et adiunctum cum stella aurea ad caput hominis medii et hec omnia in scuto triangulari celestini per omnia coloris ...«

Az oklevélben a czímerszerző neve mindjárt az első sorban, továbbá az oklevél közepén Rodyczra van hamisítva, de szövegben két helyen az eredeti Gellyei név érintetlenül maradt.

Függő pecsétje elveszett.

Áldásy Antal, A Gellyei család czímereslevele 1522-ből (Turul, 1903. évf. 81. l.) — V. ö. Horváth Sándor, Czímerlevél-hamisítások és hamisítók (Nagy Iván, Család-történeti értesítő 1901. évf. 157. l.)

Siebmacher, Suppl. 53. l. 34. t.

LIV.

1523 május 25. Buda.

II. Lajos király Nagyszántói Ányos Albertnek s fiainak Miklósnak, Fülöpnek és Péternek czimert adományoz.

(Datum Bude, feria secunda proxima post festum penthecostes . . .)

» . . scutum triangulare color[is saphirei . . .] excipit militem pixide instructum ad arborem stantem similem ex insidiis ferienti feram cervum fugientem . . .«

A vadász ruházata lilaszínű, süvege ugyanolyan, magas fekete csizmák, visszahajtott fehér gallér. A sisakdísz vörös tekercsből kiemelkedő szarvas, a takarók színe mindkét oldalról vörös-kék-arany (?).

Az oklevél megemlíti azokat az érdemeket, melyeket a czímerszerző Ulászló és Lajos király vadászatai körül magának szerzett. Az adományozott nemesi birtok itt is pontosan le van írva.

Egyszerű XIX. századi másolat, a czímerkép másával. Az oklevél eredetije Gömörvármegye levéltárában.

Hazai okmánytár, II. k. 423. l.

Siebmacher, 15. l. 11. t.

LV.

1525 április 9. Buda.

II. Lajos király Cserneki Dessewffy János pozsegai főispán és királyi kamarásnak, testvéreinek Istvánnak, Györgynek, Ferencznek, Miklósnak és Lászlónak régi nemességük megerősítése mellett czímert adományoz.

(Datum Bude, dominica Ramispalmarum . . .)

»Scutum videlicet triangulare coloris celestini, cuius campi siquidem clipei centrum continet dextram manum hominis armatam tenentem clavam, cuius vera denotatio est, quod predecessor progenitorum vestrorum non perhorrens horrida bella Tartarorum adire, subireque amputationem manus sue dextre et alia vulnera mortalia ab eisdem hostibus suscepta, banderium regni quod tenuerit salvum de medio cruentarum caedum reduxerit, cui quidem manui innovando superaddidimus aquilam gerentem in capite coronam auream alis suis extensis, quo vos nostris hereditariis armis in signum singularis nostri amoris in vos fecimus participes. Pars superior clipei habet circa summitatem quadram lune et stellam a se distantes, eorum splen-

doribus rutillantes. Supra clipeum stat galea erecta argenteo fulgore radians, a cuius cervice flores hinc inde veluti flatu violenciore agitati mutua sorte circumfunduntur, supra verticem galee est crista, albo colore depicta . . .«

A czímereslevél felemlíti czímerszerzőnek a tatárok elleni harczokban, továbbá a pozsegai főispánságban szerzett érdemeit.

Ujkori másolatok a Péchy és Dessewffy családok levéltáraiban. Az oklevél eredetije gróf Dessewffy Aurél tulajdonában van.

V. ö. Éble Gábor: A cserneki és tarkeői Dessewffy család. Budapest, 1903. 248 s kk. ll. a czímerkép színes hasonmásával.

Siebmacher, 133. l. 104. t.

LVI.

1525 május 27. Buda.

II. Lajos király Ghymesi Forgách Péter fiainak Ferencznek, a királyné pohárnokának, Lászlónak és Sebestyénnek, és Gergely fiainak Miklósnak és Zsigmond királyi kamarásnak hű szolgálataik elismeréseűl régi czímerüket megerősíti.

(Datum Bude, sabbatho proximo post festum ascensionis domini . . .)

»Scutum triangulare lazurei coloris, excipiens galeam, qua mediotenus extat virgo formosa, cuius caput coronatum, hinc atque hinc luna hemicicli figura cornibus adversis cingit . . .«

A szövegben a megujítás okául fölemlíttetik, hogy a család eredeti czímeres levele elveszett.

Kihirdettetett Szabolcs vármegyének 1764 október 29-én Kis-Várdán tartott részleges gyűlésén.

Függő pecséttel, a gróf Forgách család levéltárában.

Siebmacher, 178. l. 142. t.

LVII.

1525 szeptember 21. Buda.

II. Lajos király Selyei Syska Istvánnak, Majthényi Bertalan főkamarás belső emberének s általa apjának Györgynek, testvéreinek Miklósnak, Jánosnak és Andrásnak és osztályos atyjafiának Mihálynak nemességet és czímert adományoz.

(Datum Bude, feria quinta in festo beati Mathei apostoli...)

». . . scutum celestini coloris, quod due sirenes e regione stantes sustinent, in planicie autem scuti est manus complicans

tres culmos triticeos maturos, suis aristis conspicuos, quibus insidere conspicitur cassita avicula, alis expansis . . .«

A turóczi konventnek 1527 május 3-án kelt átiratában, a czímerkép mása nélkül.

LVIII.

1532. június 11. Lippa.

János király Szentgyörgyvölgyi Bakács Sandrinnak, régi nemességét megerősítve, czímert adományoz.

»Scutum videlicet quinqueangulare celestini coloris, quod a duobus pueris angeli speciem pre se ferentibus gestatum tue non modice virtutis signum, cum scilicet ex equo tuo desiliens ac dominum tuum dictum Joannem Bánffy armis ut erat indutus gravem altera iam pede et ipsum innitentem sollicita tua manu equo tuo thurcico insigni, ut ad meliora se tue patrie tempora reservaret insidendum, proprie etiam salutis tue immemor sublevaris, in se continet. Supra scutum galea est, quam tuipse lorica, galeaque cono decora ac stricto ense amictus, vultu eciam nunc ad minas composito premis . . . . . .«

A czimerkép azt a jelenetet ábrázolja, a midőn Bakács Sandrin Bánffy Jánost, János király későbbi nádorát, lovának átadásával megmenti. A sisakdiszben Bakácsnak a koronából kiemelkedő alakja látható, teljes fegyverzetben, jobbjában kivont karddal. Takarók szine jobbról kék-arany, balról vörös-fehér.

A czimerlevél szövege megemlíti, hogy Bakács Sandrin önfeláldozó tette mentette meg Bánffy nádor életét a mohácsi ütközetben.

Függő pecsét hijával, a Tallián család levéltárában.

Boncz Ödön, A Szentgyörgyvölgyi Bakács-család. (Turul, 1889. évf. 1. l.)

LIX.

1533. július 26. Buda.

János király Zárai Lázárnak, Tomori Zsigmond budafelhévizi prépost, királyi secretarius kérelmére nemességet és czímert adományoz.

(Datum Bude, in festo beate Anne matris sacratissime virginis Marie . . . .)

»... scutum videlicet quinqueangulare celestini coloris, quod a duobus pueris angeli speciem pre se ferentibus gestatum, dextrum hominis brachium mucronem sanguine perlitum tenentem, cum capite pileato lancigeri illius, quem occidisti, intra se continet. Supra scutum galea est argenti micas referens, quam varii undique flores ambiunt...«

A leirás annyiban eltér a czimerképtől, hogy ez utóbbiban a kar kék felhőcsomóból nyulik ki.

Az oklevél a czimerszerző érdemeiről a következőkép emlékezik meg: »Nos quoque te Lazare pro fidelissimis tuis servitiis, que tempore, quo castrum Boldokew per exercitum Germanicum gravissima obsidione premeretur, cum summa fide et constantia exhibuisti, nostro hoc testimonio dignum esse putavimus, ut non solum predicacione tuorum, inter quas primas partes semper habuisti, verum etiam nostro iudicio facta tua illa preclara longe deinceps etiam apud posteros illustriora redderentur .... In ipsa enim erupcione cum quendam ex ducibus lancigerorum armis insigniter pulchris indutum oculis ardentibus et qui etiam virtute bellica, cuius studio fuerat addictus, ceteris prestare videbatur, fuisses conspicatus, concitato in illum cursu, in ipsa confertissima hostium acie, tanta illum virtute superasti, ut caput illius thrasonis tuo splendenti gladio amputatum tuis manibus hilaris et absque ulla lesione, deo optimo ita volente, ad ipsam arcem reportares.«

Függő pecséttel.

LX.

1544 márczius 29. Speyer.

I. Ferdinánd Kereszturi Vinczének nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet in crucis figurae signum per meditullium divisum et coloribus distinctum, in cuius parte dimidia superna nigri coloris dama naturo suo colore, ambobus pedibus anterioribus erectis reflexisque, currenti veluti similis cernitur. In altera vero similiter superiore et contigua scuti parte homo sagittarius in campo candido, rubro habitu amictus, dextra manu arcum extensum tenens, veluti damam sagitta petiturus apparet. In inferiori vero scuti facie similiter in primo et albo campo sagittarius, campo vero adverso nigro dama priori non absimilis, sagittarii hominis arcui et telo obnoxia conspicitur. Scuto galea, cassidi vero sagittarii effigies dimidiati est superaddita, cum habitu et arcu in scuto depictis, cum rubris et albis flamulis vento veluti valido in omnes scuti partes agitatis . . .«

Egyszerű XVIII. századi másolat, a czimerkép szines másával

LXI.

1549 január 5. Bécs.

I. Ferdinánd Szentmártoni János pannonhalmi tisztnek és unokatestvérének Körmendi Márton deáknak, Láki Bakich Péter titkárának nemességet és czímert adományoz.

». . . scutum erectum, cuius unam planities quaedam subrufa, reliquam vero partem rufeus color, laevum occupat petra et haedera circumvoluta, ad summam quasi oram scuti pertingens, eius cacumini inpositum est diadema regium, in planitie subrufa iacet exangue decolatum corpus Turcae, iuxta quod stat miles cesii coloris amictus, in cuius dextra manu gladio stricto infixum est Turcae amputatum caput. Supra scutum locata est galea, eam ambiunt laciniae fulvo et rubro coloribus variegatae, supra eam locata est alia petra, designat tempore depraedationis per Turcas oppidi Jauriniensis fortiter contra eos cum tuis sociis pugnando, tu Martine literate, fiducia in Christum ut constans petra ducte, in te saevientem Turcam occidisse, caputque eius amputasse et complures christianos e manibus hostium fide digno testimonio liberasse dicaris . . .«

Átirva Bács vármegyének Szentmarján, 1745. szeptember 11-én kelt hiteles kiadványában.

Siebmacher, Supplementband 135. l. 98. t.

LXII.

1549 október 26. Prága.

I. Ferdinánd Pécsi Deák (Literatus) Boldizsárnak, testvéreinek, Jánosnak, Máténak, Mártonnak és Mihálynak s nővére fiának Tamásnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum, cuius media superior pars rubea cervum dimidiatum, cornibus erectis, saltanti similem continet; inferior vero similiter media, albo et violaceo coloribus per lineas alternatim distincta est. Scuto item appositam galeam regio dia[demate in]signitam, ex quo cervus dimidiatus, priori similis, similiter prominet. Laciniis sive teniis a dextra fulvo et rubeo, a sinistra parte albo et violaceo coloribus variegatis, eam circumfluentibus ....«

Az oklevél röviden érinti az érdemeket, melyeket a czimerszerző Várdai Pál esztergomi érsek szolgálatában magának szerzett.

Töredezett függő pecséttel.

LXIII.

1552 márczius 16. Pozsony.

I. Ferdinánd Beyei Andrásnak és utódainak régi nemesi czimerét, mely az elmult idők zavaraiban elveszett, megujítja.

»Scutum coelestini coloris, in cuius imo positum est diadema regium, ei insidet pellicanus rostro cor suum vellicans et sanguinem duobus pullis in dextra parte diadematis e nido capita exertis fundit. Scuto apposita est galea, eam contegunt lemnisci fulvo et celestino coloribus variegati, supra galeam est stella sex radiorum .....«

A festett czimerképen a pellikán fiókjaival együtt aranyos színű.

Töredezett függő pecséttel, a gróf Rhédei család levéltárában. Siebmacher, Supplementband 22. l. 14. t.

LXIV.

1553 márczius 7. Grácz.

I. Ferdinánd Belényesi Török Mihálynak Oláh Miklós egri püspök szolgálatában szerzett érdemeiért nemességet és czímert adományoz

Az oklevélben a czímer nincs leirva, a festett czímerkép egyenes pajzs kék mezejében könyöklő vörös ruhás férfikart ábrázol, mely két szőlőfürttel és zöld levelekkel diszített szőlőgalyat tart; a sisakdiszben a pajzsalak felfelé nyulva ismétlődik, a takarók szine jobbról kék-arany, balról vörös-kék.

Függő pecsétje hiányzik.

LXV.

1554 május 4. Bécs.

Sáros vármegye 1576 július 4-én kelt nemesi bizonyítványa a Bakonyi János részére Ferdinánd király által 1554. május 4-én Bécsben kiállított czímereslevélnek Sáros vármegye 1576 június 28-iki itélőszékén történt kihirdetéséről.

Eredeti, papíron, rányomott pecséttel.

LXVI.

1555 június 20. Augsburg.

I. Ferdinánd Péchy Gáspárnak és testvérének Mártonnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet tripartitum, in quo corvus alis extensis, petrae, quae scuti infimam partem tenet, innixus, occupat spatium rubeum utrinque coelesti colore apparente ; scuto appositam galeam, cui corvus priori similis imminet. Habes eximia futurae nobilitatis insignia. Nam praeter colores, qui pacis bellique tempora indicant, et galeam, equestris ordinis symbolum, corvus est tibi ob oculos ita scopulos unguibus conplexus, ut non tam fidat pedibus, quam alarum praesidio. Quem te deinceps sic imitari, dum patriae maiestatique nostrae servis, convenit, ut quae corporis dotibus perfici non possunt, ingenio, industria, virtute superare contendas . . . .«

A takarók szine mindkét oldalon vörös-kék.

Függő pecséttel, a Péchy család levéltárában.
Siebmacher, 488. l. 357. t.

LXVII.

1556 márczius 31. Bécs.

I. Ferdinánd Salamonfalvi Groff Bernátnak, feleségének Gyöngyössy Zsófiának, fiának Bernátnak és leányainak Orsolyának és Katalinnak, a törökök ellenében szerzett érdemeiért régi nemességét és czímerét megujítja.

»Scutum videlicet erectum, linea transversa in duas rectas et aequales partes divisum, quarum superior caesio colore picta, coronam auream, paulo supra lineam, pendentis in morem positam continet, ex ea eminet lupus dimidiatus, rictu versus sinistram scuti oram conversus, lingua exerta anhelanti similis (jobb felé fordulva), gutture gladio transverberatus, pedibus capulum gladii, quasi evulsurus tenens, inferior pars scuti albo colore, lineola perpendiculari bipartito scinditur, cuius sinister angulus craterem sive cuppam auream operculo contectam, sinister flosculum lilii caesio colore expressi continent. Supra scutum posita est galea aperta sive craticulata, ornamentum militare, defluentibus ex ea in utramque scuti oram lemniscis, caesio et albo coloribus distinctis, ex qua prominet fasciculus pennarum struthionis. Scutum ipsum extrinsecus duo gryphi, fulvo colore picti, hiantibus rostris, linguis exporrectis, alis expansis, caudis subter pedes inferiores, sub infimam scuti oram introrsum reflexis, mutuo propemodum sese contingentibus, alter a dextra, alter sinistra partibus sustinent.«

Függő pecséttel.
Siebmacher, Supplementband, 56. l. 36. t.

LXVIII.

1557 deczember 1. Bécs.

I. Ferdinánd Eperjesi Belsi Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet erectum, alba linea a dextro superiori ad sinistrum inferiorem eiusdem angulum divisum, in qua quidem linea per transversum scuti posita lilium aurei coloris, in medio duarum rosarum rubri coloris, collocatum conspicitur, super lineam vero ipsam, in superiori scuti parte, quae tota coelestini coloris est, tigris, animal quadrupes atque sylvestre, nec minus ferum quam rabidum, lilium et rosas praescriptas concalcare volenti similis, graditur, cauda inter pedes posteriores intorta, ore hianti, lingua exerta, oculis eminentibus, auribusque erectis, cui a tergo

ultima quadra lunae, in sinistro scuti angulo superiori posita est. Scuto apposita est galea craticulata defluentibus ex ea in utrumque scuti latus laciniis hinc fulvo et coelestino, illinc vero albo et rubro coloribus variegatis, supra galeam regium diadema est positum, ex quo lilium, inter duas tubas erectum, priori simile progreditur. Quae quidem omnia, si ea diligentius contempleris, pericula et varias calamitates tuas, quibus te ut imprimis regno huic nostro Hungariae, deinde nobis fidem et benemerendi studium commendares, forti et constanti animo objicere non dubitasti, pulcherrime representant, lilium enim inter duas rosas collocatum, te hominem candidum et christianae religionis studiosum sub tigridis, hoc est imanissimi Turcarum tyranni et nominis christiani perpetui hostis, pedes coniectum designat, aliud vero lilium supra galeam ex regio diademate prominens te Thurcica tyrannide constanti fide superata, in christianam libertatem sublevatum et reductum, in corona, hoc est regno isto nostro Hungariae, summa tua cum laude residere significat.«

A leirás nem említi meg a szarvak szineit; a festett czímerképben a jobbfelőli aranynyal és kékkel, a balfelőli ezüsttel és vörössel van vágva.

A czimereslevél szövege a czimerszerzőnek a tudományokban, főleg a görög és latin nyelvekben szerzett nem csekély jártasságát megemlítve, a közügyek terén tett kiváló szolgálatairól ekkép emlékezik meg: »Quod post fidelem nostrum reverendum Antonium Verancium alias Quinqueecclesiensem, nunc vero Agriensem episcopum et consiliarium nostrum, quem, tanquam solennem oratorem nostrum cum magnifico Francisco Zay de Chemer, supremo Nazadistarum nostrorum Comaromiensium capitaneo et consiliario nostro, collega videlicet suo, ad portam imperatoris Thurcarum sulthani Solemanni pro tractanda inter nos pace atque concordia anno abhinc quinto delegaveramus, secretariatus officio fungens, in perscribendis legationis illius nostrae publicis et privatis negotiis fidelem ac diligentem operam per integros quatuor annos, non sine vitae ac incolumitatis tuae manifesto et evidenti periculo aliisque variis molestiis, atque incommoditatibus nobis et regno huic nostro Hungariae navasse, fidedigno testimonio perhiberis .....«

Kihirdettetett Sáros vármegye közgyűlésén 1569-ben.

Egyszerü XIX. századi másolat, a czimerkép szines másával. Az oklevél eredetije Szepes vármegye levéltárában.

Siebmacher, 51. l. 41. t.

LXIX.

1558 január 10. Prága.

I. Ferdinánd Hodászy Andrásnak, feleségének Almássy Katalinnak, leányainak Katalin és Annának, és Hodászy Mihálynak, András nővére fiának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum erectum albi coloris, cui in ima parte imitata est petra naturaliter depicta, supra quam miles quidam vestitu rubri et punicei coloris indutus galea in capite, eique tres pennas strucionis duarum extremarum alteram rubram, alteram puniceam, tertiam vero in medio earum albam annexas habens, erectus stari conspicitur, manuum altera videlicet dextra vexillum rubro, puniceo et albo colore distinctum, altera autem sinistra ensem ipsi petrae innixum fortiter tenens. Scuto item appositam galeam, cui impositum est diadema regium, e quo homo medietate tantum conspicuus, excepto eo quod ense careat, priori per omnia similis prominere visitur ..... ipso galeae cono laciniis, hinc fulvo et puniceo, illinc vero rubro et albo coloribus ....«

Az oklevél megemlíti czímerszerző érdemeit, melyeket magának a törökök elleni harczokban, Tharnóczy András főlovászmester szolgálatában, továbbá Szitna, Csábrág és Murány várak ostrománál szerzett, hol Kelydy István és Krusith János kapitány oldala mellett zászlóvivő volt.

Kihirdettetett Vas vármegyének 1563 június 13-án tartott közgyülésén.

Függő pecsétje elveszett.
Siebmacher, 239. l. 184. t.

LXX.

1558 augusztus 28. Bécs.

I. Ferdinánd Kemenczey Mihálynak, homonnai Drugeth Miklós vitézének, nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare caesii coloris, in cuius ima parte collis croceo colore depictus esse et supra eum leopardus naturalis, cauda erecta, linguaque exerta transversis posterioribus pedibus erecte stare ac protensis anterioribus pedibus sagittam in modum iaculantis tenere conspicitur. Supra scutum galeam militarem et supra sertum viride, ex eoque leopardum iterum dimidiatum sagittam tenentem. A summitate galeae lem-

nisciis seu teniis fulvi et caesii colorum hinc inde diffluentibus, ac scutum utrinque exornantibus...«

Kihirdettetett Veszprém vármegyének 1744 ápril 28-án Veszprémben tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje töredezett állapotban.

LXXI.

1559 augusztus 3. Augsburg.

I. Ferdinánd néhai Pesti Nagy Balázs fiainak Györgynek és Pál deáknak nemességet és czimert adományoz.

»Scutum videlicet in duas partes linea per medium perducta divisum, superiore nigra et inferiori parte crocea, in quo leo, medius croceus, medius autem niger, duobus anterioribus pedibus globum ferreum tormentalem tenere conspicitur (jobbra fordulva). Supra scutum apposita est galea militaris, ... corona aurea superimposita est, ex qua eminet dimidius leo crocei coloris, globum priori similem duobus anterioribus pedibus tenens. Laciniis seu lemniscis crocei et nigri coloris utrumque scuti latus exornantibus. Quae omnia patris eorum quondam Blasii Nagy fortitudinem et in rebus militaribus praestantiam, ac denique genus mortis eius (fuit enim bellico tormento interfectus) significant.«

Pesti Nagy Balázs haláláról az oklevél következőkép emlékezik meg: »... qui in expeditione nostra Pesthiensi contra Thurcas suscepta in servitiis nostris sub auspicio sub oppido Pestiensi, dum primus murum ascendisset, bombardae ictu in diversas partes varie discerptus est ...«

Egyszerü XIX. századi másolat a czímerkép szines másával. Az oklevél eredetije Debreczen város levéltárában.

Siebmacher, 439. l. 323. t.

LXXII.

1560 január 3. Bécs.

I. Ferdinánd Chepely Mihálynak s általa Araniany Katalinnak, Wsali Péter az esztergomi érsekség jövedelmei administratora feleségének és Benyei Korláth Mihálynak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum flavi sive crocei coloris, in ima sui parte collem viridem habens, ex eo prominet arbor cupressus, cuius ex ramo, versus dextram scuti partem caprea sive silvestris capra cornibus haerens dependet. Supra scutum galea aperta, utrinque suorum colorum, flavi videlicet et nigri, profluentibus laciniis sive lemniscis et corona regia est exornata, ex qua iterum caprea, dimidia saltem, anteriore sui parte prominens, priori per omnia similis depicta conspicitur.«

Függő pecséttel.

LXXIII.

1560 július 28. Bécs.

I. Ferdinánd Inasolczi Pazthorowycz máskép Saffar János harminczadosnak régi nemességét és czímerét megerősíti.

»Scutum videlicet quadripartitum rubeo et celestino colore distinctum, in eius superiori parte gripho et hippopotamo animalibus mutuo se intuentibus, in inferiori autem iisdem animalibus mutata locorum vice positis. Supra scutum galea militaris, et supra eam corona regia posita est, ex qua apparet dimidiatus griphes *(így)* exerta lingua et erectis pedibus. A sumitate autem galeae laciniae rubei fulvi, albique et cesii coloris hinc inde defluentes scutum ipsum apposite exornant.«

A czimerképben az arany griff egész alakban van ábrázolva, mig a 2. és 3. mezőnek a szövegben hippopotamusnak mondott alak nem viziló, hanem egyszerüen vizből kiemelkedő ló, takarók szine jobbról arany-vörös, balról ezüst-kék.

Kihirdettetett Pozsony vármegyének Somorján 1571 október 1-én tartott itélőszékén.

Függő pecsét nélkül, a báró Lipthay család levéltárában.

LXXIV.

1560 október 19. Gyulafehérvár.

II. János választott magyar király Sajói Kothech Andrásnak nemességet és czimert adományoz.

»... scutum videlicet rubeum triangulare chalea (*galea* helyett) aerei coloris, sagitta traiecta in medio sui continentia ...«

Egyszerü XIX. századi másolat a czimerkép szines másával. Az oklevél eredetije Máramaros vármegye levéltárában.

Siebmacher, 330. l. 249. t.

LXXV.

1560 november 19. Bécs.

I. Ferdinánd Felsőkustáni Bogdán Demeternek, nővéreinek Borbálának és Dorottyának, anyai nagynénjének Bodorfalvi Bodor Zsófiának és többi nővéreinek, végül unokaöcscsének Bogyoszlói Lukácsnak régi nemességét megujítva, czímert adományoz.

»Scutum videlicet cerulei coloris, in cuius ima parte quedam rupes et supra eam leo naturali colore depictus anteriori dextro pede gladium tenere cernitur. Supra scutum galea aperta coronaque desuper ornata, ex qua eminet gryphus dimidiatus alis expansis et dextro anteriore pede frameam evaginatam tenens. Laciniis crocei et cerulei coloris, scutum hinc inde exornantibus...«

A szöveg megemlékezik a czímerszerző Bogdán Demeternek Kanizsa végvár körül szerzett érdemeiről.

Kihirdettetett Vasvármegyének Vasvárott 1565-ben tartott közgyülésén.

Függő pecséttel, a Békássy család levéltárában.

Siebmacher, Supplementband, 24. l. 16. t.

LXXVI.

1561 márczius 28. Bécs.

I. Ferdinánd Keledi Keledy Istvánnak, testvérének Jánosnak, továbbá fiainak Mihálynak, Zsigmondnak és Györgynek régi nemességét megujítva, czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare rubeum, in quo caput leonis directum, ore hiante, lingua exerta, torvis oculis, supra caput strictus ensis iacendo cernitur. Scuto galeam appositam militarem torneamentalem clausam, cui impositae tres cristae, binae ex utroque latere albae, media vero rubea. A summitate galeae laciniae rubei et albi coloris hinc inde sparsim diffluentes ...«

A czimerlevél a czimerszerző érdemeiről következőkép emlékezik meg: »... accepimus te ab ineunte aetate tua sub plu-

rimis ad regnum istud nostrum Hungariae expeditis, contra immanes Thurcas et infideles nostros rebelles, capitaneis, strenue et fortiter gessisse, acceptis etiam letalibus vulneribus, signanter autem sub capitaneis nostris Joanne Kaczyanero, Nicolao Juryssyth, Joanne Wngnad, Nicolao comite a Salmis, sub quibus te tam strenuum, fortem et expeditum in re militari gessisse diceris, ut ad gerendum capitaneatum certorum tam equitum, quam peditum dignus fuisse dicaris: ut ergo animi tui constantiam et indefessum in patriam amorem declarares, in quo etiam tuam in nos fidem probares, hucusque nullis laboribus pepercisti, adeo ut inter alia discrimina diram quoque captivitatem Turcicam subire non dubitasti, nunc vero ad latus fidelis nostri magnifici Francisci de Batthyan consiliarii nostri, non minus fidelem in serviendo dare nobis operam . . .«

Az oklevelet a czimerkép mellett vörös keretü, arany alapu miniatür disziti, mely virág edényből kiágazó lomb és virágdiszítést ábrázol, repülő madarakkal.

Függő pecsétje elveszett.

LXXVII.

1563 május 7. Innsbruck.

I. Ferdinánd király néhai Nagyjeszeni Jeszenszky István fiainak Dánielnek, Menyhértnek, Simonnak, Lőrincznek, Boldizsárnak, Gáspárnak, Péternek, Miklósnak és Györgynek, továbbá néhai Nagyjeszeni Jeszenszky György fiának Istvánnak régi nemességét, és czímerét megujítja.

»Scutum videlicet fulvi coloris, in cuius ima parte tres continentur colles, quorum medio fraxinus arbor frondens est inserta; priori vero insistit ursus niger aperto ore et lingua exerta hians et retrospiciens, cuius armo anteriori sinistro cuspis per duas manus ex nubibus progredientes est infixus, posteriori autem idem ursus pede posteriore insistit, utroque dextro pede sublato. Supra scutum est galea, signum militare regio diademate ornata, ex qua ursus aeque ore aperto et lingua exerta hians ac anterioribus pedibus ramum fraxini servans, usque dimidiam sui partem prodire conspicitur. Galeam vero et scutum laciniae nigri, caerulei et gilri (?) coloris mixtim defluentes pulchre exornant . . . . .«

A czimereslevél a család érdemeiről a következőkben emlékezik meg: »...cum intelligamus maiores et praedecessores vestros, presertim comitem Michaelem filium Magie, inclyto regi Belae quarto, filio Andreae regis, tandem Stephano filio dicti Belae, nec non Ladislao Kunlazlo dicto filio eiusdem Stephani serenissimis regibus praedecessoribus nostris piarum recordationum a primo iuventutis

suae flore indefessae fidelitatis famulitium praestitisse, in variis expeditionibus regni varia et lethalia supportando vulnera, et cum alioquin antea dudum a iugo servitutis et ignobilitatis exemptos in verosque nobiles regni nostri Hungariae receptos tum vero tempore illo ob eximia et praeclara eorum facinora insignes celebresque factos esse, tandem etiam avum vestrum Nicolaum honestissime officium vicecomitis multis annis in comitatu Thurocziensi gessisse et fidelitatem predecessoribus nostris praestitisse, patrem vero vestrum Stephanum a quadraginta annis temporibus periculosissimis, cum videlicet Petrus Koczka et alii rebelles nostri easdem partes oppugnarent et affligerent eumque propter fidelitatem nobis observatam in durissimis et diutissimis vinculis detinerent, nec tamen ea ipsa captivitate, quominus in hac fidelitate nobis debita perseveraret, vincere potuerunt, officio iudicis nobilium functum esse in eodem comitatu et usque ultimum vitae suae articulum semper fidelem perstitisse. Imo vos quoque tempore expeditionum nostrarum in illis regni nostri Hungariae partibus tam contra Thurcas, quam alios rebelles nostros factarum semper promptos et alacres, assiduosque cognitos et inventos esse, praecipue te Danielem, qui diceris nobis non solum cum laude officium vicecomitis aliquot annis in eodem comitatu Thurocziensi gessisse, et nunc quoque gerere, sed etiam in proventibus nostris camerae nostrae Hungaricae, quorum administratio tuae demandatur fidei probe et fideliter administrandis, diligentem assiduumque esse.«

Egyszerü XVIII. századi másolat.
Siebmacher, 272. l. 206. t. *a)*

LXXVIII.

1563 deczember 4. Bécs.

I. Ferdinánd Biroveczi Boroszlói (Wratislaviensis) Mártonnak, Trencsén vármegye törvényszéki jegyzőjének és fiainak Sámuelnek és Mihálynak nemességet és czimert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, cuius imam partem rupes biiuga occupat, ex qua inter duo eius iuga homo vestem rubeam indutus, manu sua dextra laurum tenens, sinistra vero sinistrum rupis ipsius iugum apprehendens usque ad umbilicum prominet. Scuto galeam appositam militarem et supra eam coronam auream, ex eaque laurum, a summitate galeae laciniis diversi coloris hincinde diffluentibus et scutum ipsum apposite exornantibus eminentem.«

A czimerképben a szikla ezüst, a sisakdisz négy babérágból áll, a takarók szine jobbról ezüst-vörös, balról arany-kék.

Függő pecsétje elveszett.

LXXIX.

1564 február 25. Bécs.

I. Ferdinánd Bornemisza Tamásnak és nejének Annának nemességet és czimet adományoz.

»Scutum videlicet per medium linea divisum, colore superiori fulvo, inferiore autem coelestino, in cuius superioris parte campi, homo armatus aetate virilis in capite habens sertum spicis contextum, dextra manu frameam, sinistra botrum, in inferiori parte campi caelestini coloris, caput nigrum bovinum piscem sturionem ore apprehensum tenens. Supra scutum autem galea aperta diffusis ac fluctuantibus laciniis, hinc fulvo et caeruleo, illinc vero similiter fulvo et rubeo coloribus tinctis circum redimita depicta est. Cui appositum est diadema regium, ex quo prominet alter homo armatus, priori per omnia similis, siquidem originem ducis ex fertilissima parte Hungariae regni, qui appellatus est comitatus Szirmiensis, ex oppido Karom, frugum vinorum, pecorum, pisciumque copia, terra clara ac famosissima, cui vix ulla comparari possit. Inferior autem campus, qui Danubium designat, celeberrimus in Hungaria fluvius, qui illis temporibus arcebat hostium et praesertim Turcarum ingressum in regnum Hungariae, adimebant hanc aquae naturam incolae maiores tui, gladiis evaginatis illam defendentes, immobili fide, donec vires superfuerunt.«

Az oklevél a czimerszerző érdemeiről következőkép emlékezik meg:

»Quum itaque Bornemisza tua facta non obscura, fidemque incontaminatam clementer in memoriam revocaremus, ut qui ante aliquot annos, dum regnum hoc nostrum Hungariae per clandestinas et diversas intestinas machinationes, nonnullorum infidelium nostrorum fere in turcicam tyrannidem elapsum esset, nisi maturius (auxilio divino praecedente) vires collegissemus et restitissemus, dum Buda caput regni per rebelles nostros occupata teneretur, nos autem tanquam verus et legitimus rex Hungariae praevenire volentes, ne per Turcam occuparetur, validum exercitum movissemus eo, cum praefeceramus spectabilem et magni-

ficum Wilhelmum liberum baronum a Rogendorff etc. cum eo, de recuperanda Buda sobriam semper et sanam mutuam intelligentiam habuisti, studuisti potius christianitati consulere, quam propriis commodis cavere, praetermisisse nihil videris, quod fidelitati tuae consentaneum fuit. Ingruente tandem ira iusta Dei ob peccata populi, dum rebelles, nec vi, nec precibus flecti potuissent, nec sufficientes essent ad se tuendos, contra vires nostras, turpissime et flagitiose refugium habuerunt ad Turcas, eorumque imperatorem et in regnum nostrum cum magno exercitu exciverunt in auxilium, quomodo autem tu constanti consilio hunc exitialem conatum eorum (dum et tu inter illos esses) disuaseris, exitus rei postea ostendit. Antequam enim eo pertigisset Turca, tu et aliquot nostri fideles, reipublicae christianae bene cupientes, communicato cum belli ductore nostro consilio, introducto in urbem nostro milite, in hoc fuisti intentus, ut civitas mansisset in manibus christiani principis et regni regis legitimi, posteaquam vero infeliciter successit (sive Deo ita volente, sive incuria capitaneorum accedente) tu vitae consulere volens, relicta inter hostes charissima uxore, liberis et universa tua substantia (quae haud exigua fuisse dicitur) transfugisti in castra nostra, res tuae expositae praedae publicae. Adveniente tandem imperatore Turcarum, accepta in potestatem suam Buda, eiectis turpiter totius christianitatis infidelibus, uxor tua Anna, muneris loco imperatori Turcarum oblata una cum liberis, relicta est tamen in vinculis factiosorum ex mandato turcico, tandem aliquot elapsis annis, ob magnas intercessiones dimissa una cum liberis in summa egestate degens. Etsi per fratrem Georgium reginae Isabellae tunc gubernatorem multis promissis revocatus esses, maluisti tamen usque in hodiernum diem sub alis nostris degere, quam alicui factioni adhaerere.«

Átirva II. Ferdinándnak 1628. augusztus 10-én Bécsben Bornemisza Tamás részére könyvalakban kiadott czimereslevelében. L. a CCXXXII. számot.

LXXX.

1564 deczember 4. Bécs.

Miksa király Ghyczy Györgynek, Oláh Miklós esztergomi érsek oláhujvári kapitányának, továbbá testvéreinek Ghyczy Farkas és János királyi kapitányoknak, nemkülönben unokaöcsceiknek Ghyczy Istvánnak, Pálnak és Lászlónak, nővérüknek Ghyczy Zsuzsannának, unokanővéreiknek Annának és Katalinnak és másik Ghyczy Annának nemességét megerősítve, czímerüket kibővíti.

»Scutum videlicet militare erectum per medium a summo ad imum usque recta linea bipartitum, a dextra coelestino, a sinistra vero partibus rubeo coloribus distinctum, in cuius scuti rubei coloris parte stemmata sive insignia tua avitica continentur, ab imo videlicet usque ad medium murus propugnaculi, ex lapidibus quadratis quodammodo tessellatim coniunctis, cum stationibus et fenestris per propugnacula extrui solitis, artificiose constructus, ex quo prominet leo dimidiatus in altum se umbilicotenus caudaque elevata erigens, palmam pedis ursi ore constringendo voraciter tenens, cuius leonis capiti de novo addita est corona regia apprime exornata. In altera autem coelestini scilicet coloris scuti parte scopulus trijugus enatus est, quorum unius eminentioris videlicet summitati superincumbit diadema regium ornatissimum, ex eoque brachium viri militaris, veste rubea indutum et pugionem seu gladium in altum erigens, cui caput turcicum in summo cuspide infixum est prominet. Scuto superimposita est galea torneamentalis aperta seu craticulata, eique corona aurea margaritis pretiosis corusca, ex qua prominent duae alae aquilinae nigrae ad se invicem conversae et ad volandum dispositae, ex quarum medio brachium viri militaris sursum versus extensum, ensem utpote pugionem strictum recte erectam tenet. A summitate autem galeae laciniae seu lemnisci aurei sive crocei, albi sive argentei, ac rubei et flavi seu coelestini colorum defluunt.«

Az oklevél a czímerszerzőknek a törökök elleni küzdelmekben szerzett érdemeikről a következőkép emlékezik meg:

». . . praecipue autem tu Georgi Ghyczy, primum in servitiis spectabilis et magnifici quondam Thomae de Nadasd regni nostri Hungariae palatini et locumtenentis sacratissimi olim principis pii Ferdinandi caesaris domini et genitoris nostri charissimi foelicis reminiscentiae, cum videlicet idem Thomas Nadasdy supremum adhuc et generalem tantum regni eiusdem Hungariae capitaneatum administraret, ac in arce et oppido nostro Zighet, tempore capitaneatus magnifici Francisci Tahy, nunc magistri agazonum et consiliarii nostri, quingentorum militum exercitum aleret, inter gentes eiusdem Thomae Nadasdy in aliquot conflictibus et presertim (ut nobis certo relatum est) quum cum militibus nostris in arce Babolcha existentibus sub arcem finitimam Thurcarum Berzeocze vocatum, in regnum Sclavoniae causa experiendi fortunae migrassetis, ibidem primus tu ex hostibus Thurcis intercepisses, cuius tandem inditio, vestra excursio feliciter et non sine commodo confecta esse dicitur. Ac deinde temporum successu, cum illustrissimus quondam dux Mauritius etc. in regnum hoc nostrum Hungariae cum gentibus dictae quondam maiestatis cesareae et regiae intrasset et in campo Jauriensi castra

metasset, tuque in numero militum ipsius Thomae Nadasdy perseverando, expeditioni gentium eiusdem maiestatis cesareae aggregatus fuisses, ac tandem sub Strigonium cum certis militibus electus et missus esses, isthic similiter tu prius omnium Thurcam comprehendisses, vivumque in exercitum duxisses, a quo de omni ratione et conatu hostium compertur, ac maior etiam militibus suae maiestatis audacia iniecta fuisset et expeditio ipsa prosperum exitum sortita; quem tandem captivum cum vulneribus infectum, diutius vivere non posse belliductores animadvertissent, ex permissu eorum capite plexisse et pro munere militari prefato Thomae Nadasdy, supremo regni capitaneo, caput eius obtulisse diceris. Postquam autem idem Thomas Nadasdy per praedictam olim maiestatem caesaream et regiam in palatinum regni Hungariae praefectus fuisset, interdumque arx Babolcha in manus Thurcarum incidisset, non magno temporis spatio intermisso, cum beghus ipse Babolchensis ad depopulandum comitatum Zaladiensem cum exercitu invasisset, de ipsaque excursione gentibus ipsius palatini in castro Kanysa tunc existentibus, inter quos tu militabas, perlatum fuisset, in occursum ipsorum Thurcarum continuo excurrentes, parvoque itinere progressi, apud arcem Chorgho cum militibus spectabilis et magnifici comitis Nicolai de Zrynio etc. convenientes, coniunctis copiis in hostem perrexissetis, ubi tum etiam, favente fortuna, primo tibi captivus hostis incidisse, cuius inditio et militibus maior sortem experiendi alacritas innata esse et praelium dextre ac foelici pugna perfectum fuisse dicitur. Tandem cum ex exercitu ipsius palatini discessisses, ad spectabilem et magnificum comitem Andream de Bathor, iudicem curiae nostrae etc. te transtulisses, ubi pariter magna, qua potuisti fide et constantia, dictae olim maiestati caesareae ac sacrae regni Hungariae coronae et nobis quoque inservivisses. Deinde vero tempore et re ita postulante, inde submotus, a praefato reverendissimo domino Nicolao Olaho, archiepiscopo Strigoniensi in capitaneum suorum militum, quos in arce Olahwywar stipendiis suis sustinet, acceptus et constitutus esses, atque ex hostibus Thurcis isthic quoque cum alias, tum vero tunc quum Hamzabegus, qui Strigonio praeerat, ad devastandam et depopulandam ditionem nostram et archiepiscopatus ipsius Strigoniensis, valida manu profectus erat, cum militibus dicti archiepiscopi Strigoniensis ei occurrendo, in conspectu eorundem militum ex eis profligasses, sicque tu Georgi Ghyczy in praedictis et aliis diversis, vos aut[em] Wolffgange et Joannes Ghyczy, similiter in variis regnorum nostrorum Hungariae, Croatiae et Sclavoniae partibus, contra eosdem Thurcas factis expeditionibus . . . . . . servivisse.«

Függő pecséttel, a Ghyczy család levéltárában.
Siebmacher, 197. l. 157. t.

LXXXI.

1567 márczius 5. Prága.

Miksa király Kereszturi Bihari Balázsnak, a felső magyarországi hadseregnél szerzett érdemeiért, nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare rubeo depictum colore, habens in imo coronam auream, de cuius medio palma procera surgit in altum, columna saxea stipiti arboris inter ramos imminente. Supra scutum vero galeam militarem apertam regali diademate exornatam, et ex ea palmam cum columna praedictae similem. Laciniis seu teniis rubeo atque aureo colore distinctis, utrumque scuti latus circumfluentibus et apposite exornantibus.«

Függő pecsétje elveszett, a czimerkép helye üres.

LXXXII.

1568 június 8. Bécs.

Miksa király Rohách Lőrincznek, fiának Mártonnak és leányának Zsófiának, továbbá testvérének Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum rubri coloris, in cuius parte ima triiugus collis viridis proprio colore depictus esse cernitur, in quo cervus retroflexis cornibus, extensis anterioribus pedibus erecte stans lilium morsu rodere videtur. Scuto super imposita est galea militaris clausa, militari serto ornata, ex qua dextra manus hominis armata nudum gladium ancipitem vibrare cernitur. A summitate galeae lemnisci sive flosculi, fulvi et rubei coloris in utrumque scuti latus defluentibus, scutumque ipsum apposite exornantibus.«

A czimerképben a jobbfelé forduló, ágaskodó szarvas arany, a liliom ezüst mázzal van ábrázolva, a sisakdiszt képező kar ruházata kék, arany hajtókával.

A czimerszerző család neve az oklevélben mindenütt ki van vakarva.

Függő pecsét töredékeivel.

Siebmacher, Supplementband, 104. l. 74. t.

LXXXIII.

1569 május 14. Bécs.

Miksa király Nagy Péter egri katonának és utódainak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, fundum habens cum colle graminibus consitum, supra quem duo equites armati, hinc Hungarus cristatus, illinc vero Thurca constitisse, atque Hungarus quidem correpto Thurcae collo, tanquam mancipium ducere cernitur. Scuto impositam clausam galeam militarem, de qua duae alae aquilinae exurgere conspiciuntur. Scutum ipsum circumfluente lacinii seu lemnisci, hinc coesii et flavi, illinc vero albi et rubei colorum in utrumque scuti latus dispersis, illudque decenter exornantibus.«

Függő pecséttel; a czímerkép helye üres. A gyüjteményben megvan a czímerkérő folyamodvány, festett czímerképpel és a fenti engedélyezési kelettel.

LXXXIV.

1569 május 14. Bécs.

Harsányi Kis Mihály egri katona czímerkérő nemesítési folyamodványa, a maga és testvérei Márk és Pál részére, az engedélyezési záradékkal ellátva.

A czimerkép tervezete kék pajzsban arany leveles koronán álló jobbra forduló, kiöltött vörös nyelvű arany griffet ábrázol, mellső jobb lábában leveles és fürtös szőlőágat tartva; a sisakdíszben ugyanez ismétlődik, a takarók szine mindkét oldalról arany-kék. A megerősitésnél a pajzsban levő korona tollvonással törültetett.

Eredeti, papiron, a fenti engedélyezési kelettel.
Siebmacher, Supplementband, 76. l. 51. t.

LXXXV.

1569 október 16. Pozsony.

Miksa király Sóvári Soós Istvánnak és rokonainak régi nemességüket megerősítve, czímert adományoz.

»Scutum erectum celestini coloris, in cuius imo expressum est diadema regium aureum, preciosis margaritis coruscum, prodeunte ex eo umbilicotenus puella, imaginem sylvestris representans, demissis utrinque prolixis comis, ac capite duo cornua nigra ceu caprea gestans. Scuto appositam galeam apertam seu clatratam, regia corona aurea, similiter preciosis gemmis adornata insignitam, emergente ex ea altera puella comata priori omni in parte conformi. Laciniis hinc albo et rubro, illinc vero caesio et caelestino colore variegatis defluentibus . . . . .«

A czímerképben a takarók szine fel van cserélve, t. i. jobbról arany-kék, balról arany-vörös.

Kihirdettetett Sáros vármegyének Eperjesen 1579. szeptember 9-én tartott közgyülésén.

Függő pecséttel, a Soós család levéltárában.

Siebmacher, 592. l. 419. t. c.

LXXXVI.

1570 október 17. Speyer.

Miksa király Ilosvai Bornemisza máskép Joffan (Toffan?) Gáspárnak s gyermekeinek Györgynek és Annának, az atyjának s neki teljesített hős szolgálataiért régi nemességét megújítja, s czímert adományoz.

»Scutum . . . . militare coelestini coloris, in fundo habens triiugem collem viridem, supra quem leo naturali colore expressus anterioribus pedibus ensem ad inferendum ictum similem tenere, pedibusque posterioribus divaricatis iracundus erecte stare visitur. Scuto incumbit galea militaris aperta, corona regia decora, ex qua brachium hominis rubra manica vestitum frameam tenens prominere cernitur. A summitate autem galeae lacinii sive flosculi hinc aureo et rubeo, illinc vero coelestino et aureo coloribus distincti in utramque scuti aciem circumfluitantes, scutumque ipsum apposite exornantes . . .«

A kihirdetési záradékból az eredetin csak az 1573-iki évszám olvasható.

XIX. századi kivonat. Az oklevél eredetije 1890-ben Bornemissza Antal ny. táblai biró birtokában Budapesten volt.

Siebmacher, Supplementband 26. l. 17. t., **hol az oroszlán hátsó lábai között egy földgömbbel ábrázoltatik.**

LXXXVII.

1570 október 17. Speyer.

Miksa király Kéry Pál oláhujvári katonának, az ottani végvárban a törökök ellen szerzett érdemeiért nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coloris rubei, in fundo habentem monticulum viridem, corona regia adumbratam, ex qua ursus dimidiatus pectori fragmentum cuspidis infixum eripere satagens rictu aperto depictus cernitur. Scuto appositam galeam militarem clausam, serto exornatam militari, dextram hominis cubitotenus loricatam, thurcicum caput mitratum, secundum aures cor-

reptum in altum tenere emittentem. A summitate autem galeae laciniis sive lemniscis hinc albo et coelestino, illinc vero aureo et rubro coloribus variegatis, penes utramque scuti partem mixtim defluentibus, scutumque ipsum apposite exornantibus.«

Függő pecséttel, czímerkép helye üresen.

LXXXVIII.

1571 márczius 2. Prága.

Miksa király Trencséni Mader Miklósnak, továbbá fiainak Jánosnak, Miklósnak, Valérnak, Józsefnek és Györgynek és utódaiknak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet erectum caelestini coloris, cuius fundum viridis occupat campus, ex quo virgo violaceo habitu amicta, passis crinibus et manibus compositis a leva, cruribustenus prominere, et ante eam mardur in ipso campo dextrorsum pergere, supra mardurem vero similiter in dextro supernoque scuti angulo sol splendere visuntur. Scuto impositam galeam clausam, serto militari, alteram virginem, priori per omnia conformem proferente redimitam. A summitate seu cono galeae laciniis fulvi et coelestini colorum in utramque scuti oram defluentibus, scutumque ipsum apprime exornantibus.«

Kihirdettetett Pozsony vármegyének Somorján 1589 ápril 10-én tartott itélőszékén.

Függő pecsétje elveszett.

Siebmacher, Supplementband 87. l. 59. t.

LXXXIX.

1571 június 13. Prága.

Miksa király Karwai Orlle Miklósnak és tesvérének Imrének és utódaiknak régi nemességüket megerősítve czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, superne caesio, inferne vero viridi coloribus transversim divisum, cuius viridem campum fluvius prope superiorem extremitatem praeterfluere, sub eoque leo integer fulvus, patulo ore caudaque elevata, ad dextrum scuti latus tendens, dextro pede anteriori frameam nudam tenere, ceterum supra fluvium ipsum ex viridi itidem campo petra praerupta in sublime excrevisse et in superioribus scuti angulis, in caelestina videlicet superficie hinc luna, illinc vero stella positae esse cernuntur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam, corona regia pretiosis gemmis referta, medium leonem pede sinistro extenso, dextro vero hastam cum vexillo rubeo et albo coloribus

discriminatam pectoretenus proferente exornatam. A summitate vero galeae laciniis hinc fulvo et caesio, illinc caesio et albo coloribus variegatis, in utrasque scuti extremitates defluentibus...«

Egyszerű XIX. századi másolat a czímerkép szines másával. Az oklevél eredetije Polyák Béla tulajdonában Nagy-Zablathon.

Siebmacher, 465. l. 341. t. (szinjelzés nélkül).

XC.

1571 november 7. Bécs.

Miksa király gróf Blagay Orsini Ferencz régi czímerét az Imre király által Nicoloti fia Istvánnak adott állítólagos czímerlevél átírása mellett, kibővíti.

»Scutum videlicet militare in quatuor coaequales areas seu spacia in modum crucis partitum, in cuius dextra binarum area-rum parte per medium scilicet perpendiculariter distincta, superior illarum aureo colore expressa continet erectum ursum clavam militarem gestantem, inferior autem pars, quae est albi se[u ol]ivei coloris, superstrata est tribus lineis rubicundis obliquo modo sur-sum ad laevam aequo ordine tendentibus, licet longitudine dis-paribus, quas una rosa rubea in alba superficie posita . . . . . et terminat. Caeterum in sinistra ora supernus campus omnino est inferiori dextro conformis, atque is, qui subtus illum est, nigro depic-tus co[lore] fulvum leonem integrum erectum faucibus adapertis et cauda sursum reflexa conspicuum ac dextro anteriori pede distric-tum gladium tenentem continere cernitur. Scuto superimpendent [duae] apertae cassides coronatae ex adverso invicem oppositae, quarum dextra dimidiatum ursum tenentem galeam auream pennis ardearum (quod vocant) refertam, sinistra vero leonem similiter dimidium rubeum banderium cum insigni albae pennae stru-cionis sustinentem, ambos coronis decoros et invicem torvis oculis aspicientes protulisse visuntur. A summitatibus galearum laciniis seu teniis, hinc nigri et aurei, illinc vero albi et rubei colorum in utramque scuti ambagem defluentibus . . .»

Függő pecséttel; a gróf Blagay-család levéltárában.

Thallóczy Lajos és Barabás Samu, A gróf Blagay-család oklevél-tára, 513. l. V. ö. Thallóczy, A Blagay család czímere, az oklevéltár bevezetésében, CCL. l.

Siebmacher, 66. l. 52. t.

XCI.

1572 május 3. Eberstorff.

Miksa király Körmendy Benedeknek a törökök elleni har-czokban tanusított vitézségeért nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare albi coloris, habens in fundo planiciem viridei coloris, ex illaque enatam exiguae quantitatis quercinam arborem, cuius quidem scuti utrumque latus consitum est arboribus similiter quercinis, in quarum medio a dextris Turca in rubeo habitu, arcum adaptata sagitta distentum tenens, a sinistris vero miles Hungarus, cesio habitu, frameaque praecinctus lanceam adversus ipsum Turcam obversam habens, torvis sese invicem oculis intueri cernuntur. Scuto imminentem galeam militarem clausam, militari serto ornatam, ex quo Turca et Hungarus, habitu simul et armis instar priorum conspicui mutuo sese intueri visuntur. A summitate galeae laciniis seu lemniscis albi rubei et cesii colorum hincinde in utramque scuti ambagem defluentibus illudque decenter exornantibus . . .« A magyar vitézen vörös nadrág, hosszú, bokáig érő, oldalán hasított, aranyzsinóros, nyestprémes atilla, fején két sastollal ékített vörös kucsma. A pajzs fehér alapja, melyet a zöld fák kerítenek, arany czirádákkal ékített.

Egyszerű XIX. századi másolat a czímer festett képével. Az eredetije Heves vármegye levéltárában őriztetik.

Siebmacher, Supplementband, 82. l. 55. t.

XCII.

1572 június 25. Bécs.

Miksa király Bekedfalvai Morócz Antalnak, apjának Péternek és utódaiknak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare per medium in duas partes divisum, quarum inferior rubea, superior cerulea est, cuius in ima rubea parte collis depictus est, per quem grus sinistro pede stare levoque lapillum sustinere visitur. Supra scutum galeam clausam militarem, per quam grus priori similis stare cernitur. A summitate galeae laciniis sive lemniscis hinc coelestini et cerulei *(így)*, illinc vero albi et rubei coloris diffluentibus, scutumque ipsum exornantibus . . .«

A sisakdíszben a daru vörös-arany-kék szinü szallagos tekercsen áll, mely a hiányzó sisakkoronát pótolja.

Kihirdettetett Pozsony vármegyének Somorján 1576 május 21-én tartott itélőszékén.

Függő pecséttel.

XCIII.

1572 október 17. Prága.

Miksa király Ochay Mihálynak, gyermekeinek Pálnak, Jánosnak, Istvánnak, Balázsnak, Borbálának és Ilonának (?) nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare cesii coloris, cuius in ima parte regium diadema est, ex quo prominet dextra hominis hastam militarem tenens Turcamque ex opposito depictam transfixisse ... Turca dextram eandem ..... vulnerasse visitur. Scuto ..... militarem .... dextra hominis ..... hastam militarem tenere cernitur. Laciniis sive lemniscis hinc albo et rubeo, illinc vero flavo et caelestino coloribus, in utroque scuti latere defluentibus . . .«
Az oklevél nedvesség által rendkivül meg van rongálva. A czímer maga kék pajzsban zöld alapon aranyos koronából kinövő vörös ruházatu jobb kart ábrázol, mely a leirás szerint dárdával egy jobb oldalt álló törököt szúr át, de a czímerképben a lándzsa nem látható; a pajzs baloldalán, hosszú vörös bélésű sárga kaftánba öltözött török, fején turbánnal, balkezét maga elé nyujtva, jobbkezével az előtte fölmeredő kart csuklón alul karddal átütni látszik. Sisakdísz a fölfelé meredő vörös kar, markában vizszintesen tartott dárdával.
Kihirdettetett Hont vármegyének 1575 ..... ben tartott közgyülésén.

Függő pecsét töredékeivel.
Siebmacher, Supplementband, 136. l. 99. t.

XCIV.

1573 február 12. Gyulafehérvár.

Báthory István lengyel király, Erdély fejedelme Keresztúry Kristófnak, a deési kamara praefectusának régi nemességét megerősítve, czímert adományoz.

»Scutum videlicet triangulare campo celestini coloris, ex cuius ima parte petra triplicata prominet, supra petram vero diadema regium auro apposite depictum est, ex quo unicornis velocitate et naturae bonitate cellebris, ore sceptrum regale auro coloratum tenere conspicitur. Supra scutum galea est foliis versi-

coloribus. Quorum quidem armorum interpretatio talis est: petra triplicata signum et argumentum ter quaterque probatae et perspectae tuae est constantiae et fortitudinis, cuius (ceteris nunc permultis servitiorum tuorum generibus pertransitis) ut aliquid documenti huc in medium afferamus. Tu es ille rarum probitatis et fortitudinis exemplum, qui dum superioribus temporibus res hungaricae bello intestino et factione diviso regno fatali quodam infortunio laborarent et nobis pro parte serenissimi defuncti principis Joannis secundi etc. stantibus acie educta in campo Hadadyensi contra adversam manum dimicandum esset, ipsi pugnae discrimini una nobiscum te ut fortem decet militem immisisti, nobis cuncta cernentibus, neque ullo loco nobis defuisti, nunc adversarios rejiciendo teque ipsum tutando, nunc nobis opem subministrando, et quod maius est, cum iam in ipsa pugna inclinata nostrorum acie spes omnis victoriae adempta videretur, eoque angustiae a victoribus in ipso pugnae discrimine redacti fuissemus, ut equo cui insidebamus non solum defatigato, sed et vulneribus confosso et iam iam collabente nulla spes amplius vel elabendi superesset, solumque mortis et captivitatis facies ante oculos staret, tu unus, aliis militibus nostris, vel interceptis vel fuga elapsis, usque ad extremum fortunae exitum penes nos perseverasti et contempta morte, quod fortium sane virorum est, vulnereque accepto mori preoptasti quam nos deserere, ex equo enim proprio descendendo, eum ut elaberemur nobis subdidisti et subministrasti, quod nisi fecisses, actum procul dubio de nobis fuerat. Caeterum diadema supra petram ipsum est sacra regni Hungariae corona, cui tu quamplurima exhibuisti famulitia, unicornis vero in ore sceptrum habens, te ipsum denotat. Nam sicuti ipsum animal velocitate insigne aquam turbidam immisso cornu sedare subtiliareque et ceteris animalibus ad bibendum gracilem et suavem efficere a plerisque traditur, ita tu dum extincto dicto serenissimo principe omnes ditionis huius provinciales in armis starent, et animis plerique invidiae erga nos stimulo concitati vacillarent, ne administrandis rebus regni huius sufficeremur, ministerio tuo in legatione nostra apud sacram cesaream Romanorum regiamque maiestatem etc. celeri cursu peracta animos nutantes obfirmasti, et felici nuntio seditiosas mentes omnium compescuisti, summam potestatem administrandi regni nobis ministerio tuo deportando, ac insuper hac quoque provincia ab ipsa sacra corona Hungariae antea vigentibus factionibus avulsa et distracta in priorem statum et suum membrum redacta . . .«

A czímerleírás nem említi a sisakdíszt, mely az arany koronás rostélysisakból kiemelkedve a pajzsbeli alak.

Függő pecséttel, a gróf Rhédei család levéltárában.
Siebmacher, Siebenbürger Adel, 177. l. 115. t.

XCV.

1576 február 22. Bécs.

Miksa király, Ujhelyi Sigmondffy Miklósnak a királyi kisebb kanczellária juratus notariusának és testvéreinek Ádámnak, Györgynek és Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestinum, in quo griphus alatus flavi coloris stare anteriori dextro pede triplicem aristam tenere. Supra scutum galeam clausam militarem regia corona insignitam, ex qua griphus dimidiatus priori per omnia similis extare, triplicem aristam tenere cernitur, a summitate galeae lacinis sive lemniscis flavi et coelestini coloris, utrinque defluentibus, scutumque ipsum exornantibus.«

Kihirdettetett Nyitra vármegyének 1578 május 14-ikén, Trencsén vármegyének 1578 július 7-ikén és Nyitra vármegyének 1583 szeptember 22-ikén tartott közgyűlésein.

Függő pecséttel.
Siebmacher, 579. l. 412. t.

XCVI.

1578 április 11. Pozsony.

Rudolf király Geönczi György deáknak és testvéreinek Andrásnak és Gáspárnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare flavi coloris, in quo aquila advolans proprio colore picta leporem unguibus compressisse et eius oculos rostro eruere cernitur. Scuto superincumbit galea militaris clausa, et super galeam stat aquila priori similis, sinistro tantum pede seipsum sustinens, dextrum autem avolaturae similis attollens, facie retrorsum conversa et alis ad volandum hinc inde expansis, laciniis et lemniscis flavi, rubri, crocei et coerulei coloris deffluentibus et scutum exornantibus . . .«

A sisakon a korona helyét vörös-fehér-arany szinü szallagos tekercs foglalja el.

Kihirdettetett Abauj vármegyenek 1580 június 13-án Gönczött tartott itélőszékén.

Függő pecséttel.

XCVII.

1578 április 12. Pozsony.

Rudolf király a régi nemesi családból származó Pesthy Györgynek, feleségének Komáromy Annának, fiuknak Györgynek és leányaiknak Erzsébetnek és Dorottyának czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum nigri coloris, campo viridi in fundo stratum, in cuius medio ramusculus lilii erecte excrevisse et in summitate lilium album produxisse, quem hinc quidem leo, illinc vero griphus, ambo aurei coloris erecte posterioribus pedibus insistentes, ille ore patulo, cauda erecta, hic vero cauda inter pedes reflexa, expansis alis, oreque hiante, anterioribus utrisque pedibus compraehensum tenere conspiciuntur. Scuto incumbentem galeam militarem clausam, serto militari dimidium leonem, ramusculum lilii albi ambobus pedibus tenentem proferente ornatam, a summitate vero seu cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc rubei et albi, illinc vero aurei et nigri colorum in utramque scuti partem defluentibus, illudque decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Pozsony megyének 1579 február 22-én Somorján tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett, czímerkép helye üresen, a gróf Széchényi család levéltárában. L. CIV. sz.

XCVIII.

1578 április 12. Pozsony.

Rudolf király Bornemissza Józsefnek, nejének Haller Borbálának, testvéreinek Bornemissza Ferencznek és Pálnak, Ferencz nejének Deseő Annának és ez utóbbiak gyermekeinek Jánosnak, Istvánnak és Ilonának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, in cuius fundo fluvius est expressus, in quo integer leo fulvus, ore hiante, cauda erecta, posterioribus pedibus innixus, in dextrum scuti latus progredi, anterioribus vero pedibus arcum intensum cum sagitta ejaculanti similis tenere cernitur. Scuto superimpositam galeam militarem apertam corona regia margaritis et lapidibus preciosis exornata adumbratam, de qua duae buccinae cor-

neae, dextra quidem albo et rubeo, sinistra vero aureo et caesio coloribus discriminatae, inque earum medio dimidius croceus leo priori per omnia conformis prominere cernuntur. A summitate vero seu cono galeae laciniis sive lemniscis, hinc aurei et coelestini, illinc vero rubei et albi colorum in utramque scuti partem defluentibus. . . .«

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1583 június 15-én Somorján tartott itélőszékén.

Chrasztell József kir. itélő táblai jegyzőnek 1737. november 2-án Szakolczán kiadott hiteles másolatában, a báró Jeszenák család levéltárában.

XCIX.

1578 április 12. Pozsony.

Rudolf király Dychkei Kovách Mihálynak, nővérének Borbálának, anyai részről való unokatestvérének Fekete Bálintnak, továbbá ez utóbbi gyermekeinek Györgynek és Magdolnának régi nemességét megújítva, czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, linea perpendiculari in duas partes, a dextris in caesium, a sinistris vero in rubeum divisum, in quo quidem coelestino campo integer fulvus leo ore hiante, lingua exerta, cauda inter pedes reflexa, a sinistra vero rubei coloris scuti parte integer homo armatus erecte stans, leo quidem anteriori dextro pede, homo vero sinistro manu diadema regium tenere cernuntur, dextra autem manu nudum ensem ictum inferenti similem capulotenus apprehendere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam corona regia insignitam, ex qua alter medius homo armatus ensifer sinistra manu sagitta transfixa prominere conspicitur. A summitate galeae laciniis seu lemniscis hinc flavi et coelestini, illinc vero rubei et albi coloris in utramque scuti partem defluentibus, illudque decenter exornantibus.«

Egyszerű XIX. századi másolat a czímer festett képével. Eredetije Pestmegye levéltárában.

Siebmacher, 331. l. 249. t.

C.

1578 szeptember havában Prága.

Rudolf király Kwtron Miklósnak és utódainak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum [rubicundi] coloris.... cuius fundo brachium ..... armatum frameam nudam .... applicato illi capite turcico tyara redimito ..... capulotenus fortiter [comprehensum] ..... conspicitur. Scuto incumbentem galeam milltarem clausam tyara aliud.... brachium priori per omnia conformem [proferente ornatam]. A summitate galeae lacinii seu ..... extremitates ..... illudque decenter exornant.«

Az oklevél rendkivül meg van rongálva. A czímerkép egyenesen álló pajzs vörös mezejében lebegő könyöklő pánczélos kart ábrázol, markában görbe kardot tartva, mely turbános török fejet szur át. A sisakdíszben vörös-ezüst színű tekercsen a pajzsbeli alak ismétlődik. Takarók mindkét oldalról ezüst-vörös.

Kihirdettetett Szatmár vármegyének 1580 ápril 20-án Csengeren tartott itélőszékén.

Függő pecséttel.

CI.

1579 június 24. Prága.

Rudolf király Zolthay Jánosnak és mostohatestvéreinek Kamorássy Pálnak, Péternek, Istvánnak, Juditnak, Ágnesnek és Erzsébetnek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, in coelestinum et rubeum colores, a summo ad imam scuti partem divisum, in cuius fundo caput bicipitis hominis positum esse, unamque faciem in dextrum, alteram vero in sinistrum scuti latus versam habere, caputque galea craticulata seu aperta tectum esse cernitur; scuto super impositam regiam coronam, margaritis seu gemmis exornatam, ex qua dimidius homo lorica indutus, galea cristisque conspicuus eminere, dextraque manu clavam ferream .... impositam tenere, sinistram vero lumbis impositam habere visitur. A summitate vero coronae duo dracones alati, ore patulo, linguisque exertis, ac caudis per scuti extremitates utrinque demissis ac .... colligatis, dextro pede ipsam coronam, sinistro vero scutum tenere cernuntur.«

A czímerképben a sisakdíszt képező vitéz, a jobbjában tartott buzogányt jobb vállára fekteti.

Kihirdettetett Nyitra vármegyének Nyitrán, 1582-ben tartott közgyűlésén.

Egyszerű XIX. századi másolat a czímerkép másával. Az oklevél eredetije a család tulajdonában.

Siebmacher, 735. l. 502. t.

CII.

1580 február 24. Prága.

Rudolf király Brebiri Melyth Istvánnak és Pálnak, néhai Brebiri Melyth Péter fia György és felesége Anna, néhai Chaholi Imre leánya fiainak, továbbá nevezett Péter fia János fiának Vitusnak a Melyth és Chaholi családok egyesített czímerét adományozza.

»Scutum videlicet militare erectum purpurei seu rubri coloris, cuius fundum viridis monticulus occupat, cui sub humana effigie angelus in veste oblonga et caelestini coloris lucida, stola in formam crucis a collo per pectus defluente praecinctus, sparsis crinibus, corona regia insignis, alis discoloribus visuque delectabilibus expansis brachiisque nudis prominentibus et pedibus in formam similiter crucis positis insistere, manuque sinistra rotam currus ligneam, dextra vero in dextrum scuti latus extensa, coronam auream cum eminente ex illa duplici ala aquilina nigra tenere, subtus vero coronam lunae sphera media et sub ea stella, utraque aurei coloris ordine posita esse conspiciuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, alterum angelum inter duas nigras alas aquilinas, hinc luna, illinc stella radiante ornatas, umbilicotenus conspicuum, priorique per omnia similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc aurei et rubri, ilinc aurei similiter et nigri colorum in utramque scuti oram defluentibus illudque decenter exornantibus.«

Az oklevélben Rudolf király átírja és megerősiti II. Endrének 1223-ban, IV. Bélának 1251-ben, Nagy Lajosnak 1366-ban és Zsigmondnak 1412-ben a család részére kiadott okleveleit.

Függő pecséttel, czímerkép nélkül, a Kállay család levéltárában.

Siebmacher, 414. l. 307. t.

CIII.

1580 február 26. Prága.

Rudolf király Nadkay Andrásnak, leányának Erzsébetnek és testvéreinek Nadkay Imrének, Lászlónak és Ferencznek régi nemességüket megerősítve, czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, rubri coloris, cuius imam partem trijugis viridis monticulus occupat, in cuius eminentiore parte cignus naturalis albo colore depictus erecte stare, sagittaque guttur transfixum habere cernitur. Scuto superimpositam galeam militarem clausam, regia corona cignum priori per omnia similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc rubei et albi, illinc coelestini et aurei colorum per scuti extremitates deffluentibus . . .«

Kihirdettetett Pest, Fejér és Solth vármegyéknek 1584 ápril 25-én tartott itélőszékén és Komárom vármegyének 1601 május 8-án Komáromban tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a Tihanyi család levéltárában.

Siebmacher, Supplementband 92. l. 63. t.

CIV.

1580 február 29. Prága.

Rudolf király a régi nemesi családból származó Pesthy Györgynek, feleségének Komáromy Annának, fiaiknak Gergelynek és Ferencznek, továbbá sógorainak Selliey Ferencznek és Konth Gáspárnak, az utóbbi nejének Annának, Pesthy György nővérének és gyermekeiknek Pálnak és Erzsébetnek, régi nemességüket megerősítve, czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, nigri coloris, campo viridi in fundo stratum, cui ex utraque parte hinc quidem leo, illinc vero griphus, ambo aurei coloris, erecte posterioribus pedibus insistentes, ille ore patulo, cauda erecta, hic vero cauda inter pedes reflexa, expansis alis, oreque hiante, anterioribus utrisque pedibus lilium album, et supra eum diadema regium tenere conspiciuntur. Scuto superimpositam galeam militarem apertam, corona regia dimidium leonem, ramusculum lilii albi ambobus pedibus tenentem, regio diademate insignem proferente ornatam, a summitate vero seu cono cassidis laciniis sive lemniscis hinc nigri et aurei, illinc vero rubei et albi colorum in utramque scuti partem defluentibus, illudque decenter exornantibus.«

A czímerkép a leírástól némileg eltér, a mennyiben a leírásban nincs megemlítve, hogy úgy a pajzsbeli, mint a sisakdiszül szolgáló oroszlán kétfarku.

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1580 augusztus 25-én Somorján tartott itélőszékén.

Függő pecsét nélkül, a gróf Széchényi család levéltárában.

CV.

1580 márczius 12. Gyulafehérvár.

Báthory Kristóf erdélyi fejedelem Miskolczi Szabary Lukács deáknak, Torda vármegye alispánjának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet triangulare coelestini coloris, in cuius campo diadema regium est positum, super quo grus naturali colore depicta, sinistro pede stare, dextro vero lapillum tenere conspicitur, penes quam aliae duae grues, capitibus subtus alas reconditis itidem stare conspiciuntur.« Az oklevél élén álló festett czímer a leírástól több tekintetben eltér, a pajzs kerekded, alján zöld mezővel, a királyi korona, melyet a szöveg említ, hiányzik, a darvak feje búbja vörös; sisak, sisakdísz nincs.

Kihirdettetett Torda vármegyének 1580 május 9-ikén tartott közgyűlésén.

Függő pecsét töredékeivel.

Siebmacher, Siebenbürger Adel, 283. l. 211. t.

CVI.

1580 márczius 18. Prága.

Rudolf király nemes Hoffman Györgynek és testvéreinek Lázárnak és Péternek, régi nemességüket megerősítve, czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum in duas partes divisum, cuius pars inferior coelestino colore depicta est, et fontem artificialem, aquam per suas fistulas in pelvim artificiose emittentem in se continet; superior autem rubeo colore delineatur et super strato viridi cervum naturalem in modum currentis pulchre depictum in se complectitur. Scuto superimposita est galea militaris aperta, cui corona regia dimidium cervum priori similem ex se proferens, superincumbit. A summitate vero seu cono galeae rubei et coerulei colorum tenii sive lemnisci per utrumque scuti latus defluunt . . .«

Az oklevél kiemeli Hoffmann Györgynek a szepesi és a magyar udvari kamarák szolgálatában szerzett érdemeit.

Kihirdettetett Abauj vármegyének 1589 február 7-én Gönczött tartott itélőszékén.

Függő pecséttel, czímerkép nélkül, a Kapy család levéltárában. Siebmacher, 240. l. 185. t. Ia)

CVII.

1580 szeptember 15. A Velikiluc vára melletti táborban.

Báthory István lengyel király és erdélyi fejedelem Debreczeni Forys Ambrusnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet triangulare, coelestini coloris, in cuius ima parte rupes praealta hedera luxuriante circumfusa depingitur, eius vertici homo armatus insistit, qui dextera strictum ensem, sinistra vero caput humanum complectitur; supra scutum galea est militaris, diademate regio insignita, ex quo dimidiatus homo, priori per omnia similis emergit. Scutum utrinque lemnisci partim albi, partim coelestini coloris, ex summitate galeae descendentes haud indecore exornant.« A pajzs kék alapja hétsugaru arany csillagokkal van behintve, a vitéz fegyverzete egészen fekete.

Egyszerű XIX. századi másolat a czímer festett másával. Az oklevél eredetije Debreczen város levéltárában.

Siebmacher, 178. l. 142. t. I. és Siebenbürger Adel, 158. l. 96. t. az adományozott czímertől több tekintetben teljesen elütő rajzzal.

CVIII.

1580 november 6. Prága.

Rudolf király Zakmári Kowach Györgynek, feleségének Sárának, gyermekeinek Istvánnak és Juditnak és rokonának Deák Menyhértnek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris erectum, in cuius fundo babatum argenteum cum adiecta illi corona positum esse, ex qua cerva dimidiata nativi coloris, ore aperto, lingula exerta, anterioribus pedibus extensis prominere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate dimidium leopardum naturali colore pictum, anteriori dextro pede similiter babatum deauratum tenentem proferente ornatam. A summitate vero seu cono galeae laciniis sive lemniscis hinc aurei et caelestini, illinc vero rubei et albi colorum, in utramque scuti ambagem defluentibus, illudque decenter exornantibus.«

Függő pecséttel.

CIX.

1581 október 19. A Pleszkov melletti táborban.

Báthori István lengyel király és erdélyi fejedelem Thasnádi Balázsnak, a fejedelem puskásai tizedesének nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet triangulare coelestini coloris, in scuto lancea fulgenti cuspide et ensis naturali nitentis ferri colore transversim positi conspiciuntur, in quorum medio teda ardens, qua is hostile propugnaculum incendit visitur. Galeae corona unionibus gemmisque ornata incumbit.« A takarókról a szövegben említés nem tétetik, a rajz szerint mindkét oldalról kék-sárga.

A czímerszerző érdemeiről az oklevél így emlékszik meg: »In primis enim belli istius, quod adversus magnum Moscorum ducem gerimus, anno secundo cum urbis Velikilucanae arcem, quae quasi magni ducatus nostri Lithvaniae et Livoniae cervicibus imminebat, oppugnaremus, delectique ex omnibus cohortibus note virtutis milites ad turres et moenia incendenda, per arduum clivum inter crebra variaque hostium tela eniterentur, Blasius Thasnadi magnam in subeundo periculo fortitudinis laudem promeruit. Quamvis enim gravissima aliquot vulnera accepisset, tamen nulla hostium vi repelli prius potuit, quam cum sociis fortissimis turrim ardentibus tedis incenderet. Sic in multarum aliarum artium et oppidorum expugnationibus singularia virtutis opera edidit. Quae nunc in ista quoque maximae et munitissimae urbis Plescoviae obsidione nobis praestat, in futurumque se eadem qua hactenus in industria et fide se praestiturum confirmat.«

Egyszerű XIX. századi másolat a czimerkép festett másával. Az oklevél eredetije Csongrád vármegye levéltárában.
Siebmacher, Siebenbürger Adel 283. l. 212. t.

CX.

1582 február 17. Pozsony.

Rudolf király Zerechin (?) Jánosnak, feleségének Borbálának és fiuknak Ferencznek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum rubei coloris, cuius imam partem trijugis viridis collis seu monticulus occupat, ex cuius eminentiore parte aetiops dimidius albo indutus habitu, dextra manu ensem nudum capulotenus apprehensum ictum inferenti similem, dextro *(így)* vero caput turcicum cruore madidum per auriculam comprehensum tenere cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem clausam regia corona dimidium brachium humanum caput turcicum priori conforme per auriculas similiter comprehensum tenens proferente ornatam. A summitate vero seu cono galeae laciniis seu teniis hinc coelestini et aurei, illinc vero rubri et albi colorum per scuti latera defluentibus . . .«

Az oklevél *Derentschy* névre van hamisítva, s az eredeti név olvasása bizonytalan.

Függő pecséttel, a czímerkép maga későbbi kéz által durván befestve, eredetileg a kép helye üresen volt hagyva.

CXI.

1582 február 17. Pozsony.

Rudolf király Kisasszonyfalvi Istvánffy Miklós nádori helytartónak és királyi tanácsosnak, testvérének Istvánnak és utódaiknak bárói rangot és czímert adományoz és pedig a család régi czímerét a Gyulai czímerrel bővíti.

». . . aquilae nigrae coronam regiam unguibus calcanti, quae nimirum insignia Isthvanffiorum antea semper fuerunt, lilium croceum cum sydere et luna in scuto coeruleo, quibus dictus olim Joannes de Giwla eiusque tota progenies dum viguit, usa est eidem Nicolao Isthvanffy et per eum Stephano fratri eius uterino, ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis superaddidimus; supra scutum galeam militarem, cuius summitati pes aquilinus cum ala insidet et variegati lemnisci circumambiunt adiecimus . . .«

Az oklevél a bárói rangot szerzőknek, valamint őseiknek érdemeiről a következőkben emlékezik meg:

»... quod ad majores ipsius attinet, multis iam antea seculis, eos a divis quondam Ungariae regibus, praedecessoribus nostris ornatos et decoratos fuisse constat, quum Dominicum officio magisterii Tavernicorum, qui honos in iure liberis civitatibus dicundo summus est, et Albertum praefectura Maromarusiensi, ubi laudatissimum sal effoditur, functos esse ex antiquis diplomatis Caroli regis et Sigismundi imperatoris animadvertimus. Avus vero ipsius Stephanus Isthvanffi in multis et variis serenissimi olim domini Mathiae regis Ungariae bellicis expeditionibus ordines duxisse et demum liberis serenissimi domini Wladislai regis, Ludovico nimirum et Annae, quae avia nostra materna fuit educandis, diligentissimam operam navasse fertur. Huius vestigia imitati ipsius filii, Joannes quidem in conflictu Mohachiensi cum Turcis infeliciter commisso, in quo praedictus rex Ludovicus, cui a cubiculo fuit, misere periit, una occubuit, Paulus vero dicti Nicolai Isthvanffy pater, sacratissimum olim principem Ferdinandum imperatorem et regem, praedecessorem et avum nostrum foelicissimae memoriae secutus et in numerum consiliariorum suorum ascitus in prosperis pariter et adversis diversas legationes diligenter obeundo, in servitiis et ministerio eius consenuit. Non dissimiliter praefatus Nicolaus Isthvanffy unum ex fratribus suis in expugnatione arcis Zigethiensis superioribus annis fortiter pugnantem amisit et alterum nomine Stephanum in nostro praesidio Vesprimiensi habet. Ipsum vero nos eius meritis, quae avo et genitori nostris foelicissimae memoriae praestitit, inducti, nuper ad officium locumtenentis palatinalis, accedente dominorum praelatorum et baronum ac regni nostri Ungariae nobilium consensu elegimus, non indignum iudicantes, cuius fidei prae aliis ille magistratus committeretur. Verumtamen dum eiusdem Nicolai Isthvanffi virtutibus et fideli ministerio maiora a nobis data occasione parantur, dum amplior uberiorque laborum eius merces instrui potest; hoc interim ad praedicti magistratus functionem, singulare animi nostri erga eum indicium adiiciendum duximus. Ut tametsi nobilissima et vetustissima Isthvanffiorum familia ortus, sua propria et peculiaria insignia semper habuerit, quia tamen arcem Winnicze magnifici quondam Joannis de Giwla, cui absque haeredibus decendente iure materno successit, possidet, eius quoque familiae Giwlainae stemma adiectum possideat. Quare ...«

Egyszerű XIX. századi másolat. Az oklevél eredetije a gróf Draskovicsok biszáki levéltárában.

Hatos Gusztáv, Az Isthvánffiak czímere (Századok, 1875. évf. 323—327. l.)

Siebmacher, 260. l. 199.t.

CXII.

1582 február 21. Prága.

Rudolf király Nagylaky máskép Szabó Benedeknek, feleségének Bornemissza Ilonának, gyermekeinek Zsófiának és Annának, testvérének Nagylaky Györgynek és utódaiknak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum linea a sinistro superiori in dextrum inferiorem scuti angulum oblique transversum ducta, superne in rubrum, inferne vero in album campos divisum, in quo integer leo, in albo campo rubro, in rubra vero area albo colore [ac in dextrum scuti] latus conversus, ore patulo, lingua exerta, caudaque elevata, dispositis utrisque posterioribus pedibus . . . . . anterioribus vero levo protenso, dextro frameam nudam supra caput vibrare cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regia corona inter duas alas aquilinas, rubro et albo coloribus ad instar scuti adaeque(?) distinctas, dimidium priori per omnia conformem leonem producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis utrimque rubri et albi colorum in scuti extremitates . . .«

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1582 augusztus 29-ikén tartott közgyűlésén.

Függő pecsét töredékével.

Siebmacher, Supplementband, 95. l. 66. t.

CXIII.

1582 február 21. Pozsony.

Rudolf király Szentkirályi Szentkirályi Ferencznek, feleségének Deseő Zsuzsánnának, gyermekeiknek Istvánnak és Gáspárnak, továbbá testvéreinek Szentkirályi Miklósnak, ennek neje Deseő Katalinnak és leányának Ilonának valamint Szentkirályi Jánosnak, régi nemességüket megerősítve, czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris tribus fluviis per transversum decurrentibus distinctum, cuius fundum viridis campus occupat, super quem duo milites, Turca et Hungarus, Turca quidem violaceo colore amictus, inque humum dejectus, frameam nudam manu dextra tenere, Hungarus vero albis caligis et rubri coloris vestitu, armisque et lorica indutus, galeaque tectus, coturnicibus conspicuus, levo pede inflexo genu super Turcam incumbere levaque manu caput ipsius tenere dextra vero evaginata framea caput illi detruncare, ad caput vero Turcae hasta cum vexillo rubeo elevatim prominere conspiciuntur, scuto

incumbentem galeam militarem clausam, regio diademate priori per omnia similem dimidium militem hungarum leva manu vexillum rubrum, dextra vero frameam nudam cum infixo illi madente cruore capite turcico praeferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae lemniscis seu teniis hinc coelestini et aurei, illinc rubri et albi coloris in scuti extremitates defluentibus, illudque decenter exornantibus . . .«

Egyszerű XIX. századi másolat. Az oklevél eredetije Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm. levéltárában.

Siebmacher, 630. l. 443. t.

CXIV.

1583 február 7. Nepolomitz.

Báthori István lengyel király és erdélyi fejedelem Lypoth Jánosnak és testvérének Györgynek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet triangulare, coelestini coloris, in cuius campo rupes alta depicta est; super eam vero dimidius leo fulvus, pedibus anterioribus sursum erectis, ac ensem cruentum, ore transversim comprehensum mordicus tenere cernitur; supra scutum galea est militaris, cuius superficiei regia corona est imposita, ex ea leo priori in scuto depicti non dissimilis exsurgit; scutum lemnisci aurei et coelestini coloris, per utraque scuti latera ex summitate galeae defluentes . . .«

Megemlékezik az oklevél Lypoth János érdemeiről is: ». . . quae ipse . . . . tam Gedanensium maritimi propugnaculi obsidione, quam Polocensi, Velkilucensi, Neveliensi, Zavolociensi Ostrowiensique arcium hostilium expugnatione, quas a magno Moscorum duce superioribus annis armis nostris in potestatem nostram redegimus, ac denique diuturna obsidione civitatis Plescowiensis summa cum animi sui promptitudine . . . exhibuit . . .«

Függő pecsét nélkül, a gróf Rhédei család levéltárában.

Siebmacher, Siebenbürger Adel, 274. l. 205. t.

CXV.

1583 április 12. Krakkó.

Báthory István lengyel király és erdélyi fejedelem Nagy-Szeréndi Buda Jánosnak, testvéreinek Jánosnak és Miklósnak régi nemességüket megerősítve, czímert adományoz.

»Scutum videlicet triangulare nigri coloris, in cuius area leo integer, naturali suo colore depictus est, qui posterioribus pedi-

bus innixus, cauda inter utrosque pedes ad tergum reflexa, duobus anterioribus pedibus erectis vexillum album cuius manubrium sagitta transfixum est, tenere conspicitur, supra scutum galea est militaris quam corona regia contegit, ex ea leo dimidius priori in scuto depicti per omnia similis prominet. Scutum autem ab utroque latere lemnisci seu laciniae partim coerulei et argentei, partim nigri et aurei coloris, ex vertice galeae descendentes, pereleganter exornant . . .«

Az oklevélben a Buda név mindenütt *Dauda*-ra van hamisítva.

Függő pecséttel.

CXVI.

1583 április 28. Pozsony.

Rudolf király Fejér Györgynek, feleségének Farkas Katalinnak, fiuknak Gáspárnak és leányuknak Orsolyának s utódaiknak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, ex cuius fundo scopulus acuminatus exurgit, super quem integer crocei coloris griphus, ore patulo, lingua exerta, cauda volitante, expansis alis, inque scuti dextrum latus conversus, posterioribus pedibus innixus stare, anterioribus vero dextro protenso levo mucronem nudum tenere cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem clausam regio diademate inter duas buccinas hinc albo et rubro, illinc aureo et coelestino coloribus distinctas stelam cum opposita luna radientes proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis sive lemniscis hinc rubri et albi, illinc aurei et coelestini colorum in scuti extremitates defluentibus, illudque apposite adornantibus . . .«

Kihirdettetett Heves és Külső Szolnok vármegyék 1583 szeptember 26-ikán tartott itélőszékén.

Függő pecséttel.

CXVII.

1583 augusztus 9. Bécs.

Rudolf király Beczkói Kwharowycz Deák Péternek és leányainak Dorottyának, Magdolnának, Annának és Borbálának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum militare erectum rubei coloris, in cuius fundo petra existit. Super petram pellicanus viridi coloris alis expansis, capiteque coronam auream gerens, ac ad dextram scuti . . . . tribusque stellis coruscantibus circumdatus esse cernitur. Scuto super impositam galeam militarem regio diademate inter duas buccinas, hinc albo et rubro, illinc aureo et coelestino coloribus distinctas, priori per omnia similem pelicanum ex se proferente ornatum. A summitate vero seu cono galeae laciniis seu lemniscis hinc rubri, albi et coelestini, illinc vero aurei, rubri et coelestini similiter colorum in scuti extremitates defluentibus, illudque apposite adornantibus.« A pellikán jobb és bal oldala mellett és fölötte egy-egy arany csillag, a rajzban a pelikán fején lévő korona hiányzik, a sisakdíszen a pelikán felett egy arany csillag lebeg.

Egyszerű XIX. századi másolat a czímerkép festett másával. Az oklevél eredetije Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye levéltárában.

CXVIII.

1583 augusztus 9. Bécs.

Trencsén vármegye 1700 ápril 22-én Trencsénben kelt oklevelével bizonyságot tesz Orieska máskép Meczerovicz György, István és Márkus nemességéről, igazolva nevezetteknek Meczerovicz Mártontól és fiától Jánostól való leszármazását, kik nemességüket Rudolf királynak 1583 augusztus 9-én Bécsben kelt és ugyanazon év október 10-én Trencsén megye közgyűlésén kihirdetett czimereslevelével nyerték.

Papirfölzetű pecséttel.

CXIX.

1583 szeptember 27. Bécs.

Rudolf király Foglár Pálnak és testvéreinek Mátyásnak, Miklósnak és Györgynek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum linea per medium transversim ducta, superne in aureum, inferne vero in rubrum campum divisum, ex cuius superiori sinistro scuti angulo perdix naturalis sagitta per collum transfixa, rostroque cariofili rubrum florem tenens, expansis alis, in dextrum scuti latus volare cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem clausam, regio diadematе perdicem priori per omnia conformem producente ornatam. A summitate vero galeae laciniis sive lemniscis hinc rubri et albi, illinc vero coelestini et aurei colorum, in scuti extremitates defluentibus, illudque decenter exornantibus . . .«

Kihirdettetett Nyitra vármegyének 1585 január 22-én tartott itélőszékében.

Jésai Foglár Imrének 1817 február 5-én kelt másolatában, melyet Kaszap István és Návay Pál kir. táblai jegyzők hitelesitettek. A báró Lipthay család levéltárában.

CXX.

1584 február 20. Grodnó várában.

Báthory István lengyel király és erdélyi fejedelem Móre Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet triangulare coelestini coloris, in cuius ima parte campus viridis sanguine conspersus, super campum miles armatus, dextra nudum ensem incurvum, sinistra caput humanum . . . . tenens conspicitur; supra scutum galea naturali colore visitur, galeae corona unionibus gemmisque ornata incumbit...«

A czímerkép a leírástól több tekintetben eltér. A pajzs vörös és zölddel vágott, felső vörös mezejében a vágásból kiemelkedő kék lobogó látható. Sisakdísz a pajzsbeli alak, a takarók szine jobbról vörös-ezüst, balról kék-arany.

Egyszerű XIX. századi másolat a czímerkép festett másával. Az oklevél eredetije az Erdélyi Múzeum-egylet könyvtárában.

Siebmacher, Siebenbürger Adel 277. l. 207. t.

CXXI.

1587 június 21. Gyulafehérvár.

Báthory Zsigmond erdélyi fejedelem Bresasi és Meneői Mayer másképp Mayor Bálintnak, Istvánnak és Györgynek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum militare cerulei coloris, in cuius campo dextra manu gladium vagina nudum caput victoriae signum sursum porrectum tenere visitur, supra scutum galea militaris posita, quam contegit diadema gemmis et unionibus decenter exornatum, utrasque oras sive margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant...«

A gyulafehérvári káptalannak 1711 május 15-iki átiratában. Siebmacher, Siebenbürger Adel, 191. l. 129. t.

CXXII.

1587 deczember 15. Prága.

Rudolf király Sleger Dánielnek az udvari kamara kanczelláriájában teljesített szolgálataiért, továbbá fivérének Jánosnak és nővéreinek Justinának és Katalinnak nemességét megerősíti, s régi czímerüket kibővíti.

»Scutum videlicet militare erectum, linea in formam crucis ducta quadripartitum, cuius superiorem dextram et inferiorem sinistram coelestini coloris scuti areas lamina aurea in trigoni speciem acuminatim assurgens per medium dividere atque singulum caput nigrae aquilae cum collo, hianti ore et lingua exerta, coronaque regia insignitum atque superius quidem in sinistrum, inferius vero in dextrum scuti latus conversum continere; superior vero sinistra et inferior dextra acuminatim coeuntes scuti partes, linea perpendiculari a summo deorsum nigro et rubro coloribus divisae esse, atque in campis nigris singulum leonem integrum aurei coloris, ore patulo, lingua exerta, caudaque erecta et regio diademate decorum, posterioribus pedibus dispositis insistentem, anterioribus vero ad rapiendum protensis atque superiorem in dextrum, inferiorem vero in sinistrum scuti latus conversum effigiatum esse; campum porro rubrum singulus fluvius pertransversum currens distinguere conspiciuntur. Quae quidem virtutum tuarum apposita sunt argumenta, leo enim tui animi generositatem et erga principes tuos fidem et constantiam, infractumque ad quaevis obeunda pectus, sedulumque tuum studium exprimit, nostram vero gratiam et clementiam erga te declaratam sub imagine capitis aquilini, quae pars insigniorum nostrorum imperialium est, quorum te participem fecimus, semper prae oculis habere ac meditari debebis, ut illa accensus, gratum te cum posteritate tua nobis et sacrae coronae nostrae exhibere studeas. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate ornatam, ex quo dimidia nigra aquila, corona regia insignis, ore patulo, lingua exerta, expansisque ad volandum alis eminet. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc nigri

et aurei, illinc rubri, albi et caelestini colorum in scuti extremitates sese diffundentibus, illudque decore et affabre exornantibus . . .«

Függő pecséttel, a czímerkép helye üresen.

CXXIII.

1587 deczember 15. Prága.

Rudolf király Tóth Pálnak, feleségének Ilonának, gyermekeiknek Balázsnak, Erzsébetnek és Borbálának és sógorának Szabó Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum lamina alba a summa scuti sinistra parte in imam dextram partem oblique ducta, superne in coelestinum, inferne vero in rubrum campos divisum, cuius fundum triiugis viridis collis occupat, cui naturalis integer leopardus ore hiante, lingua exerta et cauda erecta, inque dextrum scuti latus conversus, posterioribus pedibus dispositis insistere, anterioribus vero levo protenso, dextro florem lilii albi tenere cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem clausam, regio diademate, priori per omnia similem dimidium leopardum proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc aurei et celestini, illinc rubri et albi colorum in scuti oram fluitantibus . . .«

Kihirdettetett 1590 május 22-ikén meg nem nevezett helyen és Veszprém vármegyének 1754 ápril 4-ikén Veszprémben tartott közgyűlésén.

A győri káptalannak 1803 január 1-én kelt hiteles másolatában és egy XVIII. századi egyszerű másolatban, mindakettőnél a czímerkép színes másával.

Siebmacher, 677. l. 467. t.

CXXIV.

1588 január 8. Prága.

Rudolf király Gillig Kristófnak, Mátyásnak és Farkasnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum lamina alba ad instar fluminis a superiori dextro angulo in inferiorem levum oblique ducta, superne a sinistris in rubeum, inferne vero a dextris in coelestinum campos divisum, quorum singulus singulos flores albi lilii in se continere cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam, regio diademate, dimidium aureum griphum expansis alis, ore hianti, linguaque exerta dextro pede sursum elevato, levo vero protenso florem albi lilii tenentem producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc albi et rubri,

illinc coelestini et albi colorum in scuti extremitates sese diffundentibus, illudque decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1593 június 14-ikén Somorján tartott itélőszékén.

Függő pecséttel.

Siebmacher, 198. l. 157. t.

CXXV.

1588 május 12. Prága.

Rudolf király Kampmacher Jakabnak, a körmöczi és selmeczi bányakamarák lovassága kapitányának, és testvérének Sebestyénnek, régi nemességüket megerősítve, czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, linea in formam crucis ducta quadripartitum, in cuius superiori dextra et inferiori sinistra rubris scuti areis, supra trijugem viridem collem singula grus naturali suo colore depicta, expansis alis et capite in dextrum scuti latus conversa, extento collo, vigilantique similis, dextro pede insistere, sinistro vero gladium bipennem nudum tenere, in scuti vero sinistra superiori et dextra inferiori sibi acuminatim cohaerentibus caelestini coloris partibus singulum pecten aureum positum esse conspiciuntur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam, regio diademate inter duo cornua bubalina ad instar buccinarum erecta, atque hinc caelestino et aureo, illinc rubro et albo coloribus distincta, priori per omnia conformem gruum proferente ornatam. A summitate vero sive cono cassidis, laciniis seu lemniscis hinc caelestini et aurei, illinc albi et rubri colorum in scuti extremitates sese defundentibus, illudque decenter exornantibus . . .«

Az oklevél megemlékezik a czímerszerzőnek a végvárakban a törökök ellen kapitányi minőségében szerzett érdemeiről.

Függő pecséttel.

CXXVI.

1589 május 10. Prága.

Rudolf király Hohenperger Dávidnak, Frigyesnek és Györgynek régi nemességüket megerősiti és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, linea in modum crucis ducta quadripartitum, in cuius superiori dextra et inferiori sinistra

caelestini coloris scuti areis super viridem monticulum singula ibix seu rupicapra naturali suo colore effigiata cornibus nigris incurvis erectis, superior in sinistrum, inferior vero in dextrum scuti latus conversa, ceu attonita anterioribus pedibus suffulta, erecte stare, atque a tergo lunae hemispherium cum adiuncta illi aurea stella, singulam irradiare; in scuti vero inferiori dextro et superiori sinistro acuminatim sibi correspondentibus rubris campis, singulus quercinus truncus virentibus ramis et foliis glandibus aureis onustus, per obliquum iacere conspiciuntur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam seu craticulatam solidae nobilitatis decus, regio diademate inter duo bubalina cornua ad instar buccinarum erecta et coelestino aureoque colore distincta dimidiam ibicem prioribus conformem protensis pedibus producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc coelestini et albi, illinc aurei et similiter coelestini colorum in scuti oram defluentibus . . .«

A czímerrajz a leírástól annyiban eltér, hogy a jobboldali bőségszaru kék, aranynyal, a baloldali ezüst, kékkel vágva.

A czímerszerző Hohenperger Dávid az oklevél szerint a selmeczi bányák körül szerzett magának érdemeket, testvére Frigyes pedig az arcière testőrségben szolgált.

Függő pecsétje elveszett, a gróf Berényi család levéltárában.

CXXVII.

1591 június 25. Prága.

Rudolf király Szarnowczay Ambrusnak és nővéreinek Zsuzsánnának és Borbálának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, rubri coloris, cuius fundum trijugis viridis monticulus occupat, cui naturalis phoenix expansis alis insistere ac rostro suo proprium pectus vellicare, pullosque suos eo aspergere cernitur. Scuto impositam galeam militarem clausam regio diademate, priori per omnia similem phoenicem producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis séu lemniscis hinc aurei et caelestini, illinc rubri et albi

colorum, in scuti oram fluitantibus, illudque decenter adornantibus . . .«

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1593 június 15-ikén Somorján tartott itélőszékén.

Függő pecséttel.

CXXVIII.

1592 szeptember 5. Prága.

Rudolf király Fyrsth Pálnak, nejének Margitnak és gyermekeinek Mártonnak, Orsolyának, Annának és Rózának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris viridi campo in fundo stratum, cui integer aurei coloris leo ore patulo lingua exerta, caudaque bifurcata erecta posterioribus pedibus insistere et in dextrum scuti latus conversus, anterioribus pedibus viridem arborem palmae radicitus evulsam tenere conspicitur. Scuto impositam galeam militarem apertam, regio diademate dimidium priori per omnia similem leonem evulsam similiter palmae arborem viridem tenentem producenti ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis cui lemniscis hinc rubri et albi, illinc coelestini et albi similiter colorum in scuti oram fluitantibus, illudque decenter adornantibus.«

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1596 augusztus 15-ikén Szempczen, és Komárom vármegyének 1629-ben Komáromban tartott gyűlésén.

Egyszerű XIX. századi másolat a czímerkép szines másával. Az oklevél eredetije Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegye levéltárában.

CXXIX.

1592 szeptember 5. Prága.

Rudolf király Septey máskép Demetery Mihálynak, nővéreinek Septey Magdolnának és Klárának és unokatestvérének Septey Györgynek régi nemességét megujítva czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, linea per medium transversum ducta superne in coelestinum, inferne autem in rubrum campos divisum cuius fundum triiugis viridis monticulus occupat, cui integer aurei coloris leo, ore hianti, lingua rubicunda exerta, caudaque bifurcata erecta [in dextrum] scuti latus conversus posterioribus pedibus dispositis innixus insistere, anterioribus vero levo protenso caput turcicum cruore madens, per crines fortiter apprehensum tenere, dextro elevato framen nudam vibrare conspicitur. Scuto impositam galeam militarem clausam regio diademate dimidium priori per omnia conformem leonem producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc aurei et coelestini, illinc rubri et albi colorum, in scuti oram fluitantibus, illudque decenter adornantibus.«

Kihirdettetett Vas vármegyének 1593 ápril 26-ikán Szombathelyen tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CXXX.

1592 szeptember 5 (?) Prága.

Rudolf király Mikefalvai Gáspárnak, testvéreinek Ferencznek és Pálnak nemességet és czímert adományoz.

A czímerleirás az oklevél rongált állapota miatt olvashatatlan. A czímerkép egyenesen álló vágott pajzs felső kék mezejében jobbra forduló, ágaskodó arany oroszlánt, kiöltött nyelvvel, mellső lábát maga elé nyujtva, az alsó vörös mezejében három (2—1) ezüst rózsát ábrázol. Sisakdísz a pajzsbeli oroszlán növő helyzetben, mellső jobb lábában fölemelt ezüst buzogányt tartva. A takarók szine jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

Kihirdettetett Szlavonia rendeinek 1610 ápril 21-én »in area capituli Zagrabiensis« tartott közgyűlésen.

Függő pecsétje elveszett.

CXXXI.

1593 január 19. Prága.

Rudolf király Natkay (Nadkay, egy helyt Nathkaynak írva) máskép Bornemizza Ferencznek, testvéreinek Jánosnak, Imrének, másik Jánosnak és Istvánnak régi nemességüket megerősítve, czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, cuius fundum trijugis croceus campus occupat, cui duo aurei coloris gryphi, oris apertis, linguis exertis et alis expansis, caudisque erectis ac sibi invicem oppositi, posterioribus pedibus dispositis innixi stare, anterioribus autem singuli eorum veluti ad rapiendum protensis mucronem nudum fortiter apprehensum erecte tenere supraque eos hinc luna illinc vero stella radiare conspiciuntur. Scuto incumbentem galeam militarem clausam, regio diademate militem armatum, galeaque caput tectum, sinistra manu lumbis iniecta, dextra bipennem nudum capulotenus apprehensum erecte tenentem, inter duas hinc rubro, illinc autem nigro coloribus distinctas alas aquilinas pubetenus producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, utrinque crocei, caelestini, albi et rubri colorum in scuti oram defluentibus . . .«

Kihirdettetett Nyitra vármegyének 1596 április 2-án tartott közgyülésén.

Függő pecsétje elveszett, a Tihanyi család levéltárában.

CXXXII.

1593 márczius 1. Prága.

Rudolf király Brezowyczai Bugarin Boldizsárnak, nejének Ziny Annának, gyermekeiknek, Andrásnak, Katalinnak és Dorottyának és testvérének Miklósnak régi nemességüket megerősítve, czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, linea per medium transversum ducta, superne in caelestinum, inferne vero in rubrum campos divisum, cuius fundum tres acuminatim exsurgentes petrae occupant, in cuius eminentiore cono integra naturalis aquila, alis

expansis, ac in dextrum scuti latus conversa, sinistro pedi tota corporis mole innixa erecte stare, dextro vero mucronem nudum vibrare atque in superioribus scuti angulis hinc stella, illinc luna rutilare conspiciuntur. Scuto incumbentem galeam militarem clausam regia corona, priori per omnia conformes tres petras cum insidente aquila mucronem vibrante, producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc aurei et celestini, illinc rubri et albi colorum, in scuti oram fluitantibus.«

A czímerképben az oklevél szövegében említett nap és hold hiányzik.

Kihirdettetett Abauj vármegyének 1596 julius 1-én Gönczött tartott közgyűlésén.

Az oklevélhez mellékelve van a czímerkérő folyamodvány, az engedélyezési záradékban a fenti kelettel. A folyamodványban folyamodó a nemesség és czímer megadását mostohagyermekei János, György, Dániel és Erzsébet részére is kéri, de ezek nevei utólag kitöröltettek.

Függő pecséttel, a Bugarin-Horváth család levéltárában.

CXXXIII.

1595 február 1. Prága.

Rudolf király More Jánosnak régi nemességét megerősítve czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, linea per medium transversum ducta, superne in rubrum, inferne vero in viridem campos divisum, in cuius inferiori scuti parte viridi nimirum campo cadaveribus humanis undique strato, sanguineque asperso integer miles Hungarus armis indutus, caputque galea, crystis strutionum ornata tectus ac in dextrum scuti latus conversus insistere, leva manu caput turcicum cruore madens, crinibusque apprehensum tenens, dextra vero elevata bipennem nudum minitabundus vibrare, in superiore vero rubri coloris scuti parte vexillum caelestini coloris erecte positum esse conspiciuntur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam, regio diademate, dimidium priori per omnia similem militem Hungarum producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc rubri et caelestini, illinc vero aurei et similiter caelestini colorum in scuti oram fluitantibus, illudque apprime exornantibus . . .«

Függő pecséttel, a czímerkép helye üres.

CXXXIV.

1595 április 7. Gyulafejérvár.

Báthory Zsigmond erdélyi fejedelem Aytoni Zeorger Jakab deák gyulafejérvári lakosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet triangulare rubei coloris, in cuius campo corona regia est depicta, ex qua dimidius monoceros qualis quantusque ab umbilico sursum est, eminere cernitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, supra quam eadem omnino insignia visuntur, scuti deinque oras teniae sive lemnisci variorum colorum ambiunt et exornant . . .«

A pajzs czímerképe balra fordul, a takarók színe jobbról zöld és még egy elmosódott szín, balról sárga (arany) és kék.

Függő pecséttel; a báró Radák család levéltárában.

CXXXV.

1595 május 12. Prága.

Rudolf király Theophil, másképp Wallendorffi Mártonnak és testvérének Máténak nemességet s czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, linea per medium transversum ducta, superne in coelestinum, inferne vero in album campos divisum, in cuius inferiori parte dimidia stella aurea fulgere ac supra illam in campo coelestino flos albi lilii dilatatus esse conspicitur. Scuto impositam galeam militarem clausam regia corona priori similem dimidiam stellam cum superimposito albo lilio producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc albi et aurei, illinc rubri et coelestini colorum in scuti oram fluitantibus, illudque decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Szepes vármegyének 1596-ban Lőcsén tartott közgyűlésén.

Egyszerű XIX. századi másolat. Az oklevél eredetije Szepes vármegye levéltárában.

CXXXVI.

1596 július 20. Prága.

Rudolf király Horváth máskép Woynovith Jánosnak és testvérének Ferencznek, régi nemességét és czímerét megújítja és megerősíti.

»Scutum nimirum militare erectum caelestini coloris, in quo aquila aurea, ore hianti, lingua exerta, alis expansis caudaque dispersa, pedibus dispositis in medio stare atque pede dextro mucronem nudum capulotenus fortiter comprehensum, cum infixo cuspidi eius capite turcico cruore madente erecte tenere conspicitur, quae quidem aquila animi tui generositatem et constantiam in hostes Turcas ferocitatem ac corporis robur et fortitudinem, indefessumque nobis inserviendi studium ac voluntatem exprimit, unde a nobis debitam laudem ac benignam mereris remunerationem. Scuto incumbit galea militaris clatrata sive aperta solidae nobilitatis decus, regio diademate ornata, cui altera priori per omnia conformis aurea aquila dispositis insistit pedibus. A summitate vero sive cono cassidis lacinii sive lemnisci, hinc aurei et coelestini, illinc rubri et albi colorum in scuti extremitates sese ornate diffundunt.«

A czímerkép a leírástól annyiban tér el, hogy a sisakdíszben a sas mindkét lábával a koronára támaszkodik és jobb lábában nincs kard.

Az oklevél a czímerszerző érdemeiről a következőkép emlékezik meg: »Ortus enim, uti fidedigno testimonio accepimus, antiqua et celebri nobilium regni nostri Croatiae prosapia, cuius utpote maiores et progenitores preclara generis ac virtutis eorum militaris meruisse dicuntur testimonia, tu quoque eorum secutus vestigia a primis adolescentiae tuae annis spretis vitiorum illecebris, quibus aetas illa irretiri ac corrumpi consuevit, militari te disciplinae addidisse, in eaque tyronicio foeliciter completo, diversa postmodum cum infensissimis christiani nominis hostibus Turcis certamina habuisse ac in variis confiniis generalibusque et particularibus expeditionibus diversisque excursionibus foeliciter ac infracto pectore cum illis congrediendo non sine sanguinis tui larga effusione strenuam, fidelem ac utilem operam nobis navasse

cumque te virum militarem et fortem exhibuisse perhiberis, ut tibi certorum equitum in praesidio nostro Canisiensi existentium et fortalitii Wyvariensis prope Canisam erecti capitaneatum concredere non dubitaverimus, in quo officio per aliquot annos cum insigni tua laude es versatus . . .«

Függő pecsét töredékével, a Zalabéri Horváth család levéltárában.

CXXXVII.

1598 január 8. Prága.

Rudolf király Pekh Lipótnak, a magyar királyi kamarajövedelmek perceptorának régi nemességét megerősítve, bővített czímert adományoz

»Scutum nimirum militare erectum, linea per medium in formam crucis ducta quadripartitum, in cuius medio consistit minus scutum, linea a summo deorsum oblique ducta, superne nigro colore, inferne vero ad instar scachi rubro et albo coloribus oblique et oblonge tesselatis, certos panes representantes divisum, in cuius superna nigra area integer fulvus leo, ore patulo, lingua rubicunda exerta caudaque elevata, tota corporis mole ad cursum extensa, dispositis pedibus sursum versum contendere cernitur, haecque sunt antiqua nobilitatis tuae insignia. In scuti vero maioris superiori dextro, ac inferiori sinistro rubro colore tinctis campis, singula rupes seu naturalis albicans petra acuminatim excrevisse, ex illaque ceu bifida singula alba rotunda turris, tribus fenestris ac in summitate veluti corona conspicua exsurgere. In scuti porro sinistra superiori et dextra inferiori aurei coloris areis, singula dimidia aquila, ore patulo, lingua exerta, alaque expansa, pede ad rapiendum protenso, cauda sparsa et demissa, coronaque insignita prominere conspiciuntur. Scuto impositam galeam militarem clatratam sive apertam, solidae nobilitatis decus, torque aurea cum dependente ex illa monili ornatam, cui regium diadema incumbit, eique integer naturalis fulvus leo, ore hianti, lingua rubicunda exerta, caudaque bifurcata erecta et corona regia conspicuus, inter duas alas aquilinas, hinc albo, illinc aureo colore distinctas, singulaque tres panis tortas, acuminatas, ordine locatas, atque in ala alba rubro, in crocea vero nigro colore discrimina-

tas continente, dispositis pedibus erecte insistere, anterioribus vero dictos tres panes rubros compresse tenere visitur. A summitate autem sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc nigro et aureo, illinc rubro et albo coloribus distinctis, scutum ipsum circumvolitantibus, illudque eximie adornantibus . . .«

A czímerlevél megemlékezik czímerszerző atyjának Pekh Lipótnak Rudolf nagyatyja, I. Ferdinánd udvarában szerzett érdemeiről; megemlékezik arról, hogy czímerszerző ifjuságában a szabad művészetek tanulmányozására adta magát, és kiemeli hivatalában szerzett érdemeit. Megemlíti, hogy czímerszerző mindazon kiváltságokkal és jogokkal élhet, a melyek az ország többi négy apai és négy anyai őst kimutató nemeseit megilletik. Megadja neki és utódainak a vörös viaszszal való pecsételés jogát, végül azokra, a kik a nemesi levelet megtámadják, 50 márka tiszta arany birságot ró, melynek fele a királyi fiscust illeti, fele pedig az okozott sérelem orvoslására fordítandó.

Függő pecsétje elveszett.

CXXXVIII.

1598 márczius 12. Prága.

Rudolf király Szoldan Ferencznek, feleségének, szül. Sellian Máriának, gyermekeiknek Ferencznek és Zsuzsánnának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum caelestini coloris, trijugi viridi monticulo in fundo stratum, in quo gradienti similis aurei coloris leo, ore hianti, lingua rubicunda exerta, caudaque sursum elevata, ac in dextrum scuti latus conversus, posterioribus pedibus duos depressiores collis iugos premendo erecte stare, anterioribus vero globum ignitum tenere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem clausam regia corona integrum leonem priori per omnia conformem proferente ornatam. A summitate autem sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc aurei et caelestini, illinc vero albi et rubri in scuti oram fluitantibus, illudque decenter exornantibus . . .«

A czímerkép a leírástól némileg eltér, úgy a pajzsalak, mint a sisakdísz oroszlánja kétfarku, mely körülmény a szövegben nincs megemlítve.

Kihirdettetett Nyitra vármegyének 1600 ápril 11-ikén Nyitrán tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

Siebmacher, Supplementband, 107. l, 76. t.

CXXXIX.

1598 márczius 12. Prága.

Rudolf király Szelepcsényi Pohronczi Ferencz esztergomi kanonoknak, testvéreinek Lászlónak és Miklósnak, nővéreinek Ilonának és Katalinnak, továbbá Bokros Györgynek és utódaiknak régi nemességüket megerősítve czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum rubri coloris, quem transversum currens fluvius ad tertiam eius partem secare ex eoque alba petra trifida in dextrum scuti latus acumina assurgere, cui integer aurei coloris leo, ore patulo, lingua exerta, caudaque bifurcata erecta ac regia corona conspicuus, posterioribus pedibus dispositis, tota corporis mole innixus, atque in dextram scuti gradienti similis insistere, anterioribus vero pedibus levo protenso petram ipsam tangere, dextro vero elevato, solem in dextro scuti angulo radiantem prendere conspiciuntur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate dimidium priori per omnia conformem fulvum leonem regia corona decorum, levo pede protenso, dextro vero elevato, stellam auream tenentem, inter duas alas aquilinas, hinc rubro et albo, illinc caelestino et aureo coloribus distinctas producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc rubri et albi, illinc caelestini et aurei colorum in scuti oram defluentibus . . .«

Függő pecsét töredékeivel, a gróf Forgách család levéltárában. Siebmacher, 624. l. 439. í.

CXL.

1598 márczius 31. Prága.

Rudolf király Bácsmegyei Jánosnak régi nemességét megerősítve czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum rubri coloris, campo viridi in fundo stratum, cui integer miles armis per totum ad instar cathaphracti indutus, atque in dextrum scuti latus conversus insistere ac leva manu lumbis iniecta, dextra mucronem nudum capulotenus fortiter apprehensum erecte tenere cernitur. Scuto impositam galeam militarem apertam regio diademate, alterum militem armatum, priorique conformem, ac leva manu caput turcicum tyara redimitum cruoreque madens tenentem, dextra vero mucronem nudum vibrantem producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc rubri et albi, illinc aurei et caelestini colorum in scuti extremitates sese diffundentibus illudque decore adumbrantibus . . .«

A czímerkép a leírástól annyiban tér el, hogy a sisakdiszt jobbról arany-vörös, balról kék-arany sasszárny kiséri.

Függő pecsétje elveszett, a hártya alsó része, hol az aláirások voltak, hiányzik.

Siebmacher, Supplementband, 10. l. 6. t.

CXLI.

1598 április 10. Prága.

Rudolf király Melczer Fülöpnek, feleségének, fiának Györgynek, leányának Erzsébetnek és testvérének Melczer Boldizsárnak régi nemességét megerősíti, és nekik czimert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum rubri coloris, cuius fundum trifida petra occupat, cui integri fulvi leones faucibus apertis, linguis rubicundis exertis, posterioribus pedibus dispositis, caudisque intra pedes reversis (?) sibi invicem oppositi erecte stare, anterioribus vero pedibus protensis crucem albam duplicatam . . . tenere conspiciuntur. Scuto superimpositam galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, alterum dimidium fulvum leonem corona regia insignitum, caudaque bifurcata erecta levo pede ad rapiendum protenso, dextro elevato (?) florem lilii rubro et albo coloribus distinctum tenentem producente ornatam. A sumitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc aurei et rubri, illinc albi et rubri similiter colorum in scuti oram fluitatibus . . .«

Egyszerű XVIII. századi másolat, a czímerkép színes másával.

Siebmacher, 414. l. 307. t. II.

CXLII.

1598 június 2. Prága.

Rudolf király Pelbárt Istvánnak, Mártonnak, Tamásnak és Ambrusnak régi nemességük megerősítésével czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, cuius fundum trijugis viridis monticulus occupat, in quo integer aurei coloris leo, ore hiante, lingua exerta, caudaque bifurcata erecta, posterioribus pedibus dispositis ac in dextrum scuti latus conversus erecte stare, anterioribus vero levo hemisphaeram lunae, dextro vero mucronem nudum fortiter tenere conspicitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate priori per omnia conformem dimidium leonem producente ornatam. A summitate sive cono galeae laciniis sive lemniscis hinc rubri et albi

colorum, illinc aurei et celestini in scuti oram sese diffundentibus, illudque decenter exornantibus.'

Függő pecséttel.
Siebmacher, 490. l. 358. t.

CXLIII.

1598 augusztus 19. Prága.

Rudolf király Bocatius Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, trijugi viridi monticulo in sinistra fundi parte stratum, cui integer naturalis albus cygnus, utroque pede eminentiori intermedio collis iugo innixus, alis expansis, subvolantique similis insistere, rostro autem sertum viride ex capite hominis, rubra veste oblonga hungarica induti et ad dextrum scuti latus erecte stantis, manuque dextra lumbis et laeva similiter librum complicate gestantis iniecta asportare cernitur. Scuto impositam galeam militarem apertam, regia corona ornatam, cui lilium aureum adiacere, iuxtaque id ex utraque parte, singula hasta militaris, serto iniecta, cum volitantibus ex eis vexillis provenire, quorum alterum a dextris nigro, a sinistris caesio coloribus distinctum esse, in singuloque singula, hinc aurei, illinc albi colorum, luna et stella rutilare visuntur. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc albi et coelestini, illinc nigri et aurei colorum, in scuti oram fluitantibus, illudque apprime exornantibus.«

Egyszerű XIX. századi hibás másolat, a czímerkép színes másával. Az oklevél eredetije Szepes vármegye levéltárában.
Siebmacher, 68. l. 54. t.

CXLIV.

1598 deczember 16. Gyulafejérvár.

Báthory Zsigmond erdélyi fejedelem Literati máskép Balogh Lázár kolozsvári lakosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet triangulare coelestini coloris, in cuius ima parte duo brachia humana coniunctis palmis sunt depicta, quibus corona regia fulgentibus gemmis ex[or]nata imminet, supra coronam vero ex superiori scuti parte duae stellae coruscantes secundum ordinem distinctae prominent. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium fulgentibus gemmis atque unionibus conspicuum, ex quo quidem diademate leo dimidius capite et anterioribus pedibus exstantibus caudaque

duplici sursum porrecta, unguibus stellam depictam tenens eminere conspicitur. Ex cono autem galeae teniae sive lemnisci variorum colorum ex utroque scuti latere defluentes, oras seu margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.« A czímerképben látható két kar közől a jobboldali vörös, a baloldali kék ujjakkal van ruházva, ez a leírásban nincs megemlítve.

Az oklevél erősen meg van rongálva. Függő pecsétje elveszett, Siebmacher, Siebenbürger Adel, 260. l. 192. t.

CXLV.

1599 február 18. Gyulafejérvár.

Báthory Zsigmond erdélyi fejedelem Hunyadi Istvánnak, a fejedelem veczeli birtoka tisztjének nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet triangulare rubei coloris, in cuius campo homo integer armis militaribus indutus dextra manu gladium evaginatum sursum porrectum stringere cernitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit corona regia gemmis atque unionibus conspicua, ex qua ensis bipennis, cui sertum laureum insertum et impositum esse conspicitur; conum autem galeae seu lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes oras seu margines scuti pulcherrime ambiunt et exornant . . .«

A pajzsbeli alak zöld talajon áll; ruházata pánczéling, violaszínű nadrág, sárga csizma, fejét magyar sisak födi, oldaláról arany szíjjon arany veretü kardhüvely függ le.

Kihirdettetett Hunyad vármegyének 1602 április 24-én Bácsin tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

CXLVI.

1599 április 1. Prága.

Rudolf király Aszalói Kis Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum rubri coloris, cuius fundum trijugis viridis monticulus occupat, in cuius eminentiori natu-

ralis medius fulvi coloris griphus, in dextrum scuti latus conversus, ore hianti, lingua exerta rubicunda, alis expansis, anterioribus pedibus leve ad rapiendum protenso, dextro vero radices vitium cum dependentibus viridantibus pampinis fortiter comprehendere cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem clausam regio diademate, dimidium per omnia similem fulvum griphum producente ornatam, a summitate seu cono galeae laciniis seu lemniscis hinc rubri et albi, illinc aurei et coelestini colorum, in scuti oram fluitantibus, illudque apprime exornantibus.«

Kihirdettetett Borsod vármegyének 1602 május 1-én Aszalón tartott közgyűlésén.

XVIII. századi egyszerű hibás másolat, hártyán.

CXLVII.

1599 július 25. Gyulafehérvár.

Báthory András bibornok, erdélyi fejedelem Fenessy Istvánnak, a fejedelmi nagyobb kanczellária irnokának régi nemességét megerősíti czímert adományoz.

»Scutum videlicet triangulare caerulei coloris, ex cuius ima parte sol radiis circumquaque diffusis, inque superiorem scuti partem in acutam velut pyramidem iactis exoriri visitur. Ex dextro autem scuti angulo superne brachium humanum, tanquam nubibus involutum coronam regiam gemmis atque unionibus decoratam, summae radiorum pyramidalium superficiei imminentem tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris aperta est posita, quam diadema regium eximia artificis peritia celatum, contegit. Ex eaque monoceros dimidius elevato capite, pedibusque veluti ad cursum directis, eminet. Ex cono porro galeae teniae sive lemeisci variorum colorum utrinque defluentes stb.«

A czímerképben a takarók színe jobbról ezüst-vörös, balról arany-kék.

Az oklevél megemlékezik a czímerszerzőnek a kanczelláriában Báthory Zsigmond idejétől fogva szerzett érdemeiről.

Kihirdettetett Hunyad vármegyének 1608 február 26-án Déván tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

CXLVIII.

1600 márczius 21. Pilsen.

Rudolf király Gerendei Hegedűs Benedeknek, nejének, Katalinnak, testvérének, Györgynek és mostohaleányának Erzsébetnek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum caelestini coloris, cuius fundum trijugis viridis monticulus occupat, in quo naturalis aurei coloris leo, tota corporis mole erectus, ore hianti, lingua rubicunda exerta, caudaque sursum elevata, posterioribus pedibus duos depressiores collis iugos premendo, in dextrum scuti latus progredi, anterioribus vero pedibus dispositis levo protenso, dextro solem radiis intertenere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem clausam, regio diademate, dimidium lupum ore patulo, lingua rubicunda exerta, auribus erectis, caudaque sursum elevata, pedibus dispositis, dextro frameam evaginatam, sinistro ad rapiendum protenso proferente ornatam. A summitate autem sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc aurei et rubri, illinc caelistini et albi in scuti oram fluitantibus, illudque apprime exornantibus.«

Függő pecsétje elveszett, a nevek interpoláltak.

CXLIX.

1600 márczius 21. Prága.

Rudolf király Ferenczy Györgynek és Tamásnak nemességet és czímert adományoz.

A czímerkép ezüst folyammal két részre osztott pajzs felső kék mezejében jobbfelé forduló ugró oroszlánt ábrázol, előrenyujtott mellső lábakkal, nyitott szájjal, háta felett kunkorodó farkkal; a pajzs alsó vörös mezejében ezüst ék, a vörös mezőben jobbról-balról egy-egy ezüst, az ezüst ékben egy vörös rózsa. A pajzsot aranykoronás rostélysisak fedi, sisakdísz a koronából kinövő férfi, vörös nadrággal, pánczéllal, fején ellenzős hegyes és nyak véddel ellátott sisakkal, balkezét csipőjére támasztva, jobbjában vörös-ezüst sávos lándzsát tartva, melyen arany-fehér színű lobogó leng. A takarók szine jobbról fekete-arany, balról kék-ezüst.

Kihirdettetett Ugocsa vármegyének 1602 julius 26-án Sasvárban tartott közgyülésén. A kihirdetési záradékban a czímerszerzők Ferenczy alias Lakatos néven emlittetnek.

A szöveg az összehajtás folytán, ép a czímerleírásnál annyira ki van kopva, hogy a leírást a maga egészében nem lehet rekonstruálni. Függő pecsétje elveszett.

CL.

1600 május 1. Pilsen.

Rudolf király Sleger Mátyás nagyszombati birónak, nejének Annának, fiaiknak Mátyásnak és Jánosnak, leányaiknak Annának és Zsuzsánnának, továbbá unokatestvéreinek Sleger Gergely fiainak Jánosnak, Istvánnak és Sleger György fiainak Jánosnak és Andrásnak, valamint vejeinek Stikelius Pálnak és Haules Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum caelestini coloris, cuius fundum trijugis viridis colliculus occupat, cuius depressiores duos integer aurei coloris leo, ore patulo, lingua exerta, caput corona regia redimitus, caudaque bifurcata erecta, ac in dextrum scuti latus conversus, posterioribus pedibus dispositis premere, anterioribus vero utrisque palum botris circumseptum tenere conspicitur. Quae quidem virtutum tuarum apposita sunt argumenta, leo enim animi tui generositatem et erga principes tuos fidem et constantiam infractumque ad quaevis obeunda pectus, sedulumque tuum studium exprimit. Scuto incumbentem galeam militarem apertam, regio diademate, inter duas alas aquilinas hinc caelestino, rubro et aureo, illinc rubro, caelestino et albo coloribus distinctas et duas utrinque spicas tritici in formam crucis dispositas in medio sui continentes, dimidium naturalem monoceroten producente ornatam. Ubi quidem laudem tuam, quae fidelia servitia atque a mundi rectore futuram virtutis remunerationem comitatur, coronae regiae simulachrum ob oculis ponit. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc aurei et caelestini, illinc rubri et albi colorum in scuti oram defluentibus, illudque decenter exornantibus.«

Az oklevél megemlékezik a czímerszerzőnek Nagyszombat város szolgálatában szerzett érdemeiről.

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1615 január 19-ikén Somorján tartott itélőszékén.

Függő pecséttel.

CLI.

1602 márczius 29. Prága.

Rudolf király Thali Jánosnak, fiainak Jánosnak, Gergelynek Andrásnak, testvérének Mártonnak és nővére fiainak Ujfalussy Pálnak és Jakabnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, trifida naturali petra in fundo stratum, ex cuius eminentiori intermedio dimidius naturalis leopardus faucibus apertis, cauda erecta, ac in dextrum scuti latus conversus erecte provenire, et in laevo pede tres strutionis plumas, in dextro autem frameam nudam vibrando tenere conspicitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam, regio diademate dimidium priori per omnia conformem leopardum uno pede frameam similiter gestantem, producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc aurei et coelestini, illinc rubri et albi colorum in scuti oram fluitantibus...«

Kihirdettetett Komárom vármegyének 1604 május 10-én Komáromban tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a Thaly család levéltárában. Ugyanitt megvan Komárom vármegyének 1772 február 13-án Komáromban Thaly Ferencz, fia Sándor és néhai István fiától származó unokái István, Zsigmond és Ferencz részére, továbbá ugyancsak Komárom vármegyének 1823 május 13-án Révkomáromban Thaly István és fiai Lajos, Károly, Antal és Dénes részére kiadott nemesi bizonyítványa is.

Siebmacher, 662. l. 460. t.

CLII.

1603 márczius 7. Prága.

Rudolf király Almásy Péternek, feleségének Lengyel Ilonának, fiainak Jánosnak, Istvánnak és testvéreinek Pálnak és Benedeknek régi nemességét megerősítve czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum rubri coloris, trijugi viridi monticulo in fundo stratum, ex cuius medio eminentiori malus arbor fructifera excrevisse conspicitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam, regio diademate priori per omnia similem arborem et monticulum producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc rubri et albi, illinc vero aurei et coerulei colorum in scuti oram fluitantibus illudque apprime exornantibus...«

Kihirdettetett Zemplén vármegye 1604 ápril 27-iki közgyűlésén.

Függő pecséttel.

Siebmacher, Supplementband, 4. l. 3. t.

CLIII.

1603 április 25. Prága.

Rudolf király Grünbergi (a Grinbergh) Berger Illés császári udvari poétának és testvéreinek Jánosnak, Dánielnek, Péternek, Jeremiásnak, Istvánnak és Györgynek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum in duas aequales partes, linea a dextro ad sinistrum latus per medium ducta divisum, in cuius superiori coerulei (coloris) parte medius naturalis fulvus leo ore hianti, lingua rubicunda exerta, caudaque trifurcata supra dorsum reflexa, sinistro pede anteriori ad rapiendum protenso, dextro autem palmam viridem, ad dextrum scuti latus conversus tenere, et in inferiori alba area triiugis viridis monticulus ... quasi ipsius scuti situs, cuius eminentior medius naturalem solem et lunam in se continet, conspiciuntur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam sive clatratam regio diademate, priori per omnia similem medium leonem inter duas alas aquilinas albo, flavo et caeruleo coloribus discriminatas producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc aurei et caerulei, illinc vero albi et itidem caerulei colorum in scuti oram fluitantibus, illudque apprime exornantibus ...«

Az oklevél megemlékezik a czímerszerzőnek udvari költői minőségében szerzett érdemeiről: »... poetae laureati nostri caesarei, quae ipse sacrae primum regni nostri Hungariae coronae et deinde Maiestati nostrae ... signanter vero magna promptitudine et sedulitate in describendis carmine heroico divorum quondam Hungariae regum felicis memoriae laudibus et serenissimae domus etiam nostrae Austriacae Caesarum et Archiducum encomiis suam operam omni favore et remuneratione dignam nobis exhibuit et impendit.«

Kihirdettetett Trencsén vármegyének 1604 deczember 18-ikán Trencsénben tartott közgyűlésén

Függő pecséttel.

Siebmacher, Supplementband, 20. l. 13. t.

CLIV.

1606 január 11. Kassa.

Bocskay István fejedelem Losonczi Beche Gergelynek és testvéreinek Jánosnak és Mártonnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet triangulare rubei coloris, in cujus campo sive area anterior pes ursinus mucronem stringere visitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit corona regia gemmis et unionibus ornata. Ex cono autem galeae laciniaé sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes . . .«

Az oklevélben Bocskay István elmondja, hogy a korponai gyűlésről visszatérőben Losonczon átutazván, ott a czímerszerző Beche Gergely őt tőle telhető vendégszeretettel fogadta; ezt megjutalmazandó, adományozza neki a nemességet.

Kihirdettetett Nógrád vármegyének 1609 július 13-ikán Losonczott tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.
Siebmacher, Siebenbürger Adel, 122. l. 60. t.

CLV.

1606 márczius 7. Kassa.

Bocskay István fejedelem Herpáli Deseő Benedeknek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare rubei coloris, in cuius fundo campus viridis, super quo homo integer rustico habitu indutus deflexo corpore, dextra manu falce messoria, sinistra vero culmo segetis ante se demessurus comprimere conspicitur, supra scutum item galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium deauratum, gemmis unionibusque exornatum, ex quo homo umbilicotenus emergens, dextra tres spicas maturatas aristarum gestare visuntur. Ex cono autem galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentium . . .«

A czímerképben a pajzsalak könyökig feltürt inggel jobbfelé forduló helyzetben van ábrázolva, lábát csizma, fejét pedig pörge fekete kalap födi.

Kihirdettetett Bihar vármegyének 1606 június 11-ikén Váradon tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a Kállay-család levéltárában.
Siebmacher, Siebenbürger Adel, 146. l. 84. t.

CLVI.

1606 május 1. Kassa.

Bocskay István fejedelem Várkonyi Várkonyi Mihálynak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris [in cuius fundo ?] super viridi cespite integer naturali colore apprime depictus struthio stando, ore ferreum calceum equinum gestare, pedum vero [dextro ?] ensem nudatum erectum fortiterque comprehensum

tenere visitur, scuto galea militaris . . . . ipsam corona sive diadema regium, preciosis lapillis gemmisque eleganter distinctum ornat, unde rursus alter nudus ensis priori similis exurgit. Ex cono autem sive summitate galeae teniae sive lemnisci diversorum colorum per . . . . . utrinque apprime defluentes . . .«

Az oklevél kiemeli a czímerszerzőnek a csatatéren szerzett érdemeit.

Kihirdettetett Bihar vármegyének 1607 márczius 7-ikén Kis-Váradon tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

Siebmacher, Siebenbürger Adel, 250. l. 184. t.

CLVII.

1606 július 11. Prága.

Rudolf király Luduaich máskép Horvát Mihálynak, feleségének Nemsur Veronikának és sógorának Nemsur Györgynek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum linea in formam crucis ducta quadrifariam divisum, cuius in superiori dextra et inferiori sinistra coelestini coloris areis singuli milites Hungari femoribustenus a fundis arearum eminentes praefixa curvis gladiis capita turcica sursum erecta tenere, in superiori autem sinistra, inferiorique dextra candidi coloris areis singuli triiuges flavi coloris monticuli singulos virides pinus sursum vergentes protulisse, singulique sciuri posterioribus pedibus in terram fixis, anteriores in imas arborum frondes expansisse conspiciuntur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam seu clatratam regio diademate, hungarum militem prioribus per omnia similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc flavi coelestinique coloris, illinc albi rubrique coloris in scuti oram defluentibus, illudque decenter adornantibus.«

Kihirdettetett Nyitra vármegyének 1607 november 14-ikén Nyitrán tartott közgyűlésén. Az oklevél mellett megvan a czimerkérő folyamodvány is, az oklevél keltével megegyező engedélyezési záradékkal.

Függő pecséttel.

CLVIII.

1606 augusztus 16. Kassa.

Bocskay István fejedelem Buzay Mihálynak nemességet és czímert adományoz.

Az oklevélnek csak fele van meg. A czímerleírásból a következő rész maradt fenn: ». . . . coelestini coloris, in cuius campo miles equo insidens galeatus, thoracatus, cristatus supra pelle pardi indutus, sinistra, ... latentis os transfigere visitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium . . . . . collocatae cernuntur. Ex cono autem galeae lacinii sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes, oras seu margines ips[ius] . . . . . .«

A czímerkép kék mezőben zöld alapon fehér lovon ülő sárga csizmás, vörös nadrágos, sötét atillás, párduczkaczagányos magyar vitézt ábrázol, oldalán arany veretű fekete hüvelybe rejtett karddal, fekete sisakján három fekete-vörös-fekete tollal, jobbjában lándzsát tartva, melylyel egy kigyó torkát döfi át. A sisak koronájából három lengő fekete toll emelkedik ki. A takarók szine jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

Függő pecsétje elveszett.

CLIX.

1606 szeptember 26. Kassa.

Bocskay István fejedelem Sárándi Kis Mártonnak nemességet és czímert adományoz.

A czímer leírása olvashatatlan. A czímerkép egyenesen álló pajzs kék mezejében zöld alapon álló, jobbra forduló természetes szinű ágaskodó leopárdot ábrázol, mely kinyujtott mellső jobb lábában arany golyót tart. A pajzsot arany koronás zárt sisak fedi, takarók szine jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

Kihirdettetett Bihar vármegyének 1607 május 28-iki közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett. Az oklevél rendkivül rongált és elmosódott állapotban maradt fenn.

Siebmacher, Siebenbürger Adel, 178. l. 116. t.

CLX.

1607 június 12. Kolozsvár.

Rákóczy Zsigmond erdélyi fejedelem Zeöchyeöi Boer Matok máskép Miklósnak régi nemessége elismerése mellett czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive area eques amictu rubeo pileoque nigro indutus, ense . . . . . . cinctus dextra gladium nudum, sinistra vero manuum tres spicas triticeas maturas sursum porrectas tenere visitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium gemmis unionibusque exornatum. Ex cono autem galeae lacinii sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes . . .«

A czímerkép a vörös ruhás férfialakot zöld talajon jobbra fordulva, fehér lovon ülve ábrázolja. A takarók színe jobbról ezüst-vörös, balról arany-kék.

Megvizsgáltatott Fogarasban 1671 február 27-én az e czélra kiküldött fejedelmi biztosok által.

Függő pecsét töredékeivel.

CLXI.

1607 augusztus 4. Prága.

Rudolf király . . . László máskép Szávának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, in quo a dextro . . . monoceros, a sinistro vero integer itidem fulvus leo, cauda bifurcata supra tergum reflexa, uterque posterioribus p[edibus] . . . campo infixis, in area viridi fundum scuti . . . provolutum, eo . . . turcham tunica rubra . . . cadaveris, abscissum caput, tymbano tectum superne . . . fortiter tenere, sibique invicem opposite effigiati et erecte stare visuntur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam, regio diademate . . . illinc vero viride bifido vexillo dimidium priori per omnia similem leonem, ore patulo, lingua exerta, corona regia capite redimito sinistro pede hastam vexilli comprehendere, dextro autem strictum ensem [capulo-

tenus?] fortiter tenentem producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis . . . aurei, rubri et coelestini colorum in scuti extremitates sese diffundentibus . . .«

Az oklevél szövege több helyütt meglévén rongálva, a czimer leírása hiányosan olvasható. A czímerrajz kék mezőben zöld alapon egymással szemben állva, jobbról ezüst egyszarvút, balról kiöltött vörös nyelvű, kétfarkú arany oroszlánt ábrázol, lábaik között a zöld mezőn vörös ruhás fejetlen holttest hever, mellső lábaikban turbános fejet tartanak, mely fölött hatágú arany csillag lebeg. A sisakdísz kinövő arany oroszlán, jobblábában vágásra emelt kardot tartva, kisérve jobbról csikba szabott vörös, balról ugyanolyan zöld zászló által. A takarók színe mindkét oldalról arany-kék-vörös.

Az oklevél szövegében a czímerszerző neve ki van csonkítva, és helyette az Imrei név hamisíttatott bele, még pedig mint látszik, valamely savat tartalmazó tintával, mely a hártyát átette, úgy hogy az eredeti név nem volt megállapítható.

Kihirdettetett 1609 márczius 3-án Nyitra (?) vármegye és 1618 július 20-án Szabolcs vármegye közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

CLXII.

1576—1608.

Komárom vármegye 1793 november 13-án Komáromban kelt oklevelével bizonyságot tesz Márkus Jánosnak és fiainak Sándornak, Jánosnak és Péternek, továbbá Márkus Györgynek és fiainak Andrásnak, Józsefnek és Györgynek, végül Márkus Pálnak és fiának nemességéről, átirva Komárom vármegyének 1724 július 13-án Komáromban tartott közgyűlésén a Márkus család részére kiadott és kérelmező által felmutatott nemességbizonyitó oklevelét, melyben igazoltatik, hogy a család czímerlevelét Rudolf királytól nyerte.

Rányomott pecsét nyomaival, a czímereslevél kelte nincs kitéve.

CLXIII.

1608 szeptember 24. Kolozsvár.

Báthory Gábor erdélyi fejedelem Szentmiklósi Kása Istvánnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cujus campo sive area dextrum hominis brachium ensem nudatum tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium, gemmis atque unionibus decenter exor-

natum, unde duae cristae sthrutionum albi et rubri coloris eminere visuntur.« Foszladék jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös. A leírás nem említi meg, hogy a kar vörös ruházatu, a kard maga arany markolatu, egyenes.

Az oklevél kiemeli a czímerszerzőnek Szénási Mátyás kapitánysága és Móré János vezérsége alatt a csatatéren szerzett érdemeit.

Kihirdettetett Belső-Szolnok vármegyének 1608 október 8-án tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

Siebmacher, Siebenbürger Adel, 175. l. 113. t.

CLXIV.

1608 deczember 3. Pozsony.

II. Mátyás Thessiny Györgynek, feleségének Buzáky Zsuzsannának, nővérének Annának és második nővére Euphrosina fiainak, Ravetitzky (?) Jánosnak és Istvánnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum, superne in coelestinum, inferne in viridem campos divisum, ex quo dimidius miles Hungarus, caput solito nigro pileo tectus, rubra veste, nodis oblongis in pectore applicatis, indutus et cingulo praecinctus, manu leva lumbis iniecta, dextra vero facem ardentem tenendo ac in dextrum scuti latus conversus, directe assurgere conspicitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam, regio diademate, integram naturalem gruem, alis complicatis uno pede innixum, altero vero lapillum unguibus compressum tenentem et quasi excubias agentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc coelestini et aurei, illinc rubri et albi colorum in scuti oram fluitantibus, illudque apprime exornantibus . . .«

Kihirdettetett Turócz vármegyének 1609 augusztus 5-én Szentmártonban tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CLXV.

1608 . . . 2. Pozsony.

II. Mátyás Lippich Istvánnak, feleségének Schuppel Lucziának, fiának Mártonnak és leányainak Katalinnak és Zsuzsannának nemességet és czímert adományoz.

Az oklevél rendkivül rongált állapotban maradt reánk, szövege nagyrészt kiszakadt, úgy hogy a czímerleírásból csak nehány összefüggés nélküli szó maradt meg. A czímerkép kék mezőben zöld alapon, két jobbra-balra félkörben hajló arany kalász ábrázol, melyeket a szár közepén arany korona fog össze, kisérve jobb és baloldalt lent egy-egy ezüst liliom által. Sisakdísz kiterjesztett szárnyú túzok (?), mely jobb lábában zöld galyat tart. A takarók szine arany-kék, ezüst-vörös.

Kihirdettetett Vasvármegyének 1610 április 5-én tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel a Lippich család levéltárában.

CLXVI.

1609 január 2. Gyulafehérvár.

Báthory Gábor erdélyi fejedelem Miszlei Vaniga másképp Máté, fejedelmi főkulcsárnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive area leo naturali colore depictus saxo sedenti similis fasciculum clavium dextro pede tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium gemmis praetiosisque lapillis atque unionibus decenter exornatum, ex cono autem galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes . . .«

Kihirdettetett az erdélyi rendeknek 1612 november 26-án Nagyszebenben tartott gyűlésén.

Függő pecsétje elveszett, a báró Radák család levéltárában.

CLXVII.

1609 január 30. Bécs.

II. Mátyás Pápay Jánosnak és testvéreinek Miklósnak, Mihálynak, Istvánnak és Györgynek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum . . . militare erectum coelestini coloris, cuius fun-

dum campus viridis late sparsus occupat, in quo a dextris quidem miles Hungarus ocreatus, rubra veste indutus, leva manu frameam nudam tenere, dextram vero exporrectam habere, a sinistra autem leo naturalis fulvus, posterioribus pedibus dispositis, cauda ad tergum reflexa, ore hiante linguaque exerta, anterioribus pedibus extensis nudum gladium curvum militi Hungaro quasi eripere nitens, invicem disceptare, et ambo erecti comminus stare conspiciuntur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam sive clatratam regio diademate alterum militem Hungarum dextra manu frameam tenentem priori per omnia similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc flavi et coelestini, illinc rubri et albi colorum in utramque scuti oram defluentibus . . .«

A czímerlevél megemlékezik czímerszerző érdemeiről, melyeket magának »in inferendis auxiliis arcibus nostris Varadiensi, Agriensis et Hattvaniensi annis superioribus partim per Turcam, partim etiam ab exercitu suae maiestatis caesareae obsessis et campo Keöreszthes aliisque in conflictibus cum naturali hoste Turca commissis . . .« szerzett.

Kihirdettetett Gömör vármegyének 1609 márczius 23-án Gömörben tartott közgyűlésén.

Egyszerű XIX. századbeli kivonat.

CLXVIII.

1609 márczius 21. Bécs.

II. Mátyás Moczer Mihálynak, feleségének Taschler Veronikának, fiainak Kristófnak, Jánosnak, Mátyásnak, Mihálynak és Istvánnak, leányainak Annának, Katalinnak és Veronikának és Anna leánya férjének Peltell Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, cuius fundum triiugis monticulus occupat, in quo leo fulvus posterioribus pedibus dispositis, cauda ad tergum reflexa oreque patulo ac lingua exerta sursum erectus stare, anterioribus vero pedibus, levo ad rapiendum protenso, dextro vero ligonem in dextrum scuti latus conversus tenere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate dimidium leonem priori per omnia similem proferente ornatam. A summitate vero seu cono galeae laciniis sive lemniscis hinc albi et rubri, illinc aurei et coelestini colorum in utramque scuti oram defluentibus, illudque decenter adornantibus.«

Kihirdettetett Vas vármegyének 1610 október 6-án Szombathelyen tartott közgyűlésén.

Egyszerű XIX. századi másolat.

CLXIX.

1609 ápril 29. Kolozsvár.

Báthory Gábor erdélyi fejedelem Bikfalvi Székely máskép Zaránd Lukácsnak, testvéreinek Mihálynak, Simeonnak és Ezsaiásnak régi nemességük megújítása mellett czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius ima parte super triiugem viridem monticulum leopardus integer, naturali colore depictus, ore hianti, lingua rubicunda exerta caudaque ad tergum flexa, anteriori dextro pede gladium strictum capulotenus vibrare, levo autem ad rapiendum protenso stare cernitur; supra scutum galea militaris clausa est posita, quam corona seu diadema regium, gemmis unionibusque praeciosis eleganter distinctum contegit, ex quo brachium humanum dextrum humerotenus resectum, tres rosarum flores rubei coloris tenere conspicitur; ex cono autem galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes . . .«

Kihirdettetett Bihar vármegyének 1609 márczius 9-ikén Nagyváradon tartott közgyűlésén.

Egyszerű XIX. századi másolat. Az oklevél eredetije Csongrád vármegye levéltárában; a czímerkép helye benne üresen van hagyva.

Siebmacher, Siebenbürger Adel, 283. l. 211. t.

CLXX.

1609 július 22. Bécs.

II. Mátyás Debreczeny Tamásnak, feleségének Tarjány Annának és testvérének Debreczeny Mihálynak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, cuius fundum trijugis viridis monticulus occupat, supra quem integer fulvus leo ore hianti, lingua exerta caudaque bifurcata erecta dispositis pedibus inque dextrum scuti latus conversus stare, anterioribus vero levo protenso pomum aureum cruce desuper conspicuum tenere, dextro autem elevato inter duas rutilantes aureas stellas clavam candidam vibrare conspiciuntur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate aureum gryphum, ambobus pedibus ensem nudum tenentem, mediotenus producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc lutei et coelestini, illinc rubri et albi colorum in scuti oram defluentibus, illudque decenter adornantibus.«

Kihirdettetett Szatmár vármegyének 1610 márczius 24-ikén Csengeren tartott gyűlésén.

Egyszerű XIX. századi másolat. Az oklevél eredetije Szilágy vármegye levéltárában.

Siebmacher, Supplementband, 38. l. 25. t. (A pajzsbeli csillagok nélkül).

CLXXI.

1609 augusztus 8. Bécs.

II. Mátyás Tehen máskép Tihay Farkasnak, feleségének Nagy Katalinnak, gyermekeiknek Jánosnak, Gergelynek, Mihálynak és Miklósnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum caelestini coloris, trijugi viridi monticulo in fundo stratum, cuius depressiores collis iugos integer miles Hungarus, caput parvo nigro pileo ardearum cristis ornato tectus, veste rubra, curta nodis aureis applicatis instar globi caligisque caeruleis et cothurnis flavis oblongis indutus, cingulo albo et framea praecinctus, manu laeva lumbis iniecta, dextra vero ensem nudum capulotenus fortiter comprehensum vibrans et erecte stans calcare, iuxtaque eum in superioribus scuti angulis ab una stella aurea, parte vero ab altera lucidissimus sol rutilare conspiciuntur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate, dimidium fulvum naturalem leonem faucibus apertis, lingua rubicunda exerta, caput regali corona tectum, et utroque pede columnam lapideam intertenenentem producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc caelestini et aurei, illinc rubri et aurei colorum in scuti oram fluitantibus . . .«

Kihirdettetett Hont vármegyének 1610 február 3-án Szebellében tartott közgyűlésén és Nyitra vármegyének 1610 február 16-án tartott itélőszékén.

Függő pecséttel, a Tihanyi család levéltárában.

Siebmacher, 671. l. 464. t. (A sisakdísz oroszlána ott nem oszlopot, hanem tört kardot tart lábai között.)

CLXXII.

1609 szeptember 1. Bécs.

Pozsony vármegye közönsége 1616 október 24-én bizonyságot tesz a felől, hogy II. Mátyás királynak 1609 szeptember 1-én Bécsben Szögyény (Zeögeni) János és György testvérek részére kiadott, és Méhes Balázs által bemutatott nemeslevele a vármegyének 1616 szeptember 12-én Samarján tartott közgyűlésén

kihirdettetett és nevezett testvérek a vármegye nemeseinek sorába beigtattattak.

Eredeti, papíron, alján egy nagy és négy kisebb rányomott pecséttel.

CLXXIII.

1609.

II. Mátyás Országh Pálnak, fiának Györgynek, testvéreinek Istvánnak, Ferencznek, Jánosnak és Andrásnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum rubei coloris, cuius fundum trijugis viridis collis occupat, ex quorum medio ra . . . . . coelestini (?) coloris . . . . . evaginatum sursum erectum tenere, ac ab una stella, ab altera vero partibus . . . . supra scutum galea militaris aperta est posita, quam contegit diadema regium, super quo similiter . . . . stare, dextro vero gladium . . .»

A czímerleírásból az írás fakultsága miatt csak a fenti szavak voltak megállapíthatók. A czímerkép egyenesen álló pajzs vörös mezejében zöld hármas halomnak középső ormából kinövő olajcserjének alsó ágain álló, jobbra forduló fehér galambot ábrázol, mely kinyujtott jobb lábában egyenes kardot tart, a pajzsfőben jobbról aranynap, balról arany félhold által kisérve. A pajzsot arany koronás rostélyos sisak fedi, sisakdíszül a pajzsbeli fehér galamb ismétlődik, lábában a karddal. A takarók szine jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

Kihirdettetett Abauj vármegyének 1620 november 22-én Gönczön tartott itélőszékén.

Függő pecséttel.

CLXXIV.

1610 január 5. Gyulafehérvár.

Báthory Gábor erdélyi fejedelem Leményi Péter Kelemennek, feleségének Vajda Margitnak és fiuknak Jánosnak régi nemességüket megerősítve czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare caelestini coloris, in cuius campo

sive area brachium humanum humero resectum, ferro indutum, fasciculum spicarum maturatarum ac ensem nudum simul compressum porrigere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium gemmis, preciosisque lapillis atque unionibus decenter exornatum, ex cono autem galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hincinde defluentes, oras sive margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

A kolosmonostori konventnek 1770 deczember 5-én kelt hiteles átiratában, czímerkép nélkül.

CLXXV.

1610 márczius 28. Bécs.

II. Mátyás Kis Imrének és fiainak Mihálynak, Ferencznek, Péternek, Jánosnak és másik Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum linea per medium transversum ducta superne in rubrum, inferne in coelestinum campos divisum, cuius fundum trijugis viridis monticulus occupat, ex quo dimidius naturalis fulvus leo, ore hianti, lingua rubicunda exerta, cauda supra dorsum elevata bifurcata ac in dextrum scuti latus conversus prorumpere, in superiori autem rubra area columba alba, simplicitatem naturae designans, alis complicatis stare, rostroque ramum viridem gestare conspiciuntur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate integram columbam priori per omnia conformem inter duas alas aquilinas hinc rubro et albo, illinc caelestino et aureo coloribus discriminatas haerentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc coelestini et aurei, illinc rubri et albi colorum in scuti oram fluitantibus . . .«

A czímerkép a leírástól annyiban tér el, hogy benne a sisakdísz galambja az arany koronából kinövő zöld hármas halmon áll.

Kihirdettetett Sopron vármegyének 1610 junius 3-án Csepregen tartott közgyűlésén. Az oklevél mellett megvan a czímerkérő folyamodvány is, de ez nincs engedélyezési záradékkal ellátva.

Függő pecséttel, a Váradi Török család levéltárában.

CLXXVI.

1610 április 29. Radnót vára.

Báthory Gábor erdélyi fejedelem Huszti Tekeházi Pálnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, cuius fundum viridis cespes occupat, in quo turris quaedam erecta stare ac desuper vexillum rubei coloris eminens in se continere visitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam corona seu diadema regium gemmis unionibusque pretiosis eleganter distinctum contegit, ex cono autem galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes, utrasque oras seu margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant . . .«

Kihirdettetett Mármaros vármegyének 1610 május 10-én Szigeten tartott közgyűlésén.

Ugocsa vármegye 1786 február 26-án kelt kiadványának 1791 augusztus 18-án kiadott másolatában. Czímerkép nélkűl.

CLXXVII.

1610 június 7. Bécs.

II. Mátyás Banich Andrásnak, feleségének Lukacowich Dorotytyának, fiának Bartinusnak és leányainak, Annának és Borbálának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris trijugi naturali petra in fundo stratum; in cuius vertice seu cacumine naturalis integer aureus griphus, ore hianti, lingua rubicunda exerta, alis expansis, cauda inter pedes posteriores reflexa, anterioribus pedibus sursum erecte stare, dextro vero pede anteriori sagittam fortiter tenere ad dextrum scuti latus conversus quodammodo progredi conspicitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate, ad dextram partem mediam manum dextram griphi sagittam unam tenentem, ad sinistram vero alam aquilinam, superne aureo, inferne autem nigro colore depictam proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc rubri et albi, illinc vero aurei et nigri colorum in scuti oram fluitantibus, illudque apprime exornantibus . . .«

A czímerkép a leírástól annyiban tér el, hogy benne a sisakdíszt képező sasszárny jobb, a nyilat tartó griffláb baloldalt van elhelyezve.

Kihirdettetett Nyitra vármegye 1610 augusztus 10-iki itélőszékén.

Függő pecsétje elveszett.

V. ö. —y, J. Siebmacher's Grosses und Allgemeines Wappenbuch etc. Archaeologiai Értesítő, 1886. évf. 275. l.

CLXXVIII.

1610 június 18. Bécs.

II. Mátyás Zugho Lukácsnak, fiainak Istvánnak, Mihálynak és Jánosnak, leányainak Ilonának és Margitnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum caelestini coloris, in cuius fundo super cespite viridi cervus quidam cornutus naturaliter depictus ac ad dextrum scuti latus conversus in fronte sagittam seu tellum habens, stare conspicitur. Scuto incumbentem galeam militarem clausam regio diademate, dimidium naturalem cervum priori per omnia conformem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc aurei et rubri, illinc vero albi et coelestini colorum in scuti oram fluitantibus, illudque apprime exornantibus.«

Kihirdettetett Vas vármegyének 1610 október 6-án tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a czímerkép helye üresen van hagyva.

CLXXIX.

1610 augusztus 23.(?) Bécs.

II. Mátyás Poligo Imrének, feleségének szül. Mino Katalinnak, gyermekeinek Imrének és Zsófiának és testvérének Zsigmondnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum linea quadam per medium in duas partes divisum, cuius ima pars laminis albis et rubris variegata et discriminata est, in superiori vero scuti parte, quae est coerulei coloris gryphus aureus alis expansis, oculis micantibus, cauda erecta, ore hiulco, ac lingua rubicunda exerta, dextro anteriori pede frameam sursum fortiter vibrans, ad dextrumque scuti latus conversus, quasi minitans, paulatim progredi velle conspicitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam, regio diademate, dimidium priori per omnia conformem naturalem aureum gryphum, sinistro saltem pede ad rapiendum protensum, proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc aurei et coerulei, illinc vero rubri et albi colorum in scuti oram fluitantibus...«

Függő pecsétje elveszett. A leírás a czímerképtől némileg eltér, mert a képen a griff zöld alapon áll.

CLXXX.

1610 november 18. Bécs.

II. Mátyás Jankowszky máskép Nedeczky Mózesnek és utódainak nemességet és czímert adományoz.

A czímer leírása olvashatatlan. A czímerkép kék pajzsban jobbra forduló egyenesen álló, kiterjesztett szárnyu fekete sast ábrázol, nyitott csőrrel, kiöltött vörös nyelvvel. A pajzsot arany koronás rostélyos sisak fedi, sisakdíszül két fekete sasszárny között lebegő patkóval; a takarók szine mindkét oldalról arany-kék.

Kihirdettetett Trencsén vármegyének 1612 február 9-én Trencsénben (?) tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CLXXXI.

1611 február 24. Bécs.

II. Mátyás Leögér-Pethői Angyal máskép Sidó Andrásnak, feleségének Ferenczy Sárának, leányuknak Ilonának és testvérének Lőrincznek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum rubri coloris, triiugi viridi monticulo fundum illius occupante, a cuius eminentiori intermedio jugo pinus una, dilatatis suis ramis et foliis virescentibus conspicua excrevisse, et in cacumine illius anas candidus, complicitis suis alis ac rostro sagittam fuscinatam in medio comprimens, inque dextrum scuti latus conversus insistere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate alteram pinum inferiori similem producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc aureis et asureis, illinc autem rubris et itidem aureis in scuti oram mixtim difluitantibus.«

Átirva a Vas vármegye által 1733 január 15-én Sidó István és Ferencz nemesség-igazolása ügyében tartott vizsgálat jegyzőkönyvében; ugyanebben át vannak írva Vas vármegyének 1699 ápril 2-án Bődön Sidó István és ugyanannak ugyanott 1717 junius 14. ismét Sidó István nemességét igazoló tanukihallgatások alkalmából felvett jegyzőkönyvei.

CLXXXII.

1611 márczius 9. Tergovistye.

Báthory Gábor erdélyi fejedelem Kozma Tamásnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius fundo sive area ex corona aurea brachium humanum gladium nudum sursum porrectum tenens eminere cernitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit corona regia, gemmis unionibusque decenter expolita. Ex cono autem galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes . . .«

Kihirdettetett Bihar vármegyének 1636 április 23-ikán Nagyváradon tartott ítélőszékén.

Függő pecséttel. A czímerkép helye üres.

CLXXXIII.

1611 június 14. Nagyszeben.

Báthory Gábor erdélyi fejedelem Vajda Mártonnak, Nyerges Tamásnak, Deák Benedeknek, Szabó Istvánnak, Márk Istvánnak, Pálnak és Jánosnak, Sylvester Andrásnak, Koss Boldizsárnak, Kák Jánosnak, Chako Jánosnak, Pokol Mihálynak, Márton Györgynek, Kuthy Andrásnak, Sepsiszentgyörgyi Pataki Mihálynak, Szász Gáspárnak, Kerekes Miklósnak, Elekes Jánosnak és Lukácsnak, Sera Jánosnak, Szacsva Péternek, Kovácsi Pálnak, Nagy Simonnak, Dobos Jánosnak és Györgynek, Benkő Jánosnak, Zajzon Mihálynak, Dancs Péternek, Illyefalvi Dancs Jánosnak, Szotyori Molnár Mátyásnak, Kilyéni Molnár Miklósnak, Ábrahám máskép Kilyéni Istvánnak, Ágoston Tamásnak, Szentkirályi Kis Andrásnak, Eördögh Mihálynak, Zoltáni Miály Pálnak, Boozzovai Bene Balázsnak, Katona Istvánnak és Illyefalvi Szilvási Jánosnak, a Gyulafejérvári Balogh Imre vezérlete alatt álló gyalogtestőröknek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum rubei coloris, in cuius campo sive area, super viridi gramine duo integri leopardi erecto corpore invicem sibi oppositi pedibus posterioribus adstantes dispositis, anteriorum vero dextris unus quidem in dextro scuti parte frameam evaginatam, recentique sanguine rubentem, in sinistra vero alter bombardam elevatam, unguibusque fortiter comprehensam, ictum inferenti similes super caput vibrare, sinistris vero vexillum ambobus pedibus ab utrinque servare visuntur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam corona sive dia-

dema regium variis gemmis unionibusque contegit et variegatum, ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hincinde defluentes . . .«

Sera István szentkirályi református prédikátor 1756 szeptember 3-i hiteles másolatának egyszerű másolata.

Siebmacher, Siebenbürger Adel, 248. l. 182. t.

CLXXXIV.

1611 október 1. Szeben.

Bethlen Gábor erdélyi fejedelem Bányász (Baniaz) Mártonnak nemességet és czímert adományoz s egyúttal annak Lugoson lévő házát nemesi curiának nyilvánítja.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive area homo integer, dextra gladio evaginato in transversum levato capiti turcico transfixum, sinistra vero manibus capulam gladii tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium, gemmis atque unionibus variegatum. Ex cono autem galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes . . .« A pajzsbeli alak köntöse vörös, csizmái sárgák, fejét fekete süveg fedi.

Az oklevél meg van rongálva, a czímerkép a nedvesség által sokat szenvedett. Függő pecsétje elveszett.

Siebmacher, Siebenbürger Adel, 118. l. 57. t.

CLXXXV.

1612 január 3. Bécs.

II. Mátyás Bella Gáspárnak és fiainak Istvánnak és Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum [coelestini co]loris trijugi viridi monticulo in fundo stratum, in cujus monticuli eminentiori parte seu vertice naturalis integer cinereus grus dextro pede pennas ardeae tenens, sinistro pedi vero innixus et ad dextrum scuti conversus conspicitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam, regio diademate gruem priori per omnia conformem sinistro pede similiter innixum, dextro vero lapideum globum tenentem ac excubias agentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae

laciniis seu lemniscis, hinc albi et rubri, illinc aurei et coelestini colorum in scuti oram fluitantibus illudque apprime exornantibus.«

Kihirdettetett 1612 május 7-ikén, mely megyében, nincs megmondva.

Függő pecséttel.

CLXXXVI.

1612 január 25. Bécs.

II. Mátyás Németthi Pap máskép Szabó (Zabo) Jánosnak, feleségének Oroghwani Magdolnának, fiuknak Györgynek, továbbá anyai testvéreinek Papp Istvánnak, Andrásnak és Dánielnek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet nobilitare erectum rubri coloris triiugi monticulo in fundo stratum, ex quo integer naturalis leopardus ore aperto lingua rubicunda exerta, cauda supra dorsum elevata posterioribus pedibus duos depressiores collis vertices praemendo ac in dextrum scuti latus conversus erecte assurgere, anteriorum vero pedum utroque coronam regiam tres palmas viridantes olivae exelicientem intertenere conspicitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate dimidium per omnia similem leopardum proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis uttrinque rubri et albi colorum in scuti oram fluitantibus . . .«

Kihirdettetett Szatmár vármegyének 1613 július 17-ikén Szatmáron tartott közgyűlésén.

Egyszerű XIX. századi másolat. Az oklevél eredetije Szilágy vármegye levéltárában.

CLXXXVII.

1612 április 13. Bécs.

II. Mátyás Suba Andrásnak, feleségének Chudár Dorottyának, fiuknak Györgynek, testvéreinek Mihálynak és Bálintnak és unokatestvérének Tamásnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum rubri coloris, in quo album lilium per latitudinem scuti dilatatum locatum esse visitur.

Scuto incumbente galea militari aperta rubrum pileum oblongum turbinatum, pennis ardearum in manipulo complicitis conspicuum et candida tela suffultum proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis sive lemniscis utrinque albis et rubris in scuti oram defluentibus . . .«

Egyszerű XIX. századi másolat a czímerkép szines másával. Az oklevél eredetije Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye levéltárában.

CLXXXVIII.

1613 április 2. Pozsony.

II. Mátyás Pozbay Istvánnak, testvérének Nagy máskép Pozbay Jánosnak, Pozbay Mátyásnak és Jánosnak, nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, trijugi monticulo in fundo stratum, in quo vir procerae staturae caput parvo nigro pileo tectus, rubra oblonga veste, calligis cothurnis autem indutus et cingulo praecinctus erecte stare, manu leva lumbis injecta, dextra ensem nudum capulotenus fortiter comprehensum cum infixo ejus cuspidi capite turcico tenere, in superioribus autem scuti angulis hinc stella, illinc luna aureae rutilare conspiciuntur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate, hominem umbilicotenus emergentem priori per omnia similem producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc rubri et albi, illinc coelestini et aurei colorum in scuti oram defluentibus, illudque decenter exornantibus . . .«

A czímerkép a szövegben adott leírástól annyiban tér el, hogy a czímeralak balkarját nem támasztja az oldalára, hanem kinyújtva tartja, s markában egy levágott török fejet tart; a

fekete süveget toll ékesíti, a kard hüvelye fekete. A takarók szinei fel vannak cserélve.

Egyszerű XIX. századi másolat a czímerkép szines másával. Az oklevél eredetije megrongált állapotban Szepes vármegye levéltárában.

CLXXXIX.

1614 július 30. Linz.

II. Mátyás Lászlóffy máskép Laczkovich Jánosnak, fivéreinek Andrásnak és Miklósnak és nővéreinek Katalinnak, Annának, Dorottyának és Erzsébetnek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris naturali saxo sive rupe in fundo stratum, ex quo integer naturalis fulvus leo faucibus apertis, lingua rubicunda exerta, cauda supra dorsum elevata bifurcata, posterioribus pedibus innixus ad dextrumque scuti latus conversus erecte assurgere, anteriorum vero pedum uno ad rapiendum protenso, altero vero fruticem trium albarum rosarum (?) tenere, in superioribus denique scuti angulis hinc luna, illinc stella aureae rutilare conspiciuntur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate dimidium priori per omnia conformem fulvum leonem producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc coelestini et aurei, illinc rubri et albi colorum in scuti oram fluitantibus illudque apprime exornantibus.«

Kihirdettetett Trencsén vármegyének 1615 június 23-ikán Trencsénben tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CXC.

1615 január 27. Bécs.

II. Mátyás Gerhart (Gerthart) Orbánnak s általa feleségének Judithnak, fiainak Pálnak és Mátyásnak, leányának Annának és testvérének Menyhértnek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, trijugi

viridi monticulo in fundo stratum, ex quo integer naturalis fulvus leo ore hianti, lingua rubicunda exerta, cauda supra dorsum elevata bifurcata, posterioribus pedibus dispositis ac in dextrum scuti latus conversus erecte assurgere, anteriorum vero pedum uno ad rapiendum protenso, dextro vero manipulum triticeum flavescente arista elevate tenere conspicitur. Scuto incumbentem galeam militarem clausam regio diademate, dimidium priori per omnia conformem leonem producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc coelestini et aurei, illinc rubri et albi colorum in scuti oram fluitantibus, illudque apprime exornantibus . . .«

Kihirdettetett Hont vármegye 1615 ápril 8-iki ítélőszékén.

Függő pecséttel. (A letéteményező családnak kiadva.)

Siebmacher, Supplementband, 53. l. 35. t.

CXCI.

1615 május 12. Bécs.

II. Mátyás Sáros vármegye czímerét megújítja és kibővíti.

»Scutum videlicet militare erectum, superne in coeruleum, inferne autem in rubrum duos aequales campos divisum. In qua quidem inferiori rubri coloris scuti area tria flumina undabunda, aequali ab invicem spatio disiuncta per tansversum decurrere, in superiori autem coelestini coloris scuti parte, in medio, ex margine fluminis, angelus flavo habitu amictus, et in pectore in formam crucis alba stola signatus, ac etiam praecinctus, capillis sparsis et alis expansis ac forma iuvenili conspicuus, ambabus suis manibus supra caput elevatis, diadema regium tenere et intuentium oculis sese recto vultu offerens, pubetenus prominere cernuntur . . .«

Az oklevél megemlékezik Sáros vármegye lakosságának a török ellen 19 éven át folyó háboruban teljesített szolgálatairól és törhetetlen hűségéről.

Egyszerű XIX. századi másolat a czímerkép szines másával. Az oklevél eredetije Sáros vármegye levéltárában.

CXCII.

1615 július 15. Prága.

II. Mátyás Horváth máskép Bellichicz Mihálynak, és testvérének Lőrincznek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum rubri coloris, quod lamina coelestini coloris a superiori dextro versus inferiorem sinistrum

scuti angulum oblique late ducta continens in se tria alba lilia dis . . . . . . iuxta quam inferne arcus cum sagitta positus esse, superne integer naturalis fulvus leo ore hianti, lingua rubicunda

exerta, cauda supra dorsum elevata bifurcata, posterioribus pedibus dispositis stare, anteriorum vero pedum uno ad rapiendum protenso, altero autem sagittam ad iaciendum m . . . . [con]spiciuntur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate, dimidium fulvum leonem laevo pede ad rapiendum protenso, dextro vero frameam nudam capulotenus fortiter comprehensam tenentem producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis [sive lemniscis] hinc coelestini et aurei, illinc rubri et albi colorum in scuti oram fluitantibus . . .«

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1617 április 3-án Somorján tartott itélőszékén.

Függő pecsétje elveszett.

CXCIII.

1616 deczember 10. Prága.

II. Mátyás Chiorgal Balázsnak és fiainak, Jánosnak, Pálnak és Mátyásnak és utódaiknak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius triiugi viridi monticulo occupante, in cuius depressioribus partibus integer aureus griphus dis-

positis posterioribus pedibus erecte stare et cauda inter pedes deflexa ac alis expansis, oreque patulo et lingua rubicunda exerta, anteriorum pedum sinistro ad rapiendum protenso, dextro autem strictam frameam vibrare et instar gradientis ad dextram scuti partem conversus esse visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, inter duas alas aquilinas pinnis ab invicem aversas, per medium transversum hinc coeruleo et rubro, illinc itidem rubro et nigro coloribus discriminatas, brachium humanum cataphractum nudam similiter frameam elevans, proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc flavis

et nigris, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus . . .«

Kihirdettetett Nógrád vármegyének 1618 október 1-én Losonczon tartott itélőszékén.

Függő pecséttel.

CXCIV.

1617 márczius 8. Prága.

II. Mátyás Méhes Péternek, fiának Pálnak és testvéreinek Jánosnak és Andrásnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum rubri coloris, ex cuius fundo campus viridis prodit fluvio ipsum exornante, in quo candidus olor, rostro ramum olivae viridem tenens natare cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate candidum cignum rostro tres spicas triticeas tenentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis dextris aureis et coeruleis, sinistris candidis et purpureis in scuti oras fluitantibus, illudque decenter exornantibus . . .«

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1622 október 3-ikán Somorján tartott közgyűlésén.

Függő pecsét töredékeivel.

CXCV.

1618 április 10. Bécs.

II. Mátyás Adoni máskép Nagy Istvánnak, nejének Erzsébetnek és leányuknak Katalinnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum nigri coloris, cuius fundum trijugis monticulus occupat, in cuius depressioribus partibus integer aureus griphus distentis posterioribus pedibus erecte stare, cauda inter pedes deflexa ac alis expansis, capite corona redimito, oreque hianti et lingua rubicunda exerta, anterioribus pedibus rubram stellam proferre et gradienti similis, in dextram scuti partem conversus esse cernitur ; scuto incumbentem galeam mili-

tarem apertam, regio diademate quinque pennas strutionis, binis extremis rubro, media autem flavo, ac aliis duabus nigro coloribus distinctis producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc nigris et flavis, illinc autem flavis et rubris, in scuti extremitates sese diffundentibus . . .«

Kihirdettetett Komárom vármegyének 1618 január 29-én Komáromban tartott gyűlésén.

Egyszerű XIX. századi másolat. Az oklevél eredetije Csongrád vármegye levéltárában.

CXCVI.

1618 április 20. Bécs.

II. Mátyás Kazay Jánosnak és testvéreinek Györgynek és Pálnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum rubri coloris, fundum cllius trijugi viridi monticulo occupante, in qua scuti area brafohium humanum armis ac clypeo infixo indutum manu arcum rtiter tenere ac sagittanti simile inque dextram scuti partem conversum depictum esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate militem armatum capite galea tecto manuum sinistra lumbis iniecta, dextra vero tres sagittas in formam crucis locatas comprehendentem sursumque tenentem ac iuvenilem formam habentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc argenteis et rubris, illinc vero aureis et coelestinis in scuti oram defluentibus, illudque apprime exornantibus . . .«

Kihirdettetett Torna vármegyének 1619 ápril 9-iki itélőszékén.

Függő pecsétje elveszett, a czímerkép helye üres.

CXCVII.

1619—1637.

II. Ferdinánd Claudi Mihálynak nemességet és czímert adományoz.

». . . . . us fundum trijugis viridis monticulus occupat, super quo albus monoceros . . . . conversus tendere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam . . . . . A summitate vero sive cono galeae laciniis sive lemniscis, hinc aurei et rubri, illinc . . . .«

Csak egy csekély töredék van meg, magából a czímerleírásból csak a fenti szavak olvashatók.

CXCVIII.

1619—1637.

II. Ferdinánd Wojakowszky Gáspárnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, rubri coloris, fun[dum.....] mole, posterioribus pedibus insistendo erecte stare, anterioribus vero trifidum candidae rosae ramusculum, cum dilatatis iam floribus conspicuum, ostentare, inque dextram scuti partem conservus .... mediotenus eminentem, alioquin inferiori per omnia similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc et illinc rubris et candidis, in scuti extremi[tates ......«]

Az oklevélnek csak az eleje maradt meg, mely a czímerképet és a szövegnek mintegy negyedrészét tartalmazza.

A czimerkép a pajzs vörös mezejében zöld hármas hegy baloldali szélső csucsáról jobbra ugró természetes színű szarvast ábrázol, mely előlábaiban 3 kinyilt rózsával diszített ágat tart. Sisakdísz ugyanaz kinövő alakban, a takarók szine mindkét oldalról vörös-ezüst.

Függő pecsét nélkül, a Szirmay család levéltárában.

CXCIX.

1620 szeptember 18. Nagyszombat.

Bethlen Gábor erdélyi fejedelemtől származó czímeres nemeslevél töredéke.

Az oklevélből csak a czímerkép maradt meg teljesen, a szövegből csupán a négy első sor, továbbá az oklevél vége. A czímerkép kék pajzsban, természetes sziklákon álló egymásfelé forduló két arany griffet ábrázol, nyitott csőrrel, kilógó vörös nyelvvel, melyek kinyujtott előlábaikban gyökerestül kitépett zöld fenyőfát tartanak, a pajzs felső jobbsarkában arany félholdtól, baljában hatágu arany csillagtól kisérve. A pajzsot koronás sisak fedi, a sisakdíszben arany griff,

mely elülábaiban a pajzsbeli fenyőfát tartja. A takarók szine jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

Kihirdettetett Zólyom vármegyének 1621 február 4-én Beszterczebányán tartott közgyülésén.

Függő pecséttel.

CC.

1621 november 20. Morva-Bród.

Bethlen Gábor vál. király és erdélyi fejedelem Török (Teöreök) Péternek és testvérének Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive area brachium humanum elevatum ensem evaginatum tenere conspicitur. Ex cono autem galeae, teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes . . .« A pajzs fölött zárt sisak, rajta zárt arany királyi korona, a pajzsmező színe teljesen lekopott, a kar vörös ruházatu.

Kihirdettetett Közép-Szolnok vármegyének 1622 február 17-én Ákoson tartott itélőszékén.

Függő pecsétje elveszett.

CCI.

1621 deczember 22. Bécs.

II. Ferdinánd Zombath Andrásnak, testvéreinek Györgynek és Mihálynak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum linea per medium transversum ducta, superne in coeruleum, inferne autem in rubrum aequales campos divisum, a cujus fundo trijugis viridis monticulus assurgere, in eoque forfex sartorea cuspidibus sursum versis, dilatanter locatus esse, in superiori autem coelestini coloris scuti campo integer leopardus, distentis posterioribus pedibus innixus, et anterioribus ad rapiendum protensis, ac cauda ad tergum elevata, linguaque rubicunda exerta ex ore hiante, et pro-

prio suo colore effigiatus erecte stare inque dextram scuti partem tendere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem clausam, regio diademate virum rubra tunica amictum et aperto capite nigra mustace ac barba designatum, dextra manu nudam frameam capulotenus compressam elevantem et manu sinistra vagine gladii iniecta, genibus tenus eminentem, intuentique obversum producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis eu slemniscis, hinc flavis et nigris, illinc autem candidis et coeruleis in scuti extremitates sese diffundentibus . . .«

Kihirdettetett Győr vármegyének 1622 május 7-én tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a Zombath család levéltárában.

CCII.

1622 márczius 23. Bécs.

II. Ferdinánd Thurowai Basilide Tamás zólyomi lakosnak, feleségének Borbálának, fiainak Menyhértnek, Mártonnak, Jánosnak és Miklósnak, unokatestvérének Tamásnak és utódaiknak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum rubri coloris, cuius fundum trifida petra occupat, super qua eminentiori intermedia moerula expansis alis, subvolanti similis, ac in dextrum scuti latus conversa, erecte stare ac cantillare visitur, superius vero per medium scuti fluvius transverse delabitur, in quo pistillaris sive ferrata aurea rota volvitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate, damam pubetenus emergentem, cornubus distentis, pedibus compositis, prosilienti similem, ac ore ramum olivae gestantem, inque dextrum scuti latus conversam, proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis sive lemniscis, hinc aurei et nigri, illinc vero argentei et rubri colorum, in scuti oram defluentibus . . .«

Kihirdettetett Nyitra vármegyének 1622 deczember 14-én Nyitrán tartott itélőszékén.

Függő pecséttel, a báró Jeszenák család levéltárában. Ugyanitt van a czímerkérő folyamodvány, ugyanazon keletű engedélyezési záradékkal.

Siebmacher, Supplementband, 16. l. 10. t.

CCIII.

1622 július 19. Sopron.

II. Ferdinánd Isó Mártonnak, feleségének Vértess Ilonának, gyermekeiknek Gergelynek, Imrének, Ilonának és Juditnak és testvérének Istvánnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, viridi campo in fundo stratum, in quo miles Ungarus, rubea tunica amictus cooperto capite albo per medium et rubri coloris, insedens equo, hastam rubri et albi coloris vexillis conspicuam gestare, inque dextrum scuti latus conversus currenti similis tendere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem aperto regio diademate binas iuxta se alas aquilinas nigras, aurea stella et luna in medio alarum decoras producente ornatam. A summitate ipsius (!) cono galeae laciniis seu lemniscis dextris aureis et coelestinis, sinistris argenteis et rubris in scuti oram . . . antibus . . .«

Kihirdettetett Vas vármegyének Szombathelyen 1623 január 9-én tartott közgyűlésén.

XIX. századi kivonat, Veszprém vármegye másodalispánja által 1758 szeptember 10-én Pápán hitelesített másolatról készült.

CCIV.

1622 július 7. Sopron.

II. Ferdinánd Sándor Györgynek, feleségének Nykos Annának, gyermekeiknek Gergelynek és Annának és testvérének Sándor Istvánnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, cuius fundum trijugis viridis monticulus occupat, in cuius intermedio eminentiori iugo integer pelicanus, alis expansis, rostro pectus vellicare, ternosque pullos suos sanguine inspergere, inque dextrum scuti latus conversus, erecte stare visitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate alterum pelicanum priori per omnia similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis sive lemniscis, hinc aureis et coelestinis, illinc vero argenteis et rubris in scuti oram defluentibus . . .«

Kihirdettetett Veszprém vármegyének 1622 augusztus 25-én Pápán tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a Thaly család levéltárában.

CCV.

1622 július 12. Sopron.

II. Ferdinánd Monos (egy helyt Molnos) Jánosnak, feleségének Korik Annának, anyjának szül. Katalinnak, továbbá Monos

Miklósnak s feleségének Erzsébetnek, nemkülönben Monos Istvánnak, Györgynek és Péternek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris viridi monticulo in fundo stratum, in quo [hasta?] rubri et albi coloris vexillis conspicua defixa esse, capiteque turcico per medium transfixa, quam humanum brachium rubra manica amictum a sinistra scuti parte fortiter compressam tenere conspicitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate naturalem album cygnum, sagitta per collum traiectum, alis compositis proferente ornatam. A summitate sive cono galeae laciniis seu lemniscis dextris aureis et nigris, sinistris vero argentis et rubris in scuti oram fluitantibus, illudque decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Gömör vármegyének Gömör városában tartott pecsételő székén 1629-ben.

Függő pecsétje elveszett, a czímerkép helye üres. Megvan a czímerkérő folyamodvány is, festett czímerképpel, szakadozott állapotban. A jobboldali takaró helyes szinei: arany-fekete.

CCVI.

1622 augusztus 15. Bécs.

II. Ferdinánd Szentgyörgyvölgyi Bakach Sándornak és fiának Farkasnak régi nemességüket megújítja és czímerüket megerősíti.

»Scutum videlicet quinqueangulare coelestini coloris, quod a duobus pueris, angeli speciem prae se ferentibus, gestatur, suae non modici virtutis signum, cum scilicet ex equo suo desiliens, ac dominum suum Joannem quondam Banffy armis ut erat indutus gravem, altero iam pede et ipsum innitentem, sollicita sua manu, equo suo Turcico insigni, ut ad meliora se suae patriae tempora reservaret, insidendum, propria etiam salutis suae immemor sublevaret, in se continet. Supra scutum galea est aperta, quam ille ipse lorica galeaque cono decora, ac stricto ense amictus, vultu etiam ad minas composito, premit. Quibus quidem insigniis duae alae aquilinae nunc adduntur, quarum altera quadram lunae, altera vero stellam fulgidam in medio continere visuntur, inter quas quidem alas binas ipse vir militaris stricto ense armatus, pubetenus emergere cernitur. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis in scuti oram descendentibus . . .«

Az oklevél a czímerszerző érdemeiről következőkép emlékezik meg:

»... nobilibus parentibus ortum, familiam tuam multis abhinc annis nobilitatis splendore claruisse et egregia prorsusque admiranda virtutum specimina edidisse. Nam et illud silentio praetereamus, quod parens tuus Lucas Bakach de Szenthgeörgÿveölgie ad extremum usque vitae suae diem praedecessoribus nostris felicis reminiscentiae imperatoribus ac regibus in rebus ac negotiis fidei suae commissis, non minus sedulo ac industrie quam fideliter inserviverit et demum sub castello suo Szenthgeörgiveölgie vocato, a Turcis strenue contra eosdem decertando capite plexus, vitam et sanguinem profuderit, eiusdemque frater Benedictus Bakach certorum equitum capitaneus, in Alba Julia, dum illa a Turcis caperetur, ab iisdem interfectus, gloriose vitam finiverit, evidentia literarum Vladislai regis Hungariae testimonia docent, avum tuum tui nominis Alexandrum similiter Bakach, dum in campo Mohach, contra immanes et naturales christiani nominis hostes, generali pugna decertaretur, caeso Ludovico rege, dominum suum Joannem Banffy, tum temporis regni Hungariae palatinum, inter crudelissimos armorum strepitus, viriliter pugnantem, et una cum equo adversa fortunae alea concidentem, armis ferroque gravem, ut ad ulteriores patriae necessitates conservaret, proprio sui insigni Turcico equo sublevatum, liberavit, maluitque cum praesentissimo vitae periculo se dirae Turcarum captivitati submittere, quam domino suo, cui fide obstrictus erat, privari. Cuius quidem avi tui, Alexandri scilicet Bakach, non solum nomen, sed et praeclaras animi dotes rarumque exemplum tu quoque imitando, ab adolescentia tua in eo omne studium et operam collocasti, quomodo patriae tuae charissimae commodo. Jamque tribus augustissimis imperatoribus regibus tuis legitimis utilia praestares fidelitatis obsequia. Nam ut teneriorum et iuvenilium annorum tuorum contra hostes dimicando, praeclara facta silentio praetereamus, trigesimus sextus vertitur annus, ex quo in officiis constitutus in praesidiis nostris, variisque expeditionibus domi forisque constanter servivisti. Et licet adversa fortunae tela, plerunque animis hominum metum ulterioris periculi iniicere soleant, tu tamen non curato, quod in pugna sub Alba Regali habita semel lethali vulnere accepto, in dira Turcarum captivitate crudelissime tractatus ex ferreis quinquaginta novem librarum compedibus, decem millibus florenorum vitam redimere coactus sis. Secundo quoque, dum praesidium Papense a Gallis Turcis traderetur, certorum equitum capitaneus ibidem existens, maluisti denuo immani proditorum captivitate detineri, eamque famem tollerare, ut viginti sex dierum spatio ne panem quidem tibi conspicere licuerit, quam vel sceleratis illorum votis subscriberes, vel ignominiose illinc evaderes. Praeclara sane haec domestico maiorum tuorum exemplo, facta merita, quae tamen ut evidentioribus signis redderes

testatiora, sciens fortium virorum constantes animos, in rebus adversis non secus ad fulvum ut purum aurum in igne probari, non solum annis superioribus in rebellione Bochkaiana, magno tuo tuorumque damno, penes supremum campi ductorem et capitaneum Monsur Tyli militando, fidelitatem tuam integram servasti. Verum etiam in praesentibus hisce Bethemianis tumultibus in castello tuo Kesztelÿ, ubi praesidium nostrum habetur, loco nimirum proximo, et aliquot castellorum Turcicorum vicino, contra frequentes rebellium insultus, posthabitis omnibus minis et promissionibus, bonis fere omnibus tuis in cinerem redactis, colonis in Turcarum captivitatem deductis, constanter non sine omnium admiratione in debita nobis fidelitate perseverasti. Quibus quidem tuis erga nos ostensis et declaratis fidelitatis obsequiis, unicum filium tuum Wolffgangum Bakach, ultimum familiae tuae superstitem et haeredem, quo et ille progenitorum suorum vestigia tempestive sectaretur, eo fervore accendisti, ut et ille iuvenis quindecim annorum ad latus magnifici Nicolai Eszterhass de Galantha, supremi nostri capitanei, sub generalatu spectabilis et magnifici quondam comitis a Buquoÿ constitutus, promptissimo animo, adversa quaeque fortunae et castrensia incommoda in fideli nostro obsequio sustineret . . .«

Boncz Ödön, A Szentgyörgyvölgyi Bakacs-család. (Turul, 1899. évf. 1. l.) V. ö. —y J. Siebmacher's Grosses und Allgemeines Wappenbuch etc. Archaeologiai Értesítő, 1886. évf. 275. l.

Függő pecséttel. (V. ö. LVIII.)

CCVII.

1623 július 25. Bécs.

II. Ferdinánd Chepely Lőrincznek, feleségének Nagy Piroskának és testvéreinek Mihálynak és Istvánnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum eius monticulo viridi interoccupante, in quo integer gryphus alatus . . . fulvus, pedibus distortis stare, dextro pede frameam nudam vibrare, sinistro vero, tur . . . . intertenere, ore hianti, lingua rubicunda exerta, caudaque intra pedes . . . dextram scuti partem conversus visitur. Scuto incum[bentem galeam militarem craticulatam sive] apertam, regio diademate, leonem fulvum, dextro pede clavam . . . tenentem proferente ornatam. A summitate vero seu cono galeae [laci-

ni]s sive lemniscis, hinc nigris et aureis, illinc vero rubris et argenteis . . .«

A czímerkép abban tér el a leírástól, hogy benne a sisakdíszül szolgáló oroszlán kétfarku, s mellső jobb lábában buzogányt, baljában liliomszárat, virággal együtt tart. A pajzsbeli griff mellső bal lábában gyaníthatólag török fejet tart, a kép itt a festék leválása folytán nem vehető ki elég világosan.

Kihirdettetett Somogy és Zala vármegyéknek 1626 február 5-én Körmenden tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CCVIII.

1623 szeptember 16. Kassa.

Bethlen Gábor erdélyi fejedelem Csorvási (de Chiorvas) Sós Mihálynak és Lőrincznek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive area brachium humanum humerotenus abscissum mucrone quodam evaginato hominem se graviter extollentem ferroque et armis totum indutum, hostili quasi impetu transfixisse visitur. Supra scutum galea militaris clausa est locata, quam contegit diadema regium, gemmis et unionibus varie ornatum, ex quo iterum brachium aliud emergit, enseque nudo sanguinis aspergine tincto cor humanum in medio transferit, a summitate vero galeae teniae sive lemnisci diversorum colorum hinc inde defluentes, utrasque oras seu margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.»

Kihirdettetett Zemplén vármegyének 1624 márczius 20-ikán Terebesen tartott közgyűlésén. Az oklevélben a czímerszerzők vezeték- és keresztnevei majdnem teljesen ki vannak vakarva. Az oklevél hátlapján egy 1703 augusztus 26-án kelt megjegyzés az oklevelet már hamisítottnak mondja. E megjegyzés Tarnóczy Imrétől, Pozsony vármegye szolgabirájától ered, kinek az oklevél Szakolczán mutattatott be.

Függő pecsét töredékével.
Siebmacher, Siebenbürger Adel, 219. l. 155. t.

CCIX.

1623 november 18. Bécs.

II. Ferdinánd a Vép városából származó Foky Imre bécsi polgármesternek, feleségének Pitschin Katalinnak, fiaiknak Mihálynak, Imrének, Benedeknek és Jánosnak, leányaiknak Magdolnának és Ilonának, továbbá unokatestvérének Foky Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum caelestini coloris, quod rubra lamina, a superiori scuti angulo ad inferiorem oblique ducta dividit, in qua quidem superiori et inferiori caelestini coloris areis singuli leopardi naturalibus suis coloribus, arrectis caudis et oribus hiantibus effigiati, instar velocissime currentium ad dextram scuti partem tendere, in rubra autem lamina integra candida columba, volanti similis designata, rostro viridem olivae ramusculum gestare conspiciuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, inter duo cornua bubalina, hinc flavo et coeruleo, illinc autem candido et rubro coloribus discriminata, aliam columbam, expansis alis designatam et consistentem, ac alioquin inferiori similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc rubris et candidis, illinc vero flavis et caeruleis, in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus . . .«

Kihirdettetett Vas, Sopron, Zala és Veszprém vármegyéknek 1624 május 24-ikén Meszlén városában tartott együttes közgyülésén.

Függő pecsétje elveszett.

CCX.

1623 augusztus 9.

II. Ferdinánd Rácz Pálnak nemességet és czimert adományoz.

A czimerkép kék mezőben, zöld alapon, fehér lovon vágtató vörös nadrágos, sárga csizmás, mellvértes (?) vitézt ábrázol, ki felemelt jobbjában pallost tart. A pajzsot arany koronás zárt sisak fedi, a sisakdíszben jobbról arany, balról vörös sasszárny között könyöklő pánczélos karral, mely egyenes meztelen kardot markol.

Csak a czímerkép és a bevezetés nehány sora van meg, melyekben a név kétszer fordul elő. Az oklevél kelte a család egyéb irataiból volt megállapitható.

CCXI.

1624 április 28. Kassa.

Bethlen Gábor erdélyi fejedelem Gerseni Gegus Jánosnak, feleségének Jacubeath Margitnak, gyermekeinek Andrásnak, Jánosnak, Erzsébetnek, Katalinnak és Zsófiának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum purpurei coloris, in cuius campo sive area in cespite viridi graminoso super frondem tiliae virescentis turtur ad modum gementis similis sedere visitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium gemmis unionibusque apprime variegatum, super cuius apicem turtur itidem priori haud dissimilis expansis alis sedere conspicitur, a summitate vero sive cono galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes . . .«

Kihirdettetett Ung vármegyének 1624 május 24-ikén Nagy-Kaposon tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel. A festett czímer sisakdíszében a gerlicze nincs röpülésre készen ábrázolva.

CCXII.

1624 augusztus 24. Gyulafejérvár.

Bethlen Gábor erdélyi fejedelem Teőysi Becchei Györgynek hadi szolgálatai jutalmazásáért nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coerulei coloris, in cuius fundo sive area aquila integra altero stare pede, altero vero erecto cruentatum pugionem fortiter constrictum unguibus tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa regio diademate variis unionibus pretiosisque margaritis splendentibus contexta est apposita, unde vicissim medius homo umbilicotenus prominens, lorica et galea indutus manu alia nudum ensem quasi vibrare cernitur, a summitate porro teniae sive lemnisci diversorum colorum ad utrasque scuti oras descendentes illud decenter occupant . . .«

Kihirdettetett Alsó-Fejér vármegyének 1625 április 14-ikén Enyed városában tartott itélőszékén.

Függő pecsétje elveszett.

Siebmacher, Siebenbürger Adel, 122. l. 60. t.

CCXIII.

1625 január 18. Gyulafejérvár.

Bethlen Gábor erdélyi fejedelem Bélmegyeri Domokos Jánosnak régi nemessége megújítása mellett czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coerulei coloris, in cuius campo sive area miles cataphractus, altera manu acinacem quasi versare, altera sclopetum pistoliae nuncupatum velut explosurus tenere, totusque ac in praelium subito excursurus compositus esse visitur. Scuto incumbit galea militaris contecta regio diademate, variis unionibus pretiosisque margaritis exornato, ex quo vicissim medius homo priori similis armaturae umbilicotenus eminet. A summitate vero teniae sive lemnisci diversorum colorum ad utramque scuti partem defluentes, illud decenter ambiunt et exornant . . .«

Függő pecsétje elveszett.

Siebmacher, Siebenbürger Adel, 149. l. 87. t.

CCXIV.

1625 márczius 15. Fogaras vára.

Bethlen Gábor erdélyi fejedelem Nemeskereki Nemeskereky máskép Hermanszeghy Jánosnak és feleségének Decziei Sárának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive area super quodam cespite virenti turris marmorea extructa, quam fluviolus alluit, palmitesque racemiferi circum circa in latere ambiunt, e ripa fluvioli succrescendo visitur, in cuius turris fastigio corona quaedam est locata, veluti virtutis premium. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium variis gemmis unionibusque exornatum, in cuius summitate columbus expansis alis candidus conspicitur, ramunculum olivae rostro tenens et gestiens. Ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes, utrasque oras seu margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt . . .«

Az oklevél megemlékezik a czímerszerzőnek a törökök ellen a végvárak alatt folyt harczokban szerzett érdemeiről.

Kihirdettetett Szatmár vármegyének 1629 április 2-án Szatmáron tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

Siebmacher, Siebenbürger Adel, 168. l. 106. t.

CCXV.

1625 április 17. Bécs.

II. Ferdinánd Herlsperger Ádámnak és nejének, Ferber Zsófiának és gyermekeiknek Ádámnak és Évának németországi nemességét Magyarországra is kiterjeszti, s nekik czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, linea a sinistro superiori scuti angulo ad dextrum inferiorem oblique ducta superne in flavum, inferne vero in nigrum campos divisum, cuius fundum trijugis viridis monticulus occupat, in eiusque depressiori sinistro iugo integer cervus, cornibus eminentibus conspicuus, naturalique suo colore effigiatus, posterioribus pedibus innixus prosilienti similis, ad dextram scuti partem conversus esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate inter duo cornua bubalina flavo et nigro coloribus, utraque per medium discriminata, alterum cervum e corona mediotenus eminentem et alioquin inferiori similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, utrinque flavis et nigris, in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus . . .«

Kihirdettetett Abauj vármegyének 1625 július 28-ikán Garadnán tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

CCXVI.

1625 október 29. Sopron.

II. Ferdinánd Izaborai Kondakory Ferencznek és gyermekeinek, Györgynek és Erzsébetnek régi nemességüket megújítva czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, fundum eius a dextra scuti parte pratum viride in altum excrescens, a superiori vero scuti parte campus rubeus, intra quem fluvius per obliquum

decurrens . . . . prati parte ad sinistram scuti vulpes naturalis fluvium transilienti instar animadvertitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam, regio diademate stellam corruscantem radiis diffusis proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis sive lemniscis hinc coelestini et aurei, illinc vero rubri et albi colorum in scuti oram defluentibus, illudque decenter adornantibus . . .«

Kihirdettetett Szabolcs vármegyének 1626 január 30-ikán Gyulaházán tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

CCXVII.

1625 november 6. Sopron.

II. Ferdinánd Kasso Péternek, feleségének Reginának, és fiának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius trifida rupe occupante, in cuius depressioribus partibus integer fulvus leo, distentis posterioribus pedibus erecte stare ac cauda bifurcata ad tergum elevata, oreque hianti et lingua exerta effigiatus, anteriorum pedum sinistro ad rapiendum protenso, dextro autem lilium candidum intertenere et gradienti similis, in dextrum scuti latus conversus esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, inter duas alas aquilinas expansas per medium transversum, hinc candido et rubro, illinc vero flavo et caeruleo coloribus discriminatas, alterum leonem alioquin inferiori similem mediotenus proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis et lemniscis hinc caeruleis et aureis, illinc autem argenteis et rubris, in scuti extremitates sese diffundentibus . . .«

A leírásban nincs fölemlítve az a körülmény, hogy a czímerképet jobbról arany félhold, balról hatágu arany csillag kiséri a pajzsfőben.

Kihirdettetett Sáros vármegyének 1626 julius 1-én Eperjesen tartott közgyülésén. Mellékelve a czímerkérő folyamodvány.

Függó pecséttel, a Péchy család levéltárában.

CCXVIII.

1625 november 13. Sopron.

II. Ferdinánd Becze Jánosnak, unokatestvérének Becze Tamásnak, fiainak Tamásnak és Istvánnak, leányának Katalinnak, testvérének Becze Mártonnak és ennek fiainak Istvánnak és Benedeknek nemességet és czímert adományoz.

E czímeradományt Becze János czímerkérő folyamodványa őrizte meg, a fenti napon kelt engedélyezési záradékkal. A folyamodás alján látható czímerrajz kék mezőben ágaskodó, jobbra forduló természetes színű leopárdot ábrázol, mely mellső lábaiban egyenes kardot tart hegyével fölfelé maga előtt. A sisakdísz kiterjesztett szárnyu jobbra néző ezüst koronás sas, csőrében fölfelé álló vörös strucztollat tartva; a takarók szine jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

Eredeti, papíron.

CCXIX.

1625 deczember 2. Sopron.

II. Ferdinánd Rokonaky Péternek régi nemességét megújítva czímert adományoz.

A czímeradományt Rokonaky Péter czimerkérő folyamodványa őrizte meg, a fenti napon kelt engedélyezési záradékkal. A czímerrajz vörös mezőben könyöklő, jobbfelé forduló vértezett kart ábrázol, markában arany markolatu egyenes kardot tartva, melynek hegyére turbános, szakállos török fej van tűzve. A sisakdíszben a pajzs alak ismétlődik; a takarók szine jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

Eredeti, papíron. A gyűjteményben megvan Sáros vármegye közönségének 1628 május 10-ikén Eperjesen kelt bizonyságlevele a czímerlevélnek az 1628 ápril 19-iki itélőszéken történt kihirdetéséről.

CCXX.

1626 márczius 14. Bécs.

II. Ferdinánd Ujhelyi Mihálynak és Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum rubri coloris, cuius fundum viridis occupat campus . . . coloris leo posterioribus pedibus dispositis, cauda bifurcata sursum elevata . . . . lingua exerta, anteriorum vero pedum laevo ad rapiendum protenso, dextro vero frameam capillotenus . . . dextrum scuti latus conversus cernere . . . tur. [Scuto incum]bentem galeam militarem apertam regio diademate . . . rum leonem pubetenus emergentem priori per omnia similem . . . ornatam. A summitate . . . laciniis seu lemniscis hinc flavi et coelestini, illinc vero albi . . . colorum in scuti óram defluentibus, illudque decenter exornantibus . . .«

Kihirdettetett Veszprém vármegyének 1717 márczius 18-ikán Pápán tartott közgyűlésén.

Zala vármegye 1808 november 20-iki hiteles másolatának egyszerű másolata. Czímerkép nélkűl.

CCXXI.

1626 április 13. Bécs.

II. Ferdinánd Nagygyörgyi Jánosnak és feleségének Lekenyey Annának, testvéreinek id. Nagygyörgyi Péternek s ennek nejének Domoky Annának, ifj. Nagygyörgyi Péternek és nejének Fejér Katalinnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum eius nido interoccupante, in quo albus pellicanus alis expansis, rostro suum pectus vellicare et tres pullos suos cruore effuso pascere ac ad dextram scuti partem [se con]vertere conspicitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate, medium leonem naturali suo colore tinctum, ore hianti, lingua rubicunda exerta, cauda erecta, dextroque pede ensem evaginatum fortiter intra volam compre[hensum] sursum ad ictum elevatum, sinistro vero pede raptui inhiantem, inque dextram partem conversum proferente ornatum. A summitate vero seu cono galeae laciniis sive lemniscis, hinc coelestini et aurei, illinc vero rubri et albi coloribus in scuti oram defluentibus . . .«

Kihirdettetett Gömör vármegyének 1626 augusztus 31-én Gömörben tartott gyűlésén.

Függő pecséttel, a czímerkép helye üres, a Dancs család levéltárában.

CCXXII.

1626 április 15. Bécs.

II. Ferdinánd Danch (Dancz) Jánosnak, gyermekeinek Gergelynek, Imrének, Annának és Erzsébetnek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius fluvio occupante, in quo grus naturali suo colore effigiatus stare, ac rostro pisciculum tenere inque dextrum scuti latus conversus esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, candidum monocerotem, protensis anterioribus pedibus, inque ad dextrum scuti latus conversum mediotenus eminentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis et lemniscis hinc caeruleis et flavis, illinc vero albis et rubris, in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus . . .«

Kihirdettetett Komárom vármegyének 1626 junius 15-én Komáromban tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a Ghyczy család levéltárában.

CCXXIII.

1626 május 13. Bécs.

II. Ferdinánd Szentbenedeki Mártonnak és testvérének Györgynek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coerulei coloris, in quo supra spinas et tribulos leo naturalis cauda duplici, ore hianti, anteriori dextro alam albo et rubro colore distinctam, duabusque stellis conspicuam, sinistro vero anchoram tenens, in dextram scuti partem conversus visitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate, alterumque leonem inferiori per omnia similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis et lemniscis hinc et illinc flavis, coeruleis, albis et rubris in scuti extremitatem sese diffundentibus . . .«

A takarók színe jobbról ezüst-vörös, balról arany-kék.

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1627 május 10-én Somorján tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a gróf Forgách család levéltárában.

Siebmacher, 627. l. 441. t.

CCXXIV.

1626 július 1. Bécs.

II. Ferdinánd Kis Gergelynek, testvérének Mátyásnak és fiának Andrásnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius trijugi flavo monticulo occupante, in cuius eminentiori iugo brachium humanum rubra tunica indutum locatum esse, inque vola nudum acinacem, cuius cuspidi absectum caput turcicum cydari tectum infixum est, capulotenus compressum fortiter tenere visitur, ac hinc aurea stella, illinc vero hemispherio lunae rutilantibus. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate aliud brachium humanum inferiori simile proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc candidis et rubris illinc coeruleis et flavis in scuti extremitates sese passim diffundentibus . . .«

Kihirdettetett Zólyom vármegyének 1626 augusztus 31-én Beszterczebányán tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a Péchy család levéltárában.

CCXXV.

1626 deczember 21. Bécs.

Komárom vármegye közönsége 1826 ápril 18-án Rév-Komáromban kelt oklevelével bizonyságot tesz Kaszás Istvánnak és fiainak Istvánnak, Jánosnak és Sándornak, testvérének Sándornak és ennek fiának Zsigmondnak nemességéről, melyet azok Komárom vármegyének 1717 augusztus 9-én néhai Kaszás Jakab fia Gergely fia Mihály részére kiadott nemesi bizonyítványának és II. Ferdinánd királynak 1626 deczember 21-én Bécsben Kaszás Jakab részére kiadott és Sopron vármegyében 1627 június 22-én kihirdetett czímereslevelének bemutatásával igazoltak. Együttal

a vármegye bizonyítja azt is, hogy kérelmezők nemessége úgy az 1725-iki, mint az 1733-iki nemesi vizsgálatok jegyzőkönyveiből is kétségtelenül igazolható.

Eredeti.

CCXXVI.

1627 július 1. Bécs.

II. Ferdinánd Koros Bálintnak és leányainak Dorottyának és Borbálának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius fluvio navigabili occupante, e quo lupus naturali suo colore effigiatus mediotenus eminere, ore hianti et lingua rubicunda exerta ac cauda sursum elevata, anteriorum pedum dextro gladium nudum capulotenus compressum vibrare, sinistro autem caput turcicum sanguine madens compressisse ac in dextrum scuti latus conversus esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate alterum gladium nudum eminentem, cui caput turcicum cydari tectum, ac sanguine per gladium defluente, infixum esse conspicitur, proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis et lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris, in scuti extremitates sese diffundentibus . . .«

Kihirdettetett Abauj vármegyének 1628 február 8-án Gönczött tartott itélőszékén.

Függő pecsét nélkűl, a Dancs család levéltárában.
Siebmacher, Supplementband, 80. l. 54. t.

CCXXVII.

1627 szeptember 17. Bécs.

II. Ferdinánd Planckenauer Tóbiásnak, feleségének Anna Máriának, gyermekeinek Tóbiásnak, Annának, Katalinnak és Erzsébetnek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum in tres areas seu partes divisum, intermedia portione flavi coloris a media superna scuti parte, lineis oblique in scuti latera sese demittentibus, trigoni forma effigiante, quae perpendicularibus lineis distincta ac nodis seu clavis impactis sepimentum ex asseribus repraesentare videtur, cuius fundum saltus seu nemus occupat, utrinque in scuti angulis arboribus enatis, in eoque virenti aprico fundo naturalis equus fusci seu atri coloris ore ramum viridem correptum, juba sparsa et volitante, caudaque sursum intorta concitato cursu in dextrum

scuti latus ferri conspicitur, duabus residuis in superna scuti regione utrinque pariter trigoni formam constituentibus rubri coloris portionibus, singula alba lilia efflorescentia sita sunt. Scuto incumbentem galeam militarem clatratam seu apertam, regio diademate medium fuscum equum ex diademate prosilienti similem, ramum ore gestantem, jubaque sparsa proferente ornatum. Ad latera vero equi prosilientis ex eodem diademate singula ala aquilina enata, dextra quidem rubri duabus albis laminis in medio oblique ductis discriminata, sinistra vero nigri coloris pariformiter laminis flavi seu aurei coloris oblique ductis variegata conspicitur. A summitate vero sive cono galeae lacinsii et lemniscis, hinc nigris et aureis, illinc autem rubris et candidis seu argenteis in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1629 január 8-án Somorján tartott közgyűlésén.

Pozsony városának 1676 október 7-én kelt hiteles átiratában, mely egyúttal Planckenauer Tóbiásnak Gaitzkoffler Zachariás palotagróftól 1601 június 1-én Augsburgban nyert czímerlevelének átiratát is magában foglalja. Ez utóbbit lásd a külföldi czímerlevelek között.

CCXXVIII.

1627 szeptember 11. Bécs.

II. Ferdinánd Váczi Mihálynak és fiainak Györgynek és Mihálynak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum caelestini coloris, fundum illius trijugi viridi oconticulo (sic) occupante, in cuius eminentiori intermedio aurea corona locata esse, e qua brachium humanum rubra manica indutum recte eminere ac tres spicas flavescentes, sive maturitate confectas tenere cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, alterum brachium humanum inferiori per omnia conforme eminens proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laci-

niis et lemniscis, hinc flavis et caeruleis, illinc autem rubris et candidis in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus . . .«

Az oklevélbe a név egész ügyesen van beléhamisítva.

Kihirdettetett Abauj vármegyének 1627 deczember 14-ikén Gönczön tartott itélőszékén.

Függő pecsétje elveszett.

CCXXIX.

1627 szeptember 19. Bécs.

II. Ferdinánd Eperjesi Mártonnak, feleségének Grintler Borbálának és fiuknak Andrásnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, in cuius fundo viridis campus visitur, penes quem fluvius currens, ex quo rupes prodire, ac ex cacumine eius aqua in fluvium defluere, inque summo eius vertice pegasus salienti similis stare, dextramque scuti partem versus tendere cernitur Scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate medium griphum tenentem anteriori pede caduceum Mercurii proferente ornatam. A summitate vero galeae laciniis seu lemniscis, dextris azureis ac aureis, sinistris purpureis et argenteis, in scuti oras fluitantibus illudque decenter exornantibus . . .«

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1630 ápril 8-án Somorján tartott közgyűlésén.

A pozsonyi káptalannak 1755 ápril 15-ikén kelt hiteles átiratában. Czímerkép nélkűl.

CCXXX.

1627 deczember 26. Prága.

II. Ferdinánd Madarász Istvánnak, feleségének Tóth Erzsébetnek, gyermekeinek Jánosnak, Mihálynak, Katalinnak és Annának, sógornőjének Tóth Annának férjezett Foris Mártonnénak, ennek férjének Foris Mártonnak és fiuknak Foris Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

A czímeradományt Madarász István czímerkérő folyamodványa őrizte meg, a fenti napon kelt engedélyezési záradékkal. A czímerrajz kék pajzsban zöld alapon természetes fészekben álló, fehér színű, kiterjesztett szárnyú pelikánt ábrázol, mely melle vérével a fészekben lévő három fiát táplálja. A sisakdíszben a pajzsbeli alak ismétlődik; a takarók színe jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

Eredeti, papíron.
Siebmacher, 386. l. 289. l.

CCXXXI.

1628 július 12. Gyulafejérvár.

Bethlen Gábor erdélyi fejedelem Borosjenői Tholdi Farkasnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum viridis coloris, in cuius campo sive area brachium dextrum digitis compressis acinacem turcico capiti innixum manu tenere ac sursum vibrare conspicitur. Scuto incumbentem galeam militarem contegit diadema regium variis unionibus pretiosissimisque margaritis exornatum. A summitate vero teniae sive lemnisci hinc inde ad utrasque scuti oras pulcherrime defluentes illudque decenter ambiunt et exornant...«

Kihirdettetett Gyulafejérvárott 1629 ápril 20-án tartott közgyűlésen.

Egyszerű XIX. századi másolat, a czímerkép rajza nélkűl. Az oklevél eredetije Debreczen város levéltárában.

Siebmacher, Siebenbürger Adel, 241. l. 175. t.

CCXXXII.

1628 augusztus 10. Bécs.

II. Ferdinánd Karomi Bornemisza Istvánnak, a pozsonyi királyi posta praefectusának, feleségének Sonnleitner Reginának, nagybátyjának Bornemisza Mihálynak és ez utóbbi hasonnevű fiának nemességét megerősiti, az I. Ferdinándtól 1564 február 25-én nyert czímeres levelet átírja, és az ez alkalommal adományozott czímert megerősítve, azt kibővíti és részben megváltoztatja.

»Scutum videlicet militare erectum, linea per medium transversum ducta, superne in rubrum, inferne vero in caeruleum campos divisum, in qua quidem inferiori scuti area manet ipsum nigrum caput bovinum cum sturione (uti iam praemissum est). In superiori autem campo integra nigra aquila distentis pedibus ac alis expansis, capiteque corona aurea redimito effigiata esse conspicitur. Scuto incumbit galea militaris craticulata sive aperta, solidae nobilitatis decus, quam diadema regium exornat, ex quo vir cataphractus umbilicotenus eminere, ac manu dextra nudam frameam vibrare, sinistra vero abscissam vitim pampinis et botris turgentem ostentare, et capite serto ex spicis contexto, tecto atque exornato, de colloque illius cornu veredario dependente, intuenti obversus esse cernitur. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc nigris et flavis, illinc vero caeruleis et itidem flavis in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus . . .«

Czímerszerző érdemeiről és élete folyásáról az oklevél így emlékezik meg:

». . . qui inde ab adolescentia sua, honestae vitae rationem complexus, prioribus quidem aetatis suae annis, sub ductu et auspiciis comitis quondam Georgii Basta in expeditione Transylvanica, fidelem augustissimae domui nostrae Austriacae operam impendisse et posteaquam in proxime elapsis annis princeps Transylvaniae Gabriel Bethlen per seditiosos et novarum rerum

cupidos homines, contra publicum regni statum, altamque tranquillitatem ex Transylvania excitus, Posonio quoque potiretur, ipse Stephanus Bornemisza memor fidelitatis nobis debitae, maluit ibidem sua quaeque relinquere, quam eisdem adhaerere, qui fidelitatem nostram merito secutus, durante tunc adhuc undique vel in circumiacentibus provinciis intestina funesta seditione, pro castrensium nostrorum necessitate, ad officium magistri Postarum Castrensium primum per nos promotus, ac postmodum, sopitis tumultibus, officium mox magistri Postarum nostrorum Posoniensium, ex benigna nostra concessione consecutus, in eo in diversis negotiis et commissionibus eidem per nos delegatis, fidelem, diligentem operam navasse dignoscatur . . .«

Könyvalakban, függő pecsétje elveszett. A könyv 1*b*. lapján a család 1564-iki czímere, továbbá Bornemisza István feleségének Sonleittner Reginának czímere, a 2*a*. lapon a családnak új, változtatott czímere látható. E czímereslevélnek megvan egykorú hivatalos kanczelláriai másolata is.

Siebmacher, Supplementband, 26. l. 17. t. VIII. Az ott közölt czímerrajz több tekintetben eltér az eredetitől. V. ö. LXXIX. sz.

CCXXXIII.

1629 június 22. Gyulafejérvár.

Bethlen Gábor erdélyi fejedelem Gelenczei Biroga István és Miklós, István fia Mihály, és Miklós fiai Ferencz, János, Lőrincz és Péter lófő-székelyeknek Erczei Tholdalaghi Mihály kértére nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare rubri coloris, in cuius campo sive area brachium humanum humeros infra resectum et cubito inflexum, coeruleo interius amictu, superne lorica tectum, clavam centurionalem, apprime politam erectim tenere visitur, quo certorum peditum pixidariorum Siculorum nostrorum ductor Nicolaus Biroga iam ab aliquot annis laudabiliter exstitisse ac in praesentiarum etiam eodem munere fungi declaratur. Super scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium gemmis et unionibus varie decoratum, cuius medio brachium humanum priori aequipollens, cubito inniti et clavam tenere conspicitur. Ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes, utrasque oras seu margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant . . .«

Kihirdettetett a Sepsi, Kézdi és Orbay székeknek 1630 junius 12-ikén Maksán tartott gyűlésén.

Függő pecséttel.

CCXXXIV.

1629 július 13. Gyulafejérvár.

Bethlen Gábor fejedelem az erdélyi reformatus papoknak és utódaiknak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, in cuius campo sive area leo dimidius e nubibus tumultuentibus emergens, imo sinistro altari removens biblia, altari dextro pedibus anterioribus angelus descendens, acinacem, cui ad latus sinistrum haec verba aurea scripta leguntur: Arte et Marte, dimicandum praebere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem

contegit diadema regium variis unionibus praetiosissimisque margaritis exornatum, a summitate vero galeae teniae sive lemnisci hinc-inde ad utramque scuti oram pulcherrime defluentes . . .«

Kihirdettetett Közép-Szolnok vármegyének 1629 augusztus 30-án Ákosban, Kraszna vármegyének1629 augusztus 27-én, Bihar vármegyének 1629 november 20-án és Alsó-Fejér vármegyének 1630 márczius 25-én tartott közgyülésén.

I. Rákóczy Györgynek 1642 május 10-én Gyulafejérvárott kelt átiratának egyszerű XIX. századi másolata Vörös Antal gyűjteményében, 545. szám alatt; megvan Zaránd vármegyének 1793 október 10-én Körösbányán kelt hiteles átiratában is a törzsgyűjteményben.

CCXXXV.

1629 augusztus 5. Bécs.

II. Ferdinánd Praosy Andrásnak és testvéreinek Mihálynak, Évának, Ezsébetnek és Máriának régi nemességét megerősítve nekik czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum, caelestini coloris, in quo, singulos flavos caudices, obtruncatis surculis sive ramis, a superioribus.... inferiores decusatim et in formam crucis ductos, conspicuos, quos laureum sertum circumdare conspiciuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, inter medias flammas phoenicem naturali suo colore effigiatam, alis expansis et ore hiante [linguaque rubi]cunda exerta, inque dextram scuti partem conversam, eminentem, proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc nigris et flavis sive aureis, illinc vero rubris et candidis sive argenteis in scuti extremitates sese diffundentibus . . .«

Az oklevél szövege megemlíti, hogy a czímerszerzőnek régi nemességéről okiratos bizonyítékai voltak, de azok elvesztek.

Kihirdettetett Sáros vármegyének 1630 junius 5-én Eperjesen tartott közgyülésén.

Függő pecséttel.

CCXXXVI.

1629 november 26. Bécs.

II. Ferdinánd Széchényi Györgynek, a szabad művészetek és a philosophia doktorának, anyjának Baan Sárának és testvérének Széchényi Lőrincznek czimeres nemeslevelet adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius praealta rupe interoccupante, in cuius vertice integra candida columba alis expansis naturaliter effigiata utrisque pedibus insistere rostroque coronam sive sertum laureum premens gestare, inque dextrum scuti latus tendere cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate alteram columbam corona insistentem sinistro pede, dextro vero viridem lauri ramum gestantem, alioquin inferiori similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc et illinc candidis et rubris in scuti extremitates sese passim diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus . . .«

Kihirdettetett Heves vármegyének 1630 július 3-án Füleken tartott itélőszékén.

Függő pecséttel, a gróf Széchényi család levéltárában.

Siebmacher, 619. l. 436. t. II. a); az ott közölt czímer az eredetitől eltér.

CCXXXVII.

1630 január 5. Bécs.

II. Ferdinánd Treher András pozsonyi esküdtnek, feleségének Katalinnak, unokatestvéreinek Treher Jánosnak, Györgynek, Farkasnak, Mátyásnak és Andrásnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum linea sursum ducta in duos campos, hinc flavum illinc coeruleum divisum, in dextra scuti parte flava brachium humanum rubra tunica indutum, manubriotenus fasciculum literarum intertenere, in sinistra vero parte coerulea canis albus, ore hianti, lingua rubea exerta, in collo millum gestare, cauda ad tergum elevata posterioribus utrisque

pedibus in trijugi monticulo viridi erecte stare, anterioribus autem utrisque pedibus ad rapiendum protensis, ad dextram scuti partem

conversus esse visitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam seu craticulatam, regio diademate, inter duo cornua copiae hinc candido et rubro, illinc vero coeruleo et flavo coloribus variegata, canem itidem album, inferiori per omnia similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc vero candidis et rubris, in scuti extremitates sese passim diffundentibus . . .«

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1636 május 19-én Somorján tartott itélőszékén.

Függő pecséttel, a báró Jeszenák család levéltárában. Ugyanott megvan a fenti kelettel jóváhagyott czímerkérő folyamodvány.

CCXXXVIII.

1630 január 7. Bécs.

II. Ferdinánd király Szentgyörgyvölgyi Bakács Farkasnak a keszthelyi vár kapitányának és a király kamarásának, valamint utódainak bárói rangot adományoz.

Az oklevél szövege hivatkozik Bakács Farkas apjának, Bakács Sandrinnak a török és Bethlen Gábor ellen folytatott küzdelmekben szerzett érdemeire, melyekért a király neki már 1625 október 7-én Bécsujhelyt kelt oklevelével báróságot adományozott, továbbá kiemeli magának Farkasnak úgy a császári udvarban mint a harcztéren, a Bethlen csapatai ellen és a Zrinyi György horvát-dalmát-szlavon bán seregében szerzett érdemeit. A rangemelés nem volt czímeradományozással egybekötve.

Függő pecséttel, a Tallián család levéltárában.

CCXXXIX.

1630 február 14. Bécs.

II. Ferdinánd Kisgéseni Gegus Jánosnak, feleségének Varjassy Zsuzsannának és gyermekeiknek Andrásnak, Istvánnak, Katalinnak és Zsófiának nemességét megújítva czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum campo viridi interoccupante, in quo turtur stans in fronde virentis olivae insertus esse visitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam sive craticulatam, regio diademate turturem priori per omnia similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis sive lemniscis hinc flavis et coeruleis, illinc vero candidis et rubris in scuti extremitates sese diffundentibus, idque decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Abauj vármegyének 1630 márczius 22-én Garadnán tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a czímerkép helye üresen.
Siebmacher, Supplementband, 132. l. 95. t.

CCXL.

1630 április 10. Bécs.

Borsod vármegye 1631 június 21-én Aszalón kelt oklevelével bizonyságot tesz a felől, hogy II. Ferdinándnak 1630 április 10-én Bécsben Pap Mátyás részére kiadott czímeres levele a vármegyének 1631 február 12-én Sajószentpéteren tartott közgyűlésén kihirdettetett és hogy Pap Mátyás, felesége Anna, testvérei Pál, István, Balázs és Bertalan a vármegye nemeseinek jegyzékébe fölvétettek.

Rányomott pecséttel.

CCXLI.

1630 május 8. Pozsony.

II. Ferdinánd Kellio Pálnak, Nádasdy Pál gróf kamarásának és titkárának, és általa anyjának Tholdi Erzsébetnek, nővérének Borbálának, nagynénjének Kandorai Annának s rokonainak Zabradi Mihálynak és Sipos Andrásnak, nemességet és czímert adományoz.

A czímeradományt Kellio Pál czímerkérő folyamodványa őrizte meg, mely a fenti napon kelt engedélyezési záradékkal van ellátva. A czímerrajz kék mezőben zöld alapon emelkedő természetes színű kőszikla tetején két egymást keresztező zöld pálmaág között arany koronát, rajta arany keresztet ábrázol; a kősziklát jobbról arany leopárd, balról kétfarku arany oroszlán kiséri, ágaskodó helyzetben, mellső lábaikkal a kősziklát érintve.

Eredeti, papiron.
Siebmacher, 299. l. 224. t.

»Scutum videlicet militare erectum rubri coloris, fundum villius iridi campo occupante, in quo integra nigra caprea, utrisque posterioribus pedibus insistere ac tota corporis mole erecta et cornibus reclinantibus effigiata, prosilienti similis ad dextram scuti partem conversa esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, mediam capream inferiori similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc caeruleis et candidis, illinc vero flavis et rubris in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Abauj vármegyének 1632 február 6-án Gönczön tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CCXLVI.

1630 július 10. Regensburg.

Szabolcs vármegye közönsége 1794 február 24-én Nagy-Kállóban kelt oklevelével Szabolcs vármegyének 1778 január 19-én Nagy-Túrban Szentpétery János és társai részére kiadott nemesi bizonyítványa alapján bizonyságot tesz Szentpétery Zsigmondnak és fiainak Zsigmondnak, Isvánnak, Józsefnek és Péternek nemességéről, melyet azok e bizonyság tanusága szerint II. Ferdinándnak 1630 július 10-én Regensburgban Szentpétery János és testvérei János és András részére kiadott és Zemplén vármegyének 1648 november 23-án Zemplénben tartott közgyűlésén kihirdetett czímerlevelével nyerték.

Papirfölzetű pecséttel.

CCXLVII.

1631 január 24. Bécs.

II. Ferdinánd Kromholtz Jónásnak, fivéreinek Sámuelnek és Dánielnek és nővérének Zsófiának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo occupante, in quo integer fulvus leo, divaricatis

posterioribus pedibus erecte stare, ac cauda ad tergum reflexa et ore hianti linguaque exerta effigiatus, anteriorum pedum sinistro binas sagittas fuscinatas, cuspidibus sursum versas tenere, dextro vero nudam frameam vibrare et gradienti similis ad dextram scuti partem conversus esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, integrum pelicanum constructo nido, utrisque pedibus insistentem et alis expansis efformatum, rostro pectus suum vellicantem, ternosque pullos suos cruore pascentem eminentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc vero candidis et rubris, in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsam decenter exornantibus . . .«

Kihirdettetett Trencsén vármegyének 1631 ápril 8-án Trencsénben tartott közgyűlésén és Nyitra vármegyének 1631 október 21-én Nyitrán tartott pecsételő székén.

Függő pecséttel.

CCXLVIII.

1631 április 28. Várad.

I. Rákóczy György Simaszigeti Tóth Gergelynek és Mihálynak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive area diadema regium est positum, ex quo dimidius lupus naturali suo colore depictus umbilicotenus surgere, dextroque pede gladium evaginatum tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium gemmis unionibusque de[center] exornatum. Ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes, utrasque oras seu margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant . . .«

Függő pecséttel, a czímerkép helye üres.

CCXLIX.

1631 április 29. Bécs.

II. Ferdinánd Jeszenszky Miklósnak, Menyhértnek és Lőrincznek, nagybátyjuknak Dánielnek és unokatestvérüknek Jánosnak régi nemességét megújítva, nekik czímert adományoz.

»Scutum . . . . militare erectum fulvi coloris, fundum illius viridi monticulo occupante, ex cuius cacumine procera et frondosa

fraxinus excrevisse, penes eamque integer niger ursus substitisse, quem a sinistro scuti latere duae cataphractae manus e nebula eminentes et nudum gladium capulotenus in volis continentes in tergo sauciasse visuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate alterum ursum inferiori non absimilem et anterioribus pedibus ramum fraxini virescentem gestantem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc aurei et coelestini, illinc vero rubri et albi colorum in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque venuste exornantibus . . .«

XIX. századi kivonat. Az eredeti néhai özv. Riedl Ignáczné szül. Jeszenszky Paula örökösei birtokában Felsőbányán.

Siebmacher, 272. l. 206. t.

CCL.

1631 május 18. Laxenburg.

II. Ferdinánd Szalai Barkóczy Lászlónak bárói rangot adományoz és régi családi czímerét kibővíti.

»Scutum nempe militare erectum, linea per medium in formam crucis ducta, quadripartite divisum; in cuius superiori dextra et inferiori sinistra nigri coloris scuti areis, singuli rubri leones, aureis coronis redimiti et distentis posterioribus pedibus effigiati, erecte stare ac anterioribus pedibus singulas rubras hastas, flavis bifidis fluitantibus vexillis conspicuas (in quibus singula poma aurea cum annexis duplicatis crucibus decora conspiciuntur) per medium compressisse, sibique e regione oppositi esse cernuntur. In superiori vero sinistra et inferiori dextra coelestini coloris scuti partibus acuminatim sese attingentibus, singulae aureae coronae locatae esse, ex quibus singulae angelicae alatae et coronis redimitae effigies capitibustenus eminere visuntur.

Scuto incumbunt duae galeae sive cassides clatratae seu apertae, vetustae et syncerae nobilitatis decora, regiis coronis ornatae, ex quarum una, dextra scilicet, inferioribus per omnia similis effigies angelica eminet, in altera vero, integer ruber leo, inferioribus itidem per omnia similis et pariformiter hastam bifido vexillo conspicuam tenens insistit. A cono vero sive summitate galearum laciniis seu lemniscis utrinque flavi, nigri, candidique et coerulei colorum, in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus . . .«

Az oklevél a báróságot szerző érdemeiről a következőkép emlékezik meg: ». . . te intelligamus et alioquin ex celebri et vetusta nobilium familia ortum, cuius nempe progenitores quoque domi et militiae, pro occassionum exigentia, fidelem sacro regni nostri Hungariae diademati, et patriae ipsorum, ac etiam augustissimae et inclytae domui nostrae Austriacae, operam impendisse perhibentur, quorum laudabilibus vestigiis tu quoque insistendo, vel in proxima expeditione bellica, sub ductu et auspiciis fidelis nostri spectabilis ac magnifici comitis Nicolai Ezterhasy de Galantha, regni nostri Hungariae palatini etc. in partibus superioribus quingentorum militum campestrium levis armaturae capitaneatus officio functus, tam in praesidio nostro Kalloviensi, quam etiam coeteris locis, iuxta occasionis exigentiam fidelem et strenuam nobis exhibueris operam.«

Kihirdettetett Ung vármegyének 1631 július 14-én Őrött tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a gróf Barkóczy család levéltárában.

CCLI.

1631 június 3. Bécs.

II. Ferdinánd Vajda Mártonnak, testvéreinek Vajda Istvánnak és Mikó Györgynek, utóbbi feleségének Kósa Annának, gyermeküknek Erzsébetnek és testvérének Mikó Istvánnak, továbbá Vajda István fiainak Imrének, Móricznak és Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, trijugi viridi monticulo in fundo stratum, in quo integer fulvus gryphus, naturali suo colore effigiatus, ore patulo, lingua exerta, distentis posterioribus pedibus insistens, erecte stare, pedum anteriorum dextro strictum gladium, sinistro vero tres sagittas fortiter tenere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, medium fulvum gryphum priori per omnia similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavi et coelestini, illinc vero rubri et albi colorum in scuti extremitates sese placide diffundentibus . . .«

Kihirdettetett Abauj vármegyének 1631 deczember 12-én Gönczön tartott itélőszékén.

Alsófejér vármegyének 1832 márczius 28-án kelt hiteles másolatában. Czímerkép nélkül.

CCLII.

1631 augusztus 23. Bécs.

II. Ferdinánd Boyta Györgynek, feleségének Mező Annának, leányuknak Erzsébetnek és anyai unokatestvérének Pataky Péternek régi nemességét megújítva czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi monticulo occupante, in quo integer aureus gryphus distentis posterioribus pedibus, et tota corporis mole arrecta, erecte stare, ac cauda inter pedes deflexa, alisque expansis et ore hianti, linguaque exerta effigiatus, sinistro anteriori pede botrum uvae ostentare, dextro vero nudum gladium vibrare et gradienti similis in dextram scuti partem tendere cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, alterum gryphum mediotenus eminentem et alioquin inferiori similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis utrinque rubris et candidis, in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus . . .«

A Pataky név későbbi kézzel van beírva.

Kihirdettetett Zemplén vármegyének 1639 márczius 20-ikán Zemplénben tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

CCLIII.

1632 július 18. Bécs.

II. Ferdinánd Bencse Györgynek, testvéreinek Máténak és Tamásnak, továbbá Anthal Péternek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo occupante, in quo integer fulvus gryphus divaricatis posterioribus pedibus erecte stare ac cauda intra pedes reflexa, alisque expansis, et ore hianti ac lingua rubicunda exerta effigiatus, anteriorum pedum sinistro ad rapiendum protenso, dextro vero tres sagittas fuscinatas, cuspidibusque sursum

versas tenere, inque dextram scuti partem conversus esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, tres strutionis cristas viridi, rubro et coeruleo coloribus depictas, eminentes proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis utrinque candidis et rubris, in scuti extremitates sese diffundentibus, scutum que ipsum decenter exornantibus . . .«

Kihirdettetett Borsod vármegyének 1632 november 25-ikén tartott közgyűlésén.

Egyszerű XIX. századi másolat, a czímerkép színes másával. Az oklevél eredetije Pest-Pilis-Solt-Kiskún vármegye levéltárában.

CCLIV.

1632 október 31. Bécs.

II. Ferdinánd Rosty (Hrosti) Jánosnak, testvéreinek Péternek és Mihálynak és anyjuknak Katalinnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius trijugi viridi monticulo occupante, in cuius depressioribus partibus integer monoceros seu unicornis candido colore designatus, posterioribus pedibus insistere, ac cauda ad tergum reflexa, et ore hianti linguaque rubicunda exerta effigiatus, anterioribus vero pedibus sursum protensis et salienti similis, ad dextram scuti partem conversus esse cernitur. In superioribus porro scuti angulis hinc hemisphaerium lunae, illinc vero aurea stella rutilantibus. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, alterum monocerotem, inferiori per omnia similem, mediotenus eminentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc nigris et aureis, illinc vero rubris et argenteis in scuti extremitates sese diffundentibus . . .«

Kihirdettetett Vas vármegyének Szombathelyen 1633 május 30-án tartott közgyűlésén.

Siebmacher, 549. l. 393. t. (hol czímerszerzőül Miklós említtetik.)

CCLV.

1632.

II. Ferdinánd Feöldváry Jánosnak, testvérének Pálnak és nővérének Katalinnak nemességet és czímert adományoz.

Az oklevél nedvesség által meg van rongálva, és annyira elrongyolódott, hogy szövege majdnem olvashatatlan. A czímerrajz egyenes pajzs vörös mezejében zöld alapon álló jobbra forduló vértezett vitézt ábrázol, sárga csizmákkal, fején ellenzős, nyitott sisak, balját csipőjére támasztva, jobbjában kivont kardot tartva, kisérve a pajzsfőben jobbról hatágú arany csillag, balról arany félhold által. A sisakdíszben kinövő természetes színű szarvas. Takarók színe mindkét oldalról arany-kék.

Kihirdettetett 1633 február 14-e után Zemplén vármegyében.

Töredezett függő pecséttel.

CCLVI.

1633 április 6. Bécs.

II. Ferdinánd király Tholnay máskép Eötves Mihálynak, feleségének Pesthy Piroskának, leányainak Judithnak és Zsuzsannának, nővérének Tolnay Annának és rokonának Kerekes Mártonnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, in quo scyphus deauratus sursum erectus esse visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate virum militarem iuvenili forma conspicuum, rubra tunica amictum ac caeruleo cinctum cingulo, manuum sinistra lumbis iniecta, dextra vero strictum acinacem vibrando, mediotenus emergentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc albis et rubris, illinc autem caeruleis et flavis, in scuti extremitates sese passim diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Komárom vármegyének 1636 szeptember 1-én tartott közgyűlésén.

Egyszerű XIX. századi másolat, a czímerkép színes másával. Az oklevél eredetije Debreczen város levéltárában.

Siebmacher, 666. l. 462. t.

CCLVII.

1633 június 22. Bécs.

II. Ferdinánd Patkós máskép Hueber Jánosnak, feleségének Évának, gyermekeinek Izsáknak, Máriának, Zsófiának és Sabinának nemességüket megújítva czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coerulei coloris, cuius fundum trifida rupes interoccupat, in cuius depressioribus partibus integer fulvus leo divaricatis posterioribus pedibus erecte stare, ore hianti, lingua rubicunda exerta, caudaque bifurcata sursum elevata, anteriorum pedum sinistro ad rapiendum protenso, dextro vero strictum acinacem vibrare, dextrorsumque conversus esse visitur, per medium porro scuti locata lamina rubra, ternas soleas ferreas ordine locatas referente. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, inter duas expansas, hinc quidem rubro et candido, illinc autem flavo et nigro coloribus per medium distinctas alas aquilinas, alterum mediotenus eminentem leonem, inferiori alioquin per omnia similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et nigris, illinc autem albis et rubris, in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus . . .«

Függő pecsétje elveszett.

CCLVIII.

1633 deczember 12. Bécs.

II. Ferdinánd Koller (Coller) János Kristófnak, feleségének Artner Borbálának, fiának János Ernhardnak és leányának Mária Borbálának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare declive linea in forma crucis ducta quadripartite divisum, in cuius dextra inferiori albi coloris scuti area ternae rubrae rosae in trigoni speciem locatae effloruisse, ex opposito vero in sinistro scilicet inferiori rubro scuti campo duae caeruleae laminae oblique locatae esse, in superiori porro dextra cerulea scuti parte integer niger equus, prosilienti similis et ad sinistram scuti partem ad oppositum sibi e regione in rubro campo fulvum leonem erecte stantem, conversus esse cernuntur. Scuti sinistro angulo incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, inter duo cornua bubalina hinc albo et rubro, illinc vero flavo et ceruleo coloribus, per medium transversum discriminata et utrinque singulis ternis struthionum plumis diversi coloris decora, integrum nigrum equum inferiori similem, ac in dextram scuti partem prosilientem profente ornatam. A summitate vero sive cono galeae cortina hinc quidem cerulaei, illinc vero rubri coloris conspicua

et ab intus flavido alboque panno suffulta in scuti oram dependente, scutumque ipsum decenter exornante...«

Kihirdettetett Sopron vármegyének 1635 október 8-án Ujkéren tartott közgyűlésén.

Bobok Mihálynak, a m. k. udv. kanczellária expeditorának 1733 július 8-án Bécsben kiadott hiteles másolatában, czímerkép nélkül, a Bartal család levéltárában.

CCLIX

1634 május 8. Bécs.

II. Ferdinánd Vicenzi Miklós századosnak és atyai unokatestvérének Vicenzi Vinczének régi nemességét megújítva czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, linea per transversum ducta, superne in coeruleum, inferne vero in nigrum duos aequales campos divisum. In qua quidem inferiori nigra scuti area caput leoninum, regia corona insignitum, positum esse; in superiori autem coeruleo scuti campo, super trijugem viridem monticulum, fundum illius occupantem, dextrum brachium humanum rubra manica indutum locatum esse, ac in vola ipsa nudam frameam vibrare, supra curvaturam autem brachii, in eodem campo coeruleo aurea stella rutilare cernitur. Scuto incumbit galea militaris clatrata sive aperta, quam diadema regium obtegit, ad cuius fimbrias sive margines, integra nigra aquila, utrisque pedibus insistere ac alis expansis, oreque patulo, et capite corona redimito effigiata, erecte stare, inque dextrum scuti latus aspicere conspicitur. A summitate vero sive cono galeae laciniis sive lemniscis, hinc argenteis et rubris, illinc vero aureis et nigris, in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus . . .«

Az oklevél a czímerszerző érdemeiről a következőkben emlékezik meg: ». . . intelligamus te . . . . . in regno Bosniae, Turcica tyrannide oppresso, ex honestis natalibus nobilibusque progenitoribus ortum, quo iugum Turcicum excutere posses, illinc ad partes Christianas penetrasse, et postmodum castra nostra secutus, in regnis et haereditariis provinciis nostris, ipsoque imperio, contra rebelles et aemulos nostros, pro locorum diversitate et occasionum exigentia, a quatuordecim iam annis (uno

excepto anno, quo in aula serenissimi Hungariae et Bohemiae regis Ferdinandi tertii, filii nostri charissimi, servitium consecutus, in numerum equitum corporis sui custodum, Harsirios nuncupatorum ascitus fuisse) diversa militaris functionis officia et munia subeundo, mox vexilliferi munus, tandem vero trecentorum peditum capitaneatus officium obtinens, in pluribus conflictibus, diversorumque locorum oppugnationibus et etiam expugnationibus interfuisse...«

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1637 november 9-ikén Szempczen tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

CCLX.

1634 május 10. Gyulafejérvár.

I. Rákóczy György erdélyi fejedelem Nagyfalusi Arany Jánosnak és Ferencznek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive area corona aurea ex qua brachium quoddam humanum humerotenus resectum, pugionem evaginatum sanguine tinctum servare visitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium gemmis et unionibus decenter ornatum. Ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum . . .«

A sisakdíszben a pajzsbeli könyöklő, kivont kardot tartó kar ismétlődik.

Függő pecsétje elveszett, a szöveg és czímerkép is erősen meg van rongálva.

Siebmacher, Siebenbürger Adel, 114. l. 53. t.

CCLXI.

1634 június 24. Bécs.

II. Ferdinánd Mogyorósy Jánosnak, feleségének Mészáros Katalinnak, gyermekeinek Györgynek, Istvánnak és Orsolyának és mostohagyermekeinek Szalay Pálnak és Évának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi monticulo interoccupante, in quo desectae arboris

caudex seu truncus eminere, unicumque ramum excrescentem protrudisse, atque in eo integer falco expansis alis naturali suo colore effigiatus, utrisque pedibus insistere, rostroque ramusculum colurnum foliis virescentibus, nucibusque avellanis conspicuum gestans, volanti similis in dextram scuti partem conversus esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, alterum falconem inferiori per omnia similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et caeruleis, illinc vero candidis et rubris, in scuti extremitates sese passim diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Vas vármegyének 1635 ápril 23-ikán Szombathelyt tartott közgyűlésén és Veszprém vármegyének 1728. ápril 21-én Pápán tartott folytatólagos közgyűlésén.

Veszprém vármegyének 1765 márczius 28-án Pápán kelt hiteles átiratában, festett czímerképpel.

Siebmacher, 428. l. 317. t. (hol a fa mellett arany koronás rostélysisak van a földre helyezve).

CCLXII.

1634 . . . .

II. Ferdinánd Kéczkey Györgynek, unokatestvérének Borbély Andrásnak, testvérének Kéczkey Andrásnak és Várkony Mihálynak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris . . . . fundo ipsius (?) viridi campo strato, super quo gryphus naturali suo colore effigiatus utroque pede (?) . . . . ore hiante, lingua rubicunda [exerta] sinistro ad rapiendum protenso, ad dextram scuti partem conversus esse visitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam, regio diademate . . . . . compressam proferente ornatam. [A summitate vero] sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc flavis et coeruleis, illinc autem rubris et [candidis] . . .«

Kihirdettetett Zemplén vármegyének 1634 ápril 4-én Zemplénben tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett, a czímerkép helye üresen, az oklevél erősen rongált állapotban.

CCLXIII.

1635 február 22. Bécs.

II. Ferdinánd Horváth Mihálynak és unokatestvérének Nagy Borbálának nemességet és czímert adományoz.

A czímeradományt Horváth Mihály czimerkérő folyamodványa őrizte meg, a fenti napon kelt engedélyezési záradékkal. A czímerrajz kék mezőben, zöld hármas halmon aranyleveles koronából kiemelkedő jobbra forduló kétfarku arany oroszlánt ábrázol, mellső jobb lábában kivont kardot tartva. A pajzs fölött koronás rostélyos sisak, sisakdísz vörös ruhás könyöklő kar, markában kivont kardot tartva.

Eredeti, a Soós család levéltárában.

CCLXIV.

1635 márczius 26. Bécs.

II. Ferdinánd Énekes Istvánnak, fiának Jánosnak, testvéreinek Jónásnak és Menyhértnek és anyai unokatestvérének Suba Istvánnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius trifida rupe late occupante, in cuius depressioribus partibus integer lepus, arrecta tota corporis mole et naturali suo colore effigiatus, distentis posterioribus pedibus stare, anterioribus vero sagittam fuscinatam cuspide sursum versam fortiter comprimens, prae se ferre, inque dextram scuti partem progredi cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate integrum candidum gruem compositis alis naturaliter designatum, sinistro pede fimbriis coronae insistentem, dextro autem sursum elevato lapillum seu sphaeram inter ungues fortiter compressam gestantem, proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et caeruleis, illinc autem candidis et rubris, in scuti extremitates sese passim diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Borsod vármegye 1679 október 4-én Miskolczon tartott közgyűlésén.

Egyszerű XIX. századi másolat a czímerkép festett másával. Az oklevél eredetije Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye levéltárában.

CCLXV.

1636 február 6. Bécs.

II. Ferdinánd Lepinius Györgynek, feleségének Kupcova Katalinnak és gyermekeinek Jánosnak, Jeremiásnak, Katalinnak és Juditnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, candida lamina a superiori dextro scuti angulo ad sinistrum inferiorem oblique ducta, inferne in rubrum, superne in coeruleum duos aequales campos divisum, in qua quidem rubra scuti area, integra candida columba compositis alis effigiata, utrisque pedibus insistere, rostro vero viridem olivae ramusculum gestare, in superiori vero coeruleo scuti campo angelus rubra veste indutus, alisque effigiatus stare, ac cornu seu buccinam inflare, inque dextrum scuti latus conversus esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate murum seu turrim, in eaque virum iuvenili forma conspicuum, capite rubro pileo pelle subducto, ac coerulea tunica amictum, ambabus manibus lumbis iniectis, pubetenus eminentem, ac vigilanti similem intuenti obversum proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et nigris, illinc autem candidis et rubris, in scuti extremitates sese passim diffundentibus . . .«

Kihirdettetett Zólyom vármegyének 1637 szeptember 15-én Beszterczebányán tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a gróf Berényi család levéltárában.
Siebmacher, Supplementband, 86. l. 58. t.

CCLXVI.

1636 márczius 6. Bécs.

II. Ferdinánd Isminy Györgynek, feleségének Katalinnak, fiának Istvánnak és nővérének Erzsébetnek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, viridi campo in fundo stratum, supra quem integra albi coloris grus, utrisque pedibus insistere . . . . ad dextram scuti partem conversa esse visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate mediotenus eminentem virum militarem, iuvenili forma conspicuum, viridique veste amictum, ac capite pileo (?) hungarico . . . . . manuum sinistra lumbis inecta, dextra vero hastam militarem, rubri et candidi coloris vexillis fluitantibus decoram, humero iniectam intertenens proferente

ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis et lemniscis, hinc flavis et rubris, illinc autem candidis et itidem rubris in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus . . .«

Kihirdettetett Abauj vármegyének 1630 julius 17-én Gönczön és Pest-Pilis vármegye 1643 június 18-án Füleken tartott közgyűlésén.

Egyszerű XIX. századi másolat, czímerkép nélkül.

CCLXVII.

1636 június 2. Gyulafejérvár.

I. Rákóczy György erdélyi fejedelem Lugosi Dragumer Jánosnak, Dévai Nagy Pál, a fejedelem testőrkapitánya és karánsebesi s lugosi bánnak ajánlatára régi nemességét megújítva, czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive area homo integer rubro amictu indutus, dextera ensi evaginato rutilanti caput turcicum infixum, sursum, sinistra vero manibus spicam tritici bene maturam tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium, gemmis et unionibus decenter variegatum. Ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes utrasque oras sive margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant . . .«

Függő pecsétje elveszett.
Siebmacher, Siebenbürger Adel, 150. l. 88. t.

CCLXVIII.

1637 márczius 12. Meggyes.

I. Rákóczy György erdélyi fejedelem Tóti Beder Mihálynak és apjának Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, cuius in inferiori area parte saxum triangulare, quo supra aquila uno pede stare, altero vero, unguibus suis constrictis, macheram turcico capiti innixum, sursum tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium, gemmis, unionibus et preciosis margaritis decenter exornatum. Ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes utrasque oras sive margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant . . .«

Kihirdettetett 1637 márczius 21-én az erdélyi rendek Megygyesre márczius 1-re hirdetett országgyűlésén és Bihar vármegyének 1638 márczius 9-én Nagyváradon tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett, a czímerkép helye üres.
Siebmacher, Siebenbürger Adel, 123. l. 61. t.

CCLXIX.

1637 május 3. Bécs.

III. Ferdinánd Nagy Jánosnak, feleségének Katalinnak és gyermekeinek Györgynek, Demeternek és Margitnak nemességet és czímert adományoz.

A czímeradományt Nagy János czímerkérő folyamodványa őrizte meg, a fenti napon kelt engedélyezési záradékkal. A czímerrajz kék mezőben természetes színű hármas szikla alacsonyabb csúcsain ágaskodó, jobbfelé forduló, kétfarku, kiöltött vörös nyelvű oroszlán, mellső jobb lábában kivont kardot tartva. Sisakdísz koronából kiemelkedő szárnyas griff, mellső jobb lábában egyenes kardot tartva fölfelé. Takarók jobbról kék-arany, balról vörös-ezüst..

Eredeti, papiron.

CCLXX.

1637 május 3. Bécs.

Szabolcs vármegye közönsége 1771 augusztus 12-én Nyiregyházán kelt oklevelével bizonyságot tesz Nagy Sándornak és fiának Mihálynak nemességéről, melyet azok III. Ferdinándnak 1637 május 3-án Bécsben Nagy János, felesége Katalin és gyermekeik György, Demeter és Margit részére kiadott és Szabolcsvármégyében 1638 november 6-án kihirdetett czímereslevelével és czímerszerző György nevű fiától való leszármazásuknak bizonyításával igazoltak.

Papirfölzetű pecséttel.

CCLXXI.

1637 július 26. Gyulafejérvár.

I. Rákóczy György erdélyi fejedelem Gyulafejérvári Károly Jánosnak, feleségének Szijgyártó (Szigiarto) Margitnak, s gyerme-

keiknek Istvánnak és Zsófiának régi nemességüket megújítva, czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive area leopardus quidam naturali suo colore depictus, posterioribus pedibus erectus stare, prioribus autem pedibus ensem evaginatum sursum porrectum tenere visitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium, gemmis atque unionibus decenter exornatum. Ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes, utrasque oras sive margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

Kihirdettetett 1638 május 8-án a három székely széknek Gyulafejérvárra ápril 23-ra hirdetett közgyülésén.

Függő pecséttel.

Siebmacher, Siebenbürger Adel, 175. l. 113. t.

CCLXXII.

1637 szeptember 30. Ebersdorff.

III. Ferdinánd Czeglédi máskép Cseh Péternek, feleségének Ungváry Zsuzsannának és gyermekeiknek Ferencznek, Györgynek, Mihálynak és Erzsébetnek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum bipartite per longum divisum, cuius sinistra flavo, dextra vero partes coeruleo coloribus distinctae esse visuntur, in cuius area manus humana, ramum roseum, foliis viridantibus, ac tribus rubicundis rosis eleganter dispositis, rutilantem comprimens esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate brachium cataphractarii in partem scuti dextram conversum, volaque strictum acinacem comprimens cubitotenus proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et ceruleis, illinc vero candidis et rubris in scuti extremitates sese diffundentibus . . .«

Kihirdettetett Szatmár vármegyének 1638 julius 8-án Batizón (?) tartott közgyülésén.

XVIII. századi egyszerű másolat.

CCLXXIII.

1637 november 7. Bécs.

III. Ferdinánd Tóth (Thoth) Péternek, feleségének Piroskának és gyermekeinek Ádámnak és Imrének nemességet és czímert adományoz.

A czímeradományt Tóth Péter czímerkérő folyamodványa őrizte meg a fenti napon kelt engedélyezési záradékkal. A czímerrajz zöld (talán fakult kék) mezőben, bizonytalan szinű alapon ágaskodó, jobbfelé forduló természetes szinű szarvast ábrázol. Sisakdísz könyöklő kar, markában kivont karddal. Takarók színe jobbról kék-arany, balról vörös-ezüst.

A czímerszerző eredetileg testvérei Lukács és Benedek részére is kérte a nemességet, de e nevek ki vannak törölve.

Eredeti, papíron.

CCLXXIV.

1637 deczember 15. Pozsony.

III. Ferdinánd Kovács (Kovácz) Mártonnak és utódainak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo stratum, in quo miles rubra tunica et flavo indutus cothurno, nigro Hungarico albis cristis ornato tectus in capite pileo, albo insidens equo, hastamque bipartito signo, rubro nimirum et flavo ornatam, ad humeros declive demissam gestare, currentique similis ad dextrum scuti aurea stella superne in angulo ornatum latus tendere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, virum alterum sinistra lateri insistentem, dextro vero strictum gladium vibrantem pubetenus eminentem alioquin inferiori similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc quidem candidis et rubris, illinc vero flavis et caeruleis, in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus . . .«

Kihirdettetett Szathmár vármegyének 1638 május 12-ikén Csengeren tartott itélőszékén.

Függő pecsét töredékeivel.

CCLXXV.

1637 deczember 24. Pozsony.

Kivonat Mosony vármegye 1733 január 9-ikén kelt nemesi összeírásából, mely szerint Simon máskép Barbacsy Mihály nemességét ősének Simon Benedeknek III. Ferdinándtól 1637 deczember 24-én nyert és 1638 ápril 28-án Vas vármegyében kihirdetett czímereslevelével igazolta.

Bihar vármegyének 1819 január 23-án Debreczenben kelt hiteles másolatban. Ugyanott át van írva Mosony vármegyének hasonló tartalmú 1732 ápril 4-én kelt kivonata is, a mely azonban a kihirdetésről említést nem tesz. A gyűjteményben megvan Mosony vármegyének 1819 márczius 28-án Magyar-Óvárott kiadott hiteles másolatában a vármegyének 1756 január 19-én Rajkán kelt kiadványa a helytartótanács által az 1735 február 1-én és 1754 deczember havában kelt királyi elhatározásnak alapján elrendelt nemesi vizsgálat jegyzőkönyvéből Simon máskép Barbaczy Mihály nemességének igazolása tárgyában. A tiszti ügyész véleménye szerint a nemesség igazolandó, jóllehet az eredeti czímereslevélben czímerszerzőnek gyermekeiként csak János és Erzsébet említtetnek és utóbbi szó után vakarás észlelhető. A vármegye e vélemény alapján a helytartótanácsnak a kérelmező nemességének igazolását javasolja.

CCLXXVI.

1637.

A m. k. helytartótanács 1781 szeptember 10-én Pozsonyban kelt rendeletével a Nagy családból származó István, György, János, József és Mihály nemességi pörében, kik Mihály kivételével Szabolcs vármegyének 1771-ben Nagy Sándor részére kiadott bizonyságlevelével igazolták, hogy a család III. Ferdinándnak 1637-ben Nagy János és fiai György és Demeter részére kiadott és 1638-ban Szabolcsban kihirdetett czímereslevelével nyerte nemességét, a nemességbizonyitó eljárást az 1771 május 10-én kiadott királyi szabályrendelet alapján elrendelte.

Tokodi György hites táblai jegyző kiadványa.

CCLXXVII.

1638 márczius 4.

Fejér vármegye közönsége 1779 november 29-én Székesfejérvárott kelt oklevelével bizonyságot tesz Vörösmarty Istvánnak, fiainak Jánosnak, Ferencznek és Istvánnak, továbbá Vörösmarty

Jánosnak és fiainak Istvánnak, Jánosnak és Józsefnnk, végül Vörösmarty Józsefnek és leányának Erzsébetnek nemességéről, melyet azok III. Ferdinándnak 1638 márczius 4-én Vörösmarty János részére kiadott és 1638 szeptember 16-án Veszprém vármegyének Pápán tartott közgyűlésén kihirdetett czímereslevelével és a leszármazásnak bizonyításával igazoltak.

Rányomott pecsét maradványaival.

CCLXXVIII.

1638 május 7. Gyulafejérvár.

I. Rákóczy György erdélyi fejedelem Borosjenői Vizi Jánosnak, feleségének Sólyom Katalinnak, és gyermekeiknek Jánosnak, Annának, Erzsébetnek, Katalinnak és Borbálának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive area triiugis monticulus viridis est positus, eique integer griphus, posterioribus duobus pedibus erecto corpore innixus, pedibus anterioribus ad dextrum scuti latus extensis, tria lilia alba dextro pede tenere conspicitur. Scuto incumbentem galeam militarem contegit diadema regium, variis unionibus et praeciosis margaretis exornatum, ex quo iterum medius homo stola candida indutus, umbilicotenus eminens, dextra manu ensem evaginatum humero impositam gestare visitur. A summitate vero galeae teniae sive lemnisci, variorum colorum hincinde defluentes. . .«

Az oklevél kiemeli a czímerszerzőnek a fejedelem hadjárataiban szerzett érdemeit, továbbá hogy a nemesítés Szilágyi András borosjenői alkapitány ajánlatára történt.

Egyszerű XIX. századi másolat. Az oklevél eredetije Debreczen város levéltárában.

CCLXXIX.

1638 július 4. Deés.

I. Rákóczy György erdélyi fejedelem Vajda Jánosnak, Zabolai Mikes Mihály, János és Pál jobbágyának, feleségének Szabó Erzsébetnek, testvérének Vajda Tamásnak és leányainak Erzsébetnek és Juditnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coerulei coloris, in cuius campo sive area homo integer rubra veste indutus, dextra ensem evaginatum, sinistra vero manibus spicas tritici aridi tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium, gemmis et unionibus apprime excultum. Ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes, utrasque oras sive margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

A czímerképben ábrázolt férfi födetlen fejü, arczát szakál köríti, lábain sárga csizmák, ruhájának gombja és az öv arany, a kard arany markolatu, egyenes.

Kihirdettetett a három székely széknek 1639 ápril 11-én Léczfalván tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CCLXXX.

1639 márczius 24. Bécs.

III. Ferdinánd Vajda János palkonyai katonának, fiának Gergelynek és anyai unokatestvéreinek Egeressi Istvánnak és Vas Pálnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo occupante, in quo miles levis armaturae albo equo insidens, ac flavis coturnis calceatus et rubra tunica amictus, tergoreque leopardino tectus et capite nigro pileo hungarico tecto, ore juvenili forma conspicuus, sinistra manu habenas equi regere, dextra autem gladium, cuius cuspidi absectum caput turcicum est affictum, ostentare et ad dextram scuti partem concitato cursu ferri conspicitur. Scuto incunbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, brachium humanum rubra manica indutum ac hastam fluitante vexillo ornatam tenere proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc flavis et coeruleis, illinc vero candidis et rubris in scuti extremitates sese diffundentibus . . .«

Kihirdettetett Torna vármegyének 1639 május 9-én Tornán tartott itélőszékén.

Egyszerű XVIII. századi másolat, a czímerkép színes másával. Megvan az eredeti czimerkérő folyamodvány is a fenti napon kelt engedélyezési záradékkal; az ennek alján levő czímerképben a sisakdíszben lévő lobogó színei vörös-fehér, nyele szintén ugyanoly szinű.

CCLXXXI.

1638 márczius 24. Bécs.

Heves és Külső-Szolnok vármegyék közönsége 1772 november 16-án Egerben kelt oklevelével bizonyságot tesz Vajda István nemességéről, melyet az III. Ferdinándnak 1639 márczius 24-én Bécsben Vajda János, fia Gergely és atyai unokatestvérei Egeressi István és Vass Pál részére kiadott és Torna vármegyének 1639 május 9-én Torna vármegyének 1639 május 9-én Tornán tartott közgyűlésén kihirdetett czímereslevelével és czímerszerzőnek György fiától való leszármazásának bizonyításával, továbbá Borsod vármegyének említett Vass Pál részére kiadott bizonyságlevelével igazolt.

Heves és Külső-Szolnok vármegyék e bizonyságlevele kihirdettetett Abaujvármegyének 1773 január 11-én Kassán tartott közgyűlésén.

Papirfölzetű pecséttel.

CCLXXXII.

1639 április 7. Bécs.

III. Ferdinánd Literati máskép Szabó Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo occupante, in quo integer albicans lupus, distentis posterioribus pedibus erecte stare, ore aperto, lingua exerta et cauda ad tergum reflexa, anteriorum vero pedum utrinque hastam cum fluitanti vexillo sursum tenere, et in dextrum scuti latus conversus esse visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate alterum lupum inferiori per omnia conformem mediotenus eminentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu, lemniscis hinc flavis et caeruleis, illinc vero candidis et rubris in scuti extremitates sese diffundentibus . . .«

Kihirdettetett Abauj vármegyének 1639 október 17-én Garadnán tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CCLXXXIII.

1640 január 9. Bécs.

III. Ferdinánd Imre Gergelynek és testvérének Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum rubri coloris, in quo brachium humanum ferro indutum, intra volam gladium evaginatum fortiter compressum gestare visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, alterum brachium humanum inferiori per omnia conforme proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et caeruleis, illinc autem rubris et candidis, in scuti extremitates sese passim diffundentibus, illudque decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Abauj vármegyének 1640 ápril 16-ikán Gönczön tartott itélőszékén.

Függő pecsétje elveszett.

CCLXXXIV.

1640 márczius 21. Bécs.

III. Ferdinánd király Patonai Bálintnak és fiának Györgynek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius trijugi viridi monticulo occupante, in cuius eminentiori iugo bina brachia humana in ferreis manicis, unum quidem dextrorsum strictum acinacem in vola firmiter compressum, atque ipso acumine seu cuspide supremum scuti sinistrum angulum pertingentem intertenere, alterum vero sinistrorsum, sagittam fascinatam per transversum in dextram scuti oram conversa brachia ostentare visuntur, in superioribus angulis, hinc aurea stella, illinc vero luna cornibus rutilantibus. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, tertium brachium alioquin inferioribus per omnia

simile proferente ornatam. A summitate autem sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavi et coerulei, illinc vero rubri et albi colorum, in scuti extremitates sese placide diffundentibus, ipsumque decenter et venuste exornantibus . . .«

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1640 ápril 16-ikán Szempczen és Komárom vármegyének 1653 február 10-ikén Komáromban tartott közgyülésén.

Függő pecsét töredékeivel.

CCLXXXV.

1640 november 20. Gyulafejérvár.

I. Rákóczy György erdélyi fejedelem Deési Alwinci András deési és vizaknai sóbányakamarásnak és fiainak Istvánnak és Andrásnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet triangulare coelestini coloris, in cuius campo sive area homo integer, viridi indutus habitu, dextra quidem gladium evaginatum sursum porrectum, sinistra vero manibus calamum scriptorium tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris aperta est posita, quam contegit diadema regium, gemmis et unionibus apprime excultum. Ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hincide defluentes . . .«

Kihirdettetett Belső-Szolnok vármegyének 1642 márczius 27-én tartott közgyülésén.

Egyszerű XIX. századi másolat, czímerkép nélkül. Az oklevél eredetije Kolozs vármegye levéltárában.

Siebmacher, Siebenbürger Adel, 259. l. 191. t.

CCLXXXVI.

1641 márczius 13. Regensburg.

III. Ferdinánd Kisfaludi Mihálynak és Györgynek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, in quo binae rubei coloris a dextra ad sinistram scuti partem oblique sursum in transversum ductae laminae, et in medio earundem inter duas aurei coloris stellas hemispherium lunae cornibus ad dextrum conversae coruscare videntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate leonem rictu hianti ac lingua rubicunda exerta, caudaque bifurcata ad tergum elevata, inguinetenus eminentem ac ambobus anterioribus pedibus stellam itidem auream tenentem proferente ornatam. In summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc quidem flavis et coeruleis, illinc autem rubris et flavis

in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque sursum ambiendo decenter exornantibus . . .«

Kihirdettetett Abauj vármegyének 1641 deczember 16-án Gönczött tartott itélőszékén.

Petheő Imre, Baranya vármegye jegyzőjének 1792 május 31-én Pécsett kiadott hiteles másolatában, a Kisfaludy család levéltárában.

CCLXXXVII.

1641 márczius 15. Regensburg.

III. Ferdinánd Szunyogh (Szuniogh) máskép Árvay Mátyásnak, feleségének Kecskeméty Dorottyának, gyermekeiknek Imrének és Juditnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi spatiosa petra occupante, in cuius superficie seu planitie turris nova, ab inferiori quidem structurae parte seu fundamine praecincturis flavi coloris muralibus ornate circumdato ac quinque fenestris clausis constans exstructa esse, in supremitatis vero ambitu itidem flavo, tria candida lilia foliis virentibus, iustoque inter se intervallo distincta, procrevisse visuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam in dextram scuti partem declivem regio diademate alia tria candida lilia, inferioribus per omnia conformia proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc rubris et albis, illinc autem coeruleis et flavis, in scuti extremitates sese passim diffundentibus . . .«

Kihirdettetett Sáros vármegyének 1642 február 26-án Eperjesen tartott itélőszékén.

Függő pecséttel.
Siebmacher, 18. l. 14. t.

CCLXXXVIII.

1641 szeptember 25. Regensburg.

III. Ferdinánd Payer Miklósnak és leányának Juditnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, in quo alba lamina per medium transversim ducta, in eaque ternae rubrae rosae, ac a superiori et inferiori scuti areis utrinque singula ilia flaventibus fasciculis conspicua locata esse conspiciuntur.

Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate brachium humanum rubra manica indutum fasciculum canthi intertenens proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc quidem flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris, in scuti extremitates sese diffundentibus scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1642 ápril 30-ikán Somorján tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

CCLXXXIX.

1642 június 28. Bécs.

III. Ferdinánd Kerekes Lőrincznek és testverének Istvánnak nemességet és czimert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum eius viridi campo occupante, in quo integra vulpecula, naturalis coloris, distentis posterioribus pedibus, anterioribus autem in saltum ad oppositam ipsi viridem arborem protensis, cauda sursum elevata, ore hianti, linguaque exerta rubicunda, erecto corpore stare, ac in dextram scuti partem conversus esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam, regio diademate, columbam candidam [expansis alis] rostroque viridem ramusculum intertenentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono ga[leae laciniis sive] lemniscis, hinc albis et rubicundis, illinc autem flavis et coelestinis, ad scuti extremitates sese diffundentibus [scutumque] ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Heves és Külső-Szolnok vármegyének 1643 február 25-iki itélőszékén.

Függő pecsétje elveszett.

CCXC.

1643 április 29. Bécs.

III. Ferdinánd Szabó Istvánnak, feleségének Simon Margitnak és gyermekeiknek Istvánnak, Ilonának, Annának, Erzsébetnek és Zsuzsannának nemességet és czímert adományoz.

A czímeradományt Szabó István czímerkérő folyamodványa őrizte meg, fenti napon kelt engedélyezési záradékkal. Kék mezőben zöld alapon aranyos leveles koronából kinövő jobbra forduló fehér egyszarvu, kisérve jobbról félhold, balról hatágu csillag által. A pajzs felett arany koronás rostélyos sisak, sisakdísz vörös öltözetű férfiu, subáján aranyos öv és gombokkal, feje födetlen, bal karját csipőjére támasztva, jobbjában egyenes kardot tart. Takarók jobbról [arany] kék, balról [ezüst] vörös.

Papiron.

CCXCI.

1643 május 1. Gyulafejérvár.

I. Rákóczy György erdélyi fejedelem Kozma Lőrincznek, feleségének Hodosi Annának és gyermekeiknek Gáspárnak és Péternek nemességet és czímert adományoz.

Az oklevél szövege annyira el van mosódva, hogy abból a czímerleírást rekonstruálni teljesen lehetetlen, annál is inkább, mert a czímerkép helye üresen van hagyva. Csak annyit lehet kivenni, hogy a pajzsbeli czímeralak egy a pajzs mezejében álló férfiut ábrázolt.

Az egyik kihirdetési záradék teljesen el van mosódva; a másikból kitűnik, hogy a czímerlevél Bihar vármegyének 1730 szeptember 20-án Váradon tartott közgyűlésén hirdettetett ki.

Függő pecsét töredékeivel.

CCXCII.

1643 július 13. Bécs.

III. Ferdinánd Horváth Péternek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris erectum, in cuius campo unus integer fulvus leo naturaliter effigiatus, posterioribus

pedibus gradatim dispositis, alias tota corporis sui mole erectus, ore patulo, lingua rubicunda et exerta, caudaque bifurcata, ac ad tergum elevata versus dextrum scuti latus facie conversus rapientique similis hiare conspicienti objicitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate abscissum a trunco caput turcicum, cidari suo modo redimitum, romphaeaeque impressum, ac ab uno brachio humano rubra tunica induto et in cubito modicum contracto ac recurvato mediante romphaea manubriotenus fortiter compressa, directe sustentatum proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis sive lemniscis, hinc albis et rubris, illinc autem flavis et caeruleis, in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Az oklevél kiemeli a czímerszerzőnek a törökök ellen a győri és veszprémi végvárakban teljesített hadiszolgálatait.

Kihirdettetett Ung vármegyének 1643 deczember 18-án tartott közgyűlésén.

Egyszerű XIX. századi másolat, a czímer képe nélkül. Az oklevél eredetije Pest-Pilis-Solt-Kiskún vármegye levéltárában őriztetik.

CCXCIII.

1643 augusztus . . .

I. Rákóczy György erdélyi fejedelem vitézlő Ozdi Galai Jánosnak, Kemény János alsófejérmegyei főispán emberének, feleségének Boda Ilonának és gyermekeiknek Ferencznek, Jánosnak, Mihálynak, Istvánnak, Mártonnak és Andrásnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive area caput humanum, collotenus resectum, et ab aure dextra nasum versus per mediam faciem hasta transfixum iacere conspicitur. Super scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium gemmis et unionibus eleganter distinctum. Ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes . . .«

Az oklevél élére egy teljesen idegen czímer van festve, mely vörös mezőben zöld alapon, barna lovon jobbfelé vágtató férfiút ábrázol, sárga csizmákkal, zöld ruhában, fején feketeprémes hegyes zöld süveggel, oldalán arany ékítményű fekete tegez függ le, jobbjában vágásra emelt kardot tartva, mögötte szürke paripán ülő pánczélos (?) alak vágtat, fején nyitott sisakkal, lábain sárga csizmákkal, oldalán arany ékítményű fekete kardhüvely, jobbjában arany kardot tartva, melylyel az előtte lovagló alak nyakába szúr.

A pajzsot arany koronás rostélysisak fedi; a takarók színe jobbról arany-fekete, balról ezüst-vörös.

Függő pecsét nélkül, alsó részén szakadozott állapotban, a báró Radák család levéltárában.

CCXCIV.

1644 február 25., a Sárospatak melletti táborban.

I. Rákóczy György erdélyi fejedelem a Sziléziából származó Lévai Jakabnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive aréa homo integer viridi indutus amictu, dextra ensem evaginatum sursum tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium gemmis atque unionibus decenter variegatum. Ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes, utrasque oras sive margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

A nemesítés Ruszkai Kornis Zsigmond aranysarkantyus lovag, Bihar és Zaránd vármegyék főispánja közbenjárására történt.

Kihirdettetett Bihar vármegyének 1645 augusztus 20-án tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

CCXCV.

1644 szeptember 21., a Rakamazi táborban.

I. Rákóczy György erdélyi fejedelem Eczokai Varga Mátyásnak és fiainak Mihálynak, Mártonnak és Pálnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet triangulare coelestini coloris, e cuius fundo rupis in altum enata, supra eiusdem apicem corona aurea est collocata, in qua merula quaedam, ore duas tritici spiculas gestare conspicitur. Scuto incumbit galea militaris clausa, quam contegit diadema regium, gemmis et unionibus pulcherrime ornatum. Ab utroque latere scuti teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde difluentes . . .«

Az oklevél kiemeli a czímerszerzőnek a borosjenei várban teljesített katonai szolgálatait.

Kihirdettetett Zaránd vármegyének 1645 ápril 4-iki közgyűlésén.

Függő pecsét töredékeivel, a czímerkép helye üres.

CCXCVI.

1644 október 6. Ebersdorff vára.

III. Ferdinánd Veszprémi Török Jánosnak, és gyermekeinek Lőrinczneк és Annának nemességet és czimert adományoz.

»Scutum videlicet militare caelestini coloris erectum, cuius fundum sive inferiorem areae partem ad medietatem fere scuti assurgens amnis transversim dilabensalluere, ex eoque leo quidam naturaliter effigiatus umbilicotenus eminens enatanti similis ad dextram scuti marginem, ore hianti, lingua rubicunda et exerta recentem aerem . . . . . caudamque bifurcatam collum versus elevasse ac anteriorum pedum sinistro obviam scuti extremitatem apprehendere, fortiterque niti . . . . . . hib . . . . mus ensem recurvum eumque nudum manubriotenus . . . . que compressum ac oblique tenere visitur Scuto incumbentem galeam militarem apertamseu craticulatam regio diademate insignem, alterum leonem medium coronam auream capite gestantem, quo ad reliquum vero inferiori per omnia similem proferente ornatam. A summitate vero seu cono galeae laciniis et lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem albis et rubris, in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Veszprém vármegyének 1645 október 4-én Pápán tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

CCXCVII.

1645 Rampersdorf melletti táborban Morvaországban.

I. Rákóczy György erdélyi fejedelem Erdőhegyi Balucz Istvánnak, fiainak Jánosnak, Péternek és Istvánnak, régi nemességük megújításával czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive area brachium humanum humerotenus resectum ensem evaginatum capulotenus sursum tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium, gemmis et unionibus apprime excultum. Ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes . . .«

Az oklevél kiemeli, hogy a czímerszerző, a ki Zaránd vármegye régi nemesei sorába tartozott, a borosjenei várban teljesített katonai szolgálatot és hogy a czímeradomány Váradi Theremi Mihály borosjenei provisor ajánlatára történt.

Kihirdettetett Zaránd vármegyének 1646 april 10-iki közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett, a czímerkép helye üres
Siebmacher, Siebenbürger Adel, 118. l. 57. t.

CCXCVIII.

1646 július 2. Löcse.

Szepes vármegye hatósága ifj. Serpilius János nemességét igazolja.

Az okirat élére festett czímerkép vörös mezőben zöld hármas halmon 3—3 zöld ágú, zöld levelű rózsa között sisakos, pánczélos vitézt ábrázol, ki balkezével hoszszúkás, hegyben végződő pajzsra támaszkodva, fölemelt jobbjában arany keresztvasu kardot tart; a czímeralakot a pajzs bal felső sarkában három balharánt elhelyezett hatágú arany csillag és ezüst félhold kiséri. Sisakdísz kinövő férfialak, hosszú szürke hajjal, fekete papi talárba öltözve, fölemelt jobbjában zöld babér koszorút, baljában három fekete strucztollal ékitett arany forgót tartva. A takarók szine jobbról kék-arany, balról vörös-ezüst.

Függő pecsét nyomaival.
Siebmacher, 577. l. 411. t.

CCXCIX.

1646 szeptember 23. Pozsony.

III. Ferdinánd Kares Jánosnak, Körmöczbánya bányaváros birájának, feleségének Frisowitz Máriának és gyermekeiknek Jánosnak és Keresztélynek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, linea in forma crucis per transversum ducta quadripartito divisum, ex cuius superiore, viridis coloris sinistrae partis angulo sinuosus fluviolus, deorsum

versus, oblique ad extremitatem anguli usque dextrae partis viridis itidem coloris fluitare, in angulo vero sinistra ex scuti parte coelestini coloris, cuius fundum viridis occupat campus, inferiori grus integer, oblongo rostro, complicatis alis compositaque cauda, pedum dextro lapidem intertenendo, vigilantiae per hoc denotans simulachrum, in superiori itidem coelestini coloris angulo grus vicissim ad instar alterius, naturali colore effigiatus, sinistro uterque pede, erecto corpore stare atque in dextram scuti partem conversus esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, alium denique gruem inferioribus illis per omnia conformem inter bina, diversi coloris cornucopia, proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et nigris, illinc autem candidis et rubicundis, in scuti extremitates sese diffundentibus scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Turócz vármegyének 1647 július 18-án Turócz-Szent-Mártonban tartott itélőszékén.

Egyszerű, XVIII. századi másolat, a gróf Berényi család levéltárában.

CCC.

1646 október 2. Pozsony.

III. Ferdinánd Henrichowsky máskép Schustrik Jónásnak, első feleségétől Baumbman Ágnestől származott fiának Kristófnak, ez utóbbi feleségének Splény Katalinnak és gyermekeinek Jónásnak, Jánosnak, Lászlónak, Magdolnának, Annának, Katalinnak és Ilonának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi monticulo inferne occupante, supra quem diadema regium gemmis ornatum positum esse visitur, ex eoque mediotenus eminens unicornis ad dextrum scuti latus conversus salienti similis, ore patulo linguaque rubicunda exerta, inter semilunam ac stellam auream conspiciendus obiicitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate altero brachium humanum rubra manica cataphractaque cinctum binas sagittas cuspidibus erectas sursum fuscinatas tenentem proferente ornatam. A sumitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coelestinis, illinc autem candidis et rubris, in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter exornantibus.«

Egyszerű, XIX. századi másolat, czímerkép nélkűl. Az oklevél eredetije a kassai városi múzeumban.

CCCI.

1646 október 12. Pozsony.

III. Ferdinánd Kéray (Keray) Kristófnak és testvéreinek Ambrusnak, Györgynek, Jánosnak és Ágostnak, osztrák nemességüket Magyarországra kiterjesztve, czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum rubri coloris, in duas coequales ducta per medium alba linea seu semita divisum partes, in quo integer fulvus leo, distentis posterioribus pedibus, cauda bifurcata et ad tergum elevata, ore hianti ac lingua rubicunda exerta designatus erecte stare et anteriorum pedum dextro nudam frameam in vola fortiter compressam vibrare, sinistro vero ad rapiendum protenso et ad dextrum scuti latus conversus esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate brachium humanum rubra manica indutum et nudum itidem acinacem vibrans intra duas alas aquilinas, hinc rubro et candido, illinc vero flavo et caeruleo coloribus discriminatas proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coelestinis, illinc vero candidis et rubris in scuti extremitates sese diffundentibus, illudque decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Győr vármegyének 1647 január 14-ikén Győrött tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CCCII.

1646 október 19. Pozsony.

III. Ferdinánd Kovachich Miklósnak és testvéreinek Mihálynak és Velikaisimoliak Györgynek régi nemességüket megerősítve czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius trijugi viridi monticulo occupante, in quo integer naturalis tigris distentis posterioribus pedibus, cauda sursum elevata, ore hianti et lingua rubicunda exerta designatus erecte stare et anteriorum pedum dextro regium diadema, sinistro vero viridem palmam tenere et ad dextrum scuti latus conversus esse visitur.

Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate alterum tigridem inguinetenus eminentem, alioquin inferiori per omnia similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc flavis et coelestinis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Nyitra vármegyének 1647 szeptember 4-én Nyitrán tartott itélőszékén.

Függő pecsétje elveszett.

CCCIII.

1646 november 20. Pozsony.

III. Ferdinánd Rösler Kristófnak, feleségének Fischer Zsuzsánnának és gyermekeiknek János Henriknek, Anna Zsuzsánnának és Anna Rozinának nemességet és czímer adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, alba lamina ab inferiori parte sinistra in summitatem dextram exsurgente, in eaque ternae rubescentes rosae iusto ab invicem spatio locatae, ac in coeruleis scuti angulis sive areis singula lilia posita esse visuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, ex eoque duas nigras alas aquilinas, medium eorum per transversum ducta lamina, adhaerentibus sibi rosis, distinguente, proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese diffundentibus scutumque ipsum decenter exornantibus.«

A czímerkép a leírástól annyiban eltér, hogy a pajzs kék mezejében lévő liliomok szine arany.

Függő pecséttel, a báró Jeszenák család levéltárában.

Siebmacher, Supplementband, 105. l. 75. t.

CCCIV.

1646 deczember 5. Pozsony.

III. Ferdinánd a Hanvay családnak Hanva, Szkáros, Visnyó, Répás, Fyller, Kryšan, Prosa, Strasa és Szuranch birtokokra új adományt ad, egyúttal Hanvay Péternek, testvéreinek Gáspárnak,

Mihálynak, Istvánnak és Györgynek, néhai Hanvay Albert fia János fiainak, továbbá unokatestvérének Hanvay Albert fia Ferencz fiának Istvánnak régi nemességüket és czímerüket megerősíti.

»Scutum videlicet militare erectum rubri coloris, fundum illius viridi campo occupante, in quo integer candidi coloris caper posterioribus pedibus insistere, et utrisque anterioribus itidem pedibus ad vitem in dextra scuti parte enatam botrisque et pampinis virentem tota corporis mole arrecta sese inclinare, ac racemum uvae sibi oppositum carpere atque ad dextrum scuti latus conversus esse cernitur. Scuto incumbens galea militaris aperta sive craticulata, solidae nobilitatis decus, quam diadema regium unionibus et pretiosis margaretis ornatum contegit, cuius summitatem hemispherium lunae (inter ipsa cornua aurea stella rutilante) contingere visitur. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et caeruleis, illinc vero candidis et itidem caeruleis in scuti extremitates sese diffundentibus scutumque ipsum decenter et venuste exornantibus.«

Függő pecséttel, a Hanvay család levéltárában.
Siebmacher, 222. l. 174. t.

CCCV.

1646 deczember 23. Pozsony.

III. Ferdinánd Pinnyei Némethy Jánosnak, nővérének Erzsébetnek és sógorának Keglevich Mátyásnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo occupante, in quo integer fulvus leo, divaricatis posterioribus pedibus insistere, cauda bifurcata sursum elevata, ore hianti ac lingua rubicunda exerta, anteriorum utroque marmoream rubri coloris columnam erecte sursumque versus fortiter compressam tenere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam seu apertam, regio diademate, alterum leonem inguinetenus eminentem, anteriorum pedum sinistro ad rapiendum propenso, dextro vero strictum acinacem ferienti similem tenentem, alioquin inferiori per omnia conformem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavi et coelulei *(így),* illinc vero candidi et rubri colorum in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1650 február 15-ikén Samarján tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a czímerkép helye üres.
Siebmacher, 450. l. 331. t.

CCCVI.

1647 április 9. Pozsony.

III. Ferdinánd Fejér Jánosnak, sógorának Szücs Gergelynek s feleségének Fejér Katalinnak, gyermekeiknek Jánosnak, Zsófiának, Zsuzsánnának és Katalinnak, továbbá unokatestvérének, Lindvay István feleségének Lapis Erzsébetnek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi monticulo mediotenus fluvio interlabente occupante, e cuius medio turris rotunda ex quadratis scissisque lapidibus elaborata consurgere, ac superne tecti loco corona aurea imminere, ad latus vero eiusdem turris hinc stella aurea, illinc vero hemisphaerium lunae effigiata esse visuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio· diademate, nigri coloris aquilam regali corona redimitam, sinistro pedum insistentem, dextro vero nudum acinacem fortiter compressum tenentem, alis expansis, ore hianti, pectoretenus symbolum Deus Providebit ostentantem, dextrorsumque conversam proferente ornatam. A summitate vero seu cono galeae lacciniis seu lemniscis, hinc flavi et nigri, illinc vero candidi et rubri colorum, in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Zala vármegyének 1647 deczember 16-ikán Sümegen tartott közgyűlésén.

Függő pecsét töredékével.

CCCVII.

1647 április 28. Szeben.

I. Rákóczy György erdélyi fejedelem Szászsebesi Bogdány Miklósnak, a fejedelem gyulafejérvári gazdájának, feleségének Roska Athanáziának, gyermekeiknek Jánosnak, Györgynek, Róza Máriának, Annának és Athanáziának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive area homo integer quasi ambulans depictus, sinistra

manu cingulo inniti, dextra vero manibus bacillum sursum protensum tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium gemnis et unionibus decenter variegatum et exornatum. Ex cono vero galeae teniae seu lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes utrasque oras margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

A pajzsalak hosszú, térdig érő fekete köntösbe van öltözve, vörös gallérral, hajtókákkal és övvel, fejét fekete kucsma födi, nadrágja, a menynyiben kilátszik a köpeny alól, vörös, csizmája sárga.

Kihirdettetett Alsó-Fehér vármegyének 1647 junius 25-ikén Enyeden tartott itélőszékén.

Függő pecséttel.

CCCVIII.

1647 április 29. Pozsony.

III. Ferdinánd Szeőcs máskép Károly Pálnak, feleségének Erzsébetnek és fiuknak Pálnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum forma pyramidali rubicundi coloris acuminatim assurgente per medium tripartito divisum, fundum eius viridi campo occupante, in quo leo integer divaricatis posterioribus pedibus, cauda sursum elevata, ore hianti, linguaque exerta rubicunda, anterioribus ad rapiendum protensis pedibus naturali colore effigiatus, erecte stare ac in dextram scuti partem conversus esse cernitur, in dextro coelestini coloris lune hemisphaerio, sinistro vero stella collucentibus angulis. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, unicornem pedibus ad saltum protensis, ore hianti, linguaque exerta . . . . . . barba sub mento, cornuque in medio . . . . naturali colore delineatum, umbilicotenus proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae hinc atque illinc lacciniis seu lemniscis albis et rubicundis in . . . . . extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus . . .«

Kihirdettetett Nógrád vármegyének 1647 szeptember 30-ikán Szécsényben tartott közgyűlésén.

Egyszerű, XIX. századi másolat Az oklevél eredetije Debreczen város levéltárában.

Siebmacher, Supplementband, 113. l. 81. t.

CCCIX.

1647 június 14. Pozsony.

III. Ferdinánd Bogáti Andrásnak, feleségének Pográny Magdolnának, gyermekeiknek Istvánnak, Ferencznek, Annának, Ilonának, Erzsébetnek, Margitnak, továbbá Német Györgynek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum eius viridi campo occupante, in quo cervus integer, posterioribus fortiter innixus pedibus, anterioribus ad saltum protensis, ore hianti, cornibus erectis, naturali colore effigiatus erecte stare ac in dextram scuti partem conversus esse cernitur, hinc lunae haemisphaerio, illinc stella collucentibus. Scuto incumbentem galeam militarem apertam, regio diademate, medium brachium humanum, rubicunda tectum manica, evaginatam bipennem capulotenus comprehensam intertenere proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae lacciniis seu lemniscis hinc flavis et coelestinis, illinc autem albis et coeruleis in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Nyitra vármegyének 1648 január 14-ikén Nyitrán tartott itélőszékén.

Függő pecséttel, a czímerkép helye üres.

CCCX.

1649 február 4. Bécs.

III. Ferdinánd Nehéz máskép Posony Andrásnak és testvéreinek Istvánnak, Mártonnak, Jánosnak, Mihálynak és Dánielnek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum eius viridi monticulo occupante, super quo aureum diadema positum esse, ex eoque brachium humanum cataphractum cubitotenus eminere, et in vola ipsa terna candida lilia ad dextram scuti partem tenere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque aliud brachium humanum, inferiori per omnia conforme proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris, in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Torna vármegyének 1649 augusztus 21-ikén Tornán tartott közgyűlésén.

Torna vármegyének 1650 július 7-ikén Tornán kelt hiteles átiratában, czímerkép nélkűl.

CCCXI.

1649 február 4. Bécs.

III. Ferdinánd Nagy Istvánnak, feleségének Ujj Katalinnak, testvéreinek Jánosnak, Péternek, Mártonnak és Mihálynak, nővérének Magdolnának és ez utóbbi fiainak Tóth Istvánnak és Tamásnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum caelestini coloris, rubra lamina per medium transversum ducta bipartite divisum, in qua quidem lamina ternae soleae ferreae iusto ab invicem spatio positae situm praebent, fundum vero scuti viridis campus, ex eoque ternae similiter triticeae spicas florescere ac in superiori caeruleo scuti spacio manipulus ligatus cernere visuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque virum mustaceum, caeruleo habitu indutum, capite pileo nigro hungarico cooperto, ac manuum sinistra lumbos fulcientem, dextra autem praedictas ternas triticeas spicas ostentare genuumtenus inter duas nigras alas aquilinas eminentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et caeruleis, illinc vero candidis et rubris in scuti extremitates sese diffundentibus scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Sopron vármegyének 1651 deczember 11-ikén Nemeskérett tartott közgyűlésén és Tolna vármegyének 1731 junius 22-ikén Földvárott tartott közgyűlésén.

Egyszerű, XVIII. századi másolat, a gróf Széchényi család levéltárában.

CCCXII.

1649 márczius 3. Bécs.

III. Ferdinánd Kovách máskép Selyebi Péternek, feleségének Erzsébetnek s fiaiknak, Istvánnak és ifjabb Jánosnak, utóbbi feleségének Margitnak és fiuknak Andrásnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum eius monticulo viridi interoccupante, supra quem brachium humanum ferro indutum intra volam manubriotenus fortiter compressam frameam ad ictum elevatam gestantem intertenere, ad dextrumque scuti latus sese convertere conspicitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regio diademate, alterum brachium humanum tria lilia candida foliis viridis virescentibus gestantem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae

laciniis seu lemniscis hinc flavis et caeruleis, illinc autem candidis et rubris, in scuti extremitates sese passim diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Pest-Pilis- és Solt vármegyéknek 1651 szeptember 4-ikén tartott itélőszékén. A kihirdetési záradékban a kelet a következő téves módon van feltüntetve: »... feria secunda proxima post festum decollationis b. Joannis Baptistae, hoc est die ultima mensis Augusti.«

Füleky György, Zemplén vármegye főesküdte által 1837 június 16-ikán Mádon kiadott hiteles másolatban, mely átirja Abauj vármegyének 1802 április 13-ikán és 1824 augusztus 30-ikán kelt nemesi bizonyságlevelét és Zemplén vármegyének ez utóbbi bizonyságlevél 1825 június 6-ikán történt kihirdetéséről szóló bizonyítványát.

CCCXIII.

1649 márczius 14. Pozsony.

III. Ferdinánd Elsenländer Jakabnak, feleségének Stadelhoffer Máriának, gyermekeiknek Anna Máriának és Euphrosinának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare, in duas caeruleam et rubram divisum partes, cuius medium eius amne perpendiculariter *(így)* praeterfluente, in cuius rubra inferiori arbor tripartite dense frondifera divisa in altum exurgens, superiori vero scuti caerulea area leo gradienti similis, cauda erecta, hinc haemisphaerio lunae, illinc vero aurea stella ornatus, visuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, ex eoque inter duas aquilinas expansas alas strutionem *(a czímerképen: daru)* vigilanti similem, uno stare pedum, altero vero lapillum tenentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae lacciniis seu lemniscis, hinc caeruleis et flavis, illinc candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Moson vármegyének 1649 november 2-ikán Gáloson tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CCCXIV.

1649 április 29. Pozsony.

III. Ferdinánd Lienpachi Gottfried Jánosnak régi nemességét megujítva czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare quadripartitae in rubras per crucem et nigras divisum areas, in cuius superiori sinistra ac inferiori dextra leones genuinis suis coloribus effigiati, gradientibus similes, coronis aureis conspicui, caudis bifurcatis, collotenus erectis, ore hianti, linguis rubicundis exertis, anterioribus dextris tela ad sagitandum prona, unguibus fortiter compressa proferre, pedum vero sinistris ad rapiendum protensis, ad dextrum scuti latus conversi, per crucem vero sibi oppositi scuti anguli amnem celeriter praeterfluentem repraesentare visuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, exeoque itidem leonem inferioribus per omnia et in omnibus conformem, inter duas aquilinas expansas (alas) hinc rubro et candido, illinc vero nigro et flavo coloribus distinctas, inguinetenus eminentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, a dextro candido et rubro, passim etiam flavo, sinistro vero latere candido et coeruleo coloribus distinctis, scutum ipsum decenter exornantibus.«

A czímerrajz a szöveg leírásától annyiban eltér, hogy a pajzs 1. és 4. mezeje fekete, 2. és 3. mezeje pedig vörös, mely utóbbiakon a pajzs felső bal sarkától, alsó jobb sarkáig vonul át az ezüst folyó. Azonfelül a czímerleírással ellenkezőleg az oroszlánok az 1. és 4. fekete mezőben vannak elhelyezve.

Kihirdettetett Hont vármegyének 1649 június 23-ikán Korponán tartott közgyűlése alkalmával.

Függő pecsétje elveszett.

CCCXV.

1649 május 19. Pozsony.

III. Ferdinánd Turchány Miklósnak, feleségének Erzsébetnek, leányának Évának és testvéreinek Jánosnak, Andrásnak és Mátyásnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius triiugi monticulo interoccupante, supra quem brachium

humanum, rubra manica indutum, et in vola ipsa ternas spicas triticeas tenere, cubitoquetenus eminere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque iuvenis tunica rubra vestitus, capite vero pileo nigro ungarico cooperto, ac manuum sinistra foemori iniecta, dextra vero evaginatum gladium vibrante, genuumtenus eminente proferente ornatum. A summitate vero sive cono galeae laciniis et ohris *(így)* hinc aureis et coeruleis, illinc vero candidis et rubris in scuti extremitates sese passim diffundentibus, ipsumque scutum decenter exornantibus.«

Festett czímerképpel.

Trencsén vármegyének 1773 február 8-ikán Trencsénben kiadott hiteles átiratában.

CCCXVI.

1649 május 29. Pozsony.

III. Ferdinánd Németfalussy máskép Szily Györgynek, fivérének Istvánnak és nővérének Borsos Erzsébetnek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum eius viridi colli late interoccupante, super quo bini fulvi leones naturaliter effigiati, dispositis posterioribus pedibus, corporum mole arrectis, oribus patulis et linguis rubicundis exertis, caudisque bifurcatis ad tergum reflexis, ac invicem sibi oppositi et mutuo sese conspectu intuentes, anteriorum pedum alternatim bipennim evaginatam cuspide sursum versam coronaque ac stella fulgenti acuminatim redimitam tenere, tripudiantium non absimiles cernere visuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque priori parisimilem bipennim inter nigram et flavam aquilinas alas eminentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis,

hinc flavis et nigris, illinc vero caeruleis ac itidem flavis in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Nyitra vármegyének 1649 augusztus 17-ikén Nyitrán tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CCCXVII.

1649 június 27. Déva vára.

II. Rákóczy György erdélyi fejedelem Váradi Thuri Istvánnak és feleségének Gyulai Erzsébetnek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, in cuius campo sive area homo . . . manica indutus, deauratoque gladio succinctus, equoque candidi coloris insidens, sinistra manu fraenum dirigere, dextra vero ensem evaginatum, sanguineque tinctum sursum tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium, gemmis et unionibus decenter exornatum. Ex cono vero galeae teniae seu lemnisci variorum colorum hinc-inde defluentes, utrasque oras seu margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

A czímerképben a lovason fekete zeke van, mely alól a vörös ujjak kilátszanak, nadrágja vörös, csizmája sárga, fejét zöld tollal ékitett fekete kucsma födi.

Kihirdettetett Bihar vármegyének 1659 ápril 8-ikán tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CCCXVIII.

1649 szeptember 20. Székelyhida várában.

II. Rákóczy György erdélyi fejedelem Szalontai Bud Mihálynak és fiainak Jánosnak és Illésnek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive area corona aurea est posita, ex quo homo amictus, umbilicotenus emergens, dextera . . . gladium sursum porrectum, sinistra vero manibus tres candidi lilii flores tenere conspicitur. Supra

scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium, gemmis atque unionibus decenter variegatum . . . . variorum colorum hinc inde defluentes, utrasque oras seu margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

Kihirdettetett Bihar vármegyének 1650 augusztus 16-ikán tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett, a czímerkép helye üres.

CCCXIX.

1650 január 25. Segesvár.

II. Rákóczy György erdélyi fejedelem Konyárdi Csiokási Jánosnak és fiainak Jánosnak és Pálnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive area truncus quidam positus, quo super leo integer naturali suo colore depictus sedere, anterioribus duobus pedibus gladium nudum sursum tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium gemmis atque unionibus decenter undique exornatum et variegatum, unde eminet brachium quoddam humanum, humerotenus resectum, strictum acinacem priori similem sursum tenens. Ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes utrasque oras sive margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

Kihirdettetett Bihar vármegyének 1650 szeptember 6-ikán Váradon tartott itélőszékén.

Függő pecséttel, az oklevél elejéről a fejedelem nevét és czímét tartalmazó sorok hiányoznak.

Siebmacher, Siebenbürger Adel, 139. l. 78. t.

CCCXX.

1650 február 24. Bécs.

III. Ferdinánd Szembiborczy máskép Luttar Sebestyénnek és testvéreinek Máténak, Miklósnak és Istvánnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius trijugi viridi monticulo occupante, cuius binis utpote declivioribus colliculis integer leo, naturali suo colore effigiatus, distentis posterioribus pedibus erecte stare ac anteriorum pedum sinistro ad rapiendum protenso, dextro vero frameam tenere in dextramque scuti partem conversus esse cernitur. Scuto incum-

bentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, alterum leonem inferiori per omnia similem praeferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae lacciniis seu lemniscis hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris, in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Vas vármegyének 1652 deczember 9-ikén Szombathelyen tartott közgyűlésén.

Mlinarics Pál, Vas vármegye főszolgabírája által 1734 augusztus 16-ikán kiadott hiteles másolatban, festett czímerképpel. Hozzáfűzve az 1733 június 20-ikán tartott nemesi vizsgálatról fölvett jegyzőkönyv, szintén Mlinarics Pál által 1734 augusztus 8-ikán hitelesített másolatban. A czímerlevél megvan még egy, hártyára írt, egyszerű másolatban.

CCCXXI.

1650 április 7. Gyulafejérvár.

II. Rákóczy György erdélyi fejedelem Tornovay máskép Zilahi Görög Istvánnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive area strutio quidam super coespite graminoso altero pedum stare, altero vero lapillum servare visitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium, gemmis et unionibus eleganter ornatum. Ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes utrasque oras sive margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

Kihirdettetett Közép-Szolnok vármegyének Ákos városában tartott közgyűlésén, melynek időpontja nincs följegyezve.«

Függő pecséttel, a czímerkép helye üres.
Siebmacher, Siebenbürger Adel, 243. l. 178. t.

CCCXXII.

1650 július 13. Bécs.

III. Ferdinánd Szabó máskép Kántor Istvánnak, feleségének Doval Katalinnak, gyermekeiknek Györgynek és Jánosnak és testvérének Szabó Andrásnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum rubri coloris, fundum illius viridi campo occupante, cui grus naturali colore effigiata profundis undis innatare ac uno pedum fundo scuti insistere, altero lapillum, vigilantiae symbolum, sustinere ac ad dextram partem conversa esse visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, brachium humanum cataphracta cinctum et stricto acinace instructum proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae lacciniis seu lemniscis hinc rubris et candidis, illinc autem caeruleis et flavis, in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Nógrád vármegyének 1650 november 7-ikén Szécsényben tartott közgyűlésén.

Siebmacher, 285. l. 215. t. Az ott közölt czímer az eredetitől csak annyiban tér el, hogy a pajzs szinét kéknek jelzi.

Függő pecséttel.

CCCXXIII.

1650 július 20. Gyulafejérvár.

II. Rákóczy György erdélyi fejedelem Sarkadi Bakos Tamásnak, feleségének Sándor Margitnak és gyermekeiknek Pálnak, Jánosnak és Istvánnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive area brachium humanum humerotenus resectum, gladium evaginatum tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium, gemmis et unionibus decenter exornatum. Ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes, utrasque oras sive margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

Kihirdettetett Bihar vármegyének 1651 április 4-ikén tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

CCCXXIV.

1650 július 23. Bécs.

III. Ferdinánd Lähnner (Lőhnnrnek, Lőhnnernek is írva) Jánosnak, feleségének Goltberger Ilonának, leányának Sibillának és unokatestvéreinek Kristófnak és Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum eius profunda intempesta unda late interoccupante, ex qua Aethnicus, rubro germanico habitu indutus, genuumtenus eminere, capite pileo nigro itidem germanico cooperto, ac manuum sinistra lumbos fulcire, dextra vero ferreum globum ignem ebullientem tenere seu ostentare, atque in dextram scuti partem conversus esse visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, alium virum Aethnicum inferiori per omnia conformem inter duo cornucopia coloribus ab invicem discriminata mediotenus eminentem, proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc vero candidis et rubris, in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

A czimerkép leírása nem említi a két szarv színét, melyek jobbról ezüst-vörössel, balról arany-kékkel vágottak.

Kihirdettetett Zólyom vármegyének 1655 július 17-ikén Zólyomban tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

CCCXXV.

1650 július 30. Bécs.

III. Ferdinánd Saliga Pálnak, feleségének Annának és gyermekeiknek Pálnak és Annának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo occupante, super quo integer gryphus naturali suo colore effigiatus pedum sinistro ad rapiendum protenso, dextro frameam nudam tenere ac ad dextram scuti partem conversus esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate gryphum alterum inguinetenus eminentem inferiori per omnia conformem proferente ornatam. A summi-

tate vero sive cono galeae lacciniis sive lemniscis hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornatibus.«

Kihirdettetett Sáros vármegyének 1651 január 11-ikén Eperjesen tartott tisztujító gyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

CCCXXVI.

1650 . . . 27 . . .

III. Ferdinánd Háry Balázsnak és mostohafiainak (?) . . . Istvánnak és Györgynek nemességet és czímert adományoz.

Kihirdettetett Vas vármegyének 1650 október 10-ikén Szombathelyen és Veszprém vármegyének 1734 július 1-én Pápa városában tartott közgyűlésén.

Egyszerű, XVIII. **századi másolatban maradt reánk, tele kihagyásokkal (a czímerleírásból csak a »scutum videlicet militare . . .« szavak maradtak fönn), a gróf Széchényi család levéltárában. Ugyanitt megvan Veszprém vármegyének 1751 június 21-ikén Pápán kelt nemesi bizonyítványa és Somogy vármegye által 1747 márczius 24-ikén a család nemessége ügyében tartott vizsgálatnak jegyzőkönyve is.**

CCCXXVII.

1651 január 6. Bécs.

III. Ferdinánd Demyén Istvánnak, testvérének Jánosnak és utódaiknak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum flavi coloris, in quo vir militaris, mistacibus *(így)* nigris, rubra tunica indutus, cingulo flavo cinctus, capite pileo nigro ornato, plumis tecto, manu vero dextra *(így)* lumbos fulcire atque inflexa palmam viridem tenere, dextra vero frameam evaginatam, inque dextrum scuti latus conversus esse visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque virum militarem inferiori per omnia similem praeferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae, lacciniis seu lemniscis hinc candidis et rubris, illinc autem flavis et coeruleis in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

A czímerrajz szerint a pajzsbeli férfi alak balkezét támasztja csipőjére, és ebben tartja a pálmaágat, a takarók szine pedig jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

Kihirdettetett Ung vármegyének 1652 május 31-én Nagy-Kaposon tartott itélőszékén.

Függő pecséttel.

CCCXXVIII.

1651 február 18. Bécs.

III. Ferdinánd Ott Jánosnak és feleségének Krineinger Mária Magdolnának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum rubri coloris, fundum illius viridi campo occupante, cui monoceros integer naturaliter designatus, anterioribus pedum ad exiliendum protensis, posterioribus insistere firmiter et ad dextram scuti oram conversus esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate gruem naturali colore expressam et lapillum, vigilantiae symbolum, dextro pedum tenentem, inter alas binas diversis ab invicem coloribus discriminatas eminentem proferente ornatam. A summitate vero seu cono galeae lacciniis seu lemniscis, hinc caeruleis et flavis, illinc candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

A szövegben kimaradt a sisakdiszt kisérő szárnyak szinjelzése, melyek jobról ezüst-vörössel, balról arany-kékkel vágottak.

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1654 márczius 23-ikán Samarján tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CCCXXIX.

1651 márczius 16. Bécs.

III. Ferdinánd Horváth Györgynek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius trijugi viridi colliculo occupante, in quo vir militaris

mediotenus prominens rubra toga indutus, capite tectus, dextra quidem manu vibratum acinacem gestare, sinistram vero ad rapiendum protendere, ad dextramque scuti partem conversus esse visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate alium virum inferiori alioquin per omnia conformem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et caeruleis, illinc autem candidis et purpureis in scuti extremitates sese placide diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Egyszerü, XIX. századi másolat. Eredetije Pest-Pilis-Solt-Kiskún vármegye levéltárában.

CCCXXX.

1651 szeptember 25. Bécs.

III. Ferdinánd Lapsánszky Jánosnak és testvéreinek Kristófnak és Mártonnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum rubri coloris, fundum illius viridi colliculo occupante, in quo integra grus sinistro pedum insistere ac dextro leviter arrecto lapillum tenere, alis caudaque compositis, ac collo per medium sagitta fuscinata trajecto, dextrorsumque conversa esse visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, virum militarem lumborumtenus eminentem, cataphractaque indutum, manuum sinistra arcum remissum, dextra ternas sagittas fuscinatas, iusto ab invicem intervallo distinctas tenentem ac galea plumis decora capite tectum, dextrorsumque conversum proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavi et coerulei, illinc vero candidi et rubri colorum in scuti extremitates sese placide diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

A czímerrajz a leírástól annyiban tér el, hogy a baloldali takaró színe nem ezüst-vörös, hanem arany-vörös.

Kihirdettetett Szepes vármegyének 1652 május 13-ikán Lőcsén tartott itélőszékén és Szepes vármegyének 1662 május 24-ikén Csütörtökhelyen tartott itélőszékén.

Függő pecséttel, a Motesiczky család levéltárában.

Siebmacher, Supplementband, 48. l. 57. t. Az ott közölt czímer az eredetitől némileg eltér, mert ott a darú csőrében gyűrűt tartva ábrázoltatik.

CCCXXXI.

1652 február 13. Gyulafejérvár.

II. Rákóczy György erdélyi fejedelem Török Gáspárnak (előneve a szövegben olvashatatlan), feleségének Orosi Margitnak és fiaiknak Györgynek és Istvánnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive area homo integer rubeo habitu, equo insidens nigro, dextera gladium evaginatum sursum porrectum, sinistra vero manibus habenas equi dirigere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium, gemmis atque unionibus decenter exornatum. Ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes utrasque oras sive margines ipsius scuti pulcherime ambiunt et exornant.«

Kihirdettetett Bihar vármegyének 1653 június 3-ikán Váradon tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a czímerkép helye üres.
Siebmacher, Siebenbürger Adel, 245. l. 179. t.

CCCXXXII.

1652 február 27. Bécs.

III. Ferdinánd Khastl Mártonnak, feleségének Fabri máskép Schmid Margitnak és fiuknak Mihálynak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi monticulo occupante, ex quo plumae nigrae ardearum complicatae seu confibulatae prominere visuntur. In superiori autem rubri coloris scuti theatro binis candidis liliis iusto ab invicem spatio collocatis existentibus. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate ex eoque monocerotem protensis anterioribus pedibus, mediotenus eminentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese diffundentibus scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Sáros vármegyének 1652 június 12-ikén Eperjesen tartott itélőszékén.

Függő pecsétje elveszett.

CCCXXXIII.

1652 június 6. Bécs.

III. Ferdinánd Lukáchich Tamásnak és testvéreinek Gergelynek és Mártonnak nemességet és czímert adományoz.

A czímeradományt Lukáchich Tamás czimerkérő folyamodványa őrizte meg, mely a fenti napon kelt engedélyezési záradékkal van ellátva. A czímerrajz kék mezőben zöld alapon álló, jobbra forduló arany griffmadarat ábrázol, farkát hátsó lábai közé húzva, mellső bal lábát maga elé nyujtva, jobb lábában egyenes kivont kardot villogtatva. A sisakdísz a pajzsbeli alakot kinövő helyzetben ábrázolja, a takarók színe jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

Eredeti, papíron.

CCCXXXIV.

1653 október 2. Regensburg.

III. Ferdinánd Nagy Istvánnak és rokonainak Andrásnak. Györgynek és másik Andrásnak nemességet és czímert adományoz,

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius latepatenti viridi campo interoccupante, super quo integer struthio naturaliter effigiatus utroque pede insistere ac rostro ferream soleam gestare, in dextramque scuti partem conversus esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, ex eoque alterum struthionem inferiori per omnia similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Borsod vármegyének 1656 augusztus 22-ikén Ónodon tartott közgyűlésén.

Egyszerű, XIX. századi másolat, a czímerkép színes másával. Eredetije Csongrád vármegye levéltárában.

CCCXXXV.

1655 február 15. Bécs.

III. Ferdinánd Kovács másképp Ujlaki Szabó Istvánnak, továbbá testvéreinek Vámos másképp Szepsi Szabó Mátyásnak, Vámos másképp Szepsi Szabó Jánosnak és Varannói Szabó Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, in cuius scuti fundo arbor truncata sursum assurgere, ex eaque frons virescens superne inflexa, super qua candida columba, expansis alis et cauda demissa utroque pedum insistere et rostro rubro ramum olivae gestare ac in dextram scuti partem conversa esse visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate fulvum leonem inguinetenus eminentem, cauda bifurcata et ad tergum elevata, oreque hiante et lingua rubicunda exerta effigiatum, pedum quidem sinistro ad rapiendum protenso, dextro autem nudam frameam fortiter compressam ferienti similem producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae lacciniis seu lemniscis, hinc flavi et coerulei, illinc vero candidi et rubri colorum, in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Szabolcs vármegyének 1655 augusztus 27-ikén Petneházán tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CCCXXXVI.

1655 február 19. Bécs.

III. Ferdinánd Balog Boldizsárnak, feleségének és mostohafiának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo occupante, cui equus albus posterioribus

pedibus firmiter insistere et super eo vir militaris cataphractus insidens manuum dextra strictum gladium fortiter tenere, sinistra vero foemur fulcire, capite casside cooperto, plumis conspicuus, gradienti similis, inque dextram scuti partem conversus esse visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate virum militarem cataphractum, manuum dextra strictum itidem ensem vibrare, sinistra vero foemori iniecta mediotenus eminentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese passim diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Sáros vármegyének 1655 június 16-ikán tartott közgyűlésén.

Egyszerű, XIX. századi másolat. Eredetije Szilágy vármegye levéltárában.

CCCXXXVII.

1655 márczius 14. Pozsony.

III. Ferdinánd Bogovicz Istvánnak, leányainak Ilonának, Katalinnak és Annának, testvérének Bogovicz Mártonnak és vejének Borbély Györgynek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi occupante campusculo, super quo leo integer, naturali suo colore effigiatus, divaricatis posterioribus pedibus, caudaque bifurcata supra dorsum elevata, faucibus patulis, linguaque exerta ac tota mole corporis sursum arrecta stans, anteriorum quidem pedum sinistro ad rapiendum protenso, dextro vero frameam evaginatam vibrare et ad dextrum scuti latus conversus esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate alterum leonem inferiori per omnia similem, pubetenus eminentem, proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris, in scuti extremitates sese passim diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Zala és Somogy vármegyének 1656 márczius 20-án Körmenden tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CCCXXXVIII.

1655 márczius 20.

III. Ferdinánd Kopasz Istvánnak, feleségének Sieberer Erzsébetnek és fiaiknak Péternek és Mihálynak nemességet és czimert adományoz.

Gyűjteményünkben csak a czímerkép színes hasonmása van meg, mely kék pajzsban zöld alapon jobbra forduló, ugrásra kész fehér egyszarvút ábrázol. A sisakdísz térdig kiemelkedő, arany gombos vörös ruházatu, bajuszos férfit mutat, fejét fekete kucsma födi, oldalára arany övvel kardhüvely van csatolva, melyen balját nyugtatja, míg jobbjában egyenes kardot tart fölfelé, melynek hegyére turbános török fej van tűzve. A takarók színe jobbról arany-vörös, balról ezüst-vörös.

A másolathoz csatolt följegyzés szerint az eredeti, mely Debreczen város levéltárában van, enyvvel teljesen végig lévén öntve, olvashatatlan. A czimerszerző családjára vonatkozó adatok a Siebmacher-féle czímerkönyv szövegéből vétettek.

Siebmacher, 325. l. 245. t.

CCCXXXIX.

1655 április 18. Pozsony.

III. Ferdinánd Pap Istvánnak, feleségének Kozma Annának testvérének Pap Györgynek és az utóbbi nejének Ságody Erzsébetnek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius virido campo occupante, super quo brachium humanum rubra manica indutum ac in vola ipsa triticeas spicas tenere in dextrumque scuti latus conversum esse visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate virum militarem rubra tunica indutum capite tecto hungarico pileo manuum sinistra latus fulcientem, dextra vero frameam nudam vibrantem mediotenus eminentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis ac rubris, illinc vero candidis et itidem rubris

in scuti extremitates sese placide diffundentibus scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Vas vármegyének 1656 márczius 1-én Söptén és Tolna vármegyének 1701 január 5-ikén Szegzárdon tartott közgyűlésén. Mellékelve a czímerkérő folyamodvány, melynek engedélyezési záradéka 1655 április 26-ikáról van keltezve.

Függő pecséttel, a gróf Széchényi család levéltárában.

CCCXL.

1655 július 29. Ebersdorf.

III. Ferdinánd Karancsberényi Berényi Györgyöt bárói rangra emeli.

Az oklevélben, mely külön czímer adományozását nem foglalja magában, a király a Berényi család érdemeiről a következőkben emlékezik meg:

». . . intelligamus te ex antiqua et nobili familia oriundum, cuius maiores et progenitores diversis occasionibus praeclara Hungariae regibus, praedecessoribus nostris bonae memoriae, cum primis autem augustissimae domui nostrae Austriacae praestitere merita et servitia, nominanter vero Kunched et Deers de Berény fratres, anno adhuc domini millesimo ducentesimo sexagesimo sexto dudum praeterito a Stephano iuniore rege Hungariae, duce Transylvaniae et domino Cumanorum ex eo, quod ipsi mille mortis articulos pro ipso rege, diversis calamitatibus coarctato, subire non formidantes, eidem adhaesissent et omnia servitiorum genera iuxta beneplacitum eiusdem prompte et viriliter exhibuissent, signanter in conflictu Ernei bani et in bello ipsius regis generali in Ilsazig commisso, coram oculis eiusdem fortiter depugnando, idem Kunched more leonis esurientis se in medios hostes immisisset cuneosque hostium viriliter perturbasset. Ob quod etiam heroicum facinus, sed notanter ob mortem annotati Deers fratris eiusdem, qui nimirum in Graecia sub vexillo regio contra Paleologum Graecorum imperatorem transmisso laudabiliter et viriliter dimicando fuisset caesus, terram Szenth Ersebeth in Neogradiensi comitatu, eiusdem regis munificentia donatam consecutus fuisset. Nec minus Andreas filius Decsk de Bereny, a Ladislao Hungariae rege, praedecessore nostro foelicis memoriae, propter fidelia servitia et obsequia, quae et ipsi regi et patri eiusdem Stephano itidem regi Hungariae in diversis regni expeditionibus impendisset, et vel cumprimis in expugnatione castri Jauriensis eotum per Theutonicos contingenter occupati, dum coram oculis ipsius regis, ante omnes alios moenia dicti castri, non sine laethalibus vulne-

ribus conscendere non formidasset, castrum Neuna in comitatu de Valko existentem, regia collatione ac dono accepisset . . . .«

Kihirdettetett Nyitra vármegyének 1656 augusztus 1-jén Nyitrán tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a gróf Berényi család levéltárában.

CCCXLI.

1656 június 4.(?) Bécs.

III. Ferdinánd Tóth másként Szigethi Mihálynak, feleségének Charnay Erzsébetnek, továbbá Tóth Szigethi Jánosnak, Szigethi másként Tóth Katalinnak, Ilonának, Erzsébetnek és Kisszigethy Annának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo occupante, super quo integer naturalis aurei coloris leo, ore hianti, lingua rubicunda exerta, caudaque elevata, posterioribus pedibus dispositis ac in dextram scuti partem conversus erecte assurgere, anteriorum vero pedum levo frameam veluti comprehendere, dextro vero seu praesenti p . . . . . eandem vibrare velle conspicitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate alas aquilinas duplicatas . . . . . . proferentes (?) in quibus alium leonem locatum, alioquin inferiori per omnia similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc vero candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus . . .«

Kihirdettetett Heves és Külső-Szolnok vármegyéknek 1658 február 6-ikán Füleken tartott ítélőszékén.

Függő pecséttel, a napi kelet helyén az oklevél kiszakadt. A czímerkérő folyamodvány is megvan, ennek engedélyezési záradéka azonban az 1656 július 23-iki keletet mutatja.

CCCXLII.

1656 június 20. Bécs.

III. Ferdinánd Pauer Jánosnak és feleségének Riedmüller Katalinnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, cuius fundum viridis latepatens campus occupat, super eoque gryphus integer, naturali suo colore delineatus, alis expansis, ore hiante,

lingua rubicunda exerta, cauda demissa, posterioribus pedibus dispositis, ac in dextrum scuti latus conversus esse, erecte assurgere, anteriorum vero pedum sinistro ad rapiendum protenso, dextro vero ceu praesenti praelio constitutus, strictam frameam vibrare visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate alterum gryphum mediotenus eminentem, alioquin inferiori per omnia similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae lacciniis sive lemniscis, hinc flavis seu aureis, illinc autem candidis sive argenteis ac rubris in scuti extremitates sese passim diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Sáros vármegyének 1657 május 30-ikán Eperjesen tartott ítélőszékén.

Függő pecsétje elveszett, a gróf Berényi család levéltárában.

CCCXLIII.

1657 márczius 6. Bécs.

III. Ferdinánd Szalay Mihálynak, feleségének Spáczay Katalinnak, testvérének Istvánnak, továbbá Soós Jánosnak, feleségének Magdolnának és gyermekeiknek Jánosnak, Györgynek, Pálnak és Erzsébetnek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, campo inferius occupante, in quo vir militaris integer, rubra tunica indutus stare, frameam nudam vibrare cernitur. Scuto incumbentem galeam craticulatam seu apertam, regio diademate gryphum mediotenus prominentem, itidem frameam vibrantem, proferente ornatam. A summitate vero laciniis seu lemniscis, hinc caeruleis et flavis, illinc candidis et rubris, in scuti oras sese diffundentibus...«

A czímerrajz szerint a pajzsbeli

alak öltözete arany gombos vörös atilla, kék nadrág és sárga csizma, oldalán arany övről lefüggő kardhüvely. Feje födetlen, arczát bajusz és szakál köríti.

Függő pecsétje elveszett.

CCCXLIV.

1657 április 25. Bécs.

I. Lipót Tihanyi (Tihani) Istvánnak, feleségének Pais Katalinnak és gyermekeiknek, Istvánnak és Magdolnának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi latepatenti campo occupante, in quo integer aurei coloris fulvus gryphus naturali suo colore delineatus, ore patulo ac lingua rubicunda exerta, alis expansis, caudaque post pedes reflexa, posterioribus pedibus distortis, anterioribus vero sinistro quidem regium diadema, dextro vero strictum ensem fortiter compressum in altum vibrare, inque dextram scuti partem conversus esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate alium itidem gryphum, alioquin inferiori per omnia similem, inter duo cornucopia mediotenus eminentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae lacciniis sive lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris, in scuti extremitates sese passim diffundentibus scutumque ipsum decenter exornantibus.«

A leírás nem említi meg, hogy a sisakdíszt kisérő két szarv közül a jobboldali ezüst-vörössel, a baloldali arany-kékkel vágott.

Kihirdettetett Nyitra vármegyének 1658 márczius 19-ikén Nyitrán tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a Tihanyi család levéltárában.

CCCXLV.

1657 május 30. Bécs.

I. Lipót Szeömpczey Ferencznek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo late interoccupante, super quo vir mili-

taris armis bene instructus, rubro habitu vestitus sub nigro insidens equo, manuum dextra strictum ensem in eoque turcicum caput infixum tenere, sinistra vero habenas equi laxare, atque in dextram scuti partem conversus tendere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, ex eoque fulvum leonem inter duo cornucopia eminentem, dextro pede supradictum ensem tenentem, mediotenus conspicuum proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese diffundentibus scutumque ipsum decenter exornantibus.«

A czímerkép a leírástól annyiban eltér, hogy a sisakdísz oroszlánja kétfarkú, a sisakdíszt kisérő bőségszarúk pedig jobbról ezüst-vörössel, balról arany-kékkel vágottak.

Kihirdettetett Győr vármegyének 1658 április 12-ikén Győrött tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CCCXLVI.

1657 július 9. Bécs.

I. Lipót Richthauzer Miklós Jeromosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum, linea perpendiculariter per medium transversum in forma crucis ducta quadripartite divisum, in cuius quidem superiori dextra alba area statera sive bilanx locata, et in inferiori sinistro quadriformiter itidem diviso scuti theatro, superioribus quidem angulis hinc flava rosa, inde vero albo praeterfluente fluviolo ac a fundo nigro flavescente et virescente flosculo repraesentante, in medio autem scuti triangulare architecticum pondus introgestans fulgentes binas stellas exprimere cernitur; viceversa in superiori flavo sinistro nigra uniceps aquila, expansis alis, pedibus distortis, ac cauda deflexa, oreque patulo ac lingua rubicunda exerta, capite corona aurea redimito eminere, et in inferiori similiter nigro dextro fulvus gryphus, naturaliter

effigiatus, dispositis pariter pedibus posterioribus, corpore arrecto, ore hianti ac lingua rubicunda exerta, cauda inter pedes deflexa, alis expansis, pedum anteriorum dextro sagittam fuscinatam ostentare, sinistro vero ad rapiendum protenso conspiciuntur. Scuto incumbentibus binis galeis clatratis sive apertis, regiis diadematibus, ex quibus hinc etiam simulacrum volubilis humanae fortunae super globo, fulcientibus alis, formam virginis exprimentem, manibus telum rubrum circumfluitantem dilatum gestantem, illinc autem nigram alam aquilam inferiori per omnia consimilem proferentibus ornatas. A summitate vero sive cono galeae lacciniis sive lemniscis hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese passim diffundentuibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Sáros vármegyének 1657 szeptember 26-ikán Eperjesen tartott közgyűlésén.

Egyszerű XIX. századi másolat. Az oklevél eredetije Szepes vármegye levéltárában.

CCCXLVII.

1658 április 13. Gyulafejérvár.

II. Rákóczy György erdélyi fejedelem Gyöngyösi Gyöngyösy Ferencz karabélyos katonának nemességet és czímert adományoz

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive area aurea corona variis pretiosis lapillis et gemmis adornata est posita, ex qua tigris qua . . . caudaque elevata emergens, gladium evaginatum capiti hesidi infixum tenere visitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium gemmis et unionibus decenter variegatum. Ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes, utrasque oras seu margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

Függő pecsétje elveszett.
Siebmacher, Siebenbürger Adel, 162. l. 102. t.

CCCXLVIII.

1658 augusztus 1. Tasnád.

II. Rákóczy György erdélyi fejedelem Farkas Illésnek, Prekub Kosztinnak, Mány Andrásnak, Haragos Lászlónak és Disznópataki Boda Györgynek, Antal Miklósnak, Joszipláposi Balázs Andrásnak Batuza Jánosnak és Gergelynek, Román Lukácsnak, Pap Jánosnak, Hordó Istvánnak, Thordavilmai Pétsy Jánosnak, Oláhláposi

Pinte Györgynek, Isák Jánosnak, Jósziv Demeternek, Paska Tódornak, Peteritei Farkas Dánielnek, Bohoczeli Konstantinnak, Lázár Gábornak, Sósmezői Prekup Farkasnak, Boérfalvi Bogozán Boér Mihálynak, a fejedelem zöldpuskásainak, nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive area eques, qui . . . . malus sclopetum Tersiniense vulgo dictum referens, sago viridi pileoque cristato amictus, dextra manu sclopetum Teseniense vocatum tenere, sinistra autem equi habenas dirigere visitur. Supra scutum galea militaris aperta sive craticulata est posita, quam contegit diadema regium gemmis et unionibus pretiosis eleganter exornatum. Ex cono autem galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc-inde defluentes utrasque oras seu margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

Kihirdettetett Külső-Szolnok vármegyének 1703 márczius 2-ikán Bethlenben tartott közgyűlésén.

Egyszerű, XVIII. századi, sok helyt korrumpált másolat.
Siebmacher, Siebenbürger Adel, 265. l. 197. t.

CCCXLIX.

1658 november 24. Segesvár.

Barcsay Ákos erdélyi fejedelem Nagy másképp Szabó Jánosnak, feleségének Hidvégi Erzsébetnek és gyermekeiknek Imrének, Jánosnak, Istvánnak és Máriának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive area leo integer natura[liter depictus], ore hiante, lingua exerta et cauda sursum elevata sese erigere, dextroque pede tres flores lilii candidi tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris est posita, quam contegit diadema regium, gemmis et unionibus ornatum, ex quo rursum leo dimidius priori per omnia similis umbilicotenus emergere visitur. Ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes, oras seu margines scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

A czímerkép szerint a takarók színe meg van határozva, és pedig jobbról vörös-ezüst, balról kék-arany.

Kihirdettetett az erdélyi rendeknek 1659 február 26-ikán Beszterczén tartott országgyűlésén.

Függő pecséttel.
Siebmacher, Siebenbürger Adel, 200. l. 137. t.

CCCL.

1658 deczember 17. Segesvár.

Barcsay Ákos erdélyi fejedelem Alvinczi Pap Ferencznek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris triangulare, cuius fundum cespes viridis occupat, et in eo leo integer naturali suo colore depictus, ore hiante, lingua exerta et cauda sursum elevata sese erigere, dextroque pede ensem evaginatum tenere conspicitur, supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium, gemmis atque unionibus decenter exornatum, ex quo rursum leo dimidius, priori similis, umbilicotenus emergens visitur. Ex cono autem galeae teniae seu lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes, utrasque oras seu margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

Kihirdettetett 1659 február 28-ikán, az erdélyi és magyarországi kapcsolt részek nemeseinek Beszterczén tartott országgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett, a czímerkép helye üres.

CCCLI.

1658.

I. Lipót a Fábry családnak nemességet és czímert adományoz.

Kihirdettetett 1659 . . . . 18-ikán Nyitra vármegyének Kis-Tapolcsányban tartott közgyűlésén.

Töredék, mely csupán a czímerszerző család nevét őrizte meg.

CCCLII.

1659 január 12. Bécs.

I. Lipót Neumayer Gáspárnak, feleségének Eiffart Mária Erzsébetnek, és leányuknak Annának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius tricolli viridi monticulo interoccupante, cuius cacumini incumbit aurea corona, diamantibus ac pretiosis gemmis exornata, eidemque integra candida columba, alis expansis, volatui inhians, utroque pede insistere ac rostro virescentem palmam gestare, dextrorsumque tendens conversa esse visitur. Scuto incum-

bentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque nudum Aethiopem pubetenus eminentem, in pectore fulgentem stellam gestantem, capite flavescenti velo seu ligula compresso, sinistraque manu lumbos fulcientem, dextra autem ternas sagittas fuscinatas decussatim ostentantem, proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Függő pecsétje elveszett.

CCCLIII.

1659 június 6. Bécs.

I. Lipót Fiume városának czímert adományoz.

»Scutum videlicet ovali forma rotundum, in cuius area rubra aquila imperialis biceps, alis utrinque late expansis, rostris itidem apertis, linguis rubris exsertis, et superius diademate imperiali aureo, caeterum caerulei coloris taeniis utrinque retrorsum difluentibus, auroque fimbriatis ornata, sinistrorsum versa, ac de caetero sic disposita, ut pede dextro moli saxeae in fundo sitae, sinistro vero vasi rotundo, sive aequali oblongo, fusci coloris, supra saxum iacenti et orificio ad sinistram scuti oram verso, insistere et ex eodem vase flumen, quod iuxta saxeam illam molem sinistrorsum in magna abundantia praeterlabitur, copiose effundere videatur, oblonga schedula, cuius orae utrinque revolutae sunt, scuto inferius per transversum subiuncta, cum inscriptione INDEFICIENTER.«

Egyszerű, XIX. századi másolat, a czímerkép színes másával. Az oklevél eredetije Fiume város levéltárában.

CCCLIV.

1659 július 28. Bécs.

I. Lipót Krompachi Holló Zsigmondnak az eperjesi harminczad administratorának, testvérének Jánosnak és ennek fiának Zsigmondnak régi nemességét megerősítve, czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, linea perpendiculari per modum crucis ducta quadripartite divisum, in cuius quidem superiori dextra et inferiori sinistra flavi coloris scuti aeris, singulae nigrae expansae aquilae, mutuo quodammodo sese eminus intuentes, in superiori vero sinistra et inferiori dextra similiter scuti parte, pariter singulae duplicatae cruces hyspanicae delineatae esse cernuntur; porro in meditullio ipsius scuti aliud minus scutum coeruleum, in fundo trirupem latam petram continens, ac super vertice seu cacumine eiusdem nigrum corvum alis compositum, rostro aureum diamantinum annulum gestantem, utrisque pedibus insistentem repraesentans. Scuto incumbentibus binis galeis militaribus craticulatis sive apertis, regiis diadematibus exornatis, ex iisque hinc quidem tertiam nigram aquilam inferioribus conformem, inde vero integrum leonem, divaricatis posterioribus pedibus erecte stantem, ore hianti ac lingua rubicunda exerta, caudaque bifurcata ad dorsum elevata, anteriorum autem pedum sinistro ad rapiendum protenso, dextro autem antelatam duplicatam hyspanicam crucem ostentantem, dextrorsumque conversum, proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc aurei et nigri, illinc vero rubri et albi colorum, in scuti oram fluitantibus, illudque decenter exornantibus.«

Az oklevél szövege elmondja, hogy czímerszerző atyja krompachi Holló Mátyás a Bethlen Gábor ideje alatti erdélyi események alatt, főleg különféle követségekben kitüntette magát, maga a czímerszerző pedig a kamarai jövedelmek kezelésében eltöltött 21 év, most pedig az eperjesi harminczadok kezelésében, továbbá a Lengyelországban végzett követségekben szerzett érdemei által szolgált rá a kitüntetésre. Érdekes az oklevél szövegében az a rész, hogy oly kiváltságoknak örvendjen ő és utódjai, »quibus caeteri a quatuor avis paternis et maternis nati.«

Kihirdettetett Szepes vármegyének 1660 márczius 5-ikén Lőcsén tartott közgyülésén, Sáros vármegyének 1661 május 11-ikén Eperjesen tartott itélőszékén és bemutattatott a szepesi kamara konsistoriumában 1665 augusztus 19-ikén.

Függő pecsétje elveszett.

Siebmacher. 241. l. 186. t. I. c. azzal a különbséggel, hogy a szívpajzs színe ott nem kéknek, hanem ezüstnek van feltüntetve.

CCCLV.

1659 augusztus 6. Bécs.

I. Lipót Dubrawszky Jánosnak, feleségének Janosovicz Zsuzsannának és fiuknak Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum nigri et rubri coloris bipartite divisum, ex cuius rubri coloris fundo ternae glandes cum

14*

ramusculis sursum assurgere ac ex dimidio scuti in superiorem nigram aream medius albus equus extensis anterioribus pedibus eminere cernuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque alium dimidium equum inferiori per omnia conformem, inter duas alas coloribus distinctas eminentem, proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

A takarók színezésénél a czímerkép eltér a szövegezéstől, a menynyiben a takarók jobbról ezüst-vörös, balról arany-fekete. A leírásból hiányzik a sisakdísz szárnyainak színe, a mely jobbról vörös-ezüst, balról arany-fekete.

Kihirdettetett Sáros vármegyének 1660 július 7-ikén Eperjesen tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

CCCLVI.

1659 szeptember 7. Pozsony.

I. Lipót Hajnóczy (Haainotzy) Illésnek és testvéreinek Izsáknak, Jakabnak, Andrásnak és Mihálynak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, a dextra quidem rubri, a sinistra vero partibus coelestini coloris, fundum illius latepatenti viridi campo, ac sinistram partem arbore truncata occupante, de qua quinque rami excrescere, eorumque quinto et prae caeteris eminentiori aquila naturaliter effigiata, alis expansis, insidere visitur; dextrae porro scuti parti integer albus unicornis elevatis anterioribus pedibus assurgens, incurvatoque capite cornu petere volenti similis ad sinistram scuti partem generose conversus ex opposito aquilae stare conspicitur. Scuto incumbentem galeam militarém craticulatam sive apertam, regio diademate ornatam, de quo unicornis inferiori similis, umbilicotenus eminere cernitur. A summitate vero sive cono galeae lacciniis seu lemniscis, hinc rubris et albis, illinc vero flavis et coeruleis in scuti extremitates

placide sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1660 ápril 19-ikén Samarján tartott közgyűlésén.

Roth Ferencz Hont vármegye alispánjának 1792 október 16-ikán kelt hiteles átiratában.

CCCLVII.

1659 október 7. Pozsony.

I. Lipót Kisvárday máskép Chizmazia Jánosnak, feleségének Ego Zsuzsannának és testvérének Kisvárday máskép Chyzmazia Andrásnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum rubri coloris, fundum illius viridi monticulo occupante, super quo brachium humanum cataphractum cubitotenus locatum esse ac in vola evaginatam frameam lauro circumdatam tenere, eandemque in dextram scuti partem vibrare visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque virum militarem iuvenili forma conspicuum et rubris vestibus indutum genuumtenus eminentem, manuum sinistra frameam ad latus dependentem manubriotenus comprehensam tenere, dextra vero hastam cuspide inversam gestantem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae lacciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett 1660 márczius 17-ikén Nyitra vármegye közgyűlésén.

Egyszerű, XIX. századi másolat. Az oklevél eredetije Pest-Pilis-Solt-Kiskún vármegye levéltárában.

CCCLVIII.

1659 október 7. Pozsony.

I. Lipót Győri Nagy Istvánnak és unokatestvérének Komáromi Nagy Istvánnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum . . . . . . [fundum illius] viridi campo occupante, super quo leo integer naturaliter effigiatus, divaricatis posterioribus pedibus, cauda bifurcata et ore hiante, linguaque exerta . . . prae se ferre, sinistro autem pedibus ad rapiendum protenso erecte stare cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate duas alas aquilinas et earum in medio assurgentem alterum leonem inferiori

per omnia similem umbilicotenus proferente ornatam. A summitate porro sive cono galeae lacciniis seu lemniscis hinc albis et rubris, illinc autem flavis et coeruleis in scuti extremitates placide sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Az oklevél szövege erősen meg van rongálva, úgy hogy a czímerleírás a maga egészében nem olvasható. A czímerrajz szerint a pajzs kékkel és vörössel balharánt osztott, a pajzsalak oroszlánja jobb lábában arany napot tart. A sisakdíszt kisérő sasszárnyak közől a jobboldali kék-vörössel, a baloldali vörös-kékkel van vágva.

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1660 szeptember 6-ikán Samarján és Komárom vármegyének 1662 április 18-ikán Komáromban tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

CCCLIX.

1659 október 14. Pozsony.

I. Lipót Gáspárdy Lukácsnak, feleségének Halassy Erzsébetnek, leányának Katalinnak és testvéreinek Gáspárdy Gyögynek és Mihálynak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo interoccupante, ex cuius deminori *(így)* parte vir militaris armis bene instructus, rubro habitu, flavis cothurnis ac caerulei coloris galligis indutus, capite quoque pilleo, pelle mardurina subducto ac cristis falconis ornato cooperto, albo insidens equo, manuum vero sinistra habenas equi ad praecipitem saltum dirigere, dextra autem evaginatam frameam cum affixo Turcico capite ostentare, inque dextram scuti partem salienti similis tendere visitur; in summitate porro scuti hinc haemispherio lunae, inde vero fulgenti stella rutilantibus. Scuto incumbentem galleam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque

brachium cataphractum frameam tenentem, flecturaeque auream crucem innixam proferente ornatam. A summitate vero seu cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et rubicundis, illinc vero candidis et coelestinis in scuti extremitates sese passim extendentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

A czímerrajz a leírástól némileg eltér, a süveg vörös bélésű, a takarók színe pedig jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

Kihirdettetett Nyitra vármegyének 1663 január 16-ikán Nyitrán tartott közgyűlésén.

Az esztergomi káptalannak 1737 október 12-ikén kelt hiteles átiratában, festett czímerképpel.

CCCLX.

1659 október 27. Pozsony.

I. Lipót Novák Andrásnak, feleségének Szabó Katalinnak és gyermekeiknek Ferencznek, Jánosnak, Istvánnak, Andrásnak és Márthának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius latepatenti viridi campo occupante, super quo integer fulvus leo, naturaliter effigiatus, tota corporis mole arrecta, divaricatis posterioribus pedibus, cauda bifurcata, hianti ore, linguaque penitus exerta, erectus stare, ac dextro pedum anteriorum tres spicas triticeas in maturitate eleganter intertenere, alterum vero rapinae aptare conspicitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate ornatam, de quo itidem leo, inferiori per omnia similis, umbilicotenus eminere visitur. A summitate porro sive cono galeae lacciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis ac rubris, in scuti extremitates placide sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1660 szeptember 6-ikán Samarján tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CCCLXI.

1659 november 28. Pozsony.

I. Lipót Plumboi Mattei Péternek és feleségének Picchi Marinának, gyermekeiknek Jánosnak és Antal Máriának, kik a régi nemes Mattei máskép Koviczet Mattei családból eredő Mattei Jánostól és Glubidicz Krisztinától származnak és a bosnyák királyságban a Glasinaczi örökös grófi czímet viselték, magyar grófságot adományoz, s régi czímerüket megújítva kibővíti.

»Scutum videlicet militare erectum flavi coloris, linea perpendiculari per medium ducta in duas equales partes divisum, in cuius inferiori campus rubris et candidis tesselis variegatus conspicitur, lamina nigra per medium obliqua ducta, in superiore vero scuti parte integra nigra aquila alis utrimque expansis, pedibusque divaricatis capite regia corona rutilante, reclinito rostro patulo, lingua rubicunda exerta dextrorsumque conversa, alias enim naturaliter effigiata esse visitur. Scutum ipsum desuper diademate regio per nos eidem nunc ultro super addito, margaritis et unionibus affabre exornato decorante.«

De Franchis Fülöp anconai közjegyző és Forlini József anconai püspöki helynök által 1715 augusztus 29-ikén kiadott hiteles másolatban.

CCCLXII.

1660 január 31. Bécs.

I. Lipót Szeli Jánosnak, fiainak Istvánnak és Péternek, testvéreinek Szeli Tamásnak és Istvánnak, továbbá Országh Jánosnak és Pálffy Istvánnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi latepatenti campo interoccupante, in quo integer fulvus leo, ore patulo, lingua rubicunda exerta, cauda bifurcata post tergum elevata, posterioribus pedibus insistere, anterioribus vero laevo ad rapiendum protenso, dextro autem detruncatum Turcicum caput per comam aprehensum fortiter tenere, inque dextram scuti partem conversus esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, alium itidem leonem alioquin inferiori per omnia similem mediotenus eminentem proferente ornatam. A summitate vero

sive cono galeae laciniis sive lemniscis, hinc quidem flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese passim effundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

A czímerrajz a leírástól annyiban eltér, hogy az oroszlán koronás, mit a szöveg nem említ.

Kihirdettetett Szabolcs vármegyének 1660 ápril 20-ikán Ibrányban tartott közgyűlésén.

Egyszerű, XIX. századi másolat, a czímerkép szines másával. Az oklevél eredetije Csongrád vármegye levéltárában.

CCCLXIII.

1660 február 10. Bécs.

I. Lipót Johannides Miklósnak és fiának Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi latepatenti campo interoccupante, cui eminentiori aurea corona gemmis et margaritis exornata locata esse, eidemque candida columba, expansis alis, volanti similis, utrisque pedibus insistere, rostro vero virentem olivae ramusculum inter binas strutionis plumas gestare, inque dextram scuti partem conversa esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate aliam itidem columbam, alioquin inferiori per omnia similem, inter binas similiter plumas strutionis eminentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis sive lemniscis, hinc quidem flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese passim diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus«.

Kihirdettetett Trencsén vármegyének 1661 február 10-ikén Trencsénben tartott itélőszékén.

Függő pecsétje elveszett.

CCCLXIV.

1660 április 10. Bécs.

I. Lipót Juren Mátyásnak, mostohaatyjának Rudnichky Mátyásnak s fiának Györgynek, továbbá Kuzmich Lukácsnak s fiainak Kuzmich Mátyásnak és Mihálynak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo occupante, ex quo integer fulvus leo, ore hiante, lingua rubicunda exerta, caudaque post tergum dispansa, posterioribus pedibus distortis, anterioribus vero sinistro sagittae infixum Turcicum caput tenere, dextro porro strictam frameam vibrare atque in dextram scuti partem conversus esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, alium itidem leonem mediotenus prominentem, alioquin inferiori per omnia similem proferente ornatam. A sumitate vero sive cono galeae lacciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris, in scuti extremitates sese placide diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

A czímerrajz a leírástól annyiban eltér, hogy a pajzsban a kivont kard felett hatágú arany csillag van, mely a sisakdíszben is előfordul és hogy a sisakdíszt két fekete sasszárny kiséri.

Kihirdettetett a horvát-szlavon-dalmát rendeknek 1660 július 23-ikán Varasdon tartott gyűlésén.

Függő pecséttel.

CCCLXV.

1660 április 15. Bécs.

I. Lipót Finck Tóbiásnak, feleségének, Krisztinának, fiaiknak Mátyásnak és János Ernőnek és unokatestvérének Finck Dánielnek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, linea in formam crucis ducta quadripartite divisum, super quo inferiori dextra et superiori sinistra coerulei coloris scuti-areis singula fringilla naturali suo colore effigiata, compositis alis, depresso trunco utroque pede insistere visitur; in superiori porro dextra et inferiori sinistra lutei coloris scuti spatiis singulae rubeae rosae repraesentantur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque tertiam fringillam inferioribus per omnia similem, proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc candidis et rubris, illinc autem coeruleis et flavis in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Szepes vármegyének 1660 deczember 7-ikén Lőcsén tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a czímerkép kivágva.

CCCLXVI.

1660 április 28. Bécs.

I. Lipót Nagy Pálnak, feleségének Tako Orsolyának és gyermekeiknek Istvánnak és Orsolyának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, in quo bini manipuli tritici iuxta sese iusto spatio locati, cernere visuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, eique candidam columbam expansis alis, volatui inhiantem, utroque pede insistentem et dextrorsum conversam proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus, scutumque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Vas vármegyének 1660 július 5-ikén Szombathelyen tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

CCCLXVII.

1661 június 2. Bécs.

I. Lipót Roboz Benedeknek, feleségének Hegedűs Katalinnak, gyermekeiknek Mihálynak, Ferencznek és Erzsébetnek és testvérének Roboz Istvánnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo interoccupante, ex quo binae alae aquilinae distinctim sibi ad invicem oppositae eminere, in earumque medio . . . truncatum caput . . . visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque . . . cornua cervina et acinacem inferiori per omnia similem proferente ornatam . . . . seu lemniscis, hinc candidis et rubris, illinc autem

ceruleis et flavis in scuti extremitates sese passim diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Az oklevél szövege több helyt ki van kopva és kiszakadva, úgy hogy a czímerleírás a maga egészében nem olvasható. A czímerrajz a pajzsban lévő két sasszárny között hegyével fölfelé álló egyenes kardot ábrázol, hegyére tűzött turbános török fejjel. A sisakdísz a pajzsbeli kardot mutatja, kisérve jobbról-balról egy-egy szarvasagancs által. Takarók színe jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

Kihirdettetett Veszprém vármegyének 1662 február 13-ikán Pápán tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

Siebmacher, 545. l. 391. t.

CCCLXVIII.

1662 márczius 12. Bécs.

I. Lipót Stubick János Gottfridnak, Königsteini és Windigianckaui bárónak, Rothneustifft, Tushen, Austi, Jamni és Riebny, Geföll, Vessendorff, Otterberg, Peuthen, Dornewiz és Neudegg örökös urának s általa apai unokatestvéreinek Stubick Györgynek, Sebestyénnek, Fülöp Károlynak és Mátyás Andrásnak, unokatestvérének János Keresztélynek, mindnyájan Königsteini és Windigianckaui báróknak, azonkivül feleségének Johanna Zsófiának, Traunhoffi Stubenvoll János ezredes leányának, testvérének Traunhoffi Stubenvoll János Károlynak, unokatestvérének János Kristófnak és apai unokatestvérének Farkas Ádámnak, végre Hochstraeti Byle János alezredesnek és feleségének Königsteini és Windigianckaui Ilona Konstancziá bárónőnek a magyar grófi rangot adományozza.

Az oklevél megemlékezik a grófi rangot szerző családjáról és érdemeiről, fölemlítve azt is, hogy a grófi rangot szerző nemes magyar családból származik, majd így folytatja:

»Paulus quippe notanter prae caeteris quondam Stubick de Soher, qui alias titulo magnificentiae clarus et non solum Hungariae olim regis consiliarius extitit, verum et Hungaricae militiae officio colonelli locumtenentis laudabiliter functus, contra infensissimos christiani nominis hostes Turcas, diversis in occasionibus aliorumque in exemplum fideliter decertando, eximia facinora, actusque militares non postremos edidit, uti etiam pro defensione permansioneque dulcissimae patriae constanter et laudabiliter desudando, ut erga eandem illibatam fidelitatem suam servaret, morte sua gloriose oppetendo testari voluerit. Non

absimili modo avus suus quoque Lasarus condam Henkel senior a Donnersmarck erga praelibatam augustissimam domum nostram Austriacam etiam factum regnum nostrum Hungariae affectum et immortale fidelitatis testimonium patefecit, dum videlicet a tyrannica paganorum gente, in lamentabili et deploranda illa fortalitii nostri Jauriensis superioribus annis facta traditione, multa millia christianorum profligata fuere, qui ad congregandum et denuo recenter stabiliendum fortificandumque inibi debilitatum militem quingenta millia florenorum sacratissimae olim imperatoriae et regiae maiestati Rudolpho secundo, domino videlicet patruo nostro desideratissimo foelicissimae reminiscentiae in aere proprio suppeditavit, quo subsidio iterato militaribus copiis roboratis et redintegratis ac militiae de necessariis providens, idem fortalitium, singulari divina providentia accedente, gravissima hostium clade, summa vero totius christianitatis laetitia ac tripudio a Turcis recuperatum est, quemadmodum idipsum praefatae imperatoriae maiestatis litterae testimoniales dicto Lazaro Henkell a Donnersmarck avo ipsius in assecurationem indubitatae restitutionis refusionisque praemissae erogatae summae pecuniariae extradatae, per expressum in sese continerent et declararent. Idem etiam Joannes Godefridus Stubick, liber baro a Königstain et Windigianckau, domino avo nostro gloriosae memoriae Ferdinando secundo in singulare testimonium fidelissimae gratitudinis aedificationes quasdam una cum horto et alios etiam hortos modo tunc comparatos, pro fundatione monasterii piorum patrum Carmelitarum discalceatorum in suburbio extra rubram turrim et pontem Danubianum vulgo Schlagprucken dictum in pios usus, secundum ipsius devotam intentionem sine ulla pro eis usque adhuc praestita satisfactione aut solutione ultro tradidit, quos dicti pii patres Carmelitae hodieque in monasterii usum conversos conversasque possident, iisque fruuntur et gaudent . . . . ipsum quoque Joannem Godefridum Stubick, liberum baronem a praelibatis a Königstain et Windigiankau una cum laudatissima sua familia, quae iam a quadringentis et nonaginta annis ab Hungarico nobili, generoso ac magnifico stemmate vero originem trahere, superindeque etiam luculentissima litteralia instrumenta coram nobis produxit et exhibuit, ac non solum in provincia Austriae, sed etiam in regnis Hungariae, Bohemiae et marchionatu Moraviae, nostris a multis retroactis annis et saeculis in ordine equestri et libero baronatu celebre inserviendi studium olim divis ex praedicta augustissima domo nostra Austriaca imperatoribus, regibus, nobisque praestitisse, quemadmodum de eo etiam nobis id ipsum benigne persuasum habemus. Unde ipsum haeredesque et posteritates ipsius utriusque sexus universas, ex ipso legitime descendentes, de consilio dominorum praelatorum, comitum et

baronum, consensuque omnium statuum et ordinum dicti regni nostri Hungariae partiumque ei annexarum in generali ipsorum diaeta in anno domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo nono, in civitate nostra Posoniensi celebrata, simul existentium et congregatorum in numerum coetumque et consortium verorum et indubitatorum annotati regni nostri Hungariae et partium provinciarumque ac regnorum sacrae eiusdem coronae subiectorum comitum et baronum duximus recipiendum, annumerandum et aggregandum.«

Függő pecsétje elveszett, czímeradományozás nem történt.

CCCLXIX.

1662 április 26. Laxenburg

I. Lipót Scheierman Mártonnak, feleségének Visner Margitnak, gyermekeiknek Jánosnak, Mártonnak, Gáspárnak, Annának és Katalinnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum, cuius fundum et supremitatem viridis campus occupat, intermedie vero iugera terrarum arabilium proportionaliter divisa esse conspiciuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate iuvenem venustum cataphractum aurea corona redimitum, speciem angeli repraesentantem, expansis aurei coloris alis mediotenus eminentem ac manuum dextra falcem messoriam, sinistra autem quinque spicas triticeas demessas tenere, proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis sive lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris, in scuti extremitates sese passim diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Szepes vármegye közgyűlésén 1662 deczember 16-ikán.

Egyszerű, XIX. századi másolat, a czímerkép színes másával. Az oklevél eredetije Szepes vármegye levéltárában.

CCCLXX.

1662 június 17. Kolozsvár.

Apafi Mihály erdélyi fejedelem Aczél Jánosnak és testvéreinek Péternek és Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris quadrangulariter erectum, in cujus campo sive area homo quidam veste indutus cerulea, equo insidens fusco, sinistra manuum frenum dirigere, dextra vero vexillum, robusti militi instar, vibrando tenere conspicitur. Supra scutum autem galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium, gemmis atque unionibus decentissime exornatum. Ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc-inde defluentes, utrasque oras seu margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

Kihirdettetett Aranyosszéknek 1663 deczember 15-ikén Kövesden tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a czimerkép helye üres.

CCCLXXI.

1662 július 23. Pozsony.

I. Lipót Szalay Istvánnak, feleségének Varga Juditnak, gyermekeiknek Jánosnak, Erzsébetnek, Magdolnának és testvéreinek Albertnek és Benedeknek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum eius viridi tricolli monticulo interoccupante, cuius in meditullio caput bovinum cornutum eminere ac inter cornua summitatem versus fulgens stella cernere visuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate ex eoque, ut infra, inter duo dicta cornua micantem stellam proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et caeruleis, illinc autem rubris et candidis in scuti extremitates sese placide profundentibus, illudque ipsum decenter et venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Komárom vármegye közgyűlésén 1665-ben.

Egyszerű XIX. századi másolat. Az oklevél eredetije Pest-Pilis-Solt-Kiskún vármegye levéltárában.

CCCLXXII.

1662 augusztus 5. Pozsony.

I. Lipót Orbán Istvánnak, testvéreinek Orbán Mihálynak és Nagy Istvánnak, továbbá sógorának Királysághy Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius latepatenti viridi campo interoccupante, super quo generosus miles, armis venuste instructus, equo currentis instar

simili insidens, dextra evaginatam frameam vibrare, sinistra vero manu turcicum caput gestare, ad dextramque partem conversus

esse conspicitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque iuvenem inter binas aquilinas alas genuumtenus eminentem, dextraque sceptrum gerentem, sinistra vero lateri apposita proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris, in scuti extremitates passim sese diffundentibus illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

A czímerkép alakja világos kék, aranygombos atillába van öltözve, oldalán vörös övvel, nadrágja vörös, csizmája sárga. Fejét vörös bélésű fekete kucsma födi, két fekete darutollas forgóval; a ló színe barna.

Kihirdettetett Komárom vármegyének 1662 november 27-ikén Komárom városában tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel. Az oklevélben az Orbán név bele van hamisítva, eredetileg Roháczy névre szólott.

CCCLXXIII.

1663. (? vagy 1662.)

I. Lipót Scharinger Mátyásnak nemességet és czímert adományoz.

Kihirdettetett Bars vármegyének 1663 február 9-ikén Kis-Tapolcsányban tartott közgyűlésén.

Csonka, csak a 2. és az utolsó lap van meg.

CCCLXXIV.

1664 november 28. Bécs.

I. Lipót Kovách Pálnak, feleségének Nagy Ilonának, gyermekeiknek Györgynek, Mártonnak és Zsófiának, továbbá testvérének Jánosnak, ennek feleségének Zsófiának és gyermekeiknek Jánosnak és Györgynek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo late interoccupante, super quo integer

fulvus leo, divaricatis posterioribus pedibus, mole corporis arrecta oblique stare, ore hianti ac lingua rubicunda exerta, caudaque bifurcata ad dorsum elevata, anteriorum pedum sinistro ad rapiendum protenso, dextro autem evaginatam frameam fortiter vibrare atque in dextram scuti oram conversus esse visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque brachium humanum rubra manica indutum et in vola ipsa praedictam frameam tenens proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris, in scuti extremitates sese diffundentibus scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Nógrád vármegyének 1665 deczember 22-ikén Füleken tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel. Megvan Nógrád vármegyének 1841 január 21-ikén Balassa-Gyarmaton kiadott nemesi bizonyságlevelében átírva is, mely bizonyságlevelet ismét Torontál vármegye 1841 szeptember 6-ikán Nagy-Becskereken tartott közgyűlésén adta ki hiteles másolatban.

Siebmacher, 333. l. 251. t.

CCCLXXV.

1664 deczember 19. Bécs.

I. Lipót Gyarmati Balassa Bálint aranysarkantyús vitéznek, Hont vármegye főispánjának, királyi kamarás és tanácsosnak és nejének Szunyogh Katalinnak a grófi rangot adományozza, s régi családi czímerét kibővíti.

»Scutum videlicet militare erectum rubri coloris, cuius in medio bisonis caput dracone circumdatum effigiatum esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, integram naturalem aquilam, altero diademate regio ornatam, expansis alis, cauda deflexa, rostro patulo et lingua rubicunda exerta, dextrorsum conversam, pedum quidem sinistro sagittam cuspide erectam, dextro vero strictum acinacem tenentem proferente ornatam. Porro a summitate sive cono galeae laciniis seu lemniscis, utrinque flavis et nigris, in scuti extremitates sese placide diffundentibus illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Az oklevél szövege megemlékezik a Balassák családjának régi voltáról, majd így folytatja:

». . . Aetate . . . maturiore succedente posthabitis quibusvis aliis privatis tuis rebus, aulam suae sacratissimae caesa-

reae regiaeque maiestatis Ferdinandi tertii domini quondam genitoris ac immediati praedecessoris nostri desideratissimi gloriosissimae recordationis intrasti, eidemque pluribus annis, non pauca fidelitatis et promptitudinis obsequia praestitisti, unde non immerito te dignum iudicavit, ut in numerum quoque cubiculariorum suorum actualium, quo officio apud maiestatem aeque nostram cum laude fungeris, adsciscereris. Jacto itaque in aula praememoratae quondam suae maiestatis paternae virtutum tuarum fundamento, ubi eadem divina sic disponente clementia, ex hoc turbulento saeculo, ad beatae immortalitatis quietem transmigrasset, nobis etiam ab ipso foelicis nostrae inaugurationis exordio, eum te exhibuisti, ut non multo post tempore, in coetum ac ordinem reliquorum consiliariorum nostrorum Hungarorum cooptari et annumerari merueris. Postmodum vero subsecutis his, iam quidem benignitate Dei sedatis belli tempestatibus, amore dulcis patriae, et ab infestationibus perennium christiani nominis hostium Turcarum et Tartarorum tutandae studio, militari disciplinae te applicando mox capitaneatus officio inclyti comitatus Neogradiensis condecoratus extitisti, quo nullis parcendo laboribus, curis, fatigiis et expensis, aut vitae pericula formidando laudabiliter functus, non solum eidem sed et aliis vicinis comitatibus multum profuisti, dumque Tartari eas in partes irrupissent, quater sub arce tua Kékkeő, in qua nunc etiam centum et ultra equites, totidemque pedites probatissimos, passus vel maxime illius ad montanas civitates nostras sese extendentis, defendendi causa, propriis sumptibus alere ac intertenere diceris, cum iisdem pauca manu, intrepide confligendo fortiter dimicasti, plurimisque ipsorum deletis iugi victoriam semper nullo plane tuorum amisso reportasti, et sic passum dictum strenue defendisti et conservasti, defendisque et conservas etiam de praesenti. Accedit praeterea, quod ubi et quam primum, fidelis noster nobis dilectus spectabilis et magnificus Ludovicus Ratvigus, sacri romani imperii comes de Souches, dominus in Jaspiz, consiliarius noster bellicus, aulicus camerarius, campi mareschallus, constitutus colonellus ac praesidii nostri Comaromiensis supremus capitaneus, ex benigna nostra commissione sese in regnum hoc nostrum Hungariae, una cum copiis nostris contulisset, mox temet eidem propria levis armaturae militum caterva stipatus, adiunxisti, Nittriamque expugnare iuvisti, ubi vix non etiam vitam cum morte commutasti. Unde motis Levam versus copiis praedictis, in primis ad Bakam, deinde vero ad Zarnoczam, collatis cum hostibus fortiter signis, prospere dimicasti, multosque illorum teste ipso campi mareschallo comite de Souches, ipse decapitasti. Et dum haec a te sic gesta fuissent, fidelique nostro nobis syncere dilecto comiti, Francisco Wesseleny de Hadad, perpetuo in Murány, ante-

lati regni nostri Hungariae palatino, aurei velleris equiti, iudici Cumanorum, locumtenenti comitatuum Geomeoriensis, Pest, Pilis et Soldt supremo comiti, camerario et consiliario nostro intimo, non sine insigni nominis tui laude innotuissent, horum quoque commitatuum utpote Honthensis, Barsiensis, Thurocziensis, Lipthoviensis, Arvensis et Zoliensis, te capitaneum non immerito constituendum existimavit, praerepetiti comitatus Neogradiensis capitaneatus officio non minus prae manibus tuis relicto. Ultimo tandem in acri illa pugna Levensi prudentissimi ducis, simul et militis fortissimi munia obeundo, praeclara generis et virtutis militaris specimina edidisti, ac ubi magnificus quondam Stephanus Koháry, militiae nostrae Hungaricae generalis, in eadem pugna gloriose occubuisset, tu eandem laudabiliter et foeliciter direxisti, ac etiam in exustione Parkaniensi contra hostes Turcas egregie pugnando, pro bono publico et salute regni te bonum patriae civem, ac nobis gratum fidelem exhibuisti . . .«

Végül megemlíti még röviden, hogy jelenleg is mint honti főispán a Felség megelégedésére működik.

Függő pecsétje hiányzik, a czímerkép kivágva, a báró Balassa család levéltárában.

Siebmacher, 29. l. 23. t.

CCCLXXVI.

1665 július 13. Bécs.

I. Lipót király Godinich Balázsnak, feleségének Winckler Margitnak és gyermekeinek Jánosnak és Magdolnának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coerulei coloris, fundum illius viridi monticulo interoccupante, in quo integer pellicanus naturaliter effigiatus extructo sibi nido expansis alis insidere, ac rostro pectus suum dilaniare purpureoque exinde promanante sanguine ternos pullos escam avide exposcentes alere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate integrum fulvum leonem naturaliter effigiatum, divaricatis posterioribus pedibus, cauda bifurcata ad tergum elevata, ore hianti et lin-

gua rubicunda exerta, tota denique corporis mole erecta stare, ac anteriorum pedum sinistro ad rapiendum protenso, dextro vero integrum botrum tenentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates passim sese diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Függő pecsét töredékével.

CCCLXXVII.

1665 július 24. Bécs.

I. Lipót Gelin Ferencznek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum caerulei coloris, fundum illius saxea petra occupante, super quam fulvus leo, ore hiante, lingua rubicunda exerta, cauda bifurcata ad tergum elevata, posterioribus pedibus dispositis assurgere, ac in dextrum scuti latus conversus, anteriorum pedum dextro evaginatam frameam, sinistro ad rapiendum protenso tenere cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, alium itidem leonem inferiori per omnia similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis sive lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese passim diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

A czímerrajz a leírástól annyiban eltér, hogy a pajzsalak nem sziklás alapon, hanem egyszerű zöld alapon áll és nem kétfarkú oroszlán, hanem természetes színű párducz.

Kihirdettetett Zemplén vármegyének 1666 június 26-ikán Zemplénben tartott közgyűlésén.

Függő pecsét töredékével.

CCCLXXVIII.

1665 szeptember 4. Bécs.

I. Lipót Nagy máskép Papp Dánielnek, feleségének Deczey Annának s gyermekeinek Jánosnak, Annának és Erzsébetnek régi nemességét megerősítve czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum eius viridi campo interoccupante, super quo integer fulvus

leo, divaricatis posterioribus pedibus, mole corporis erecta stare, ore hianti ac lingua rubicunda exerta, caudaque ad dorsum elevata, anteriorum autem pedum sinistro ad rapiendum protenso, dextro vero strictum gladium vibrare atque in dextram scuti partem gradienti similis tendere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque alium leonem inferiori per omnia conformem, inguinetenus eminentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Szathmár vármegyének 1666 május 19-ikén Jánkon tartott itélőszékén.

Egyszerű, XVIII. századi másolat. Hátlapján a czímerkérő folyamodvány is le van másolva, esetlen czímerrajzzal. Az engedélyezési záradék 1665 szeptember 5-ről van keltezve.

CCCLXXIX.

1666 május 28. Laxenburg.

I. Lipót Kosa Jánosnak és testvéreinek Ferencznek, Mihálynak és Péternek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum . . . militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi latepatenti campo diversis pulcherrimis amoenissimisque flosculis consito, quos a summitate sive angulo partis sinistrae scuti manus e nubibus eminens amphoramque tenens conspergere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque tria lutea sive flava lilia, cuilibet eorum flori papilione innixo, proferente ornatam. A summitate vero [sive] cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris, in scuti extremitates sese diffundentibus . . .«

A czímerrajz a leírástól annyiban eltér, hogy az oromdíszül szolgáló három liliom felett nem lepkék, hanem méhek lebegnek.

Kihirdettetett Abauj vármegyének 1666 szeptember 13-ikán Kassán tartott közgyülésén. A családnak 1770-ben Abauj vármegye előtt be kellett bizonyítani nemességét. A vármegye erre vonatkozó kiadványa 1770 június 20-ikán kelt.

Egyszerű, XIX. századi kivonat. Eredetije Kósa Károly tulajdonában.

Siebmacher, Supplementband, 80. l. 54. t.

CCCLXXX.

1666 deczember 20. Bécs.

I. Lipót Szily Istvánnak és feleségének Thuri Zsuzsannának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo interoccupante, super quo integri duo leones . . . [in]vicem opposit[i] . . . . e eorundem strictum gladium fortiter vibrante, sinistro vero ternas rubeas rosas pede similiter dextro gestantes, sursum prominere cernuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ternas rubras rosas [inter] binas alas aquilinas quatuor distinctas coloribus prominentes proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

A czímerrajz a leírástól annyiban eltér, hogy az egymással szemben álló két oroszlán közül a jobboldalt álló bal mellső lábában tartja a három rózsát, míg a baloldali oroszlán jobb mellső lábában kivont kardot tart. Jobb, illetve bal mellső lábuk összekulcsolva. A sisakdísz szárnyai közül a jobboldali ezüst-vörössel, a baloldali arany-kékkel vágott.

Kihirdettetett Ungh vármegyének 1668 február 17-ikén Nagy-Kaposon tartott itélőszékén.

Függő pecséttel.

CCCLXXXI.

1667 deczember 13. Bécs.

I. Lipót Kellessy Jánosnak és fiainak Györgynek, Gábornak és Istvánnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum caelestini coloris, fundum illius trijugi viridi monticulo interoccupante, cuius in eminentiori medio aureum diadema, ex eoque candidum . . . ore palmam mediotenus . . . anterioribus pedibus sursum erecte stare visitur.

Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, in eoque candidum alterum monoceraten sertum laureum cornu trasfixo inferiori per omnia conformem mediotenus pariformiter eminentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis sive lemniscis, hinc flavis et caeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates passim sese diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Az oklevél szövege az összehajtásnál több helyt el van kopva, úgy, hogy a czímerleirás a maga egészében nem olvasható. A czímerkép alakja fehér egyszarvú, mely a sisakdíszben ismétlődik. A pajzsbeli alak szájában pálmaágat tart.

Kihirdettetett Szathmár vármegyének 1668 április 24-ikén Lázáriban tartott közgyűlésén.

Függő pecsét töredékeivel.

CCCLXXXII.

1668 január 10. Bécs.

I. Lipót Baraczy Balázsnak, feleségének Dese Zsuzsannának, unokatestvérének Pap Jánosnak, továbbá fogadott fiainak Baraczy Istvánnak és Dese Istvánnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coerulei coloris, fundum illius stagnante aqua interoccupante, ex cuius medio petra inter duos virides monticulos, quorum sinistri verticem . . . fructifera, dextro vero triticeus manipulus . . . . in altum assurgere, eidemque . . . . . stantem . . . . sinistro insistere, dextra autem lapillum fortiter comprehensum tenere, inque dextram scuti oram conversa esse cernuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate candidam columbam quasi a longe revolanti similem, ac rostro viridem ramum olivae gestantem proferente ornatam. A summitate vero, sive cono galeae laciniis sive lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris, in scuti extremitates sese passim diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Az oklevél szövege több helyt ki van kopva, így a czímerleírásnál is. A czímerrajzban a leírt két zöldelő halom közül a bal-

oldalin lilaszínű virágokkal ékes növény látható, a középső sziklán pedig természetes színű darú áll.

Az oklevél megemlíti, hogy czímerszerző fiait a törökök fogságából kiváltva fogadta örökbe és az egyiknek a maga, a másiknak pedig felesége családi nevét adta.

Kihirdettetett Pest-Pilis és Solt vármegyének 1668 november 14-ikén Füleken tartott itélőszékén.

Függő pecséttel.

Siebmacher, Supplementband, 14. l. 9. t.

CCCLXXXIII.

1668 január 17. Besztercze.

Apafi Mihály erdélyi fejedelem Szigeti Lakatos Simonnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, cuius fundum cespes viridis occupat, in campo autem sive area brachium quoddam humanum homerotenus resectum, lorica indutum, ensem evaginatum tenere conspicitur. Supra scutum autem galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium, gemmis atque unionibus decenter undiquaque exornatum. Ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes, utrasque oras seu margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

Kihirdettetett Máramaros vármegyének 1668 október 8-ikán Máramarosszigeten tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a czímerkép helye üres.

CCCLXXXIV.

1668 január 25. Bécs.

I. Lipót Zuannai Melchioris János Györgynek és testvérének János Vilmosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, cuius corpus seu spatium superne ac inferne occupant binae quidem rubrae ac intermedia alba obliquae laminae sive viae, distinctim ab invicem locatae, ipsum porro scutum per medium dividit latius praemissis itidem nigra via seu lamina oblique sursum erecta, in qua fulvus leo naturaliter effigiatus gradatim ascendenti similis eminens, ore hianti ac lingua rubicunda exerta, caudaque bifurcata ad tergum elevata, pede dextro elevato sagitam furcicatam numeri ad instar arithmetici figuram continentem tenere et ostentare cernitur.

Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam seu apertam, regio diademate, ex eoque nigram aquilam capite aurea corona redimito, alis expansis ac pedibus dispositis eidem coronae innixam, sursum pariformiter erectam proferente ornatam. A summitate vero seu cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem rubris et candidis in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter et venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Vas vármegyének 1668 október 29-ikén Szombathelyen tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

CCCLXXXV.

1668 június 6. Bécs.

I. Lipót Almássy Balázsnak és testvéreinek Almássy Györgynek és Istvánnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi latepatenti campo occupante, super quo iuvenis militaris armis bene instructus, rubro habitu, calligis sanditini et cingulo coerulei colorum ac flavis cothurnis indutus, capite quoque pileo rubro, ala aquilina ornato, cooperto, albo insidens equo, manuum porro sinistra habenas equi, dextra vero evaginatum acynacem gestare, in dextramque scuti partem velociter currentis instar tendere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque brachium humanum rubra manica indutum ac pugno aeque evaginatum acynacem inferiori consimilem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem rubris et candidis in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter et venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Nyitra vármegyének 1668 november 27-ikén Nagy-Tapolcsánban tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CCCLXXXVI.

1668 július 11. Bécs.

I. Lipót Kuthnári Jászszy Jánosnak, régi nemességét megerősítve, czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius trifida petra interoccupante, in cuius eminentiori media fulvus leo naturaliter depictus, cauda bifurcata, ore hianti, linguaque rubicunda exerta, binis anterioribus pedibus regium diadema aureum gestans sursum erecte stare visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque alium itidem fulvum leonem inferiori per omnia conformem, binas inter nigras aquilinas alas constitutum, binis anterioribus pedibus regium pariter diadema tenentem, proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis sive lemniscis, hinc flavis et caeruleis, illinc autem candidis ac rubris, in scuti extremitates passim sese diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Vas vármegyének 1669 június 3-ikán Szombathelyen tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CCCLXXXVII.

1668 július 15. Bécs.

I. Lipót Turczynszki Dánielnek, feleségének Ágnesnek és testvérének Pálnak, Eperjes város polgárainak, nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi spatioso amoeno campo interoccupante, ex cuius dimidio procera alta viridis arbor, dilatatis palmis seu ramis, in summitatem atque altitudinem ipsius scuti pulchre excrevisse, eidemque ex utraque parte hinc quidem leo, inde vero gryphus expansis

alis, ambo naturali suo colore effigiati, divaricatis posterioribus pedibus, corporis mole erecta, ore ac rostro patulis ac linguis rubicundis exertis, caudisque leone ad tergum elevata, grypho autem inter pedes reflexa, anterioribus porro pedibus aequaliter praedictae arbori innixi, ac alternatim sese conspicientes, cernere visuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque virum militarem turcico habitu indutum, capite quoque cidari cristis ardearum ornato tectum, manuum item sinistra cingulum tenentem, dextra vero strictum gladium fortiter comprehensum vibrantem, genuumtenus eminentem, proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese diffundentibus scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Sáros vármegyének 1668 deczember 12-ikén Eperjesen tartott itélőszékén és Szepes vármegyének 1668 deczember 10-ikén Lőcsén tartott itélőszékén.

Függő pecsétje elveszett, a czímerkép kivágva, a gróf Forgách család levéltárában.

CCCLXXXVIII.

1668 október 31. Bécs.

I. Lipót Péczy Jánosnak, feleségének Töltt Katalinnak, fiuknak Andrásnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi monticulo interoccupante, in quo aureum diadema, ex eoque unicornis naturaliter effigiatus, ac inter lunam a dextris et stellam a sinistris sibi e diametro positas in dextram scuti partem conversum esse visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate ex eoque virum militarem, mere cataphractum, ferrea casside capite tectum, verum dextra manu nudam frameam vibrantem, sinistra vero obtruncatum turcicum caput per comam tenentem, genuumtenus eminentem, proferente ornatam. A summitate vero sive cano *(így)* galeae

laciniis seu lemniscis hinc flavis et coeruleis, illinc autem rubris et candidis in scuti extremitates sese placide diffundentibus, scutumque ipsum decenter et venuste exornantibus.«

Kihirdettetett 1669 február 10-ike után Bereg vármegyének Beregszászon tartott itélőszékén.

Függő pecsétje elveszett.

CCCLXXXIX.

1668 november 24. Bécs.

I. Lipót Oláh Jánosnak, feleségének . . . itei (?) Dorottyának, gyermekeinek Gergelynek, Istvánnak és Erzsébetnek, Oláh Mihálynak és testvéreinek Kiss Lukácsnak és Gergelynek nemességet és czímert adományoz.

A czímeradományt Oláh János czímerkérő folyamodványa őrizte meg, a fenti napon kelt engedélyezési záradékkal. A czímerrajz kék pajzsban zöld alapon egyenesen álló, jobbra forduló természetes színű párduczot ábrázol, mellső jobb lábában kivont kardot, bal lábában pedig vérző törökfejet, üstökénél fogva tartva. Sisakdísz arany koronán könyöklő vörös ruházatu kar, markában egyenes kardot tartva, melyre vérző török fej van szúrva.

A czímerkérő folyamodványában hivatkozik szolgálataira, melyeket Szécsény és Fülek várában, mely utóbbi helyen mint lovassági hadnagy szolgált, a törökök ellen tett.

Eredeti, papíron.

CCCXC.

1669 márczius 24. Bécs.

I. Lipót Liest máskép Liestenberger Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum linea perpendiculari per medium transversum in formam crucis ducta, quadripartite divisum, in qua quidem inferiori dextra et inferiori *(így)* sinistra rubri coloris scuti areis praerupta dilatata petra a fundo summitatem versus assurgere, eandemque ab altis sol radians fulgore suo illustrare visitur, in superiori porro dextro et inferiori sinistro pariter coerulei coloris scuti atriis, singulis leonibus naturaliter effigiatis, erecte viridi monticulo insistentibus, oribus patulis, linguis rubicundis exertis ac caudis bifurcatis ad tergum elevatis,

pedibusque anterioribus utrinque ad rapiendum protensis, prominentibus, in meditullio autem ipsius maioris scuti minusculum scutum existit, in quo virgo formosa et facie decora retro dorsum dispersis capillis ac utraque manus lumbos fulciens, e viridi colle pubetenus prodire seu prominere cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque septennas variegatorum colorum strutionis plumas, decenter atque venuste locatas atque eminentes, proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris, in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum debite et honeste exornantibus.«

A czímerrajz a leírástól annyiban eltér, hogy a pajzs 1. és 4. mezeje az oroszlánt, a 2. és 3. mezeje a sziklát a nappal együtt mutatja.

Függő pecsétje elveszett.

CCCXCI.

1669 június 29. Bécs.

I. Lipót Bozóky Györgynek, feleségének Mészáros Erzsébetnek és gyermekeiknek Györgynek, Bálintnak és Ferencznek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum caerulei coloris, fundum illius viridi trijugi monticulo interoccupante, cui brachium humanum rubra manica indutum cubitotenus inniti, ac in illo ipso dolonem seu gladium directum cum affixo turcico capite, per medium virenti serto seu corolla insignitum tenere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque aliud brachium inferiori per omnia conforme, proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis sive lemniscis, hinc flavis et caeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett 1669-ben Vágujhelyt Nyitra megyében.

XIX. századi nyomtatvány.

Siebmacher, 82. l. 66. l. azzal a külömbséggel, hogy a hármas halom középső dombján még egy leveles korona van, melyen a kar könyököl.

CCCXCII.

1669 július 19. Bécs.

I. Lipót Alsószalóki Krivácsy Mátyásnak a szt. Mártonról czímzett szepesi társas káptalan kanonokjának, testvérének Péternek, feleségének Annának, gyermekeiknek Pálnak és Fábiánnak, továbbá másik testvérének Krivácsy Gergelynek, feleségének Annának, gyermekeiknek Ágnesnek és Erzsébetnek, vejüknek Farkas Györgynek, azonkivül sógorának Szalóky Tamásnak s nejének szül. Krivácsy Zsófiának, ezek gyermekeiknek Andrásnak és Mátyásnak, másik sógoruknak Gliviczy Andrásnak, feleségének Jados Zsófiának (Krivácsy Ágnes leányának), gyermekeinek Jakabnak és Annának, továbbá nővérének Krivácsy Ágnesnek, fiának Jados Péternek és feleségének Mártának, gyermekeiknek Balázsnak, Györgynek és Annának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, vir..d.. fundum .... divisum, quod suppo ... um ... adumbrans mare tigris naturaliter effigiatus, a parte scuti sinistra in dextram veluti sursum saliens, medios inter fluctus transnatare nititur, a parte vero dextra, a fundo nimirum ipsius scuti et sub ipso mari amoenae ... esse visuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque brachium humanum cathaphractum cubitotenus innixum pugno sive in vola strictum gladium tenens proferente ornatam. Quae quidem designant, si altius consideraveris, tigridem repraesentantem pium zelum erga Deum, transnatantem mare sanguine Christi inundans, fiduciamque habentem in Deo ac per vanitatem rosarum mundi spe futuri perennis praemii defrauderis, quo quidem in z.... manum gladio armatam ad perseverandam in eodem usque ad finem recte dispositam, sapienter iudicabis. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese diffundentibus scutumque ipsum decenter exornantibus.«

A czimerleirás az oklevél szövegének megrongált volta miatt nem egészen olvasható. A czímerrajz vörös alsó balharánt pólyával osztott kék pajzsban lépkedő tigrist ábrázol, a pajzs

felső bal sarkában felkelő arany nappal, a vörös pólya alatti zöld mezőben két vörös és három fehér, arany szárú rózsa van sorjában elhelyezve.

Kihirdettetett Szepes vármegyének 1670 január 13-ikán Lőcsén tartott közgyűlésén. Beiktattatott a szepesi káptalannak nemesi protokollumába 1671. fol. 269. alatt.

Függő pecsét töredékeivel.

Siebmacher, Supplementband, 83. l. 56. t.

CCCXCIII.

1669 augusztus 10. Bécs.

I. Lipót Bárky Istvánnak, feleségének Gáspárgyörgy Ilonának, gyermekeiknek Ferencznek, Györgynek, Katalinnak és Juliannának, testvérének Bárky Andrásnak, feleségének Erzsébetnek és gyermekeiknek (név olvashatatlan) nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius trijugi monticulo interoccupante, cuius in eminentiori . . . cataphractum . . . turcico capite transfixam gestare visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque . . . inferiori . . . evaginatum . . . laciniis sive lemniscis, hinc fulvis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris . . . sese diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Az oklevél szövege annyira el van kopva, hogy a czímerleírás a maga egészében nem olvasható. A czímerrajz egyenesen álló pajzs kék mezejében természetes szinű hármas szikla középső csúcsán könyöklő pánczélos kart ábrázol, markában arany markolatu kardot tartva, melynek hegyére levágott, vérző, turbános török fej van tűzve. Sisakdísz a pajzsbeli alak. A takarók szine jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

Függő pecséttel.

CCCXCIV.

1669 deczember 22. Bécs.

I. Lipót Kálmánczay Istvánnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum rubri coloris, fundum illius aurea corona interoccupante, super qua grus naturali suo colore effigiata, sinistro pede eidem coronae innixa, dextro autem lapillum tenere, vigilantiae signum praeferens, ac in ore seu rostro binos palmae viridis ramusculos in tergum distinctive demissos gestans in dextram scuti partem conversa esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam seu apertam, regio diademate, ex eoque aliam gruem inferiori per omnia similem sursum eminentem praeferente ornatam. A summitate vero seu cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris, in scuti extremitates sese passim diffundentibus illudque ipsum decenter et venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1670 deczember 1-én Samarján tartott közgyűlésén.

Függő pecsét töredékével, az aláírás és a czímerkép keretének egyik medaillonja kivágva, a Kapy család levéltárában.

CCCXCV.

1669 deczember 25. Bécs.

I. Lipót Czingely Jánosnak régi nemességét megerősítve, czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, aurea lamina seu via per medium oblique sinistrorsum ducta in duas divisum partes, in qua leo niger comatus, ore patulo, lingua rubicunda exerta, caudaque bifurcata ad tergum elevata, versus lunam et stellam sibi e diametro oppositas sursum gradire, binae porro scuti areae singula duplicata candida lilia exhibere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam seu apertam, regio diademate, ex eoque alium leonem inferiori consimilem

sinistro pede ad rapiendum expanso, dextro autem ramum palmae viridem gestantem, inter binas divariegatas cigninas alas mediotenus eminentem proferente oratam. A summitate vero seu cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris, in scuti extremitates sese passim diffundentibus, illudque ipsum decenter et venuste exornantibus.«

A czímerrajz a leírástól annyiban eltér, hogy a narancssárga harántpólya felső jobb sarkában arany félhold, lent pedig arany csillag van. A sisakdíszt kisérő sasszárnyak jobb felől ezüst-vörössel, balfelől arany-kékkel vágottak.

Kihirdettetett Hont vármegyének 1670 május 5-ikén Korponán tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CCCXCVI.

1670 január 10. Bécs.

I. Lipót Fazekas máskép Bulikowszky Jánosnak, feleségének Palczer Erzsébetnek, gyermekeinek Jánosnak, Erzsébetnek, Annának, vejének Skowranek Jánosnak, unokájának Thuránszky Jakabnak, feleségének Alzer Erzsébetnek és leányaiknak Erzsébetnek és Marinának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum aurei seu fulvi coloris, per cuius latitudinem arcus expansus cum sagita in sinistram scuti partem directus esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam seu apertam, regio diademate, ex eoque ternas sagittas per crucem, cuspide sursum erectas, locatas, proferente ornatam. A summitate vero seu cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc

flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese passim diffundentibus, illudque ipsum decenter et venuste exornantibus«

Kihirdettetett Abauj vármegyének 1671 január 23-ikán Gönczön tartott közgyűlésén.

Függő pecsét töredékeivel.

CCCXCVII.

1670 július 20. Gyulafejérvár.

Apafi Mihály erdélyi fejedelem Fogarasi Fábián Mártonnak a harczi téren szerzett érdemeiért nemességet és czimert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo s[ive area] homo integer, veste rubra indutus, dextra ensem evaginatum, sinistra vero manu coronam tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium, gemmis atque unionibus variegatum. Ex cono autem galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes utrasque oras sive margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

Függő pecsétje elveszett, a czímerkép helye üres; a szövegben a czímerszerző neve két helyt *Almási*-ra van hamisítva.

Siebmacher, Siebenbürger Adel 153. l. 91. t.

CCCXCVIII.

1670 április 17. Bécs.

I. Lipót Szalay Miklósnak, feleségének Polyhos Dorottyának, gyermekeiknek Istvánnak, Jánosnak, Katalinnak és Erzsébetnek, továbbá unokatestvérének Szalay Mártonnak és feleségének Terjeny Katalinnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum caerulei coloris, fundum illius viridi latepatenti campo interoccupante, super quo integer tigris naturaliter effigiatus, divaricatis posterioris pedibus, cauda ad tergum elevata, ore hianti, linguaque rubicunda exerta, anteriorum quidem pedum sinistro ad rapiendum protenso, dextro vero acinacem vibrante, inque dextram scuti partem conversus esse visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, pellicanum naturaliter depictum, expansis alis, rostro pectus suum divellicantem, ternosque pullos avide escam exposcentes nido locatos alentem proferente ornatam. A summi-

tate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates passim sese diffundentibus illudque ipsum decenter et venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Nógrád vármegyének 1670 július 8-ikán Füleken tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a czímerkép kivágva, a Hanvay család levéltárában.

CCCXCIX.

1671 deczember 3. Gyulafejérvár.

Apafi Mihály erdélyi fejedelem Thesseni Lőrincz Györgynek a hadi téren, főleg pedig Kemény János fejedem alatt szerzett érdemeiért, Kovásznai Péter erdélyi református püspök és kolozsvári lelkipásztor közbenjárására nemésséget és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris triangulare, in cuius campo dextrum hominis brachium humerotenus resectum, germanico more vestitum, rumpheam evaginatam sursum recta porrectam tenere visitur. Ex cono autem galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes utrasque oras sive margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

A czímerrajzban a pajzsbeli kar zöld halomra van helyezve, mit a leírás nem említ.

Az oklevél czímerszerző érdemeiről így szól:

». . . in hoc regnum nostrum Transsylvaniae miles Germanus adductus, inque civitatem nostram Claudiopolitanam cum ceteris sacrae caesareae regiaeque majestatis praesidiariis collocatus, fidelitatem homagio suo conformem praestitit.«

Kihirdettetett 1671 deczember 15-ikén a Gyulafejérvárott tartott országgyűlésen.

Függő pecsét töredékével.

Siebmacher, Siebenbürger Adel, 274. l. 204. t.

CD.

1675 június 15. Bécs.

I. Lipót Vitézy Andrásnak, feleségének Fida Annának és fiuknak Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo occupante, in eoque tricollis similiter

viridis, regio diademate redimitus, ac supra eum, scilicet in medio, candida crux hyspanica parte, eiusdem superiori sole radiante amicta in altum surgere, ad radicem autem crucis supra collicolum integra aquila, expansis alis ad solem volare et tendere visuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, altero regio diademate, aliam crucem hyspanicam cum tricolli et aquila, alias inferiori per omnia similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus scutumque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Szepes vármegyének 1675 június 28-ikán Lőcsén tartott közgyűlésén.

Függő pecsét töredékével.
Siebmacher, 720. l. 492. t., de a hármas halom nélkül.

CDI.

1675 augusztus 3. Radnóth.

Apafi Mihály erdélyi fejedelem Pap Istvánnak, fiának Györgynek és testvérének Pap Keresztélynek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coelestini *(így!)* coloris, in cuius campo sive area brachium quoddam humanum humerotenus resectum, lorica indutum, pugionem evaginatum sursum tenere conspicitur. Supra scutum autem galea militaris conspicitur, quae clausa est posita, quam contegit diadema regium, gemmis atque unionibus decenter exornatum. Ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes, utrasque oras sive margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exonant.«

Kihirdettetett Hunyad vármegyének 1676 szeptember 1-én Bácsyban tartott itélőszékén és a székely rendeknek Gyulafejérvárott 1679 június 14-ikén tartott gyűlésén.

Függő pecséttel. Czímerkép nélkűl.
Siebmacher, Siebenbürger Adel, 281. l. 210. t. XV.

CDII.

1676 október 3. Ebersdorff.

I. Lipót Gáál máskép Toót Györgynek, anyjának Patay Erzsébetnek, továbbá feleségének Kovách Annának és gyermekeinek Istvánnak, Ferencznek, Andrásnak és Katalinnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coerulei coloris, fundum illius latepatenti terra arabili interoccupante, quam nigroberbis agricola, aestivali rurali modo vestitus, nigro pileo capite tecto, aratro geminis bobus aurea cornua habentibus iunctis diligenter incumbens sulcare, scutica vero eosdem stimulare ac taliter terram eandem sedulo excolere, manipulumque triticeum eiusdem scuti fundo locatum habere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, geminos grues ex opposito advolantibus similes naturaliter effigiatos proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et caeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates passim sese diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Egyszerű, XIX. századi másolat. Az oklevél eredetije Pest-Pilis-Solt-Kiskún vármegye levéltárában.

CDIII.

1676 október 20. Gyulafejérvár.

Apafi Mihály erdélyi fejedelem Fodor máskép Diószegi Diószeghy Istvánnak, Mihálynak, Jánosnak és Gergelynek nemességöket megerősítve czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, in cuius campo sive area homo quidam veste viridi indutus, albo equo militanter insidens, dextra gladium evaginatum sursum tenere, sinistra vero manuum equum dirigere visitur. Supra scutum autem galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium gemmis atque unionibus decenter exornatum. Ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc-inde defluentes utrasque oras seu margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

Kihirdettetett 1677 június 1-én az erdélyi rendeknek Gyulafejérvárra 1677 május 30-ikára hirdetett országgyűlésén.

A kolozsmonostori konventnek 1715 július 3-ikán kelt átiratában.
Siebmacher, Siebenbürger Adel, 148. l. 85. t.

CDIV.

1678 október 18. Gyulafejérvár.

Apafi Mihály erdélyi fejedelem Tokaji Szathmári Istvánnak, a királyfalvai egyház lelkipásztorának, feleségének Vig Annának és gyermekeiknek Istvánnak és Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, in cuius campo sive area codex sacer bibliorum deauratus, super quo cygnus quidam pennis suis naturalibus depictus, sinistro erectus stare, dextro autem pedibus calamum scriptorium apprehendisse visitur. Supra scutum autem galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium gemmis atque unionib usdecenter exornatum. Ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc-inde defluentes utrasque oras sive margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

Kihirdettetett az erdélyi rendeknek 1679 május 31-ikén Gyulafejérvárott tartott országgyűlésén.

Függő pecséttel.

CDV.

1678 november 2. Bécsujhely.

I. Lipót Don Ohmuchievich-Gargurich Admiransnak, Don Péter Damiánnak, Antal Damiánnak, a ragusai köztársaság kanczellárjának, illyr lovagnak s feleségének Jablanovich Máriának, gyermekeiknek Don Radoslav Károlynak és Don Ohmuchievich-Gargurich Máté-Iveglionak, és apjának Don Péter Damiánnak régi kiváltságaikat megerősíti, — hivatkozva III. Ferdinándnak 1650 június 10-ikén és 1654 július 8-ikán Bécsben kelt kiváltságleveleire — megengedi nekik, hogy a grófi czímmel élhessenek, és magyar nemességüket, boszniai és maczedon báróságukat igazolja.

Az oklevél megemlíti, hogy Don Antal Damián a ragusai köztársaság részéről jött a császári udvarhoz, hogy az ujszülött főherczeg, Lipót fia születése alkalmából a köztársaság szerencsekivánatait kifejezze és megemlékezik általános szavakkal a család ősi nemességéről és érdemeiről.

XVIII. századi nyomtatvány.

CDVI.

1679 január 4. Bécs.

I. Lipót Viski Mártonnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius latepatenti viridi campo interoccupante, super cuius medio

integer vir Hungarus, naturaliter effigiatus coeruleis indutus, pileoque mardurinis pellibus subducto ornatus, erecte stare, manuum sinistra latus fulcire dextra vero candidum lilium tenere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, ex eoque alium virum itidem Hungarum, inferiori per omnia conformem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis sive lemniscis, hinc flavis et caeruleis, illinc autem candidis et rubris, in scuti extremitates sese placide diffundentibus illudque ipsum decenter et venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Zemplén vármegyének 1679 július 21-ikén Csicser várában tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

CDVII.

1679 május 21. Laxenburg.

I. Lipót Medgyessy Mihálynak, feleségének Pintér Borbálának, gyermekeiknek Mihálynak, Istvánnak és Katalinnak, továbbá felesége testvéreinek Pintér Pálnak és Szeöleössy Pálnak, nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coerulei coloris, fundum illius eminentiori petra interoccupante, super qua integer fulvus leo, ore hianti, linguaque rubicunda exerta, et cauda bifurcata ad tergum elevata, anteriorum pedum dextro siquidem evaginatam frameam vibrare, sinistro itaque botrum gestare ac divaricatis posterioribus pedibus firmiter stare visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, ex eoque alium leonem inferiori per omnia conformem, inguinetenus tamen eminentem proferente ornatam. A summitate vero sive

cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates passim sese diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Sáros vármegyének 1680 január 29-ikén Eperjesen tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CDVIII.

1680 márczius 23. Prága.

I. Lipót Ehrnkroni Frischman Ambrus Norbertnek, feleségének Noviczky Erzsébet Veronikának, leányának, Mária Lucziának, végre testvérének, Ehrnkroni Frischman Máté Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum in quatuor aequales divisum duplicis coloris partes, in cuius una superiori a dextris per totum candida integer leo subruber et flavus ad sinistram conversus partem, posterioribus pedibus divaricatis, caudaque bifurcata post tergum elevata erecte stare, anterioribus vero pedibus pariter divaricatis dextro ad rapiendum extenso, sinistro vero gladium sive frameam evaginatam fortiter praemendo et ad feriendum elevato, oreque aperto et hiante, ac lingua rubicunda exerta, oculis in altum prospicere, in altera autem sinistra coloris merasei parte, laurus sive sertum laureum viride, argento intermixtum, in medio duarum, a summitate bivaricatarum et ab infra argentea ligula colligatarum palmae frondium in altum protensum, in tertia porro parte inferiori a dextris aliud sertum sive corolla laurea, priori per omnia similis, in quarta demum parte pariformiter alter leo, superiori conformis in dextro duntaxat anteriori pede acinacem evaginatum versus fauces sursum erectas, oblique tenere, praeviasque quatuor partes simul cohaerere, in quarum cohaerentia sive medio aliud minus scutum quinquangulare coerulei coloris coronam auream sive regium diadema conti-

nens conspiciuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, ex eoque tertium leonem, duobus inferioribus per omnia similem, dextro duntaxat anteriori gladium sive frameam, sinistro vero pedum acinacem evaginatum fortiter premendo vibrantem, certo etiam lemmate, scuto superscripto proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc vero candidis et rubris, in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1680 június 14-ikén, Pozsonyban, tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a gr. Széchényi család levéltárában. A czímerrajz az eredetitől annyiban eltér, hogy a takarók szine mindkét oldalról vörös-ezüst.

CDIX.

1681 szeptember 27. Sopron.

I. Lipót Balog Istvánnak és fiának Istvánnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi latepatenti campo interoccupante, super quo miles albo equo insidens, rubro vestitu indutus, pelle leopardina ornatus, armisque bene instructus pileo subole subducto et plumato, ac manuum una veluti dextra hastam de .... tas vibrando caput Turcicum decolatum elevare, altera vero sinistra frenam equi dirigere, inque dextram scuti oram conversus esse visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, integrum brachium catafractum vola acinacem compressum tenentem, cuius cuspidi itidem caput Turcicum infixum proferente ornatam. A summitate vero seu cono galeae laciniis sive lemniscis hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese passim diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Sopron vármegyének 1682 ápril 6-ikán Nemeskéren tartott közgyűlésén és Győr vármegyének Győrött 1695 deczember 22-ikén tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CDX.

1685 szeptember 16. Bécs.

I. Lipót Szabó Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi latepatenti campo interoccupante, super quo vir militaris cataphractus, erecto corpore stare, pedum vero dextro prostrata duo cruore madentia Turcica capita calcare, manu autem dextra ensem cruentum, sinistra vero palmam et duplicatam crucem hyspanicam tenere visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, alium virum inferiori per omnia consimilem genuumtenus proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et caeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese passim diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Nyitra vármegyének 1685 október 30-ikán Pöstyénben tartott közgyűlésén.

Egyszerű másolat, hártyán, festett czímerképpel.

CDXI.

1686 január 13. Bécs.

I. Lipót Horváth Mártonnak és feleségének Mathys Máriának régi nemességüket megujítva czímert adományoz.

A czímerrajz kék mezőben természetes színű, csúcsán három fehér liliommal ékített kősziklának ugró szarvast ábrázol. A sisak-

dísz kinövő arany griff, mely jobbjában arany markolatú kardot tart. A takarók szine jobbról arany-kék, balról arany-vörös,

Csak a czímerkép színes másolata van meg, az adományozásra vonatkozó följegyzéssel.

Siebmacher, 247. l. 190. t.

CDXII.

1686 május 12. Bécsujhely.

I. Lipót Tóth Balázsnak, feleségének, Kis (Kys) Annának, gyermekeiknek Mihálynak, Mártonnak és Klárának, nővéreinek Erzsébetnek és Juditnak és atyjafiának Gubacska Gergelynek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi latepatenti campo interoccupante, super quo vir militaris Hungarus, rubro vestitu indutus, armisque decenter instructus, prostratum humi leonem naturaliter adumbratum, nuda framea quatere visitur. Scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, integrum brachium humanum, rubra manica indutum, nudum pugionem cum affixo cuspidetenus Turcico capite vibrans proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Bars vármegyének 1686 május 30-ikán Nagy-Ugróczon tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

Siebmacher, 677. l. 467. t., azzal a külömbséggel, hogy a sisakdíszben a kardra tűzött török fej hiányzik.

CDXIII.

1686 június 13. Bécs.

I. Lipót Boncz Andrásnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, super quo nigra aquila naturaliter adumbrata, expansis alis, volanti similis, inque dextram scuti oram conversa, rostro apertum librum stringere visitur. Scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, integrum brachium humanum, purpurea indutum manica, nudam frameam vibrans proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc vero candidis et rubris

in scuti extremitates sese placide diffundentibus illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Sáros vármegyének 1686 július 31-ikén Eperjesen tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a Kapy család levéltárában.
Siebmacher 74. l. 59. t.

CDXIV.

1686 deczember 5. Bécs.

I. Lipót Kövér Miklósnak, feleségének Fülemile Erzsébetnek, gyermekeinek Jánosnak, Katalinnak és Erzsébetnek és testvérének Mátyásnak, nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo interoccupante, super quo fulvus leo divaricatis posterioribus pedibus, cauda bifurcata sursum versus elevata, oreque hianti, ac rubra exerta lingua, dextrum scuti latus prospiciens, utroque anteriori pede nudum acinacem capite Turcico mitra Persica tecto, cuspidi eius infixo, sanguineque rigato cruentatum stringens cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive adapertam, regio diademate, ex eoque similiter fulvus leo, cauda bifurcata sursum versus erecta, oreque hiante ac rubea exerta lingua, dextrum versus prospiciens, utroque anteriori pede nudum acinacem, capite Turcico mitra Persica tecto, cuspidi eius infixo, sanguineque rigato cruentatum stringens, mediotenus eminentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc vero candidis et rubicundis in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Hont vármegyének 1687 augusztus 28-ikán Korponán tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

CDXV.

1687 augusztus 16. Bécs.

I. Lipót Kroyher Mátyásnak és Mihálynak régi nemességét megerősítve czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, a dextro superiori angulo ad infra medium sinistri lateris bifariam divisum, in cuius superiori parte emericeo colore perfusa, tres aureae, quasi iuxta lineam scuti divisionalem descendentes, in inferiori vero supra rupes ex viridi campo scuti fundum occupante surgente viridans serpens, auream in cervice coronam habens, per coeruleum aera inflexus versere cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive adapertam, regio diademate, ac inter binas ex eo ab invicem expansas alas, quarum dextra a medietate superne rubra inferne alba, et sinistra superne flava inferne nigra, utraque tamen in superioris partis medio auream stellam habente, serpens similiter viridans, aurea corona cervicem tectus, sed giris inflexus, et in altum elevatus visitur, proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc albis et rubris, illinc vero flavis et nigris in scuti extremitates sese placide defundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

A magyar kamara által 1787 február 8-ikán Bécsben kiadott hiteles másolatról készült egyszerű másolat.

Siebmacher, 345. l. 261. t.

CDXVI.

1687 deczember 8. Pozsony.

I. Lipót Szalai Barkóczy Ferencz aranysarkantyús lovagnak, Zemplén vármegye főispánjának és kállói főkapitánynak, a felsőmagyarországi részek altábornokának, egy magyar lovasezred ezredesének, császári kamarás és tanácsosnak és fiának Ferencznek, a grófi rangot, czímere gyanánt régi családi czímerét bizonyos változtatásokkal adományozza.

»Scutum videlicet militare erectum quadrifariam divisum, in cuius superiori dextra et inferiori sinistra rubri coloris, singuli leones fulvi, naturaliter effigiati, patulis rictibus, linguisque rubicundis exertis, divaricatis posterioribus pedibus et caudis bifurcatis ad tergora elevatis, sibi mutuo obversi erecte stare, anteriorum vero pedum utroque vexilla aurea expansa tenere, superiorem demum sinistram et inferiorem dextram coelestini coloris partes, singula coronata alisque stipata angelica capita occupare visuntur. Scuto demum incumbentes binas militares galeas craticulatas sive

apertas, regiis diadematibus, et quidem dextro angelicum caput, sinistro vero leonem, inferioribus per omnia conformia proferentibus ornatas. A summitatibus vero sive conis galearum laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc vero candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Az oklevél a grófi rangot szerző érdemeiről a következőkép emlékezik meg:

»... te nostra speciali gratia, nostroque peculiari favore dignum existimavimus, potissimum cum intelligamus maiores ac praedecessores tuos ab immemorabili preterlapsorum annorum serie integerrimae semper fidei ac fidelitatis exemplo tibi praeluxisse, multisque praeclarissimis eximiarum virtutum et heroicorum actuum speciminibus sese de sacro praelibati regni nostri Hungariae diademate augustissimaque domus nostra Austriaca non minus pacis, quam belli temporibus benemeritos reddidisse ac exhibuisse. Quorum laudabilibus vestigiis tu quoque insistendo, partum avita illorum virtute insignis, gloriae decus non modo non in te conservare, verum etiam augere et ampliare non desinis, cum a primis statim iuvenilis aetatis tuae exordiis militaribus disciplinis assuetus, toto hoc bellicorum motuum tempore, spretis persaepe manifestis vitae periculis, glorioso animo, infractoque pectore inimicorum nostrorum impetum non modo viriliter sustinere, verum etiam strenui ducis iuxta et militis partes adimplendo fortiter reprimere, gloriosisque de hostibus reportatis triumphis maiorum tuorum gloriam, in te postliminio redituram, confirmare non dubitaveris. Quod ipsum praeter alia praeclare per te gesta, begi Szentiobiensis tuo robore interfecti cruenta mors, frequens sub obsidione Varadiensi per te Turcis illata clades ad Béltek locum sic dictum potiorum rebellium strages et fuga, sub Eperiessino attunc generale quondam Sultz commendante insignis illa de rebellibus obtenta victoria, dum te in primo ordine posito, felicique cum Hungarica militia operationis successu, campo ex integro obtento, castra Theököliana spoliis et praedae militum nostrorum cessere, non secus ad oppidum Iglo in comitatu Scepusiensi situm, secundante eotum eodem generale reportatus de iisdem rebellibus triumphus, sed et ad Szintam praesidium e Tartarorum caede transmissa ad aulam nostram vexilla, uti et expost continuato adversus eosdem Tartaros, cum octingentis suorum praelio eorundem Tartarorum mille ducentorum et ultra partim internecto partim vero in fugam conversis, tua denique tam ad urbem Budensem, in recuperatione eiusdem, quam ad Szegedinum in illius expugnatione praesentia strenueque in sibi eotum comissis locata opera abunde testatum redderent ac manifestum.«

Függő pecséttel, a gróf Barkóczy család levéltárában.

Siebmacher, 40. l. 32. t. azzal a külömbséggel, hogy a pajzs 1. és 4. mezejében az oroszlánok, nem kinövő, hanem egész alakban vannak ábrázolva.

CDXVII.

1687 deczember 16. Pozsony.

I. Lipót Puchperger Jakabnak, feleségének Jon Máriának, testvéreinek Puchperger Bernátnak, Jánosnak és Vilmosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi latepatenti campo interoccupante, in quo ursus integer, naturali colore adumbratus, lingua erecta stans, librum apertum anterioribus pedibus tenere cernitur. Scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, ex eoque alterum integrum ursum, inferiori per omnia similem, pariter anterioribus pedibus ensem nudum tenere proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemnisciis, hinc flavis et coeruleis, illinc vero candidis et rubris, in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Győr vármegyének 1688 márczius 27-ikén Győr városában tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CDXVIII.

1688 január 4. Pozsony.

I. Lipót id. Labsi Labsánszki Jánosnak és néhai neje Korlátkeőy Osvald leánya Katalintól előbb Pongrácz Gáspárnétól származott fiainak Györgynek és Lászlónak, kik maguk is a régi Korlátkeőy családból származnak, hogy a Korlátkeőy család fiágon ki ne haljon, megengedi, hogy nevüket Korlátkeőyre változtassák, nekik a Labsi előnevet és czímerük gyanánt régi czímerüket a Korlátkeőy czímerből vett félhold és csillaggal kibővítve adományozza.

»Scutum nimirum militare erectum in duas coaequales divisum partes, fundum illius viridi campo interoccupante, in cuius sinistra rubri coloris, candida luna cornubus versus stellam erectis, superius autem stella aurea micare, partibus porro dextra coelestini coloris grus naturaliter effigiata et sagitta per collum transfixa erecte stare, ac pedum sinistro insistere, dextro vero lapillum tenere, ac ore patulo aureum annulum gestare cernuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam seu apertam, regio diademate, ex eoque virum militarem cataphractum, capite casside tectum, genuumtenus eminentem, ac manuum quidem sinistra arcum vibrantem, dextra vero ternas sagittas tenentem proferente ornatam. A summitate vero, sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris, in scuti extremitates sese placide diffundentibus scutumque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

A czímereslevél megemlékezik czímerszerző elődjének a mohácsi ütközetben tanusított vitézségéről s megemlíti, hogy a czímerszerző maga az elmult mozgalmas időkben a Trencsén vármegyében fekvő Óvár védelmében buzgóságát kitüntette.

Kihirdettetett Nyitra vármegyének 1688 márczius 15-ikén Vágujhelyen tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a Motesiczky család levéltárában. A czímerkérő folyamodvány is megvan, festett czímerrel, a fenti napon kelt engedélyezési záradékkal.

Siebmacher, Supplementband 84. l. 57. t. *b*).

CDXIX.

1688 május 2. Laxenburg.

I. Lipót Michalowich Györgynek, és testvéreinek Lukácsnak, Máriának és Katalinnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, super quo nigra biceps aquila, alis expansis, rostrisque patulis, et linguis rubicundis exertis, divaricatisque pedibus erecte stare, eorumque dextro dimidiam lunam, sinistro caput Turcicum calcare, in pectore denique aliud minus candidum seu argenteum scutum, corona aurea redimitum, primam nominis nostri indicem literam L. continens gestare visitur. Scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diad[emate], globum mundi alis stipatum, eique fortunam nude effigiatam, sinistro pede insistentem, manuumque sinistra quidem velum candidum fluctuans tenentem, dextra vero nudum gladium stringentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc vero candidis et rubris

in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Győr vármegyének 1689 május 4-ikén Győr városában tartott közgyűlésén.

Egyszerű, XVIII. századi másolat.

CDXX.

1689 január 5. Bécs.

I. Lipót Göncz Györgynek, feleségének Király Juditnak és testvéreinek Göncz Péternek, Miklósnak és Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum eius viridi latepatenti campo interoccupante, super quo integer fulvus leo, naturaliter effigiatus, divaricatis posterioribus pedibus caudaque bifurcata ad tergum elevata, ore hianti et lingua rubicunda exerta erecte stare ac, anterioribus pedibus, sinistro quidem ad rapiendum protenso, dextro vero nudam frameam vibrare, in dextramque scuti partem conversus esse cernitur. Scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, candidam ovantem golumbam *(így!)*, sertum virescens ore proferentem ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illic vero candidis et rubris, in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Zala vármegyének 1690 február 6-ikán Zala-Egerszegen tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel. A gyűjteményben megvan a czímerkérő folyamodvány is, a fenti napon kelt engedélyezési záradékkal, megvan továbbá Veszprém vármegyének 1717 márczius 18-ikán Pápán kelt nemesi bizonyságlevele Göncz Márton és fiai Márton és Sámuel részére.

CDXXI.

1689 május 29. Bécs.

I. Lipót Fischer (Fisser) János Theophilnak és gyermekeinek János Józsefnek, Éva Erzsébetnek és Anna Rózának régi nemességüket megerősítve czímert adományoz.

A czímeradományt Fischer János Theophil czímerkérő folyamodványa őrizte meg, fenti napon kelt engedélyezési záradékkal.

A czímerrajz vörös jobb harántpólyával osztott kék pajzsnak felső és alsó mezejében vörös ruházatu, kivont kardot villogtató kart ábrázol, a pólya fölfelé uszó ezüst hallal van megrakva. A sisakdísz térdig kiemelkedő vörös ruházatu, hoszszú haju férfiút ábrázol, ruházatán arany gombokkal, derekát arany öv köti át, jobb kezében kivont kardot villogtatva, baljában halat tartva. Fejét prémezett vörös kucsma födi, arany forgóba tűzött kerecseny szárnynyal. A sisakdíszt kisérő bőségszarúk jobbról ezüst-vörössel, balról arany-kékkel vágottak: a takarók színe jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

Eredeti, papíron.

CDXXII.

1690 márczius 12. Bécs.

I. Lipót Horváth Mihálynak, feleségének Batu Katalinnak és utóbbi testvéreinek, Mihálynak, Ilonának, Erzsébetnek és Annának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi latepatenti campo interoccupante, super quo miles integer Hungarus, rubra tunica, flavisque cothurnis indutus, rubro itidem pileo, pluma aquilina . . . caput tectus erecte stare, manuumque sinistra quidem latus fulcire, dextra vero nudum pugionem, cum Turcico capite cuspidi ipsius pugionis affixo, tenere visitur. Scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, virum . . . . lumborumtenus eminentem, dextraque viridem lauream corollam tenentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc vero candidis et rubris in scuti extremitates sese diffundentibus illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Tolna vármegyének 1713 deczember 30-ikán

tartott közgyűlésén. Azonkívül rá van vezetve még egy kihirdetési záradék, az írás egyes helyei után ítélve a XVIII. század végéről, de annyira elmosódva, hogy sem a dátumot, sem a megyének nevét kivenni nem lehet.

Függő pecsét töredékeivel.

CDXXIII.

1690 április 31. Bées.

I. Lipót Juhász Ferencznek, feleségének Farkas Erzsébetnek és leányainak Évának és Zsuzsánnának nemességet és czímert adományoz.

A czímeradományt Juhász Ferencz czímerkérő folyamodványa őrizte meg, a fenti napon kelt engedélyezési záradékkal. A czímerrajz kék mezőben zöld alapon jobbra forduló, vágtató pej lovon ülő, vörös atillás, kék nadrágos, sárga csizmás vitézt ábrázol, fejét barna kucsma fedi, jobbjában kivont kardot villogtatva, melynek hegyére levágott török fej van tűzve. Sisakdísz kiterjesztett szárnyú arany sas, fölemelt jobb lábában arany koronát tartva. A takarók szine jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

Eredeti, papíron.

Siebmacher, 276. l. 209. t. azzal a külömbséggel, hogy a sas ott feketének van ábrázolva.

CDXXIV.

1690 június 8. Bécs.

I. Lipót Ványi Istvánnak, feleségének Dánóczy Erzsébetnek, gyermekeinek Gergelynek és Sárának, testvéreinek Ványi Jánosnak, ennek feleségének Bende Annának s fiuknak Jánosnak és Ványi Gergelynek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo interoccupante, super quo aurea corona situari, eique integrum brachium humanum, rubra manica indutum, cubitotenus innixum, volaque nudum pugionem tenens adherere visitur. Scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, virum militarem, rubro habitu indutum, rubro itidem pileo, mardurina pelle circumdato, caput tectum, lumborumtenus eminentem, manuum quidem sinistra caput Turcicum, dextra vero nudam frameam tenentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc vero candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Egyszerű, XIX. századi másolat. Az oklevél eredetije Pest-Pilis-Solt-Kiskún vármegye levéltárában.

Siebmacher, 699. l. 479. t.

CDXXV.

1693 márczius 1. Bécs.

I. Lipót Bethleni Bethlen Sámuelnek bárói rangot adományoz s régi családi czimerét kibővíti.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo interoccupante, super quo integer serpens ore sibillante, linguaque rubicunda exerta, capite sursum arrecto, semet in dextram scuti oram girare cernitur. Scuto incumbens regium diadema, pretiosis lapidibus ornatum, integros binos gryphos naturaliter effigiatos, rostris patulis, expansis alis, pedibusque posterioribus antelato diademati insistentibus, caudisque bifurcatis ad tergum elevatis, ad se invicem conversos, anterioribus pedibus botrum uvarum gestantibus proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc vero candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus scutumque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Függő pecséttel, a gróf Bethlen család levéltárában. A czímerképben a pajzs aljáról a zöld mező hiányzik.

CDXXVI.

1693 május 29. Bécs.

I. Lipót Rafach Andrásnak, feleségének Kapalyak Katalinnak, gyermekeiknek Mihálynak, Pálnak és Anna Máriának régi nemességét megerősítve, czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo interoccupante, super quo codex apertus crucem et vexillum per crucem locata sustinere ac dextram superiorem scuti eiusdem partem sol, synistram vero luna occupare visuntur. Scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, bina candida vexilla in modum pariter crucis composita, ac harum meditullio

ensem strictum, erecte stantem proferente ornatam. A summitate vero seu cono galeae laciniis sive lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc vero candidis et rubris in scuti extremitates placide sese diffundentibus, illudque ipsum venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Zólyom vármegyének 1693 július 21-ikén Beszterczebányán tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CDXXVII.

1694 márczius 16. Bécs.

I. Lipót Joó Jánosnak, feleségének Fupe Annának és gyermekeiknek Jánosnak és Mihálynak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo interoccupante, super quo vir integer militaris, rubra indutus tunica, viridique praecinctus cingulo, manuum vero sinistro, sinistrum itidem latus fulciens, dextra autem nudam frameam in altum elevatam tenens, inter solem et lunam erecte stare ac ad dextram scuti partem conversus esse visitur. Scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, leonem naturaliter effigiatum, divaricatis anterioribus pedibus, sinistro quidem ad rapiendum protenso, dextro vero nudam itidem frameam identidem inter solem et lunam vibrantem, lingua rubicunda exerta, caudaque bifurcata ad tergum elevata, inguinetenus proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae, laciniis sive lemniscis, hinc flavis et caeruleis, illic vero candidis et rubris, in scuti extremitates sese placide diffundentibus illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Komárom vármegyének 1694 július 15-ikén Komáromban tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel. A czímerképen a kisérő hold helyett csillag van.

CDXXVIII.

1694 július 24. Bécs.

I. Lipót Mokosinyi Illés Imrének, a jászói konvent jegyzőjének, és testvéreinek Sámuelnek és Józsefnek régi nemességüket megerősítve czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum bifariam divisum, dextra caelestini, rubri vero coloris sinistro partibus, fundum illius viridi tricolle interoccupante, super quo candida columba, pedibus ac alis compositis erecte stare, viridemque ramusculum olive rostro tenere, ac binis a superiori parte coeli luminaribus, sole utpote a dextris, ac luna a sinistris stipata cernitur. Scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, fulvum leonem, ore hiante, lingua rubicunda exerta ac cauda bifurcata tergumversus elevata, pedibusque ad rapiendum protensis mediotenus erecte subsistentem, colloque medio sagitta transfixum proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis sive lemniscis, hinc flavis et caeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus . . .«

Kihirdettetett Abauj vármegyének 1695 július 18-ikán Kassán tartott közgyűlésén.

Egyszerű, XIX. századi másolat.

CDXXIX.

1694 november 15. Bécs.

I. Lipót Somoskeőy Máténak, feleségének Kiss Annának, leányuknak (neve olvashatatlan) és testvérének Somoskeőy Ferencznek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, fundum viridi campo interoccupante, super quo a dextris petra, eandemque monocerus albus conscendere visitur. Scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, alterum unicornem super petra erecte stantem, proferente ornatam. A summitate seu cono galeae laciniis sive lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc vero candidis et rubris in scuti extremitates placide sese diffundentibus . . .«

Kihirdettetett Heves és Külső-Szolnok vármegyéknek 1696 október 16-ikán Gyöngyösön tartott tisztújító székén.

Függő pecséttel, a Szent-Ivány család levéltárában.
Siebmacher, 590. l. 419. t.

CDXXX.

1695.

I. Lipót Tóth máskép Kapitány Mihálynak és Mátyásnak nemességet és czímert adományoz.

A czímerkép vörös mezőben zöld alapon álló pánczélos, sisakos, jobbra forduló vitézt ábrázol, sisakján fehér-kék-sárga tollbokrétával, jobbjában hosszú aranynyelű fehér-sárga-kék-vörös lobogót, baljában csipőjére támasztva arany buzogányt tart. A sisakdísz a pajzsbeli alakot mutatja azzal a különbséggel, hogy itt a zászló a jobb vállon át van fektetve. A takarók színe jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

Csak a czímerkép színes másolata van meg, az adományozásra vonatkozó földjegyzéssel. Az oklevél eredetije Pest-Pilis-Solt-Kiskún vármegye levéltárában.

CDXXXI.

1696 április 20. Bécs.

I. Lipót Rauchenfeldi Rauch János György Ferencznek, feleségének Paur Mária Erzsébetnek, fiainak János Józsefnek és János György Ferencznek s leányának Mária Éva Zsuzsánnának, cseh nemeseknek, magyar nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum in quatuor coaequales divisum partes, in cuius inferiori sinistra et superiori dextra terni viridi colles locati esse, ex illisque trifolia eminere, super eaque ardentibus e flammis fumus sursum erumpere, superiori porro sinistra et inferiori partibus dextra coerulei coloris, fulvi leones, naturaliter effigiati, divaricatis posterioribus pedibus, oribus hiantibus, caudisque bifurcatis ad tergum elevatis, anteriorum pedum sinistris globum coeruleum in vertice ardentem et fumantem tenere, dextris vero strictos enses gestare cernuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam seu apertam regio diademate, alium itidem fulvum leonem, inter binas aquilinas, hinc aureis et coeruleis, illinc vero argenteis et viridibus coloribus variegatas alas inguinetenus eminentem, pedumque similiter sinistro globum fumantem, dextro autem strictum pariter ensem vibrantem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc candidis et viridibus, illinc autem

flavis et caeruleis in scuti extremitates sese placide diffundentibus, scutumque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

A czímerrajz a leírástól annyiban eltér, hogy a sisakdísz szárnyai jobbról ezüst-zöld, balról arany-kékkel vágottak, ép így a takarók színe jobbról arany-kék, balról ezüst-zöld.

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1697 január 14-ikén Pozsony városában tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

CDXXXII.

1696 július 19. Bécs.

I. Lipót király báró Bethlen Sámuelnek, Küküllő vármegye főispánjának a grófi rangot adományozza.

Kihirdettetett az erdélyi rendeknek 1696 szeptember 19-ikére Gyulafejérvárra hirdetett gyűlésén.

Függő pecséttel, czímer nem adományoztatott, a gróf Bethlen család levéltárában.

CDXXXIII.

1696 július 19. Bécs.

I. Lipót Vlassits Sándornak és fiának Ádámnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi monticulo interoccupante, super quo aureum diadema locatum esse, verticique eiusdem inixum brachium humanum cataphractum cubitotenus interque lunam et stellam, strictam frameam vibrare cernuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam seu apertam, regio diademate, fulvum leonem, ore hiante, cauda bifurcata, inguinetenus eminentem et corporis molle sursum erecta, pedum quidem sinistro ternas spicas tenentem, dextro vero strictam frameam fortiter gestantem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et cerulaeis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus, scutumque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Egyszerű, XIX. századi másolat. Az oklevél eredetije Pest-Pilis-Solt-Kiskún vármegye levéltárában.

CDXXXIV.

1697 márczius 30. Bécs.

I. Lipót Széchényi Györgynek, Egervár, Pölöske és Szentgyörgyvár kapitányának, feleségének Morocz Ilonának, fiának Zsigmondnak és leányainak Juliánnának és Juditnak grófi rangot adományoz és régi czímeröket kibővíti.

»Scutum videlicet militare erectum, imperatorio diademate pretiosissimis unionibus ornato redimitum, laciniisque seu parergis ab utroque latere ad fundum usque placide defluentibus stipatum et insignitum, alias quadrifariam divisum, in cuius superiori dextra et inferiori sinistra rubri coloris partibus, e trijugi viridi monticulo fundum eorundem occupante, singulae cruces duplices argenteae, insignia Hungarica repraesentantes eminere, fundum porro binarum aliarum, inferioris dextrae et superioris sinistrae coelestini coloris partium, singulae regales coronae premere, verticibusque earundem imminentes pariter singulae naturaliter effigiatae aquilae, alis expansis in altum sub ipsis quippe solis, superiores earundem partium angulos occupantis radios provolare, meditullium denique seu centrum principalis scuti aliud minus ovale scutum coronatum aurei coloris, trijugem viridem monticulum ex fundo exurgentem eiusque medio colliculo candidam columbam, alis expansis, rostroque adaperto viride sertum stringentem, ovantique seu plaudenti similem in dextram scuti plagam conversam, utroque pede insistentem continens occupare visuntur.«

Az oklevél szövege megemlékezik úgy a czímerszerzőnek, mint általában a Széchényi család érdemeiről, majd így folytatja:

»Harum itaque rerum consideratis, cum tenaciter animo nostro inhaereat, ac insuper clementissime revolventes tum familiae Széchénianae vetustatem juxta et a viris martiali virtute ac robore conspicuis, quos inter non postremus fuerat Michael olim Széchény, vir ea militaris disciplinae pollens peritia, ut recuperato a Turcis anno millesimo quingentesimo sexagesimo sexto dudum evoluto per Ecchium comitem Salmensem Wesprimio ibidem commendantis munere fungi, praesidioque illi cum certa equitum turma ac ducentis peditibus (uti quidem Nicolaus Istvánffy historiarum suarum Hungaricarum sub finem libri vigesimi secundi diserte commemorat) tutando, praefici meruerit, celebritatem, cum etiam ingentia illa reverendissimi olim in Christo patris D. Georgii Széchény Archipraesulis Strigoniensis piae reminiscentiae patrui tui, de ecclesia Dei sacro dicti regni nostri Hungariae diademate, augustaque domo nostra Austriaca merita et cumulatissima impensis tot centenorum millium tum in arduas

belli pro salute christianae reipublicae adversus immanissimam Otthomannicae tyrannidis christianum cruorem barbara feritate sitientis potentiam per nos suscepti et divino auxiliante numine hactenus felicibus auspiciis vindicata quippe e faucibus hostis barbari tota propemodum iam Hungaria et Transylvania continuati necessitates, tum in diversas sacrorum religiosorum ordinum fundationes et vulneratorum ac deficientium militum orphanotrophia, captivorum redemptiones, iuventutis in academiis et gymnasiis institutionis suppeditatas commoditates et alia quam plurima pia et laudabilia opera summis pecuniariis beneficia, non secus alterius quoque fratris similiter tui fidelis nostri nobis syncere dilecti, reverendissimi pariter in Christo patris domini Pauli Szécséni Colocensis et Baciensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopi, episcopatus Wesprimiensis administratoris, abbatis Sancti Gothardi, consiliariique nostri multifaria gratissimarum complacentiarum studia, singularemque in ecclesiarum Dei et sacrorum consimiliter religiosorum ordinum propagatione ac promotione zelum, munificentiam et liberalitatem, nunc recenter etiam per rei nostrae annonariae complurium millium metretarum frumenti gratuita suppeditatione factam, promotionem contestatam, eximiamque eiusdem erga nos praelibatamque domum nostrum augustissimam fidem ac intemeratam fidelitatem et devotionem, sed et tua propria merita et fidelia non minus quam utilia servitia benigne pensitantes praetermittere haud potuimus, quin praemissa omnia per tui ad altiores promeritae dignitatis, gradus et titulos evectionem ad seram usque transcribamus posteritatem, cum et tu a praeclaris majorum antenatorumque tuorum vestigiis nihilo degener, teneriori aetate liberalibus studiis honestisque disciplinis et exercitiis consecrata martialem virtutem tibi sectandam proposueris, in eaque tam eximios progressus feceris, ut in suprafati capitaneatus praerecensitorum praesidiorum Egervár, Pölöske et Szentgyörgyvár officium per nos clementer assumi, in eoque haereditarie confirmari merueris, cui officio vel ex inde te hactenus laudabiliter praefuisse in comperto haberetur, quod gravissimis hisce durantis adhucdum belli Turcici sub tempestatibus, propriis tuis sumptibus et expensis exercituando, tam apud armadam nostram, quam et alibi militarium servitiorum tuorum indefessam operam contestatus fueris; imo tam in gloriosa urbis Budensis expugnatione, quam et Alba-Regalensi, Canisiensi et Szigethiensi ploquadis, aliorumque complurium locorum victricibus armis nostris factis recuperationibus, personali praesentia assistendo, eximia militaris virtutis et heroici animi specimina exhibueris.«

Kihirdettetett Zala vármegyének 1697 április 15-ikén Zalaegerszegen és Sopron vármegyének 1698 április 2-ikán Nemeskéren tartott közgyűlésében.

Függő pecséttel, a gróf Széchényi család levéltárában.
Siebmacher, 619. l. 436. t.

CDXXXV.

1697 június 25. Laxenburg.

I. Lipót Matawowszky Lajosnak, feleségének Sleisiger Anna Máriának, gyermekeinek Keresztély Benedeknek, Mária Annának és Lucretia Eleonorának és testvéreinek Benedeknek és Ferencznek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi latepatenti campo interoccupante, super quo integer gryphus naturaliter effigiatus, ore patulo, expansis alis, caudaque ad tergum elevata, pedum quidem anterioribus librum appertum tenere, posteriorum vero dextro alterum itidem librum calcare cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam seu appertam regio diademate, syrenem mediotenus eminentem, ac in vertice viridi serto rosis circumvoluto redimitam, capillisque per humeros dispersis, manibus piscinas suas caudas ab utrinque errectas tenentem, proferente ornatam A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus, scutumque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Szepes vármegyének 1698 január 9-ikén Lőcsén tartott közgyűlésén.

Egyszerű másolat.
Siebmacher, 406. l. 302. t.

CDXXXVI.

1697 november 12. Bécs.

I. Lipót Kaszás Péternek és Gergelynek, Péter feleségének Kiis Erzsébetnek, Gergely feleségének Fülöp Erzsébetnek és utóbbiak fiának Györgynek, sógoruknak Halász Gergelynek és Gergely vejének, Halász Sámuelnek és nejének Kaszás Juditnak nemességet és czímert adományoz, illetve Kaszás Pétert és Gergelyt régi nemességükben megerősíti.

»Scutum videlicet militare erectum bifariam candida lamina oblique divisum, in cuius inferiori quidem coelestini coloris, fundum illius triiugi viridi interoccupante colliculo stella micans, superiori vero rubri coloris partibus fulvus leo, naturaliter effigiatus, diva-

ricatis posterioribus pedibus, caudaque bifurcata ad tergum elevata, anteriori dextro pede evaginatum gladium stringere, inque dextram scuti partem quasi progredi cernitur. Scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, inter duas aquilinas alas gryphum naturaliter effigiatum, inguinetenus eminentem (?) . . . . . . anteriorum dextro evaginatum similiter gladium stringere, sinistro vero ceu ad rapiendum protenso, atque in dextram scuti oram conversum proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc vero candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

A czímerkép a leírástól annyiban eltér, hogy a sisakdíszt két fekete sasszárny kiséri, melyekről a szövegben említés nem tétetik.

Kihirdettetett Komárom vármegyének 1698 január 13-ikán Révkomáromban tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CDXXXVII.

1698 február 4. Bécs.

I. Lipót Bölcsházi Szilágyi másképp Páll Istvánnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, cuius fundum monticulus virens occupat, super quo diadema regium, gemmis unionibusque decenter redimitum, ex quo brachium humanum, humerotenus resectum, rubeo amictu indutum, gladium evaginatum ramo viridi tortuosum tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris craticulata, cui supereminet diadema regium, gemmis pariter et unionibus ornate comptum, ex quo alterum brachium humanum inferiori per omnia simile emergere visitur. A summitate vero seu cono galeae lacinii seu lemnisci, hinc coerulei et fulvi, illinc vero candidi et rubri hinc inde defluentes, oras seu margines praescipti scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

A czímerkép a leírástól annyiban eltér, hogy a kardot övező

zöld ág hiányzik, viszont a czímerleírásban nincs említés téve a vörös ruhás karnak arany zsinórzatáról és gombjairól.

Függő pecséttel, a gróf Bethlen család levéltárában.

CDXXXVIII.

1698 február 21. Bécs.

I. Lipót Boncz Andrásnak, feleségének Egyed Katalinnak, gyermekeiknek Ferencznek, Mátyásnak, Farkasnak, Mihálynak, Katalinnak, Zsuzsannának, Judithnak és Ilonának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi latepatenti campo interoccupante, super quo vir militaris Hungarus, rubro amictu indutus, pileoque similiter rubro, mardurina pelle subducto, caput tectus, manuum quidem sinistra latus fulcire, dextra vero strictum acinacem, eidemque infixum amputatum Turcicum caput gestare cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam seu apertam, regio diademate, alium itidem virum militarem Hungarum, genuumtenus eminentem, aeque rubro vestitu indutum, manuumque similiter sinistra latus suum fulcientem, dextra vero itidem strictum acinacem, eiusdemque cuspidi infixum amputatum Turcicum caput gestantem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Komárom vármegyének 1698 június 2-ikán Komáromban tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.
Siebmacher, 74. l. 59. t. II. *b).*

CDXXXIX.

1699 február 27. Bécs.

I. Lipót id. Ács Gergelynek, testvéreinek Mihálynak és ifj. Gergelynek, továbbá id. Gergely fiának Istvánnak, Mihály feleségének Tímár Annának és leányuknak Annának és ifj. Gergely feleségének Gomba Erzsébetnek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum rubicundi coloris, fundum illius viridi interoccupante colliculo, super quo aurea corona locata, ex eaque brachium humanum cubitotenus eminens, vola nudam frameam, ac inferius palmitem botris refertum gestare visitur. Scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam

sive apertam regio diademate, aliud brachium humanum inferiori per omnia simile proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc vero candidis et rubicundis in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

A czímerrajz a leírástól némileg eltér, így a szövegben nincs megemlítve, hogy a pajzsbeli és a sisakdíszül szolgáló kar kék ruházatu, azonfelül a takarók szine mindkét oldalon ezüst-vörös.

Kihirdettetett Heves és Külső-Szolnok vármegyéknek 1699 május 13-ikán Gyöngyösön tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.
Siebmacher, Supplementband 1. l. 1. t.

CDXL.

1699 november 21. Bécs.

I. Lipót Plachy Mátyásnak, feleségének Mestroviech Zsófiának, fiaiknak Pálnak, Györgynek és Istvánnak, leányuknak Katalinnak, Mátyás testvérének Plachy Jánosnak, feleségének Kutik Katalinnak, gyermekeiknek Jánosnak, Györgynek, Mihálynak, Andrásnak és Dorottyának, továbbá a harmadik testvérnek Plachy Péternek, feleségének Oszlancz Erzsébetnek, gyermekeiknek Jakabnak, Jánosnak és Dorottyának, végül a negyedik testvérnek, Plachy Jakabnak, feleségének Martinkin Erzsébetnek és gyermekeiknek, Tamásnak, Andrásnak, Jánosnak és Erzsébetnek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, fundum illius trijugi monticulo interoccupante, in cuius eminentiore integer palumbes, naturaliter effigiatus, utrisque pedibus insistere, ac rostro patulo viridem ramusculum olivae gestare, in dextramque scuti oram conversus esse cernitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam seu apertam, regio diademate, alterum itidem palumbem aeque rostro ramusculum olivae gestantem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemnisciis, hinc flavis et coeruleis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus, scutumque ipsum venuste exornantibus.«

A leirás nem mondja meg, hogy a takarók szine mindkét oldalról arany-kék.

Kihirdettetett Hont vármegyének 1700 január 5-ikén Selmeczbányán tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.
Siebmacher, 506. l. 368. t.

CDXLI.

1699 deczember 11. Bécs.

I. Lipót Kéler Zsigmondnak és gyermekeinek Zsigmondnak, Jakabnak, Pálnak, Mártonnak, Erzsébetnek, Annának és Máriának nemességet és czímert adományoz.

». . . einen militärischen in vier Felder getheilten Schild, in dessen oberen linken und unteren rechten Theil zwei kahle Felder von gelber Farbe, auf den beiden andern aber, den rechten oberen und linken untern Felde von blauer Farbe, zwei Trauben von rother Farbe placirt erscheinen. Aus dem Schilde endlich hervorragend ein darauf militairischer Helm mit einem Visier, oder offen, aus der Königskrone, ein lebendiger grüner, grade auf in die Höhe strebender Platane, mit zu beiden Seiten sich ausbreitenden Aesten verziert. An der Spitze aber oder dem Kegel des Helms mit (Lappen) Flügeln oder Bändern, von der einen Seite gelben und himmelblauen, von der andern Seite aber weiss und roth, die sich nach den äusseren Enden des Schildes sanf ausdehnen, und denselben anständig und zirlich ausschmükken.«

Kihirdettetett Sáros vármegyének 1700 november 20-ikán Eperjesen tartott közgyűlésén.

XIX. századi német fordítás, hitelesítés nélkűl.
Siebmacher 297. l. 224. t. II.

CDXLII.

1699 deczember 14. Bécs.

I. Lipót Bács vármegyének új pecsétet, és a vörös viaszszal való pecsételés jogát adományozza, a következő czímerrel.

». . . . sigilli ipsius figurae sphaericae seu rotundae, fundum seu infimam partem viridi campo interoccupante, super quo Sanctus Paulus, dextra quidem manuum gladium, cuspide in terram defixo tenere, sinistra vero ad pectus modeste composita, capite radiis sanctitatis circumdato, vestibus caeruleis, pallioque rubro per dorsum defluente stare cernitur. Circumferentiam porro ipsius sigilli haec epigraphe (SIGILLVM COMITATVS BACHIENSIS anno millesimo sexcentesimo nonagesimo nono) circumdare visuntur.«

Kihirdettetett Bács vármegyének 1700 június 7-ikén Bácsvárában tartott közgyűlésén.

Rudics Dániel, Latinovich Dávid és Sztribich Tóbiás Bács-Bodrog vármegyei táblabírák által 1823 január 24-ikén Pesten kiadott hiteles másolatban, festett czímerképpel.

CDXLIII.

1699. Bécs.

I. Lipót Szombathelyi Györgynek, feleségének Zambo Évának, gyermekeiknek Máriának, Annának, Katalinnak és Erzsébetnek, testvéreinek Mártonnak, Ferencznek és utóbbi fiának Györgynek, nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi latepatentiori campo interoccupante, super quo aurea corona, ex eaque vir Hungarus miles . . . . et pariter rubro pileo caput textus, sinistro quidem arcum, dextera quidem manibus ternas sagittas gestare visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate . . . . stellam inter aquilinas alas candido et rubro coloribus variegatas . . . . A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et caeruleis, illinc vero candidis et rubris . . .«

A czímerleírás több helyt ki van szakadva és így az a maga egészében nem olvasható. A czímerrajz alakja vörös ruházatú, kalpagja prémmel ékített, a sisakdíszben a két sasszárny között lebegő csillag látszik.

Kihirdettetett 1700 június 20-ikán Veszprém vármegye közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CDXLIV.

1700 február 6. Bécs.

I. Lipót Beszterczebányai Sartori György fogarasi lakosnak, testvérének Sartori Illésnek, utóbbi feleségének Fischer Máriának s gyermekeiknek Andrásnak és Máriának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris erectum, in cuius campo columba quaedam candido colore depicta, supra ancoram, quae gramini fundum scuti occupanti adhaeret, adque dextrum eiusdem latus inclinata est, dispositis ad volandum alis, stare et ore frondem tenere visitur. Supra scutum galea militaris crati-

culata est posita, quam contegit diadema regium gemmis atque unionibus decenter redimitum, e quo brachium humanum humerotenus resectum, rubro vestitu indutum, manu bilancem tenens, cui adjectum est superne aureis literis symbolum RECTE, eminere conspicitur. A summitate vero seu cono galeae laciniae sive lemnisci, hinc rubri et candidi, illinc vero flavi et coerulei defluentes, marginem scuti ex utraque parte pulcherrime ambiunt et exornant.«

A czímerrajz a szövegtől annyiban tér el, hogy a takarók színe jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

Kihirdettetett az 1701 január 15-ikére Gyulafejérvárra hirdetett erdélyi országgyűlésen és 1713 október 21-ikén a fogarasi kerület ítélőszékén.

Függő pecséttel.

CDXLV.

XVII. század. Évnélküli.

Gaáll Márton a maga és testvére János részére nemességért és czímerért folyamodik.

A czímerkérő folyamodványra festett czímerrajz kék mezőben, zöld alapon jobbra forduló természetes színű griffet ábrázol, farkát hátsó lábai közé csapva, mellső jobb lábában kivont kardot villogtat, baljában ezüst liliomot tart, kisérve a pajzsfőben jobbról arany félhold, balról hatágu arany csillag által. A sisakdísz a pajzsbeli alakot kinövő helyzetben ábrázolja, a takarók színe jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

Eredeti, papiron, engedélyezési záradék nélkül.

CDXLVI.

XVII. század. Évnélküli.

Tóth László a maga és testvérei Gergely és István részére nemességért és czímerért folyamodik.

A czímerkérő folyamodványra festett czímerrajz kék mezőben, zöld alapon jobbfelé lépdelő természetes színű farkast ábrázol, mely szájában fehér bárányt tart. A sisakdísz a pajzsbeli alakot kinövő helyzetben ábrázolja, a takarók színe jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

Eredeti, papiron, engedélyezési záradék nélkül.

CDXLVII.

XVII. század. Évnélküli.

Zeke máskép Kovács Ferencz a maga, testvére Zeke másképp Kovács István, mostohafia Kovács Pál és Lippay Ferencz részére nemességért és czímerért folyamodik.

A gyarló tollrajzzal adott czímerrajz leveles koronából jobb- és balfelé kikönyöklő két kart ábrázol, a jobboldali kardot, a baloldali kalapácsot tart markában.

Fogalmazvány.

CDXLVIII.

XVII. század. Évnélküli.

Mladosevith-Horváth Miklós nemességének megerősítéseért és czímer adományozásáért folyamodik.

A czímerkérő folyamodványra festett czímerrajz kékkel és ezüsttel osztott pajzsban jobbfelé forduló ágaskodó arany griffet ábrázol, mellső lábaiban vörös keresztet tartva. A sisakdísz a pajzsbeli alakot kinövő helyzetben mutatja, a takarók színe jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.
A czímerkérő folyamodványában fölemlíti, hogy régi nemességét bizonyító iratai a horvátországi zavarok alatt elvesztek.

Eredeti, papiron, engedélyezési záradék nélkül.
Siebmacher, 246. l. 189. t.

CDXLIX.

1701 november 7.

Bihar vármegye közönsége 1825 július 4-ikén Várad-Olasziban kelt oklevelével bizonyságot tesz Szilágyi Mihály, András és György nemességéről, kik nemességüket az 1817-ben indított

nemességi pör folyamán az I. Lipót által 1701 november 7-ikén Szilágyi István részére kiadott czímeres nemeslevél felmutatásával és a leszármazás bizonyításával igazolták.

Eredeti, papirfölzetű pecséttel. E nemességbizonyító oklevél át van írva Bihar vármegyének 1826 június 5-ikén Várad-Olasziban kelt és Szilágyi György s fiai József és Lajos részére kiadott nemesi bizonyságlevelében is.

CDL.

1702 augusztus 22. Bécs.

I. Lipót Pacher Kristóf János osztrák nemesnek, az udvari kamara fogalmazójának magyar nemességet, a »de Pacheren« előnévvel, adományoz, megerősítve és kibővítve régi czímerét.

»Scutum videlicet militare, duabus coronatis syrenibus, mediotenus speciem virginalem, mediotenus vero piscem, caudis suis squammosis retorte demissis, repraesentantibus, idque erectum ambientibus, in quatuor perpendiculariter et diametraliter aequales divisum partes, in cuius superiori dextra flava, sive aurea, nigra, regio diademate coronata biceps aquila, patulis rostris, linguisque rubicundis exertis, expansis alis, pedibus distentis, caudaque deflexa, in pectore augustae domus nostrae austriacae insignia prae se ferens, erecte stare, interque bina eiusdem capita stella aurea hexagona rutilare visitur, in inferiori vero sinistra, aeque flava ac aurea, tricollis viridis monticulus, in quo aureum diadema, ex eodemque novem fluitantia nigra vexilla, cum transversali aurea linea prominere, in dextra item inferiori et sinistra superiori rubris

seu purpureis partibus, terni et terni naturaliter adumbrati aquae fluxus decurrere conspiciuntur. Meditullium denique seu centrum principalis scuti, aliud minus rubrum, diademate caesareo redimitum, in quo aureae hae literae L. I., augustum videlicet nomen nostrum indigitantes occupare cernuntur. Scuto demum

incumbentes binas galeas militares craticulatas sive adapertas, regio diademate, ex quarum dextra nigra biceps aquila, inferiori per omnia non absimilis, sinistra vero pariformiter novem fluitantia nigra vexilla, super trijugi viridi colliculo coronaque aurea prominere videntur, proferente ornatas. A summitatibus vero seu conis galearum laciniis sive lemniscis, hinc flavis et nigris, illinc candidis et rubicundis in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Függő pecsétje elveszett.

CDLI.

1703 január 16. Bécs.

I. Lipót nemes Ludwigsdorfi Kacz Rudolf lovagnak, alsó ausztriai kormánytanácsosnak magyar báróságot és a »Goldtlamb« előnevet adományozza, a letett indigenatusi esküt igazolja, és régi czímerét megerősítve azt kibővíti.

»Scutum nimirum militare erectum, in octo coaequales partes divisum, quarum superiores duas, hinc quidem nigram, illinc vero candidam laterales plagas, bini fulvi leones coronati, a dextris flavo ceu aureo, a sinistris purpureo coloribus depicti, mutuis obtutibus, oribusque hiantibus et linguis rubicundis exertis, bifurcatis demum caudis ad tergora elevatis, ac divaricatis posterioribus et pedibus anterioribus ad rapiendum protensis, sese intuentes, dimidias vero inferiores aeque albam et nigram partes, itidem bini fulvi leones, a contrario quidem sibi ad invicem oppositi, caeteroquin superioribus per omnia similes, superiores porro medias, dextram quidem flavam biceps aquila nigra, regiis diadematibus adornata, rostris adapertis, linguisve rubicundis exertis, expansis alis, ac pedibus distentis, pectore literis L et I aureis, augustissimum nomen nostrum indigitantibus insignita, sinistram vero coeruleam partes oblique per medium deducta alba via seu platea, bina praeterea candida, superne quippe et inferne hispanica lilia, inferiores demum similiter laterales oras trifarium undique discriminatas, dextra in medio coeruleo, alioquin flavo seu aureo, terna pariter candida hispanica lilia, sinistram vero aeque in medio rubro, hicque candida rosa locata et a lateribus celestino et albo coloribus variegatas, meditullium denique sive ipsum principalis scuti centrum aliud minus scutum coerulei coloris, binis flavis viis seu plateis oblique in eo existentibus, fundumque illius viridi campo interoccupante, super quo naturaliter effigiatus corvus, rostro pretiosum annulum gestans, ac in dextram scuti oram conversus occupare visitur. Scuto incumbentes quinque galeas militares craticulatas sive apertas, regiis diadematibus,

binis quidem binos consimiliter fulvos leones, in inferioribus existentibus per omnia aeque similes; lateralibus vero hinc corvum pariter pretiosum annulum rostro gestantem, illinc vero brachium humanum cataphractura indutum, inter binas aquilinas alas coeruleo et albo coloribus discriminatim exaratas, aureum in vola sceptrum comprehendens, medio tandem bicipitem iterum nigram aquilam coronatam, pectore etiam literis L et I. aureis, nomen quoque nostrum augustissimam denotantibus signatam, alias inferiori in cunctis similem proferentibus ornatas. A summitatibus vero sive conis galearum laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc candidis et rubicundis in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Az oklevél czímerszerzőnek és családjának érdemeiről a következőkép emlékezik meg:

»Proavus tuus Joannes Kaczius, saluberrimae medicinae doctor, qui non solum pientissimae recordationis antecessoris nostri Rudolphi secundi aeque Romanorum imperatoris personae ac aulae medicum agendo, verum etiam almae huic ac celeberimae et antiquissimae universitati Viennensi, in quam plurimis occasionibus et occurrentiis summe proficua praestando servitia immanascibilem (?) laudem et gloriam, futuramque posteritatis suae commendationem sibi comparavit, ut vel exinde praerecensita suae Majestatis Caesareae benigne commota, proavo tuo Joanni utpote Khaczio, iam tunc temporis successorio ac haereditario iure in eundem devolutum nobile suum stemma et insignia, et quidem sub dato diei decimae septimae mensis Septembris, anni eotum currentis millesimi quingentesimi octuagesimi noni diplomatice restauraverit, quae impensa proavi tui servitia, avus tuus Rudolphus aeque Khatzius, tum erga nos, tum praelibatam augustam domum nostram Austriacam ulterius quoque exhibere et demonstrare non cessavit. Primo enim unius ex quatuor urbis huius nostrae Wiennensis districtibus capitaneus, dein caesarei praetorii nostri assessor, ex post senator ac aerarii magistratis huius civici supremus camerarius, praevissimo illo contra sacri romani imperii ita et christiani nominis hostes gliscentis belli tempore continuam suam devotionem, constantem fidem atque fidelitatem, indefessam solertiam, interruptumque zelum, ad obitum usque suum tam illibate servavit et exhibuit, ut in recognitionem eorundem meritorum suorum desideratissimae memoriae avus noster Ferdinandus secundus, eidem non solum dicto die et anno renovatis nobilis sui stemmatis privilegiales literas seu diploma ex post anno millesimo nimirum sexcentesimo trigesimo secundo, die decima quarta Julii, rursus confirmaverit, verum etiam amplioribus praerogativis,

privilegiis, gratiis et immunitatibus caesareis eundem dotaverit et cumulaverit.«

»Non minori quoque modo ac perspecta virtute pater tuus Rudolphus Carolus Khaczius, duobus serenissimis archiducibus Leopoldo videlicet, Guielmo et Carolo Josepho fratribus nostris desideratissimis, in dioecesi Passaviensi, per sedecim continuos annos ut notarius et consiliarius consistorialis, nec non feudorum episcopalium secretarius summe fidelia simul et utilia praestituit servitia, ac ex post, adeptis a nobis imperii nostri fascibus dignitateque caesarea capessata inferioris Austriae nostrae regiminis consiliarius esse meruit, in quo suo munere per undecim integerimos annos, tam in ordinariis, quam extraordinariis commissionibus, temporum vicissitudinibus, praesertim ubi anno millesimo sexcentesimo septuagesimo nono, dira et contagiosa lues in inferiorem Austriam irrepsisset, multorumque hominum millia praematura morte absorbuisset, non abs manifesto corporis sui et vitae periculo, indefesso labore et impenso omni possibili conatu, maxima cura et solicitudine toti bono publico zelosissime praefuit, siquidem autem ad avertendam eotum grassantem pestem nulla amplius humana media conducere poterant, suasa et consilio ipsius nobisque illud clementissime approbantibus, ad spiritualia recursum est.«

»Hinc factum, quod ex voto nostro in foro herbario vulgo Graben appellato, columnam sanctissimae et individuae Trinitati sacratam praeprimis tantum ex ligna, expost in hanc, ut visitur formam, in perpetuam rei memoriam et reconciliati divini numinis tesseram extrui demandaverimus, quae vix ad interim exurgere coepit, illico dira lues labefactatis et imminutis viribus suis in instanti cessavit, multisque hominum millibus fors per eandem ad huc absorbendis praepotentis auxiliatrice dextera coperante pepercit. Quocirca iam tum ob solertem ac perspectam ipsius hoc in passu curam et solicitudinem actam nobis, quam toti domui nostrae Austriacae, quin imo dulcissima etiam nostrae natali urbi Viennae praestita promptissima, justa et fidelissima servitia, caesareis regiisque gratiis nostris eundem clementer donare, condecorareque decrevimus. Accederet ad haec quod saepefatus genitor tuus Rudolphus Carolus Khaczius in annis millesimo sexcentesimo octuagesimo secundo et tertio, ingruente eotum contra immanem christiani nominis hostem Turcam bello, ad id persequendum magnam summam pecuniariam propria sua industria conquisiverit, et procuraverit, nam promulgatis daciis, steuris et praestationibus Turcicis, citatis et convocatis ad se partibus, iisdemque imminens periculum ad oculum demonstrans, easdem disposuit, ut sufficiens aeraria publico suppeditandum quantum pecuniarium appromiserint«

Az oklevél aztán általánosságban elmondja, hogy czímerszerző

is elődeinek nyomdokába lépve a császári háznak különféle szolgálatokat tett, majd így folytatja:

» . . . diversis in occasionibus exhibita servitia inferioris Austriae nostrae regiminis secretarium, anno adhuc domini millesimo sexcentesimo octuagesimo sexto sublimari merueris, ubi continuus a quindecim tam regiminalibus quam politicis, tum in eodem regimine tum diversis ordinariis et extraordinariis habitis commissionibus, summa cum industria desudasti, sed potissimum calamitorissimo praeteriti belli Turcici tempore, dum praelibatum inferioris Austriae nostrae regimen ita et camera nostra aulica notabile rursus subsidium pecuniarium suppeditari demandassent, tu ad instar mentionati genitoris tui, delegatam tibi hoc in passu provinciam, adeo sedulo et utiliter obivisti, ut tardos et morosos in solvendo singulari tua studia et cura, comique dexteritate ad solutionem pellexeris, causaque non exigua ingentis ad aerarium publicum depositae summae pecuniariae extiteris, ex qua praestatione neque tu immunus evasisti, verum obtingens tibi quantum sine mora eidem aerario nostro lubentissime detulisti. Praeterea advertendo denuo anno millesimo sexcentesimo nonagesimo secundo clandestine hic irrepentem pestiferam luem, ne malum hoc ne, quod iam immanissime serpere et invalescere coeperat, longe diffunderetur, in praeludendis viarum passibus, vicissitudinum necessitatibus, omnem solertem, providumque ordinem instituisti, quem in finem diversi etiam conventus, multifariaeque conferentiae, a cancellaria nostra regia Hungarica aulica nostraque inferioris Austriae regimine (ex quo inter caeteros etiam tu deputatus extiteras) celebrabantur habebanturque adeo, ut malo huic tam in regno Hungariae preveniendo, quam hic in Austria compescendo, omnis possibilis conatus adhibitus fuerit. Non absimiliter anno quoque millesimo sexcentesimo nonagesimo tertio, ex iussu promulgati mandati nostri 'caesarei regii ad novam ante portam Scotensem eotum aedificandam domum pauperum, in qua penes alios in specie sauciati bello milites copioso numero intertenentur ac sustentantur, omnem excogitabilem navasti operam ac diligentiam, ut pium ac salutare hocce opus ad sui perfectionem pervenerit. Pariformiter pro eodem stabiliendo non tantum diversa extraordinaria excogitasti media, multifariasque propositiones exhibuisti, quae etiam a nobis clementissime approbatae fuere, verum etiam in conservationem illius quotidianarumque erogationum procurationum in praesentiarum usque, omne studium et conatum impendere non desinis, iugiterque ad mortem usque pari zelo et constantia te continuaturum appromittis. Porro in multis aliis tibi commissis ac concreditis, tam publicum quam camerale bonum concernentibus extracommissionibus occupatus, omnem omnino satisfactionem in magnam tui gloriam ac commendationem prae-

buisti, quando nimirum anno millesimo sexcentesimo nonagesimo septimo in continuatione adhuc illius praegravis belli Turcici et magna illa penuria pecuniaria ad succurrendum eotum tam in imperii, quam Hungaria existentibus militibus et exercitibus nostris non contemnendam summam pecuniariam et quidem certam anticipationem triginta florenorum millium pro necessitate publica, mutui nomine nobis praesentasti, eandemque ex post facta praeprimis camerali intimatione effective ad aerarium publicum deposuisti, prout et alias quoque diversas summas pecuniarias nobis procurasti, ut tandem benignissimi commoti te Joannem Rudolphum Khaczium considerante non solum proavorum et antecessorum tuorum tibi patrocinantium merita, sed etiam ipsissima in decimum quintum annis nobis et bono publico diversa et admodum utilia praestita servitia, adhuc decima quinta Januarii, millesimi sexcentesimi nonagesimi septimi anni, vigore specialis tibi benignissime concessi diplomatis, in eoque per ducentos iam annos benedeductum nobilem in sacri romani imperii, nec non aliorum regnorum atque provinciarum nostrarum haereditariarum equestris ordinis statum, cum addito praedicato nobilis de Ludvigstorff clementissime evehendum esse duxerimus, insuperque decima septima mensis Julii anni praeattacti millesimi sexcentesimi nonagesimi septimi, in consideratione tuarum nobis laudaturum insignium qualitatum, praeclarae capacitatis, specialis prudentiae ac sagacitatis, uti et praememoratorum tuorum in decimum quintum usque annum praestitorum proficuorum servitiorum et per haec in iudicialibus, curialibus et politicis rebus adeptae singularis experientiae optimaeque in omnibus notitiae, in inferioris Austriae nostrae regiminis consiliarium et equestris status et ordinis actualem regentem clementissime resolvere dignati fuerimus.«

Egyszerű, XVIII. századbeli másolat.

CDLII.

1703 augusztus 2. Bécs.

I. Lipót Zidanics István Jánosnak, feleségének Schubert Mária Annának, gyermekeiknek János Istvánnak és Mária Annának, és testvérének Zidanics Fábiánnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, quadrifariam perpendiculariter et transversaliter divisum, cuius superiorem dextram et inferiorem sinistram nigri coloris partes fulvi bini leones, naturaliter effigiati, divaricatis posterioribus pedibus, caudisque bifurcatis ad tergora elevatis, oribus hiantibus, erecte stantes, anteri-

oribusque pedibus, sinistris quidem ad rapiendum protensis, dextris vero nudas frameas vibrantes, inferiorem porro dextram et superiorem sinistram coerulei coloris plagas, bini, pariter naturaliter depctii griphi divaricatis aeque posterioribus pedibus, caudisque ad tergora elevatis, expansis alis, rostris adapertis, ac utrisque anterioribus pedibus ad rapiendum protensis, exadverso sibi ad invicem oppositi: meditullium denique sive ipsum principalis scuti centrum, aliud minus scutum, attactorum Hungariae et Croatiae regnorum nostrorum insignia in se continens occupare visuntur. Scuto demum incumbentem galeam militarem craticuratam sive apertam, regio diademate, bicipitem nigram aquilam, regali corona redimitam, pedibus distentis, expansis alis, rostrisque adapertis, ac linguis rubicundis exertis, pectore aureas literas L. et I. augustissimum nomen nostrum indigitantes repraesentantem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis ceu lemniscis, hinc flavis et nigris, illinc vero candidis et rubicundis, in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Az oklevél a czímerszerzőnek érdemeiről következőkép emlékezik meg:

». . . consideratis . . . meritis . . . quae ipse . . . penes tricesimam nostram Óvariensem, in munere iurati vicegerentoratus constitutus, num vero in administratione capitalis eidemque subiectorum filialium teloniorum ad dominium nostrum Óvariense spectantium ac in aliis circa modofatum isthoc dominium nostrum occurentiis . . . exhibuit ac impendit.«

Kihirdettetett Mosony vármegyének 1703 október 8-ikán tartott közgyűlésén.

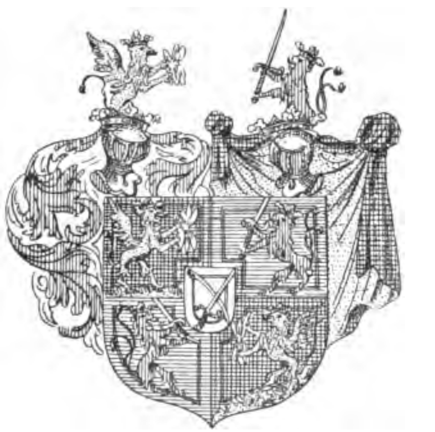
Függő pecsétje elveszett. A gyűjteményben megvan Mosony vármegyének 1726 szeptember 19-ikén Magyar-Óvárott kiadott nemességbizonyító oklevele is Zidanics István, János és Fábián részére.

CDLIII.

1704 május 8. Bécs.

I. Lipót Oettl Andrásnak a passaui herczegpüspök kamarai tanácsosának, továbbá fiának Antal Józsefnek és unokatestvérének Öttl Ferencz Antalnak, a tegernseei kolostor jószágigazgatójának és hadi praefectusának, magyar nemességet adományoz, a letett indigenatusi esküt bizonyítja, és a családnak II. Ferdinánd által 1638 június 1-én adományozott czimerét kibővíti.

»Scutum nimirum militare erectum quadrifariam per transversum et perpendiculariter discriminatum, cuius superiorem dextram et inferiorem sinistram bini gryhi, naturaliter effigiati, coronati, rostris adapertis, exertis linguis rubicundis, caudis ad tergora elevatis ac alis expansis, posterioribus quidem divaricatis, anterioribus vero pedum bina candida lilia hispanica tenentes, superiorem porro laevam et inferiorem dextram coelestini colorum plagas, singuli fulvi leones rubicunde depicti, regiis pariter diadematibus redimiti, oribus hiantibus, linguis similiter rubris exertis, caudis bifurcatis ad tergora elevatis, consimiliter posterioribus pedibus divaricatis, anterioribus vero evaginatum gladium sive ensem stringentes. Meditullium denique, sive ipsum principalis scuti centrum, aliud minus scutum cinerei coloris, rubra linea obductum, evaginatum pariter gladium et pennam sive calamum scriptorium per crucem dispositos in se continens occupare visuntur. Scuto binas galeas militares clathratas sive apertas, regiis diadematibus, a dextris quidem gryphum cum laciniis et lemniscis coelestino-rubicundis, a sinistris vero leonem inguinetenus eminentes, caeteroquin inferioribus per omnia similes cum flavo et subnigro pallio militari proferentibus ornatas . . .«

Az oklevél a czímerszerző érdemeiről következőkép emlékezik meg:

». . . revolventes . . . servitia . . . quae idem ab octuaginta sex circiter annis usque in praesens pro temporum

varietate atque occasionum exigentia, tum vel maxime sub arctissima urbis huius et imperialis residentiae nostrae Viennensis per Otthomannicam potentiam, ultimarie idque in anno millesimo sexcentesimo octuagesimo tertio, facta obsidione, postquam et ipse et fratruelis suus inferius nominandus ad concreditas attum sibi Walseensem et Achleitten arces sic nuncupatas, congregatis ibidem insimul nonnullis fidelibus nostris civibus et rusticis barbaricum eo excurrentium Tartarorum et Turcarum impetum deo propitio strenue stitissent, sicque totam ulteriorem praefati archiducatus nostri Austriae plagam, una cum dictis arcibus ab execrando incendio et imminente eotum manifesta ruina praeservassent .... porro in memorabili quoque ille bello Suecico, superioris bellici officialis munere functus, fratre olim Casparo caeteroquin equestris ordinis eotum capitaneo, vitam cum morte contra hostes gloriose commutante ...«

Megemlékezik az oklevél továbbá a nemességet szerzőnek a béke megkötése után az osztrák főherczegségben polgári téren 54 éven keresztül végzett szolgálatairól, majd igy folytatja:

»... cuius vestigia ... filius ipsius ... sequi cupiens, primipillos statim ingenue adolescentiae suae annos, contempta omni socordia, honestis moribus, variisque exercitiis et scientiis imbuendos praeeligendo, superatis etiam studiis humanioribus, ipsas quoque artes liberales aristotelicas penetrando, in tantum sese iisdem applicuisset, ut earum prout et utriusque iuris suprema graduum laurea condecoratus, ac perspectis dein variis exterarum gentium moribus, haustaque exinde diversarum linguarum peritia, primum quidem tum in iurati Viennensium tribunalium advocati, tum consiliarii episcopalis Passaviensis officia evectus, ac hujus quoque antiquissimae universitatis Viennensis per plurium annorum decursum publici syndici et notarii honore dotari, ac ex post anno quippe millesimo sexcentesimo nonagesimo nono, iam pridem evoluto, in supremum universae caesareae militiae nostrae praetorem, seu auditorem generalem assumi, tandem ipsa die novi huius saeculi in actualem consilii nostri bellici consiliarium effici meruerit; quo titulo sat laudabiliter in praesentiarum etiam administrato, imprimis in Italiam in inchoatione statim durantis moderni belli Gallici expeditus, dein in sacrum romanum imperium ad exercitum nostrum casesareum, cui serenissimus Romanorum et Hungariae rex Josephus primus, filius noster charissimus gloriose praefuisset, avocatus existens, tanta ibidem fidelitate et dexteritate sese reddidit spectabilem, ut eidem ipse locum tenens noster generalis Ludovicus marchio Badensis, recuperato cum famosissimo praesidio Landaviensi Alsatiae districtui in iuridicis, una et politicis praescribendam methodum concredidisset. Cum igitur ob id,

tum vero quod praefatus consiliarius noster aulico-bellicus in diversis Budae et Jaurini, aliisque regni nostri Hungariae partibus laudabiliter peractis nostro nomine commissionibus cum omnimoda statuum et subditorum ibidem satisfactione ac emolumento iura nostra bellica dextera administraverit . . .«

Függő pecsétje elveszett. Megvan még egy másik példányban 1732 június 24-ikén Bécsben a magyar királyi kanczellária által kiállított hiteles másolatban, festett czímerképpel.

Siebmacher. 461. l. 339. t. az eredetitől több tekintetben eltérő rajzzal.

CDLIV.

1704 június 26. Bécs.

Az 175/6-iki (?) nemesi összeírással megbízott országos bizottság a Mosony vármegyében igazolt nemesek közöl Trummer Jánostól, ki nemességét az I. Lipót király által apja Trummer János részére 1704 június 26-ikán Bécsben kiadott czímeres nemeslevélnek kivonatával igazolta, a leszármazás bizonyítását és a czímereslevél bemutatását kívánja.

Mosony vármegyének 1819 márczius 28-ikán Magyar-Óvárott kelt hiteles kiadásában.

CDLV.

1708 augusztus 15. Bécs.

I. József Leidtman Mátyás ezredesnek, feleségének Szaporszky Erzsébetnek és testvérének Leidtman Jakabnak nemességet, »Ehrenfeldi« előnévvel és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare rotundum seu formae ovalis, quadrifariam perpendiculariter *(így!)* divisum, in cuius superiori synistra et inferiori dextra coelestini coloris tres et tres fulgentes aureae stellae, suo ordine locatae et dispositae, in superiori autem dextra et inferiori synistra purpurei coloris partibus, una et una avis piscatoria, singula nimirum in virenti campo, compositis alis stare, ac piscatum in aquis piscem, capite deorsum et cauda sursum tendentem per medium corpus rostro stringere, atque

ambae ad synistram scuti partem conversae esse visuntur. Scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, pariformiter avim piscatoriam inferioribus per omnia similem proferente ornatam. A summitate vero seu cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illic vero candidis et rubris, in scuti extremitates sese placide diffundentibus illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Czímerszerző kitüntetésére a török és franczia háborúkban szerzett érdemeivel szolgált rá.

Kihirdettetett Pest-Pilis-Solth vármegyének 1708 deczember 10-ikén Budán tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

Siebmacher, 394. l. 274. t. az eredetitől több tekintetben eltérő rajzzal.

CDLVI.

1709 február 12. Bécs.

I. József Seeghi Spöckl Mihálynak, a császári szt. Konstantin (Szt. György) rend lovagjának, feleségének Spizel Katalinnak és gyermekeiknek Józsefnek és Mariannának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum quadrifariam perpendiculariter et dia metraliter distinctum, cuius superiorem dexteram et inferiorem sinistram candidi coloris partes, singulae rubeae, eiuscemodi imperialium Sti Georgii equitum de iustitia auro infusae cruces, aureis literis solitis a latere quemadmodum divo praedecessori nostro Constantino in coelis apparuit: In hoc signo vinces, signatae, et infra medium aureis signis Alpha et Omega transversum in crucem additis, ipsiusque crucis extremitates adaequantibus, distinctiva merita iustitiae a pura gratia et cruce servientium. Superiorem vero sinistram et inferiorem dextram rubicundas oras, bini integri viri cataphracti, viridi colliculo insistentes, cassidibus ferreis, ternis, candidi, nigri, flavique colorum plumis struthionalibus adornatis caput tecti, manuum quidem levis retrorsum

latera sua fulcientes, dextris vero clavas ferreas uncatas in altum vibrantes ac in dextras scuti extremitates conversi occupare visuntur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, petaso variegati promiscue coloris in girum convoluto velamine, cuius extremitates dextrorsum quidem candidae et rubicundae, sinistrorsum vero fla vae et nigrae ab utrinque in altum volitantes prosiliunt, virum clavatum, inferioribus per omnia similem, proferente ornatam. A summitate vero seu cono galeae laciniis sive lemniscis, hinc flavis et nigris, illinc vero candidis et rubicundis in scuti extremitates sese placide diffundentibus, scutumque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Az oklevél megemlíti, hogy czímerszerző a Szt. Constantin rendbe való fölvételnél az előírt nemesi próbát letette, szól továbbá apósának Spitzel Ker. János magyar főbányafelügyelőnek e minőségben szerzett érdemeiről, főleg az 1680 és 1682-iki Tököly mozgalmak alkalmából, a mikor a selmeczi bányákból kibányászott 14,000 frt értékű aranyat Tököly csapatai elől megmentette. Egyúttal a rendjelvény viselésére az engedélyt czímerszerző fiutódainak is megadja.

Függő pecséttel.

CDLVII.

1710 január 18. Bécs.

I. József Ludwigsdorfi Kacz Rudolfnak magyar báróságot adományoz.

Egyezik szóról-szóra az 1703 január 16-ikán kiadott oklevéllel. Egyszerű másolat.

CDLVIII.

1712 április 5. Bécs.

III. Károly Lindenheimi Locher Károlynak az udvari hadi tanács tanácsosának és előadójának, feleségének Seldern Mária Teréziának és gyermekeiknek Ádámnak és Mária Annának a magyar bárói rangot adományozza s régi czímerüket megerősítve kibővíti.

»Scutum nimirum militare erectum quadrifariam perpendiculariter et per transversum discriminatum, cuius superiorem dextram et inferiorem sinistram coelestini coloris partes, integri fulvi leones super viridibus latepatentioribus campis, divaricatis posterioribus pedibus, anterioribus vero ad rapiendum protensis,

caudis bifurcatis ad tergora elevatis, oribus hiantibus, linguis rubicundis erectis stantes; superiorem vero sinistram et inferiorem dextram flavi seu aurei coloris oras, binae tiliae arbores virentes, super viridibus pariter latepatentioribus campis in altum exsurgentes, meditullium denique ipsius principalis scuti aliud minus scutum aureum, in eoque tabula argentea quadriangularis transversa, extremitatibus suis summam huius minoris scuti et infimam necnon medias laterales partes contingens, cum centro jaculatorio nigri coloris rotundo, occupare visuntur. Scuto demum incumbentes binas galeas militares craticulatas sive apertas, regiis diadematibus, dextro quidem terna expansa et fluctuantia vexilla, bina quidem variegata rubro-alba in formam crucis per transversum extremitatibus diadematis inhaerentia, tertium vero medium et aureum ipsi meditullio diadematis erecte incumbens binas bicipites nigras aquilas continentia, eademque candido baltheo, huicque lemate Pacis Signa inscripto complexa; sinistro vero unicipitem coronatam nigram aquilam, pedibus distentis, cauda inferne deflexa, expansis alis, rostro adaperto et lingua rubicunda exerta, inter bina rubra bubalina cornua sinistrorsum conversam praeferentibus ornatas. A summitatibus autem sive conis galearum laciniis seu lemniscis ab utrinque coelestinis et aureis, in scuti extremitates sese placide diffundentibus illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Az 1. sisak sisakdíszéül szolgáló zászlók közől a jobb oldali vörös fehérrel haránt csíkozott, a baloldali fehér, vörös háromszögekkel szegélyezve, a fehér mezőben fekete kétfejű sas.

Az oklevél a báróságot szerző érdemeiről a következőkép emlékezik meg:

»... manifestum evadit, quod per continuam triginta duorum annorum periodum, primo quidem per sacrum romanum imperium, Hungariam et Italiam in diversis expeditionibus bellicis secretarii officium gerens, deinde vero et quidem a pluribus iam retroactis annis consilii nostri aulae bellici intimi referendarii munere perfungens, totius huius temporis sub decursu pro locorum diversitate et occasionum exigentia non solum in rebus et negotiis, praedeclaratas functiones tuas concernentibus, verum aliis etiam arduis et importantibus, praelibatum quoque regnum nostrum Hungariae tangentibus, fidei tuae concreditis negotiis et commissionibus, indefesso labore et studio, summaque animi promptitudine quandoque etiam non sine evidenti vitae periculo fidelia simul ac utilia toti reipublicae christianae praestiteris servitia, anno vero superiore per serenissimum quondam principem Josephum Romanorum imperatorem ac regem Hungariae, dominum fratrem et praedecessorem nostrum gloriosae memoriae desideratissimum utpote

in tua fide et dexteritate ut plurimum confisum fideli nostro nobis syncere dilecto spectabili ac magnifico comiti Joanni Pálffy ab Erdőd praefatorum regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bano, unius regiminis cataphractorum colonello, generali campi mareschallo, intimo consiliario nostro et per praelibatum regnum nostrum Hungariae generali commendanti, tanquam ad componendos proxime praeteritos in modofato regno nostro Hungariae tumultus per eandem fraternam condam Maiestatem deputato plenipotentiario primario, pro con-plenipotentiario adjunctus, in pacandis iisdem tumultibus procurandaque praerepetiti regni nostri Hungariae quiete et tranquillitate (ut idipsum secutus dein optatus effectus clare demonstravit), utilem et efficacem operam impenderis, taliterque temet non solum de augusta domo nostra, verum etiam sacra praelibati regni nostri Hungariae corona optime meritum reddideris. Cum igitur ob id tum vero, quod denique intelligamus, te aliunde e vetusta nobili in comitatu nostro Tyrolensi, sago togaque clara Locherorum familia originem trahere, agnatos et majores tuos augustae domui nostrae intra et extra Tyrolim, pacis bellique temporibus, praesertim, vero contra Helvetos et Venetos fidelia et egregia servitia praestitisse eodemque in bello duos ex tuo sanguine mortem gloriose oppetiisse, alios vero duos, attavum nempe tuum ejusque fratrem, uti antea, ita et temporibus Maximiliani imperatoris bellicis officiis inclaruisse atque consiliariorum caesareorum titulo et munere insignitos extitisse, avum autem tuum in revolutione ac motibus Rhetiae contra Engedinos et ipsos Rhetos inter subsidiarias copias a serenissimo condam Leopoldo Austriaco, nunc comite Tyrolis pro statu Mediolanensi et defensione Vallis Tellinae, submissas, capitanei officio laudabiliter functum fuisse, fratrem vero eius inter Hispanum exercitum unius legionis militiae germanicae subtribunum in bello Lusitanico ad Elvas, in conflictu ibidem acerrime peracto haud inglorie occubuisse, patrem denique tuum supremi iudiciorum seu provinciae Tyrolensis capitanei vices gessisse, atque eadem in dignitate ad momentosa negotio arduasque commissiones adhibitum praeclare boni et fidelis civis specimina edidisse.«

A császári titkos kanczellária által 1722-ben kiadott másolatban, mely az Imbsen család nemességére vonatkozó összes iratokat tartalmazza, könyvalakban, hártyára írva, festett czímerképpel, függő pecséttel, a 143 s kk. ll.

Siebmacher, 375. l. 281. t.

CDLIX.

1712 április 5.

Stegner Mátyás és Eineder Ferencz Antal, továbbá Stegner Mátyás felesége szül. Schinnagl Anna Mária Terézia, első házasságából származott gyermekei János Lajos, Ferencz József, János Ferdinánd, Ferencz Károly, Mátyás Ignácz, Mária Anna és Mária Claudia, második házasságából származott gyermekei Keresztély Ágost József és Ferencz Pál, harmadik házasságából származott gyermekei János Antal Márton és Mária Jozéfa Terézia, továbbá Eineder Ferencz Antal neje szül. Stegner Anna Mária a magyar nemességet, a »de Stegner« és a »de Eineder« előnevet és czímerük megerősítését kérik.

A folyamodvány végére ragasztott négyszögletű papirlapon a következő czímer látható:

Négyelt pajzs 1. és 4. fekete mezejében egy a mezőt harántul átszelő ezüst folyó, rajta karfával ellátott arany palló, 2. és 3. vörös mezejében zöld halmon ágaskodó, befelé forduló fehér egyszarvú. A pajzs fölött két koronás rostélyos sisak, a jobboldali fekete-arany, a baloldali vörös-ezüst takarókkal. Sisakdísz a jobboldali sisakon hármas halmon álló fekete kettős kereszt, két kinövő sasszárny között, melyek közől az első vörös, a hátsó fekete, a pajzsbeli hiddal ellátott folyóval metszve, a baloldalin kinövő fehér egyszarvú.

A folyamodvány hátlapjára egy ettől egészen elütő czímer van ragasztva, és pedig:

»Vörös mezőben zöld halmon térdelő, pánczélos férfi, hosszú hajjal és szakállal, fején arany koronával, balját csipőjére támasztva, oldalán arany markolatu kard, jobbjában hosszuszáru ezüst keresztet tartva. A pajzs fölött koronás rostélyos sisak, sisakdísz a pajzsbeli alak kinövő helyzetben azzal a különbséggel, hogy itt arcza csupasz, fejét pedig vörös tollas sisak fedi. Takarók szine mindkét oldalról ezüst-vörös.

A folyamodványban folyamodók kérelmüket következőkép támogatják:

»... ego etiam Mathias de Stegner ex honestis et erga praetitulatam augustissimam domum Austriacam semper fidelibus parentibus ortus, postquam varias exteras Europae provincias in iuvenili adhuc aetate mea peragratus fuissem, in iisdemque cum omni accurata humanitate versatus extitissem, tandem huc Viennam perveniens, honestis semper incumbendo rebus, pro scopo zelosorum conatuum meorum unice illud continuo habebam, qualiter de eadem augustissima domo bene mereri potuissem, prouti nactis variis occasionibus, signanter autem sub obsidione Viennensi praeter id, quod arma arripiendo, hosti Turcae me opposuerim, ac pro deffensione civitatis omni ope ac labore adfuerim, militiae defatigatae et fere fractae magnarum summarum anticipatione succurri, insuper per continuationem praetacti praeteriti belli Turcici et Gallici et moderni pariter Gallici et intestini Hungarici fervorem, ac semel susceptum zelum meum continuando, caesareo aerario cum novis non contemnendarum sane summarum pecuniarum anticipationibus (dum valuerim) praesto adfuerim, per hocque victoriosos armorum sacro-caesareorum progressus tam contra immanem christiani nominis hostem Turcam, quam caeteros gloriae suae aemulos et hostes iuri ac fictam de apostolico Hungariae regno, tamquam totius christianitatis antemurali, quam vero de saepius mentionata augustissima domo Austriaca bene mereri contenderim. His accederunt generi mei Francisci Antonii Eineder merita, cuius charissimus genitor iam quinquaginta integris annis augustissimae caesareae aulae fideliter famularetur, pluresque campi ductus secutus fuerit, et cum gloriosissimae memoriae maiestatis vestrae sacratissimae augustissimo genitore, octo capitales itinerationes perfecerit, cassamque expensarum aulicarum administraverit, ac tempore dandarum rationum suarum de nonaginta millionibus sufficientes ac fideles rationes dederit, in obsidione Viennensi praesens in urbe fuerit, ruinatasque arces caesareas reaedificari sedule curavit, urgentibus vero necessitatibus pariter magnarum summarum anticipationes fecerit, per haecque valde distincta servitia praestiterit, quibus ipse quoque gener meus iam fatus Franciscus Antonius Eineder, non minora sibi de eodem augustissima domo Austriaca ac haereditariis suis provinciis comparare anhelare et merita, qui in iuventute sua communi bono utilibus imbutus artibus, a duodecim iam annis et quidem primo in Ungaria Pestini, penes officinam salinariam aliquo servivit tempore, inde in solutorium caesareo aulicum huc Viennam veniendo, ibidem administratoris cassae munere, ut pro publicis caesareis servitiis tanto capacior redderetur, functus fuerit, nunc autem excelsae camerae caesareo aulicae actualis concipista

promotus esset, quod officium ulterius quoque pari fervore ac studio continuare, ac una mecum de diademate et augustissima domo Austriaca optime mereri contenderet zelaretque.«

Folyamodó Stegner Mátyás kérelme támogatásául felhozza azt is, hogy őt 1709 október 5-ikén I. József császár birodalmi lovagi ranggal tüntette ki.

Eredeti, papíron. Benyujtatott a rávezetett írás szerint 1712 április 7-ikén. A gyűjteményben megvan III. Károlynak 1712 május 11-ikén Bécsben kelt és ugyanaz év október 5-ikén Sáros vármegye közgyűlésén kihirdetett oklevele, melylyel bizonyítja, hogy Eineder Ferencz Antal a magyar honossági esküt letette. Ez oklevélben a nemesi diploma kelte 1712 április 5-ike.

CDLX.

1712 július 12. Pozsony.

III. Károly Fridricy Ferencznek a szépművészetek és a bölcseleti tudományok mesterének és testvérének Józsefnek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum quadrifariam divisum, in cuius superiori dextra et inferiori sinistra rubri coloris areis singulis, singuli virides colliculi coronas aureas, et ex iis singulos cignos candidos, alis compositis, colloque in girum retorto, in altum eminentes proferre, sinistram porro superiorem et dextram inferiorem caeruleos campos, tricolles aeque virides singulos, singula pariter aurea diademata et ex iis dextra brachia humana cataphracta, strictum ensem proferentes vibrantia continentes interoccupare visuntur. Scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, alterum cygnum niveum, inferioribus per omnia similem, e medio binarum diametraliter expansarum alarum aquilinarium in sublime exurgentem proferente ornatam. A summitate vero seu cono galeae laciniis sive lemniscis ab utrinque promiscue rubris et coeruleis in scuti extremitates placide sese diffundentibus.«

Az oklevél megemlékezik czímerszerzőnek érdemeiről, melyeket Eger vára körül magának szerzett s felemlíti, hogy apja is kitüntette magát Eger vára körül 1685-ben, a törökök elleni küzdelemben, a mikor golyó által meg is sebesült, később pedig

Kolonics esztergomi bibornok-érsek szolgálatában szerzett magának érdemeket.

Kihirdettetett Heves vármegyének 1712 október 21-ikén Gyöngyösön tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CDLXI.

1712 október 23. Bécs.

III. Károly Apostoli Mannónak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare oblongum flavi seu crocei coloris, in cuius meditullio binae sagittae per transversum positae, iisdemque anulus trifidum caeruleos bulbos exhibentem florem continere visuntur. Scuto dein incumbentem galeam aquila coronata, divaricatis ad galeae extremitates utrisque pedibus, expansisque quasi ad volandum alis condecorare cernitur. A summitate vero seu cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc et illinc flavis seu nigris in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Függő pecsétje elveszett.

Siebmacher, 395. l. 295. t. V. ö. 16. l. 12. t.

CDLXII.

1712 október 27. Bécs.

III. Károly Mudran Dánielnek, feleségének Nehrer Katalinnak, gyermekeiknek Dánielnek, Jánosnak, Keresztélynek (egy helyt Kristófnak írva), Katalinnak és Zsuzsánnának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, ex cuius fundo inferne quidem concretae, superne vero discriminatae triiuges rupes Carpathicae, glacie et nivibus conspicuae in altum eminere, et e cacumine sinistrae scuti orae advicinanti petrae nigra cornuta dorcas seu rupicapra, posterioribus divaricatis, anterioribus vero pedum summitati intermediae rupis subsultim illisis, faucibusque in sublime erectis ad alta niti, cornualis demum petrae ad dextram scuti partem iacentis cacumen diadema regium, binas aquilinas plumas exhibens conspiciuntur. Scuto demum incumbentem galeam itidem regio diademate, hinc quidem feracem et botrosam vitem pedamento suo innixam, illinc vero expansas aquilae alas proferente ornatam. A summitate vero seu cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc candidis et rubris, illinc vero

flavis et coeruleis in scuti extremitates sese placide diffundentibus illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

A czímerrajz a szövegtől annyiban eltér, hogy a pajzsbeli koronából nem két sasszárny, hanem két pálmaág nő ki.

Kihirdettetett Szepes vármegyének 1713 május 12-ikén Lőcsén tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a Mudrony család iratait őrző vasládában.

Siebmacher, 435. l. 221. t., hol a czímerrajz a leirásnak megfelelőleg van közölve.

CDLXIII.

1713 május 21. Laxenburg.

III. Károly Horváth Ferencznek és feleségétől Ányos Krisztinától született fiának Zsigmondnak régi nemességét megujítva czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum crisei coloris, fundum illius virenti colle interoccupante, super quo brachium humanum rubra indutum tunica, nudam frameam, sub radiante ac in superiori dextra scuti ora locato sole, in vola tenere visitur. Scuto autem incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, viridem trijugem collem, hoc vero brachium humanum, inferiori per omnia simile proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc vero candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Az oklevél megemlíti, hogy Horváth Ferencz Zala vármegyében birtokos, s hogy a nemességét bizonyító okmányok az idők viszontagságai folytán elvesztek.

Kihirdettetett Fejér vármegyének 1714 január 27-ikén Székesfejérvárott tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a Zalabéri Horváth család levéltárában.

Siebmacher, 244. l. 188. t.

CDLXIV.

1713 május 24. Laxenburg.

III. Károly az oláhországi származásu Apostoli Mannónak erdélyi nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare flavi coloris erectum, in cuius meditullio sagittae binae, decussatim dispositae, annuloque aureo, ex quo flos trifidus, coeruleos exhibens bulbos emergit, iunctae

visuntur. Supra scutum galea militaris craticulata est posita, quam aquila coronata, divaricatis ad eiusdem extremitates pedibus, alisque quasi ad volandum expansis condecorare cernitur. A summitate vero seu cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc inde flavis et nigris, in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque decenter exornantibus.«

Kihirdettetett 1713 július 17-ikén az erdélyi rendeknek ugyanaz év junius 25-ikére Nagyszebenbe hirdetett országgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

Siebmacher, Siebenbürger Adel, 114. l. 53. t.

CDLXV.

1713 július 19. Bécs.

III. Károly Ketten János Mihály tüzérségi főfizetőmesternek és János Jakabnak és nővérüknek Anna Jozefának régi nemességük épségben tartásával magyar báróságot és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris ovale, integrum solem inter ternas stellas hexagonas, radiis rutilantem in se continens. Cui scuto incumbit galea militaris glatrata *(így)* sive aperta, regio diademate, pretiosis unionibus et lapidibus exornato, cuius meditullio binae virides lauri frondes insistere et inter easdem stella maioris indaginis, aureo et rubro coloribus adumbrata locari visuntur, proferente ornata. A summitate vero sive cono galeae laciniae seu lemnisci, hinc candidae et rubicundi, illinc vero flavae et caerulei, in scuti extremitates sese placide diffundunt, illudque ipsum decenter ac venuste exornant.«

Az oklevél megemlékezik a báróságot szerzők atyjának János Jakabnak érdemeiről, melyeket az alsó-ausztriai kamaránál magának mint procurator szerzett, továbbá testvérüknek János Ádámnak a harcztéren szerzett érdemeiről, ki a csatatéren esett el, végül megemlíti, hogy anyjukkal Mária Sabinával együtt 1702-ben Sirach szlavonországi fiscalis birtokra kaptak adományt.

Függő pecsétje elveszett.

CDLXVI.

1714 január 12. Bécs.

III. Károly Magdich Péternek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare, inter binas virentis lauri frondes erectum, rubri coloris, fundum illius itidem virenti colle interoccupante, super quo integer fulvus leo, naturaliter adumbratus, divaricatis posterioribus pedibus, cauda bifurcata ad tergum elevata, ore hiante et lingua rubicunda exerta, anteriorum pedum sinistrum quasi ad rapiendum protendere, dextro vero nudam frameam in altum vibrari, ac ad dextram scuti oram conversus esse visitur. Scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam seu apertam, regio diademate, alterum leonem, inferiori per omnia similem, inguinetenus proferente ornatam. A summitate vero seu cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc candidis et rubris, illinc vero similiter candidis et caeruleis in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornatibus.«

Kihirdettetett a Dalmát-Horvát-Szlavonországi rendeknek 1714 márczius 5-ikére Zágrábba hirdetett országgyűlésén.

Függő pecséttel.

Siebmacher, 387. l. 289. t. az ott közölt czímerben a pajzs szine nem vörösnek, hanem kéknek van feltüntetve.

CDLXVII.

1715 január 18. Bécs.

III. Károly császár Bodrog vármegyének uj pecsétet és czímert adományoz, miután a régi az idők folyamán a török háborúk viszontagságai alatt elveszett, és egyuttal megengedi a vörös viasz használatát is.

»Arma . . . seu insignia ipsi sigillo talia venient insculpenda. Nempe sigilli ipsius sphaerica figura seu rotunda, per cuius medium Danubius fluvius decurrere et a dextro latere alter fluvius Tybiscus in illum influere, super hunc vero anas aurea alis expansis natare ac in Tybiscum adproperare, in exteriori autem Danubii ripa et in sinistra spherae ora, aedificium quoddam duabus rubris turribus praeditum ac vetus castrum Bodrogh, (a quo comitatus hicce denominationem suam habere dignoscitur) repraesentans locatum esse, superne vero radians sol et fulgens stella, omnia sub se posita illuminare cernuntur. Circumferentiam

denique ipsius sigilli haec epigraphe seu superinscriptio: Sigillum Comitatus Bodrogiensis anno 1715 circumdare visitur.«

Függő pecséttel. A czímerrajzban a vízben uszkáló kacsa fején arany korona van, mely körülmény a leírásban nincs megemlítve.

CDLXVIII.

1715 május 3. Pozsony.

III. Károly a Parcsevics családból származó Cserkics Mártonnak és feleségének Katalinnak magyar és bolgár báróságot adományoz, előrebocsátván, hogy az 1712 ápril 3-ikára Pozsonyba összehívott országgyűlésen báró Cserkics Ferencz a maga és a Parcsevics családbeliek nevében bemutatta III. Ferdinándnak és I. Lipótnak okleveleit, melyekkel Parcsevics Péter marcianopolisi érseknek és a vele rokonságban lévő Cserkics, Knezovics és Gyonovics Tamás családoknak a magyar báróságot adományozzák és III. Károlynak Pisacsevics György báró részére kiadott oklevelét.

Baranya vármegyének 1725 október 31-ikén Pécsett tartott közgyűlésén kiadott hiteles átiratában.

CDLXIX.

1715 május 19. Laxenburg.

III. Károly Galánthai Esterházy István fiainak Antalnak, Istvánnak, Sándornak és Jánosnak magyar grófi rangot adományoz, s grófi czímer gyanánt régi nemesi czímerüket adományozza, illetve megerősíti.

Függő pecséttel, a czímer nincs kifestve, sem leírva, gróf Esterházy Dániel levéltárában.

CDLXX.

1715 június 4. Bécs.

III. Károly Imbsen János Tivadar császári tanácsosnak, az udvari kabinet és az aranygyapjas rend titkárának és testvéreinek Vilmosnak és Konrádnak magyar báróságot és czímert adományoz, megerősítve és kibővítve régi czímerüket.

»Scutum nempe heraldicum diametraliter quadripartitum, in regione cuius superiori sub galea dextra iacet campus caeruleus, fascia sanguinea tribus argenteis rosis quinque foliorum pari intervallo a se horizontaliter distantibus decorata per medium

ducta, in superiorem et inferiorem huius campi partes utrinque projectae sunt tres, in universum sex, tessulae seu rhombi plinthides argentei, non prorsus quadrati, sed nonnihil lingulati, aequaliter a se invicem per horizontem dissiti; in eadem clypei equestris regione sub sinistro casside in candida seu argentea area, triumphans crux sanguinea, ad quatuor medios campi limites expansa et aequalibus intervallis a se invicem dissitis trabibus rectis et concoloribus sustentata, cuius crucis centro infixum scutum argenteum in se complectitur nigricolorem truncum arboris erectum, sub galea itidem dextra, in inferiori parmae quadrisectae parte campum argenteum occupat cancer coloris rubri, explicatis pedibus et cauda sursum enitens. In sinistro autem clypei huius inferiori latere coloris caerulei areae inseminatae sunt decem rosae itidem argenteae quinque foliorum, per quatuor ordines triangulariter et ita dispositae, ut sub quatuor rosis tres, sub tribus duae, et denique sub his una rosarum agmen claudat. Scuto huic insident binae galeae seu cassides clathratae sese invicem respicientes, quarum dextra cincta est ticillo albo et coeruleo variegata coloribus, ex quo prominent septem plumae struthionicae alternatim rubrae, albae et caeruleae circumfusae, cancro sanguinei coloris nitenti sursum et argenteam rosam quinque foliorum in dorso gestante seu bajulante. Sinistra galea auro coronata prosilientem ex eadem truncum nigricolorem stipatum a dextris cornu bubalino subflusco, speciem probossidis prae se ferente, ex cuius cortice nascuntur utrinque sex plumae pavonicae, a sinistris vero vexillo argenteo, cui itidem truncus nigricolor impressus est. Caeterum a cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc rubro et flavo, illic candido et caeruleo coloribus distinctis, per utrumque clypei latus concinne defluentibus. Et haec quantum ad confirmationem antiquorum armorum vestrorum Imbsenianorum. Ac insuper in specialem gratiae et munificentiae nostrae cesareo regiae erga te et tuos contestatae tesseram ac testimonium, praedeclaratorumque armorum vestrorum Imbsenianorum augmentum, cordi seu centro clypei suprafati insertum esto aliud minus pectorale scutum rubrum, augustissimum nomen nostrum C. VI. aureis literis expressatum et superne sacro regni nostri Hungariae diademate redimitum. Ipsius denique scuti maioris latera sustentent duo praegrandes fulvi leones, apertis

sanguineis faucibus, linguis exertis et caudis sursum per dorsa serpentibus erga se invicem diametraliter oppositi.«

A czímerkép a leírástól annyiban eltér, hogy a képen a pajzsbeli rák hátán is van egy ezüst (fehér) rózsa, és hogy a szívpajzsban nem a magyar, hanem a császári korona van ábrázolva.

Az oklevél a báróságot szerzőkről a következőkép emlékezik meg:

». . . considerantes te ex antiquissima praenobili dioecesis Padebornensis Westphaliae Immedingorum, Immedeshusanorum seu Immeseniorum, nunc per syncopen Wesphalis familiarem Imbseniorum familia (uti id ex diversis coram nobis in specie productis authenticis testimoniis et monumentis palam remonstratum extitisset) originem ducere, antenatosque tuos in diversis publicis magni momenti toga sagoque officiis constitutos, dictae augustae domui nostrae multifaria intemeratae semper fidei obsequia demonstrasse, ac obinde nobis in particulari etiam apprime recommendatos esse. Dum videlicet (e complurimis aliis compendio hic praetermissis) patruus tuus Wilhelmus Caesarinus ab Imbsen, praepositus major ecclesiae Transylvaniensis et augustissimi ac desideratissimi condam genitoris nostri gloriosae reminiscentiae consiliarius actualis et in confiniis sacri romani imperii versus Galliam et Hollandiam residens extraordinarius, praetacto muneri suo pro omnimoda augustae aulae suae satisfactione litaverit. Et ut particularia quaevis tua Joannes Theodore ab Imbsen fidei ac meritorum encomia isthic verecundia tua praetereamus, posteaquam tu in anno 1699 fideli condam nobis syncere dilecto comiti ab Öttingen, per antelatum condam genitorem nostrum ad praepotentem portam Ottomannicam tractandae et concludendae pacis ergo ut oratori et plenipotentiario destinato, cum charactere nobilium sui comitatus amore praestandi et experiundi publici servitii nostri laudabiliter ad-et interfuisses, inde ab anno 1703 servitiis nostris, primum quidem ut cubicularius temet dedendo, ubi ad capessenda justi regiminis nostri Hispanici gubernacula arduum terra marique iter amplecteremur, durante toto illo expeditionis nostrae Hispanicae tempore tu in omnibus tam politicis, quam militaribus actionibus et praesertim ad Almenar et Saragosse pugnis ac conflictibus, activisque et passivis praesertim urbis Barcellonae obsidionibus, inque Castilia signanter et Portugallia habitis campiductibus aliisque quibusvis occasionibus strenue ac fideliter ad latus nostrum adfuisti, medioque hoc usque in praesentiarum tempore officium una introductoris oratorum seu ablegatorum ab aliis externis potentiis ad augustam aulam nostram destinatorum ea singularis fide, ac publicorum eiusmodi tractandorum negotiorum prudentia ac dexteritate peregisti, ut curae et fidei tuae summa

quaeque et extremi momenti negotia ac secreta nostra per nos concredita et affidata extiterint, characterque tuus intimi cabineti nostri secretarialis ita laudabiliter et exacte per te in omnibus observatus et expletus fuerit, ut servitio inde nostro benignaeque nostrae menti nihil uspiam ultra desiderari potuerit. Dumque inter notabiliora fidei tuae indicia praetacta urbs eotum nostra residentialis Barcellona arcta hostis Galli obsidione cingeretur, tu non solum in concredita tibi functione strenue ac inconcusse nobis adfuisti, verum etiam peculiari quodam ac innato servandi nostri, principis quippe tui naturalis accensus et extimulatus animo, retro labefactata vi tormentorum ab inimicis urbis eiusdem agera ad novas propugnatorias lineas praeparandas et perficiendas, postergato praesentaneo vitae tuae discrimine, propriopte tuo motu solertem et impavidam manum admovisti, indeque etiam quanti tua erga nos fidelitas foret, non obscura documenta dedisti, teque pari ardentis zeli bravio in finem usque decursurum firmiter de te benigneque perspectum haberemus. Frater porro tuus praetactus Gulielmus ab Imbsen a tuis et antenatorum tuorum vestigiis haud degener, inter reliqua praeclara acta sua, a serenissimis electore palatino et magno condam ordinis Theutonici magistro, principe palatino Romam ad aulam summi eotum pontificis pro posteriori eiusdem in episcopatu Leodiensi confirmatione ablegatus, sub directione patrui vestri in servitiis nostris caesareis multifariam fidelem et utilem operam navarit, electorisque Phalczensis expost ac aliorum Germaniae et Italiae principum ad aulam nostram caesaream negotia cum omnimodo eorundem ac aulae nostrae contento compluribus annis tractaverit. Alter demum praefatus frater tuus Conradus itidem ab Imbsen, eo semper erga dictam domum nostram Austriacam zelo, amore ac veneratione devotioneque flagraverit, quibus eum nacta quavis occasione a te dictisque majoribus vestris nihilo disparem, adque obeunda quaevis fidelium servitiorum genera pari animo promptum ac intentum fore clementer aeque nobis persuasum haberemus.«

A császári titkos kanczellária által 1722-ben kiadott másolatban, mely az Imbsen család nemességére vonatkozó összes iratokat tartalmazza, könyvalakban, hártyára írva, festett czímerképekkel, függő pecséttel 19. s kk. ll.

CDLXXI.

1715 augusztus 29. Bécs.

III. Károly idősb Szentsimoni máskép Csatószegi Csató Jánosnak, feleségének Kristóf Annának és gyermekeiknek Ferencznek, Mihálynak, Györgynek, Andrásnak, Jánosnak, Istvánnak és Ilonának régi erdélyi nemességüket megerősítve, czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare rubicundi coloris erectum, cuius fundum monticulus virens occupat, super quo homo integer, caeruleo indutus amictu, gladioque ad latus appenso, dextra manu resectum hostis caput capillotenus tenere visitur. Supra scutum galea militaris craticulata est posita, quam contegit diadema regium, gemmis atque unionibus decenter redimitum, ex quo alius monticulus eminere, illique brachium humanum demessum, aliud hostis caput, inferiori per omnia simile, manutenens, cubitotenus inniti conspicitur. A summitate vero galeae laciniae seu lemnisci, hinc candidi et rubei, inde vero flavi et caerulei coloris placide defluentes praescriptum scutum pulcherrime ambiunt et exornant.«

Kihirdettetett 1717 január 18-ikán az erdélyi rendeknek január 1-re Szebenbe hirdetett gyűlésén és 1717 február 24-ikén az alsócsíki székely széknek február 2-ikára Szent-Imrébe hirdetett gyűlésén.

Dállyai Ferencz Udvarhelyszék juratus notariusa által kiadott másolatnak másolata.

CDLXXII.

1717 február 11. Bécs.

III. Károly király Waltherr János Györgynek régi nemességét, miután a család régi czímeres levele Bécs városának a törökök általi ostroma alkalmával elveszett, megerősítve, czímert adományoz.

Az adományozás emlékét Waltherr János György czímerkérő folyamodványa őrizte meg, a fenti napon kelt engedélyezési záradékkal. Az oklevél aljára festett czímerkép kék mezőben zöld alapon jobbra forduló, ágaskodó, természetes szinű, kétfarku oroszlánt ábrázol, mellső jobb lábában kivont karddal. Sisakdísz derékben kinövő vörös ruházatu férfi, fején vörös kucsmával, balját csipőjére támasztva, jobbjában kivont kardot villogtatva. A takarók szine jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

Siebmacher, 698. l. 479. t.

CDLXXIII.

1717 április 22. Bécs.

III. Károly Birovszky Jánosnak és Miklósnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum caelestini coloris, fundum illius viridi campo interoccupante, in cuius extimo caespite naturaliter depictus grus, pedum quidem sinistro totam corporis molem

sustinere, dextro vero altiuscule elevato, unum flavum lapillum in signum vigilantiae praehendere, ac ad dextram scuti oram conversus esse visitur. Scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam sive adapertam, regio diademate, inter duo tortuese inflexa bubalina cornua, brachium humanum, rubra manica obductum, et pugnotenus viridem palmam habens proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc candidis et rubris, illinc vero flavis et ceruleis, in scuti extremitates sese placide diffundentibus idipsumque decenter ac venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Nyitra vármegyének 1717 június 15-ikén Galgóczon tartott közgyülésén.

Nyitra vármegyének 1755 július 14-ikén Nyitrán kelt hiteles másolatában, a báró Lipthay család levéltárában.

Siebmacher, 65. l. 52. t.

CDLXXIV.

1717 október 15. Bécs.

III. Károly Mosel János Antalnak, Pest városa senatorának és hites ügyészének, feleségének Sautersheimi Sautermeister Anna Katalinnak és gyermekeiknek György Ferdinándnak, István Józsefnek, Zsófiának és Máriának nemességet, a »de Musel« előnévvel és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campulo interoccupante, in cuius extimo cespite unus naturaliter depictus fulvus leo, cauda bifurcata post tergum in altum elevata, hianteque rictu et rubicunda lingua exerta, tota corporis sui mole procumbere, pedumque dextro unam virescentem turbinatam glandem petiolotenus prehendere, et ad dextram scuti oram conversus esse visitur; supernum vero scuti firmamentum hinc hexagonum rutilum sydus, illinc vero corniculata luna illustrare cernuntur. Scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam seu clatratam, regio diademate, trinas struthionis plumas, candido rubicundas proferente ornatam. A summitate demum seu cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc coeruleis et flavis, illinc vero candidis et rubicundis, in scuti extremitates sese placide diffundentibus, idipsumque decenter ac venuste exornantibus.«

Az oklevél röviden megemlíti, hogy a czímerszerző a Caraffa és Doria-féle ezredekben a táborozás alatt mint secretarius és auditor, később mint pestvárosi senator és hites ügyész szerzett magának érdemeket, a legutóbbi pozsonyi országgyülésen pedig mint Pest város követe vett részt.

Kihirdettetett Pest vármegyének 1717 deczember 9-ikén tartott közgyűlésén. Azonkívül a család utolsó férfisarja, Mosel Antal bányatanácsos feljegyzése szerint az armális kihirdettetett 1816 deczember 17-ikén Pest-Pilis-Solt, 1834 június 9-ikén Mármaros és 1843 augusztus 21-ikén Sáros vármegyében. E kihirdetésekről az eredeti okmányok az Erdélyi Múzeum Egylet gyűjteményében vannak.

Függő pecséttel.

Siebmacher, 434. l. 320. t.

CDLXXV.

1718 április 7. Bécs.

III. Károly Ethfalvi máskép Varga Bálintnak, a tordai sóbányák mázsáló mesterének, erdélyi nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris erectum, e cuius fundo monticuli triplices flavi eminere, manusque humana, humerotenus resecta, et albenti vestimento tecta, iugo montis medii cubito inniti, et calamum scriptorium digitis tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium, gemmis atque unionibus decenter exornatum. A summitate vero seu cono galeae laciniae sive lemnisci diversi coloris, hinc inde defluentes, oras sive margines scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

Kihirdettetett 1719 február 24-ikén a három erdélyi nemzetnek január 24-ikére Kolozsvárra hirdetett gyűlésén.

Függő pecséttel.

CDLXXVI.

1718 június 9. Bécs.

III. Károly Kóródi Ferencz mármarosszigeti református lelkésznek, nejének és gyermekeinek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare flavi coloris, in quo brachium humanum, atro vestitu contectum, monticulo viridi cubitotenus inniti, et digitis libellum, in membrana coerulea compactum sursum versus tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium, gemmis atque unionibus

decenter redimitum, super quo carduelis speculabunda consistere, et dextro pedum calamum scriptorium elevasse visitur. A summitate vero seu cono galae *(így)* laciniae sive lemnisci, hinc flavi et coerulei, inde candidi et rubri coloris defluentes, marginem scuti ex utraque parte pulcherrime exornant.«

Egyszerű, XIX. századi másolat. Az oklevél eredetije Debreczen sz. k. város levéltárában.

CDLXXVII.

1720 április 5. Bécs.

III. Károly Karancsberényi báró Berényi Györgynek, feleségének báró Ujfalussy Klárának és gyermekeiknek Tamásnak, Andrásnak, Zsigmondnak, Györgynek, Józsefnek, Judithnak, Borbálának és Erzsébetnek a grófi rangot és czímer gyanánt régi czímerüket adományozza.

»Scutum nimirum militare erectum flavi coloris, in cuius fundo supra coronam argenteam sciurus naturaliter depictus, cauda ad tergum elevata, anterioribus pedibus nucem avellanam tenere, ac oppositam sibi sexagonam rutilantem stellam intueri et ad sinistram scuti partem conversus esse visitur. Scuto demnm incumbentem galeam militarem argenteam regio diademate, alium sciurum, inferiori per omnia similem, proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, ab utrinque aureis et nigris, in scuti extremitates sese placide diffundentibus illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Az oklevél kiemeli a Berényi család régi származását, és hogy már több mint 500 esztendeje szolgálták annak tagjai hűségesen a királyt és hazát, majd így folytatja:

»Inconcussae autem fidelitatis specimen vel tunc etiam exhibuisse praedictam familiam tuam, dum sub glorioso serenissimi olim principis Ferdinandi primi, Romanorum imperatoris et Hungariae regis regimine, propter servatam eidem velut legitimo regi et domino suo, consequenterque augustae domui nostrae illibatam fidem, universa bona Berényiana, per Zapolyium confiscata et suis adhaerentibus collata exstitere, genitorem porro tuum, itidem Georgium condam Berényi, majorum et antenatorum suorum, seu in observanda legitimis regibus et dominis suis fide ac fidelitate, seu comparandis necessariis virtutibus nulli secundum adeo profecisse, ut ob eximiam ipsius iuris patrii scientiam et prudentiam baronis tabulae regiae officio condecorari meruerit, eodemque per complures annos laudabiliter fungeretur. Sed et ad pertractanda quaeque reipublicae negotia aptus ac idoneus per serenis-

simum condam principem Dominum Ferdinandum Romanorum imperatorem et Hungariae regem, avum et praedecessorum nostrum, gloriosae memoriae observandissimum agnitus, publicam etiam ablegationem ad principem eotum Transylvaniae, sibi pro explorata fide et habilitate commissam et concreditam cum omni ejusdem contento ac singulari zelo et exacta rerum gerendarum dexteritate obiverit; taliterque et propriis suis virtutibus ac meritis et per matrimonium ex celebri et praecipua in regno nostro Hungariae familia Esterháziána, cum domicella eotum Sophia Esterhazy contractum, adeoque cum primariis familiis conjunctionem, thorum et domum suam illustraverit, cuius etiam filius, frater vero tuus germanus Thomas, velut Martis alumnus, contra infensissimum christiani nominis hostem Turcam acriter decertans, non aliter, quam cum effusione et sacrificio proprii sanguinis heroica virtute ad Uyvárinum occubuisset, sicque cursum perpetuae fidelitatis suae consumasset. Quorum laudabilibus vestigiis tu quoque Georgi Berényi de saepefata Karancs-Berény insistendo, partum virtute majorum et antenatorum tuorum gloriae decus non modo non in te conservare, verum augere etiam et ampliare studuisti. Ut primum enim adolevisti, jam tum arduo virtutis arrepto itinere, contempta inerti desidia, animoque praeclarissimarum rerum meditatione imbuto, totum temet honestis disciplinis, iuridicis utpote ac politicis studiis et exercitiis addixisti, et quia domestica etiam rei cura te manebat, ut huius oneris parte liberari et publicis commodius incumbere valeas, legitimo te matrimonio cum domicella baronissa Clara Uyfalussy (ex patre quidem barone Andrea condam Uyfalussy, qui propter testatam parem fidelitatem a Georgio olim Rakoczy longo tempore in tetro carcerum squallore duris compedibus vinctus detentus fuerat, matre vero Eva Karolyi, cuius genitor Ladislaus olim Karolyi, augustae domui nostrae Austriacae insigniter fidelis, familiaque eiusdem a multis saeculis nobilis, cum illustrioribus familiis sanguine iuncta est descendente), contracto vinculasti, ex eademque veros virtutum simul et bonorum haeredes, filios utpote Franciscum (qui laudabilibus majorum suorum vestigiis insistens, ad Landavium a Gallis eotum inimicis caesus, homagialem fidelitatem suam confirmavit), Thomam itidem et Andream ac Sigismundum, Georgium item et Josephum, necnon filias Juditham, Barbaram et Elisabetham procreasti, quorum alios Thomam utpote et Andream, exantlatis literariis studiis, ut in aliis etiam honestis disciplinis et moribus indagandis proficere, sicque suo tempore regis et regni servitiis aptiores evadant, non parcendo sumptibus ad visitandas exteras provincias expeditos, tum in iuris publici, tum vero linguarum scientiis, ac reliquis exercitiis imbui fecisti, reduces porro, dictum quidem Thomam, qua natu maximum in sublevamen ingravescentis

aetatis tuae matrimonio cum domicella nata comitissa Barkocziana addixisti. Andream vero ad Martis arenam in regimine nostro Batteano, qua vexilliferum accommodasti. Sigismundum porro ad statum ecclesiasticum divinitus vocatum, pariter non sine gravioribus sumptibus Romam ad prosequenda theologica studia expedivisti, qui etiam ob singularem suam scientiam et animi dotes in abbatem beatae Mariae virginis de Poroszló per majestatem nostram nominari, iamque ut infulatus abbas ad archicapitulum ecclesiae Metropolitanae Strigoniensis promoveri meruit. Georgium porro pariter baltheo militari accinctum ad regimen nostrum principi Portugalliae concreditum, itidem pro vexillifero adscivisti. Josephum denique in literariis adhuc studiis omni paterna vigilantia erudiri proeuras.«

Függő pecséttel, a gróf Berényi család levéltárában.
Siebmacher, 57. l. 46. t.

CDLXXVIII.

1721 január 15. Bécs.

III. Károly Döetsch János Octávnak, feleségének Hohenwarthi Katalin Borbálának, fiuknak Konrád Antal Octávnak és leányuknak Anna Zsuzsanna Borbála Mária Ernestina Adelgundának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum quadrifariam divisum, in cuius inferiori rubri coloris dextra, vir cataphractura indutus, casside plumis ornata tectus, dimidio corpore eminens, erecte stare, manuumque dextra quidem latus stipare, laeva autem hamum lupinum tenere, superiori vero sinistra atri coloris distinctis areis, tres integri argentei coloris leones, totidem argenteis coronis redimiti, quadam linea transversaliter ducta ab invicem separati, unus quidem inferne, duo vero superne, divaricatis posterioribus pedibus, caudisque bifurcatis ad tergora elevatis, currere ac ad dextram scuti oram conversi esse cernuntur. In inferiori vero sinistra parte coerulei coloris campum adumbrante, cyconia naturaliter effigiata stare, in rostro alium hamum lupinum tenere et ad sinistram scuti

plagam conversa, ac dein in superiori dextra aurei coloris peripheria tertius dupplicatus et crassior hamus lupinus positus esse cernuntur. Scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam seu apertam regio diademate, alium virum cataphractum, inferiori per omnia similem, proferente ornatam. A summitate vero seu cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc candidis et coeruleis, illinc vero flavis et rubris ad scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Pest-Pilis-Solt vármegyéknek 1721 október 18-ikán Pesten tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

Siebmacher, 143. l. 112. t. az ott közölt rajz az eredetitől több tekintetben eltér.

CDLXXIX.

1721 január 15. Bécs.

III. Károly Szentiványi és Bethlenfalvi Szentiványi János kir. tanácsos és országbírói ítélőmesternek, feleségének Geltovics Klárának és gyermekeiknek Józsefnek, Annának és Juliánnának a bárói rangot adományozza s régi czímerüket kibővíti.

»Scutum videlicet militare erectum quadrifariam divisum, in cuius inferiori coerulei coloris dextra, brachium humanum, seu manus dextra, punicei coloris pannum induta, calamum super protensa alba charta scribentem ducens, artis seu scientiae tuae literariae et iurisprudentiae specimen indigitare, superiori vero sinistra coelestini coloris distinctis areis, integer fulvus leo, naturaliter effigiatus, avita conjugis tuae armorum insignia, et cum iisdem conjunctam constantis animi tui fortitudinem et integritatem prae se ferens, divaricatis posterioribus pedibus, caudaque bifurcata ad tergum elevata, ore hiante, linguaque rubicunda exerta, tota corporis mole erecte stare, ac in capite aureum diadema regium gestare, anterioribusque pedibus argenteam oblongam duplicatam crucem tenere, ac ad dextram scuti oram conversus esse, in inferiori sinistra vero parte rubei coloris, campum adumbrante, super viridi campo, aurea corona pretiosis lapidibus exornata posita esse, eademque brachium humanum ferrea manica indutum, nudam frameam nominis tui gloriam martiali virtute atque robore partam designantem vibrans exphibere et praesentare, ac dein in superiori dextra atro-caerulei coloris peripheria, integer fluvius latius se extendens et velociter decurrens, symbolum nempe magnanimositatis et audaciae illius, dum te vilipenso

vitae discrimine, in persequendo hoste ad supradictum Latorcza fluvium, una cum equo, cui insidebas praecipitem egisti, designans et ab utrinque iuxta eundem fluvium, ab inferiori quidem quadratura lunae et duae micantes stellae, a superiori vero partibus exoriens nitidus sol, syncerae fidelitatis et virtutis tuae candorem, quo hostem tenebricoso intempeste noctis sub sidere insequendo et circumveniendo, ac tandem sub ortum solis impavide fortiterque aggrediendo, feliciter profligasti, et in fugam coniecisti, significans radiis suis totum firmamentum illustrare; in meditullio autem seu centro scuti aliud minus scutum, fundum illius viridi monticulo interoccupante, super quo aurea itidem corona unionibus interstincta, in caeruleo campo locata esse, eidemque a dextra quidem brachium humanum cataphractura munitum, a sinistra vero partibus lituus, seu tuba militaris, Hungaris ductoribus antiquitus usitata, ac per eosdem pro dando militiae ad ineundum certamen signo gestari solita, intermixtim deaurata, ac super eiusmodi brachium et lituum seu tubam, gentilitia nempe antiqua armorum tuorum insignia referentia et adumbrantia, aliae binae stellae, cum lunae quadrante, in summitate praenotati minoris scuti rutilare cernuntur. Scuto demum incumbentes binas galeas militares craticulatas sive apertas, regiis diadematibus, dextro quidem leonem naturaliter effigiatum, caudatenus eminentem, ad sinistram scuti partem conversum, caeteroquin inferiori per omnia similem, sinistro vero aliud brachium humanum cataphractura aeque indutum et lituum non absimiliter seu tubam militarem pugnotenus prehendens, et quasi ad feriendum seu quatiendum minaciter elevatum vibrans proferentibus ornatas. A summitatibus demum seu conis galearum laciniis seu lemniscis, hinc candidis et caeruleis, illinc vero flavis et nigris, in scuti extremitates sese placide diffundentibus illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Az oklevél czímerszerzőnek és őseinek kiváló szolgálatairól következőkép emlékezik meg:

». . . antenati quoque tui tum alias semper, vel maxime quidem sub serenissimo condam principe Ferdinando primo Romanorum imperatore et rege Hungariae gloriosae reminiscentiae praedecessore nostro, contra eiusdem regis et regni hostes, penes et secundum dispositiones Stephani olim Bathori, qua praefati regni nostri Hungariae attunc palatini, comitis Nicolai a Salmis, Guilhelmi Regendorffy, Gustaldy Sforcia et Teiffely, qua ducum exercituum (prouti expeditiones ipsorum testatum redderent) in Arvensi, Lyptoviensi, Scepusiensi et Saarossiensi comitatibus, pro subsistentia caesareae militiae ex Silesia et Moravia provinciis nostris adventantis, de commeatu et annona, reliquisque necessariis ser-

vitium augustae domus nostrae respicientibus requisitis, sufficientem in tempore procurantes provisionem, aperta in vellitatione ad Varanoviam duo, Cassoviam vero tres illorum largam post sanguinis profusionem, occubuisse perhiberentur, pactoque hoc singulare, rarae huiusmodi fidelitatis monumentum, cum immortali nominis sui glorio, in posteros. . . . transmisissent . . .« ». . .
Tu ab ipso statim tenellae aetatis exordio, arduum virtutis iter capessendo, primum quidem ut Palladis alumnus, artibus liberalibus tam humanioribus, quam philosophicis etiam, extra natale solum, in longe dissitis exteris oris et provinciis sedulam operam navando, taliterque difficile studiorum scholasticorum stadium, non sine profectu emetiendo, dein variis politicis iuxta ac iuridicis studiis atque scientiis excultus, ad ea semper mentem, animumque tuum applicueris, quibus tam patriae, quam altetitulatae domui nostrae, ac ipsi etiam reipublicae christianae prodesse, teque omnibus charum valeas reddere et acceptum. Tandem perfida illa et notoria factione Rakocziana in lucem prodeunte, ipsoque perduellionis authore, ex vicino Poloniarum regno in superiores antelati regni nostri Hungariae partes, bonaque attunc sua, ad oppidum Munkács cum aliquot centenis equitibus et peditibus per latebras irrepente, tu homagialis fidelitatis tuae non immemor, praevia sedula et fideli eiusdem Rakoczy et asseclarum suorum adventus, ac fidelium animos ad se pertrahendi et alliciendi nefariae intentionis exploratione, ad instituendam quasi in limine adhuc nefandorum conatuum suorum, propria eiusdem in persona, eotum adhuc sub diluculum matutinum quieti indulgentis oppressionem, sanas et genuinas caesareo attunc ibidem commendanti generali Montecucolli suggessisti relationes, ac militiam caesaream per secretiores ad sufferendum vel incaptivandum eundem, deduxisti vias, ubi tu solus, cum aliquot ad latus tuum adscitis armigeris, a directione tua dependentibus animose praecedens, insperate eosdem, velut regi et patriae infidos, aggressus, dictum Rakoczium, exorto tumultu, somno excitatum, nisi equo repente insilire potuisset, tuque laxatis, cui insidebas equi habenis, eundem et suos insequendo, ex insperato in fluvium Latorcza dictum, praeceps actus, donec alteri equo insiliisses, propterea remoram passus, ac testante cicatrice, inflictum vulnus tulisses, fuga sibi consuluisset, in persona quoque manifesto periculo obnoxium reddidisti. Demum vero perfidae factionis illius colluvie in dies accrescente, tu pro fidelitate caesareo-regiae maiestati, qua naturali principi ac domino debita intaminate servanda, bonis rebusque tuis derelictis et praedae hostili consecratis, una cum uxore et liberis in arcem Unghvariensem, caesareo milite praesidiatam, non tutioris duntaxat permansionis, et simplicis asyli motivo, temet recepisti, verum ut

abinde, tanquam ex specula, hostiles machinationes commodius observare, easdemque quantum per te stabat impedire potuisses, prouti una cum hominibus tuis diu noctuque sollicitus, de strenuà loci defensione, mutua cum unius compagniae caesareae capitaneo et arcis Unghvariensis eotum constituto commendante Francisco Godefrido a Schwetlichk, salutaria inuendo consilia, in fortalitii eiusdem diuturniori contra assultum et potentiam hostilem tutamine, opera et auxilio tuis multum concurristi, ac propterea et ex immoti animi tui integritate et constantia inimicam magis magisque adversus te excitatam atque provocatam vindictae cupiditatem adeo expertus fueris, ut de bonis tuis universis, nil quod depraedatum et ruinatum non fuisset, supermanserit, imo pendentes fructus omnes depraedati, ac ipsae vites in vineis exsectae, ac in cumulos deportatae, igne concrematae sint. His tamen omnibus vilipensis et non curatis, a tramite homagialis fidelitatis temet dimoveri et avelli non passus es. Demum vero propter praeclusam obsessis submittendi succursus spem et exspectationem iamque inaudita etiam Cassoviensis et Eperiessiensis praesidiorum ac insuper Munkácsiensis etiam deditione et eius loci eotum commendantis comitis ab Auespergh, cum praesidiariis per territorium Unghváriense viso et spectato transitu, cum primis autem militis praesidiarii et nonnullorum aliorum in fortalitio existentium defectionem et in interitum ac pernitiem commendantis, ac etiam tui factam conjurationem partibusque Rakoczianis detectam adhaesionem, internae factioni resistendo impares, inito mutuo cum praefato commendante consilio, ad honesta capitulationis puncta ambo condescendistis et dum tu cum modofato commendante et militibus praesidiariis per Poloniam castra caesarea sequi et intemeratam fidelitatem tuam ulterius etiam continuare et contestari cupivisses, certus capitaneus Bercsénianus, non modo multifariis exprobrationibus, scommatibus et diris proscissionibus exceptum et arestatum, contra capitulationis conditiones. alias de omni regula belli et iure gentium, vel maxime inter christianos observari solitas, nisi iisdem adhaerere velis, horribile morte, palo nempe iam praeparato et in conspectum tuum apportato, infigendum, sicque miserabiliter ex hac vita tollendum ordinasset et demandasset. Et licet in tantis angustiis constitutus, desolatae coniugis viduando statui et teneriorum prolium orphanali sorti indolens, abominabilis etiam mortis genus perhorrescens, te invitum ad praestandam Rakoczio fidem pertrahi passus sis, attamen debitae homagialis fidelitatis, inter eosdem etiam constitutus, nunquam non reminiscens, prouti eandem corde fovisti, ita affulgente oportuna occasione, opere etiam contestatus fuisti. Postquam etenim tu, ex parte eorundem tumultuantium, in arce Munkacs pro altero commandante per Rakoczium et Berchénium

semet in regnum Poloniae recipientes et subducentes, constitutus fuisses, spretis et vilipensis eorundem de indubio succursus adventu pollicitationibus et ad vestigia sua sequendum interpositis sollicitationibus, ac ad ulteriorem intrepidam dictae arcis Munkacziensis defensionem factis animationibus, fideles easque summe proficuas, cum caesareis belli ducibus, non sine aperto vitae periculo, correspondentias fovisti, tandem vero fideli nostro nobis syncere dilecto, spectabili ac magnifico comite Joanne Pálffy ab Erdőd, praefatorum regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bano, intimo consiliario nostro, generali campi mareschallo ac unius regiminis militiae nostrae cataphractorum colonello, qua supremo attunc armorum caesareorum in regno nostro Hungariae commendante, eo feliciter penetrante, praefatum fortalitium ulla sine profusione sanguinis et temporis dispendio, devotioni caesareae cum magno publici boni emolumento, prompte tradidisti, pactoque hoc fidei ac fidelitatis tuae tot inter adversae sortis casus et extremitates, continuanter ubertimque contestatae, luculentissimum (uti id ex fidedignis praelibati campi mareschalli nostri comitis Joannis Pálffy, item generalis olim a Leffelholtz, nec non comitis condam de Stella et dicti capitanei Shwetlichk, qua supratacti fortalitii Unghvariensis commendantis, litteris recognitionalibus, coram nobis productis constaret), testimonium praebuisti. Dein vero consopitis perniciosis huiusmodi intestinis motibus, sub gloriosa inauguratione nostra, in anno millesimo septingentesimo duodecimo ad generalia praefati regni nostri Hungariae comitia ablegatum egisti, in anno vero millesimo septingentesimo decimo tertio, ad concursum Tyrnaviensem, comitatuum partium regni nostri Hungariae superiorum ablegati munus obivisti, et abinde ad maiestatem nostram expeditus, cum benigna etiam resolutione nostra ad eosdem remissus fuisti. Successive autem mox antelatae sacrae regni coronae fiscalis et causarum nostrarum regalium in partibus superioribus directoratus functionem adeptus, illam cum utili modofatae sacrae coronae et aerarii nostri emolumento administrasti, expost vero pro exigentia meritorum tuorum ad majora promotus, officii quoque iudicatus curiae nostrae regiae protonotariatum obtinere, et consiliariatus nostri honore condecorari meruisti, occasione vero gesti eiusdem protonotariatus officii tui, in momentosis causis etiam nostris fiscalibus pro iuris et iustitiae exigentia, ut iudex fideliter servivisti, eiusmodique servitium nostrum, prout attunc in rebus iuridicis, ita dein in politicis, publici boni promotionem concernentibus, etiam qua vice comes comitatus Zempléniensis, tum alias semper, cumprimis vero occasione nuperae feralis illius Tartarorum, superiores praedicti regni nostri Hungariae partes igne et ferro depopulantium insperatae irruptionis, cum populo directioni tuae com-

misso, barbaram gentem insequendo, multosque fidelium nostrorum subditorum et vasallorum in diram captivitatem abductorum, e manu tyrannica eripiendo, promptissimo semper animo, singularique in rebus agendis solertia et dexteritate (prouti id ipsum ex correspondentialibus literis fidelis nostri nobis syncere dilecti, spectabilis et magnifici Leopoldi comitis ab Herberstein, actualis intimi consiliarii nostri, generalis campi mareschalli, consilii nostri aulae bellici vice praesidis, et unius legionis militiae nostrae pedestris ordinis colonelli, ad te iterato emanatis, coram nobis productis manifestum evaderet), pro virili promovere et continuare sategisti.«

Kihirdettetett 1721 február 5-ikén a Pozsonyban tartott országgyűlésen.

Függő pecsétje elveszett, a gróf Forgách család levéltárában. Siebmacher, 629. l. 449. t. I. e).

CDLXXX.

1721 április 15. Bécs.

III. Károly Gyarmathi báró Balassa Pálnak, feleségének Vásonkeői gróf Zichy Katalinnak, Zichy Ádám gróf leányának, grófi rangot adományoz és régi családi czímerüket kibővíti.

»Scutum videlicet militare erectum rubri coloris, cuius in medio bisonis caput, dracone circumdatum, superius rutilantem inter bina cornua stellam, inferius autem lunam habens, effigiatum esse cernitur. Scuto vero incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, integram naturaliter effigiatam coronatam aquilam, expansis alis, cauda deflexa, rostro patulo et lingua rubicunda exerta dextrorsum conversam, pedum quidem sinistro sagittam cuspide erectam, dextro vero strictum acinacem tenentem, proferente ornatam, porro a summitate sive cono galeae laciniis seu lemniscis utrinque flavis et nigris in scuti extremitates sese placide diffundentibus illudque ipsum decenter et venuste exornantibus.«

Az oklevél megemlíti, hogy a Balassa család egyik tagja, Bálint érdemei fejében már I. Lipót királytól 1664 deczember 19-ikén nyert volt grófi oklevelet, a mikor is a régi családi-czímer a sisakdíszül adományozott sassal bővült. Majd így folytatja:

»Genitor autem tuus Gabriel quondam Balassa, liber baro de repetita Gyarmath, ab antenatis nihilo degener, ita se a primis iuventutis suae annis qualificare studuit, ut successu temporis per

altefatum augustissimum olim genitorem nostrum Leopoldum primo quidem ad officium camerariatus, tandem etiam honorem regii sui consiliariatus evehi meruerit. Paulo post autem propter adeptam laudatam in iuris prudentia experientiam cum virtute militari coniunctam, in tabulae regiae iudiciariae baronem ac etiam capitaneum quoque Kékkőiensem creatus, eadem officia per complurium annorum decursum absque ullo salario cum laude administravit. Ac praeterea in prima Budensis fortalitii obsidione, in anno domini millesimo sexcentesimo octuagesimo quarto suscepta, propriis sumptibus militans, amissis ibidem quatuordecim servitoribus, totaque supellectili, ipse in morbum pro tunc in castris caesareo-regiis grassantem incidens, simplici dumtaxat currui, cadaveribus mortuorum onerato, iisdem superimpositus, ex castris evectus fuit; quibus damnis et aerumnis, vitaeque periculis nullo modo commotus, reassumptis Deo auxiliante viribus, et sanitate redintegrata, in altera quoque tunc proxime secuta eiusdem fortalitii Budensis obsidione, pari modo propriis sumptibus praesto adesse, ibidemque usque ad finem felicis expugnationis constanter perseverare, imo contemptis novis vitae periculis, ipsi etiam assultui personaliter interesse, ac ea, quae fortem et generosum militem decuerunt, virtutis militaris specimina edere haud intermisit. Non absimiliter in bloquada Agriensi aeque propriis sumptibus exercituavit. Sub revolutione Tököliano-turcica ob illibate conservatam erga praelibatam augustissimam domum nostram Austriacam et sacram praedicti regni nostri Hungariae coronam fidem ac fidelitatem sex currus diversis pretiosis rebus mobilibus, ac praeterea paratis etiam pecuniis, viginti duo millia florenorum adaequantibus onustos, per expoliationem rebellium amisit, ac alia etiam quam plurima damna vitaeque discrimina pertulit.«

Függő pecsétje elveszett, a czímerkép kivágva, a báró Balassa család levéltárában.

Siebmacher, 29. l. 23. t.

CDLXXXI.

1721 november 30. Bécs.

III. Károly Freind Henriknek, feleségének szül. Dőri Erzsébetnek, gyermekeiknek Ferencznek és Henriknek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi colliculo interoccupante, super quo candidus agnus naturaliter effigiatus gressum facere et ad dextram scuti partem conversus esse cernitur. Scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio deaurato diademate, virum

militarem cataphractura indutum, casside rubei et viridis coloris plumis ornata tectum, mystaces habentem, manuum sinistra latus stipantem, dextra vero acinacem minaciter vibrantem, umbilicotenus eminentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc vero candidis et rubris, in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Győr vármegyének 1722 január 23-ikán Győrött tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CDLXXXII.

1722 augusztus 31. Bécs.

III. Károly Oettl Antal Józsefnek, az udvari hadi kamara tanácsosának és titkos referendariusának, feleségének Ehrnthalli Anna Máriának, fioknak Károly József Antalnak, leányaiknak Mária Borbálának férj. báró Laffert Ferdinándnénak, Mária Annának férj. báró Fleischmann Anselm Ferencznének, Mária Johannának és Mária Gabriella Rozáliának magyar báróságot és czímert adományoz.

»Scutum nimire militare erectum quadripartitum, priore ac posteriore sui parte nigrum gryphum, aureum coronatum, rubicunda exerta lingua, alis expansis in iugum, caudaque intra pedes producta et unguibus lilium hispanicum argenteum ostentantem exhibens; secunda vero ac tertia parte coeruleum leonem aureum coronatum, strictum tenentem gladium, lingua rubicunda, gula hiante, exerta et cauda bifurcata supra tergum protecta deferens, scutum insitum rubeum ensem et calamum scriptorium decussatim positos, continens. Scutum grandius redimitum baronali corona, super impositis tribus galeis tornеariis clathratis, coronatisque debito erga invicem situ, pro more trium galearum positis, ac media quidem situ recto bellica navi instructa, velisque expansis fastigiata, dextera vero situ obliquo gryphum sustinet scutarium

uti et sinistra leonem pariter scutarium. A summitatibus demum laciniae hinc aureae et nigrae, illinc vero aureae et coeruleae in scuti extremitates sese placide diffundunt illudque ipsum decenter ac venuste exornant.«

Az oklevél megemlékezik arról, hogy a bároságot szerző apja Oettl András érdemei fejében I. Lipót által 1704 május 8-ikán Bécsben kelt elhatározásával utódaival együtt nemesíttetett. A bárósságot szerző érdemei között felsorolja, hogy az olaszországi és elsassi hadjáratban mint generálauditor vett részt, továbbá, hogy a török elleni hadjárat alkalmával a dunai hajóhad fölszerelése körül is nagy tevékenységet fejtett ki.

Egyszerű másolat.
Siebmacher, 461. l. 339. t.

CDLXXXIII.

1722 szeptember 1. Bécs.

III. Károly Thünessen Rainernek, Keresztély Ágost szász herczeg, esztergomi bibornok érsek udvari tanácsosának és titkárának magyar báróságot adományoz és régi czímerét kibővíti.

»Scutum nimirum militare erectum quadripartitum, priore ac posteriore sui parte argenteum, rubea signatum fascia, quercino folio viridi superne suo cum pedunculo insistente, secunda vero et tertia sui parte rubeum, viridem exhibens monticulum triverticem, ac medio quidem vertice eminentiore et aurea corona redimito, et ipsum pariter scutum corona baronibus propria redimitum, cui incumbit galea tornearea clathrata, coronataque, unde apex assurgit folium scutarium, medium inter duas nigras alas aquilinas. A summitate vero, sive cono galeae laciniae, a dexteris argenteae et rubeae, a sinistris autem aureae et rubeae in scuti extremitates sese placide diffundunt, illudque ipsum decenter ac venuste exornant.«

Függő pecsétje elveszett.

CDLXXXIV.

1722 november 27. Bécs.

III. Károly id. és ifj. Odler Jánosnak és Odler Imrének nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo interoccupante, in quo integer leo naturaliter effigiatus coronatusque, ore hiante, linguaque rubicunda exerta et cauda bifurcata post tergum elevata, posterioribus pedibus divaricatis erecte stare, anterioribus vero manipulum triticeum tenere et ad dextram scuti oram conversus esse visitur. Scuto autem incumbentem galeam militarem craticulatam seu apertam, regio diademate, alium leonem aeque coronatum, anterioribus pedibus arcum et sagittas tenentem et inguinetenus inter binas, hinc rubeo, illinc vero coeruleo coloribus variatas alas aquilinas eminentem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis hinc, flavis et coeruleis, illinc vero candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1723 február 16-ikán Pozsonyban tartott részleges gyűlésén.

Függő pecséttel.

CDLXXXV.

1722 november 27. Bécs.

III. Károly Csomortáni Andrásnak, Ferencznek, Istvánnak és Imrének és Ferencz fiának Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo interoccupante, super quo bini fulvi leones, tergoribus sibi invicem oppositi, oribus hiantibus, linguisque rubicundis et caudis complicatis ad tergora elevatis, posterioribus pedibus divaricatis, anterioribus vero ad rapiendum protensis,

erecte stantes et unus ad dexteram, alter vero ad sinistram scuti partes conversi esse visuntur. Scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam seu apertam, regio diademate, brachium humanum cataphractatum, nudam in vola frameam tenens, proferente ornatam. A summitate denique sive cono galea laciniis seu lemniscis, hinc flavis et coeruleis, illinc vero candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Heves és Külső-Szolnok vármegyéknek 1723 április 10-ikén Gyöngyösön tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett, a Szent-Ivány család levéltárában.

CDLXXXVI.

1723 február 12 Bécs.

III. Károly a nyitramegyei Elefánt helységből származó Kostyán Pál Péternek a Zaránd megyében fekvő borosjenői kincstári javadalmak provisorának és ugyanott harminczadosnak, a legutolsó török háborúban, Belgrádnál szerzett érdemeiért nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare saphirini coloris erectum, in quo super monticulum, e scuti fundo exurgentem, homo quidam integrae staturae, vestibus purpureis amictus, caput vero viridi pileo tectus stare, manuumque dextra acinacem capiti Turcico infixum, eque sanguine ejus rubricantem gestare visitur. Scuto demum incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate diversis pretiosis lapidibus redimito ornatam. A summitate vero seu cono galeae laciniis sive lemniscis, hinc flavis

et caeruleis, illinc vero candidis et rubicundis in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Zaránd vármegyének 1724 szeptember 26-ikán Kriscsorban tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

CDLXXXVII.

1723 június 17. Bécs.

III. Károly Gresseghi Faygenputz János György Rüdiger római szt. birodalmi lovagnak, a szepesi kamara tanácsosának, a sóvári sóbányák felügyelőjének és fiának Károly Mihály Bernátnak a magyar báróságot adományozza, s régi családi czímerét megerősítve, azt kibővíti.

»Scutum nimirum militare erectum quadrifariam divisum, cuius superior dextera et inferior sinistra rubri coloris areae, gryphum aureum, alis expansis, cauda intra pedes deflexa, et rostro aperto, lingua rubicunda exerta, falculis dextris strictum ensem, sinistris vero coronam auream tenentem et posterioribus pedibus divaricatis erecte stantem exhibere, superior vero sinistra et inferior dextra argenteae plagae, ex colle viridi proceram quercum viridem, glandibus foliisque decoram repraesentare visuntur. Scutum autem ipsum exornatur corona, baronibus propria, cui incumbit galea tornearia, coronata clathrataque, gryphum scutarium inter binas alas aquilinas nigras inguinetenus eminentem proferens. A summitate denique sive cono galeae laciniae, hinc aureae et rubrae, illinc vero virides et argenteae in scuti extremitates sese placide diffundunt, illudque ipsum decenter et venuste exornant.«

Az oklevél felemlíti, hogy a czímerszerző apja Faygenputz János György több éven át mint kassai senator működött a közügyek terén, a hogy ezt Kassa városának 1722 augusztus 17-ikén kelt bizonyítványlevele tanusítja. Czímerszerzőről a következőkép emlékezik meg:

». . . teque . . . in anno millesimo septingentesimo tertio, occasione videlicet praeteritorum intestinorum regni nostri Hungariae motuum, annonam Eperjessiensem sub bloquada existentem, aliquot centenis cubulis frumenti non solum proprii tui, verum et ab aliis concrediti iuvisti, eidemque in tali necessitate constitutae liberaliter succurristi, ac in defectu solutionis militum caesareorum pro tunc sub bloquada in ipsa civitate nostra Eperissiensi existentium stipendium mutuando procurasti. Milites equestris regiminis Montecocculiani pro succursu eiusdem civitatis Cassovia venire, et cum aucta annona feliciter redire fecisti, iisdemque non solum proprios equos tuos, verum ad creditum tibi datos, subministrasti.

Postea vero dicta civitate nostra Cassoviensi in potestatem rebellium deveniente, ad eiusdem obsidionem armadae, sub commanda generalis condam Rabutin existenti, vias, qua securius ire et transire possit, ostendisti. Forasse eidem armadae necessarium procurandi et acquirendi media monstrasti, ac omnibus viris et modis fidelem tuam pro conservatione eiusdem armadae cum manifesto vitae et fortunarum tuarum periculo operam adhibuisti. Ex post vero castra rebellium ad Bodrog Keresztur posita, per fidelem informationem tuam invenire et totaliter dissipare fecisti, aliaque adhuc quam plurima (uti testimoniales generalis condam Rabutin docent), pro tua erga augustam domum nostram fidelitate infracto animo praestitisti. Tandem derelictis et in praedam actis omnibus tum externis, tum internis facultatibus tuis, e praefata civitate nostra Eperiessiensi cum reliquis augustae domui nostrae fidelibus exeundo, in manus tumultuantium incidens, ad dirissimos Szendrővienses carceres coniectus, rebusque penes te habitis rursus privatus, per totum nefandae illius factionis revolutionisque tempus propriis tuis sumptibus victitando, in devotione augustae domus nostrae Austriacae inconcusse intemerateque servata fidelitate perstitisti, et relictis dilectae vitae socia, charisque pignoribus tuis, in principatum nostrum Transylvaniae, cum armada eotum caesarea perrexisti, ibidemque cum dispendio vitae tuae ea omnia, quae subditorum fidelium munia sunt, pro posse ac viribus tuis fecisti et adimplevisti. Ex post vero cum armada, sub commanda generalis condam Virmond existente, sub dictam civitatem nostram Eperiessiensem penetrando, per occultas vias, tibi alias bene cognitas, nonnullos in eadem civitate constitutos potiores tum nobiles, tum cives, ad amplectendam principi suo debitam devotionem disposuisti, et deditionem omnino eiusdem civitatis ut plurimum secundasti, qua in devotionem flexa, ex ibidem praevie relictis tam externis, quam internis facultatibus tuis, ad aliquod millia sese extendentibus, nihil alíud, quam meram ruinam et desolationem reperisti. Sopitis autem praefatis intestinis regni nostri Hungariae tumultibus, fodinarum Soóvariensium inspector constitutus, in eadem functione tua, omnia, quae pro emolumento aerarii nostri caesareo-regii adinvenisti, fideliter et cum omnimoda satisfactione nostra curasti et executus fuisti.«

Kihirdettetett 1727 szeptember 19-ikén a magyar király helytartótanácsban, Sáros vármegyének 1727 deczember 13-ikán Sároson tartott közgyülésén és Ung vármegyének 1728 április 10-ikén Ungvárott tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

Siebmacher, 163. l. 128. t. az ott közölt czímer az eredetitől eltérő, a pajzs nem négyelt, hanem hasított, az oroszlán kék mezőben van, a sisakdíszt kisérő szárnyak pedig hiányzanak.

CDLXXXVIII.

1723 július 8. Prága.

III. Károly Gömrey Jánosnak, Hont, Heves és Külső-Szolnok vármegyék táblabirájának és gyermekeinek Gábornak, Jánosnak, Józsefnek és Borbálának régi nemességüket megerősítve régi czímerüket megujítja.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi tricolle interoccupante, super quo leo naturaliter effigiatus, ore hiante, linguaque rubicunda exerta et cauda bifurcata post tergum elevata, posterioribus pedibus divaricatis, anterioribus vero elevatis erecte stare, dextroque nudam frameam vibrare, et sinistro tres sagittas rubeas fortiter comprehendere, ac ad dextram scuti oram conversus esse visitur. Scuto demum incumbentem galeam craticulatam seu apertam regio diademate, leonem inferiori similem, sed inguinetenus solum eminentem proferente ornatam. A summitate sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc coeruleis et flavis, illinc vero candidis et rubris, in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Az oklevél szövege majdnem az egész család történetét is elmondja, hogy czímerszerző nagyatyja Magyarország különböző hivatalaiban szolgált, apja a győri nemzetőrség (nationalis militiae Jauriensis capitaneus) kapitánya volt, majd így folytatja:

»... ipse quoque ... in iuvenili adhuc aetate sua rudimenta militiae experiri volens, cum in anno millesimo sexcentesimo octuagesimo tertio archiducalis civitas nostra Viennensis ab immani christiani nominis hoste Turca valida obsidione cincta fuisset, ipse etiam cum dictis avo et genitore suis, sub ductu serenissimi condam Lotharingiae ducis, armadae caesareae eotum commendantis generalis et comitis Joannis Eszterházy, praesidii Jauriensis vicegeneralis, cum praesidiaria militia Jauriensi, institutis contra Turcam diversis excursionibus interfuit, frequentioresque plagas et vulnera reportavit; ubi autem Turcae propudiose soluta obsidione in fugam acti fuissent, in continuata eorundem persecutione, parentem suum mediam inter victoriam miserrime confossum, non sine moerore conspexit quidem ast quantum in casu patris doloris, tantum in avi sui victoria ex resectis tot Turcarum capitibus gaudii et gloriae referebat. Quorum quidem praedecessorum suorum heroicis facinoribus stimulatus ipsius Joannis Gömrey animus Martis stativa ulterius sequi, gloriamque adaequare conabatur, ast minus felici omine, dum etenim, sub obsidione Budensi ad impediendas Turcarum invasiones saepius excurrisset,

fato accidit, ut medias inter velitationes captus, ac in diros Karansebesienses carceres conjectus, ibidemque frequentiores barbarae genti consuetas castigationes et plagas sustinens, nisi a comite a Kollovrath, Erbevillianae eotum cohortis vicecolonello per commutationem captivi Turcae liberatus fuisset, ob diuturniores plagas, macerationes, carcerumque squalores, ultimum haud dubie diem ibidem obire debuisset, pristinam tandem nactus libertatem, denuo martios conatus continuavit, sed longe infeliciori adhuc sortis alea. Nam occasione illa, ubi Haislerium et marchionem a Doria, ambos generalis iniquis Tököly conatibus circumventos, non tantum victoriam, sed et armatas manus hosti porrigere, ac in diram captivitatem labi contigisset, eundem etiam compluribus iisque lethalibus plagis sauciatum, eadem mansit calamitas, et quemadmodum cum iisdem generalibus aequalis sors, ita pro inferiori status et vulneribus lassati corporis moesta constitutione duriores, ac christiano homine indigni carceres eundem tetigerunt, e quibus nutu dextrae omnipotentis liberatus, fractis viribus quietem indulgere conabatur quidem, ast recenter sopiti in praefato regno nostro Hungariae motus Rakocziani debitaque erga legitimum regem homagialis, eaque intemerata eiusdem fidelitas prohibebat, verum toto praeattactorum motuum tempore, sub ductu generalium Vallis et Sickingen metata castra secutus, in conflictu Vadkertiensi, aliisque in occasionibus ea, quae fidelem a teneris ad seram usque senectutem legitimo regi suo servientem militem et subditum decebant, indefessorum militarium laborum exhibuit specimina. Sopitis tandem praefatis intestinis regni motibus, paulo post dictorum comitatuum Honth, Heves et Exterioris Szolnok tabulae iudiciariae assessoratus officium consequi meruit, in quo a compluribus iam annis servitium nostrum caesareo-regium, publicumque regni commodum, pro virium suorum possibilitate promovere non desinit.«

Kihirdettetett Heves és Külső-Szolnok vármegyéknek 1724 február 20-ikán Egerben tartott folytatólagos közgyűlésén.

Függő pecséttel.
Siebmacher, 202. l. 161. t.

CDLXXXIX.

1724 október 27. Bécs.

III. Károly Csíkszentmártoni Antalfi János erdélyi püspöknek magyar báróságot adományoz s régi családi czímerét megerősíti.

». . . leonem videlicet semissem, regio ex diademate super monticulum, scuti fundum occupantem, posito prostantem, dexteroque pedum crucem erecte gestantem . . .«

A czímerleírás nem említi a pajzs szinét, mely ibolyaszín. A zöld halom hármas halomalakot mutat, a sisakon sisakdisz nincs, csak drágaköves nyilt arany korona. A takarók színe mindkét oldalról ibolya-arany.

Az oklevél czímerszerző tanulmányairól- és életmenetéről következőkép emlékezik meg:

»consideramus enim te eum esse, ut qui in aetate literaturae capaci talentum tuum, coelitus tibi concessum, ita applicare studuisti, ut illius adjutorio suo tempore divinae gloriae incremento cum fructu prodesse valeas, quo motivo inductus, hoc fine, literarii cultus exordio in patria tua sumpto non desiisti huic conamini ibidem colophonem imponere, sed amplioris scientiae impulsu ardens, relictis patriis laribus, susceptoque periculoso pro illius aevi circumstantiis itinere, te ad celeberrimam Tyrnaviensem universitatem solerter contulisti, ubi inter numerosam ingenio et sagacitate multum valentem Palladis studiosam catervam, non intermisisti ea de tuo conatu et progressu edere specimina, quibus nonmodo Deo et tuis moderatoribus te acceptum redderes, verum de te aliorum ad incitamentum tui boni nominis et laudabilis memoriae, ac omnis vestigiae reliqueris, quibus ita emensis, redux in patriam tuus scopus is erat, ut ovili Christi te utilem pascendarumque ovium saluti, totum quantum sacrificares, quo in proposito, primum parochialia fatigia, expost generalis vicariatus et causarum in spiritualibus auditoratus, sub gravibus etiam temporum vicissitudinibus, demum canonicatus cathedralis ecclesiae Albae-Carolinensis ac praeposituræ majoris, ita suscepisti munia, ut in eorundem cura non nisi de pio zelo, doctrina et exemplari vita tui famam ampliaveris, eoque majestati nostrae motiva te episcopali charactere benigne insigniendi substraveris.«

Kihirdettetett 1725 április 16-ikán a három erdélyi nemzetnek április 9-ikére Kolozsvárra hirdetett országgyűlésén.

Függő pecséttel.

V. ö. —y. J. Siebmacher's Grosses und Allgemeines Wappenbuch, Der Adel von Ungarn etc. Archaeologiai Értesítő, 1886. évf. 275. l.

CDXC.

1725 márczius 3. Komárom.

Komárom vármegye kőzönsége bizonyságot tesz Márky Ferencznek, feleségének Kovács Katalinnak, és gyermekeinek Ferencznek, Imrének és Judithnak, továbbá testvérének Imrének, feleségének Mészáros Judithnak és gyermekeiknek Judithnak és Erzsébetnek nemességéről, kik a m. kir. helytartótanácsnak 1724

szeptember 12-ikén kelt rendelete értelmében az 1724 november 6-ikán Komáromban tartott vizsgálat alkalmával nemességüket Komárom vármegyének 1698 január 8-ikán kiadott nemesi bizonyságlevelével igazolták.

Az oklevél élére festett czímerkép kék mezőben zöld alapon arany leveles koronán könyöklő pánczélos kart ábrázol, mely markában buzogányt tart, sisakdíszül pedig a pajzsbeli alakot mutatja. A takarók szine jobbról arany-kék, balról ezüstvörös.

Hártyán, festett czímerképpel, rányomott pecsét nyomaival

CDXCI.

1725 október 16. Bécs.

III. Károly Pirolt Mihály Ignácznak, Selmeczbánya főbírájának és bányásznak, feleségének Szolcsány Borbálának, gyermekeiknek Jánosnak, Lipótnak, Ignácznak, Józsefnek, Katalinnak, Máriának és Borbálának az I. Lipóttól nyert nemességüket, miután nemesi levelük elveszett, és czímerüket újból megerősíti.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, aureo baltheo dextro diagonali insignitum, in quo tres consequenter positae arbores ceraseae maturis iam fructibus onuste cernuntur, quibus bini orioli fructibus inhiantes ex utraque parte advolare visuntur. Scuto autem incumbentem galeam militarem craticulatam seu apertam, regio diademate, tertium oriolum inferioribus similem, ramusculum ab arbore avulsum in rostro tenentem et ad volandum propensum proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis ab utrinque flavis et coeruleis, in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Hont vármegyének 1725 deczember 29-ikén Tompán tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.
Siebmacher, 505. l. 368. t.

CDXCII.

1725 október 16. Bécs.

III. Károly Torkos Jakab veszprémvármegyei perceptornak, feleségének Cseh Erzsébetnek és gyermekeiknek Istvánnak, Jakabnak, Jánosnak, Józsefnek, Zsuzsannának és Rebekkának régi nemességüket megerősítve, czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, in quo e fundo prasino seu viridi assurgit urticae planta, stipantibus illam hinc-inde duobus aureis leonibus. Scuto incumbit galea tornearia clathrata, coronataque, situ pro more obliquo, unde apex assurgit truncus arboris fusci coloris, decussis ramis, ex cuius parte dextera ala aquilina nigra et expansa, a summitate vero seu cono galeae laciniae parte ex utraque aureae et rubeae, in scuti extremitates sese placide diffundentes, illudque ipsum decenter ac venuste exornantes cernuntur.«

A leírás nem említi meg a pajzs szinét, a mely vörös.

Kihirdettetett Veszprém vármegyének 1726 május 1-én Pápán tartott közgyülésén.

Függő pecsétje elveszett.
Siebmacher, 675. l. 466. t.

CDXCIII.

1728 április 28. Laxenburg.

III. Károly Löffler András Antalnak, a darmstadti ezred századosának, feleségének, a római szt. birodalmi lovagi rangu szülőktől származó Ernqueli Weiszenborn Anna Jozefának és gyermekeinek János József Gáspárnak és Mária Annának nemességet és czímert adományoz és az indigenatusi eskü letevését bizonyítja.

»Scutum nimirum militare erectum aureum, fundum illius viridi campo interoccupante, super quo gryphus ruber corona aurea redimitus, rostro aperto, linguaque rubicunda exerta, alis expansis, posterioribus pedibus divaricatis, caudaqae intra pedes projecta erecte stare et ad dextram scuti oram conversus, pedum anteriorum dextro nudum pugionem tenere visitur. Scuto autem incumbentem galeam militarem craticulatam seu apertam, regio diademate alium gryphum inguinetenus eminentem, inferiorique similem, inter rubras et aureas struthionum plumas proferente ornatam. A summitate demum sive cono galeae laciniis seu lemniscis, ex utraque parte aureis et rubeis in scuti extremitates

sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter et venuste exornantibus.«

Az oklevél megemlíti, hogy czímerszerző életének 24-ik évétől kezdve úgy a törökök, mint Rákóczi ellen harczolva szerzett magának hadi érdemeket egy oly ezredben, mely már egy százazadon túl szolgálta az uralkodót.

Függő pecsétje elveszett.

Siebmacher, 380. l. 285. t.

CDXCIV.

1730 deczember 13. Bécs.

III. Károly király Kozma Lőrincznek és Simonnak, feleségeiknek, (az utóbbinak névleg is megnevezett nejének Szabó Erzsébetnek,) erdélyi nemeseknek magyar nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive area regium diadema gemmis atque unionibus decenter redimitum est locatum, cui brachium humanum ab humero resectum cubitotenus inniti et pugionem evaginatum sursum tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris craticulata est posita, quam aliud diadema regium inferiori simile contegit. A summitate vero seu cono galeae laciniae seu lemnisci diversi coloris, hinc inde affluentes utrasque scuti margines pulcherrime ambiunt et exornant.«

A leírás nem említi meg, hogy a pajzsban a korona zöld mezőre van helyezve, nem említi a sisakdíszt sem, mely a pajzsbeli alak; végül a takarók szine is adva van, jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

Az oklevél szövegében a czímerszerzők régi nemességéről tétetik említés. Megemlíti az oklevél, hogy czímerszerzők Kézdiszékből, Szentlélekből származnak, jelenleg egyikük Tállyán, a másik Egerben lakik, s hogy Apafy Mihály alatt vétettek föl az erdélyi nemesek sorába.

Kihirdettetett 1731 október 23-ikán Heves és Külső-Szolnok vármegyéknek Egerben tartott tisztújító közgyűlésén.

Függő pecséttel.

Siebmacher, 337. l. 255. t. és u. a. Siebenbürger Adel, 182. l. 121. t. a Kézdiszentléleki Kozma családnak egy ettől egészen eltérő czimerét közli, és a III. Károly által adományozott armalist nem is említi.

CDXCV.

1736 április 30. Laxenburg.

III. Károly az erdélyi főkormányzószékkel tudatja, hogy Szentmiklósi és Óvári Pongrácz Györgyöt, volt erdélyi udvari tanácsost és referendariust jelenleg pedig az erdélyi itélőtábla elnökét bárói méltósággal tüntette ki.

A főkormányszéknek 1751 július 16-ikán Nagyszebenben kelt átiratában.

CDXCVI.

1739. márczius 5. Bécs.

III. Károly Jurkovics Mátyásnak és Pálnak, nagybátyjuknak Jurkovics Ferencz Miklósnak előbb komáromi és tóth-váradi helyettes harminczadosnak, később a bécsi bank hites jegyzőjének érdemeire való tekintetből, nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare rotundum, quadrifariam perpendiculariter divisum, in cuius superiore dextra et inferiore sinistra rubei transversae virentes viae, in inferiori vero pariter dextra et superiore sinistra flavi coloris partibus integri bini leones, crisio colore adumbrati, divaricatis posterioribus pedibus et caudis bifurcatis ad tergora elevatis, linguisve rubicundis exertis erecte stantes, et hic quidem posteriore, ille vero anteriore dextris pedibus aliud minus scutum in meditullio ipsius principalis scuti locatum, bifariam aeque perpendiculariter candido et crisio coloribus discriminatum ac in dextra parte tribus radiantibus stellis in tetri coloris lamina accommodatis, in sinistra vero binis lauri frondibus per formam crucis positis exornatum sustinere cernuntur. Ipsi denique rotundo scuto incumbentem galeam militarem glatratam seu apertam, regio diademate, virum cataphractum et caput casside rubris strutionis plumis ornata textum, atque manuum sinistra sinistrum pariter latus fulcientem, dextra vero sursum elevata nudam frameam in vola tenentem, inter binas nigras expansas aquilinas alas cingulotenus proferente ornatam. A summitate vero seu cono galeae laciniis seu lemniscis, utrinque candidis et rubris in scuti extremitates sese placide diffundentibus, illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Bihar vármegyének 1739 deczember 9-ikén Várad-Olasziban tartott particularis gyűlésén, miután az uralkodó dögvész miatt közgyűlés nem volt tartható. Ferdinyi János biharvármegyei táblai ülnök és megyei jegyzőnek az oklevél hátlapján olvasható följegyzése szerint a czímereslevél, miután a czímerszerző 1771 április 28-ikán fiörökös nélkül meghalt, a vármegyének 1773 május 25-ikén Nagyváradon tartott közgyűlésén hozott határozata folytán közköltségen megvásároltatott.

Függő pecsétje elveszett.

Siebmacher, 278. l. 210. t.

CDXCVII.

1741 szeptember 25. Pozsony.

Mária Terézia Primóczi Szentmiklóssy Istvánnak a magyar báróságot adományozza, s régi czímerét megerősítve azt kibővíti.

»Scutum videlicet militare erectum, coerulei coloris, exhibens pelicanum colle super viridi et petroso, alis expansis, pectusque laniantem, unde copiosus pro more fluit sanguis. Scuto imposita corona baronibus propria, unde galea assurgit tornearia, auro coronata clathrataque pariter reducta et purpura suffulta, torque ac monili circumducta, cuius apex, manus amictu rubeo et stricta framea exsectum iugulotenus Turcicum caput, inter iugum alarum aquilinarum expansarum nigrum, laciniae defluentes a dextris aureae et coeruleae, a sinistris vero argenteae et rubeae.«

Az oklevél a czímerszerző családjabelieinek érdemeiről is megemlékezik:

»proavus . . . tuus, ut occasione ferventis attunc belli Turcici necessitatibus publicis consulatur, contributionis publicae exactione (temporis iniuria) gravi existente, ne ex defectu tali altissimum regis servitium et boni publici conservatio remoram patiatur, avitae haereditatis bona in hypothecam locare, congestumque hac ratione aes, memoratae contributionis loco in publicum convertere non dubitavit. Avus vero tuus occasione ultimorum authore Rakoczio, intestinorum regni Hungariae motuum, amore fidei in naturalem regem et dominum suum et boni publici maluit teterrimos carcerum squallores, queis per rebelles iniectus erat, ad excecationem usque sui pati, quam vel latum unguem a debita in legitimum regem devotione desilire. Pater demum tuus, qua comitatus Gömöriensis duodecim annorum decursu vice-comes, praeter diversa alia, tum in puncto iustitiae, cum et provincialibus rebus utilia et fidelia servitia in sustenta-

tionem militiae regiae notabile aes peraenumeravit et in promotionem utilitatis aerarii nostri regii nonnullas notabiles fiscalitates denuntiavit.« Czímerszerző maga ifjúságában a közhivatali majd a katonai pályán működött, résztvett a franczia-spanyol háborúban mint a Pálffy gyalogezred századosa hat éven át, majd az ezred részére toborzást végzett, végül pedig gróf Uhlefeldet kisérte el a török portához követségben.

Kihirdettetett Zemplén vármegyének 1741 deczember 16-ikán Varannó városában tartott közgyülésén.

Függő pecsétje elveszett.
Siebmacher, 631. l. 444. t.

CDXCVIII.

1744 november 13. Bécs.

Mária Terézia Magyar-Bényei Radák Istvánnak, a Vetési-féle gyalogezred századosának, és Lőrincznek és az utóbbi feleségének Bánffy Máriának, megemlítve, hogy régi nemesi családból, anyai részről pedig grófi családból származnak, bárói rangot adományoz, és régi czímerüket kibővíti.

»Scutum videlicet militare erectum, horizontaliter seu transversim sectum, superiore sui parte argenteum exhibens duos leones erectos, falculis tenentes laurum viridem, et quasi de illa concertantes, in inferiori autem rubeum duo brachia armata, hinc stricta framea amputatum Turcicum caput, inde sclopo majori impositum laterale verutum vulgo bajonet, decussatim ostentantia, scutum insitum seu ut vocant pectorale coeruleum, regia corona antiqua insignitum, inter duos angues coronatos sinuatim circumductos et caudatenus implicitos. Scutum est redimitum corona baronibus dari consueta, unde assurgunt binae galeae torneariae coronatae, situ erga invicem obliquo positae, purpura suffultae, auro reductae, torquibus ac monilibus circumductae, suisque respective apicibus fastigiatae, prima quidem leone scutario cum lauro, et secunda brachio itidem scutario caput Turcicum ostentante, laciniae demum a dextris aureae ac coeruleae, a sinistris vero argenteae et rubrae ad scuti latera defluunt illudque pulcherríme ambiunt et exornant.«

Kihirdettetett 1747 május 15-ikén az erdélyi három nemzetnek ez év január 23-ikára Nagy-Szebenbe hirdetett közgyülésén.

Függő pecséttel, a báró Radák család levéltárában.
Siebmacher, 525. l. 379. t.

CDXCIX.

1744 november 13. Bécs.

Mária Terézia Kis-Rhédei Rhédei Józsefnek, Lászlónak és Jánosnak, az erdélyi gyalogezred századosának, továbbá Mihálynak, Pálnak és Zsigmondnak, József nejének Homoród-szentmártoni Biró Katalinnak, gyermekeiknek Farkasnak és Klárának, László feleségének Magyar-Bényei Radák Erzsébetnek, a grófi rangot és czímert adományozza.

»Scutum videlicet militare erectum in quatuor campos seu areas et medianum inter has umbonem divisum, quarum duae, dextra nimirum superior et leva inferior una cum dicto mediano umbone coelestino colore tinctae partes, illa foenicem ex nido suo ad redivivum sui aevum rogum sibi excitantem, seque eo cremantem, quo stemmatis vestri hac nostra clementia in suum rursus splendorem exsurgentis symbolum referat, ista vero integrum fulvum leonem naturaliter effigiatum, qui divaricatis posterioribus pedibus, cauda bifurcata ad tergum elevata, oreque hiante, capite regio diademate ornato, tota corporis mole erecte stare ac anteriorum pedum dextro ad rapiendum protenso, sinistro nudum ensem per pectus sibi transfixum manubriotenus fortiter comprehensum tenere cernitur, et reliquae duae ex adverso rubro colore distinctae partes brachium humanum cataphracto tectum et ex cubito paullo recurvum, manuque in exteriorem scuti partem utrobique obversa evaginatam rhomphaeam stringens, tandemque medianus scuti umbo subtus tres cespite virentes, sibique iunctos monticulos, eorumque in medio stantem naturali forma expressum olorem in se continent, et scuto tres coronatae galeae militares craticulatae incumbunt, quarum in medio sita brachium pariter humanum, in parte vero dextra foenicem et in sinistra olorem forma inferioribus simili protendunt, et denique ab extremarum utrinque galearum cono laciniae seu lemnisci, hinc rubro et argenteo, inde vero coelestino et aureo mixtim coloribus defluunt et scuti latere pulcherrime ambiunt et exornant.«

Az oklevél a család régi történetéről is megemlékezik; megemlíti, hogy a család leszármazása 1340-től 1730-ig megszakítás nélkül egy folytában lehozható, majd így folytatja:

». . . sub glorioso adhuc Mathiae Corvini, regis Hungariae regimine, Paulum olim de Rhede dictae Transylvaniae vaivodali eminentia authoritateque praefuisse, eiusque filium Joannem ob adversarium suum sub oculis praelibati regis singulari certamine fusum, in huius martialiter editi facinoris praemium ab eodem rege certas possessiones reportavisse, anno dein 1613[tio] Gabrielis

Báthori Transylvaniae attunc principis tempore, Petrum Rhedei supremum eiusdem principis equitatus chiliarchum, Franciscum vero Rhedei consiliarium, comitatus Bihariensis comitem ac arcis et praesidii Varadinensis capitaneum utrobique supremum, necnon ab augustissimo tunc temporis imperatore Mathia inter reges Hungariae eius nominis secundo, tametsi idem Franciscus Rhedei in memorati Transylvaniae principis esset servitiis, ob insignes tamen eius virtutes in equitum auratum evectum, item anno 1616to Paulum Rhedei Transylvaniae pariter principis Gabrielis Bethlen supremum thesauri quaestorem, et tandem anno 1648vo sub Georgio Rákoczi Transylvaniae itidem principe, Franciscum Rhedei nunc dicti principis a consiliis secretioribus, comitatusque Maramarosiensis supremum comitem et titulo magnifici insignitum, anno vero 1651mo Joannem Rhedei sedis siculicalis in saepedicto Transylvaniae principatu Udvarhelly supremum iudicem regium exstitisse, anno demum 1658° Franciscum Rhedei unanimibus statum et ordinum Transylvaniae suffragiis in principem eiusdem principatus electum, quod tantae dignitati adipiscendae non virtus sibi sed fortuna stabiliendae defuerit, docuisse, eundemque ab augustissimo gloriosae memoriae imperatore Leopoldo et rege Hungariae avo et praedecessore nostro desideratissimo ad gradum et dignitatem comitum sublimatum, et a serenissimo quondam rege Joanne Casimiro ac republica Poloniae huius regni indigenatus, ac nobilium iure donatum fuisse . . .«

Kihirdettetett 1746 márczius 1-én az erdélyi rendeknek ez év február 15-ikére Nagy-Szebenbe hirdetett országgyűlésén.

Függő pecséttel, a gróf Rhédei család levéltárában.
Siebmacher, 542. l. 390. t.

D.

1746 szeptember 11. Bécs.

Mária Terézia Herlein Xav. Ferencznek a tárnokmesteri, továbbá a magyar kanczelláriai hivatalban szerzett érdemeiért nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum viride, exhibens cantherium argenteum oneratum binis juncis prascinis seorsum ductis, et in capite rosa rubea, auro umbilicata, inferius autem concomitatum anchora argentea erecta. Scuto incumbit galea tornearia coronata, clathrataque, nobilibus dari consveta, cuius apex tres plumae strutionicae, quarum media argentea, dextra viridis et sinistra rubea, laciniis a dextris argenteis et viridibus, a sinistris vero argenteis et rubeis, in scuti extremitates sese placide diffundentibus illudque debite ac venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1746 deczember 3-ikán Pozsonyban tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett, a báró Balassa család levéltárában.
Siebmacher, 233. l. 181. t.

DI.

1746 deczember 5. Bécs.

Mária Terézia Bobok Mihály m. k. helytartótanácsi tanácsosnak, több mint 32 évi szolgálataiért, — 1714-ben kezdve szolgálatait egymásután mint juratus notarius, koncipista, expeditor, registrator, a királyi pecsétek és levéltár őrzője, a kamara secretariusa szolgált — régi nemességét megerősíti, a Föl-bári előnevet adományozza és czímerét kibővíti.

»Scutum nimirum militare erectum coelestini ac coerulei coloris, in quo binae candidae columbae sibi obversae, dimidiatam laurum rostro tenentes, inducta per insitionem, a basi sursum aurea lata cuspide, pyramidaliter seu in formam pyramidis, in qua conspicua est excrescens e fundo viridi arbor procera lauri, decenter comata, et hinc atque hinc binae rosae rubeae, argento umbilicatae. Scuto huic superinductum caput scutarium rubeum, in quo cernitur leo aureus, versus stellam matutinam (cinosuram dixeris) in angulo dextero collocatam gradiens, lingua caerulea exerta et falculis pariter caeruleis, cauda super tergum projecta in nodum. Scuto incumbit galea tornearia auro coronata clathrataque, purpura suffulsa, auro reducta, torque ac monili pariter aureis circumducta, cuius apex e columbis scutariis una, integram ex dimidiatis coalescentem laurum rostro gestans, inter duas proboscides elephantinas, scuti tincturas alternantes, et ita partitas, ut color colori, et metallum metallo correspondeat. Laciniae a dextris argenteae et caeruleae, a sinistris autem aureae et rubeae, in scuti extremitates sese placide diffundentes, illudque debite ac venuste exornantes.«

A sisakdíszt kisérő két szarv közül a jobboldali kékkel és ezüsttel, a baloldali vörössel és aranynyal vágott.

Függő pecséttel.
Siebmacher, 68. l. 54. t.

DII.

1749 április 21. Bécs.

Mária Terézia Kutnári Jászy Pál m. k. kamarai tanácsosnak e minőségben tett több mint 20 évi szolgálataiért, és feleségének, régi, 1668-ban I. Lipót által megerősített nemességének épségben-

tartásával, a magyar báróságot adományozza és régi czímerét kibővíti.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius trifida petra interoccupante, in cuius eminentiori media fulvus leo naturaliter depictus, cauda bifurcata, ore hianti, linguaque rubicunda exerta, binis anterioribus pedibus regium diadema aureum gestans sursum erecte stare visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam regio diademate, ex eoque alium itidem fulvum leonem, inferiori per omnia conformem, binas inter nigras aquilinas alas constitutum, binis anterioribus pedibus regium pariter diadema tenentem proferente ornatum. A summitate vero sive cono galeae lacinis sive lemniscis, hinc flavis et caeruleis, illinc autem candidis ac rubeis, in scuti extremitates passim sese diffundentibus illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Függő pecséttel.
Siebmacher, 269. l. 205. t.

DIII.

1751 augusztus 27. Pozsony.

Mária Terézia Vogl János Józsefnek, a Nádasdy lovasezred kapitányának és kvártélymesterének és fiának Vogl Antal Józsefnek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum horizontaliter bipartitum, superiore sui parte argenteum, nascentem aquilam nigram rostro aperto et lingua sanguinea exerta, alisque expansis, inter duas regionis cephalicae angulis inscriptas stellas sexangulas caeruleas exhibens, inferiore vero sui parte saphirini coloris, palum aureum, rosa rubea pentaphylla gemmata argento insignitum deferens. Scuto superincumbit galea tornearia clathrata coronataque, situ obliquo, cuius apex inter duo bubali cornua, hinc aureo et atro, illinc caeruleo et argenteo coloribus discriminata, falco colore nativo repraesentatus et in pedes erectus. Laciniis a dextris aureis et nigris, a sinistris vero caeruleis et argenteis in scuti latera venuste defluentibus.«

Kihirdettetett Sopron vármegyének 1751 október 5-ikén Nemeskéren tartott közgyűlésén.

Az oklevél megemlíti, hogy czímerszerző a katonai pályán már 19 esztendő óta működik.

Függő pecséttel.
Siebmacher, 722. l. 494. t.

DIV.

1754 februar 25. Bécs.

Mária Terézia Lassgallner Mihály Gáspárnak, a Bethlen gyalogezred századosának, a bajor-franczia és porosz háborukban szerzett érdemeiért, feleségének Ottlik Mária Annának és leányának Mária Annának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum quadrifariam partitum, priore et posteriore sui parte viride gryphum argenteum, in posteriores pedes, cauda intra hos depressa erectum, rostro aperto et lingua rubicunda protensa, alis pone tergum expansis, anteriorum pedum dextris falculis evaginatam frameam stringentem et singulum interiora scuti respicientem. Secunda vero et tertia sui parte argenteum, nigram anchoram palariter locatam exhibens. Scuto superincumbente galea tornearia, clathrata seu aperta, regio diademate gryphum scutarium inguinetenus emergentem proferente, laciniis a cono galeae ad scuti latera viridibus et argenteis utrinque defluentibus.«

Kihirdettetett Vas vármegyének 1754 november 5-ikén Szombathelyen és Komárom vármegyének 1765 május 22-ikén Komáromban tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel. Megvan Vas vármegyének 1785 deczember 9-ikén Lassgallner Mihály, András és György részére kiadott nemesi bizonyítványa is, mely szerint nevezettek keresztlevelekkel igazolták, hogy apjuk a czímerszerző Mihály Gáspár volt.

Siebmacher, 358. l. 270. t.

DV.

1755 augusztus 26. Bécs. ✓

Mária Terézia Tholdii és Nagyszalontai Tholdi Ádámnak, a királyi itélőtábla számfeletti ülnökének és Zsigmondnak, továbbá Tholdi Borbálának, Bethlen János gróf feleségének, id. Toldi Ádám és gróf Teleki Krisztina gyermekeinek, nemkülönben Tholdi Ádám és neje Földvári Sára grófnő leányának Máriának a grófi rangot adományozza.

Az oklevél a család származásáról a következőkép emlékezik meg:

»... Vos a strenuo illo milite Nicolao quondam Tholdi et de vetusta Tholdiorum in regno Hungariae familia, ex qua complures de rege et regno bene meriti nonmodo in Hungaria verum etiam in principatu Transylvaniae floruerunt, atque inter hos pre-

fatus ille Nicolaus insignis fortitudinis vir, manu et ferro variis non minus egregie et fortiter, quam singulari virtute editis facinoribus militari laude testantibus mentionati regni nostri Hungariae annalibus celebris eminuit . . .«

Kihirdettetett 1757 szeptember 10-ikén az erdélyi három rendnek 1757 augusztus 21-ikére Szebenbe hirdetett gyűlésén.

Függő pecsétje elveszett, czímeradományozás nem történt.

DVI.

1755 október 13. Bécs.

Mária Terézia Gull Jánosnak a hadi téren, főleg a porosz háborúban, midőn Sziléziában egy egész éven át a saját költségén katonáskodott, szerzett érdemeiért nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coeruleum, a cuius pede tres colliculi virides assurgunt, in medio vero scuti volat columba candida, rostro pedibusque rubeis praedita, ore ramusculum olivae deferens, adhaerenti capiti scutario impressi sunt tres rhombi rubei ordine locati; totum premit galea tornearia clathrata, coronataque situ pro more ad dextram obliquo nobilibus propria, virum militarem Hungarum, a lumbis emergentem, coerulea tunica, fibulis, nodis et cingulo aureis, chlamyde rubea pellibus suffulta a tergo pendente, femoralibus vero pariter rubeis vestitum et pileo aeque rubeo, pelle mardurina reducto pro more reflexo caput tectum, manuum sinistra latus fulcientem, dextra vero districta framea minacem proferens. A summitate seu cono galeae laciniis hinc candidis et coeruleis, illinc vero rubris et pariter candidis in scuti latera venuste defluentibus.«

A czímerleirásból kimaradt annak a körülménynek megjelölése, hogy a pajzsfej, hol a három vörös rhombus van elhelyezve, ezüst szinű.

Kihirdettetett Szathmár vármegyének 1756 május 17-ikén és következő napjain Csengeren tartott közgyűlésén és itélőszékén.

Függő pecsétje elveszett.
Siebmacher, 207. l. 164. t.

DVII.

1756 január 19. Bécs.

Mária Terézia királynő Tamposch Xav. Ferencz Józsefnek, a bölcsészet és orvostudomány tudorának, tábori törzsorvosnak, feleségének Hüff Anna Mária Erzsébetnek és gyermekeinek Xav.

Ferencz Józsefnek, Antal Illésnek, Mária Teréziának és Izabella Erzsébetnek nemességet, a »Tamposch«-i előnévvel és czímert adományoz.

»Scutum nimirum militare erectum quadripartitum, in cuius priore et posteriore coerulei coloris areis e corona regia auro, gemmis pretiosisque lapidibus conspicua, super tricollis viridis eminentiori medio locata monoceros seu unicornis argenteus emergit, secundae et tertiae argentei coloris areis dextro diagonalis baltheus ruber, triplex sibi inscriptum aureum trifolium ordine dispositum exhibens superinductus est. Scutum ipsum premunt duae galeae torneariae clathratae seu apertae, monilibus appensis decorae, auro reductae et purpura suffultae coronataeque, ac ad mutuum obtutum positae, quarum prioris apicem inter iugum alarum expansarum nigrum monoceros scutarius ad sinistram versus, alterius vero apicem inter duo bubali cornua hoc auro et coeruleo, illo vero argenteo et cocco discreta, vir sylvestris pro more nudus, promissa barba et foliata coma viridi horridus necnon similibus foliis lumbos praecinctus, manibus autem ipsa cornua prehendens et a lumbis emergens format, laciniis dextrae quidem galeae aureis et coeruleis, sinistrae vero galeae argenteis et rubris in scuti latera venuste defluentibus.«

A czímerszerző érdemeiül felhozza az oklevél a legutolsó török háborúban, továbbá Belgiumban a kórházakban kifejtett működését.

Kihirdettetett Zala vármegyének 1756 május 23-ikán Zalaegerszegen tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.
Siebmacher, 653. l. 456. t.

DVIII.

1758 november 23. Bécs.

Mária Terézia Miller János Ferdinándnak, Buda városa tényleges jegyzőjének, feleségének Mayerberg Mária Erzsébetnek és gyermekeinek Jakab Ferdinándnak és Jozéfa Franciscanak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum linea per medium a summo ad imum, et alia horizontali ad dextram itidem per medium ducta in tres areas partitum, quarum prima cocco tincta super muro candido, e sex quadratis lapidibus hoc ordine ⁙ surgentibus compacto, globum aureum imposita, similis metalli corona conspicuum referre; huic subjuncta aurei coloris area vero infra cantherium rubrum eiusdem coloris castellum ab utroque

latere pinnata turri munitum repraesentare visuntur; sinistra demum caerulei coloris area anchoram argenteam, forma palari erectam, alligato fune aureo circa eandem defluo et lucentibus in capite areae duabus stellis sexangulis aureis exhibet. Scutum premit galea tornearia, clathrata seu aperta, coronataque, situ pro more ad dextram obliquo nobilibus propria, de qua duae proboscides, dextra superne auro, inferne cocco, sinistra vero superne caeruleo, inferne argento tinctae emergunt, ex ora singulae prominente vexillo hinc rubro, illinc argentato, laciniis a cono galeae dextrorsum rubris et aureis, sinistrorsum autem caeruleis et argenteis in scuti latera venuste fluitantibus.«

Az oklevél a czímerszerző életpályájáról következőkép emlékezik meg:

». . . qui, uti perhibetur, decursu viginti quinque iam annorum ad idem peculium nostrum regium utilia praestat servitia, ac primum quidem ut cancellista, dein occasione ultimo grassantis contagiosae luis, qua actuarius commissarius in rebus sanitatis civicae, expost qua vicenotarius et fiscalis, nunc autem in octavum iam annum in qualitate ordinarii notarii, sub hoc porro gestorum officiorum suorum tempore ex latentibus caducitatibus circiter octo millia florenorum aerario civico intulit, non secus normam meliorem pro bono et utilitate pupillorum introduxit. Ad haec observationes ad praecavenda et extinguenda incendia attendendas concinnavit; urbarium vero civicum opera sua ita regulavit, quod annue absque ullius aggravio ad cassam civicam ultra floreni mille quingenti accedat. Ac coetera inter comitiis quoque praeattacti regni nostri Hungariae, qua eiusdem civitatis ablegatus interfuit, et tam ibidem, quam etiam recenter circa oblationem ex substantia deficientis Joannis Petri condam Bernucca nobis factam promptitudinem et fidelitatem suam eminenter contestatus est.«

Kihirdettetett Pest-Pilis-Solt vármegyének 1759 január 16-ikán Pesten és Bihar vármegyének 1780 június 15-ikén Várad-Olasziban tartott közgyűlésén.

Az oklevél vége és függő pecsétje hiányoznak.
Siebmacher, 423. l. 313. t. II.

DIX.

1760 július 28. Bécs.

Mária Terézia Balta Péter örmény quaestornak, szamosujvári lakosnak, a kincstári pénzügyek körül szerzett érdemeiért, főleg a lefolyt háború alkalmával felajánlott pénzért, feleségének Marton Harabsimének és gyermekeiknek Máriának és Annának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, sectione per centrum primario palari expost ad levam transversa in tres areas distinctum, cuius anteriorem dextram baltheus dextrodiagonalis aureus hinc et hinc eiusdem metalli ala explicata dorsis obversis comitatus ornat, in sinistra superiori cocco tincta area caput molossi argenteum, millo nigro ad collum cinctum, cuius ora utraque auro reducta, similisque metalli adhaerente annulo exornata est, repraesentatur, in huic subiecta candidi seu argentei coloris area anguis naturalis coloris, capite in gyrum acto et cauda sursum flexa conspicitur. Ipsi scuto superimposita est galea tornearia clathrata seu aperta, coronataque situ pro more ad dextram obliquo nobilibus propria, quinque pavonis plumis fastigiata, phaleris ad dextram caeruleis et aureis, ad sinistram vero coccineis et argenteis a summitate galeae in latera scuti large decoreque fluitantibus.«

Horváth Sándor erdélyi kanczelláriai registrator által Bécsben 1760 szeptember 17-ikén hitelesített másolatban.

DX.

1762 deczember 3. Bécs.

Mária Terézia Vidák Vincze Joannovics temesvári görög keleti püspöknek, testvéreinek Triphonnak és Athanáz Joannovicsnak, nemkülönben Tripho gyermekeinek, Tamásnak, Évának és Zsuzsannának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum quadripartium, palo intermedio rubro discriminatum, quem ornant tres laminae argenteae, seu balthei sinistro diagonales, singulo horum inscripto viridi trifolio dextram respiciente; primae et ultimae aurei coloris areis adhaeret dimidiata expansa nigra aquila, illa dextrorsum, hac sinistrorsum versa; in secunda et tertia veneti coloris areis super tricolli prasino leo aureus, in posteriores pedes erectus, rictu hiante, lingua exerta et cauda pone tergum reflexa, falculis dextri pedis prehensam nudatam frameam vibrare, sinistri vero caput amputatum Turcicum per comam tenere, singulusque ad interius scutum conversus esse cernitur. Ipsum scutum premit galea tornearia clathrata seu aperta, coronataque, situ pro more ad dextram obliquo nobilibus propria, leone scutario inter duas explicatas alas, quarum prior aureo et nigro coloribus horizontaliter bipartitus, posterius vero pali colore, insertisque eidem figuris adumbrata visitur emergente fastigiata, laciniis ceu lemniscis hinc aureis et atris, illinc vero candidis et rubris a summitate galeae in latera scuti venuste defluentibus.«

Kihirdettetett Csanád vármegyének 1763 ápril 14-ikén Földeákon tartott közgyűlésén, Temes vármegyének 1832 ápril 9-ikén Temesvárott és Torontál vármegyének 1832 június 13-ikán Nagy-Becskereken tartott közgyűlésein.

Függő pecsétje elveszett. A szövegnek 1—3. oldalán Mária Teréziának és családjának arczképei, a 2. oldalon alúl Bécs látképe, a 3-on szintén alúl Pétervárad és Karlovitz, az 5. oldalon pedig Temesvár látképe látható.

Siebmacher, 715. l. 489. t.

DXI.

1764 április 19. Bécs.

Mária Terézia Fridrich Jánosnak a Nádasdy lovasezred századosának és gyermekeinek Lajosnak, Károlynak, Jozefának, Rózának, Franciscának, Karolinának, Teréziának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum palariter bipartitum, priore sui parte rubeum, exhibens argenteam columnam, super epistylo eiusdem splendente similis metalli luna crescente, posteriore autem parte coeruleum binas candidas fascias continens. Scuto superincumbit galea nobilibus propria tornearia, clathrata coronataque, purpura suffulta, auro reducta ac monili pariter aureo circumducta, situ pro more obliquo, cuius apex brachium armatum, districta framea inter duas proboscides elephantinas scuti tincturas alternantes et ita partitas ut color colori, et metallum metallo correspondeat, laciniae utrinque argenteae, sed dextrorsum rubeo, sinistrorsum vero caeruleo coloribus interstinctae scuti latera decenter ac venuste exornantes.«

A sisakdíszt kisérő szarvak közűl a jobboldali ezüst-kékkel, a baloldali vörös-ezüsttel vágott, a sisakdíszben könyöklő kar vértezett.

Kihirdettetett Abaujvármegyének 1765 február 25-ikén Kassán tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

Siebmacher, 182. l. 145. t.

DXII.

1765 október 8. Bécs.

Mária Terézia John Henriknek Komárom város és vármegye orvosának, az egészségügy terén szerzett érdemeiért, feleségének Otto Mária Teréziának és gyermekeinek Károlynak, Antalnak és Imrének nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum caeruleum, super solo prasino gruem vigilantem, sive falculis dextris silicem tenentem et rostro serpentem prementem exhibens. Scuto incumbit galea tornearia, coronata clathrataque nobilibus dari consueta, viro militari amictu Hungarico rubeo et argentea syndone cincto, districta framea ad pugnam parato fastigiata, laciniis utrinque argenteis et coeruleis in scuti extremitates sese placide diffundentibus illudque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Komárom vármegyének 1766 május 6-ikán Komáromban és Bács vármegyének 1776 február 26-ikán Bácsott tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

Siebmacher, 273. l. 207. t.

DXIII.

1765 október 8. Bécs.

Mária Terézia Hornlak Kristóf ófalvi harminczadosnak 30 évi szolgálatában a késmárki, kassai és lublói harminczad-hivataloknál ellenőri minőségben szerzett érdemeiért, első feleségétől Graff Eleonorától származó gyermekeinek Sándornak, Károlynak, Rózának, Juditnak és Juliannának és második nejétől Sesovits Annától származó gyermekeinek Antalnak és Imrének nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, rubro et coeruleo coloribus palariter seu perpendiculariter bipartitum, ac in priori quidem brachium cataphractura armatum, et eminentiori candicanti colli insistens, frameam sinistrorsum stringere visitur, in posteriori autem super pratum viride cernitur gryphus aureus, plantam liliorum convallium tribus efflorescentem ramusculis, anteriorum pedum falcula continens. Scuto incumbit galea tornearia coronata, clathrataque seu aperta, nobilibus dari consueta, leonem aureum cauda bifurcata super tergum proiecta, cum planta liliorum scutaria inter duas proboscidas elephantinas, scuti tincturas alternantes et ita partitas, ut color colori, et metallum metallo correspondeat, proferens, laciniis seu phaleris a cono galeae defluentibus, hinc aureis ac cyaneis, illinc vero argenteis et rubeis scuti latera venuste exornantibus.«

Az oklevél czímerszerző apjáról következőkép emlékezik meg:

». . . genitor olim suus Fridericus Hornlak occasione postremi motus intestini ob illibate legitimo regi servatam fidelitatem,

administratamque militiae caesareo regiae annonam, in diram captivitatem malecontentorum incidens ac omni substantia privatus . . .«

Kihirdettetett Szepes vármegyének 1766 június 16-ikán Lőcsén tartott gyűlésén.

Egyszerű XIX. századi másolat. Az oklevél eredetije Szepes vármegye levéltárában.

DXIV.

1765 október 8. Bécs.

Mária Terézia Thonauer Máté sóhivatali pénztárnok és ungvári harminczadosnak és fiának Józsefnek nemességet és czimert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, sectumque per lineas concurrentes in capite scutario, cuius pars superior cocco tincta exhibet hinc palariter protensam alam aquilinam auream dextrorsum expansam, illinc vero loricae argenteae formam anteriorem seu pectoralem auro reductam. Pars autem inferior per incisionem ducta coelestini coloris, fulgente ad concursum sectionis sexcornua stella aurea, continet tres oblongos eiusdem metalli arborum truncos (praecissis binis ramis) singulis colliculis viridibus insistentes. Scuto incumbit galea tornearia coronata clathrataque nobilibus dari consueta, torque et monilibus circumducta, hermaque virili, atro amictu, collari argenteo et fascia tortili ex argento et cocco, cuius extrema sinistrorsum volitant, caput redimito, inter duas alas scuti tincturas alternantes, et ita partitas ut metallum metallo et color colori correspondeat, fastigiata, laciniis a dextris aureis et caeruleis, a sinistris autem argenteis et rubeis scuti latera venuste exornantibus.«

A sisakdíszt kisérő szárnyak jobboldalija arany-kékkel, a baloldali vörös-ezüsttel van vágva.

Az oklevél megemlékezik czímerszerzőnek 15 éven keresztül teljesített buzgó szolgálatairól, valamint megemlíti, hogy elődei I. Miksa császár alatt a hadi téren szerzett érdemeik fejében római birodalmi lovagi rangot nyertek.

Kihirdettetett Ungvármegyének 1766 szeptember 23-ikán Ungvárott tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.
Siebmacher, 667. l. 462. t.

DXV.

1769 augusztus 4. Bécs.

Mária Terézia Machay Zsigmond somogyvármegyei alszolgabirónak, az elődei Nagy máskép Machay Benedek és ennek unokatestvére Nagy Gergely által II. Mátyástól 1612-ben nyert nemességét és akkor nyert czímerét megerősíti.

»Scutum videlicet militare erectum caeruleum, cuius basim occupat campus prasinus, super quo vir militaris Hungarus equo insidens candido, versus sinistram scuti partem cursitat festinanter, cataphractura armatus, amictu patrio, phalerisque equi rubeis, et ocreis flavis ornatus, caput casside ardearum plumis conspicua tectus, dextra demessum caput Turcicum recenti manans cruore, mytraque genti propria opertum, extensa dextrorsum manu ostentans, sinistra vero equum regens calcaribus ad effusum cursum excitatum, comitantibus in capite scutario hinc decrescente luna, illinc stella octangula, una et altera aureis. Scuto incumbit galea tornearia, coronata, clathrataque situ pro more obliquo nobilibus dari consveta, cuius apex brachium cataphracti equitis scutarii ad perpendiculum protensum ac frameam vibrans a demesso capite sanguine conspersam, laciniis a dextris aureis et caeruleis, a sinistris vero argenteis et rubeis, scuti latera decenter ac venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Somogy vármegyének 1770 január 12-ikén Kaposvárott, Baranya vármegyének 1812 augusztus 19-ikén Pécsett és Tolna vármegyének 1824 augusztus 10-ikén Szekszárdon tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.
Siebmacher, 384. l. 292. t.

DXVI.

1772 október 16. Bécs.

Mária Terézia Balassa-Gyarmathi báró Balassa Paulai Ferencz szerémi főispánnak, királyi kamarásnak, valóságos belső állam- és helytartótanácsi tanácsosnak grófi rangot adományoz, s régi családi czímerét kibővíti.

»Scutum videlicet ad veterem morem ovale coccinei coloris, in quo exhibetur bisonis caput atrum, dracone circumdatum, fulgente inter bina cornua stella aurea sexangula, cui ex peculiari benigna concessione nostra inscriptae cernuntur initiales augusti nominis nostri literae M. T. rubeo colore tinctae, infra caput porro splendet luna argentea cornibus sursum versis. Verticem

scuti ornat corona comitibus propria, unde situ obliquo assurgit galea tornearia, coronata, clathrataque seu aperta, purpura suffulta, auro reducta, torque ac monili circumducta coronata unicipite aquila nigra, rostro aperto, et lingua rubicunda exerta, alis et cauda explicatis, pedum dextro strictum acinacem, sinistro vero sagittam cuspide erectam (inscriptis itidem pectori aquilae initialibus nominis nostri literis) tenente fastigiata, laciniis utrinque aureis et nigris sese diffundentibus et scutum decenter exornantibus.«

A czímerkép, az oklevél első lapja és a függő pecsét elveszett, a báró Balassa család levéltárában.

DXVII.

1773 június 7. Bécs.

Mária Terézia Galánthai Balogh Lászlónak, a m. kir. helytartótanács tanácsnokának s ugyanott kanczelláriai direktornak, a szt. István-rend kiskeresztesének, országos levéltárnoknak, országos pénztárnoknak és a vajkai és érsek-léllí nemesi székek palatinusának és feleségétől Pribiri Jankovics Juliannától származott gyermekeinek Sándornak, Károlynak, Ferencznek és Annának a grófi rangot adományozza és régi czímerét kibővíti.

»Scutum videlicet militare caelestini coloris, in quo avita exhibentur insignia tua, erectus nimirum leo aureus coronatus super tricolle viridi, lingua exerta, cauda bifurca super tergum projecta, ac pedum anteriorum dextro frameam stringens capulo aureo decoram, sinistro vero minutam tenens crucem patriarchalem argenteam, superinducto cephalo scutario argento tincto, alaudam nativi coloris ad volandum dextram versus pronam continente. Verticem scuti premit corona comitibus propria, unde assurgunt tres galeae torneariae, coronatae, clathrataeque, purpura suffultae, auro reductae, torquibus ac monilibus circumductae, suisque apicibus fastigiatae, ac prima quidem, quae media est, ac situ recto apicem gerit, refert alaudam scutariam, e secunda vero a dextris situ obliquo locata galea emergit leo itidem scutarius sua cum framea et cruce, sed sinistrorsum conversus, tertia denique situ obliquo formata, ad allusionem digmatis genitricis tuae, de praenobili Schlossbergiorum stirpe ortum ducentis, desumptam sustinet turrim candidam monti petroso insistentem, porta clausa et binis fenestris iusto ab invicem spatio seiunctis, tribus praeterea pinnis, ac rubeo tecto conspicuam. Laciniae cingunt galeam mediam aureae et caeruleae, laterales vero argenteae et itidem caeruleae, scuti latera decenter ac venuste exornantes, telamonibus hinc aureo grypho, illinc vero monocerote alato argenteo toti scuto assistentibus . . .«

Az oklevél a grófi rangot szerző élete folyásáról és működéséről a következőkép emlékezik meg:

» . . tu iam inde ab ineunte aetate laudabilibus antenatorum tuorum, de rege et regno benemeritorum vestigiis insistendo, primum quidem in comitatu Posoniensi diversis officiis ea cum solertia et dexteritate praefuisses, ut signanter notarii et substituti vicecomitis muneribus quoque admotus, officia haec per complurium annorum decursum non tantum singulari cum laude expleveris, verum etiam intra tempus hoc prementibus belli circumstantiis incumbentia tibi insurrectionis reiteratae momenta fideliter manipulaveris, ac ipse etiam in statutione tyronum et equitum insurrectionalium aliisque occurrentibus eotum subsidiis pro ratione possibilitatis tuae promptissimum temet semper et ubique exhibueris, in binis regnicolaribus diaetis ablegatum nonnullorum regni nostri Hungariae magnatum et indigenarum, nec non vicecomitem sedis Vajkensis per quinquennium egeris, in functione autem notariali archivum praefati comitatus laudabili cum industria in ordinem redegeris meliorem, sed et pro actuario commissionis illius regiae, quae de benigno nostro regio iussu ad consribendum comitatum Nittriensem exmissa fuit, applicari ac propter solertiam in hoc labore impensam, numismate aureo, augustissimam effigiem nostram praeseferente, benigne consolari, subinde vero in secretarium consilii nostri locumtenentialis regii Hungarici clementer resolvi merueris; ubi dein in munere hoc secretariali per quatuor fere annos gesto, uberiora habilitatis et praeclarae applicationis tuae documenta edidisses, ac ob id etiam conscriptio regni Croatiae tibi benigne per nos delata fuisset, hancque omnigena cum satisfactione nostra pertractasses, munere praeterea vice-tavernicatus officii triennio laudabiliter functus, ac ita demum ad antelatum consilium nostrum locumtenentiale regium Hungaricum pro consiliario admotus, munus hoc cum emolumento summi servitii nostri regii et boni publici adeo laudabiliter gessisses, ut primum quidem eiusdem consilii cancellariae vicedirectoris officium tibi concreditum fuerit, hocque absque salario obeundo subinde etiam in ordinarium modofati consilii locumtenentialis cancellariae directorem clementer denominari merueris. Ex quo praeterea sub tempus gesti praeallati consiliariatus tui occasione ultimo ferventis belli Borussici faenum, avenam et farinam axe ac respective flumine pro necessitate exercitus nostri caesareo regii peculiari cum fidelitate in re et tempore promovisses, item archivum regni ad debitum ordinem irremisso conatu reduxisses, ac ex hac reflexione in archivarium primarium et cassae regni perceptorem nominatus extitisses, pro corrigendis autem et tollendis abusibus et excessibus urbarialibus introducendaque benigna urbariali regulatione ad plures comitatus in qualitate commissarii

nostri regii per nos clementer exmissus, provinciam hanc adaequata cum satisfactione nostra explevisses, ob praeclara demum, quae tibi per fidelia non minus ac utilia servitia tua comparasti merita, non tantum charactere heroldi, verum successive etiam insigni parvae crucis equitum ordinis Sancti Stephani regis apostolici exornatus, ac denique vacante sede archiepiscopatus Strigoniensis in binis sedibus archiepiscopalibus Vajka nimirum et Érsek-Leél supremi comitis et palatinatus officio ex benignitate nostra clementer condecoratus fuisses, sedesque has laudabili cum sedulitate et industria ad normam aliorum regni nostri Hungariae comitatuum regulasses, et inquantum ordo ibidem interturbatus fuisset, omnia ad summam pacem et tranquillitatem reduxisses; ad haec vero antenati quoque tui tam paterni quam materni de rege et regno adeo benemeritos semet exhibuissent, ut illi quidem cum conspicuis familiis comitum Eszterházy et Fekete super castro Galantha donationem regiam una cum praedicato de dicta Galantha a gloriosae reminiscentiae praedecessoribus nostris regibus Hungariae obtinuerint, hi vero in distinctis partim militaribus, partim provincialibus et politicis officiis constituti cum multis antiquis familiis nexum fovissent . . .«

Függő pecséttel.
Siebmacher, 32. l. 25. t.

DXVIII.

1774 deczember 12. Bécs.

Mária Terézia Nagybossányi Bossányi Imrének m. kir. tanácsosnak és a hétszemélyes tábla ülnökének, leányainak Juliannának férjezett Tolnai gróf Festetich Pálnénak, Anna Máriának férj. Motesiczi Motesiczky Pálnénak és Mária Borbálának klarissarendi apáczának (szerzetesi néven Rózának) a grófi rangot adományozza s régi családi czímerét megerősíti.

»Scutum videlicet militare cyaneum, ad veterem morem rotundum, in quo conspicuus est ursus naturaliter adumbratus, secus arborem proceram in prato viridi dextrorsum gradiens, comitantibus in capite scutario hinc stella sexangula aurea, illinc vero crescente luna argentea. Scutum redimitum corona comitibus propria, cui incumbit galea tornearia coronata, clathrataque, purpura suffulta, auro reducta, torque ac monili circumducta, cuius apex est ursus scutarius inter duas alas, a dextris quidem auro et cyano, a sinistris vero itidem cyano et argento, ita ut metallum metalli, color colori correspondeat, discriminatas emergens. Laciniae a galea expansae hinc caeruleae et aureae, illinc

vero pariter caeruleae et argenteae scutum exornant. Telamonum vices obeuntibus a dextris Palladis, a sinistris autem Fortitudinis symbolis, quarum hanc columna, illam vero clypeus et hasta pro more muniunt.«

Az oklevél a grófi rangot szerző érdemeiről a következőkép emlékezik meg:

». . . primum in cassae comitatus Nittriensis tibi concreditae fideli administratione, demum vero in munere ordinarii vicecomitis eiusdem comitatus continuis septemdecim annis laudabiliter gesto, eo omnem direxisti conatum tuum, quo negotia bonum publicum tangentia in optatum perducerentur finem, cum nostro, et antelati regni nostri Hungariae emolumento, id quod in effectu etiam demonstrasti, tum in tyronum pro pedestribus legionibus nostris Hungaricis magno numero facta, ac popularium peditum mille, et equitum bene armatorum quinquaginta ad limites Moraviam et Silesiam versus protensos occasione duplici alacri statutione necnon pro subsistentia excubantis in marchionatu nostro Moraviae militiae nostrae caesareo regiae necessariorum alimentorum ac naturalium solerti administratione, ubi observans militiam nostram caesareo regiam magno foeni laborare defectu, praesentaneae eiusdem necessitati nocturna, diurnaque tua sollicitudine subvenisti, dum foenum opportunissime eo quippe recte tempore, quo equestris militia nostra caesareo regia hoste Olomucium oppugnante, castra nostra caesareo regia ingrediebatur subministrasti.«

Szól aztán még Bossányi Imre működéséről a morva határszélek kiigazításában, mely után mint helyettes országbiró s végre mint a hétszemélyes tábla ülnöke 13 évet szolgált. Megemlékezik még az oklevél az ő elődeinek érdemeiről is, melyeket úgy a közügyek terén, mint az országon kívül is (»in terraque Palestina«) szereztek.

Függő pecséttel, a Motesiczky család levéltárában.
Siebmacher, 80. l. 64. t.

DXIX.

1782 augusztus 30. Bécs.

II. József Rajkovics Károlynak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, in quo, lucentibus in regione cephalica hinc sole aureo plenam faciem humanam referente, illinc crescente luna argentea, exhibetur quercus e solo graminoso excrescens ramis suis conspicua et foliis viridibus iuste comata, quam ambit a basi vitis viridis cum pampinis, et quatuor uvis aureis onusta. Scuto incumbit galea

tornearia, coronata, clatrataque seu aperta, situ pro more ad dextram obliquo nobilibus dari consueta, ac apice quercu scutaria, viti aeque scutaria decora fastigiata, laciniis utrinque aureis et caeruleis scuti latera decenter ac venuste exornantibus.«

A nemesség és czímeradományozással együtt Rajkovics Károly a Temes megyében fekvő Kékes birtokra is nyert adományt.

Az oklevél a czímerszerző érdemeiről következőképen emlékezik meg:

»quae idem ad exemplum genitoris olim sui, cuius cura et sollicitudine, dum coronalis dominii nostri Vetero-Budensis sub possessorio adhuc comitis condam Nicolai Zichy provisoris munus gessisset, vastum illud, quod nunc visitur Promontorium Buda-Őrsiense exsurexit, dum patri olim suo in praedicto promontorio excolendo, sylvisque conservandis, unde praefato dominio nostro non levis annue proventus accessit, sociam operam navasset, ac dum provisor in dominio Szőny successive effectus, amplam sane plagam sabulo et arena repletam (unde gravia damna vicinae possessioni Szompiensi inferebantur, facileque fieri potuisset, ut successu temporis possessionum quoque Mocsa et Igmánd territoria sabulo repleta fuissent) variae sortis arboribus praesertim quercinis insitis in sylvam convertisset, hocque pacto non leve publico ipsi emolumentum attulisset . . .«

Függő pecséttel.

DXX.

1784 márczius 26. Bécs.

II. József Landerer János Mihálynak a Temes megyében fekvő Fiskut birtokot (41867 frt. lefizetése ellenében) s egyúttal nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum per insitionem a basi graminosa, quam fascia argento tincta et undulata, seu in fluvii formam decurrens intersecat, in caput inducta pyramidali figura cyanea tripartitum, ac prima quidem sui parte aureum aquilam nigram exhibens, lingua exerta, alis expansis, cruribus et armis distentis sinistrorsum respicientem; secunda vero parte argenteum, continens leonem miniatum, iuxta sectionem pyramidalem erectum, lingua similiter exerta et cauda post tergum projecta, anteriorum pedum dextro librum apertum ostentantem; tertia demum scuti pars consistit in spicula pyramidali superius iam descripta, quam tres ornant stellae sexangulae aureae, situ .˙. dispositae. Scuto incumbit galea tornearia coronata, clatrataque seu aperta, situ pro more ad dextram obliquo nobilibus propria, ex qua inter duas alas aquilinas nigras emergit leo scutarius, suo cum libro, laciniis hinc aureis et atris, illinc argenteis et coccineis scuti latera decenter ac venuste exornantibus.«

Az oklevél czímerszerző érdemeiről a következőkép emlékezik meg:

». . . quae idem, erecta Posonii pro commodo nostrorum dicasteriorum regiorum typographia, subseque vero introducta arte typorum fusoria, ob singularem in arte hoc perspicacitatem pro inventatione typographiae regiae universitatis Budensis adhibitus . . . . exhibuit ac impendit . . .«

Függő pecséttel.
Siebmacher, 357. l. 269. t.

DXXI.

1791 szeptember 19. Prága.

II. Lipót Topplitzai Rakittievics Miksának az oláh-illyr ezred vezérőrnagyának, feleségének Naydaschy Erzsébetnek és gyermekeinek Józsefnek, Pálnak, Istvánnak és Máriának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum quadripartitum, prima sui parte cocco tinctum exhibens aquilam auream sinistrorsum respicientem, in secunda vero et tertia scuti parte aurea cernitur

vir militaris Hungarus, caeruleo amictu, nodis et fimbris aureis distincto, cingulo rubro, clamide vellere subducta, a tergo pendente indutus, pileo pariter caeruleo sinistrorsum defluo et mardurina pelle ornato tectus, cothurnisque flavis calceatus, manuum dextra strictam vibrans frameam, albo ad plenum cursum effuso equo freno, loris et phaleris aureis superbiente super campo prasino pedem areolae occupante, vectus, quartam demum scuti partem caeruleam super solo viridi castellum candidum in turrim assurgens, porta clausa, tribus fenestris oblongis, supra duabus et infra una apertis, superne vero quatuor pinnis coronatum, denique in cephalo a dextris stella aurea sexcorni, a sinistris luna crescente argentea comitatum. Scuto incumbit galea tornearia coronata clathrataque, situ pro more ad dextram obliquo nobilibus dari consveta, e qua emergit vir militaris Hungarus scutarius, inter jugum alarum nigrum, laciniis hinc aureis et rubris, illinc argenteis et caeruleis, scuti latera decenter ac venuste exornantibus.«

A czímerrajz a leírástól annyiban eltér, hogy a 2. és 3. mező színe nem arany, hanem ezüst.

Az oklevél megemlékezik czímerszerző érdemeiről is, elmondván, hogy már apja, szerzett érdemeiért 1771-ben birodalmi lovagi rangot nyert, majd így folytatja:

»Ipse quoque statum militarem amplectendo, decursu triginta quatuor annorum in diversis periculo plenis actibus praecipue sub moderno bello Turcico non solum per strenuam aggerum Beschaniensium contra iteratas hostium irruptiones defensionem, verum occasione expugnationis fortalitii Schabacz, hostis ad Csernecz persecutionem ac complurium hostilium officialium in captivitatem abductionem non secus militiae hostilis a Mehadia feliciter repulsionem uti et commisso ad negotia conflictu trans fluvium Timok in fugam adactionem ea virtutis dexteritatisque suae militaris edidit specimina, ut per Serenissimum olim dominum Josephum II. Romanorum Imperatorem et regem Hungariae apostolicum piae memoriae desideratissimum fratrem nostrum in supremum vigiliarum praefectum renunciari meruerit . . .«

Kihirdettetett 1792 április 19-ikén Temes vármegyének folytatólagos és Verőcze vármegyének 1803 október 5-ikén Eszéken tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.
Siebmacher, 531. l. 383. t.

DXXII.

1791.

A Viszner de Morgenstern család czímereslevelének töredéke.

Az oklevélből csak a czímerkép maradt meg. A czímerrajz egyenesen álló pajzs 1. és 4. kék mezejében ezüst vértezetű fölfelé könyöklő kart ábrázol, markában arany markolatu egyenes kardot tartva, melyre zöld babérkoszorú van fűzve. A pajzs 2. és 3. arany mezejében egymással szemközt fordulva egy-egy ágaskodó vörös oroszlán, mellső lábaival hatágú kék csillagot tartva. A sisakdísz a pajzsbeli oroszlánt kinövő helyzetben ábrázolja, kisérve jobbról-balról egy-egy fekete sasszárny által. A takarók színe jobbról ezüst-kék, balról arany-vörös.

Siebmacher, 719. l. 492. t.

DXXIII.

1792 július 26. Bécs.

I. Ferencz Stur János Józsefnek a pesti egyetemen a magán, római és büntető jog ny. r. tanárának, feleségének Karger Jozefának és gyermekeiknek Lipót Józsefnek és Károly Lipótnak, II. Lipótnak január 23-án kelt elhatározásából kifolyólag nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum in quatuor areas divisum, quarum prima et quarta aurea continet virum Hungarum amictu rubeo, argenteo cingulo ornatum, nigris cothurnis calceatum, caput pileo amictui correspondente rubeo, mardurina pelle reducto, retrorsum defluo, tectum, manu dextra ramum palmae et olivae tenentem, sinistra vero latus fulcientem; secunda vero et tertia area argentea exhibet super prato viridi caudicem, hinc ramum aridum, illinc virentem referentem. Scuto incumbit galea tornearia, coronata clathrataque seu aperta, situ pro more ad dextram obliquo nobilibus concedi solita, viro Hungaro scutario genutenus exurgente fastigiata, laciniis hinc aureis et rubris, illinc argenteis et caeruleis scuti latera decenter ac venuste exornantibus.«

Az oklevél czímerszerző érdemeiről a következőkép emlékezik meg:

». . . iuventutem patriam penes dictam universitatem nostram Pestiensem decursu viginti annorum in dicta iuris civilis, romani et criminalis scientia non tantum praescriptis horis erudiendo, sed intra privatos parietes etiam sponte sua horis extra-

ordinariis eidem patriae iuventuti pandectos gratuito perlegendo . . . exhibuit ac impendit.«

Kihirdettetett Pest-Pilis-Solt vármegyének 1793 április 18-ikán Pesten, és Heves és Külső-Szolnok vármegyéknek 1816 július 17-ikén Egerben tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

Siebmacher, 603. l. 426. t.

DXXIV.

1792 október 25. Bécs.

I. Ferencz 1793 augusztus 22-ikén Bécsben kelt oklevelével bizonyságot tesz arról, hogy Hiller János báró, ki Lipót királytól 1792 január 23-ikán magyar indigenatust nyert, az indigenatusi esküt 1792 február 20-ikán letette, mire részére a bárói oklevél 1792 október 25-ikén kiadatott.

Papirfölzetű pecséttel,

DXXV.

1793 október 28. Bécs.

I. Ferencz id. Ország Jánosnak a tarczali királyi szőlők volt felügyelőjének, feleségének Kovácsics Borbálának, gyermekeiknek Jánosnak és Borbálának, továbbá János fiának feleségétől Mogyoróssi Annától származó gyermekeinek Jánosnak, Máriának, Erzsébetnek és Annának az őse Pál által II. Mátyástól 1609-ben nyert nemességét és czímerét megerősíti.

»Scutum videlicet militare erectum cocco tinctum, exhibens in basi tres virides colles, e quorum medio, eoque eminentiori rami quidam coelestini coloris excrescere, super quibus philomela in regione cephalica a dextris stella sexangula aurea, a sinistris luna crescente argentea comitata, sinistro pede stare, dextro vero pugionem evaginatum perpendiculariter cuspide sursum verso tenere cernitur. Scuto incumbunt binae ad mutuum obtutum sibi obversae galeae torneariae coronatae, clatrataeque, purpura suffultae, aureo reductae, appensis torquibus et monilibus decorae suisque apicibus fastigiatae, ac prima quidem a dextris adcrescente vitis planta perticae aureae sinuatim implicita quatuor uvis aureis et foliis viridibus onusta, secunda vero a sinistris philomela cum pugione scutario, laciniis hinc aureis et coeruleis, illinc vero argenteis et rubris a summitate galeae in latera scuti large fluitantibus, illudque decenter ac venuste exornantibus.«

Az oklevél megemlíti, hogy czímerszerző előbb Eger városának aljegyzője volt, azután mint a tarczali kir. szőlők felügyelője 45 éven át szolgált, fia pedig előbb a máramarosi és kassai kamaránál öt éven át, majd 6 év óta apja helyett mint szőlőfelügyelő működik.

Kihirdettetett Zemplén vármegyének 1794 május 19-ikén Sátoraljaujhelyett tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

Siebmacher, 467. l. 343. t.

DXXVI.

1795 május 15. Bécs.

I. Ferencz Nagy Pálnak, az Esterházyak bujaki birtokához tartozó derecskei javak inspectorának, tekintettel arra, hogy a közelmult háborúkban az Esterházy birtokokról hat ujonczot saját költségén kiállított, továbbá feleségének Drozdik Zsuzsánnának és fiuknak Károlynak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum in quatuor areas divisum, quarum prima et quarta coerulea exhibet tres rosas in suo frutice rubras ita, ut media inter duas horisontaliter sitas emineat, secunda vero et tertia area aurea, gryphum rubrum refert, in centro scuti cernere est aliud pectorale dictum minus scutum aeque coeruleum, in quo super solo viridi grus falculis dextris lapidem velut vigilantiae signum tenens, hinc luna argentea decrescente, illinc stella aurea sexangula comitata, continetur. Scuto incumbit galea tornearia coronata, clatrataque seu aperta, situ pro more ad dextram obliquo nobilibus propria, in apice grue scutaria fastigiata, laciniis hinc argenteis et coeruleis, illinc aureis et rubris, scuti latera decenter ac venuste exornantibus.«

Kihirdettetett Zala vármegyének 1795 deczember 10-ikén Zalaegerszegen tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel. Mellékelve a czímereslevél hiteles másolata két példányban, négy genealogiai tábla, és »Acta nobilitaria Nagyiana« czímű iratgyűjtemény másolatban.

Siebmacher, 443. l. 327. t.

DXXVII.

1797 június 20. Bécs.

I. Ferencz átírja és megerősíti Füskúti Landerer János Mihály, János Konrád és Xaver részére II. Józsefnek 1784 márczius 26-ikán Landerer János Mihálynak adott czímeres nemeslevelét. (L. ezt DXX. szám alatt.)

Kihirdettetett Pozsony vármegyének 1803 április 20-ikán és folytatólagos napjain Pozsonyban tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, czímerkép nélkül.

DXXVIII.

1802 április 9. Bécs.

I. Ferencz Vukassovich Fülöp báró altábornagynak, a Mária Terézia és az orosz szent Anna-rend I. osztályú lovagjának és feleségétől Tisfeldi és Stigenbergi Malfatti Johanna Pulcheria grófnőtől származó gyermekeinek Fülöp Domokosnak, Josefa Philippinának és Mária Anna Francziskának magyar bárósságot adományoz s régi czímerét megerősíti.

»Scutum videlicet militare erectum quadripartitum, ac prima quidem sui parte rubeum exhibens argenteum monocerotem sinistram versus a lumbis exurgentem, secunda porro et tertia parte aureum, in quibus vir Croata longo coelestini coloris amictu, nodis fibulisque aureis ornato vestitus, framea capulo aureo fulgente praecinctus, coeruleo pileo nigra pelle reducta, retrorsumque defluo caput tectus, manuum dextra rubrum Turcicum vexillum sinistrorsum fluitans ac luna argentea et inter huius cornua stella sexangula aeque argentea inscriptis decorum ostentans, sinistra vero latus fulciens, genuumtenus emergere visitur, quarta denique area cocco tincta ad allusionem nominis argenteum lupum continet. His porro quarteriis per incisionem a basi ad centrum quadripartitionis inducitur spicula pyramidalis coelestini coloris, atri coloris montem quippe Scardum seu Montenegro repraesentantem referens. In meditullio denique seu centro scuti cernitur aliud minus scutum pectorale dictum et perpendiculariter partitum, in cuius dextra rubri coloris parte, brachium humanum incurvatum, candida manica indutum, nudamque frameam capulo aureo fulgentem vibrans e sinistro latere dextram versus protenditur, in sinistra vero aurei coloris area lateri adhaerens dimidia nigra coronata aquila exhibetur. Scuto incumbit galea liberis baronibus propria, unde assurgunt tres galeae tornneariae, coronatae clatrataeque seu apertae, purpura suffultae, auro reductae, torquibus ac monilibus circumdatae, suisque respectivis apicibus fastigiatae et prima quidem, quae media est et situ recto apicem gerit ornatur monocerote scutario dextram versus emergente, secundae vero, quae a dextris est et situ ad sinistram obliquo apicem gerit, innititur brachium humanum cataphractum evaginatam frameam infixo capite turcico sinistrorsum vibrans, tertia denique in obversum secundae oblique locata virum Croatam scutarium profert, laciniae seu lemnisci

cingunt omnes galeas et medianam quidem hinc argenteae et rubrae, illinc vero aureae et caeruleae, dextram rubeae et argenteae, sinistram coeruleae et aureae, telamonum denique vices duo lupi nativi coloris, aversis a scuto capitibus obeunt.«

Az oklevél a bárói rangot szerző érdemeiről a következőkép emlékezik meg:

»... nobis intime constet te ea de familia ortum ducere, quae iam antea tempora felicis recordationis divi Leopoldi primi electi romanorum imperatoris et Hungariae regis in usu nobilitatis vigore clementer eidem familiae de dato vigesimae octavae Januarii millesimi sexcentesimi sexagesimi septimi elargiti diplomatis confirmatum exstitit, sub divo vero imperatore et rege Hungariae Carolo VI. eadem familia anno millesimo septingentesimo decimo quarto coetui equitum sacri romani imperii, dein vero anno millesimo septingentesimo vigesimo eidem equitum coetui cum praedicato de Vukassovich clementer adnumerata est, ac omni tempore pro quorumvis circumstantiarum ratione atque occasionum exigentia sacri praelibati regni Hungariae coronae, augustaeque domui nostrae Austriacae fidelia ac utilia terra ac mari perhibentibus actis, praestit servitia. Laudabilia praedecessorum horum tuorum vestigia ceteros inter vel maxime avus tuus sectando, fidem et fidelitatem vel in eo etiam contestatus est, quod generum ac proximum agnatum suum Petrum Vukassovich, tribunum militum legionis Ottocsanee anno millesimo septingentesimo trigesimo septimo contra hostem Turcam in conflictu ad Vacupam commisso strenue pugnantem ac fataliter acceptis multis vulneribus in captivitatem incidentem capitulatione mediante multis millibus florenorum redimere necessitatus fuerit. Pater vero tuus cum patruo tuo naves proprias commercii causa per se non modico sumptu exstructas exigentibus idipsum altissimis servitiis aerario regio gratis ad tempus cesserit quidem, postquam tamen eaedem naufragio perissent, nulla eatenus desiderata bonificatione impensos sumptus amnistiaverit, sed et alii complures e familia tua pro bono publico facultates suas sacrificarint adeoque vitam et sanguinem ac omnia bona sua pro augusta domo nostra Austriaca et patria litarit. Tu vero sub materna providentia magnae memoriae Romanorum imperatricis et Hungariae Reginae apostolicae Mariae Theresiae desideratissimae in militari academia geometriae et matheseos scientiis rudimentisque artis bellicae imbutus, eum in his progressum fecisti, ut post excessum ex academia illico in sublocumtenentem legionis Ottocsanae renunciatus, ac ad superiorem Austriam pro objectis sylvanis et hydraulicis elaborandis adhibitus, haec cum plena adprobatione terminasti, in annis dein millesimo septingentesimo septuagesimo octavo et millesimo septingentesimo septua-

gesimo nono sub bello Borussico ad omnigenas bellicas expeditiones adplicitus, in iisdem eximia militaris virtutis tuae edidisti specimina, unde ad limites maris anno attacto millesimo septingentesimo septuagesimo nono dispositus, te per erectionem viarum in imperiis peripheriis, ac reparationem ipsius viae Josephinae velut impracticabilis, facto videlicet novo eius cursu, ductuque per montem Vratnik commodo, per erectionem item certi pro defensione portus Segniensis repressioneque aquilinarium ventorum ad tutanda salis et frugum depositoria, adeoque utriusque commercialis rami non modicum emolumentum adferentis monumenti singulariter distinxisti, in annis demum millesimo septingentesimo octuagesimo secundo et millesimo septingentesimo octuagesimo tertio per divum Josephum II. electum Romanorum imperatorem et Hungariae regem in Albaniam ac Herczegovinam, necnon Montenegro cum secretis transvestitus non sine imminente vitae periculo delegatus cum altissima satisfactione ubique commissa tibi negotia ad optatum finem perduxisti, tandem millesimo septingentesimo octuagesimo octavo contra Vafrum bassam Scutariensem diversionem suscipiendo, eundem profligasti, provida directione tua collectis in inimico solo ratiocinio haud obnoxiis aerario tamen regio fideliter administratis sexaginta quatuor millibus octingentis quinquaginta uno florenis, anno porro millesimo septingentesimo octuagesimo nono occasione nimirum per te sub nominis tui compellatione erectae voluntariae ex bis mille centum octuaginta quinque capitibus consistentis cohortis, eidem praeter procuratam in hosti subjectis provinciis absque minima restrictione decursu unius anni alimentationem insuper altissimo bellico aerario juxta commissariaticum computum duodecim millia nongentos septuaginta septem florenos intulisti, in cuius etiam rei memoriam ordine militari regio Theresiano non exspectato ordinis capitulo condecoratus, ac paulo post in signum ulterioris altissimae recognitionis albo liberorum baronum sacri romani imperii et haereditariarum Austriacarum Germanicarum provinciarum relatus extitisti. Anno demum millesimo septingentesimo nonagesimo terminato iam bello turcico demandata tibi fuit Torrentis ad Segniam deductionis provincia, hunc quoque laborem, canalem per montium devia iuga ducendo, ac aggerem ad mare usque extendentem, erigendo, feliciter terminasti, hacque ratione et civitatem ab exundationibus fluvii Torrente dicti et portum a vento siroco compellato hucdum eidem portui nimium damnoso salvasti. Ad haec negotium quoque structurarum ad Segniam non minus ac in generalatu Carolostadiensi interventarum tibi commissum, decursu trium et medii annorum in continuo quin tibi competentia diurna emensa fuissent ad optatum finem deduxisti. His cum optimo successu terminatis anno millesimo septingentesimo nonagesimo quinto, postquam tu ob

distincta tua merita in signum altissimae recognitionis colonelli caractere condecoratus extitisses, in Italiam ad exercitum ordinatus servatis iam iam diversis pugnis mox ubi caesareo regius exercitus in ditione Genuensi ante Loanum in pugna feroci ob multo validiorem et exsuperantem hostilis exercitus manum semel recipere coactus fuisset, tu proprio motu, spreto vitae discrimine temet cum trecentis militibus ad monasterium Certosa recipiendo, certum hostilis ducis Demartin agmen, quod secus Devinsianum corpus suppressisset, ab ulteriori progressu arcuisti, prout et anno millesimo septingentesimo nonagesimo sexto cum una ex Lycanis in Ottochanis composita turma inimici latus aggrediendo locum Voltri occupasti, ac paulo post mandato haud expectato e statione tua Fajale nuncupato cornui exercitus caesareo regii dextro suppetias ferendo, primariam hostis aciem tibi obviam, utut copiis potiorem ex integro prostrasti, per id efficiendo ne generalis rei tormentariae praefecti a Beaulieu praetorium aggrederetur, hacque ratione integro statui interitus subsequeretur; sed et id quoque prespicaci providentia tua avertisti, ne Mantua spreto omne tormentorum fragore dolose interciperetur, anno praeterea eodem tu ad Athesim attunc in statione existens cum regimine archiducis Antonii et una turma Carolostadiensium confinaria ac totidem equestri Hungarica militia, impetum totius corporis generalis a Bonaparte prope ad Marco et Alla Loca exercitui nostro caesareo regio recessum per Valsugana versus Bassano suscipienti facere intendentis, ad tempus illud usque quo generalis campi marschallus a Wurmser se cum praetorio, magasinis item et tormentis ac reliquis impedimentis bellicis Tridentino retraxisset, refraenasti, porro eodem ad huc anno millesimo septingentesimo nonagesimo sexto hostilem exercitum in Tyroli Italica ad Cembra, Segonzano et Lesignano aggressus acerrime pugnando devicisti, perque factas salubres dispositiones tuas e munimento Piazze et Castris ad Mihalis cum eiusdem caede maxima per Tridentinum usque Cagliano repulisti, bina insuper munimenta, Casanelllo et La Pietra, cum multorum hostium interritu cepisti, in eo etiam plurimum contulisti, quod circumvallatum castrum ad Rivoli captum et uterque generalis Fiorella et La Valette in captivitatem devenerint. Ad haec praeterea anno millesimo septingentesimo nonagesimo septimo occasione progressus inimici, cum videlicet dux Bonaparte cum exercitu Carinthiam et Styriam inundaret, Tyrolimque versus usque Leobum semet extenderet, tu eidem provinciae tanta extraordinaria praestitisti servitia, ut in huius rei memoriam eidem te dupplici argenteo numismate cum inscriptiono Ab Hoste Gallo undique Petito Pro Fide, Principe et Patria Pugnanti, honorandum duxerit, demum anno millesimo septingentesimo nonagesimo nono ad Caffaro ad multas hostis vexationes evitandas, copiis tuis in

quatuor partes subdividendo primum agmen ad Bagolinum, secundum ad sanctum Antonium, tertium ad situm Piave Vechia, quartum denique ad littora Lacus Gardensis versus Salo deduxisti, factoque in exercitum inimici ex omni parte impetu, expugnatisque plurimis stationibus munimenta Sancti Antonii ac Rocca d'Anfo occupasti, Bresciam autem, superatis fastigiosis itineribus impetuose aggrediendo, plurimum ad deditionem eiusdem contulisti, diversis simulationibus ac evolutionibus hostem in errorem inducendo, fluvium Addam absque impedimento transiisti factoque hocce, statio inimici extra vires posita ipsi quoque exercitui caesareo regio sine impedimento viam ad transitum per fluvium Adda praeparando, cum commodo etiam uniti iam tunc caesareo russici exercitus, quod ipsum utriusque exercitus supremis ducibus optime cognitum extitit, ultroneam quoque eiusdem conservationem tibi imponentibus imo hostili etiam divisionali generale e Serrurier tuam hanc stationem sibi periculosam esse agnoscente, ea de causa cum copiis suis ad Privium utramque alam tuae positionis impetendo, utut omnes vires impenderit, de deturbandi dexteritate attamen et strenua virtute militum tuorum eundem magna cum strage et nonnullarum militarium munitionum occupatione teliciter repulsus est, hoste ad Leccum constipato hoc audito, hic quoque praefatum locum deseruit, tu vero cum prima tibi concredita acie Mediolanum versus progressus es, in itinere hocce tuo ad circumvallatum castrum Verder a te ad Privium devictum hostis ducem a Serrurier cum copiis suis reperiendo eundem utut militum numero validiorem et opportunissimis vallibus stipatum, agminibus tuis trina ex parte, una super fluvio Paterno, secunda super Omago tertia super Vimmarcatum coordinatis, hacque ratione omnis ad exercitum suum semet recipiendi via praeclusa extitit, aggressus es. Pugna itaque ex utraque parte strenua ac rigorosa inchoata, perque quinque integras horas perdurante, tandem hoste superato semetque in propugnaculum ad Verder recipiente eo redactus est, ut facta capitulatione duces a Serrurier et Tresia cum ducentis quinquaginta ductoribus et cohortum praefectis quatuor millibus item gregariis tam equitibus quam et pedestribus prout et quinque tormentis ac aliis bellicis impedimentis, nec non uno vexilo in captivitatem devenerint, quo glorioso actu id toti Trans Mediolanum stativanti combinato caesareo exercitui commodi intercessit, ut praefati propugnaculi quoque expugnatio adornata fuerit, in cuius etiam patefactarum singularium virtutum tuarum praemium in legionis pedestris ordinis Hungaricae numeri quadragesimi octavi proprietarium clementer renunciatus es, facta praeterea per supremum quoque caesareo russicum belli ducem a Suvarow suae russicae caesareae maiestati eatenus repraesentatione, eadem majestas te propro motu ordine Sanctae Annae primae classis condecorare

dignata est, his feliciter executis, combinato mox caesareo exercitu semet ad fluvium Bormida ante civitatem Pedemontis Alexandriam, quam supremus Gallorum dux a Moreau una cum propugnaculo in castris ibidem cum exercitu stativans strenue protegebat, locante eundem tu cum primaria acie tua utut quotidianis pugnis nimium attenuata in sinistra Padi fluvii rippa solertissimi persecutus distributisque subin manipulis militum, partim versus montem Sancti Bernardi, partim Turinum, ipse vero cum reliquis copiis penes Trinum ad fluvium Padum hostilis exercitus sinistram alam infestando, eundem primum e propugnaculo dein civitate Verna, ac tandem civitate Casale, occupata omnis generis annonae provisione ac nonnullis tormentis exturbasti. Hoste itaque hac modalitate in confusionem veniente idem derelictis castris Genuam versus movit, relicto combinato caesareo exercitui aperto campo, qui absque pugna Turinum versus progressus est. Tu vero cum copiis tuis exercitum praecedendo, ipsum etiam Turinum sedem quippe regiam Pedemontii occupasti, generalemque Moreau ab obsidione monumenti Ceva dicti in Pedemontio accepta, propulsasti, anno demum insequente millesimo octingentesimo ad stationes lacum quippe Luganum, Comum, item et Lacum maiorem Helvetiam versus, provinciam item Grisonum et Valesiam, ubi videlicet cum exiguo corpore tu dispersus stetisti, per duces Bonaparte et Berthier e quinque lateribus aggressus quidem es, eo tamen non obstante perspicacibus dispositionibus tuis hosti tam strenue restitisti, ut omnia agmina iusto ordine trans Ticinum fluvium semet retrahere castellum vero Arona, Mediolanum item et munimentum Pizzighettone, praesidio stipari, magnamque quantitatem munitionum ac impedimentorum militarium provinciae illius salvando, tam fortalitium Mantuanum, quam et Peschiera salva tecta reddi potuerint, eodem porro anno te advertisse per hostiles generales a Macdonald et Moncey doloso praetextu inducias in opere praeexistere eo fine penes exercitum promulgasse, ut te inducere ac corpus tuum hac fraude includere possint. Tu interim stratagema ipsorum advertendo, obfirmatis partis Tyrolis provinciae meridionalis partibus statione tua non sine repetitis et quidem ad Caglianum et Tridentinum interventis pugnis derelicta, hacque ratione intentiones eorundem eludendo, totum corpus tuum ex viginti tribus millibus armatorum consistens, cum tormentis, munitionibus, xenodochiis ac aliis aerarialibus impedimentis per angustum passum Valsugana in optimo ordine, utut hostis postquam exercitum caesareo regium italicum in opposita tibi parte existentem jam praecedenter per Veronam versus Vicensam et Bassanum repressisset, adeoque tibi continuo a tergo extiterit temet retraxisti, donec tandem post laboriosissimas ac periculosissimas itinerationes conjunctio tua cum toto exercitu ad civitatem Bassanum subsecuta fuisset . . .«

Kihirdettetett Dalmáczia, Horvátország és Szlavóniának 1802 deczember 13-ikán Zágrábban tartott gyűlésén.

Egyszerű, XIX. századbeli másolat.
Siebmacher, 726. l. 496. t.

DXXIX.

1806 augusztus 29. Bécs.

I. Ferencz Ocskói Ocskay Józsefnek és feleségétől Záloghy Annától származó Ferencz fiának magyar báróságot adományoz, s régi nemesi czímerét megerősítve azt kibővíti.

»Scutum videlicet militare erectum coeruleum, in quo super basi viridi naturaliter coloratus ursus stare ac sole aureo inter stellam sexangularem et lunam crescentem aeque aureis lucente in regione cephalica comitatus esse cernitur. Scutum tegit corona liberis baronibus propria, cui superincumbit galea tornearia coronata, clatrataquè seu aperta, purpura suffulta, auro reducta, torque ac monili circumdata, situ recto apicem gerens, erumpente urso scutario dextrorsum converso, anteriorum pedum falculis tres quinquepetalos et auro umbilicatos flores in viridibus petidis, quorum medius niveus, laterales vero rubri sunt, stringente fastigiata, laciniis aureis et coeruleis hinc inde a cono galeae dependentibus. Telamonum denique vices duo gryphi aurei, rostro aperto, lingua rubicunda exerta, alis expansis, pedibus distentis, caudaque inter pedes deflexa hinc inde dispositi obeunt.«

A czímerlevél megemlékezik czímerszerzőnek a hadi téren szerzett érdemeiről:

». . . iam in septennali bello Borussico, praecipue in actione ad Hochkirchen, ac aliis diversis excursionibus, prout et occasione perdurantis novem hebdomadalis oppugnationis fortalitii Schveidnicensis, plurima bellicae virtutis ac militaris scientiae tuae specimina edidisti; erupto autem anno millesimo septingentesimo octuagesimo octavo bello Turcico, in conflictu per campi mareschalli locumtenentem a De-Vins ad castra hostilia penes Dubiczam constituta, coordinato, cum tibi concredita cohorte, temet viriliter distinguendo, ad felicem exitum suscepti operis quemadmodum et occassione susceptae per campi mareschallum liberum baronem a Laudon fortalitii novi oppugnationis tu pro impetu sustinendo, ad copias sinistrae alae versus aquatica moenia dirigendas ordinatus, attacta moenia primus in conspectu tibi subordinati corporis conscendendo, ad deditionem huius fortalitii peraeque multum contulisti, et oppugnationi quoque fortalitiorum

et arcium Brebir et Belgrad martis animo adstitisti . . .« a miért is a Mária-Terézia rendet és az osztrák báróságot nyerte.

Kihirdettetett Nyitra vármegyének 1807 május 6-ikán Nyitrán tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.
Siebmacher, 461. l. 338. t.

DXXX.

1806 október 29. Bécs.

I. Ferencz Mecséry Dániel vezérőrnagynak, a Mária-Terézia rend lovagjának, feleségének Fischer Johanna bárónőnek és fiuknak Károly Rudolfnak magyar báróságot és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, exhibens virum cataphractura armatum, viridi campo scuti basim occupanti insistentem, vagina praecinctum, caputque casside tectum, manuum dextra evaginatam frameam vibrantem, sinistra vero latus fulcientem. Scutum tegit corona liberis baronibus propria, unde assurgit galea tornearia coronata, clathrataque seu aperta, purpura suffulta, auro reducta, torquę ac monili circumducta, situ recto apicem gerens, altero viro rubra veste patria, nodis et fimbriis aureis distincta induto, sindone itidem aurea praecincto, amictuique correspondente pileo rubro, mardurina pelle reducto, tribusque candidis struthionum plumis ornato, caput tecto, manuum dextra cambucam auream, Ungaris buzogány dictam stringente, sinistra autem latus fulciente, ac inquinetenus exurgente fastigiata. Laciniis seu lemniscis hinc aureis et coeruleis, illinc vero argenteis et rubris a cono galeae in scuti latera large defluentibus scutumque ipsum decenter ac venuste exornantibus.«

Az oklevél czímerszerző hadi érdemeiről a következőkép emlékezik meg:

». . . penes armadam per novem continuas Gallicas expeditiones primum semper utpote praecursorum agmen, item primum separatum porro, ac in aliis interventis actionibus, aliud quoque corpus tibi concreditum ducendo, cum complacentia belli ducum et totius armadae temet distinxeris, praecipue occasione progressus militiae nostrae in Campania pro recognoscendis diversis hostium excursionibus, exuendisque ab armis civibus delegatus, in his non minus ac in conflictu ad Mons, in generali item retractione Belgarum ad Bruxellas et in pugna ad Nervinden martis animo temet semper impenderis, non secus in obsidione monumenti Condé, in actionibus ad Valenciennes, Venans, Marchiennes, Campfamars et Camp-Cesars singulariter te exhibueris, prout in

generali pugna ad Vaux et ad Denain, ubi hostis stativanti, cum viginti millibus armatis Hassiae militibus, generali eiusdem a Vurm, imminebat, centrale inimici corpus (corpore reliquo ad retractionem adacto) in fugam coniiciendo temet viriliter gesseris, facto quo etiam effecisti, ut majestati nostrae communicatio Bruxellis ad Landrecy secura reddita sit, postquam vero hostis ab obsidione elibertandi causa ad Landrecy appullisset, tu cum primo agmine sinistram eius alam aggressus, eundem feliciter profligasti, generale Chastri in captivitatem abducto, ipsa Landrecy deditioni dein coacta; porro pro obsidione fortalitii Manheim perquisitioneque corporis Sztáráyani per hostem persecuti, delegatus, tui inimicum a tergo inopinate adorsus, in tantum discrimen posuisti, ut a persecutione destiterit, exploratisque mox hostis viribus, viae e ducatu Vürtembergensi ab invasione, armadae retractioni, magasinisque ad Hors et Rothenburg constitutis iam iam deperditis, patefactae sint, aliis ad Gundelfingen, Leiningen et Dilingen stantibus aeque conservatis; hoste ultro ad Neresheim per serenissimum regium principem archiducem Carolum generalissimum aggresso, tu agmen eius primum subito adorsus, occasionem per id dedisti, castra eius ad Medlingen occupandi, derelictis impedimentis et magasinis, captis innumeris, eumque expost e Mainburg, castrisque ad Brug et Zell eiiciendi, artilleriamque nostram, iam iam per generalem Mercandin occupatam recuperandi, progressuque Condeiani corporis ad tractum Rheni impedito, a Pfor per Vertingen usque Gundremingen repercutiendi, et corpus Moravianum ad Schussenried profligandi ac persequendi, actionibus ad Schlingen, Ukerad, et Altenkirchen, victoriis item ad Ostrack et Stockach subsecutis te adjutorio existente, ac demum anno millesimo octingentesimo quinto in campiductu et pugna ultima tanto cum ardore te impenderis, ut non obstante eo quod novies sauciatus sis, usque determinium ipsius pugnae tu praesens eidem adstiteris . . .« a miért is a Mária-Terézia rendet nyerte.

Kihirdettetett Mosony vármegyének 1808 február 18-ikán Magyar-Óvárott tartott közgyülésén, Pozsony vármegyének 1808 május 31-ikén Pozsonyban és Vas vármegyének 1818 augusztus 17-ikén Szombathelyen tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.
Siebmacher, 410. l. 305. t. II.

DXXXI.

1808 június 18.

I. Ferencz Vitézvári báró Simonyi Józsefnek, a Blankenstein ezred ezredesének magyar báróságot adományoz.

Az adományozást báró Simonyi Józsefnek felségfolyamodványa őrizte meg, a fenti napon kelt engedélyezési záradékkal, melyben az 1804 ápril 21-ikén nyert osztrák báróságnak Magyarországra való kiterjesztését kéri.

Eredeti.

DXXXII.

1809 április 1. Bécs.

I. Ferencz Martonicz András osztrák bárónak, a Mária-Terézia rend lovagjának és utász-ezredesnek, magyar nemességet adományoz és czímer gyanánt az osztrák bárói czímert adja.

»Scutum videlicet milltare erectum cyanei coloris, cuius fundum seu basim occupat murus lapidibus excissis constructus, ac coementitii operis ductibus interstinctus, quatuor foraminibus iaculatoriis conspicuus et tribus supra locatis pinnis coronatus, in quorum medio struthio soleam ferream rostro premens, et tribus lunis falcatis, inversis argenteis circumdatus stare conspicitur. Caput scuti premit corona liberis baronibus propria, unde assurgunt tres galeae torneariae coronatae, clathrataeque seu apertae, purpura suffultae, auro reductae, torquibus ac monilibus circumductae, suisque apicibus fastigiatae, quarum media situ recto locata exhibet struthionem scutarium cum solea ferrea, secunda vero situ a dextris ad sinistram obliquo posita galea sustentat duas caudas equinas, ducibus Turcicis proprias, singulam e pertica luna argentea cornibus sursum versis ornata, pendentem, tertia denique seu sinistra, situ ad dextram obliquo locata galea, ornatur ala caerulea a dextra ad sinistram expansa, cui tres lunae scutariae inversae inscriptae cernuntur. Laciniis seu lemniscis argenteis et caeruleis hinc et illinc omnes galeas venuste cingentibus, ac per scuti latera defluentibus.«

Az oklevél megemlíti czímerszerzőnek a haditéren, főleg a török háborukban Zettin és Novi ostrománál szerzett érdemeit, a miért előbb a Mária-Terézia rendet, majd az osztrák báróságot nyerte.

Kihirdettetett Pest-Pilis-Solt vármegyéknek 1813 márczius 17-ikén Pesten, Győr vármegyének 1813 április 23-ikán Győrött és Pozsony vármegyének 1813 július 19-ikén Pozsonyban tartott közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.
Siebmacher 406. l. 302. t.

DXXXIII.

1809 április 1. Bécs.

I. Ferencz Martonicz András bárónak osztrák báróságát Magyarországra is kiterjeszti, és czímer gyanánt az osztrák bárói czímert adományozza.

A czímerleírás az előző szám alatt közölt leírással teljesen megegyezik.

Az oklevél czímerszerző érdemeiről a következőkép emlékezik meg:

»Tu enim in oppugnatione praesidii Zettin, dirigente supremo vigiliarum praefecto cohortis geometricae loethaliter sauciato, operationes geometricas sinistrae alae prompte et alacriter continuando, elaborata hunc in finem plana approbatione belliducis firmata indefesso zelo, summaque cum celeritate, et peculiari cum dexteritate in effectum deduxisti; perfectis porro his operibus, exploratisque a te motu proprio, et non sine magno vitae tuae discrimine peripheriis memorato praesidio adjacentibus et ob hostium excursionem summopere insecuris, in vertice Buquin-Briegensi in conspectu praesidii sub vehementissima tormentorum, sclopetorumque explosione munimentum erexisti, ac tam hac occasione, quam et penes extructionem molis tormentariae ad diruenda praesidii moenia deservientis, laboratores in quorum fronte continuo constituebaris, ad perficiendum unitis viribus omnique cum celeritate opus isthoc heroica virtute tua martialique intrepiditate insigniter excitasti, quin imo in ipsa etiam oppugnatione antelati fortalitii primus moenia sponte ac motu proprio conscendisti, prout et per totum oppugnationis tempus absque ullo respirio diu noctuque partim in assignatione, partim in efficaci et veloci effectuatione laborum, multifaria indefessi zeli, singularisque perspicacitatis et dexteritatis edidisti specimina; ita etiam in obsidione et bina oppugnatione fortalitii Turcici Novi, in quarum una bajulatores scalarum orbiculatarum in fronte duxisti, in alia vero sponte pro exstructione pontis super rivulo temet obtulisti . . .« a miért II. Lipóttól a Mária-Terézia rendet és osztrák báróságot nyerte.

Kihirdettetett ugyanakkor és ugyanott, a hol az előző diploma.

Függő pecsétje elveszett.
Siebmacher, 406. l. 302. t.

DXXXIV.

1815 február 3.

I. Ferencz Vitézvári báró Simonyi Józsefnek, a Hessen-Homburg huszárezred ezredesének a magyar bárói oklevél újbóli kiadását elrendeli.

A rendelkezést báró Simonyi Józsefnek 1814 szeptember 1-én Bécsben kelt felségfolyamodványa őrizte meg, a fenti napon kelt engedélyezési záradékkal, melyben hivatkozással az 1808-ban 6172. sz alatt kelt legfelsőbb elhatározásra a bárói diplomának uj kelet alatti kiadását és benne 1808 óta szerzett hadi érdemeinek megemlítését kéri.

Eredeti.

DXXXV.

1823 február 14. Bécs.

I. Ferencz Mészáros Istvánnak a Lichtenstein herczeg-féle huszárezred alkapitányának és feleségétől Straub Teréztől származó gyermekeinek István Imrének és Terézia Francziskának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum inferius in cuspidem sinuatim vergens linea perpendiculari in duas oblongas areas sectum, quarum prima seu dextra coelestini coloris exhibet lilium, sinistra vero rubro colore tincta, repraesentat lunam crescentem, cornubus in dextram scuti partem versis. Caput scuti premit galea tornearia coronata, clatrataque seu aparte, purpura suffulta, auro reducta, torque ac monili circumducta, situ pro more ad dextram obliquo nobilibus concedi solita, emergente a dorso coronae viro rubro vestitu

induto, cuius caput mitra dependente rubro panno tectum est, dextra manu frameam nudatam, cui caput turcicum stillante sanguine infixum est, dextrorsum stringente, sinistra manu vero latus suum sustentante, laciniisque seu lemniscis hinc argenteis et coeruleis, illinc aureis et rubris per utrumque scuti latus placide decurrentibus, totumque decenter condecorantibus.«

Az oklevél czímerszerző érdemeiről következőkép emlékezik meg:

. . . idem e gregario usque ad modernum secundarii equitum magistri officium eluctari meruit, quive in omnibus campiductibus inde ab anno millesimo septingentesimo octuagesimo septimo usque annum millesimum octingentesimum duodecimum interventis strenuum non minus quam intrepidi animi militem semet semper exhibuit. Is enim qua corporalis regiminis hussarorum olim Barkó ultimo bello contra Turcas fervente, in proelio ad Martinestye cum paucis suorum in regionem Fogshan circumiacentem pro excubiis missus appropinguantem hostem primus detegendo, essentiale exercitui nostro hac relatione praestitit commodum. In campiductu vero anni millesimi septingentisimi nonagesimi tertii in Brabantia cum stabali officiali e castris ad Dineer pro requisitione victualium ordinatus, notabilem eorum transportum sibi creditum, contra omnes hostiles impetus feliciter castris nostris intulit, hocque facto exercitui penuria laboranti summe profuit. Anno dein millesimo septingentesimo nonagesimo quarto ad Charlesroi divisionem pyrobolariorum Büdöskútiensium per copias hostiles a corpore suo divulsam et pene cinctam non solum salvavit, sed insuper hosti sex tormenta, cum notabili eiusdem copiarum strage, ademit; porro in campiductu anni millesimi septingentesimi nonagesimi sexti facta e fortalitio Moguntiarum eruptione primus in hostem irruendo partem eiusdem peditatus ac plures equites cum duobus tormentis cepit; ob quod generosum factum in vigiliarum magistrum promotus exstitit; mox desuper ad Neuvied ad recognoscendum hostem dispositus, supremum vigiliarum praefectum nostrum Mara et superiorem locumtenentem baronem Bánfy ex captivitate hostili liberavit; imo eodem adhuc campiductu in regione Trevirensi ad Ober-Tiefenbach cum exiguo manipulo suorum unam divisionem regiminis nostri hussarorum ab hoste cinctam liberam reddidit et septem hostiles captivos fecit. Anno demum millesimo octingentesimo nono, qua iam locumtenens regiminis hussarorum a Lichtenstein, cum ingressu nostri exercitus in Bavariam semet eo peculiariter distinxit, quod corpori generalis Nordmann pro tegenda exercitus nostri ala sinistra destinato, penuria laboranti necessarium comeatum, non obstantibus unde quoque sibi ab hoste et hostilibus incolis impedimentis positis procuraverit ac in hac expeditione sua pontes

duos ad Wasserburg et Burghausen per hostem demolitos transitui nostrarum copiarum aptos reddidit. Anno denique millesimo octingentesimo duodecimo in campiductu contra Russos ad Viszoky-Litevszky hoste regiminis hussarorum a Lichtenstein paludibus et sylvis constricti terga premente, omni evadendae captivitatis spe eidem ademta, idem qua superior locumtenens periculo hoc cognito, cum hoste manus conseruit, eundem in disordinem coniecit et repressit, taliterque praefato regimini nostro evadendi periculi occasione procurata, viginti insuper eiusdem capita iam capta liberavit, et quamvis genu sinistro sauciatus fuerit, hostem tamen impetere tamdiu non destitit, donec idem regimen, ordine recepto succursuque adveniente, hostem magna cum strage in fugam coniiceret . . .«

Kihirdettetett Szerém vármegyének 1823 deczember 1-én Vukovárott és Arad vármegyének 1826 július 12-ikén Aradon tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

DXXXVI.

1830 szeptember 24. Pozsony.

I. Ferencz Hacsich Péternek, az oláh illyr határezred vezérőrnagyának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, sinuatim in cuspidem vergens, tranverse divisum et in superiori parte perpendiculariter sectum in cuius superiori dextra area cyaneo tincta brachium incurvatum armatum, argentatum, juncturis auro reductis, gladium incurvatum capulo aureo tenens, tribus in regione capitis aureis liliis; in secunda rubro tincta, fascia diagonalis dextra undulata argentea; in inferiori demum parte naturali aspectu super solo viridi, in quo fluvius decurrit, urbs apperta, monticulis

prasinis posteriorem provinciam occupantibus, conspiciuntur. Scuto incumbit galea tornearia, coronata clatrataque seu aperta, auro reducta, purpura suffulta, torque ac monili circumducta. Coronam ornant tres plumae struthoneaceae, binis extremis candidis, media rubra. Laciniis seu lemniscis a summitate galeae hinc cyaneis et aureis, illinc argenteis et rubris venuste defluentibus, ac utrumque scuti latus decenter exornantibus.«

Az oklevél fölemlíti, hogy czímerszerző már 1795-ben a 34. gyalogezredben mint kadett kezdte meg szolgálatát, melyben több mint 34 évi szolgálat után jelen állásba emelkedett. Résztvett tíz hadjáratban s főleg az 1814-iben mint a székely gyalogezred négy századának önkéntes parancsnoka Nogent városa ostrománál a Sequana folyó mellett tüntette ki magát.

Kihirdettetett Krassó vármegyének 1831 május 3-ikán Lugoson tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

DXXXVII.

1830 október 1. Pozsony.

I. Ferencz Czárán Antalnak, Jánosnak, Istvánnak és Kristófnak, gyergyószentmiklósi kereskedőknek, továbbá Antal fiának Péternek, ennek leányának Czecziliának, Jánosnak feleségétől Kövér Teréziától származó gyermekeinek Mártonnak, Tódornak, Jánosnak, Anna Máriának, Mária Sárának, Rebekkának, Ilonának, Katalinnak és Rózának, Istvánnak feleségétől Kövér Johannától származó gyermekeinek János Simonnak és Anna Máriának és Kristófnak feleségétől Rózától származó gyermekeinek Emánuelnak, Gergelynek és Rebekkának nemességet, a »Seprősi« előnévvel és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum sinuatim in suspide vergens, perpenticulariter et horizontaliter in quatuor areas sectum, in cuius prima et quarta cyaneo tinctis, naturali colore eques armatus, argentatus, loricatus, galeatus, iuncturis auro reductis, equo candido ad gressum incitato, habenis nigris, ephipio rubro, auro exornatis instructo insidens, brachio dextro vexillum rubrum in hasta lignea, lancea ferrea provisa tenens, super pratulo viridi, in secunda rubri coloris crux argentea pedata, marginem non attingens, in tertia denique aeque rubri coloris pelicanus, naturali colore super nido pectus vulnerans, ac sanguine pullos pascens conspiciuntur. Scuto incumbit galea tornearia coronata clatrataque seu aperta,

purpura suffulta, torque ac monili circumducta. Super corona brachium armatum, incurvatum, argentatum, iuncturis auro reductis, vola gladium more hungarico incurvatum, capulo aureo stringens, laciniis seu lemniscis a summitate galeae, hinc cyaneis et argenteis, illinc argenteis et rubris venuste defluentibus, ac utrumque scuti latus decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Arad vármegyének 1831 július 4-ikén Aradon tartott közgyűlésen és Temes vármegyének 1835 január 19-ikén Temesvárott tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.

DXXXVIII.

1841 május 21. Bécs.

V. Ferdinánd indigenatusi oklevele, melylyel Brosenbach Károly hadbiztosnak, feleségének Salvadori Lucretia Rozália Virginiának, fiainak Károly Ferencz Antalnak, Ágostnak, József Károlynak, Ferdinándnak és Vilmos Bernátnak és leányának Annának magyar nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum ad formam veterem incisum, perpendiculariter in duas aequales areas dispertitum, quarum dextra arcem argentatam e quadratis lapidibus coementitii operis ductibus interstinctis, super basi prasina ad contignationem extructam et superne tribus turriculis distinctam, brachioque cataphractura argentea munito, mediaeque turriculae cubito innixo, ac vola prehensum nudatum acinacem vibrante fastigiatam exhibet in campo miniato; sinistra vero coelestini coloris area continet aquilam furvam, supra rupes praeruptas e fundo areae exsurgentes in altum volantem solemque aureum in dextra areae superiori regione fulgentem irretortis oculis respicientem. Ipsi

porro scuto situ obverso superincumbentem galeam tornneariam clathratam atque coronatam, purpura intrinsecus subsarcinatam, auro reductam, ac monili de torque collum cingente aurea pendulo decoram, laciniis seu lemniscis hinc aureis et coeruleis, isthinc argenteis et rubris a cono galeae ad extremitates scuti moliter defluentibus, illudque ipsum decenter ac venuste comentibus.«

Kihirdettetett Komárom vármegyének 1841 október 4-ikén Rév-Komáromban és Heves és Külső-Szolnok vármegyéknek 1842 deczember 16-ikán Eger városábán tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.
Siebmacher, 87. l. 70. t.

DXXXIX.

1842 január 27. Bécs.

V. Ferdinánd Nagy Ferencz nyugalmazott vezérőrnagynak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum palariter bipartitum, dextra sui parte cocco tincta, sinistra vero saphirina, in quo super fundo prasino leo aureus dextrorsum versus, rictu hiante, lingua rubicunda exerta et cauda a tergo projecta, districta framea ictum minitans, sinistri autem pedis falculis cornu aureum militare, aurea catena circumvinctum (seu Jász-Kürth) prehensum tenere cernitur.

Scutum premit galea tornearia clathrata seu aperta, purpura subsarcinata, auro reducta ac monili de torque collum cingente aurea pendulo decora, situ pro more ad dextram obliquo nobilibus propria, regioque diademate, tres atras

struthionis plumas proferente ornata, laciniis seu phaleris utrinque aureis hinc rubro, illinc coeruleo mixtim ac symmetre reflexis in scuti latera venuste defluentibus.«

Az oklevél szerint czímerszerző a Reuss-Kösztritz huszárezrzedben mint őrmester kezdte meg szolgálatait, több mint harmincz évig szakadatlanul szolgált és öt hadjáratban vett részt.

Kihirdettetett Baranya vármegyének 1842 június 6-ikán Pécsett tartott folytatólagos közgyűlésén.

Függő pecséttel.

DXL.

1868 június 17. Schönbrunn.

I. Ferencz József Homoky Imrének, a Megváltóról czímzett lekéri apátnak, szatmári szentszéki ülnöknek, a III. oszt. vaskoronarend vitézének és fivérének Homoky Ferencznek nemességet, a »Visontai« előnevet és czímert adományoz.

»Egy álló vitézvért, két ezüst és két kék mezőre osztva, mind a négy mezőbeni zöld halmon nyugvó arany koronákkal, melyekből, még pedig az első és negyedik ezüst mezőkben természetes zöldlevelű rózsabokor két bimbó közti piros rózsával, a második és harmadik kék mezőkben kettős fehér kereszt foglaltatik. A vért felső szélén koronázott

nyilt két lovagsisak nyugszik, kék-ezüst sisaktakarókkal, az egyik sisak koronáján ugyanazon rózsabokor van, ezüst-kék fölött és felváltva keresztbe osztott nyilt sasszárnyaktól bekerítve, a másik sisak koronáján ugyanazon kettős kereszt áll, hasonlókép ezüst-kék fölött és felváltva keresztbe osztott nyilt sasszárnyaktól környezve.»

Az oklevél czímerszerző érdemeiről következőkép emlékezik meg: » . . . melyeket ő 38 év óta részint lelkipásztorkodási, részint közoktatási téren, jelesül pedig Felséges Erzsébet ausztriai császárné és Magyarország királynéja kedves Hitvesünknek, nemkülönben Fennséges Rudolf főherczeg és koronaörökös kedves Fiunknak és Fennséges Gizella főherczegnő kedves leányunknak, valamint felséges Uralkodó Házunk más tagjainak is, magyar nyelvbeni tanítása által szerzett . . .«

Függő pecséttel.

II.

KÜLFÖLDI CZÍMERESLEVELEK.

DXLI.

1492 deczember 29. Innsbruck.

Miksa császár Weinangl Jánosnak czímert adományoz.

»... einen gantzen gelben schildt, im grundt desselben ein dreyegketter gruener perg, darauf ein swartzer han mit einem roten kamp; auf dem schildt ein helm, darauf ein dreÿegketter perg und ein han, als in dem schildt gemalt, mit ainer swartzs und gelben helmdeckhen getziert, so sich under dem grüenen perg auf dem helm erheben und sich in die weÿt aussteilt ...«

A czímerképben a fekete kakas a zöld hármas halom középső ormán bal lábán állva, jobb lábát maga elé nyujtva ábrázoltatik, mig a sisakdísz a pajzsbeli alakot hasonló helyzetben, de kiterjesztett szárnyakkal ábrázolja.

Függő pecsétje elveszett.

DXLII.

1509 deczember 15. Bozen.

Miksa császár Genndl Lajosnak czímert adományoz.

»... ain gannez swarczen schild unnd darinn ain ganczer gelber lerch mit aufgethanen fluegeln unnd auf die seyten sehent, unnd auf dem schild ain helm, geziert mit ainer swarczen und gelben deckhen unnd darauf stehennd auch ain ganczer gelber lerch mit aufgethanen flügeln unnd auf die seyten sehend ...«

Függő pecséttel.

DXLIII.

1514 október 28. Innsbruck.

Miksa császár Trapp Jánosnak czímert adományoz.

». . . ainen roten schillt, darinn ainen gelben trappen mit aufgethanem flug und snabl mit ausgeslagner zungen, auf demselben schillt ainen helm geziert mit rotter und gelber helmdeckhen, darauf ainen gelben trappen mit aufgethanem flug und snabel und ausgeslagner zungen wie im schillt geformiert ist. . .«

Függő pecsétje elveszett.

DXLIV.

1570 július 1. Speyer.

Miksa császár Imolckhaimi Höflinger Sebestyénnek az ő és elődei szolgálatában szerzett érdemeiért régi nemességét megerősíti, és czímerét kibővíti.

». . . ain quartierter schildt, deren die hinter unter und vorder ober veldung gelb oder goltfarb, im grundt derselben ain dreÿpühleter weisser berg, der mitter die eüszern zween etwas überhöht, darauf für sich aufrechts gegen dem hintern obern egg entstehend ain vorderthail aines schwarzen steinbockhs mit auszgeschlagnen zungen, und zuruckgekrumbten hörnern, und die andern zwo veldungen roth oder rubinfarb, in deren ÿder gleich fürwerts erscheinend ainer sÿrenagestalt, in langem hinter sich fliegendem gelben haar auf dem haupt mit ainer gelben oder goltfarben königlichen cron geziert, baiderseits ire vischschänz über sich krümend und oben beÿ dem end des schancz in henden haltend. Auf dem schildt zwen freÿe offne adeliche thurniershelm, der zur lincken mit weisser oder silberfarber und rotter und rechten seitten schwartzer und gelber helmdecken und ÿedweder derselben ainer gelben oder golttfarben cron geziert, auf dem lincken offnen helm zwischen zwaÿen püffelhörnern ihre mundtlöcher

oben von einander gekert und ÿedes in mitte über zwerch salso abgethailt, dasz desz hintern unter und vordern horns ober rott, und die andern zwaÿ thail weisz seind, erscheinend abermals ain sÿrena, allermaszen wie die in den veldern desz schilts gestalttet, und dann auf dem rechten offnen helm ausz der cron widerumen zwischen zwaÿen püffelhörnern ire mundtlöcher oben von einander gekert, und auch in mitte über zwechs also abgethailt, dasz desz hintern unter und vordern horns ober gelb, und die andern zwaÿ thail schwartz seind, entstehend ain vorderthail aines schwarzen stainbockhs mit auszgeschlagener zungen und hinter sich gekrümbten hörnern . . .«

Függő pecsétje elveszett, a Dessewffy család levéltárában.

DXLV.

1583 márczius 13. Innsbruck.

Ferdinand osztrák főherczeg Grändl Mihálynak és Jánosnak czímert adományoz.

». . . ainen gantz schwartzen schildt, darinnen ainen gevierten gelben oder goldfarben spickhl, so sich mit seinen spitzen in die vierseiten des échildts wenden, innerhalb desselben spickls erscheinend ain gelb oder goldfarber lew, fürwertz und mit seinen von sich gestreckhten pranggen auch offnen rachen, roth aussgeschlagner zungen und zurugg aufgeworffnen schwantz zum grimmen geschickht. Auf dem schildt ain stechhelm, zu baiden seiten mit schwartzer auch gelb oder goldfarber helmdeckhen, und darob von denselben farben ainen gewundenen pausch, mit seinen zurugg-fliegenden binden geziert, daraus widerumben ain gelb oder goldfarber lew, wie im schildt entspringene, in seinen vordern von sich gestreckhten pranggen, dreÿ grüent gespieglte pfawenfedern über sich haltend . . .«

Függő pecsétje elveszett.

DXLVI.

1588 szeptember 10. Prága.

II. Rudolf császár Parscht Bálintnak cseh-morva nemességet, a Porssndorf-i előnevet és czímert adományoz.

»Scutum per medium in duas aequales partes divisum, quarum inferior tres aequales vias habet, primam et tertiam flavi sive aurei, secundam vero nigri coloris; superior autem pars tota est rubei coloris, qua in medius aries albus, aureis cornuis conspicuus, dextram versus pedibus anterioribus saliens visitur. Scuto imposita est galea clatrata et huic corona aurea regia, ex qua semi aries ille, eodem plane modo ut in scuto egreditur, tegumentum vero seu phalerae, deorsum dependentes mixtae sunt, dextra quidem ex parte albi sive argentei et rubei, in sinistra autem flavi sive aurei et nigri coloris«.

Egyszerű, XIX. századi másolat. Az oklevél eredetije Szepes vármegye levéltárában.

DXLVII.

1597 ápril 4. Heidelberg.

Melissus Pál palotagróf, római lovag, az Amadi Ferrand palotagróf és aranysarkantyús lovagtól nyert felhatalmazás alapján, kinek családja e jogot IV. Károly adománya következtében gyakorolja, Höriböcken Jánosnak és Gálnak czímert adományoz.

». . . einen schilde, nach der quire in drey gleiche underschildt abgetheillet, oben roth, unten blau oder lassur, in der mitte weiss oder silberfarb, und im schidt einen schwarzen zweÿhörnigen zum sprung und stoss gerichteten bockh. Auf dem schildt einen stehhelm, ab der rechten seiten mit rothen und weissen, ab der linken mit blauen und weissen helmdekken, auch einen von benanten farben gewundenen bausche geziert, darob erscheinend ein förter-leib eines schwarzen bokes, zwischen zweien aufgethanen fliegeln, deren jeglicher nach der quire in dreÿ unterschiedene farben abgetheillet, unten blau odor lassur, in der mitte weiss, oben roth . . .«

Egyszerű, XVIII. századi másolat.

DXLVIII.

1601 junius 1. Augsburg.

Geitzkhoffler Zacharias palotagróf a Linzből származó Planckenauer Tóbiásnak és utódainak régi czímerét megerősíti.

»Mit namen ein gantz gelb oder goldfarben schild, im grund deszen ein grüne auen, so von unden hinauff mit etlichen schönen grünen bäumen, über zween driettel den schild einnimbt, in derselben befindt sich ein schimbel, oder gantzes weisses

rosz, zu der rechten seiten grasend. Auff dem schild ein zugethaner stechhelmb, darumben ein gelb oder goldfarbe schnur mit einem cleynod hangend. Zur rechten mit roth oder rubin, weisz oder sielberfarben, und zur lincken mit schwartz, gelb oder goldfarber helmdecken und darob mit solchen farben einen gewundenen pausch, darauff ein grünes bergle, ob welchem ein gantzes weisses rosz mit den hindern Füssen zum Sprung auff die rechten Seiten zugericht, mit roth auszgeschlagener zungen und zuruckfliegenden schwaiff . . .«

Pozsony városának 1676 október 7-én kelt átiratában, függő pecséttel festett czímerképpel. V. ö. a CCXXVII. számot.

DXLIX.

1604 október 30. Prága.

II. Rudolf császár Grueber Andrásnak és Jánosnak a selmeczi és körmöczi bányakamara alkalmazottainak, tekintettel az ő és apjuknak Tamásnak érdemeire, czímert adományoz.

»Mit namen ain roten oder rubinfarben schildt, von baiden untern eggen mit dem spitz bisz oben an, gehent ain gelber oder goldfarber spickhl, im grundt desselben ain drÿpühleter weisser oder silberfarber perg, der mitter die eüssern etwas überhöhent, darüber für sich aufrechts erscheindt ain mann, in abgestucztem marhasotischen braunen bart und langen haar, beklaidt in enge rote hosen und angethaner blawer leib-röckhl, mit langen, von gelber farb, unterfüetterten schesslen, vornen mit fünff gelben kneifflein eingethan, deszgleichen umb den halsz und ermel von solchen farben überschleglen, mit der lincken daszelb schessel auszwerts schlagent, in der rechten handt aber über die achsel haltent, ain hawen oder krampen mit ainem gelben langen stil, und in baiden obern eggen des schilts ÿeden ortts über sich ain doplete weisse lilien, mit irem bundt, aut dem schildt ain stechhelm, zur linckhen mit gelb- und blaw, und rechten seiten rot und weiszer helmdeckhen und darob

ainer kunigelichen cron geziert, darauf aufrechts fürwerts erscheindt ain mann, ohne die fuesz, beklaidt und sonst altermaszen mit haltender hawen beschaffen wie unten im schildt . . .«

Az oklevél a czímerszerzőkről így emlékezik meg: »Auch die getrewen, gehorsamen, vleissigen und willigen dienst, so nit allain weÿlendt ir vatter Thomas Grueber unserm loblichen hausz Österreich in Hungern und der graffschaft Tÿrol im münzwesen, sondern auch sÿ bede gebrüeder uns vil jahr lang, als der andre beÿ unser cammer zur Schemnicz, als ober goldtschaider, der Hanns Grueber aber zu Cremnicz als cimenter und auch ober goldtschaider undterthenigist erzaigt und bewisen, noch teglichs thuen.«

Függő pecsétje elveszett, a gróf Berényi család levéltárában.

DL.

1607 június 2. Prága.

II. Rudolf császár Lienpacher Jánosnak, a körmöczi és selmeczi bányák szolgálatában szerzett érdemeiért birodalmi nemességet és czímert adományoz.

»Nemblich ain schwarzen schildt, im grundt desselben im vordern untern eckh vier weisse, oder sÿlberfarbe staffel, darauf fürwerts ain zum grimmen geschickter gelber oder goldfarber lew, mit auszgeschlagener zungen, zuruck aufgeworffenen schwancz, in seiner rechten pranckhen ain pflitczpfeÿel, mit unter sich gekertem eÿsen, gelbem holcz und weissem geflider halttendt. Auf dem schildt ain freÿer offner adelicher thurnierszhelm, zur linckhen mit roth und weisser, rechten seitten aber gelber unnd schwarzer helmdeckhen, unnd darob ainer goldfarben königlicher cron geziert, darauf zwischen zwoen mit den saxen einwerts gekerten und in der mitte über zwerchs abgethailten adlersflugen, dern hinter unter thail gelb ober schwarz, vorder unter weyss und ober rott ist, erscheinet abermals fürwerts aufrechts ain vorder thaill aines gelben oder goldfarben lewen, mit halttendem pflitczpfeÿl wie unten im schildt . . .»

Az oklevél a czímerszerzőről következőkép emlékezik meg:

». . . Hanss Lienpacher nit allain in das vierzehende jahr beÿ baiden unnsern cammern zu Crembnicz und Schembnicz

darunter sechs jahr als zeugschaffer und zway jahr als buechhalter daselbst, auch unter jüngst fürganngener rebellion mit erhandlung ansehenlicher summen geltts zu erhalttung des bergwercks, sondern dazue noch auf aignen uncosten mit dreÿen pferdten wider besagte rebellen mit namlicher dapfferkait, wie er dann in täglichen auszfällen und scharmüczeln zwaÿmahl bisz auf den todt verwundt und geschossen worden, underthenigist erzaigt und bewisen hat . . .«

Függő pecsétje elveszett, a gróf Berényi család levéltárában.

DLI.

1608 május 9. Prága.

II. Rudolf császár Mingoni Tamásnak a comes palatinusi méltóságot adományozza, s őt minden e méltósággal jaró jogok és kiváltságok gyakorlására feljogosítja, s azokban megerősíti.

Az oklevél élére festett czímer egyenesen álló kék mezejű pajzs, melyet ezüst folyam oszt ketté, a felső mezőben két, az alsóban egy hatágú arany csillag. A pajzs fölött ezüst-kék tekercscsel ékített rostélyos sisak, sisakdísz három fehér (ezüst) strucztoll, takarók szine mindkét oldalról ezüst-kék.

A kitüntetettről az oklevél következőleg emlékezik meg:

»... te Thomam Mingonium honestis et apud suos in urbe Tiburtina claris maioribus prognatum, id ab ineunte aetate imprimis curae habuisse, ut acceptum ab illis decus domesticum non modo sartum tectum conservares, verum etiam magis excultum at-

que exornatum ad posteritatem tuam transmitteres. Quod quidem adeo assecutus fueris, ut absoluto strenue liberalium artium studio, deinde supremo in philosophia et facultate medica honore, doctoratus scilicet laurea ornari et insigniri merueris, postmodum vero operam tuam in re medica usibus publicis impenderis, ac variis in Italia principibus dexteritatem et experientiam tuam testatam reddideris. Unde postea in Croatiam et in Hungariam te cum magnifico fideli nobis dilecto Georgio Basta, comite in Hust, et comite comitatus Maramorusiensis, nostro consiliario bellico, generale Transylvaniense et supremo exercitus nostri Hungarici locumtenente, contuleris, ubi cum fortunarum et vitae periculo castra secutus, insignia scientiae tuae medicae specimina edideris, ac deinde aulae nostrae caesareae nobisque ipsis praeclaras tuas ingenii dotes probaris . . .«

Függő pecsétje elveszett.

DLII.

1612 október 27. Prága.

Miksa császár Ottendorfi Birckh Gáspárnak birodalmi nemességet adományoz és a családnak II. Ulászló magyar királytól nyert czímerét kibővíti.

»... ain plaw oder lasurfarben schildt, darinnen erscheinet fuerwerts ain gelb oder goldfarben deimhirschenkopff mit seinem gekrümb, bisz an die brust, auf dem schildt ain stechhelm, baiderseits mit gelber und plawer helmdeckhen getziert, darauf erscheinet für sich ain hinter sich gebogener rechter mit blaw beklaidter . . . haltendt, in seiner . . . ainfach hirschgekrümb mit hinter sich gekehrten enden, nachfolgendermassen nit allain gnedigelich confirmirt, sondern auch den stichhelm in ain freien offenen adelichen thurniershelm und darob wie auch im grundt des schildts ausz ainer guldenen cron am hirschhalsz sambt den . . . gekrümb erscheinet geziert unnd verpessert.«

Sartor Gáspár birodalmi kanczelláriai registrator által 1613 május 31-ikén Bécsben kiadott hiteles másolatban, festett czímerképpel, írása több helyt elkopva.

DLIII.

1617 november 15. Innsbruck.

Miksa főherczeg Corent András udvari provisornak és testvérének Jánosnak czímert adományoz.

»... ain roth oder rubinfarber schildt, durch dessen mitte von dem hindern undern in das vorder ober egg ain gelb oder goltfarbe strassen geht, darinen fürwertz nacheinander gewendt zween schwarz aufgethane adler, mit offnen schnäbl, und in iedem als undern und obern thail des schildts fürwertz zur rechten handt gehent, ain zum grimen geschickht weiss oder silberfarber lőw, mit gelffendem maul, roth ausschlagender zungen und aufgeworffnem schwancz. Auf dem schildt ain stechhelm zur linggen mit roth oder rubin, weiss oder silber, unnd rechten seitten mit gelb oder golt und schwarczer helmdeckhen, sambt ainer künigelichen cron geziert, ob welcher erscheint abermahlen fürwertz sehend ein schwarcz aufgethan und über sich gestellter adler, mit roth ausschlagender zungen ...«

Függő pecsétje elveszett.

DLIV.

1618 október 23. Bécs.

I. Mátyás császár Serponte Bálint és Jánosnak régi nemességüket megerősítve czímerüket kibővíti.

»... ain schildt, in mitte über zwerch in zween gleiche thail also abgethailt, dass der unter weisz oder sylberfarb, im grund deszen, gegeneinander über zween grawer runder hübl, dardurch oder zwischen denselben ain flieszend wasser laufft, über welchem ain plawe oder lasurfarbe pruggen von quatterstucken, so auf yeder seitten drey staffel hat, auff welcher fürwerts zum grimmen geschickht ain roth oder rubinfarber lew, den rechten vordern pranckhen für sich zum grimmen haltend, mit auszgeschlagner zungen und über sich gewundnen doppelten schwantz, der oberthail desz schildts aber gelb oder goldtfarb ist, darinnen ain schwartzer auszge-

braiter adler, mit fürwerts gewendten kopff. Auff dem schilt ain freyer, offner, adelicher thurniershelm, baiderseits von roth, weisz und plawer helmdeckhen, unnd darob von denselben farben ainen gewundnen pausch mit seinen zuruckh fliegenden pinden geziert, darauff erscheinet fürwerts ain vorderthail aines rothen lewen, mit für sich geworffnen prancken unnd offnem rachen, auch über sich gewundnem schwantz, nit allain confirmirt und bestettigt, sondern auch anstatt desz obberürten gewundnen pausches mit ainer goldfarben khüniglichen cron geziert und verpeszert.

Az oklevél a czímerszerzők érdemeiről a következőkép emlékezik meg:

»Wann wir nun gnetlich angesehen . . . . die dienste welche ihre voreltern, weilen unsern hochgeehrten vorfahren, römischen kaysern unnd künigen, auch dem heyligen reich, fürnemblich aber sy, die de Serponte gebrüdere uns unnd unserm löblichen hausz Österreich zu krieg unnd fridens zeitten, nemblich er Valentin, anfenglich noch anno fünff zehenhundert sechs und sieben und neuntzig bey unsern hof controlor ampt, hernacher bey unsern fürnemben ansehenlichen hofämptern, alsz den obristen hofmaister, stallmaister unnd hofmarschalckischen expeditionen in vielen verrichtungen unnd gethanen raisen, alsz ein secretarius, unnd letzlich bey unser nider-österreichischen regirung, auch etlich jahr lang alsz lehenregistraturampts adjunct, so dann sein bruder Johann de Serponte (vermög uns in glaubwürdiger form, fürgebrachter kundtschafft unnd paszporten) unter fürgangnem offenen krieg, wider gemainer christenheitt erbvheindt den türggen, in der gefreyten adelichen rotten unnd andern bevelchen, bey fürgeloffnen scharmützeln unnd stürmen unnd sonderlich in der jahr fünffzehenhundert drey unnd neuntzig wider den Hassan bassa ausz Bossna, damahls erhaltnen victori unnd vor Syssegk ervolgten niderlag, wie auch bey einnemb unnd eroberung der vesztung Hathvan unnd dann letzlich in der vesztung Erla (alda er vom erbfeindt gefangen, unnd vermittes göttlicher schickung widerumb erledigt worden) gehorsamist unnd mannhafft erzaigt unnd bewiesen . . .«

Függő pecsétje elveszett.

DLV.

1622 február 6. Innsbruck.

II. Ferdinánd császár Leutner Jónásnak és Dánielnek birodalmi nemességet és czímert adományoz.

»Nemblich mit nahmen ein schildt, der länge nach in zwey gleiche theyl alsz abgetheilt, dardurch im hindtern theill

desselben vom untern hintern, bisz zum fordern obern eckh der schrege nach, sechs strassen gehen, deren die unter erst, dritt und fünfft roth oder rubinfarb, die anderen viert und sechste aber weiss oder silberfarb, andertheyl des schilts gelb oder goldtfarb, darinnen ein zum flueg gerichter einfach schwartzer adler mit ausgebraiten flügeln, aufgesperrten schnabl und roth aufgeschlagener zungen. Auf dem schildt ein freyer offner adelicher turnierhelmb, zur lincken mit roth und weisse, rechterseithen aber schwarz und gelber helmbdecken, und darob mit einer goldtfarben königlichen cron geziereet, daraus erscheint die gestalt erstbenendten adlers, allermassen wie unter in schildt.«

Az oklevél a czímerszerző érdemeiről a következőkép emlékezik meg:

». . . benenter Jonas anfangs bey unserer oberösterreichischen cammer in der canzley und rait cammer und dann seyter anno sechszehenhundert dreyzehne als würcklicher buchhalter auch in verrichtung vieler ihme aufgetragen und anbefohlener wichtiger commissionen und erst neuerlich bey und unter der in unseren oberösterreichischen landt verbrachte reyss und kayserlicher aehrung wie auch besagter Daniel alss weylandt unsers geliebten herrn vettern und vattern erzherzog Maximiliani gewesten sumelier und lichtcammerern, jetzo aber unserer oberösterreichischen landen hoffbauschreiber und sonsten zu ihrem ruhm und allerseyts auch unserm selbst gnädigsten belieben und wohlgefallen gehorsambst erweisen . . .«

Egyszerű, XVIII. századi másolat.

DLVI.

1623 január 16. Regensburg.

II. Ferdinánd császár Roth Hermannak, a körmöczi kamara könyvelőjének birodalmi nemességet, a »Rothenfels« előnevet és czímert adományoz.

»Ainen weiss oder silbenfarben schildt, durch welchen von beden untern eggen biss oben an die mitte, ain schwartzer spickhel, darinnen ein gelb oder goldfarbe sonn, im hintern thail dess schildts erscheinen neben einander dreӱ gleiche, mitt dem spitz auswerts gekehrte roth oder rubinfarbe spickhel, im grundt aber dess vordern thails ain rother schrofichter stainfelszen, daraus fewrflammen und darob ein weisser phoenix mit ausgebraitten flügeln. Auf dem schildt ein freyer offener adelicher thurnirshelmb, zur lincken mitt schwartz und gelber, rechten seitten roth und weisser helmbdecken, und, darob einer goldfarben königlichen

cron geziehrt, daraus zwischen zwayen, mitt dem mundtlöchern auszwerts gekehrten, und in mitte gleich abgetailten püffelhörnern, deren das hinter unten roth, oben weisz, vorder unten gelb und oben schwartz ist, eine gelbe soñn, aus dem hintern mundtloch aber ein schwartzer, und vordern ein weiszer sechseggeter stern erscheint.«

Érdemeiről szólva, az oklevél megemlíti, hogy nemességszerzőnek nemcsak elődjei váltak ki hűségükkel, hanem ő maga is kora ifjuságától kezdve:

»... anfangs beÿ unserer schlesichen camer und derselben räntampt, hernacher aber, alls er sich in die pergkstette unsers künigreichs Hungern begeben, beÿ unsern camern daselbsten in die vierzehen jahrlang, alles unterthenigsten trewen fleiszes erzaigt und bewisen, dasz wir, dannenhero ursach geschöpfft und bewegt worden, ihne noch vor vier jahren, wegen solcher seiner trewgelaisten dienst und in dem pergk und camerwesen erlangten guetten erfahrenhait, zu einem würcklichen buechhalter beÿ gedachter unser cammer Cremnitz allergnedigst zubefürdern an und auffzunemen . . .«

Függő pecséttel.

DLVII.

1624 február 8. Bécs.

Meckenhauseni Pucher János Rudolf birodalmi udvari tanácsos, titkos birodalmi titkár és comes palatinus, az alsóausztriai Schmidaból származó Schäffler Sebestyén bécsi zenésznek (Instrumentalischer Musicus allhie zu Wienn) czímert adományoz.

»... ain schilt, der leng nach in zwen gleiche theil abgetheilt, dern vorter roth oder rubinfarb, hinter aber schwarz, in dem rothen erscheint aufrecht ein weisser, und in dem schwarzen ein gelber lew gegen einander mit baiden vortern waffen ein gelbes wasserschaff haltend. Auf dem schilt ein stechhelm zur linckhen mit roth und weisszer, rechterseitten aber gelb und schwarczer helmdeckhen, und darob ainen vom erstgedachten farben gewundenem bausch mit zuruckhfliegenden enden geziert, darauss erscheint zwischen zwayen mit den sachsen einwerts gekerten und in mitte über zwerch also abgethailten adlersflügeln,

deren desszen rechter unter thail roth, ober weisz, linckher hinter aber unter schwarcz ober gelb ain vorderthail aines fürwerts zum sprung gestellten weisszen schaff . . .«

A czímerrajz a leírástól annyiban eltér, hogy a sisakdíszben a fehér bárány (kos) nem kinövő helyzetben, hanem egész alakban van ábrázolva.

Függő pecsétje elveszett.

DLVIII.

1624 május 7. Bécs.

II. Ferdinánd császár Puchonczi Mártonnak birodalmi nemességet és czímert adományoz.

». . . einen in der mitte von oben herab halb abgethailten schildt, deszen hindersthail schwarz oder kolfarb, in welchen stehet mit den hindern zweyen füeszen auf einen zweÿ püchleten berg ein ganczer gelb oder goldfarber für sich gewandter und gleichsamb zum raub geschickhter greiff, mit auszgebraitteten flügeln roth auszgeschlagener zungen, auf dem kopff eine königliche cron tragendt, im vordern oder rechten thail so roth oder purpurfarb und in der mitte über zwerch gleichfalls abgethailet, in deszen unteren vier von der linken seiten schrembsweisz gegen der rechten gehende palken der erste und dritte roth, oder purpurfarb, und der ander und vierdte weissz oder silberfarb, in dem oberen aber eine aufgerichte weisze oder silberfarbe doppelte lilien in der mitte mit einem gelben oder goldtfarben bandt erscheinet. Auf dem schildt ein freyer offener adelicher ritterlicher turniershelmb, gegen der rechten mit schwarzen und gelben und zur linkhen mit rothen und weiszen helmdeken, und darob einer königlichen cron gezieret, ausz welcher entspringen empor zweene in der mitte über zwerch halb abgethailte und mit den sachsen einverts gekehrte adlersflügl, deszen unterer linke theil schwarz obere aber gelb oder goldfarb, unterer rechte theil weisz oder silberfarb, und oberer roth oder purpurfarb, zwischen welchen steiget gleichsfalls ausz vorbesagter cron herfür über sich ein

ablenglichtes mit der spitzen zur rechten rundt gekrümbtes wein meszer, mit einem gelb oder goldfarben hefft . . .«

Czimerszerző érdemei között az oklevél fölemlíti, hogy a legutobbi birodalmi zavargások alkalmával híven szolgálta a császárt és hogy az olmützi érsekség birtokát, Miraw-ot, a lázadók ellen megoltalmazta.

Függő pecséttel.

DLIX.

1624 július 12. Bécs.

II. Ferdinánd császár Laziskai Orlich János Kristóf lengyel bárónak, testvéreinek Miklósnak, Andrásnak, Sámuelnek és Szaniszlónak birodalmi báróságot adományoz.

Az oklevél a család érdemes tagjai közöl felsorolja a báróságot szerző atyját Szaniszlót, ki Ernő és Miksa főherczegek alatt katonáskodott, s főleg Eger és Kanizsa ostrománál tüntette ki magát, magáról János Kristófról megemlíti, hogy Miksa főherczeg apródai sorába tartozott, mint ifju Magyarországon a török ellen katonáskodott, s az örökös tartományokban kitört zavargások leverésében részt vett, börtönt is szenvedett, végül Morvában a Zagerndorff alatt betört lázadók ellen sikerrel harczolt, testvére Miklós pedig előbb II. Ferdinándnak még mint főherczegnek, utóbb pedig nővérének Mária Magdolnának szolgálatában állott.

Egyszerű XVII. századi másolat, czímeradományozás nem történt.

DLX.

1642 február 20. Innsbruck.

Chastellett Ferdinánd comes palatinus Grändl Gáspárnak, Claudia özvegy osztrák főherczegnő udvari lovászának (Ross und Klepperpreiter) czímert adományoz.

». . . ainen gelben oder goltfarben schilt, darinn sich ertzaigt ain schwarcz, aufrecht unnd zum sprung gestölltes pferdt. Auf dem schilt ain eizenfarber zuegethoner stöchhelm zur rechten seüt mit gelber und schwarczer, linggerseüts aber weisser und rother helmtöckhen und dieser farben gewundten und fligenden pausch unnd pindten, darob abermals erscheint die gestalt aines schwarczen halben aufrecht und fürwerts gewenndten pferdts . . .«

Függő pecsétje elveszett.

DLXI.

1653 július 6 Regensburg.

III. Ferdinand császár Rőrinbergi Rőringer Jánosnak és Mátyásnak nemességük megujítása mellett, régi czímerüket kibővíti.

»... Ein quartierter schildt, rechten obern und linckhen untern roth oder rubinfarbenen quartiern ein weisz oder natürlich marmelstainerne rundte säul, in mitten derselben an einem weiszen oder silberfarbenen ring creützweisz dreÿ gelb oder goldtfarbene mit weissen trieckheten spitzen aufwertshangende pflitschpfeil, dern der mittere auf der seülen mit der spitzen geradt aufwerts stehend; lincken obern und rechten untern gelb oder goldtfarbenen beeden quartiern in jedem ein schwartzer auszgespanter einfacher adler, offenem rachen, roth ausgeschlagener zungen und ein gelb oder goldtfarbene königliche cron auf dem kopf, in mitte der creützlini ein blau oder losurfarbener herzschiltl, in deszen grund dreÿ grüne püchl, auf dem mittern ein gelb oder goldtfarbener in gestaldt in eine gelbe schalen zierlich springender lust oder röhrbrunen, ob dem schildt eine gelb oder goldfarbene cron. Auf dem schildt zwene freÿe offene adeliche turnierszhelmb, zur rechten mit schwartz und gelb oder goldtfarbenen, linckhen weisz und roth oder rubinfarbenen zierlich herabfliszenden helmdecken, auf deszen rechten cron, der im goldtfarbenen quartier allergestaldt benante schwartze einfache auszgespante gecrönte adler, lincken cron aber die im roth oder rubinfarbenen quartier ebenfalls gleichmäszige beschribene säul, sambt den pflitschpfeilen erscheinen thuen ...«

Az oklevél czímerszerzők hű és odaadó szolgálatairól következőkép emlékezik meg:

»... die nit allein ihre vor eltern sonderlich ihr urähn Sebastian Röringer zu zeitten kaiszers caroli quinti nach angefangener laidigen ketzereÿ des lutherthumbs im reich, sich mit groszem verlust der seinigen, ausz demselben nacher Laÿbach begeben, und aldort sich sowol und aufrecht verhalten, dasz er auch darauff baldt seinem guettem verstandt und qualiteten nach, in den innern rath gezogen und befürdert worden und

unszern geehrtisten vorfahrern iederzeit getreue dienste erwiszen, wie dan auch alsz dasz lutherthumb damahlen gleich auch in unszern i. o. landen und sonderlich auch zu Laÿbach eingerissen und überhandt genohmben, sich ausz getreuer und guetter devotion und beständigkeit lieber gefänglich halten laszen, ehe denn er, sowol gegen der religion, alsz auch gegen unsz sich untrew befunden, und also bisz an sein endt seines neün und neüntzig jährigen alters recht, redlich, aufrecht und standthafft verbleiben, deszgleichen auch sein sohn Thomas, welcher ebenfalls sich standthafft und trew erzaigt wie dan unsz und unszerm löblichen hausz Österreich auch ihr vatter Thomas genandt viel erspriszliche dienste erwiszen in deme er, nach durchraiszung frembder landen in dem königreich Neapoli, unter dem spanischen generaln über die cavagleria don Vascul d'Acuna, anno fünffzehenhundert und neüntzig fünffzehen monath, anno fünffzehenhundert vier und neünzig aber alsz der türckh Siseckh überwältigen wollen, unter dem rittmaister Rauber und Formentin auf den windischen und crobatischen gräintzen zwaÿ jahr, dan unter dem rittmeister Paradeiszer wie auch anno fünffzehenhundert fünff und neuntzig unter Adam Seÿfridt von Gera, in der befreÿten rott der lenckovitschischen regiments neben andern adelichen personen wider den erbfeindt den türckhen sich ritterlich gebrauchen laszen und sowol verhalten, dasz nach abdankung er von einer ersamben landtschafft in Cräin, in wichtigen commissionen und geschäfften gebraucht und endtlich für unszers kaÿszerlichen hoff-spittals spittlmaister zu Laÿbach aufgenohmben worden, welchem spittlmaisterambt nun auch neben bedienung der innern rathsstöll deszen sohn Johannes in die zwaintzig jahr, ohne ainige clag oder beschwärdt inhaerirt, er Mathias auch alsz unszer hoffcapellan unsz treugehorsambst eÿfrig und zu unszerm gnedigsten wolgefallen bedienen thuet . . .«

Függő pecséttel. A czímerképet környező keret gyönyörű miniature festményben oszlopos csarnokot ábrázol, melynek közepén trónon ülve III. Ferdinánd császár látható, pánczélba öltözve, vállai körül arany palásttal, fején a császári korona, jobbjában a birodalmi jogarral, baljában az országalmával. Körülötte alacsonyabb trónszéken a hét választófejedelem ül, hermelin galléros bibor palástban, fejük fölött az őket megillető czímerekkel.

DLXII.

1657—1705 között.

I. Lipót (?) császár a von Rentsch (?) családnak birodalmi nemességet és czímert adományoz.

Egyenesen álló négyelt pajzs 1. és 4. arany mezejében arany koronás, kiterjesztett szárnyú, befelé tekintő fekete egyfejű sas, 2. és 3. mezeje ezüst és vörös pólyával kétszer vágott. A pajzs fölött arany koronás rostélyos sisak, sisakdísz két fekete sasszárny, ezüsttel és vörössel haránt vágva. Takarók színe jobbról arany-fekete, balról ezüst-vörös.

Csakis a czímerképet tartalmazó lap van meg, túl oldalán a szövegben a von Rentsch név olvasható.

DLXIII.

1664 február 23. Regensburg.

I. Lipót császár Gögger Kálmán udvari fourirnak és testvérének Jánosnak nemességet és czímert adományoz.

». . . einen quartirten schildt dessen hindere undere undt fordere obere feldung schwartz in iedwederer ein gelb oder goldfarber einwerts gegen einander undt aufrechts zum grimmen gestellter gekrönter lőw mit offenen rachen roth auszschlagender zungen undt zuruck über sich gewundenen doppelten schwantz, fordere undere undt hindere obere theil aber roth oder rubinfarb, in iedem zweÿ der schreg nach, weisse stöck mit abgehawenen seithen-äesten. In mitte gedachten schildts ein kleines gel-

bes hertzschildlein worinnen ein hahnenkopf. Auf dem schildt ein freÿ offener adelicher turnirshelmb, zur lincken mit roth undt weissen rechten seithen aber schwartz undt gelben helmbdecken undt darob einer gelb oder goldfarben königlichen cron gezührt, aus deren zwischen zweÿen mit denen sachsen einwertz gestelten undt von farben also abgetheilten adlersflügen dass die hindere unden weiss undt oben roth, vordere aber undten gelb undt oben schwartz ist, ein gelb oder goldfarber gekrönter löw bis an die hüfft, mit zuruck über sich gewundenen doppelten schwantz gehet, in der vordern rechten prancken dreÿ korn äeher haltendt . . .«

A czímerleírás a képtől annyiban eltér, hogy a pajzsbeli oroszlán is három kalászt tart lábában, és hogy a szívpajzsban látható kakasfej ezüst szinű.

Czímerszerző érdemeiről és oklevél így emlékezik meg:

». . . derselbe von iugent auf sein inständiges verlangen undt absehen dahin gerichtet, wie er sich zu unsern würcklichen diensten düchtig und capabl machen köndte, undt zu solchen ende frembde lande durchraiset, derselben sprachen neben verschidenen adelichen exercitien erlernet undt nach der widerkher in unsers obristen hoffmeisters fürstens von Portia dienste begeben, darinnen sich so wohl verhalten, dass wir darob anlas genommen ihne zu unsern kaÿserlichen hofffurier allergnädigst anzunehmen, in welcher bedienung er sich bereith in das vierdte iahr undt iederzeit vleiss und gewertig befindet, insonderheit aber beÿ iüngster pressburgischer sowohl als alhieiger haubtlogirung unserer kaÿserlichen hoffstadt seinen vleis bestens spühren lassen . . .«

Függő pecsétje elveszett.

DLXIV.

1676 márczius 26. Krakkó.

III. János lengyel király lengyel indigenatusi diplomája Krompachi Holló Zsigmond Xaver részére.

Az oklevél 3. oldalára festett czímer vörös mezőben zöld hármas halom középső ormán álló, jobbfelé forduló fekete hollót ábrázol, mely csőrében gyűrűt tart. A pajzs fölött egyszerű arany leveles korona, a pajzst magát két egymást keresztező, szalaggal átkötött pálmaág övezi.

Indigenatust szerzőről az okmány következőleg emlékezik meg:

». . . cum nobilitate vetustateque familiae in regno Hungariae

claro, libenter implemus. Incitamento est nobis tam lex publica in comitiis generalibus regni in anno 1673 in favorem ipsius lancita, quam merita et virtutes eximiae maiorum eiusdem atque propria, quae eidem hoc insigne ac perenne pepererunt praemium et ornamentum, cum ipsum praerogativis indigenatus ordinis equestris in regno nostro respublica et serenissimus praedecessor noster Michael non dubitarunt. Avus ipsius Matthias et parens Joannes de eadem Krompach Hollo, complurimis studii et obsequii sui documentis cum aliorum antecessorum nostrorum tum potissimum Vladislai IV. laudabili conatu et fortunarum suarum impendio gratiam merebantur et fuerunt assecuti. Patruus eiusdem Sigismundus Hollo a serenissimo potentissimoque Romanorum imperatore ad serenissimum Joannem Casimirum, sub tempus belli Suetici, binas solennes legationes obiit, ac in expeditis, suum erga rempublicam Polonam studium simul et incolis regni eodem turbulento statu, in finitimis Hungariae ditionibus, territoriis vero praedicti generosi Hollo reclinatoria quaerentibus singularem humanitatem probavit praestititque. Horum vestigiis insistens praedictus generosus Sigismundus Hollo iunior non degeneri alacritate et sinceritate obsequiis serenissimi piae memoriae Michaelis praedecessoris nostri adhaesit, et in aula illius biennio degens, pulchra virtutum suarum praebuit specimina pro imminentique contra communem Christiani nominis hostem Turcam bellica expeditione aliquot cohortes lectissimorum optimeque armis instructorum militum equitum propriis impensis, militiae regni applicavit et longo tempore in servitio militari eosdem sustentavit atque alia recensitis accumulavit merita, quae serenissimi Michaelis regis testimonio et ipsa constitutione regni publica testantur . . .«

Függő pecsétje elveszett.

DLXV.

1677 augusztus 3. Olmütz.

Willenbrochi Ker. János róm. szt. birodalmi és a lâterani palota grófja az 1664 augusztus 3-ikán Bécsben részére kiállított császári adománylevél alapján Binder Venczel Xavernak, a Lichtenstein herczegek morva-tribaui kapitányának nemességet és czímert adományoz.

»Nemblichen einen quartierten in vier thail abgethailten schild, mit schwarz und blauen feld, einen gelben gekrönten löwen in beeden bratzen einen gulden stern haltent rechterseits, linkerseits wie auch gegen einander wie oben, also auch nach

querg herunter verwexlete löwen und adlersfligl, worauf einen guldenen gekrönten, offenen turnierhelmb, ober der gulden cron zway auszgestreckhte gelbe adlersfligel, inmittelst einen aufrecht stehenden gelben löwen, einen gulden stern in beeden pratzen haltent, rechterseits mit gelb und schwartzen, linkerseits aber mit rott unnd weissen helbmdöken geziehret.«

A czímerkép a leírástól annyiban eltér, hogy a sisakdiszt kisérő sasszárnyak nem arany, hanem fekete színűek, ép úgy a pajzs 2. és 3. mezeje is arany.

Függő pecséttel.

DLXVI.

1679—1726.

Miksa Emanuel bajor herczeg, rajnai pfalzgróf Dyer János József bajor udvari hadi és udvari kamarai tanácsos és udvari hadi fizetőmesternek, testvérének Dyer Orbán waldmüncheni erdőmesternek (Wild-Maister) nemességet, a »von Dyer« előnevet és czímert adományoz.

». . . tiert rotten mit zieraden beglaitten schild, in welchem ein von rechter gegen der lincken hand hinaufsteigender weisser aber nicht mit einnigen zieraden versehener zwerchpalcken erscheinnet. Auf diesem schild befündet sich szohin ein silberfarber offner 'adelicher thurnirs-helmb mit einer cron, auch anhangenden goldenen kettlen und cleinodien; ober der cron szeindt zwey rotte in die höche auszgestreckhte adlers-fligel, in deren iedenen mitte drey ausswarts gehende weisse federn zu sehen, welches wappen oder villmehr hie ob beschribener schild bederseitig mit gewohnlichen helmbdeckhen von weiss und rotter farb umbgeben . . . ist.«

Függő pecsétje elveszett. Az oklevél vége hiányzik, a lapnak melyen a czímerleírás foglaltatik, csak egy kis darabja van meg.

DLXVII.

1680 november 4. Linz.

I. Lipót császár P. Hartman Venczel S. J. a prágai Szt. Venczel seminarium volt régensének, jelenleg a cseh krumaui kollegium rektorának kérelmére megengedi, hogy mindazok, kik a prágai Károly-Ferdinánd egyetemen ad primatum (gradum) magisterii philosophiae promoveáltatnak, ezzel együtt, ha előbb nem is voltak nemesek, a cseh nemességet nyerhetik a következő czímerrel:

». . . einen in der mitte von oben bis unten herab in zwey gantz gleiche feldungen abgetheilten ablänglichten schildt, deren die fordere gelb oder goldfarb und in derselben ein just mittelst der abtheÿlung des schildts in der mitte abgetheÿlter, gerad über sich schwebender, mit dem kopf gegen der rechten gewendter, und mit seiner von sich gestreckten rechten krahl einen einfachen grünen lorber crantz haltender halber schwartz oder kohlfarber adler zu sehen ist, mit offenen schnabel, roth auszgeschlagener zungen und auszgeschwungenen rechten flügel, die hintere roth oder rubinfarb schattirte feldung unterscheidet ein recht in dern mitte durchgehender weisz oder silberfarber balcken, in welchem ein gelb oder goldfarber lateinisches W und durch dessen fordern strich ein rothes, durch den hintern aber ein schwartzes beederseÿths eingeflochtenes auch lateinisches S so zusammen Sancti Wenceslai Seminarium bedeuten, gar sichtbar und erkennlich exprimiret ist. Ob diesem schildt just in der mitte stehet ein gerad vorwerts gewendter und mit seinem anhangenden cleÿnot und obhabenden, jedoch vor sich etwas erhobenen einfachen grünen lorber crantz gezierter freyer offener adelicher thurnirs helm mit beederseÿths obhangenden schwartzen oder kohl- und gelb oder goldfarben helmdecken. Auf der obbeschriebenen gelb oder goldfarben fordern feldung ist aufgestecket eine an ihrer hinter dem helm gegen der lincken gehenden und ein eysenfarbe spitz ob sich habenden gelb oder gold-

farben fahne stange auszwerts freÿ fliegende und etwas eingewickelte roth oder rubinfarbe fahne mit abhangenden zweÿen auch roth oder rubinfarben quasten, worinnen abermahlen ein halber, aber mit dem kopf gegen der lincken gewendter und mit seiner von sich gestreckten lincken krahl mehrmahlen einen einfachen grünen lorber crantz haltender schwartz oder kohlfarber adler schwebet mit offenem schnabel, roth auszgeschlagener zungen und auszgeschwungenem lincken flügel . . .«

Az oklevélben a császár e kiváltság adományozásának körülményeiről a következőkép emlékezik meg:

»Wann unsz dann der würdige, unszer lieber andächtiger Pater Wenceslaus Hartman Soc. Jesu damahliger regens unseres königlichen Seminarii Sti Wenceslai in unserer königlichen alten stadt Prag, der zeit aber rector des collegii zu Böhmisch Crumau noch bey unserer nächsten anwesenheit daselbst gehorsamst zu vernehmen gegeben, was maszen erst bemeldes seminarium von anbeginn seiner ersten fundation bis auf das gleich damahln begangene jubel-jahr durch unterschidliche, darinnen nicht allein unserm erbkönigreich Böheim, sondern auch anderen ländern zu diensten auferzogene und herbeÿ geziegelte gute subjecta in grossen beruff, flor und aufnehmen gekommen wäre mit demüthigster bitte, wir geruheten zu dessen erhalt und mehrer beförderung, auch zu animir- und Aufmunterung der studirenden Jugend berührten seminario Sti Wenceslai diese kaÿser und königliche gnade zu erweisen und diejenige seminaristen, welche fördershin beÿ unserer königlichen pragerischen Carolo-Ferdinandeischen universitaet, mittelst deren daselbst vorgehenden promotionen ad primatum magisterii philosophiae gelangen möchten und vorhero a natalibus nicht von adel wären mit dem grad des adels nebst verleyhung eines adelichen wappens zu begaben, die übrige in ermeltem unserm erbkönigreich Böheim eingebohrne adeliche jugend aber, wann sie nach ihren in mehr ermeldem seminario Sti Wenceslai und so dann weiters absolvirten studiis zu einigen amtern aspiriren thäte, caeteris paribus vor andern concurrenten gnädigst zu beobachten, und dardurch das begangene jubel-jahr desto gnadenreicher zu machen, und wir nun, was das erste anbetrifft gnädigst erwogen, dasz ohne dem ad gradum magisterii philosophiae keiner zugelassen werdet der nicht freÿ gebohren und also hierinnen auf die sonsten dem adel im weeg stehende unterthänigkeit keine reflexion zu machen seÿe, nebstdeme, dasz der dem primatui magisterii philosophiae attribuirende grad des adels der studirenden jugend in prosequirung ihrer studien einen mercklichen antrib geben werde. Als haben wir ausz ob- und erst angezoge-

nen ursachen in obgedachten patris Wenceslai Hartman demüthigste bitte in gnaden gewilliget . . .«

A prágai egyetem által 1763 szeptember 20-ikán Duban Gáspár részére kiállított oklevélben. L. ezt az DLXXXII. szám alatt.

DLXVIII.

1686 január 16. Bécs.

I. Lipót császár néhai Grüener Frigyes alsóausztriai kormánytanácsos fiának János Domokosnak, tekintettel apjának és apósának Anckerscroni Hoffmann Péter Ferencznek érdemeire, osztrák nemességet és czímert adományoz.

». . . ainen quartirten schild, dessen hinder under, und vorder ober veldung gelb oder goldfarb, in deren grund ein grüener waasen oder hügel, auf welchen iedwederen fürwerts ein in völliger statur aufrechter mann mit braunen haaren und barth, schwarzen langen rock, hoszen und strimpffen und weissen überschlag, in mitte mit einer grüenen binden umbgürthet, auf den haubt einen grünen lorberkranz habend und in der lincken hand dreÿ grüne kleebletter mit ihren stingeln haltend, die rechte aber in die hüffte spreizend; vorder under und hinder obere thail schwarz, in deren boden ebenfalls ein grüner waasen oder hügl, auf deren iedwederen ein aufrecht für sich gekert gelb oder goldfarber greiff, mit offenem schnabel, roth auszgeschlagener zungen, auffgethannen flügen und über sich geworffenem schwaiff stehet, und dann auf den schild zweÿ freÿe offene adeliche gegen einander gekerte turnirshelmb, zu beederseits mit schwarz und gelb oder goldfarben herabhangenden helmbdecken, und darob mit ainer guldenen königlichen cron gezieret, auf dem rechten helmb zwischen zweÿen mit denen sachszen einwerths gekerten adlersflüglen, darausz unden auch einwerts gehend zweÿ gelbe adlerswaffen (welche die cron halten) erscheinet fürwerts der obere halbe thail bisz an die knie desz unden im schild beschribenen, aufrecht stehenden schwarzen manns, auff den lincken helmb aber bisz an die hindere füesz der unden im schild geichfalls benambste greiff . . .«

Függő pecséttel, a Szent Ivány-család levéltárában.

DLXIX.

1689 deczember 31. Augsburg.

I. Lipót császár Leweneggi Gögger Kálmán csász. tanácsos és udvari kvártélymesternek birodalmi lovagi rangot és czímert adományoz, megerősítve annak 1664-ben Regensburgban nyert nemesi czímerét.

». . . ein quartierter schild, dessen hintere undere . . . . zwischen zweyen fliegenden kriegs fähnlein, deren jedes von vier farben alsz linckes von unten schwartz dan roth, gelb und weis, rechtes aber von unten weis dan gelb roth und schwartz, geziert mit unserm nahmensbuchstab L dan der zieffer I. zwischen gedachten fähnlein seind dreÿ straussenfedern als hindere und vordere weis, mitlere aber roth . . .«

Az oklevél a lovagi rangot szerző érdemeiről következőkép emlékezik meg:

». . . womit umb unsz sich derselbe von anno sechzehenhundert ein und sechzig bis sechzehenhundert dreÿ und achtzig über die zweÿ und zwanzig jahr als hoffourier, und dan von anno sechzehenhundert drey und achtzig alsz unser getrewer rath und hoffquartiermeister bey tag und nacht beÿ grossen und schweren reÿsen nacher Preszburg, Regenspurg, Eger, Grätz, Passau, Lintz, Newstatt, Odenburg und noch jüngst zu Prag, alsz auch in der wider heraus reÿs beÿ der schweren contagionzeit nicht weniger beÿ dem gählingen und geschwindhen überfall des christlichen erbfeindts des türcken beÿ unser reÿs nacher Lintz, Passaw und dan wider den völligen Donaw strohm hienab zeit der belägerung Wien mit unermühetem fleis, trew und embsigkeit, auch zu weilen mit hindansetzung aller leib und lebensgefahr meritirt gemacht, wie er dan ebener masszen zu unserem besonderen nutzen, alsz unsere geliebte schwester der königin zu Pohlen erzherzogin von Wien nacher Pohlen abgereyset, selbige völlige reÿs den cammerfourierdienst mit versehen, wodurch wir all schon im jahr sechzehenhundert dreÿundachtzig gnädigst bewogen worden ihne zu unserem rath und hoffquartiermeister auf und anzunehmen; und er unsz absonderlich in dieser seiner bedienung vermittels einführung einer richtigen quartiersordnung in unserer residentz statt Wienn und darüber mit nicht geringer mühe einrichtenden ordentlichen quartierbuchs, sodan sowohl auf unserer jüngsteren reÿs nacher Pressburg zu der königlichen ungarischen crönung unsers freundlichen geliebten sohns Josephi erzherzogen, welche ihn beÿ dieser solennität zum ritter unsers königreichs Hungarn mit dem schwerd geschlagen, alsz anjetzo beÿ

unserer anherokunfft zu der königlichen wahl und crönung eines römischen königs seine guete vernunfft trew und geschicklichkeit jedesmahl getrew erwiesen . . .«

Függő pecsétje elveszett, a czímert tartalmazó lap kivágva, minek folytán a czímerleírásból is csak a közölt rész maradt meg.

DLXX.

1690 január 2. Augsburg.

I. Lipót császár Vorsster Kristóf udvari kamarai tanácsosnak, főélelmezési mesternek és alsóausztriai főhadbiztosnak birodalmi nemességet (lovagságot) és czímert adományoz.

»... einen licht oder lufftfarben spickel in dessen untern theil ein wasserfluss oder mehrers der Donaw strom auf welchem abwerts ein schwartz mit gelben strahmen rinnendes schieff zu ersehen, auf dessen hindern spitz die gestalt einer ungarischen manns persohn in weissen hosen, blawen röckel und einer gemainen ungarischen schwartzen hauben, mit beeden händen das ruder zum fortfahren anhaltend, auf vorderem spietz aber ein halb schwartzer und gelb kaÿserlicher freÿfahn, dan in dem schief zwey zur bachereÿ auferbawte hütten sambt zweÿen öfen, mit über sich auss denen rauchfangen gehenden rauch zu ersehen erscheinen, über gedachtem spickel seind zwey schild deren linckes blaw darin ein aufgestelter gelber oder goldfarber greiff mit doppel abhangenden schwantz, aufgehobenen flüglen, aufsperrendem schnabel, roth vorschlagender zungen und in zwey vorderen brancken ein cornet haltend, rechter schild aber roth darin ein tieger auch aufwerts stehet mit aufgehobenen schwantz, in denen vordern brancken einen leeb brod haltend. Beede schild seind geziert mit zwey blaw angeloffenen adelichen turniershelmen und dan deren lincker mit weis und rothen, rechter aber mit gelb und blawen abhangenden helmdecken, alsz auch ieder mit einer königlichen cron geziert, aus dern lincker der im schild beschriebene tieger, vorderer aber der beschriebene greifl, beede sich gegen einander anschawend zu ersehen seind . . .»

Czímerszerző érdemeiről az oklevél a következőkép emlékezik meg:

»... sich bereits beÿ ein undt zwantzig jahren her berühmt gemacht, massen er anno sechzehenhundert sechzig und neun beÿ unser n. ö. cammerbuchhaltereÿ zu dienen angefangen und in solcher function bisz anno sechzehenhundert siebenzig und fünff schuldigsten vleisses continuirt, volgents in damahligem rheinländischen, wider die cron Franckreich gewesten reichskrieg bisz zu dem jahr sechzehenhundert siebenzig und neun zu Niemegen getroffenen fridenschlusz alsz veldbuchhalter, dan proviant und kriegs commissarius selbigen vierjährigen veldzügen ohn auszsetzlich mit aller trew und angelegenheit beÿgewohnet: hernachmahls in der ihm aufgegebenen commission die von langen jahren her in unserem erbkönigreich Boheimb und dessen incorporirten landen in vielen millionen bestandene militarische abrechnungen zur auszfindigen richtigkeit gebracht, auch von solcher zeit an bis anhero in das zehende jahr unserm n. ö. kriegs commissariatambt getrew und eÿffrig vorgestanden, inzwischen aber die a° sechzehenhundert achtzig und dreÿ von dem überheüfften gählingen türckischen kriegsheer obgeweste schwere belägerung unserer residentz statt Wien mit ausgestanden und sein obbesagtes ober-commissariatambt darinnen nicht allein eÿfferigst versehen, sondern auch neben und mit weÿland unserm hoff cammerrath und obristen kriegs-commissario Carl von Belchamp dasjenige so zur defension nöttig wahre, möglichst beÿschaffen helffen, worauf und da ermelte unsere statt Wien hinwider durch die gnade Gottes von der neün wochentlichen belagerung befreÿet worden und damahlig unser obrister kriegscommisarius graff Breünner sambt dem von Kriechbaum unpäszlich gewesen, solches commissariat und proviantweesen bisz zu erroberung der vestung Gran gantz angelegentlich versehen und diesem nac hunter unsers lieben vettern und general leüthenandt des hertzogen Carls zu Lothringen ehn siebenjährigen ohnauszsätzlichen veldzügen beÿgewohnet, die völlige proviantirung der armee geführet und das magazin sambt bacchereÿ zu wasser durch seine nachsinnige inventier- und bekante reuscirung mit backöffen auf schieffen bewerckstelliget, wie dan solche inventirung zur würchlichen subsistentz der in so groser anzahl in Ungarn wider den erbfeind gestandenen armeen und folgendts zu glücklicher erroberung des passes Esseck bisz Belgrad sehr dien- und nutzlich gewesen, auch nachgehendts mit besonderer vorsichtigkeit zu allen vesten oder mit besatzung versehenen plätzen da Sclavonien und Seremien auch Sirmien, Bulgarien, Servien und Siebenbürgen zu unserem gewald mit beÿstand des allerhöchsten gebracht worden, er Vorsster durch seine trew undt

embsigkeit, die sattsahme proviantirung gepflogen, in ansehung dern seiner trewgeleisten diensten wir ihne dan voriges neun und achtzigste jahr nicht allein zu unserm generalproviantmeister, sondern auch zum director des generalkriegs-commissariats beÿ unserer in Hungarn unterm commando unser lieben vettern des marggraffen Ludwigs zu Baaden ehn stehender armee verordnet, draufhin er auch zu besagter unserer armee besten nutzen das wienterquartierweesen in Bulgarien und der Wallacheÿ tractiren und einrichten helffen, dass wir ob diesen seinen ein und zwantzig jährigen trewen kriegs und cammeraldiensten und eÿlff jährigen veldzugen gnädigst bewogen worden, ihne Christoph Vorsster in unseren hungarischen adelstand zu erheben und zum würcklichen unserm kaÿserlichen hoffcammerrath auf und anzunehmen . . .«

Függő pecsétje elveszett.

DLXXI.

1692 márczius 22. Bécs.

I. Lipót császár Limbach János Kristóf titkos követségi tanácsosnak és követnek báróságot és czímert adományoz.

». . . ein quartirter schild, dessen hinter obere feldung weisz, jedoch mit einer lini in zweÿ gleiche theil nach längs also abgetheilt, dasz durch den vorderen theil nach der schreg dreÿ rothe balcken oder sogenannte strassen gehen, in dessen hinteren oder lincken theil aufrechts zum grimmen gestelt ein tigerthier, mit zurück über sich gewundenen schwantz, von sich werffenden pratzen, offenen rachen und ausschlagender rother zungen, die vorder obere feldung gelb oder goldfarb, an der abtheilungslini ein ausgebreiter halber schwartzer adler mit offenem schnabel und ausschlagender rother zungen, vorder untere feld blau, durch welches mitte nach zwerg ein bach oder flies-

gnad durch das gantze lager publiciren laszen, wie ingleichen bald hernach denenselben die drey separirte karpfen in einen schild auf einander gesetzt und solchen einen ieden von ihnen dreÿ gebrüdern absonderlich führen zu können die bewilligung gethan, von diesem uhralt adelich Seidlitzischen geschlecht hat sich successu temporis dreÿer brüdere descendenz, sowohl in unserm erbkönigreich Böheimb, marggraffthumb Mähren und hertzogthumb Schlesien alsz Hungarn, Pohlen, Wälschland, Denenmarck, Preuszen, Holstein, Sachszen und in anderen landen niedergelaszen und auszgebreitet und nach unterscheid der sprachen sich theils Seidlitz von Bechin und Lasan, etliche von Kurtzbach und etliche sich von Schönfeld genennet, doch einerleÿ wappen, nemblich dreÿ karpffen geführet, wie dan schon im jahr sechs hundert dreÿ und fünfftzig nach Christi unsers erlösers seeligmachenden geburt, alsz Eugenius primus den päpstlichen stuhl beseszen, Bernhard von Seÿdlitz mit sonderbahren guten qualitäten begabt dero päbstlichen heÿligkeit ceremoniarius gewesen, und mit seiner guten vernunfft denen monotheletern beÿ dem damahlen zu Rom gehaltenen concilio groszen wiederstand gethan. Deszgleichen hat auch anno sechshundert sieben und siebentzig, zur zeit des damahlen auff dem päbstlichen stuhl gewesten Honorii, Norbert von Seÿdlitz alsz Jerusalem und das heÿlige land mit grosser kriegsmacht überzogen worden sich wieder die feinde manhafft gebrauchen laszen, und also tapffer erwiesen, dasz er nebst anderen rittern sein leben eingebüst. Solche ritterliche thaten haben die von Seÿdlitz in nachgefolgten saeculis, absonderlich anno zwölffhundert ein und viertzig zur zeit des damahlen in Schlesien gewesten hertzogens Henrici Pii da die tartarn! mit groszer macht beÿ Lignitz eingefallen zu ihren unsterblichen nachruhm immerfort preiszwürdig auszgeübet und vermehrt, wie dan unter anderen Hannsz von Seÿdlitz alsz er in wehrenden grausamen streit den todt gedacht seines hertzogens vor augen gesehen, nebst noch andern dreÿen rittern also kühn in die tartarn gesetzt, dasz er selbe, so viel möglich zurückgeschwellet und mehrbesagten hertzogen Henrico Pio nach dem ihme Clemens haubtman des glogauischen fürstenthumbs ein frisches pferd zugebracht zu reiten platz gemacht, wie aber dieser tapffere hertzog seinen getreuen vorgänger steiff nachgefolget, hat ihn ein groszer tartar mit eüszerster macht angefallen, deme zwar der hertzog mit einem hieb einen armb abgelöst, gleich darauff aber hat ihn ein anderer tartar mit einen rennspiesz beÿ der achsel also durchrennet undt darmit ausz dem sattel gehebebt, dasz er kraftlosz vom pferdt auf die erden gefallen und sein leben ritterlich geschloszen, die noch übrig gebliebene ritter und hoffjuncker haben ihr leben gleichermaszen eingebüsset, auszer ernanter Hansz von

Seÿdlitz, welcher mit dreÿen ereÿlten christen acht tartarn die ihn verfolget, ritterlich erlegt, ist mit dem leben darvon gekommen, hat doch zum denckzeichen seiner gegen mehr ermelten Hertzogen Henricum Pium erwiesenen beständigen treü zwölff wunden, darvongetragen. Dann haben wir ferner zu kaÿser und königlichen gemüth geführet die getreue tapfere und ersprieszliche dienste, welche unsz und unserm hochlöblichsten ertzhausz von Österreich bemelter Seÿdlitzischen gebrüder vorfahrer von mehr alsz vieren saeculis hero sowohl in politicis alsz militaribus besonders aber in berührten unserm erb-königreich Böheimb und hertzogthumb Schlesien in vertrettung verschiedenes vornehmen chargen in viel weeg allerunterthänigst geleistet, gestalten Hartwig Seÿdlitz von Schönfeld anno fünffzehen hundert fünff und neüntzig weÿland kaÿsers Rudolphi secundi glorwürdigster gedächtnusz rath, cammerer und statthalter in bedeüten unserm erbkönigreich Böheimb, einer Heinrich von Seÿdlitz obrister cammerer und haubtmann zu Breszlau, Neumarkt und Nambszlau dan unter denen glorwürdigen regirungszeiten weÿlandt königs Wenceslai, Vladislai, Ferdinandi primi und Rudolphi secundi allerseiths respective gewesten kaÿser und königen in unserm erbkönigreich Böheimb glorwürdigster gedächtnusz, Hauszman Hansz Melchior, und Adam von Seÿdlitz successive landeshaubtleüthe beÿder fürstenthümber Schweidnitz und Javer, die letztere zweÿ aber königliche ambts verwaltere allda gewesen und ihren hohen functionibus lobwürdig vorgestanden seind, sodan hat in verwichenen saeculo weÿlandt David von Seÿdlitz die landeshaubtmanschafft des fürstenthumbs Lignitz vertretten und Christoph von Seÿdlitz ist weÿlandt Caroli Ferdinandi printzens zu Pohlen und Schweden liebden gewesten bischoffs zu Bresslau sowohl alsz auch Lignitz-Brigischer rath und des Grottauischen fürstenthumbs haubtmann gewesen, zu geschweigen andere mehr dieses uhr alt-adelich Seÿdlitzischen geschlechts anverwandte, welche beÿ denen vorigen kaÿser königlich und landesfürstlichen regirungen vornehme räthe gewesen, auch lauth der alten historibeschreibungen unterschiedlichen sowohl im heÿligen römischen reich alsz anderwerts sonderlich aber unter der glorwürdigen regirungszeit weÿland kaÿsers Rudolphi primi anno zwölffhundert vier und achtzig zu Regenspurg, wie auch dem zur zeit weÿland kaÿsers Caroli quarti anno dreÿzehen hundert sieben und viertzig zu Prag gehaltenen ritterlichen thurnieren beÿgewohnet undt sich iederzeit tapffer erwiesen. Maszen sie nicht unscheinbar schon damahlen den herrnstand umb deszen documenta sie per injurias temporum kommen, geführet zu haben vorgebenn solch ihrer vorfahrer lobwürdige fuszstapffen nachzufolgen und sich zu unseren gnädigsten diensten qualificirt zu machen sie Melchior Sigmund, und Sigmund Ferdinand beÿde

gebrüder von Seÿdlitz sich jederzeit von jugend auf möglichst beflieszen, massen der erste in unsern kaÿserlichen kriegsdiensten bereit einigen feldzügen und belägerungen alsz Maÿntz, Bonn und Fleuri mannhaft beÿgewohnt, auch solche weiter fortzusetzen im werck begriffen ist. Der andere bruder hingegen in studiis, reÿsen und sonst in adelichen exercitien und tugenden sich auszzuüben eüszerist bemühet und nun sich beÿ des hochwürdigen durchleüchtig hochgebohrnen unsers lieben vetters, fürstens und lieben getreuen Frantz Ludwigs pfaltzgraffens beÿ Rhein, hertzogens in Bayern, Jülich, Cleve und Berg, graffens zu Veldens und Sponheimbs, administratoris des hochmeisterthumbs in Preüszen, meisters des teütschen ordens in teütsch und wälschen landen, postulirten bischoffen zu Wormbs, bischoffen zu Breszlau, probstens zu Elwangen und obristen haubtmans im hertzogthumb Ober und Nieder-Schlesien alsz cavaglier befindet . . .«

Függő pecsétje elveszett.

DLXXIII.

1705 január 7. Bécs.

I. Lipót császár Tursi Achillesnek és Ker. Jánosnak birodalmi lovagi rangot adományoz és czímerüket megerősítve kibővíti.

»Scutum videlicet quadripertitum, cuius prima et quarta areolae virides leonem rubrum ad raptum compositum, cauda indorsum bifurcata, secunda et tertia areolae rubeae aquilam nigram erectam corona ornatam superducta pectori fascia aurea repreasentent. Totum tegatur corona aurea, incumbente ei galea aperta clathrata, vulgo torneariadicta ex qua emergat aquila nigra volaturientis instar corona aurea insignis, phalerae seu laciniae hinc inde sint virides et rubeae . . .«

A pajzsbeli alakok valamennyie balfelé fordulva ábrázoltatik, a bővítés a koronás fekete sas adományozásával történt.

Czímerszerzők érdemeiről az oklevél következőkép emlékezik meg:

»Edocti itaque qua archivis, qua aliis probationibus fide

dignis Achilles et Joannes Baptista Tursi J. V. D. fratres, vos in civitate Norciae ex perantiqua familia Tursi nobilitate clara originem ducere, quae deinde ob injurias belli et temporis vicissitudines domicilium suum Romam transtulerit, ibidemque iure civitatis gavisa nobilium more vivendo singularem semper divis olim praedecessoribus nostris Romanorum imperatoribus, sacroque romano imperio et augustae nostrae Austriae domui fidem atque devotionem probaverit: prout etiam non solum pater vester Josephus Tursi sed et patrui vestri, inter quos Faustus Tursi anno millesimo sexcentesimo trigesimo tertio sub signis divi quondam imperatoris Ferdinandi secundi domini et avi nostri colendissimi centurio, alter vero in sacra aede Loretana canonicus eiusdemque thesauri, custus, idem erga nos dictumque imperium et augustam domum nostram fidei et virtutis studium prae se tulerint, atque tu Achilles Tursi ob praeclaram et utilem rebus nostris promovendis navatam operam familiaris noster et generalis curator thesauri nostri bellici declaratus fueris . . .«

Függő pecsétje elveszett.

DLXXIV.

1707 április 27. Bécs.

I. József császár Heerman Enoch Keresztélynek a cseh lovagi rangot adományozza, s régi nemesi czímerét megerősíti.

». . . ein etwas ablänglicht unten rund gespitzt formirter rother schild, an dessen grund ein gerad aufwerths stehender geharnischter junger mann mit etwas langlechten braunen haaren auf dem kopf mit einen aufgestilpt und guldenen porthen eingefasten auch einen federpusch umbgebenen schwartzen hut, an der seith mit einen degen, die lincke hand an die seite spreitzend und in der rechten eine partisan gerad aufwerts haltend sich erzeiget. Ob diesen schild ist ein freÿer offener ritterlicher thurniershelmb mit seinem anhangenden cleinod, beederseiths mit rot oder rubin- und weisz oder silberfarb abhangenden helmbdecken und darob mit einer königlichen guldenen cron geziert, auf welcher zwischen zweÿen mit denen sachszen

einwerts gekehrten schwartz oder kohlfarben adlersfliegeln die unten in dem schild bereith beschriebene geharnischte junge mannsbildnus mit den aufgestilpt und guldenen porthen eingefasten auch einem federpusch umbgebenen sckwarzen hut, in der rechten hand die partisan gerad aufwerths haltend und die lincke an die seith spreitzend zu sehen.«

Az oklevél kiemeli azokat az érdemeket, melyeket nemcsak a lovagi rangot szerző maga, hanem elődei is »tam sago quam toga« szereztek, majd így folytatja:

». . . massen seines verstorbenen vatters leiblicher bruder Enoch Norbert Heerman alsz praelat des stiffts der regulirten chor herren sancti Augustini zu Wüttingau in unserm erbkönigreich Böheimb löblich bisz an sein ende vorgestanden, sein abgelebter vetter weÿland Conrad Emanuel von Bornstät wegen seiner guten qualitäten zum böhmischen hoff rath und secretario resolvirt worden, welche function er durch viel jahr ob sich gehabt, auch letzlich darbey sein leben geschlossen hat. Deszgleichen hat unter gedacht seinen befreindten weÿland Geörg von Bornstät obristwachtmeister unter den graff stahrnbergischen regiment absonderlich beÿ der anno sechzehenhundert dreÿ und achtzig obgewesten türckischen belägerung unserer kaÿserlichen residenz-stadt Wienn tapfere kriegsdienste gehorsamist praestirt, aber hernach in wehrender belägerung der vestung Gran in Hungarn durch eine feintliche kugl umb das leben gebracht worden, wie auch weÿland Ferdinand Balthasar von Pureib und Johann Ernst Grundler und zwar der erste als feld-artiglerie bestelt gewester zeüg-leüthenand und der andere alsz ober stuck haubtmann bey erstgedachter feld-artiglerie nach deme sie beede vielen schlachten und belägerungen sowohl in Hungarn wider den erbfeind christlichen nahmens den türcken als anderwerths, absonderlich beÿ eroberung der vestung Landau im reich beÿ gewohnet iederzeit ihren valor tapfer erwiesen, so dasz bemelten Johann Ernst Grundler wegen seiner darbeÿ erwiesenen guten diensten das lob offentlich gegeben worden, solch seiner vorfahrer und negsten anverwandten rühmliche fuszstapfen zu befolgen und sich zu unseren und des landes dienstleistung qualificirt zu machen besagter Enoch Christian Heerman sich jederzeit befliessen, massen er die studia sonderbahr juridica auf unser kaÿser und königlichen universität zu Prag rühmlich absolvirt und damit er in militaribus auch eine wissenschaft überkommen möge, sich beÿ dem damahligen feldtzug und belägerung der vestung Landau eingefunden, wie dan unsz und erwehnten unserm hochlöblichsten ertzhausz von Österreich er bisz an sein ende treü gehorsamiste dienste zu leisten, des unterthänigstens erbietens ist, solches auch wohl thun kann sol und mag.«

Bevezettetett 1713 márczius 23-án Brünnben a morva királyi táblánál őrzött tengerzöld színű pergament felségkönyvbe sub. lit D. fol. 321—328.

Függő pecsétje elveszett.

DLXXV.

1713 deczember 12. Bécs.

VI. Károly császár Dolberg János Henriknek, Péter Józsefnek, Farkas Erhardnak, Ferencz Gáspárnak, és Vilmosnak, és nővéreiknek Dolberg Mária Orsolya Teréziának, Mária Annának, Mária Sabinának, Anna Adelhaidnak és Mária Erzsébetnek birodalmi lovagi rangot adományoz és eddig használt czímerüket megerősíti.

»Nemblichen einen in vier gleiche feldungen abgetheilten schild, dessen hinter untere gelb oder goldfarb, in welcher in der mitte nach zwergs ein gekärpter schwarzer balcken liget, vordere roth oder rubinfarb, darin dreÿ weisze rösszelein erscheinen, in der vorder untern aber gleichfalls gelb oder goldtarben feldung seynd zwei übereinander stehende schwartze sparren abzunehmen; in der hintern obern halb schwartz und halb gelb oder goldfarben feldung zeiget sich eine mannsperson, dessen rechter halber leib gelb, lincker aber schwartz gekleidet ist, in der rechten hand ein blosszes schwerd haltend, und die lincke in die seiten spreitzend. In dem gelb oder goldfarben gecrönten hertzschildlein ist ein einfacher schwartzer adler mit roth ausschlagender zungen, ausgebreiten flüglen, und von sich spreitzenden waffen zu sehen. Auf beyden ecken des schilds stehen zwey einwerths gegen einander gekehrte frey offene adeliche gecrönte turniers-helm, mit anhangendem kleinod, linckerseits weisz und roth, rechterseits aber gelb und schwartzen helmdecken gezieret. Auff der hinteren cron ist zwischen zweyen mit denen saxen einwerths gekehrten und denen farben also abgetheilten adlersflüglen

(dasz deren lincke untere helffte weisz, obere roth, rechten untere helffte schwartz, und obere gelb oder goldfarb ist) ein weisszes röszlein zu sehen. Auf der vorderen cron stehet zwischen zweyen mit denen farben also abgetheilten püffelshörner, (dasz des lincken untere helffte weisz, obere roth, rechten untere helffte aber schwartz, und obere gelb ist) die im schild bemelte halb gelb und halb schwartz gekleidete mannsperson, in der rechten hand ein blosses schwerd haltend, und die lincke in die seiten spreitzend«.

Az oklevél a czímerszerzők családjáról és érdemeiről a következőkép emlékezik meg:

»Wan uns nun allerunterthänigst nicht allein vorgebracht worden, sondern auch von selbsten in gnaden erinnerlich ist, waszgestalten weyland unsers hochgeehrtesten herrn vatters Leopoldi kay. may. und ld. höchstseeligsten andenckens gnädiglich angesehen, wahrgenommen und betrachtet die ehrbarkeit, redlichkeit, adeliches herkommen, gute sitten, und tugenden, auch besondere vernunfft und geschicklichkeit, wormit vor ihro dero abgelebte kay. hofrath, geheime reichssecretarius und referendarius Luzo Dolberg angerühmet und anbey in unterthänigkeit zu erkennen gegeben worden, wie dasz seine voreltern nicht allein adelich begüttert und mit fürnehmen geschlechtern verwandt gewesen, sondern auch in ihren jederzeit bekleideten ansehentlichen ehrenämbtern, unseren vorfahren am reich röm. kaysern und königen, glorwürdigster gedächtnuss und dem gemeinen weesen vielfältige getreue und nützliche dienste erwiesen. Immasszen dieselbe in Spanisch-Niderland aus der Twent gebürtige daselbst zwischen Lochen und Bröll adeliche güter besessen, sein alt-vatter aber, da die spanische macht in selbigen quartieren abzunemmen angefangen, und die holländische die oberhand behalten, wegen unsers heÿligen glaubens sich von dar hinweeg und in das stifft Münster mit den seinigen begeben, allwo er anfänglich auf dem sogenannten schlosz Barnszfeld in ansehentlicher bedienung gestanden, nachgehends aber wegen hohen alters seine wohnung zu Rambstorff in gedachtem stifft genommen, und bald darauf gestorben. Wornach sein grosz-vatter Luzo Dolberg sich zu besagtem Rambstorff gleichfals häuszlichen niederlassen und bisz in sein todt das bürgermeisterambt allda verwaltet, und an diesem sowol als anderen umbligenden orthen von männiglich sehr geliebet und geehret worden, weilen er in denen benachbarten holländischen provincien wol bekant gewesen, ville vornehme in hohen diensten, ehren und würden gestandene anverwandte und befreunde gehabt, und dessentweegen nicht allein seinen mitbürgeren, sondern auch anderen angränzenden örthern

absonderlich zu der zeit, da der krieg zwischen Spanien und Holland war, in beÿbehaltung hand- und wandels, verschaffung allerhand anderer zur täglichen nahrung gehörigen sachen vill Guts gethan. Nicht weniger sein vatter Eberhard Dolberg welcher mit Adelheid von der Tinnen, von dem noch unweit Münster vorhandenen uralten und fürnehmen adelichen geschlecht von der Tinnen herstammend vereheliget gewesen, in die von dem grossvatter vertrettene bürgermeisterstelle rühmlich gefolget, und sich also wohlauffgeführet, dasz er wegen seinen bezeigten eyffer, sorgfalt, und treu bey männiglich beliebet auch von dem daszigem lands-fürsten wegen der demselben sowol, als denen unterthanen zu kriegs und fridens-zeiten erwiesenen villfältigen nützlichen diensten und wolthaten mit sonderen gnaden angesehen worden. Dessen fueszstapffen einzutretten sich anfangsgedachter Luzo Dolberg auch möglichst beeÿffert, indeme derselbe nach vollendeten studien sich bey unterschiedlichen gerichtern etliche jahr hindurch und solang in dem werck geübet, bisz er in oballerhöchstgedacht unsers hochgeehrtesten herrn vatters kayl. may. und ld. ertzhertzoglich-österreichische dienste getretten, und zwar solche vom jahr sechszehenhundert drey und sechszig angefangen, da nemblich durch ihn die eröffnung der rheinischen bundsschrifften und anderer hochangelegenen geheimen fürfallenheiten nicht allein in dem österreichischen directorio zu Regensspurg und hernach österreichischen hof-canzlern freyherrn von Hocher, dan nach dessen abruffung dem österreichischen ersten gesandten und nach der hand kay. interims-principal-commissario grafen von Weissenwolff, sondern auch dem damahligen kay. extraordinari-residenten in Schweden dem von Basserode, mithin an desen dreÿ und an jene sechs jahr nacheinander beschehen, wegen welcher seiner treugehorsambsten bezeigung mehr allerhöchst gedachte kay. maytt. bewogen worden, dass sie ihn anno sechszehenhundert sibenzig zu führung des österreichischen prothocolli im reichsfürstenrath bey dem noch fürwehrenden reichstag zu Regenspurg gnädigst bestellet, anno sechszehenhundert neunzig aber ihme die kay. hofraths und geheime lateinische reichtsecretari und referendaristelle allergnädigst anvertrauet, welche er auch neunzehen jahr lang mit solcher auffrichtigkeit, treu und eyffer bekleidet, auch die wehrender zeit vorgefallene villfältige, wichtige und schwehre verrichtungen mit besonderer vernunfft, treu und geschiklichkeit zu des heÿl. röm. reichs und unsers ertzhauszes nutzen und wohlerspriesz-lichen diensten fleissig und unermüdet dermassen wohl beobachtet und vollzogen hat, dasz unsers freundlich geliebten herrn bruders kay. may. und lden als unser vorfahrer am reich seeligsten andenckens ihne sambt seinen ehlichen leibserben beederley

geschlechts zu etwelcher ergötzlichkeit seiner habenden grossen verdiensten aus eigener bewegnus in des heyl. röm. reichsritterstand allermildest erhoben und darzu mit kayl. gnaden und freyheiten anzusehen und zu begnaden von selbst befohlen, derselbe aber die ausfertigung des gewöhnlichen kay. gnadenbriefs einige zeit anstehen lassen, und darüber dieses zeitliche geseegnet, und nun uns nicht weniger angerühmt worden, auch von selbsten in täglicher gnädigsten erinnerung ist, wie eÿfferig sich desselben hinterlassene eheliche mannliche leibserben befleisszigen und sorgfältigst angelegen seyn lassen, in löblicher nachfolgung ihres abgelebten vatters sich umb uns und unser ertzhausz verdient zu machen. Indeme der erstgebohrne sohn Johann Heinrich Dolberg schon bey dem mit der ottomannischen pforten zu Carlowitz geschlosszenen frieden, und der dabey gewesenen kayl. gesandtschafft sich nützlich gebrauchen lassen, nachgehends bey unserer österreichischen hof canzley als würcklicher concipist durch ville jahr fleisszig gearbeitet und jetzt daselbst als prothocollist mit unermüdeter embsigkeit fortfahret. Imgleichen der andert gebohrne Peter Joseph Dolberg, nachdeme er einige jahr am romanischen hof dem kay. legations-secretariat wohl vorgestanden, wegen seiner bezeigten guten vernunfft, erworbenen wissenschaft und vortrefflichen fähigkeit seinem ab denen obgedachten schweren und mühesamben kayserl. verrichtungen und baufälligen alter bereits entkräffteten vatter noch bey lebzeiten in der kayl. hof-raths und geheimen secretari und referendari-stelle zugegeben worden, welche er auch annoch mit sorgsamer, uns gnädigst wohlgefölliger embsigkeit, treu und eyffer zu unserer gnädigsten vergnügung würcklich versehen thuet. Nicht weniger der dritte Wolffgang Erhard Dolberg nach verschiedenen vollbrachten feldtzügen uns anietzo bey unserer allhiesigen stadtquardi als haubtmann seine treugehorsamste dienste leistet. Der vierte Frantz Caspar Dolberg auch nach vollendten studien bey der zu Utrecht vorgewesenen friedenshandlung anfänglich bey unserem kayl. gesandten und reichs hofrath von Consbruch seeligen, nach dessen tödtlichen hintritt aber bey dem in seine stelle bevollmächtigten reichs-hof-rath freyherrn von Kirchnern sich zu unsern diensten mehrers fähig zu machen sich eyfferig angelegen seyn lassen. Der fünffte Wilhelm Dolberg auch in hiernächster vollbringung seines studirens würcklich begriffen ist, dahero seiner guten gaben halber von uns durch unsere kayl. primaspreces auf der cathedral-kirchen zu Augspurg mit einer würcklichen dombherrnstelle aus eigner bewegnus begnadet worden. Sie sambtliche gebrüdere auch ihre von Gott verlichene gute talenta fernershin zu unseren und des heyl. röm. reichs, auch unseres ertzhauses Österreich dienste ihrer treugehorsambsten ergebenheit nach

anzuwenden und damit bisz in ihre gruben unaussetzlich zu verharren des allerunterthänigsten erbiethens seynd, wie sie dan woll thuen können, mögen und sollen. Ingleichen des weyland obgedachten kayl. hof-raths und geheimen reichs-secretari und referendarii Luzo Dolberg seeligen hinterlasszene töchtere dergestalten und zwar die ältere Maria Ursula Theresia Dolbergin mit Sigmund Jacob Hangoschy unserm kay. musterungs commissario in Croaten und controlor des oberdreyssigsten ambts zu Nedelitz, die andere Maria Anna mit Wilhelm von Imbsen, reichhofraths agenten auch verschiedener churfürsten und ständen des reichsrath und bestelten an unserem kay. hoff. Die dritte Maria Sabina mit Zacharias Berbrand, unserm nider-österreichischen regimentsrath. Die vierte Anna Adelheit aber noch ledig. Dan die fünffte Maria Elisabetha mit Maximilian Heinrich Gerold von Ley, unserm nider-hungarischen königlichen cammer-rath und inspectorn in Sclavonien wohl verehliget seynd, dasz auch unseren vorfahren sowohl, als uns und unserem ertzhausz von denen ehe-consorten villfältige, angenehme, getreue und nützliche dienste erwiesen worden, und uns annoch unausgesetzlich bezeigt werden.«

A császári titkos kanczellária által 1722-ben kiadott másolatban, mely az Imbsen család nemességére vonatkozó összes iratokat tartalmazza, könyvalakban, hártyára írva, festett czímerképekel, függő pecséttel, a 165—187. ll.

DLXXVI.

1721 február 3. Bécs.

VI. Károly császár Imbsen János Tivadar osztrák udvari tanácsosnak, udvari titkárának és az aranygyapjas rend kanczellárjának, testvéreinek Vilmosnak, a trieri választófejedelem titkos tanácsosának és a császári udvarban követének és Konrádnak a birodalmi báróságot adományozza és régi czímerüket megerősítve kibővíti.

»Scutum avitum militare et erectum rotundo cuspidatum, sectione quadripartitum, cuius prima pars caerulea rubeam exhibens fasciam argento suffultam, reductamque ad modum orulae eandemque oneratam tribus rosis pentaphylis umbilicatis eiusdem metalli fasciformiter dispositis, et concomitatam denique utrinque tribus figuris praefati metalli inaequaliter quadrilateribus ad speciem rhomborum iacentium pariterque horizontaliter aut fasciformiter positis. Secunda autem argentea rubeam crucem patulam, duobus utrinque palis eiusdem coloris innixam ostentans, in cuius centro

insertum scutulum argenteum, serratum arboris truncum erectum nativi coloris aut subfuscum deferens. Tertia vero argentea rubeum cancrum palariter erectum, inscripta a tergo rosa pentaphyla

argentea, proboscide, serris, crusculisque sursum incurvatis expansisque continens. Quarta demum scuti aviti pars coerulea, decem conspersa argenteis rosis pentaphilis umbilicatis, atque ita horizontaliter dispositis 4. 3. 2. 1., hoc est repraesentatis in scuti regione cephalica seu capitali quatuor, in honoraria seu pectorali tribus, in umbilicati duabus et in basi demum una. Scutum insitum rubeum ex speciali caesareae nostrae regiaeque apostolicae maiestatis gratia concessum, cui inscriptum aureis characteribus nostrum caesareum nomen et numerus, superimposita apostolica apostolici Hungariae regni nostri corona. Porro ex hoc scuto insito catena aurea utrinque angulariter alligatum pendet et aliud scutulum aureum, basi superinductum decussi rubea, excisis ramis, seu cruce Burgundica insignitum. Et hoc pariter scutum nunc accessit ex speciali nostra caesarea gratia in praemium exantlatorum laborum et eximiorum de Burgundico aurei velleris insigni ordine meritorum. Scutum maius gentile seu avitum redimitur corona baronibus propria, unde assurgunt tres galeae torneariae cocco suffultae, auro reductae, clathrataeque, torquibus ac monilibus circumductae, suisque respective apicibus fastigiatae, quarum prima seu media coronata situ recto, apicem sustinet crucem gratialem scutariam seu Burgundicam intra extremitates circumducta torque ordinis aurei velleris ob rationem statim allatam. Secunda seu quae a dextris est et situ pro more obliquo, diademate tortili ex argento et coeruleo colore contexto, redimita septem fastigiatur plumis struthionicis argenteis, rubeis et coeruleis, ita alternatim dispositis, ut duae rubeae sint extremae, hinc duae argenteae, inde duae coeruleae et in medio septima argentea, superimposito cancro scutario. Tertia vero quae a sinistris est et coronata, apicem gerit truncum scutarium inter proboscidem elephantinam nigri-

cantem ad similitudinem cornu bubali insertis ad extremitatem quinis plumis pavoninis oculatis (hinc tribus, inde binis, una vero ex ipso orificio aut labio) et vexillum argenteum manubio aureo, scutarium pariter truncum repetens. Laciniae seu phalerae ad galeam mediam (correspondentes scutis insitis) aureae et rubeae, a dextris autem scuti gentilitii argenteae et rubeae, a sinistris vero argenteae et coeruleae eidem scuto, eiusque tincturis aut figuris potissimum congruentes. Telamones bini aurei leones, plena facie, torvo vultu et rictibus hiantibus, caudisque bifurcatis super tergum proiectis . . .«

A czímerkép a leírástól annyiban eltér, hogy a szívpajzsban nem a magyar, hanem a császári korona van ábrázolva.

Az oklevél a báróságot szerzők érdemeiről a következőkép emlékezik meg:

»Scientes . . . . . te Joannem Theodorum necnon duos germanos fratres tuos Guilielmum et Conradum vestram ex perantiqua quondam Immendingorum, dein Immedeshusaniorum, denique Immeseniorum, hodierna vero syncope in patria vestra Westphalia dioecesis Paderbornensis usitatissima et quotidiana Imbseniorum equestri familia, secundum authentica coram intima nostra cancellaria imperiali aulica producta documenta metiri prosapiam, atque maiores vestros in multis publicis negotiis, officiisque qua toga qua sago constitutos, nobis nostrisque antecessoribus romanorum imperatoribus et regibus ac archiducibus vera semper indefessi studii integraeque fidelitatis exhibuisse argumenta et utilia augustae domui nostrae praestitisse obsequia, quorum egregiis nuper vestigiis insistens patruus vester Wilhelmus Caesarinus ab Imbsen praepositus maior ecclesiae Transylvaniensis et augustissimi nostri gloriosissimae memoriae genitoris Leopoldi consiliarius actualis, nec non in sacri romani imperii versus Galliam et Hollandiam confiniis residens extraordinarius, ita munere suo defunctus est, ut eximia inde sibi merita comparaverit, sicut et tu Joannes Theodore fidelia serenissimae domui nostrae servitia, a prima quasi aetate et ubi ubi praestitisti, quando in anno Christi millesimo sexcentesimo nonagesimo nono, plenipotentiario in Turciam legato caesareo comiti ab Oettingen nobiles inter adolescentes comes, atque redux ab anno millesimo septingentesimo tertio obsequiales nostrae personae operas primum quidem et mox ac Viennae diadema Hispanicum suscepimus a cubiculis, non in aula duntaxat, sed nobiscum confestim plagas Hesperias petentibus profectus, per aspera etiam et periculosa viarum posthabito vitae discrimine terra marique toto nostri in Hispaniam itineris, arduarumque ibidem tum politicarum tum bellicarum expeditionum, hostilium videlicet ad Almenaram et Caesar-Augustam conflictuum, act- et passivae Barcellonae aliarum-

que obsidionum, ac quarumcunque in Castilia et Portugallia actionum, feraliumque occasionum tempore fortissima vigilantia constantia nostram personam ubique locorum comitatus ad latus et oculos nunquam non praesens ubilibet manifesta tuae in personam ac vitam nostram specialiter quidem in obsessa augustissime a gallo urbe Barcellona exhibuisti insignia fidelitatis et devoti plane obsequii, ubi ad perfenestratos tormentaria virtute aggeres repaorandos, novasque defensionis machinas exstruendas propriae salutis immemor collaborando motu proprio ac spontaneo ausu generosam, intrepidam, fortemque manum admovisti, quo interea tempore officio etiam introductoris exterorum ad nos legatorum miuistrorum singulari dexteritate ac prudentia functus es, adeo ut notae fidei, curaeque tuae demum quaevis arcana et secretiora quoque regiminis nostri momenta concredere non dubitantes te intimum nostrum consiliarium aulicum, sicut et magni ordinis aurei velleris secretarium, porro eiusdem cancellarium clementissime destinaverimus, quibus muneribus in praesentiarum ad nostrum beneplacitum eadem cura, fide ac diligentia te continuum experimur cum nos ex Hesperia nostram repetentes Germaniam et imperiali Francofurti, postea regia Posonii coronis succollantes, obsequiosus semper insuper ac continuo secutus es. Eapropter utique meruisti, ut te necnon per te praefatos tuos germanos Guilielmum et Conradum quippe et hi uberes suarum virtutum meritorumque illustrium portant manipulos ab eximiis maiorum tuisque dotibus haud degeneres, Guilielmus enim iam dudum serenissimorum principis electoris palatini, atque magni ordinis teutonici magistri principis etiam palatini ad romanam summi pontificis aulam fuit ablegatus, deinde a servitiis quoque caesareis sub praementionati patrui vestri directione, tractu autem et nunc temporis aliquot Germaniae ac Italiae, praesertim reverendissimi necnon serenissimorum principum electorum Trevirensis et Palatini intimus respective consiliarius, necnon ad aulam nostram residens colitur et commendatur. Conradus creditur nulli vestrum fuisse secundus, si occasionis noverca optatum ipsi demerendi campum concessisset, laudabilis quippe nobis placet eiusdem conatus, praestandorum obsequiorum promptitudo, devotissimusque in nos, nostramque domum animus, fidelitatis et honestatis integritas, qua plenam sibi meritorum messem videtur coacervaturus...« mindezekért az érdemekért, folytatja tovább az oklevél, a család 1715-ben magyar bárói rangot is nyert.

A császári titkos kanczellária által 1722-ben kiadott másolatban, mely az Imbsen család nemességére vonatkozó összes iratokat tartalmazza, könyvalakban, hártyára írva, festett czímerképpel, függő pecséttel, a 105—122. ll.

DLXXVII.

1733 június 15. Laxenburg.

VI. Károly Imbsen János Tivadarnak, testvérének Konrádnak, elhunyt fivére Imbsen Vilmos fiának Lajosnak és Tivadar Rókusnak, továbbá Imbsen Mária Josefának, férjezett Thavonat bárónénak cseh bárói rangot adományoz és czímerüket megerősíti.

»... nemblich einen etwas ablangen, unten rund in eine spitze zusammen lauffenden, dan mit einer freyherrlichen cron gezierten quadrirten schild, in desszen ersten blauen feldung erscheinen zeilenweis horizontaliter übereinander gesetzte sechs ablang ligende auf rautenarth ungleich gevierte silberne steiner, dan drey silberne fünff blätterige rosen, dergestalten, dassz in der obern zeil drey, und in der untern zeil widerumb drey gleiche rauthen, in der mitteren zeil aber die drey silberne fünffblätterige rosen in gleicher distanz übereinander zu stehen kommen. In der anderen silbernen feldung ist ein rothes, zu beeden seithen mit zweyen gleichfalls rothen pfählen unterstüztes tatzen creuz, und in dessen mitte ein silbernes schildel, worinnen ein abgehauener holzstock in seiner natürlichen farb gemahlen zu sehen. Die dritte ebenfalls silberne feldung hat einen pfahlweis aufrecht stehenden rothen krebsen, mit von sich gestreckten gekrümpten schären und füesszen, eine silberne fünf blätterige rosen auf dem rücken tragend. In der vierten blauen feldung erscheinen zehen dergleichen fünffblätterige silberne rösel, solchergestalten reiheweis eingetheilet, dasz in der ersten linie vier, in der andern drey, in der dritten zwey und endlichen unten am fuesz eines zu stehen kommen. welche also beschriebene vier feldungen das vorherige stammen-wappen deren von Imbsen enthalten. In der mitte des schilds befindet sich ein rothes herzschildlein aus besonderer allerhöchster kayser und königlichen gnade mit unserem kayserlichen namen in denen goldenen buchstaben C. VI. besezet, welch unserer namen mit der apostolisch hungarischen crone bedecket ist; an diesem herz-schildlein hanget mittels zweyer goldener an beeden ecken verfestigten ketten ein etwas ablanges, unten rundlechtes goldenes schildl, welches mit zwey creuzweis übereinander ligenden holzstammen mit abgehauenen ästen (das burgundische creuz vorstellend) beleget ist, und von uns ihme Johann Theodor von Imbsen zu belohnung seiner bey dem ritterorden des goldenen vlieszes erworbenen verdiensten ebenfalls aus einer specialen gnad verliehen worden. Auf dem schild stehen drey offene ritterliche gecrönte turnier-helm mit ihren anhangenden goldenen cleinodien, wovon der erstere anstatt der cron mit einer silber und blau gewundenen band- oder helmzierde bedecket, und mit siben in silber, blau und roth also ausgetheilten

strausszenfederen bestecket ist, dasz die äusszersten zwey roth, die anderten zwey silber, und die dritten zwey blau, die mittere abermahlen silber und zu derselben der in dem dritten feld des grosszen schildes beschriebene rothe krebs zu sehen, die davon abhangende helmdecken in silber und roth vermischet ist. Der anderte oder mittere gecrönte helm traget das mit der ritterordens kette des goldenen vliesszes rings umbhangene burgundische creuz, und pranget mit einer in gold und roth vermischten helmdecken. Auf dem dritten gleichfalls gecrönten turniershelm stehet der in der anderten feldung beschribene holzstock in seiner natürlichen farb, und auf desszen erster seithen ein schwarzer elephanten rüsszel, mit der in formb eines sonsten gewohlichen püffel-horns auswärts aufgeworffenen schnauzen, welche mit sechs gespiegleten pfauenfedern, und zwar in der vorderen seithen mit zweyen, in der hintern mit dreyen und endlichen in der schnauzen des vorgemelten elephanten-rüsszels mit einer gezieret. Auf der anderen seithen des erwehnten holzstocks stehet ein silbernes renn-fähnlein mit seinem vergoldeten schäfftlein, in desszen mitte mehrerwehnter holzstock eingemahlener zu sehen, sothanen dritten helm aber zieret eine silber und blau vermischte helmdecken. Dieses beschribene freyherrliche wappen halten zwey goldene aufsteigende grimmige löwen mit aufgesperrten rachen, ausgeschlagener rothen zungen, und über den Rücken aufgeworffenen doppelten schwänzen als schildhaltere . . .«

A czímerkép a leírástól annyiban eltér, hogy a szívpajzsban nem a magyar, hanem a császári korona van ábrázolva.

Az oklevél a báróságot szerző érdemeiről a következőkép emlékezik meg:

»Wan wir nun allergnädigst angesehen und betrachtet haben, wasmassen der gestrenge unser österreichischer hofrath, geheimber cabinets-secretarius und lieber getreuer Johann Theodor von Imbsen lauth beygebrachter authentischen urkunden aus Westphalen und zwar dem stifft Paderborn, von einem uralten adelichen ritter und stifftmässzigen geschlecht deren von Imbsen, welche von vielen hundert jahren her stäts daselbst begüttert gewesen, und deren sprosszen in denen dortigen bohmb und anderen stiffteren, auch vornehmeren sowohl civil als kriegsämbteren sich zu unseres durchleuchtigsten erzhauses und des publici diensten jederzeit vor anderen distinguiret haben, durch rechtmässzige descendenz herstamme, und dasz er Johann Theodor von Imbsen derenselben rühmlichen fueszstapfen nachzufolgen von jugend auf auf alle mögliche kräfften angewendet. Wie er dan anno sechzehen hundert neun und neunzig mit dem damahls von weyland unsers herrn vatters kaysers Leopoldi mayestät an die ottoma-

nische porten nach Constantinopel abgeschickten bottschafftern grafen von Ötting als gentilhomme, anno sibenzehen hundert drey aber nachdeme die spanische cron nach absterben königs Caroli secundi auf uns gefallen, mit uns selbsten die mühsame reysz angetretten und uns daselbsten sowohl in blutigen schlachten, als harten belagerungen auch allen anderen gelegenheiten, mit daransetzung leib und lebens, bey tag und nacht so eyfrig, treu und erspriesszliche dienste geleistet, dass wir demselben aus einem besonderen in seine person gesezten vertrauen nicht nur das officium introductoris ablegatorum, sondern auch unser geheimes cabinets-secretariat, endlichen aber nach unserer zurückkunfft aus Spanien wegen seiner bey allen von uns ihme anvertrauten geheim und wichtigen geschäfften stäts bezeugten besonderen geschicklichkeit und dardurch erlangten stattlichen erfahrenheit, bey unserer österreichischen hof-canzley eine hofraths stelle, dan auch das cancellariat des ritterordens mit dem goldenen vliesz allergnädigst verliehen, nachgehends aber wegen deren von demselben durch seine allerunterthänigst fortgeleisteten treueyfrige dienste bey uns weitershin erworbenen und vermehrteverdiensten nicht nur ihne Johann Theodor von Imbsen, sondern auch seine zwey leibliche brüder, und zwar den indesszen verstorbenen Wilhelm von Imbsen (welcher sowohl von weyland des leztabgelebten churfürstens zu pfalz, als auch des damahligen teutschmeisters und pfalzgrafens lbden lbden zu besorg und ausmachung wichtiger geschäfften an den römischen hof abgesandt worden, hierauf aber an unsern kayserlichen hof selbsten als geheimer rath deren churfürsten von Trier und Pfalz, wie auch respectu des erstern als resident gestanden, und unser auch unsers durchleuchtigsten erzhauszes interesse in allen angelegenheiten zu beförderen sich bis in sein grab stäts eyfrig angelegen seyn lassen dan auch den Conrad von Imbsen (welcher beÿ des dermahligen churfürstens von Cölln lbden als truchsessz stehet und bey denen sich ereignenden gelegenheiten uns seinen allerunterthänigsten diensteyfer treudevotest zu bezeigen ebenfalls beflisszen ist) sambt allen ihren ehelichen descendenten beederley geschlechts bereits anno sibenzehenhundert fünffzehen in unserm erbkönigreich Hungarn, anno sibenzehenhundert zwanzig in unseren gesambten österreichischen landen, und anno sibenzehen hundert ein unb zwanzig im heyl. römischen reich in den freyherrn ttand allergnädigst erhoben.«

A császári titkos kanczellária által 1712-ben kiadott másolatban, mely az Imbsen család nemességére vonatkozó összes iratokat tartalmazza, könyvalakban, hártyára írva, festett czímerképekkel, függő pecséttel, a 234—242. ll.

Siebmacher, Der böhmische Adel 68. l. 45. t.

DLXXVIII.

1738 január 3. Bécs.

IX. János Antonius Flavius Angelus, Comnenus, Ducas, Palaeologus, a római majd a konstantinápolyi Flaviusok császári házából, Wurmensteini János Antal Albertnek, a bajor választófejedelem kamarai tanácsosának a byzanczi birodalmi báróságot, a »de Bormio« előnevet, a Szt. György védnöksége alatt álló rendjelet és czímert adományoz.

»Scutum militare erectum, corona baronali ornatum et quadrifariam sectum, cuius prima quadra argentea aquilam nigram coronatam expansis alis, rostroque aperto frondem palmae viridis tenentem exhibet. Secunda vero caerulea serpentem aureum aeque coronatum inter duos montes se in altum erigentem repraesentat, in tertia etiam cerulee tincta semiluna argentea cum stella aurea sex radiorum cernitur, quarta demum aurea canem rubrum milo argenteo cinctum continet, tertiam et quartam inter areolam campus argenteus eidemque binae manus complicatae, cum totidem ramusculis palmae superposita corona aurea unionibus ornata, insertus apparet. Scuto huic corona baronali (ut superius dictum) coronato duae incumbunt galeae torneariae coronatae craticulatae sive apertae, frontes sibi invicem vertentes, quarum haec a dexteris cane rubeo mediae staturea et milo argenteo cincto, illa vero a sinistris aquila nigra expansis alis, rostroque aperto palmae viridis ramusculum tenente et ad medietatem aeque se erigente ornatur, utraque ex parte defluentibus laciniis sive tegumentis, a dexteris videlicet aureis et nigris, a sinistris autem argenteis

et caeruleis, in dorso scuti crux equestris rubea quasi affixa, quatuor ex partibus in forma liliorum prominet, tota vero haec armorum series a duobus scutariis et quidem duobus canibus rubeis ad invicem se conspicientibus sustinetur, a basi demum usque ad apicem duo cruciatim ligamine rubeo connexi exsurgunt palmarum rami . . .«

A kereszt, melyen a czímerpajzs nyugszik, az adományozott Szt. György rend keresztje, melyet az oklevel következőkép ír le:

». . . dantes . . . crucem auream purpureo aut mavis rubeo colore tinctam, cuius in quatuor extremitatibus liliorum speciem formantibus insertae sunt quatuor literae aureae nimirum I. H. S. V. coelestia illa verba In Hoc Signo Vinces denotantes, diametrum crucis duo hastilia aurea graecam literam X efformantia intersecant, horum medium vero altera litera P. indicando monogramma illud pro Christo dividit, a dextris litera A. a sinistris ω principium et finem ad quem cuncta dirigenda sunt exprimentes . . . quam crucem in pectore ligamine serico e collo pendulam tibi gestandum . . . impertimur.«

Az oklevél a báróságot nyert családjáról következőkép megemlékezik:

». . . reperientes . . . . . familiam tuam ultra septingentos annos in multifariis honorum muneribus adeo claruisse, ut ob eius praestantissima virtutum facinora in patritiatum Tyrolensem a Clurens evecta fuisset; quibus dignissime accedit patruelem tuum Carolum Antonium trium augustissimorum imperatorum ut Leopoldi I. Josephi aeque I. immortalis memoriae ac Caroli sexti gloriosissime regnantis extraneorum linguarum professorem, Jacobum Antonium vero aulae Caesareae secretarium extitisse . . .»

Az oklevélben az adományozó saját magáról is megemlékezik:

». . . Nos . . . majorum nostrorum exemplis laudatissimis invitati (siquidem eorum ex orientalium nempe Graecorum augustorum Flaviorum Romanorum Imperatorum alto sanguine legitime descendentium, et nostra summa imperialis regalis potestas inchoata a Constantino Magno, aucta a Leone I. Heraclio, Isacio, Michaele VIII. Emanueli II. multificariis ac diversis tum pontificiis ut Calixti III. Pii II. Sixti IV. Innocentii VIII. cum Romanorum occidentalium imperatorum speciatim vero Friderici III. Maximiliani II. Ferdinandi aeque II. et demum Leopoldi I. gloriosissimae reminiscentiae) ac etiam num invictissime regnantis augustissimi imperatoris Caroli sexti necnon senatus populique Romani diplomatibus, approbationibus et recognitionibus est fulta) ad illos potissimum animi aciem convertere meditamur . . .«

Függő pecsétje elveszett.

DLXXIX.

1751 június 15. Pozsony.

Mária Terézia Pápa Sámuel Kristófnak, a felsőausztriai kamara titkárának lovagi rangot és czímert adományoz.

»Nemlich einen etwas ablangen, unten rund in eine spitze zusammenlaufenden schild, in dessen roth- oder rubinfarben feldung ein auf einem grünen grund stehender zur rechten gekehrter geharnischter mann, mit einem anhangenden degen um den leib mit einer gelb und schwarz vermengten schärpe umgürtet, auf dem haubt eine pickl hauben mit drey weissen straussen federn besezter habend, dann in der rechten hand ein blat papier mit denen buchstaben M. T. das ist Maria Theresia bemercket, dann in der lincken hand ein gelbes fähnlein mit einem schwarzen creuz belegter haltend. Ob dem schild stehet ein zur rechten gekehrter offener freyer gecrönter ritterlicher turniershelm mit seinem anhangenden goldenen kleinod, zur rechten mit einer schwarzen dann gelb oder gold, zur lincken weisz oder silber, dann roth oder rubinfarben helmdecken bekleidet. Auf dem helm zeiget sich ein sechs-eckichter goldener stern zwischen zweyen mit ihren sachsen einwerts gekehrten schwarzen adlers-flüglen.«

Az oklevél a czímerszerző érdemeiről következőkép emlékezik meg:

». . . wasmassen derselbe beÿ dem nunmehro verstorbenen general feldmarschallen Heinrich Wilhelm grafen von Wilczeck in seiner ehedessen, in dem königreich Pohlen obgehabten ambassade die stelle eines legations-secretarii vertretten, sodann aber, als von ihme grafen von Wilczeck in anno sibenzehenhundert fünff und dreÿssig das russische hülffs-corps an der pohlnischen gränitz übernommen worden, beÿ ihme die adjutanten-dienste versehen, dann ferners in anno sibenzehenhundert vier und vierzig beÿ der durch-reÿse beÿ der könighpohlnischen majestätten durch Schlesien die spesirungs, wie ingleichen beÿ einruckung deren hungarischen insurrectionsvölckern in Schlesien die landes-commissarii-stelle begleitet habe; anjezo aber als secretarius beÿ unserer repraesentation und cammer, wie auch in rectifications sachen in unserm erzherzogthum Österreich ob der Enns sich als director mit allen fleisz und eÿfer . . . gebrauchen lasse . . .«

A felső-ausztriai kamarának 1752 január 30-ikán Linzben kelt hiteles másolatában.

DLXXX.

1755 augusztus 9. Bécs.

Mária Terézia Franckenberg Miklós Antalnak birodalmi nemességet, a »von Frankenberg« előnevet és czímert adományoz.

»Nemlich einen etwas labangen unten rund in eine spitze zusammen lauffenden schild, in dessen blauer feldung drey aus dem grund er hobene felsen dann zwey auf denen äusseren felsen auf den mitteren gegen einander aufsteigende weisse einhorn mit aufgesperrten maul und roth ausgeschlagener zunge zu sehen seÿnd. Auf dem schild ruhet ein zu rechten gekehrter offener freyer adelicher gekrönter turniershelm mit seinem anhangenden goldenen kleinod, zur rechten mit einer roth oder rubin, zur lincken aber blau oder lasur, dann zu beÿden seiten weisz oder silberfarb herabhangenden helmdecken bekleidet. Aus dem helm stehet zwischen zweyen mit ihren saxen einwerts gekehrten vorn oben und hinten unten roth, hinten oben und vorn unten aber blau quer abgetheilten adlers flügen das vorbeschriebene zur rechten gekehrte weisse einhorn hervor . . .«

Czímerszerző érdemeiről az oklevél következőkép emlékezik meg:

«. . . wasgestalten weÿland sein vatter Johann Bernhard Frankenberg als gewester apothecker in der fürstlich würzburgischen stadt Kitzingen in Francken alda zugleich das bürgermeister amt, nebst anderen stadt-officiis durch verschiedene jahr begleitet, er selbsten aber unter der regierung weÿland unsers hochgeehrtesten herrn und vatters Caroli VI. kayserliche mayestet und liebden als provisor in der alhiesigen feld apothecken sich dergestalten geübet und hervorgethan, dass er anno siebenzehen-

hundertneunzehen zu der damahligen kaÿserlichen grossbottschafft an der ottomannischen pforte mit der feld-apothecken abgeschicket worden . . .«

Függő pecséttel.

DLXXXI.

1757 január 19. Bécs.

Mária Terézia Feuerstein Antal Ferdinándnak és András Lipótnak bárói rangot ad, az elődeik által viselt Feuersteinsberg előnevet megerősiti és czimert adományoz.

»Nemlich einen etwas ablangen und unten rund in eine spitze zusammenlaufenden und mit einer freyherrlichen cron gezierten viergetheilten sichild, in dessen vorderen oberen und hinteren unteren gelb oder goldfarben feldung ein auf einem grünen grund ein und aufwerts stehender gamse von natürlicher farb, in seinen beeden vorderen läuffen ein schwarzes feuer-eysen haltend, dann in dèr hinteren oberen und vorderen unteren weisz oder silberfarben feldung ein einwerts schreitender roth oder rubinfarber löw mit aufgerissenen rachen, roth ausgeschlagener zunge, über sich gewundenen einfachen schweif und vor sich geworfenen prancken zu sehen ist. In der mitte dieses schilds befindet sich ein ablangs vorn gelb oder goldfarb, dann hinten schwartz abgetheiltes herz schildlein mit einem in der mitte gesetzten feuer-stein zwischen zweyen wider einander mit auf und unter sich gehender flamme gestellten feuer-eysen von verwechselter farb und metall. Auf dem schild ruhen dreÿ nacheinander gesetzte offene freÿe ritterliche gecrönte turniers-helm mit ihren anhangenden goldenen kleinodien zur rechten mit einer schwartzen dann gelb oder gold, zur lincken

aber weisz oder silber dann roth oder rubinfarb herabhangenden helmdecken bekleidet. Aus dem ersteren helm gehet zur rechten herfür das vorbeschriebene gamsz, jedoch ohne dem feuer-eÿsen, zwischen zweÿen gelb oder goldfarben elephanten-schnautzen mit aus ihrer öfnung gehenden flamme, aus dem zweyten helm entspringet eine aufwerts steigende flame und aus dem dritten helm stehet zur rechten hervor der vorbeschriebene rothe löw zwischen zweÿen mit ihren saxen einwerts gekehrten in der mitte schregs vorn oben und hinten unten gelb, dann hinten oben und vorn unten schwartz, abgetheilten adlersflügeln. Hinter dem schild gehen zweÿ ins creutz gesetzte mit einem goldenen speer und dergleichen quasten versehen roth ausfliegende fahnen hervor.«

Az oklevél megemlíti, hogy a báróságot szerzők a bregenzi grófságban már régtől fogva nemes családból származnak, majd így folytatja:

»... nicht allein derenselben vatter Andreas von Feuerstein ab anno 1682 unter der feld-artillerie anfänglich als stuckfuncker in der belagerung Wienn, dann der haupt-vestung Ofen ingleichen beÿ verschiedenen in Hungarn wider den erbfeind christlichen nahmens vorgefallenen treffen, sonderheitlich in der schlacht beÿ Zenta, nachhero aber ab anno 1695 bis 1698 am Rheinstrom und in Italien als stuckhauptmann in der schlacht beÿ Hochstädt und in der belagerung der vestung Landau durch 22 jahre mit besonderen ruhm treu erspriessliche dienste geleistet und in nur erwehnter belagerung sein leben beschlossen, sondern auch sie beÿde gebrüdere von Feuerstein selbsten nach dem beÿspiel ihres jetzt gedachtermassen vor Landau gebliebenen vatters und zwar der erstere bereits in anno 1708 sich beÿ unserer feld-artillerie in diensten begeben, und erstlich als stuckjuncker in dem damahlig spanischen successions-krieg sofort in denen feldzügen am Rhein, deszgleichen in Hungarn unter denen berühmtesten feldherren sich verdienstlich zu machen beeiferet, folgbar die gelegenheit überkommen, in denen merckwürdigen feldzügen wider die türcken 1716, 1717 und 1718 besonders in denen siegreichen treffen und belagerungen beÿ Peterwardein, Belgrad und Temeswar als stuck-hauptmann sich hervor zu thuen, und andurch würdig zu machen, dasz selbter in anno 1728 zum oberhauptmann und anno 1732 als zeug-lieutenant in anno 1733 aber als obrist-lieutenant und comendant der sammentlichen artillerie in dem königreich Sicilien allergnädigst ernennet zu werden verdienet, wo dan derselbe bis 1735 zu Messina und bis 1736 in unserem littorali austriaco zu Triest als gleichmäsziger commendant gestanden, in diesem und dem folgend 1737-ten jahr aber in unseren inner-öesterreichisch-croatisch und hungarischen

vestungen die zeughäuser zu untersuchen und das dortige artillerie-vesen in ordnung zu setzen den gnädigsten auftrag erhalten, sofort in ebendiesen 1737-ten jahr in dem feldzug gegen die türcken in Bosnien beÿ belagerung der vestung Banyaluka und der darbey vorgefallenen action der artillerie rühmlich vorgestanden, worauf ihme dann in anno 1738 als obristen die artillerie zu commandiren anvertraut und in denen scharffen treffen beÿ Cornia und Mechadia seine schuldige treue zu erhärten nicht minder in anno 1739 in denen actionen bey Krotzka und Panczowa dann ferners in annis 1741 und 1742 beÿ dem feindlichen anfall unseres erbkönigreichs Böheim als obrister über solche das commando zu führen, denen actionen bey Molwitz und Czasslau beÿzuwohnen und in zurucktreibung des feindes seine tapfermüthigkeit an den tag zu legen, sich also andurch des caracters unseres general-feld-wachtmeisters würdig zu machen die gelegenheit gegeben wurde, wie dann derselbe ungeachtet der vor Prag empfangenen schweren verwundung gleichwohlen in dem 1742 und nachfolgenden 1743-ten jahre den bayerischen feldzug mitgemachet und sonderheitlich beÿ Braunau und Deckendorff in verfolgung der feindlichen armee bis in Elsasz und an dem obern Rhein, von dannen aber zuruck in Böheim in gleichmässiger abtreibung der preussischen kriegsmacht die artillerie in capite lobwürdig commandiret und derselben die stattliche würckung unserer artillerie dergestalt empfindlich gemachet hat, dass wir denselben bey fortsetzung des feldzugs in anno 1745 nach denen beÿ Strigau und Trauttenau vorgefallenen feldschlachten zu unseren general feld marschall lieutenant, dann nach dessen in annis 1747 un 1748 in denen Niederlanden fürgewesten campagnen besonders in dem beÿ Laffelt vorgefallenen treffen und nach deme derselbe beÿ hinnach erfolgter fridenszeit durch seine eifervolle bemühungen unser gesamtes feld-artillerie-corps zu unserer höchsten zufriedenheit auf einen neu verbeszerten fusz gesetzet und eingerichtet hatte, zu unseren general feldzeugmeister zu erheben bewogen worden seyn. Desselben bruder Andreas Leopold von Feuerstein hingegen denen fuszstapffen seines vatters und bruders nachfolgend von anno 1717 an sich gleichergestalten unseren feld-artillerie diensten gewidmet, und vom bücksenmeister anfangend durch alle gradus und zwar bey der eroberung Belgrad als feuerwercker und kurz darauf als stuck-juncker, dann anno 1732 und nachfolgenden jahren in Italien als stuck-hauptmann beÿ denen aldasigen kriegs-operationen, sonderheitlich beÿ passirung der kaÿserlichen armée über den Poó flusz in gleichen beÿ der eroberung von Monte Chiarugulo in denen actionen beÿ Colorno, Parma, Guastalla und Quistello, ingleichen beÿ vertheidigung der festung Mantua sich dermassen wohl gehalten, dasz derselbe in anno

1737 mit dem rang als ober stuckhauptmann begnädiget und in anno 1739 als zeug-lieutenant ernennet zu werden verdienet, wie dann derselbe nicht minder nachhero ab anno 1741 bis 1748 denen feld-zügen und schlachten, scharmützlen und belagerungen welche in unseren feindlich überzogenen erb königreich Böheim, sofort in Bayern am Rhein, in Schlesien und endlichen abermahls in Italien, vornehmlich in dem Genuesischen der Provence und Piemont durch sein tapfermüthiges verhalten und besondere geschicklichkeit sich den caracter eines artillerie obrist-leutenant und obristens ruhmwürdig erworben hat, gestalten dann sie beyde gebrüdere von Feuerstein nicht weniger in dem verwichenen jahrs neuerlich erfolgten preussichen einfall, und feindlichen überziehuug unsers erb-königsreichs Böheim durch würckliche dienstleistung ihre schuldigkeit und treue, sonderheitlich in der schlacht beÿ Loboschitz rühmlichst bezeuget haben, und in solch unaussezlichen dienst-eifer noch fernershin bis in ihre gruben zu verharren allerunterthänigst willig und erbiethig seynd, solches auch wohl thun können und mögen.«

Függő pecsétje elveszett.

DLXXXII.

1763 szeptember 20. Prága.

A prágai egyetem Dubán Gáspárt az I. Lipót császár által 1680 november 4-ikén Linzben kelt kiváltságlevél alapján cseh nemességgel ruházza fel és neki czímert adományoz.

Az adományozott czímer leírását és rajzát l. az DLXVII. szám alatt közölt oklevélnél.

Függő pecséttel.

DLXXXIII.

1765 augusztus 12. Innsbruck.

Mária Terézia Vogt Nep. Jánosnak, a stampachi vértesezred főhadnagyának és utódainak birodalmi nemességet, az »Ehrenzeit« előnevet és czímert adományoz.

»Nemlich einen etwas ablangen, unten rund in eine spitze zusammenlauffenden lincks getheilten schild, in dessen vorderen blau oder lasurfarben feldung ein gelb oder goldfarber zur rechten schauender schwebender adlér, mit aufgesperrten schnabel, roth ausgeschlagener zunge, ausgebreiteten flügeln, und von sich gestreckten krahlen zu sehen, die hintere feldung aber dreymahl weis oder silber, dann roth oder rubinfarb lincks gestreiffet ist.

Auf dem schild ruhet ein zur rechten gekehrter offener, freyer, adelicher, gekrönter turniers-helm, mit seinem anhangenden goldenen kleinod, zur rechten mit einer gelb oder gold, dann blau oder lasur, zur lincken aber weis oder silber, dann roth oder rubinfarb herabhangenden helmdecken bekleidet. Ober dem helm zeiget sich ein abgestuzter geharnischter armb in seiner hand ein blosses schwerd haltend, zwischen zweyen in der mitte quer, vorn oben weis, unthen roth, dann hinten oben gelb und unten blau abgetheilten büffelshörnern.«

Az oklevél a czímerszerző érdemeiről következőkép emlékezik meg:

»... was massen nicht nur dessen gross-vatter durch vierzig jahre bey dem nunmehrigen birckenfeldischen cuirassier-regiment in unseren kriegdiensten gestanden auch bey solchem als lieutenant verstorben seye, sondern auch dessen vatter Mathias Anton Vogt, bey diesem nemlichen regiment durch zwey und dreyszig jahre mit ausnehmenden eifer und dermassen guten verhalten gedienet habe, dasz selber durch die behörigen militarischen stuffen sich bis zur charge eines obrist-wachtmeisters geschwungen, auch als solcher in rühmlichster erfüllung seiner pflicht und schuldigkeit, bey dem wider die krone Preussen im jahre 1757 erfochtenen herrlichen siege bey Choczemitz seinen geist helden-

müthig aufgegeben; wie dann ingleichen er Johann Nepomuck Vogt von diesen tapferen beÿspile seiner vor-eltern angeflammet, derselben rühmlichen fuszstapfen nachzufolgen nicht ermanglet, somit vor einigen jahren ebenfalls unsere kriegsdienste angetretten und als ober-lieutenant des stampaischen cuirassier-regiments während den ganzen letzt fürgewesten preussiscben krieg beÿ allen feindlichen gelegenheiten seinen dienst-eifer, muth und tapferkeit zu unserer höchsten zufriedenheit und wohlverdienter belobung, der ihme vorgesezten hohen und niederen officiers am tag zu legen sich besonders bestrebet hat . . .«

Függő pecsétje elveszett.

DLXXXIV.

1771 február 1. Bécs.

Mária Terézia Hiller Antalnak, a szász-hildburgshauseni herczegi gyalogezred kapitányának nemességet, a von előnevet és czímert adományoz.

»Nemlich einen aufrecht stehenden viergetheilten schild, in dessen hinteren unteren und vorderen oberen goldenen feldung ein halber schwarzer adler, in dem vorderen unteren blauen felde aber ein links gewendeter aufrecht stehender silberner löw mit offenem rachen, roth ausgeschlagener zunge und über sich gewundenem schweife, endlichen in dem hinteren oberen gleichfals blauen felde ein rechts gewendeter geharnischter arm in der hand ein entblöstes schwerd haltend zu sehen ist. Auf dem schilde ruhet ein rechts gewendeter offener gekrönter zur rechten mit einer schwarz und gold, zur linken blau und silberfarb vermischt herabhangenden helmdecke gezierter adelicher turniers-helm, worauf

zwischen zweyen mit denen saxen einwärts gewendeten schwarzen adlersflügen ein bis an die knie sichtbahrer geharrnischter mann hervorraget, dessen hand mit einem zum hib gerichteten schwerdt bewafnet, das haupt aber mit einer von rothen strauszen federn gezierten bickelhaube bedecket ist.«

Czímerszerzőről az oklevél következőkép emlékezik meg:

». . . wasmassen derselbe sich bereits im Jahre 1726 als gemeiner in unsere feld-kriegs-dienste begeben, nachhin in denen sich geaüsserten welschen, französischen, baÿrischen und preüssischen kriegen, denen schlachtén beÿ Colorno, Parma, Quastalla und Braunau der vertheidigung von Mantua und Ollmütz dem sturm von Burghausen und der eroberung der vestung Glatz dann mehreren scharmützlen, und anderen feindlichen anfällen, mit unerschrockenen muth beÿgewohnet auch in allen übrigen gelegenheiten während seiner 45 jährigen dienstleistung, sowohl zu kriegs- als zu friedenszeiten von seiner treue, tapferkeit und erfahrung in der kriegskunst vilfältige proben abgeleget, durch beständiges wohlverhalten sich von der picke auf stuffenweise bis zu dem dermalig-begleitenden rang eines wirklichen hauptmannes geschwungen, anbey besondere verdienste sich gesamlet, und unserer höchsten gnade sich vorzüglich würdig gemacht habe, gleichwie er dann auch nebst seinen dreÿen söhnen wovon einer als unter-lieutenant unter dem nemlichen regiment, der andere als fahnen-cadet unter dem nugentischen, der dritte aber ebenfals als unter-lieutenant unter dem herzoglich-würtenbergischen dragoner-regiment zu unserer höchsten zufriedenheit dienet . . .«

Függő pecséttel.

DLXXXV.

1771 május 11. Bécs.

Mária Terézia Rakittievich Sávának, a bánát-illyr határ huszárezredbeli kapitányának nemességet, a »Topplitzai« előnevet és czímert adományoz.

»Nemlich einen aufrecht stehenden viergeteilten schild, in dessen hinteren unteren blauen felde auf einem grünen grunde ein weiszer thurm mit drey zinnen und einem goldenen schlusgätter, über welchem in dem vorderen ecke des felds ein sechseckigter goldener stern, in dem hinteren aber ein rechts gewendeter weiszer halber mond stehet, zu sehen ist. In dem vorderen unteren und hinteren oberen silbernen felde befindet sich auf einem grünen waasen auf einem weissen schimmel in vollen sprung ein in

seiner rechten hand einen bloszen säbel haltender einwerts gekehrter, blau bekleideter und roth umgürteter huszar, mit flügenden blauen dollmann und kallback, welche samt der auch blauen huszaren mütze mit braunem peltze ausgemacht sind. In der vorderen oberen rothen feldung zeiget sich ein lincks sehender einfacher goldener adler, mit ausgebreiteten flügeln, ausgeschlagener zunge und von sich gestreckten krahlen. Auf dem schilde ruhet ein rechts gewendeter offener gecrönter zur rechten mit einer roth und gold, zur lincken blau und silberfarb vermischt herabhangenden decke gezierter adelicher turniers helm, auf welchem der im schilde schon beschriebene huszar stehend und bis an die knÿe sichtbahr zwischen zweÿen mit denen saxen einwerts gewendeten schwarzen adlersflügeln hervorraget . . .«

Czímerszerző érdemeiről az oklevél következőkép emlékezik meg:

». . . wassmassen nicht nur allein seine voreltern unter denen banatischen national-trouppen als officiers in ununterbrochener reÿhe gestanden und mit hinterlaszung eines ruhmvollen andenckens verblichen seÿen, sondern auch er selbsten bereits vor acht und dreÿszig jahren sich in unsere kriegsdienste und zwar anfänglich als cadet unter die theÿser gränitz-miliz begeben, nach reducirung derselben aber bey obgedachten illyrischen regiment seine dienstleistung mit ohnermüdeten eyfer fortgesezet, in den lezten türcken-kriege der einnahme von Nissa, Orsova und Bellgrad, dann in denen nachgefolgten feldzügen in Bayrn, am Rhein, in Böheim und Schlesien verschiedenen schlachten und feindlichen anfällen mit unerschrockenen muth beygewohnet in allen gelegenheiten untrügliche qroben seiner treue, tapferkeit und erfahrung in der kriegs kunst an tag geleget und durch beständiges wohlverhalten stuffenweisz bis zum rittmeister beförderet zu werden verdienet . . .«

Függő pecséttel.

A család nemessége 1791 szeptember 19-ikén Magyarországra is kiterjesztetett, czímerül ugyanezen czímert nyerve. Siebmacher, Der Adel von Ungarn 531. l. 383. t. V. ö. a DXXI. számot.

DLXXXVI.

1772 június 24. Bécs.

Mária Terézia Nicolich Theodosiusnak, a pétervárádi gyalogezred nyugalmazott őrnagyának birodalmi nemességet, a »von Welles« előnevet és czímert adományoz.

». . . einen aufrecht stehenden blauen schild, in dessen mitte ein hocher felsen stehet, vor welchem ein bach vorbey-

flüsset, worüber eine gewölbte steinfarbe brücke geschlagen ist, an den felsen stehet zur rechten ein links gewendeter geharrnischter mann, mit entblösten, zum hib gerichteten schwerd in der rechten hand, die lincke aber in die seite sezend, dann zur lincken ein aufrecht stehender goldener lőw, mit offenen rachen, ausgeschlagener zunge und über sich gewundenen schweife, mit beeden vorderen prancken den felsen ergreiffend. Auf den schilde ruhet ein rechts gewendeter offener, gecrönter, mit einem goldenen kleinod gezierter adelicher turniershelm, worauf der erstbeschribene geharrnischte mann, zur rechten gewendet, zwischen zween mit der mündung auswerts gekehrten, vorn oben und hinten unten blau, dann vorn unten und hinten oben gelb abgetheilten püffelshörnern bis an die knye sichtbahr ist. Die helmdecken sind zur rechten blau und gold, zur lincken aber blau und silber kunstmässig vermischt «

Az oklevél a czímerszerzőnek saját és apjának érdemeiről a következőkép emlékezik meg:

»... wasmassen sein verstorbener vatter aus sonderbahrer treue gegen unser königliches erzhausse, mit verlust seines haab und guts aus Servien in das königreich Ungarn übersiedlet, und sodann nach mehreren feldzügen und ausgestandener türkischen gefangenschafft in unseren diensten als haubtmann erblasset seye. Er selbsten aber nach dem rühmlichen beyspiel seines vatters sich in unsere kriegsdienste schon anno siebenzehen hundert vier und zwanzig begeben, während seiner dienstleistung sich in allen gelegenheiten besonders hervorgethan, vor dem feinde verschiedene verwundungen überkommen, von seiner treue, tapferkeit und erfahrung in der kriegskunst vielfältige proben an tag

geleget, und durch beständiges wohlverhalten nicht nur stuffenweise von der picke auf bis zum haubtmann beförderet, sondern auch mit beylegung des obrist-wachtmeister-rangs in die ruhe versezet zu werden sich verdient gemacht habe, und da er übrigens nebst seinen zweyen söhnen, wovon einer als haubtmann unter dem peterwardeiner der andere aber in dem nämlichen caracter unter dem brooder regiment stehet, noch ferners und bis in seine grube fortzufahren des allerunterthänigsten erbietens ist, solches auch seinen besizenden rühmlichen eigenschafften nach wohl thun kann, mag und soll.«

Függő pecsétje elveszett.

DLXXXVII.

1779 május 10. Bécs.

Mária Terézia Affolder Péter budai építési felügyelőnek nemességet, az »Adlersberg«-i előnevet és czímert adományoz.

»Nämlich einen aufrecht stehenden in mitte ablangs getheilten schild, in deszen vorderer goldenen feldung ein hoher felsz, und darauf ein einwärts sehender, einfacher, schwarzer mit ausgeschlagner zunge, ausgebreiteten flügeln und vor sich gestreckten krallen auf grünem grunde stehet; der hintere theil des schilds ist in mitte quer durchgetheit, und zwar deszen obere feldung abermal durch einen sagförmigen schnitt, oben roth unten weisz quer abgetheilt, in dem unteren blauen felde aber stehet auf grünem grunde ein rechts gestellter goldener hirsch auf dreÿ füszen, da selber mit dem vierten ein goldenes rad vor sich hält. Auf dem schilde ruhet ein rechts gestellter, offener, gekrönter mit einem goldenen kleinod und zur rechten schwarz und gold, zur lincken roth und silber kunstmäszig vermischt herabhangenden decke gezierter-

adelicher turniershelm, worauf der ganze obere leib eines goldenen hirschen hervorraget, der mit seinen vordern 2, laüfen auf einem vor sich stehenden goldenen Rade liegt.«

Czímerszerző érdemeiről az oklevél következőkép emlékezik meg:

»... wasmaszen derselbe schon im jahre 1748 in unsere kail. königl. dienste aufgenommen, im jahr 1759 als bau-inspektor nach Offen abgeschicket und ihme alldort der auszuführende schloszbau unter seiner verantwort- und verrechnung anvertrauet worden, welchen bau er auch mit allen denen nachhero beÿ dem königlichen schlosz weiters vorgenohmenen abänderungen auf das wirtschäftlichste und sorgfältigste ausgeführet und hierüber die rechnung ordentlich geleget hat. Mit nicht minderen fleisz und eifer hat er auch die ihm von der münz und bergwerks-hof-kommiszion aufgetragene untersuchung der ofner gebürge mit aller genauigkeit befolget; vorzüglich aber hat er unserer königlichen stadt Ofen ganz besondres ersprieszliche dienste geleistet, indeme er nicht nur den entwurf und die errichtung der dortigen lehenwägen, sondern auch die dermal alldort geschlagene schiffbrücke statt der vorhin fliegenden brücke durch seine thätige verwendung zu stande gebracht und sich hiebey ganz besonders verwendet und ausgezeichnet hat, wie er dann auch der urheber der neuen, und hinter dem königlichen schlosz liegenden Christina stadt ist, in welcher bereits ueber 100 häuser zum allgemeinen nutzen der stadt Ofen und vermechrung unsers kontributionalis angelegt sind ...«

Függő pecséttel.

DLXXXVIII.

1781 márczius 31. Bécs.

II. József császár Jakubieska Andrásnak, a Pozsonyban állomásozó magyar koronaőrség főhadnagyának birodalmi nemességet, a »Csermend«-i előnevet és czímert adományoz.

»Nemlich einen aufrecht stehenden aus denen vier eken übers kreütz getheilten schild, deszen vodere und hintere feldung blau, in der voderen ein silberner löw mit über sich gevorfenen schweif, in der hintern ein silberner greif, beede gegen einander aufrecht zum kämpfen gerichtet, denn in dem oberen goldenen feld ein rechts sehender einfacher schwarzer adler mit ausgeschlagener zunge, ausgebreiteten flügeln und von sich gestreckten krallen, endlich in der unteren rothen feldung zweÿ Kreützweisz über sich gekehrte blosze schwerter mit grünen lorberkränzen

umwunden zu sehen sind. Auf dem schilde ruhet ein rechts gestellter offener gekrönter mit einen goldenen kleinod und zur rechten schwarz und gold, zur linken blau und silber kunstmäszig vermischt herabhangenden deken gezierter adelicher turniershelm und auf solchen ein zur rechten gebogener geharnischter arm mit bloszem schwert in der hand.«

Czímerszerző érdemeiről az oklevél következőkép emlékezik meg:

»... wasmaszen derselbe theils beÿ dem erzherzoglich Ferdinandischen, theils Graf D'Altonisch, vorhin Palfischen infanterie regiment als unter- und ober-officier durch zwanzig jahre gedienet, und während dieser zeit nicht nur allein seine dienste, wie es die pflichten eines rechtschaffenen kriegsmanns erfordern, mit allem eifer versehen, sondern auch immer eine einem officier wohl anständige conduite und gutes betragen gezeiget, vorzüglich in allen gelegenheiten den allerhöchsten dienst beförderet und sich die vollkommene zufriedenheit seiner vorgesetzten und liebe seiner untergebenen erworben, und dermal beÿ der königl. hungarischen krongarde, ungeachtet seines alters und gebrechlichkeit, dennoch die allerhöchsten herren-dienste beÿ allen vorgefallenen gelegenheiten eifrigst leiste und überhaupt durch seine beÿnahe fünfzig jährige dienstleistung wohl und löblich verhalten habe ...«

Függő pecséttel.

DLXXXIX.

1804 április 21. Bécs.

II. Ferencz császár Vitézvári Simonyi Józsefnek, a Blanckenstein huszárezred főhadnagyának osztrák bárói rangot és czímert adományoz.

»Nähmlich einen aufrechten oblongen unten rund in einen Spitze zusammenlaufenden roth und gold quer geschnittenen Schild, in dessen oberen Feld ein aus der Theilungslinie empor steigender geharnischter Mann, mit aufgethanenen Visier in der rechten Hand ein blosses Schwerdt mit goldenem Gefäsz zum Hieb, in der von sich gestreckten linken aber einen abgehauenen, Blut tröpfenden Saracenen Kopf an dem Haarzopf haltend zu sehen ist, der Schild ist mit einer freÿherrlichen Krone bedeckt, darauf ruhet ein in Visier gestellter goldgekrönter zu linken Seiten mit einer roth und gold vermischt herabhangenden Decke bekleideter mit einem ausgebreiteten schwarzen Adler besetzter Turniershelm mit offenen Rost, und seiner goldenen Halskette, Schildhalter sind zweÿ geharnischte Männer mit aufgethanen Visier, rothe Busch auf dem Helm, ihren Wehren an der Seite und eine Tartsche an den freÿen Arm . . .«

Báróságot szerző érdemeiről az oklevél következőkép emlékezik meg:

». . . dass er in dem letzten Kriege mit den Franzosen beÿ allen Gelegenheiten Proben seiner Geschicklichkeit in der Kriegskunst und seiner Tapferkeit am Tag legte, besonders aber im May 1796 beÿ Salo am Garde See, wo er die ganze Reserve Artillerie von dreÿssig Kanonen und alle aerarische Bagage rettete. Dann in November 1799 bey Fort Kell, wo er zu dem glücklichen Ausgang der dort vorgefallenen Affaire das meiste beÿtrug. In May 800 in Bresgauischen wo er den Rückzug eines Theils unserer Armee erleichterte, viele Mannschaft gefangen nahm und mehrere Pferde und Wägen erbeutete, sich besonders hervorthat. Nicht anders gleich darauf im Juny des nehmlichen Jahres beÿ Ulmenheim durch seine besondere Bravour einen grossen Theil Mannschaft, 154 Munizions Karren, ein beträchtliche Anzahl ärarischer und Officiers-Bagage und Pferde gerettet und mehrer Feinde gefangen. Sofort beÿ Neuburg fast gleiche Beute gemacht und mehrere unsere bereits gefangene Officiers und Mannschaft wieder gerettet. Und bald hernach beÿ Kehlheim 150 feindliche Infanterie gefangen hat in welcher Rücksicht er auch mit dem Militairischen Mariae Theresen Orden belohnt zu werden würdig geachtet worden . . .«

Egyszerű XIX. századi másolat.

DXC.

1806 márczius 18. Bécs.

II. Ferencz császár Stipsicz József altábornagynak, a Mária Terézia-rend lovagjának birodalmi bárói rangot és czímert adományoz.

»Einen aufrechten ablangen unten rund in eine Spitze zusammenlaufenden roth und blau quergetheilten Schilde, in der ersten Feldung ist eine hungarische Krone zu sehen, in der zweiten zeigt sich ein goldener Löwe mit doppelt geschlungenen Schwanze, welcher in seiner rechten Pranke einen zum Streit gerichten bloszen Säbel mit einem goldenen Gefäsze, in der lincken aber eine weisse Gartenlilie mit ihrem grünen Stengel in natürlicher Gestalt haltet. Der Schild ist mit einer freÿherrlichen Krone bedeckt, darauf ruhen drei goldgekrönte zu beyden Seiten roth und silber, in der mitte aber blau und gold vermischt herabhängenden Decke begleitete Turniers-Helme mit offenen Rosten und ihren goldenen Halsketten, auf den mitteren ins Visir gestellten Helme zeiget sich eine zum Flug gerichtete weisse Taube einen grünen Olivenzweig in ihren rothen Schnabel haltend, die beiden äussern und einwärts gewandten Helme sind jeder mit zwei rothen, und einer weiszen vorwärst gebogenen Strauszenfedern gezieret. Schildhalter sind zwei einwärts sehende geharnischte Männer mit aufgethanenen Visiren, rothen Buschen auf den Helmen und Wehre mit goldenen Gefäszen an einen schwarzen Gehänge, die freie Hand an der Hüfte sitzend.«

Czímerszerző érdemeiről az oklevél a következőkép emlékezik meg:

»Wenn wir .... gnädigst angesehen, besonders aber erwogen haben, dasz er von einem alten adelichen Geschlecht aus dem Königreich Hungarn abstammt, und unserm durchlauchtigsten Erzhause schon durch zwei und dreissig Jahre, in militärischer Sache ununterbrochen zu dienen fortfährt, bei fünf Feldmarschällen, zwei Erzherzogen und bey uns selbst als General-Adjutant angestellt war, und diese Stelle mit allzeitigen und unserer höchsten Zufriedenheit versehen, in allen feindlichen Begebenheiten durch seine Erfahrung, Kluges Benehmen und persönliche Tapferkeit, besonders aber in den entscheidenden Schlachten bei Neerwinden und Landen im Jahr eintausendsiebenhundert drey und neunzig, dann bei Stokach, wo er zu den erfochtenen Siegen sehr vieles beÿtrug vorzüglich sich ausgezeichnet, und überhaupt durch seine Einsichten und Bravour in allen Gelegenheiten dergestallt sich hervorgethan hat, dass er vom Regiments-Kadeten an, stuffenweise bis zum Feldmarschalllieutenant und Inhaber des zehnten Husaren Regiments befördert, und mit dem Marien Teresien Ordens Kreuz beehrt, und nun mehr beÿ unserm Hofkriegsrath angestellt zu werden für würdig geachtet worden . . .«

Egyszerű másolat.

DXCI.

1808 július 27. Bécs.

I. Ferencz császár Martonitz András mérnökkari alezredesnek osztrák báróságot és czímert adományoz.

»Nämlich einen aufrechten, ablangen, unten rund in eine Spitze zusammenlaufenden blauen Schild, in welchem eine silberne Mauer mit schwarzen Mauerstrichen, drey Zinnen und vier Schuszscharten erscheinet, auf der mitteren Zinne stehet ein silberner Strausz, umgeben von drey gestürzten silbernen Monden, welcher ein silbernes Hufeisen in seinem Schnabel hält, den Schild bedecket eine freÿherrliche Krone, auf welcher drey goldgekrönte zu beyden Seiten mit einer blau und silber kunstmässig vermischt herabhangenden Deke bekleidete Turniershelme mit offenen Rosten und ihren goldenen Halskleinoden ruhen, auf dem mitteren ins Visier gestellten Helm stehet der vorbeschriebene Strausz, der rechte einwärts gekehrte Helm aber ist mit zwey Roszschweifen, und der lincke mit einem blauen Adlerflug, dessen Achsen einwärts gekehrt sind und worauf drey gestürzte silberne Monde sich zeigen, gezieret . . .«

Az oklevél a bárói rangot szerző érdemeiről a következőkép emlékezik meg:

». . . dass derselbe in dem lezten Kriege mit der Ottomanischen Pforte beÿ der Belagerung von Zettin, als der dirigirende Major vom Ingenieurcorps am dritten Tage tödtlich verwundet wurde, die Attaque des linken Flügels ganz allein fortgeführet, die hierzu gemochten Vorschläge nach erhaltenem Beifalle des Kommandierenden mit unermüdetem Fleise auf das geschwindeste bewerkstelliget, nach hergestellten Redouten aus freÿwilligem Eifer die so nahe an der Festung gelegenen und vom Feinde noch unsichern Gegenden einigemahl mit Gefahr abgeschnitten zu werden in Augenschein genommen und sodann auf der Anhöhe Buquin Brieg im Angesichte der Festung und unter dem heftigsten Kärtätschen und kleinen Gewehrfeuer des Feindes eine Schanze angeleget hat. Wenn wir weiter mildest ansehen, dass er sowohl bey Ausführung dieses Geschäfts als beÿ der nachmaligen Errichtung der Breche-Batterien immer an der Spitze seiner Arbeiter gewesen, durch sein unerschrokenes Benehmen der Mannschaft Muth und Eifer zur baldigsten Zustandbringung dieser Werke eingeflösset, auch beÿ der Bestürmung der Festung selbst freywillig immer der erste die Breche bestiegen hat und während der ganzen Belagerung ohne Ablösung Tag und Nacht durch Angebung und Ausführung der Arbeiten auf dem linken Flügel der Attaque vielfältige Beweise seines rastlosen Diensteifers abge-

legt hat. Wenn wir weiters betrachten, dasz er sich durch seinen Muth und Tapferkeit beÿ der Belagerung und zweymahliger Bestürmung von Novi ausgezeichnet, bey dem ersten Sturm freÿwillig an der Spitze der Mannschaft die Leiterträger anführte, bei dem zweÿten aber in der Nacht vor der Bestürmung sich freywillig zur Aufstellung einer Brüke über den Wassergraben antrug und auch mit bestem Erfolge verfestigte, wenn Wir endlich ansehen, dasz er sich nicht nur bey diesen sondern allen übrigen Gelegenheiten so rühmlich verhielt, dasz unsers Herren Vaters weiland Kaisers Leopold II. Majestät ihm mit dem kleinen Kreuze des militarischen Marien Theresien Ordens zu zieren würdig befunden hat...«

Függő pecsétje elveszett.

A család bárói rangja 1809 április 1-én Magyarországra is kiterjesztetett, a mikor czímerül ugyanezen czímert nyerte. Siebmacher, Der Adel von Ungarn, 406. l. 302. t. V. ö. az DXXXIII. számot.

DXCII.

1814 január 26. Bécs.

I. Ferencz császár lovag Baldácsi (Baldacci) Antalnak, a főszámvevő-directorium elnökének és főhadbiztosnak, osztrák bárói rangot és czímert adományoz.

»Nämlich einen aufrechten ablangen unten rund in eine Spitze zusammenlaufenden silbernen Schild, in welchem an einem grün belaubten Stängel ein aufgesprungener Granatapfel auf dessen rechten Schale das lateinische Wort Deus, und auf der linken das Wort Dies mit goldenen Buchstaben geschrieben stehet zu sehen ist, den Schild decket eine mit fünf Perlen gezierte Freÿherrn Krone und zweÿ zur Seite des Schildes auf grünem Grunde stehende Mohren mit weiszen Flügeln, deren Stirnen mit einem weisz ausfliegenden Bande umwunden, und deren Lenden mit weiszen Federn behangen sind, halten mit einer Hand den Schild, und die zweite spreitzen sie in die Seite.«

A bárói rangot szerzőről az oklevél a következőkép emlékezik meg:

»... welche derselbe als Hofrath bey unserer ehemahlig galizischen Hofkanzleÿ, dann als Staats und Konferenzrath und geheimer Referendär bey unserm Staats und Konferenzrathe für die inländischen Geschäfte, und später als Vicekanzler beÿ unserer vereinigten Hofkanzley jederzeit an Tag geleget und in der Hinsicht, dasz derselbe nebstbey auch andere wichtige Geschäfte welche Wir ihm aus besonderen Vertrauen auf seine Einsichten, Klugheit

und rastlose Thätigkeit übertrugen mit dem entsprechendsten Erfolge besorget hat, das Kommandeur-Kreutz des kgl. Hungarischen St. Stephansordens und die Würde eines wircklichen geheimen Raths zu verleihen geruhet.«

Függő pecsétje elveszett.

A család bárói rangja Magyarországra is kiterjesztetett, a mikor czímerül ugyanezen czímert nyerte. Siebmacher, Der Adel von Ungarn 30. l. 23. t.

DXCIII.

1817 deczember augusztus 15 (kiállítva deczember 29-én). Bécs.

I. Ferencz császár Vermersfeldi Vermatti Alajos bányatanácsosnak osztrák bárói rangot és czímert adományoz.

»Nähmlich einen aufrechten ablangen unten rund in eine Spitze zusammenlaufenden rothen Schild mit einem rechtsschrägen silbernen Balken, welcher mit drei blauen Sternen mit acht Strahlen belegt, und mit zwei zum Fluge geschickten natürlichen Schwanen beseitet ist. Den Schild decket eine Freiherrn Krone, auf welcher drei goldgekrönte Turniershelme mit offenen Rosten und ihren goldenen Halskleinodien ruhn, der erste mit einer roth und silber kunstmässig vermischt herabhangenden Decke umgebene Helm ist mit einem offenem von silber und roth mit abwechselnder Farbe quer getheilten Fluge geziert, auf dem linken ebenfalls mit einer roth und silbernen Decke umgebenen Helme stehet die Schwane des Schilden, und auf dem mitteren mit einer blauen und silbernen Decke in Visier gestellten Helme scheinet der Stern des Schildes zwischen zwei von blau undsilber mit abwechselnder Farbe quer getheilten Büffels-Hörnern.«

Az oklevél a bárói rangot szerző érdemeiről a következőkép emlékezik meg:

»Er stammet . . . von der Familie Vermatti ab, welche seit zweihundert Jahren dem österreichischen Kaiserhause treue Dienste leistete und seit hundert und fünfzig Jahren in den Ritterstand erhoben ist. Er selbst dienet bereits durch ein und fünfzig Jahre im Bergwesensfache, erfüllte jederzeit seine Pflichten auf das genaueste und zeichnete sich vorzüglich zur Zeit der feindlichen Invasionen durch die Rettung des ärarial Gutes aus. Einen besonderen Beweis von Anhänglichkeit für unsere Regierung legte er dadurch ab, dasz er bei Abtretung der Provinz Krain an die Franzosen seinen in Laibach bekleideten vortheilhaften Dienstposten mit Verlust an seinem Einkommen und Vermögen verliesz, um seine Dienste fernerhin unserem allerhöchsten Staate widmen zu können. Auch gegenwärtig noch ungeachtet er das fünf und siebenzigsten Lebensjahr bereits zurückgelegt hat, widmet er seine noch übrigen Kräfte dem allerhöchsten Dienste, und benimmt sich als Muster eines ausgezeichneten und würdigen Beamten.«

Függő pecsétje elveszett.

DXCIV.

1831 július 8. Bécs.

I. Ferencz császár Schaupel Jánosnak, a Vilmos nassaui herczeg nevét viselő gyalogezred századosának, osztrák nemességet, a »Ruppertshofen« előnevet és czímert adományoz.

»Nämlich einen aufrecht oblangen, unten rund in einen Spitze zusammenlaufenden blauen Schild, in diesem ein rechts gekehrter aufrecht stehender goldener Löwe in der Grösze des Schildes, mit offenem Rachen, roth ausgeschlagener Zunge, rückwärts aufgeschlagenem Schwanze und in der Rechten Pranke ein bloszes Schwert haltend, dann ein breiter rother Querbalken, von der rechten Ecke des Schildes oben zur lincken hinab mit seiner Breite den Löwen bedeckend gezogen. Das Schild decket ein rechts gekehrter, goldgekrönter adeliger Turniershelm, aus dessen Krone rechts eine blaue, sofort eine goldene und rothe Strauszfeder hervorragend rechts mit einer blauen-goldenen Helmdecke, links mit einer rothen und goldenen.«

Az oklevél a nemességetszerző érdemeiről a következőkép emlékezik meg:

»Johann Schaupel diente nämlich vom 17-ten Oktober des Jahres 1793 bis gegenwärtig 38 Jahre ununterbrochen in unserer activen Armee von der untersten Dienstesstufe bis zum Range

eines Hauptmannes, und hat die Feldzüge vom Jahre 1796 bis 1821 mitgemacht. Schon als Unteroffi-cier im Jahre 1796 und während des Feldzuges am Rhein in der Schlacht bei Nördlingen im Monat August dieses Jahres wusste er sich dadurch bemerkbar zu machen, dasz er Oesterreichische Gefangene befreyte und dagegen einen feindlichen Officier sammt zwanzig anderen feindlichen Individuen zu Gefangenen machte. Er nahm noch in diesem Feldzuge an den Gefechten bei Teinigen und Limburg an der Lahn theil und ward wegen seines tapferen Verhaltens in der Schlacht bei Würzburg zum Offizier befördert. Seine weitere militärische Laufbahn war sofort ausgezeichnet im Frieden nicht minder als im Kriege. In diesem, weil er bei allen Vorfällen und zwar im Jahre 1797 bei der Belagerung des Brückenkopfes zu Hünningen im Jahre 1799 in Schwaben und der Schweitz, dann bei der Erstürmung von Neckerau und Manheim, im Jahre 1800 zu Möskirch und Biberach in Schwaben, dann bei Ochsenhausen, wo er bedeutend verwundet wurde und gleich nach seiner Herstellung in den Gefechten bei Nördlingen und Ampfing, bei Hohenlinden, Salzburg und Neumarkt: im Jahre 1805 in der Schlacht von Caldiero in Italien, dann im denkwürdigen Befreiungskriege im Jahre 1813 bei der Belagerung von Dresden, im Jahre 1814 und 1815 während der Feldzüge in Italien und Frankreich, endlich im Jahre 1821 gegen die Piemontesischen Insurgenten muthig mitgefochten hat, in jenem aber, weil er sich durch tadellose Moralität und Dienstesbeflieszenkeit die volkommene Zufriedenheit seiner vorgesetzten erworben hat, und fortfährt dem allerhöchsten Dienste mit Eifer und Thätigkeit nachzukommen.«

Függő pecséttel.

DXCV.

1844 márczius 21. (április 2.) Szentpétervár.

I. Miklós orosz czár és lengyel király Wrześniewski Józsefnek, Vincze fiának, a varsói csendőrség kapitányának a lengyelországi nemességről szóló 1836 június 25 (július 7)-iki törvény III. és XVI. §§-ai alapján lengyel nemességet és czímert adományoz.

»Въ щитѣ имѣющемъ голубое полѣ изображены два золотыя копья крестообразно сложенныя острококонечіемъ вверхъ обращенныя, по бокамъ которыхъ находится два серебренные равнобедренные креста, а третій подобный имъ въ верху между остріями. Надъ щитомъ стальный шлемъ увѣнчанный пятилистною золотою короною, на поверхности которой видна выходящая въ золотыхъ латахъ рука держащая саблю. Наметъ на щитѣ голубаго цвѣта подложенный серебромъ.«

(Galambszínű kékes pajzson két kopja keresztbe téve, a kopják hegye fölfelé áll. Két oldalt egy-egy ezüst kereszt, ugyanilyen ezüst kereszt a két kopja hegye közti területen. A pajzson aczél sisak, díszítve ötlevelű arany koronával, a melynek tetején egy kardot tartó kinyúló kéz látható. Takaróin galambszínű kékes szin váltakozik ezüsttel.)

Függő pecséttel, az oklevél párhuzamosan orosz és lengyel nyelven van kiállítva.

DXCVI.

1855 július 4. Bécs.

I. Ferencz József Jobaházi Dőry Gábor, pesti főtörvényszéki alelnöknek, a Ferencz József-rend lovagjának, osztrák bárói rangot és czímert adományoz.

»In einem von blau und roth längs getheilten Schilde ein doppelschwänziger goldener Löwe mit ausgeschlagener rother Zunge, auf den äusseren Kuppen eines aus dem Fussrande hervorgehenden

grünen Dreiberges rechtswärts schreitend, in der rechten Vorderpranke einen Säbel am goldenen Kreuzgriffe über sich schwingend und in der linken einen Strauss von drei natürlichen rothen Rosen vor sich tragend. Auf dem Hauptrande ruhet die Freiherrnkrone mit einem darauf ins Visier gestellten Turnierhelme, von welchem rechts blaue mit gold und links, rothe mit silber unterlegte Helmdeken herabhangen. Den Helm ziert eine goldene Krone, aus der ein dem im Schild erscheinenden ähnlicher Löwe mit Säbel und Strauss hervorwachst.«

A báróságot szerző érdemeiről az oklevél következőkép emlékezik meg:

». . . aus einer der ältesten ungarischen adeligen Familien abstammend, welche im Jahre 1748 von Weiland Ihrer Majestät der Kaiserin Maria Theresia glorreichen Andenkens den landesherrlichen Consens erhalten hat, wurde im Jahre 1827 zum Vice-Stuhlrichter, im Jahre 1830 zum Ober-Stuhlrichter, im Jahre 1836 zum zweiten Vicegespann und im Jahre 1840 zum ersten Vicegespann der Tolnaer Comitates ernannt und im Jahre 1839 als Deputirter dieses Comitates zum Landtage gesendet, wo er die Interessen unserer Regierung mit Eifer und Erfolg vertreten hat, in welchem Anbetrachte er im Jahre 1845 zum königlichen Rathe und Beisitzer der königlichen Tafel ernannt wurde. Gabriel von Dőry hat stets die treueste Anhänglichkeit an unser durchlauchtigstes Kaiserhaus und den Staat, besonders in den verhängnisvollen Jahren 1848 uud 1849 bewährt, wo er zum könig-

lichen Komissär des Tolnaer Comitats ernannt und später als dieses Comitat in die Macht der Insurgenten fiel, die Cassa des Duna-Földvárer Salzamtes gerettet, und an unserere landfürstlichen Cassen übergeben hat. Beim siegreichen Vorrücken unserer Armee wurde Gabriel von Dőry abermals zum provisorischen Commissär des Tolnaer Comitates, und später zum provisorischen Distrikts-Oberkommissar der Comitate Komorn, Raab, Wesprim, Weissenburg und Tolna bestellt. Mit Unserer Entschliessung von 18 Jänner 1853 wurde derselbe als Vicepräsident dem Oberlandesgerichte in Pesth zur Dienstleistung zugewiesen in welcher er verblieb bis er bei der Organisirung des genannten Oberlandesgerichtes mit unserer Entschliessung vom 10 August 1854 in den wohlverdienten Ruhestand gesetzt worden ist.«

Függő pecséttel, a Dőry család levéltárában.

PÓTLÉK.

MAGYARORSZÁGI CZIMERESLEVELEK.

I. (DXCVII.)

1456 márczius 30. Buda.

V. László király Csikszentmártoni Becz Jakabnak, nagybátyjának Csikszentgyörgyi Becz Bálintnak és fiainak Barnabásnak és Péternek, továbbá sógorainak Árokpataki Simonnak és Szentsimoni Tamásnak és Máténak, néhai Galambfalvi István fiának Antalnak és néhai Galambfalvi György fiainak Andrásnak, Péternek és Gergelynek és Csikszenttamási Silvesternek és fiának Lázárnak czímert adományoz.

»Videlicet clipeum, cuius campus partim a parte scilicet inferiori est rubeus, partim vero, a parte utputa superiori est flavus seu celestinus, cum forma armorum videlicet stella aurea in inferiori, ac duo capita leonum penes sese unum telum seu sagittam in ore pariter tenencia in superiori partibus eiusdem clipei, super ipso quoque clipeo depicta est galea cum czottis flavei seu celestini et fulvi seu aurei colorum, ad similitudinem iubarum quasi vento agitatarum, hinc atque hinc ex eadem dependentibus, in summitate eiusdem galee pro crista presignate seu figurate sunt tres penne strucionis, quarum media aurei et relique due flavei colorum . . .«

Egyszerű, XIX. századi másolat, a czímerkép szines másolatával. Az oklevél eredetije az Erdélyi Múzeum Egylet könyvtárában, Kolozsvárott.

Siebmacher, Supplementband, 7. l. 4. t.

II. (DXCVIII.)

1493 deczember 6. Buda.

II. Ulászló király Ottendorfi Lőrincznek és Gáspárnak czímert adományoz.

»Videlicet scutum triangulare, cuius campum color blaveus occupat, in medio scuti anterior pars damae persistens, galea communi supraposita in capite brachium extensum cornu damaticum in manu gestans, cum circumferentiis partim blavei, partim leonini colorum.«

Wünschelburg városának 1598 július 13-ikán kelt hiteles átiratában, festett czímerképpel.

III. (DXCIX.)

1515 november 30. Buda.

II. Ulászló király néhai nemes Mártonfalvi Cseh Bálint fiainak Jánosnak, Gábornak és Mihálynak Martonfalva, Kávás és Ivánfalván fekvő birtokaikra uj adományt ad és nekik czímert adományoz.

»Scutum videlicet, cuius scuti forma superne lata ad imum anteacior est, superficies eius plana et ceruleo colore tota intincta, fulmineum aprum, a cervice venabulo per iugulum transfixum, effigies hominis per ambas aures utraque manu aprehendit, quem olim aprum predictus Johannes Cheh, dum in saltibus regni nostri Croatie unacum prelibato condam Mathia Gereb venaretur, ex insperato eisdem occurrentem cum venabulum e manibus suis deposuisset nudis et inermibus manibus apprehendens sistit, ne dictus dominus suus per eum offenderetur, sumpta exinde idem dominus suus occasione arrepto venabulo belvam confecit. Galea est scuto imposita variis coloribus decore ornata.«

A pajzsfőben czímerszerző nevének kezdőbetűi J. C. láthatók, mely körülményt a leírás nem említi.

Az oklevél megemlíti, hogy czímerszerzők érdekében Tomori Pál fogarasi kapitány járt közbe, kinek szolgálatában és az alvidék védelmében szereztek maguknak érdemeket.

Egyszerű, XIX. századi másolat, a czímerkép színes másával. Az oklevél eredetije az Erdélyi Múzeum Egylet könyvtárában.

IV. (DC.)

1516 deczember 16. Buda.

II. Lajos király nemes Zuhodoli (de Zwhodol) János deáknak, György brandenburgi őrgróf familiárisának, testvéreinek Miklós János és Andrásnak, feleségének Dorottyának, továbbá néhai Lőrincz fiának Istvánnak és feleségének Erzsébetnek, tekintettel Jánosnak Nándorfejérvár várában szerzett érdemeire czímert adományoz.

»Scutum videlicet triangulare bicoloreum ... colorum tractibus non equa dimensione metitum, cuius pars superior rubra continet effigiem naturalem griphonis alitis biformis mediam prepetibus pennis ... ex tractibus ipsis prosilientem, pedibus anterioribus palmiti virenti racemis refertam innixum, unguibusque super ipsa vite complicatis, ore hianti, lingua exerta, botrum de palmite pendentem directo visu intueri visitur, yma vero pars cerulei sive celestini coloris unicum sidus aureum in medio fixum continet. Id denotans animi tui virtutes, quibus in prefato castro nostro Nandoralbensi inter alios consocios tuos cum quibus casus fortune pro tutela regni et illius patrie superiori tempore equa sorte tentasti, tanquam unicum sidus floruisti.«

A leírásban kikopott az a rész, mely a pólyáról szól, mely a kép szerint fekete-ezüst koczkákból van összerakva.

Függő pecséttel, a Szögyény-Marich család levéltárában.

V. (DCI.)

1520 június 15. Buda.

II. Lajos király Sáfár Tamásnak és Pestenyei Gergelynek és feleségeiknek Erzsébetnek és Annának nemességet és czímert adományoz.

Az oklevélben a czímer nincs leírva ; az oklevél élére festett czímerkép felülről lefelé távlatszerűleg színezett kék pajzsban buzaföldön fekvő fürjet marczangoló kiterjesztett szárnyú sólyommadarat ábrázol, a pajzs jobb sarka felé repülő másik fürjjel. A pajzs fölött zárt sisak, különböző színű takarókkal, sisakdísz egy fáczánmadár.

Az oklevél bevezető soraiban a czímerszerzők mint nemesek szerepelnek, a szövegben róluk mint nem nemesekről tétetik említés.

Egyszerű, XIX. századi másolat, a czímerkép színes másával. Az oklevél eredetije a gróf Erdődy család monyorókeréki levéltárában.

VI. (DCII.)

1559 május 30. Augsburg.

I. Ferdinánd néhai Berzeviczy Miklós fia Kristóf fiainak Bálintnak, Györgynek és Mártonnak, néhai Berzeviczy János fia Tamás fiának Márknak, és osztályos atyafiának néhai Berzeviczy János fia Frigyes fiainak Istvánnak, Mártonnak és Henriknek régi nemességüket megújítva régi családi czímerüket megerősíti.

»Scutum videlicet lazurei sive coelestini coloris erectum, in quo petra albicans, ab ima versus dextram scuti partem oblique sese erigens et insurgens expressa est, in imo eiusdem petrae corona aurea, variis gemmis ornata, regiae dignitatis ornamentum, ex qua caprea, suo genuino colore picta, in posteriores erecta, anterioribus autem pedibus petrae ipsi innixa, veluti eius in apicem ascensura, depicta et oculis subiecta videntur. Scutum ipsum extrinsecus ambit draco, caudam collo circumvolutus, versusque dextram ignem eructans, cuius super cervicem in summitate scuti galea craticulata, syncerioris nobilitatis symbolum, monili et torque aurea circundata, aureis et nigris, argentis item et lazureis utrinque a summitate ad dimidium usque scuti latus mixtim profluentibus laciniis sive lemniscis est exornata. Galeae superincumbit priori simile diadema regium, ex quo itidem caprea dimidia, anteriore

sui parte prominet conspicua, quemadmodum haec omnia pictoris artificio et ingenio, propriis suis coloribus in principio praesentium literarum nostrarum lucidius expressa esse cernuntur. Quo in symbolo petra significat fidei vestrae erga principem ac rempublicam firmitatem constantiamque vestram in recto et honesto proposito contra corruptelas et fortunae adversae impressiones, nihil enim petra potest esse solidius. Quod vero ea erecta in coelum suspicit non aliud notat, quam quod virtutis via sit ardua et difficilis, atque hominem efferat et divorum adiungat consortio. Caprea cum visus perspicacissimi perhibeatur, acumen notat mentis atque animi prudentiam, quae recta ratione suscipit aut omittit actiones et firmo ac vero iudicio bonum deligit contrario reiecto ac vitae existit moderatrix. Denotat eadem etiam celeritatem, cum sit velocissima et in periculis praesens ad salutem consilium. Ea enim hostium insequentium impetu exagitata editissima rupium petit cacumina, exilique se firmat crepidine, quod est argumentum summi cuiusdam in principem verum et legitimum, ac divinitus datum studii zelique ardentis. Quo qui ducitur, paratior est iacturam rerum suarum bonorumque facere, inque fortunae veluti crepidine consistere, quam alienum officio, fide, integritate atque constantia admittere, ne hoc omittatur, quod maiores vestros verisimile est ad eum tractum Carpati montis res gessisse ubi petrae illae eminentissimae longa serie porriguntur, que tartare vulgi sermone appellantur. Draco autem ille, qui scutum undique spira circundat, quo signo Aegyptii annum designavisse dicuntur, portendit quidem et tempus ipsum, motumque illum astrorum, qui a puncto, unde prodierat, ad idem punctum revertitur; periodum tamen praecipue et ante omnia efficit, imaginem refert vitae ab exordio ad finem aequabili tenore, honeste ac cum laude absque aliqua nominis, famaeque macula, ac labe deductae.«

Az oklevél a czímerszerzők érdemeiről és családjuk régi multjáról a következőkép emlékezik meg:

». . . intellexerimus, vos praedictos Valentine, Georgi et Martine, item Marce ac Stephane, Martine Henriceque de Berzevicze, nobilibus, iisque vetustis ortos maioribus, eorum vestigiis ita ab ipsa pueritia institisse, ut eis vos similes ac neutiquam degeneres tam clara prosapia probaveritis, omnibusque planum feceritis. Domui denique ac familiae vestrae antiquae transactis temporibus obscuratae ad lucem eius pristinam non parum claritatis virtute vestra addideritis, igitur dignos vos iudicavimus, qui gratiam nostram Caesaream ac regium experiamini et amissa maiorum vestrorum stemmata de munificentia nostra recuperetis. Te enim vero Georgi accepimus ab ineunte aetate militiam secutum sub ductu fidelis nostri spectabilis et magnifici comitis

Andreae de Bathor iudicis curiae nostrae etc. viginti continuis annis praeclara militaris fortitudinis specimina edidisse, ac tandem capitaneatu copiarum eiusdem cum laude functum esse, reliquos quoque in eodem genere probe ét non sine laude versatos. Te vero Martine fili praenominati Christophori de Berzevicze optimas literas et disciplinas amplexum in iis ad hanc aetatem tuam iuvenilem praeclaros progressus fecisse. Unde te olim, tam coronae nostrae regni Hungariae, quam reipublicae usui esse posse non diffidimus, prouti eius rei eximium apud praedictum spectabilem et magnificum comitem Thomam de Nadasd, regni nostri praedicti Hungariae palatinum secretarii sustinendo officium iampridem edidisti specimen, atque nunc etiam cum per varias nostras et sacri romani imperii regiones et provincias nos sequendo, patriae tuae predictae, nobisque similiter rerum ac negotiorum regni dicti publicorum tuae fidei ac industriae concreditiorum expeditionibus, acceptiora reddere non cessaveris ministeria, prouti non cessas etiam de praesenti.«

Függő pecséttel, a Berzeviczy család levéltárában.

Berzeviczy Edmund, A Berzeviczy család czímere. Turul, 1903 évf. 97—106. ll.

Siebmacher, 60. l. 48. t. a)

VII. (DCIII.)

1560 április 10. Bécs.

I. Ferdinánd Berzeviczy Henriknek és testvéreinek Istvánnak, Mártonnak és Márknak, miután a nemességüket igazoló iratok az idők folyamán elvesztek vagy elidegeníttettek, nemességét megerősítve, czímert adományoz.

«Scutum videlicet cesii coloris, cuius imam partem tres colles occupare, ex quorum posteriori caprea in rupe ardua, a dextro scuti latere picta se erigere, uvamque ex vite in vertice rupis enatam rodere conspicitur. Scuto galeam impositam apertam et supra eam coronam auream, ex eaque capream mediam, priori similem, a summitate galeae laciniis fulvi, cesii, albi et rubei coloris hinc-inde diffluentibus, scutumque ipsum exornantibus eminentem.»

A czímerrajz a leírástól annyiban eltér, hogy a pajzsbeli hármas halom színe arany, mely körülményt a leírás nem említi.

Függő pecséttel, a Berzeviczy család levéltárában.

Berzeviczy Edmund, A Berzeviczy család czímere. Turul 1903 évf. 97—106. ll.

VIII. (DCIV.)

1564 márczius 26. Bécs.

Liptóvármegye jegyzőkönyvének bizonysága szerint I. Ferdinándnak 1564 márczius 26-ikán Bécsben Feyrpathaky de Klechen Márton, Tamás, János és Mihály részére kiadott ujított czímereslevele 1583 október 13-ikán a vármegyében kihirdettetett.

Egyszerű, XIX. századi kivonat Liptó vármegye XVI. századi jegyzőkönyvének 180. lapjáról, a Fejérpataky család levéltárában.

IX. (DCV.)

1568 márczius 28. Bécs.

Miksa király Barbell máskép Kassos Pálnak, és gyermekeinek Zsigmondnak, Andrásnak és Juditnak Kisvárdai Várday Mihály királyi pohárnok közbenjárására, nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare rubei coloris, ex cuius sinistro scilicet latere dens lupinus versus dextrum latus protendi, eique dextra humana, lorica armata et brachio tenus hasta tranfossa superincumbere, et nudum ensem vibrare cernitur. Scuto superimposita est galea militaris clausa, serto militare adornata, ex qua altera manus instar prioris armata, hastaque tranfossa, duo phlebotomata continet. A summitate galeae lemniscis sive flosculis albi et rubei colorum, in utrumque scuti latus defluentibus, scutumque ipsum apposite exornantibus.«

Kihirdettetett Szabolcs vármegyének 1570 július 7-ikén Kisvárdán tartott ítélőszékén.

Függő pecséttel, a Szögyény-Marich család levéltárában.

X. (DCVI.)

1578 január 29. Bécs.

Pozsony vármegye közönsége 1756 április 6-ikán Samarján kelt oklevelével bizonyságot tesz Farkas István fiainak Lőrincznek és Pálnak nemességéről, igazolva nevezetteknek Farkas Dénes és fiaitól Jánostól és Páltól való leszármazását, kik nemességüket Rudolf királynak 1578 január 29-ikén Bécsben kelt czímereslevelével nyerték.

Rányomott pecsét nyomaival.

XI. (DCVII.)

1580 márczius 18. Prága.

Rudolf király nemes Hoffmann Györgynek és testvéreinek Lázárnak és Péternek régi nemességét megerősitve czímert adományoz.

Az oklevél eredetije a Kapy család levéltárában őriztetik. A czímerleirás szövegét l. a CVI. szám alatt.

Kokányi Zsigmond sárosvármegyei szolgabírónak és Izdenczy János sárosvármegyei esküdtnek 1755 augusztus 14-ikén M.-Sebesen kiadott hiteles másolatában, a czímernek a másolat élére ragasztott másolatával.

Siebmacher, 240 l. 185. t. színjelzés nélkül.

XII. (DCVIII.)

1581 április 14. Prága.

Rudolf király Skerlacz Mihály vajdának, Skerlacz Márton tizedesnek, továbbá Skerlacz Jánosnak Miklós és György horvát határőrvidéki katonáknak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, in quo lupus naturalis integer, ore hianti, erectaque cauda in sinistrum scuti latus salienti similis, posterioribus pedibus innixus stare, quem manus hominis rubro amicta ex sinistri scuti angulo ex nube sese provolvens, mucrone nudo per collum cruore defluente transfigere cernitur. Supra caput vero illius hinc luna, illinc stella aurei coloris rutilare conspiciuntur. Scuto superimpositam cassidem militarem clausam, tyara redimitam, cui aquila naturalis, expansis alis, sagitta per collum transiecta, super viridem ramum insistere cernitur. A summitate vero seu cono galeae laciniis seu lemniscis, utrinque in scuti extremitates, aurei scilicet et coelestini coloris, defluentibus illudque decenter exornantibus.«

Kihirdettetett a horvát és szlavon rendeknek 1583 július 26-ikán Zágrábban tartott országgyűlésén.

A zágrábi káptalannak 1653 márczius 15-ikén kelt átiratában, a Szerdahelyi család levéltárában. Ugyanott megvan ennek XVIII. századbeli egyszerű másolata is.

XIII. (DCIX.)

1598 augusztus 19. Prága.

Rudolf király Huszár Ferencznek, anyjának Nagybácsi Katalinnak, nagybátyjának Kalmár Ferencznek, nővérének Eufrozinának és

nővére fiának Huszár Jánosnak régi nemességüket megerősítve czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, linea per medium transversum ducta in duas partes divisum, cuius inferiorem rubri coloris scuti aream lamina alba oblique ducta late secare seu distinguere et in se duas rubras rosas ordine locatas continere, in superiori vero coelestina scuti parte integer naturalis cervus cornibus erectis, posterioribus pedibus dispositis, anterioribus autem paulis per ab invicem reflexis, ex fonte seu rivulo scaturiente, atque ex dextro latere promanente, corpore inclinato libare, iuxtaque eum arbores frondescere conspiciuntur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam regia corona, integram aquilam nigram, alis expansis et viridem ramum rostro gestantem producente ornatam. A summitate vero sive cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc aurei et coelestini, illinc rubri et albi colorum, in scuti oram fluitantibus, illudque decenter adornantibus.«

Kihirdettetett Abauj vármegyének 1602 június 6-ikán Nagyidán tartott ítélőszékén.

Töredezett függő pecséttel.

XIV. (DCX.)

1606 május 5. Kassa,

Bocskay István fejedelem Kisvárdai Chuta Miklósnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare, coelestini coloris, in cuius campo sive area falco avis naturalibus pennis depicta, telo collum transfixa, unguibus mitissimam quandam columbam oppressam comprimere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium deauratum, gemmis atque unionibus exornatum, super quo falco priori per omnia similis effigurata locata est. Ex cono autem galeae teniae sive lemnisci variorum colorum, hinc inde defluentium, oras seu margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

Kihirdettetett Szabolcs vármegyének 1606 június 5-ikén Kárászon tartott ítélőszékén.

Függő pecséttel, a Szögyény-Marich család levéltárában.

XV. (DCXI.)

1613 márczius 10. Pozsony.

II. Mátyás . . . . . Jánosnak, feleségének Paloytay Annának, leányainak Annának, Borbálának és Euphrosinának és mostohafiának Somogyi Istvánnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, cuius fundum triiugis viridis monticulus occupat, eiusque elatiori iugo corona regia locata esse, ex eaque dimidius cervus reflexis cornibus in dextrum scuti latus prosilire visitur. Scuto incumbentem galeam militarem apertam, regio diademate, dimidium priori per omnia similem cervum proferente ornatam. A summitate vero seu cono galeae laciniis seu lemniscis hinc aurei et coelestini, illinc autem rubri et albi colorum in scuti oram fluitantibus, illudque decenter adornantibus.

Az oklevél megemlíti czímerszerző érdemeit, melyeket magának Náprágy Demeter kalocsai érsek szolgálatában és mint a felsőmagyarországi hadi kamara jegyzője szerzett.

Kihirdettetett Abaujvármegyének 1613 június 10-ikén Gönczön tartott közgyűlésén és Sáros vármegyének 1679 július 5-ikén Eperjesen tartott ítélőszékén.

Az oklevélben a czímerszerző neve ki van vakarva és helyére a *Mikó* név írva.

Függő pecséttel.

XVI. (DCXII.)

1621 deczember 15. Magyar-Bród.

Bethlen Gábor erdélyi fejedelem Szentpéteri Györgynek, Kékedi Zsigmond étekfogómester szolgájának, testvérének Lukácsnak és fiainak Jánosnak, Györgynek és Izsáknak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo sive area brachium quoddam humanum humerotenus resectum,

lorica ferrea indutus, ensem strictum sursum porrectum tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium, gemmis atque unionibus apprime variegatum, ex cono vero galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc-inde defluentes, utrasque oras seu margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

Kihirdettetett Sáros vármegyének 1622 április 18-ikán Eperjesen tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a czímerkép helye üresen, a Kende család levéltárában.

Siebmacher, Siebenbürger Adel 230 l. 166. t. a hol azonban az oklevél keltéül 1622 szeptember 15-ike említtetik.

XVII. (DCXIII.)

1622 márczius 10. Bécs.

II. Ferdinánd Spergar Balázsnak és testvéreinek Jánosnak, Mihálynak, Ferencznek és Bálintnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum eius campo viridi interoccupante, quem integer equus albus, ore hianti, lingua exerta, cauda ancipiti sursum erecta, sagitta cominus per medium confossus, velocissimo passu transcurrere in dextram scuti partem conversus visitur. Scuto incumbentem galeam militarem opertam, regio diademate, leonem mediotenus eminentem flavo colore effigiatum, sagittam anterioribus pedibus desuper iuxta sagittae alas fortiter comprehensam, inque coronam infigentem, ore hianti, lingua rubicunda exerta, proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae lacciniis et lemniscis hinc rubeis et argenteis, illinc vero aureis et nigris, in scuti extremitatem sese passim diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett 1622 november 16-ikán a horvát és szlavon rendeknek Varasdon tartott országos gyűlésén és Veszprém vármegyének 1737 június 1-én Pápán tartott folytatólagos közgyűlésén.

Függő pecsétje elveszett.

XVIII. (DCXIV.)

1623 márczius 3. Vasvár.

Zemplén vármegye jegyzőkönyvének bizonysága szerint Bethlen Gábornak 1623 márczius 3-ikán Vasváron Kolosy Bálint és általa testvére Nagyasszonyfai Mihály Tamás és ennek fia János részére kiadott czímeres levele 1623 márczius 14-ikén a vármegyének Zemplénben tartott közgyülésén kihirdettetett.

Zemplén vármegye levéltárának 1900 november 15-ikén Sátoralja-Ujhelyen kelt hiteles kiadványában, a Kolosy család levéltárában.

XIX. (DCXV.)

1628 május 5. Gyulafejérvár.

Bethlen Gábor erdélyi fejedelem Reetyi Anthos Máténak és gyermekeinek Istvánnak, Bálintnak, Lászlónak, Katalinnak és Juditnak, lófőszékelyeknek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, rubei coloris, in cujus campo sive area integrum brachium ferrugineo indutum amictu, a sinistroque latere scuti ad dextram propensum, petra quadam formae pyramidalis, eandem virenti haedera ambiente subniti ac procumbere, ac palma tres sagittas spiculatas, transversimque elevatas tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, cui diadema regium gemmis atque unionibus scite exornatum imminet. Ex cono autem galeae laciniae sive lemnisci a dextra aurei et coelestini, a sinistra vero partibus rubei et argentei colorum, utrinque defluentes, oras seu margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant.«

Kihirdettetett a három székely széknek 1630 november 16-án tartott közgyülésén.

Függő pecséttel, az Antos család levéltárában.

Siebmacher, 15 l. II. t. az eredetitől részben eltérő rajzot közöl, a pajzs szine kék, a kősziklát körül futó repkény hiányzik, a sziklán könyöklő kar pedig vörös ruházatu. U. az Siebenbürger Adel 114 l. 53. t. az eredetitől szintén elütő rajzot közöl, a pajzsbeli szikla helyét kövekből összerótt tompahegyű piramis foglalja el, a repkénylomb itt is hiányzik, a pánczélos kar a nyilakon kívül még egy babérkoszorút is tart kezében.

XX. (DCXVI.)

1647 deczember 15. Prága.

III. Ferdinánd Kruplanicz Jánosnak, feleségének Kékedi Ilonának, gyermekeinek Katalinnak és Annának, nővérének Bor–

bálának és fivérének Miklósnak régi nemességét megerősítve czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi monticulo occupante, super quo integer fulvus leo, tota corporis mole arrecta, distentis posterioribus pedibus, cauda bifurcata sursum elevata, ore hianti et lingua rubicunda exerta, capiteque regium diadema gestans, erecte stare, anteriorum quidem pedum utroque sertum rosis ornatum purpureis tenere, et ad dextrum scuti latus conversus esse visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio diademate, alterum leonem inguinetenus eminentem, anteriorum pedum sinistro purpureum itidem flosculum, dextro vero strictam acinacem manubriotenus fortiter tenentem, alioquin inferiori per omnia similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae, laciniis seu lemniscis hinc flavis et coelestinis, illinc autem candidis et rubris in scuti extremitates sese diffundentibus, illudque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Zala és Somogy vármegyéknek 1648 augusztus 19-ikén Sümegen tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a Kruplanicz család levéltárában. A levéltárban megvan a czímerkérő folyamodvány is, melynek aljáról a czímerkép hiányzik.

XXI. (DCXVII.)

1649 május 28. Pozsony.

III. Ferdinánd Lepossa Péternek, testvérének Lepossa Istvánnak és feleségének Hompó Erzsébetnek, továbbá testvéreinek Máténak, Mihálynak és Györgynek, unokatestvéreinek Ádámnak, Sebestyénnek és Miklósnak, nemkülönben az utóbbiak feleségeinek Bochkor Ágothának, Szaiavecz Katalinnak és Laber Orsolyának nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum coelestini coloris, fundum illius viridi campo occupante, in quo integer cervus naturali sui colore effigiatus, collotenus sagitta transfixus, anterioribus pedum ad exiliendum protensus, posterioribus vero scuti fundo innixus, atque ad dextram illius partem conversus esse visitur. Scuto incumbentem galeam militarem craticulatam sive apertam, regio

diademate, cervum alterum alioquin inferiori per omnia similem proferente ornatam. A summitate vero sive cono galeae lacciniis sive lemniscis hinc flavis et caeruleis, illinc vero albis et rubris in scuti extremitates sese diffundentibus, scutumque ipsum decenter exornantibus.«

Kihirdettetett Vas vármegyének 1649 augusztus 30-ikán Szombathelyen tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel, a Szögyény Marich család levéltárában.

Siebmacher, 397 l. 277. t. egy ettől egészen eltérő czímert közöl és ezt nem is említi.

XXII. (DCXVIII.)

1655 június 24. Pozsony.

Hont vármegye közönsége 1699 február 30-ikán Korponán kelt oklevelével, Udvardy Imre kértére, bizonyságot tesz a felől, hogy III. Ferdinándnak 1655 június 29-ikén Pozsonyban Udvardy András, felcsége Horhy Zsuzsánna, fiuk Imre és Udvardy Ilona, Mária és Judith részére kiadott czímereslevele 1656 február 22-ikén a vármegyének Korponán tartott itélőszékén kihirdettetett.

Fogalmazvány, a Szögyény-Marich család levéltárában.

XXIII. (DCXIX.)

1659 szeptember 5. Pozsony.

Szabolcs vármegye közönsége 1803 márczius 3-ikán Nagy-Kállóban kelt oklevelével bizonyságot tesz Jeney Istvánnak és leányainak Juliannának, Máriának és Erzsébetnek nemességéről, átírva Szabolcs vármegyének 1756 február 9-ikén és következő napjai Nagy-Kállóban tartott közgyűlésén kelt és Jeney János és fiai János, István és András, továbbá György és Jeney máskép Szabó István fia András fiai részére kiadott nemesi bizonyságlevelét, mely szerint a család nemességét I. Lipótnak 1659 szeptember 5-ikén Pozsonyban Jeney máskép Szabó István, testvére Jakab és fiai Márton és János és Szücs György részére kiadott és Szabolcs vármegyében 1659 november 21-ikén kihirdetett czímeres nemeslevelével nyerte.

E bizonyságlevél alapján a család a jász-kún kerületeknek 1804 márczius 13-ikán Jász-Berényben tartott közgyűlésén a nemesek sorába fölvétetett.

Papírfölzetű pecséttel.

XXIV. (DCXX.)

1659 deczember 15. Pozsony.

Győr vármegye közönsége 1756 június 2-ikán Győrött kelt oklevelével bizonyságot tesz Fülöp Jánosnak a veszprémi káptalan provisorának és fiainak Andrásnak és Jánosnak nemességéről, kik nemességüket I. Lipótnak 1659 deczember 15-ikén Pozsonyban Fülöp, András és István részére kiadott és 1661 január 13-ikán Győr vármegyében kihirdetett czimereslevelének felmutatásával és leszármazás bizonyításával igazolták.

Az oklevél élére festett czímerkép kék mezőben zöld alapon jobbfelé vágtató lovon ülő zöld ruházatú, vörös csizmás vitézt ábrázol, fején prémes kucsmával, jobb kezében egyenes kardot villogtatva. A vágtató ló alatt, vörös ruházatu török fekszik. A czímerképet a pajzsfőben jobbról ezüst félhold, balról hatágú arany csillag kiséri. Sisakdísz könyöklő zöld ruhás kar, markában egyenes karddal, melynek hegyére levágott turbános török fej van tűzve, kisérve jobbról-balról egy-egy fekete sasszárny által. A takaró színe jobbról arany-kék, balról ezüst-vörös.

E bizonyságlevél alapján a család Veszprém vármegyének 1763 július 14-ikén Veszprémett tartott folytatólagos közgyűlésén a vármegye nemeseinek sorába fölvétetett.

Rányomott pecsét töredékeivel.

XXV. (DCXXI.)

1663 július 1.

Fejérvármegye közönsége 1819 márczius 22-ikén Székesfejérvárt kelt oklevelével id. Katona Andrást, fiát Andrást és unokáit Istvánt, Eleket és Sándort a vármegye nemeseinek sorába iktatja, átírva Pozsony vármegyének 1818 november 23-ikán Pozsonyban Katona András részére kiadott oklevelét, melyben bizonyság tétetik a felől, hogy az 1770-ben tartott nemesi vizs-

gálat alkalmával Alsó-Nyárosdon, Pozsony megyében lakozó Katona György többi atyjafiaival együtt bemutatta I. Lipótnak id. Katona János és testvére András részére 1663 július 1-én kiadott és 1664-ben Győr vármegyében kihirdetett czímereslevelét, és a leszármazást is igazolta. Bizonyíttatik továbbá, hogy a helytartótanács 1807 augusztus 25-ikén 17431. sz. alatt kelt kiadványával a Katona család nemességit elismerte. Egyúttal a kérelmező id. Katona Andrásnak az 1663-iki armalisban említett Andrástól való leszármazása is igazoltatik.

E bizonyságlevél alapján a család Tolna vármegyének 1833 deczember 20-ikán Szekszárdon tartott közgyűlésén a vármegye nemeseinek sorába fölvétetett.

Rányomott pecsét töredékeivel.

XXVI. (DCXXII.)

1677 november 10. Bécs.

Szepes vármegye közönsége 1678-ban Lőcsén kelt oklevelével bizonyságot tesz a felől, hogy Vitkóczy János és testvérei András, Mátyás, Ilona, Anna és Katalin I. Lipótnak 1677 november 10-ikén Bécsben kelt és a vármegyének 1677 deczember 18-ikán bemutatott nemeslevelével magyar nemességet nyertek.

Sárosvármegye közönsége által 1772 márczius 10-ikén Eperjesen kiállított másolatnak egyszerű másolata, a Péchy család levéltárában.

XXVII. (DCXXIII.)

1686 október 29. Bécs.

Győrvármegye közönsége 1773 július 8-ikán Győrött kelt oklevelével Tisztapataky Mihály kértére bizonyságot tesz a Tisztapataky család nemességéről, hivatkozással arra, hogy az 1754 május 17-ikén tartott nemesi összeírás alkalmával a kérelmező atyja Lauterpach máskép Tisztapataky Pál a maga és fiai István, Pál, Mihály és József nevében bemutatta I. Lipótnak 1686 október 29-ikén Bécsben Lauterpach máskép Tisztapataky János és fiai István, János és Pál részére kiadott és Vas vármegyében 1687 szeptember 1-én kihirdetett czímereslevelét, és a leszármazását igazolta.

Papírfölzetű pecséttel.

XXVIII. (DCXXIV.)

1712 június 6. Pozsony.

Esztergom vármegye közönsége 1757 július 30-ikán Esztergomban kelt oklevelével bizonyságot tesz Pamhakel Mihály táblai ülnöknek, Bernát fiának nemességéről, bizonyítva, hogy az 1730-ban elrendelt nemesi vizsgálat folyamán 1731 márczius 1-én nemességét a III. Károly király által apjának, Bernátnak 1712 június 6-ikán Pozsonyban kiadott czímereslevél felmutatásával igazolta.

Papírfölzetü pecséttel, a Szögyény-Marich család levéltárában.

XXIX. (DCXXV.)

1732.

Grassalkovich Antal III. Károlytól magyar bárói méltóságot, a »Gyaraki« előnevet és czímert kér.

A czímerkérő folyamodvány fogalmazványa.

XXX. (DCXXVI.)

1751 augusztus 27. Pozsony.

Mária Terézia Hőlbling János György mohácsi sópénztárnoknak, feleségének Erzsébetnek és fiaiknak Józsefnek, Ferdinándnak, Jánosnak, Györgynek és Antalnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, tesselis aureis et nigris in angulos rectos dispositis repletum, superinducto baltheo dextro diagonali caeruleo in quo inter duas salis lapides nativo colore adumbratas, repraesentantes figuras, stella sexangularis aurea splendere visitur, insignitum. Toti superincumbit galea tornearia clathrata seu aperta coronataque, iugo alarum aquilinarum ab ante atro colore, a retro vero aureo tinctarum complicato fastigiata. Laciniis a dextris aureis et nigris, a sinistris vero argenteis et caeruleis scuti latera ambientibus.«

Kihirdettetett Sopron vármegyének 1752 február 23-ikán Nemeskérett és Baranya vármegyének 1752 április 18-ikán Pécsett tartott közgyűlésén.

Egyszerű, XIX. századi másolat, a Hertelendy család levéltárában.

Siebmacher, 193 l. 250. t.

XXXI. (DCXXVII.)

1758 november 23. Bécs.

Mária Terézia Naypár Józsefnek, feleségének Mlinarics Francziskának és fiuknak Lászlónak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, palariter bipartitum, anteriore sui parte viride, in quo a sua basi assurgit columna marmorea candicans, super epystylio eiusdem splendente stella sexangula aurea, posteriori sui parte argenteum, dua a lateribus emergentia humana brachia, dextrum coeruleo, sinistro vero rubeo induta amictu, manibus iunctis tres rubeas sagittas, duas in decussim et tertiam palariter, spiculis sursum versis, compositas, sustentantia repraesentans. Scuto superincumbit galea tornearia clathrata seu aperta, coronataque, situ pro more ad dextram obliquo nobilibus propria, iugo alarum expansarum nigro fastigiata. Laciniis seu lemniscis, hinc aureis et viridibus, illinc vero argenteis et coccineis, a cono galeae in latera scuti venuste dependentibus.«

A m. k. orsz. levéltárnak 1884 márczius 5-ikén kiadott hiteles másolatában, a Hertelendy család levéltárában. Az oklevél eredeti fogalmazványa az országos levéltárban.

Siebmacher, 447 l. 239. t.

XXXII. (DCXXVIII.)

1765 október 8. Bécs.

Mária Terézia Strobel Zsigmondnak, Batthyány Károly herczeg jószágigazgatójának, számvizsgálójának és levéltárnokának, feleségének Hölbling Teréznek és gyermekeiknek Károly Zsigmondnak és Teréznek nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum quadripartitum, priore ac posteriore sui parte rubeum, aquilam volantem nativi coloris supra pratum viride, solisque exangulo regionis cephalicae dextro fulgentis radios irretortis oculis intuentem continens, secunda porro ac tertia parte coeruleum, exurgenti a pede scuti colli petrosae superaedificatum candidum castrum prominente de medio turri imbricibus tecta, ac pro more in cuspidem desinente, porta item aperta et fenestris, pinnisque justo ordine locatis, in capite praeterea scutario hinc decrescente luna argentea, et inde sexcorni aurea stella comitatum, singulis denique castri lateribus singulis propugnaculis adhaerentibus munitum exhibens. Scuto incumbit

galea tornearia, clathrataque, situ ad dextram obliquo nobilibus propria, aquila nigra (alis cauda et cruribus expansis) in dextrum scuti latus conversa fastigiata. Laciniis seu phaleris a cono galeae defluentibus, hinc aureis et coccineis, illinc vero argenteis et caeruleis scuti latera venuste ac decenter exornantibus.«

A m. k. országos levéltárnak 1884 márczius 5-ikén kelt hiteles másolatában, a Hertelendy család levéltárában. Az oklevél eredeti fogalmazványa az országos levéltárban.

Siebmacher, 607 l. 426. t. II.

XXXIII. (DCXXIX.)

1775 január 20. Bécs.

Mária Terézia Berzeviczy Ferencznek és feleségétől Hajnácskői Vécsey Terézia bárónőtől született gyermekeinek Józsefnek, Ferencznek és Máriának magyar bárói rangot és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum, in quatuor areas partitum, quarum primam coccinei coloris occupat aquila argento tincta, sinistrorsum respiciens, in secunda vero et tertia exhibetur demessum caput Turcicum insecta framea capulo aureo conspicua, quarta demum area coelestini coloris continet leonem aureum erectum, lingua exerta et cauda a tergo projecta. In centro scuti cernitur aliud minus pectorale dictum scutum cyaneum, in quo avita comprehenduntur insignia tua, dracone utpote circumdata rupicapra nigra erecta, contra scopulum excelsum subalbi et fusci coloris e corona vulgari assurgens. Verticem scuti premit corona liberis baronibus propria, unde assurgunt tres galeae torneariae coronatae, clatrataeque, purpura suffultae, auro reductae, torquibus ac monilibus circumdatae, suisque respective apicibus fastigiatae, ac prima quidem, quae media est, ac situ recto apicem gerit, sustinet rupicapram seu scutariam, secunda vero, quae a dextris est et situ obliquo, refert caput aeque scutarium cum framea, vultu nihilominus sinistrorsum verso, e tertia denique situ pariter obliquo locata galea emergit leo identidem scutarius, laciniis galeae mediae atris et cyaneis, dextrae galeae argenteis et coccineis, sinistrae demum aureis et itidem cyaneis. Telamonum denique vices obeunt hinc aquila, illinc draco, hoc et illa naturali colore adumbratis, scutumque respicientibus ac stipantibus.«

Függő pecséttel, a Berzeviczy család bárói ágának levéltárában.
Siebmacher, 60. l. 48. t.

XXXIV. (DCXXX.)

1791 február 10. Bécs.

II. Lipót Halouzière Károly római szent birodalmi lovagnak és feleségétől Felső-Bükki Nagy Katalintól származó fiainak Ferencznek, Istvánnak és Ádámnak nemességet és czímert adományoz.

»Scutum videlicet militare erectum perpendiculariter in duas aequales partes sectum, in quarum dextera area atro colore tincta molossus candidus erectus, sinistrorsus versus lingua rubicunda eiecta, collari rubeo cinctus se praesentat; in sinistra vero cocco tincta area tres dextero-diagonaliter ordine locatae stellae aureae sexangulae conspiciuntur. Scuto denique huic inhaerens cephalus argenteus aquilam nascentem nigram, alis expansis, lingua rubicunda exerta, et capite dextrorsum verso exhibet. Ipsum scutum ornant duae ad mutuum obtutum superimpositae galeae torneariae clatratae seu apertae, appensis monilibus decorae et auro coronatae, quarum prima a dextris aquilam nigram scutariam, alis expansis, lingua rubea exerta, cruribus et armis distentis sinistrum respicientem exhibet, altera vero gladio et acinace, quorum capuli auro fulgent decussim, seu per crucem locatis fastigiata, laciniis galearum dextrae quidem atris et argenteis, sinistrae vero rubris et aureis in latera scuti venuste diffusis.«

Az oklevél megemlíti, hogy czímerszerző az udvarnoki hivatalban 35 esztendőn keresztül szolgálta az uralkodó személyét, fiai közöl Ferencz a m. k. udvari kamaránál mint titkár szolgál, István a műszaki ezredben mint hadnagy, Ádám pedig a bródi határezredben mint alhadnagy szolgál, mindkettő pedig a török ellen legutóbb folyt hadjáratban tüntette ki magát.

Kihirdettetett Sopron vármegyének 1791 augusztus 29-ikén Sopronban tartott közgyűlésén.

Függő pecséttel.
Siebmacher, 216. l. 172. t.

XXXV. (DCXXXI.)

1826 szeptember 15. Veinzierl.

Ferencz király Baumgarten (Paumgarten) Miksa Zsigmond osztrák bárónak, altábornagynak és galicziai dandárparancsnoknak erdélyi nemességet és czímert adományoz.

»Scutum militare erectum inferius sinuatim in cuspidem vergens perpendiculari et horizontali linea in quatuor aequales

areas divisum, quarum superior prima seu dextra, et inferior sinistra seu quarta nigro colore tincta area leonem aureum, super viridi solo fundum areae occupante in posteriores divaricatos pedes erectum, rictu hiante, lingua rubea exerta, caudaque bifurcata per dorsum sinuatim elevata, anteriorum pedum falculis virescentem arborem tenentem exhibet, secunda vero seu superior sinistra et tertia seu inferior dextra rubri coloris area complectitur in medio elevatiori trium fundum areae occupantium viridium collium locatam auream coronam, illustrantibus eandem e singulo superiore areae angulo sexangularibus aureis stellis. Caput scuti premit corona, liberis baronibus propria, corone insistunt tres galeae torneareae coronatae, clatrataeque seu apertae, purpura suffultae, auro reductae, torque ac monili circumductae, quarum laterales galeae sibi oppositae sunt, et mediam respiciunt, super dextrae galeae corona insistit aquila nigra, expansis alis, rostro aperto, linguaque rubea exerta, sinistrorsum respiciens, alterius vero lateralis galeae coronae incumbit brachium cataphractum, vola ensem nudatum dextrorsum stringens, stante super mediae galeae corona leone scutario. Laciniisque seu lemniscis dextram galeam aureis et nigris, mediam hinc itidem aureis et nigris, illinc argenteis et rubris, sinistram demum aurei et rubris ambientibus. Telemonum vices obeunt duo aureis leones in posteriores pedes erecti rictu hiante, lingua rubea exerta, caudaque bifurcata post dorsum sinuatim elevata, anteriorum pedum falculis scutum tenentes, capitibus a scuto aversis.«

Az oklevél megemlíti, hogy czímerszerző 39 esztendőn keresztül szolgált a hadseregben, majd így folytatja:

». . . praecipue vero occasione bellorum contra Gallos domus nostrae et ditionum nostrarum hostes gestorum in decem et tribus, quibus interfuit magnis proeliis, quinque obsidionibus et septuaginta partim maioribus, partim minoribus pugnis ex quibus quatuor vicibus accepta vulnera, velut honorabilia egregiae suae fortitudinis et intrepiditatis indicia reportavit, indefesso zelo, cumque sui distinctione signanter qua capitaneus stabi nostri caesareo-regii generalis quartiriorum militarium, in notabili proelio ad Roubaix ad latus domini ducis a York velut corporis militaris Anglo-Hannoveranensis generalissimi adiunctus, in pugnis item ad Tarvis et Lietzen in Carinthia, in invasione porro hostilium convallationum ad Feldkirch et oppugnatione pontis ad Langwarf in Graubünden, ubi propter contestatam in imperterrita et resoluta hostis aggressione militarem suam virtutem in supremum vigiliarum magistrum extra suum ordinem promoveri, tum in superiorem officialem penes stabum generalem corporis militaris generalis campi mareschalli principis a Reusz in provincia Vorarl-

30*

berg cum promotione applicari meruit, necnon ad angustos provinciae Tirolis passus in Veltalien et Schuls, ubi hostem nocturno tempore aggrediendo multos intercepit, ut adeo status et ordines provinciae Tirolis in recognitionem huiusce eius militaris virtutis, maiore et minori aurea honoris moneta eundem condecoraverint, tum qua vicecolonellus et exterarum excubiarum ductor in Tiroli in proelio ad Stafflach, praecipue autem in expeditione ad Znaimium, ubi qua colonellus stabi quartiriorum militarium ad felicem exitum proelii ibidem die 16-ta Julii 1809 commissi, sua intrepiditate, prudentia, suique praesentia multum contulit, tum denique in qualitate brigaderii in magno nostro Transilvaniae principatu per decem annos constitutus indefesso conatu, intemerataque erga nos, augustamque domum nostram fidelitate et devotione cumque promotione utilitatis et emolumenti eiusdem magni nostri principatus Transilvaniae, cuius idem ducta in uxorem nata Transilvana tanquam civis effectus est, constanter exhibuit et impendit.«

Kihirdettetett. az erdélyi rendeknek 1842 május 3-ikán Kolozsvárott tartott országos gyűlésén.

Siebmacher, 45. l. 35. t. azzal a külömbséggel hogy ott az oroszlánok befelé fordulva ábrázoltatnak, és hogy az 1826-iki diploma nem említtetik.

NÉVMUTATÓ.

A főczimerszerzők nevei *dült* betükkel vannak szedve. b. = bárói diploma, gr. = grófi diploma.

CZÍMERRAJZOK JEGYZÉKE.

(A név mellett álló évszám a czímereslevél keltét mutatja.)

Sajtóhiba.

A 168. lapon 1638 márczius 24 helyett 1639 márczius 24 olvasandó.
